Materie: 7 Sgr.
Einband: 2 Sgr.
Summa: 9 Sgr.

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ ΒΙΒΛΟΙ ΟΚΤΩ.

POLYAENI STRATEGEMATUM LIBRI OCTO

RECENSUIT

JUSTI VULTEII VERSIONEM LATINAM EMENDAVIT ET INDICEM GRAECUM ADJECIT

SAMUEL MURSINNA

BEROLINI, 1756.
SUMTIBUS A. HAUDE ET I. C. SPENERI
Bibliop. Reg. et Acad. Scient. priuil.

TYPIS GEORGII LUDOVICI WINTERI.

ILLUSTRISSIMO COMITI
VIRO EXCELLENTISSIMO
GUSTAVO ADOLPHO A GOTTER

AUGUSTISSIMI
BORUSSORUM REGIS
SUPREMO AULAE MARESCHALLO
ET A SANCTIORIBUS REGNI BELLIQUE
CONSILIIS

DIRECTORII SUMMI ET GENERALIS REDITUUM
AC RERUM MILITARIUM NEC NON POSSESSIONUM
QUAE IURE DOMINII PRINCIPIS SUNT
PRO-PRAESIDI MERITISSIMO

COLLEGII QUOD CURSUUM PUBLICORUM
ET REI VEHICULARIS CURAM GERIT
DIRECTORI SPECTATISSIMO

DIGNISSIMO ACADEMIAE REGIAE SCIENTIARUM MEMBRO
NIGRAE AQUILAE ET ALEXANDRI NIEVSKY
ORDINUM EQUITI

SALUBERRIMIS CONSILIIS PATRIAM IUVANTI

MUSIS DEDITISSIMO ET OPTIMORUM STUDIORUM
SUMMO PROMOTORI

ERUDITORUM FAUTORI EXIMIO

POLYAENUM
SCRIPTOREM REI MILITARIS CLARISSIMUM
OBSERVANTISSIMA MENTE
DICAT
SAMUEL MURSINNA.

PRAEFATIO.

Quanta Græcarum litterarum ſit præſtantia, et quanta adjumenta ad veram eruditionem ab illis ſint exſpectanda, ignorare nemo poteſt, qui ſecum modo reputare velit, omnem doctrinam et ſcientiam, qua quidem nos utimur, a Græcis maximam partem originem habere, ab illisque ad Romanos et ceteras gentes perveniſſe; adeo ut illis accepta referenda ſint, quæcunque ad ingenii culturam, ad pacis et belli negotia rite tractanda et ad vitæ rationem bene inſtituendam pertinent. Protulit hæc gens conſumatos et perfectos in omni artium liberalium genere viros, ad quos tanquam ad normam et regulam reſpiciendum eſt iis, qui animo ingenitam vim promovere et optatam ſtudiorum metam contingere cupiunt. Quod olim Horatius Poëtis præcipit et inculcat, id omnibus, qui cum Muſis, id eſt, cum humanitate et litteris habere aliquod commercium volunt, ſedulo ſuadendum et iterata adhortatione injungendum eſſet:

Vos exemplaria Græca
Nocturna verſate manu, verſate diurna.

Longior mea foret oratio, ſi jam id agendum ſumſiſſem, ut laudes Græcorum doctrinæ debitas, uti decet, enarrarem; ſed cum præſentis inſtituti mei ratio non fert, hæc ulterius perſequi, id tantum moneo: optime mereri librarios de republica, qui Græcorum ſcripta nitide imprimenda curant et ſumtibus non parcunt, ut veterum librorum facultas et copia ſit facilior, quo habeat ſtudioſa juventus duces et magiſtros nullis aliis temere compa-

 ran-

randos, quos consulere et a quibus in utilium rerum cognitione provehenda possit proficere. Quo consilio cum optimos quosque Auctores Latinos Vir Honestus Spenerus jam ex aliquo temporis intervallo elegantioribus typis mandari voluit, secum postea cogitavit, utilissimum fore, si idem in Graecis Auctoribus edendis institutum sequeretur, ideo, ut hujus rei faceret periculum aliquod, me rogavit, ut huic operi manum admoverem. Statim amplexus sum et summopere probavi ejus voluntatem hac ratione juvandi litterarum studia, meque accinxi ad laborem hunc satis gravem et cum multis conjunctum molestiis, quae forsitan adhuc majores mihi visae fuissent, nisi quaedam me erexisset spes, fore, ut hac via plures incitarem ad fontes, ex quibus, princeps omnium virtutum, sapientia hauritur, avide quaerendos. Ut iis, qui animum ad Graeca applicare instituunt, eo magis commodarem, elegi *Polyaenum*, Auctorem intellectu facilem et ob magnam rerum varietatem summopere jucundum. Quid in hac editione a me sit praestitum, cum quaedam de Polyaeno ejusdemque editionibus praemiserim, paucis exponam.

Polyaenus gente fuit Macedo et Rhetoricam, quod ex *Suida* discemus, professus est, in foro etiam causas egit, quemadmodum ipse de se scribit. *a) Fabricius b)* septem alios hujus nominis enumerat, quibus duo adhuc adjungi possunt, quorum alterius in Livio *c)* alterius in Ælio Spartiano *d)* fit mentio. Vixit temporibus Marci Antonini Philosophi et L. Veri, quibus haec strategemata paulo post

a) in prooem. lib. II. & VIII. *b*) Bibliothecae Graecae Tom. III. p. 482. *c*) lib. XXIV. c. 22. ex principibus unus, nomine *Polyaenus* concionem et liberam et moderatam habuit. *d*) in vita Hadriani p. m. 70. *Polyaenum* et Marcellum ad mortem voluntariam coegit.

post victoriam eorum a Parthis deportatam dedicavit. An in juventute fuerit miles et castra sit secutus, id quod *Casaubonus* in præfatione et post eum *Clericus e)* existimant, non satis constat; certe ex verbis ejus, quæ in prooemio libri I. occurrunt *f)* id non cogi potest, uti recte judicat acutissimus Bælius. *g)* Ex loco prooemii paulo ante citato apparet, jam provectiori ætate fuisse Polyænum, cum hæc strategemata in vulgus ederet. Collegit ea, uti ipse fatetur *h)* ex variis Auctoribus, quorum verbis plerumque, quemadmodum ex quibusdam elucet exemplis, usus esse videtur. Memoria nonnunquam lapsus est, quoniam confundit res et personas probe a se distinguendas et errores quosdam in historia committit *i)* quod quidem etiam aliis vel optimæ notæ scriptoribus, licet rarius, contigit. Iniquior igitur est censura Clerici, *k)* qui eum plane rudem historiæ Romanæ fuisse judicat. Id jure mirum videri debet, eum *Frontini* libros ejusdem argumenti non in rem suam vertisse, quod an ideo factum sit, quod linguam latinam, uti Fabricius vult, minus calluerit, in medio relinquo. Si Clericum *l)* audias, multa strategemata, quæ ab ipso referuntur, usu carent et sunt ridicula; si dixisset, quædam a moribus nostris abhorrere nec nostro tempore in bello adhiberi posse, non valde ipsi refragarer. Concedamus eum fabulas nonnullas immiscuisse, nonne

 ex

e) Tomo XIX. Bibl. Univers. p. 457. *f)* p. 4. hujus ed. *g)* in Lexico historico critico ad nomen Polyæni *h)* in prooem. lib. 2. *i)* v. c. lib. II. c. 3. 1. Epaminondæ tribuit uxorem, qui semper in cœlibatu vixit, lib. V. c. 2. confundit facta utriusque Dionysii, lib. VIII. c. 16. 5. dictum ibi relatum est Scipionis junioris. ib. c. 23. 1. mortem prædonum, qui Julium Cæsarem ceperant, aliter narrat, quam ceteri historici, ut taceam alia. *k)* l. cit. *l)* verba ejus sunt : a la verité un grand nombre de ces stratagêmes sont ou impracticables ou ridicules.

ex fabula etiam, præfertim veteri, utilia difcere poffumus?

Idem ille Clericus, quamvis tam multa in Polyæno reprehendat, non tamen inficiatur; ejus lectionem antiquitatum ftudiofis valde fructuofam effe. In Commentariis Academiæ bonarum artium, quæ Parifiis floret, *m)* quædam exempla invenies hæc comprobantia. Omnia autem ftrategemata Polyænus complexus eft octo libris, quorum priores fex Græcorum, feptimus Barbarorum id eft Perfarum et aliarum gentium, quæ Afiam incolunt, octavus Romanorum et fœminarum illuftrium ftrategemata continent. Ex fine Prooemii libri primi difcimus, nongenta ftrategemata ab ipfo fuiffe fcripta, quorum tantum DCCCXXX fuperfunt, reliqua vero defiderantur. Neque reftant amplius *tactica* ejus, nec quæ *de Thebis* et rebus geftis Imperatorum M. Antonini et L. Veri litteris configaffe dicitur et creditur.

Prima textus Græci hujus auctoris editio debetur curis *Is. Cafauboni*, qui ex MSc. magno ære comparato eum cum *Jufti Vulteji* latina verfione a *Johanne Tornæfio* in quibusdam locis in melius mutata, et cum fuis emendationibus ac obfervationibus fane egregiis, uti a Summo hoc Viro profecta funt omnia, Lugduni Anno 1589. 12. publici juris fecit. Seculo, et quod excurrit, præterlapfo *Pancratius Maasvicius* Rector fcholæ Delphenfis ope collationum duorum Codicum Manufcriptorum, quorum alter Florentiæ in Bibliotheca Magni Etruriæ Ducis, alter Cantabrigiæ in Bibliotheca Collegii S. S. Trinitatis affervatur, longe præftantiorem Editionem Polyæni paravit eamque in lucem emifit, Lugduni Batavorum, Anno 1690 in 8. In hac editione multæ lacunæ,

 qui-

m) Memoires de litterature de l'Academie Royale des Infcriptions et belles lettres Tom. IX. & XIII.

quibus ante hic auctor deformatus erat, sunt expletæ, diversa loca, quæ medelam requirebant, restituta, plures notæ illustrationis causa subjunctæ. Secutus sum hanc Maasvicii editionem, quia meliorem non habemus, cum *Joh. Georgius Grævius* qui novam adornandam susceperat, morte fuit impeditus, quo minus propositum suum exsequeretur. A textu græco, qualis est in illa, ne latum quidem recessi ungvem, nisi quod mendas nonnullas, quæ irrepserant, correxerim. Ex variantibus lectionibus retinui eas, quæ momenti quid ad sensum habent et conjecturæ probabili ansam possunt dare, nam omnes adscribere prolixum nimis fuisset. Latinam Vulteji versionem, ubi opus fuit, emendavi, partim alias voces probioris Latinitatis substituendo, partim ea, quæ nimis a textu græco dissentiebant, plane mutando, partim tollendo superflua. Lubens tamen confiteor, multa attentionem meam effugere potuisse et superesse adhuc, quæ ulteriorem limam exspectent. Qui norunt, quam facilis in his rebus sit lapsus, veniam mihi dabunt, si quæ viderint, in quibus offenderim. Notæ ideo absunt, ne moles libri nimis augeretur et quia iis facile carebit, qui bono Lexico instructus est et diligentiam in legendo adhibet. In indicem græcum, quem adjeci, eæ tantum voces sunt collatæ, quæ vel raro occurrunt, vel ob singularem significationem sunt notandæ. Operæ pretium fecisse mihi videbor, si labor meus æquis harum rerum judicibus non displicuerit, quod quidem mihi erit incitamento ad alios Auctores græcos eodem modo evulgandos.

Ex Polyæni versionibus in linguas hodiernas factis, sequentes mihi innotuerunt: *germanica*, Polyæns und Sextus Julius Frontins Kriegsrænke der berühmtesten Feldherren und einiger Heldinnen, jene aus dem griechischen und diese aus dem

dem lateinischen uebersetzt und mit Anmerkungen versehen von M. Joh. Christoph Kind. Leipzig 1750. 8. *Polyænus Gallicus* prodiit Paris. 1651. 8. *nova versio Gallica* est, les Ruses de Guerre de Polyen, traduites du grec en François, avec des notes, par D. J. A. L. R. B. D. L. C. D. S. M. avec les stratagemes de Frontin. a Paris, 1743. 3 Tomes, in 8.

Italica Nicolai Mutoni Venet. 1552. 8. quæ tamen non ad textum græcum, sed ad Latinam Vulteji interpretationem est instituta.

Coronidis loco apponam quæ P. Fermat *n)* attulit ad emendationem nonnullorum locorum Polyæni Habuit is codicem manuscriptum optimæ notæ auctorum adhuc ineditorum, in quo collectio quædam fuit præceptorum & monitorum militarium sub nomine παρεκβολῶν, cujus Autorem putat esse *Heronem*, non illum quidem Alexandrinum, cujus spiralia et alia quædam opuscula exstant, sed alium posterioris ævi. In hoc παρεκβολῶν tractatu pleraque Polyæni strategemata suppresso auctoris nomine aliis sæpe verbis referuntur, quandoque et iisdem, unde ampla emergit emendationum et notarum criticarum penus; celebriores aliquot hæ erunt

Lib. I. Cleomenis strat. p. 20. l. 8. post verba ἐξιόντων ἀντεπεξίεσαν addendum ex MSc. ἀριστώντων ἠρίστων, *quod consentit cum iis quæ Maasvicius invenit.*

Themistoclis strat. p. 40. l. 9. ὑπόπτους αὐτοὺς ἐποιήσατο corrigendum ex MSc. et ejus loco ponendum ἐλογίσατο, quam esse veram lectionem innuit sensus. *Correxit Maasvicius.*

Lib.

n) In Appendice ad Diophantum p. 43. seq.

Lib. II. Agesilai strat. p. 75. l. 4. ἐν Κορωνείᾳ Ἀθηναίους ἐνίκησεν, ibi loco vocis Ἀθηναίους reponendum ex MSc. Θηβαίους.

Aliud Agesil. strat. p. 87. l. 16. Videtur interpres loco verbi σπονδῶν, quod est in textu græco, legisse σποδῶν, cum vertat cineres *(quod autem a nobis non retentum est)* sed nihil mutandum ex MSc. evincitur, ubi leguntur hæc verba καὶ ὅρκους πρὸς αὐτοὺς ποιούμενος.

Clearchi strat. p. 93. l. 13. verba quædam hic supplenda ex MSc. quæ tamen videtur in suo Codice vidisse interpres latinus, sunt autem sequentia καὶ οὕτως ἀνεπαύσαντο ἀναπηδῶντες καὶ ταρασσόμενοι atque ita desierunt exsilire et perturbari. *Supplevit hæc Maasvicius.*

Lib. IV. Perdiccæ strat. p. 251. l. 12. hic vox Ἰλλυριοὶ mutanda in Ἰλλυριῶν. Hero aliis verbis expressit: ἐπετήδευσε τοιοῦτον, παρεσκεύασε τινὰ ὡς πρόσφυγα ἐλθόντα ἀπὸ τῶν πολεμίων, ὅτι οἱ πολέμιοι ἐβουλεύσαντο καὶ ἀπεκύρωσαν, ἵνα ὅσους κρατήσουσιν αἰχμαλώτους ἀποκτείνωσι *MSS. & Cod. Casaub. habent etiam* Ἰλλυριῶν.

Alexandri strat. p. 202. l. 1. ἦν δὲ ἡ σάλπιγξ ὑποσημήνη τότε δὴ - - - lacuna sic replenda: τότε μετὰ θυμοῦ καὶ ἀνδρείας πολεμίοις προσβάλλετε. *Supplevit Maasvicius.*

Lib. V. Pammenis strat. p. 306. l. 17. Hic addenda ex MSc. post verbum αὐτὸς sequentia, αὐτὸς μὲν καὶ ὁ τούτου στρατὸς ἐγίνωσκον τῶν πολεμίων τὸ σύνθημα, ἐκείνοις δὲ ἀπορία ἦν ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς γνωρίζειν τοὺς ἰδίους, ἢ

τοὺς

τὲς πολεμίες, τῶν πολεμίων τὸ σύνθημα ἀποκρινομένων.

Pompisci strat. p. 320. l. 15. ἕνα συνεχῶς - - vox συνεχῶς corrigenda ex MSc. et loco illius reponendum συνεχώρει quod ex conjectura viderat *Casaubonus*.

Lib. VI. Alexandri Pheræi strat. p. 340. l. 3. ἐπὶ ἀκατίε legendum esse, ut vult *Casaub.* confirmat MSc. ubi legitur διὰ μικρὲ πλοιαρίε.

Lib. VII. Cyri strat. p. 382. l. 4. vox παθόντες corrigenda ex MSc. in συμπαθόντες quæ et restituenda in strateg. Apollodori p. 347. l. 2. noster codex rem sic exprimit οἱ δὲ συμπαθεία τέτων νικώμενοι κ. τ. λ.

Darii strat. p. 391. l. 11. Σακκῶν ἱζόντων hic loco vocis ἱζόντων, quæ est corrupta in editione Tornæsii, legendum ex MSc. ἀναιρεθέντων.

Autophrad. strat. p. 412. l. 3. μέχρι σαδίων ϛ´ reponendum procul dubio ἐπίσημον κόππα ϟ quod significat 90. in MSc. legitur ἐννενήκοντα.

Lib. VIII. Scipion. strat. p. 456. l. 15. ibi vulgo legitur φυγαγωγοὶ quod interpres vertit captivorum ductores, sed legendum ex MSc. νυμφαγωγοὶ h. e. virginum ductores, quæ correctio et verissima et elegantissima, ut nullus supersit dubitandi locus.

Τάδε

Τάδε ἔνεςιν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

HAEC INSUNT IN PRIMO LIBRO

POLYAENI

STRATEGEMATUM.

τέλος τοῦ πίνακος.

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ

βιβλίον πρῶτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Τὴν μὲν κατὰ Περσῶν καὶ 2 Παρθυαίων νίκην, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντονῖνε καὶ Οὔηρε, παρὰ τῶν θεῶν ἕξετε, καὶ παρὰ τῆς 3 ὑμετέρας ἀρετῆς, καὶ παρὰ τῆς Ῥωμαίων ἀνδρείας, μεθ᾽ ὧν αἰεὶ, καὶ πάλαι, καὶ νῦν εἰώθατε νικᾷν τοὺς ὑπάρχοντας πολέμους, καὶ μάχας· ἐγὼ δὲ Μακεδὼν ἀνὴρ, ἔχων πάτριον τὸ κρατεῖν Περσῶν πολεμούντων δύνασθαι, οὐκ 4 ἀσύμβολος ὑμῖν ἐν τῷ παρόντι καιρῷ γενέσθαι βούλομαι. ἀλλ᾽ εἰ μὲν ἤκμαζέ μοι τὸ σῶμα,

1 *Cantabr.* Στρατηγικῶν. 2 *Cant.* Παρθυέων. 3 *Vulg.* ἡμετέρας. *Cant.* pro ἀρετῆς, legit ἀρχῆς. 4 *Cant.* ἀσύμβουλος.

POLYAENI

STRATEGEMATUM

LIBER PRIMUS.

PROOEMIUM.

Victoriam a Persis ac Parthis, sanctissimi imperatores Antonine et Vere, Dii vobis præstabunt, et vestra virtus, ac Romanorum fortitudo, cum quibus semper tum præterita, tum etiam præsentia bella, præliaque feliciter confecistis. Ego vero natione Macedo, cui genti a majoribus quasi per manus traditum est, superare Persas belligerando posse, non prorsus immunis et inutilis in præsenti tempore vobis esse constitui.

μα, καὶ στρατιώτης πρόθυμος ἂν ἐγενόμην Μακεδονικῇ ῥώμῃ χρώμενος· ἐπεὶ δέ μοι προήκουσαν τὴν ἡλικίαν ὁρᾶτε, οὐ μὴν οὐδὲ νῦν ἀστράτευτος παντάπασιν ἀπολειφθήσομαι· ἀλλὰ τῆς στρατηγικῆς ἐπιστήμης ἐφόδια ταυτὶ προσφέρω, ὅσα τῶν πάλαι γέγονε στρατηγήματα 5 ὑμῖν τε αὐτοῖς πολλὴν ἐμπειρίαν παλαιῶν ἔργων, τοῖς τε ὑφ' ὑμῶν 6 πεμπομένοις πολεμάρχοις, ἢ στρατηγοῖς, ἢ μυριάρχοις, ἢ χιλιάρχοις, ἢ ἑξακοσιάρχοις, ἢ ὅσαι ἄλλαι ὁπλιτῶν ἀρχαὶ, διδασκομένοις ἀρχαίων κατορθωμάτον ἀρετὰς καὶ τέχνας. ἀνδρεία μὲν γὰρ, ὅς τις ἀλκῇ χρησάμενος πολεμίων μαχομένων ἐκράτησεν· εὐβουλία δὲ, ἀμαχεὶ τέχνῃ καὶ δόλῳ περιγενέσθαι. ὡς ἔστι πρώτη δεινῶν στρατηγῶν σοφία, κλᾶσθαι τὴν νίκην ἀκίνδυνον. ἄριστον δὲ καὶ τὸ 7 ἐν αὐτῇ τῇ παρατάξει μηχανᾶσθαι, ὅπως ἂν ἡ γνώμη τὸ κρατεῖν ἐσπισπῶτο, προλαβοῦσα τὸ τέλος τῆς μάχης. Δοκεῖ δ' ἐμοί γε ταῦτα συμβουλεύειν καὶ Ὅμηρος. ὅταν γὰρ πολλάκις ᾄδῃ, ἢ δόλῳ ἠὲ βίηφι, ἄλλως

5 *Casaub.* supplet παρέξοντα. 6 *Vulg.* πεποιημένοις et ad marginem πεπονημένοις. 7 *Vulg.* ἐν αὐτῇ τῇ πράξει.

Quod si mihi corpus vigeret, militem etiam me alacrem et obedientem præberem, et Macedonico robore uterer: postquam vero me jam ætate confectum esse cernitis, tamen non committam, ut expers omnino militiæ relinquar. Sed hæc subsidia rei militaris adfero, quibus Strategematis veteres usi sunt, quæ copiosam scientiam rerum priscis temporibus gestarum, tum vobis ipsis suppeditent, tum etiam missis per vos belli principibus seu ducibus, seu myriarchis, seu tribunis, seu præfectis sex centuriarum, seu quæcumque alia sunt officia bellica, cum perspicient veterum consiliorum et eventuum virtutes atque artes. Fortitudo enim est, si quis robore pugnantes hostes devincit: consilium vero, extra prælium arte atque dolo victoriam adipisci. Prima enim est egregiorum ducum sapientia, victoriam sine periculo comparare. Optimum vero est, etiam in ipsa acie quiddam machinari, ut consilio præveniente finem prælii, victoria paretur. Id mihi etiam Homerus consulere videtur: Cum enim sæpenumero dicat, *seu dolo, seu vi*, nihil aliud præcipit, quam

ἄλλως ἐ παραγγέλλει, ἢ τέχναις καὶ ϛρατηγήμασι χρήσασθαι κατὰ τῶν πολεμίων, εἰ δὲ μεῖον ἐν τέτοις ἔχοις, τηνικάδε τῇ βίᾳ τῶν σωμάτων ἀποκινδυνευτέον.

Πρῶτος μὲν τοίνυν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀπάτῃ καὶ δόλῳ χρήσασθαι λέγεται Σίσυφος ὁ Αἰόλε· μαρτυρεῖ καὶ Ὅμηρος.

8 Ἔνθαδε Σίσυφος ἔσκεν, ὃ κέρδιϛος γένετ' ἀνδρῶν. Δεύτερος δὲ τὸ ἀπατηλὸν ἐζήλωσεν Αὐτόλυκος ὁ Ἑρμε͂, κλέπτων· καὶ τε͂το πάλιν ἂν μαρτυρεῖ Ὅμηρος.

9 Παρνησόνδ' ἐλθόντα μετ' Αὐτολυκόν τε καὶ υἷας
Μητρὸς ἑῆς πατέρ' ἐσθλὸν, ὃς ἀνθρώπες ἐκέκαϛο
Κλεπτοσύνῃ θ' ὅρκῳ τε· θεός δ' οἱ αὐτὸς ἔδωκεν
Ἑρμείας.

Ἐγὼ δὲ καὶ Πρωτέα τὸν μεταβαλλόμενον εἰς παντοδαπὰ ζῶα καὶ δένδρα, ἡγε͂μαι ζῶα μὲν καὶ δένδρα ἐκ ἄν ποτε γενέσθαι· τὰς μεταβολὰς δὲ αὐτε͂ τῶν τεχνασμάτων ἐμυθοποίησεν Ὅμηρος, 10 ὡς δεινὸν κρατεῖν ἀπάτῃ, ὧν ἂν βέλοιτο· τόν γε μὴν Ὀδυσσῆα ἴσμεν καὶ ἀλαζονευόμενον τῇ σοφίᾳ τε͂ δόλε.

11 Εἰμ'

8 Iliad. ζ. v. 153. 9 *Odyss.* T. v. 394. seq. 10 δεινε͂ sc. ὄντος conject. *Casaub.*

quam artibus et strategematis adversus hostes utendum: sin his inferior sis, tum vero corporum vi ac robore periclitandum esse.

Primus quidem inter Græcos fallaciis ac dolo usus esse dicitur Sisyphus, Aeoli filius. Testis est Homerus:

Ibi erat Sisyphus, qui versutissimus fuit mortalium.

Secundus vero decipiendi studium secutus est Autolycus Mercurii filius, in furtis. Et id quoque testatum facit Homerus:

Quum venisset ad Parnasum ad Autolicum et filios,
Matris suæ patrem bonum, qui homines superabat
Fraudeque et jurejurando: idque ei deus dederat Mercurius.

Ego vero etiam Proteum in omnis generis animalia atque arbores mutari solitum, opinor animalia ac arbores nunquam evasisse: sed ejus fallaciarum commutationes in fabulam redegit Homerus, quod dolis potuerit superare, quemcumque vellet. Ulyssem vero etiam gloriari doli sollertia scimus.

 Sum

11 Εἰμ' Ὀδυσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν
Ἀνθρώποισι μέλω, καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει.
Οἱ δ' ἥρωες καὶ τὴν νίκην αὐτῷ ἀνῆψαν,
Σῇ δ' ἥλω βουλῇ Πριάμου πόλις εὐρυάγυια.
Καὶ ἀλλαχοῦ ἄλλοι πάλιν αὖ μαρτυροῦσιν, ἁλῶναι τὸ Ἴλιον Ὀδυσσέως
Βουλῇ καὶ μύθοις καὶ 12 ἠπεροπήϊδι τέχνῃ.

τά γε μὴν στρατηγήματα, οἷς κατὰ τῶν πολεμίων ἐχρήσατο, πολλάκις ᾄδει Ὅμηρος.

13 Αὐτόν μιν πληγῇσιν ἀεικελίῃσι δαμάσσας.

αὐτομολῆσαι δὴ ὡς τοὺς πολεμίους ὑπεκρίνατο· καὶ τὸν ἵππον δὲ τὸν δουράτεον, 14 τὸν Ἐπειὸς ἐποίησεν σὺν Ἀθήνῃ, καὶ τοῦτο στρατήγημα Ὀδυσσέως ἦν. ὀρθῶς δ' ἄν τις καλοῖ καὶ τὸν Οὖτιν, καὶ τὸν οἶνον, καὶ τὸν δαλὸν, καὶ τὸν κριὸν, στρατηγήματα κατὰ τοῦ Κύκλωπος· καὶ ὁ κηρὸς δὲ τοῖς ὠσὶ τῶν ἑταίρων ἐναλειφόμενος, καὶ αὐτὸς ὀρθὸς ἐν ἱστοπέδῃ δεσμευόμενος· καὶ ταῦτα ἐκεῖνος ἐστρατήγει κατὰ τῆς ὀλεθρίου μουσικῆς· τί δ' ἂν φαίης τὴν πήραν τοῦ πτωχοῦ; καὶ ὅσα πρὸς Εὔμαιον, ἢ πρὸς τὴν Πηνελόπην ἐπλάττετο.

15 Ἴσχει

11 *Odyss.* I. v. 19. 20. 12 ὑπεροπήϊδι *Vulg.* 13. *Odyss.* Δ. v. 244. 14 *Odyss.* Θ. v. 493.

Sum Ulysses Laërtiadés, qui propter omne genus dolorum
Hominibus innotui: et mea gloria ad cœlum pervenit.

Heroës etiam victoriam ei acceptam retulerunt,

Tuo consilio capta est ampla Priami urbs.

Et alibi rursus alii testantur, Ulyssis *consilio et industria atque arte fallaci* captum esse Ilium. Strategemata vero, quæ usurpavit adversus hostes, persæpe canit Homerus:

Seipsum plagis indecoris ubi affecisset:

transfugisse ad hostes finxit. Equus etiam ligneus, quem Epeus fabricatus est cum Pallade, fuit Ulyssis strategema. Recte etiam Nemo, et vinum, torrisque et aries, strategemata possunt appellari, contra Cyclopem adhibita. Atque etiam cera sociorum auribus inuncta, et ipse rectus ad malum alligatus: nam et hæc excogitabat contra perniciosam Musicam. Quid vero de pera mendici dicas, et quæcunque apud Eumæum, aut Penelopen finxit?

Fin-

15 Ἴσκε ψεύδεα πολλὰ λέγων ἐτύμοισιν ὁμοῖα· Καὶ μέντοι καὶ Ἴρῳ παλαῖσαι, καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ μεταθεῖναι τὰ ὅπλα τῶν μειρακίων μεθυόντων, ἀπό τε τῶν θυρῶν τὸ τόξον ἐντεῖναι· ἆρ᾽ οὐχὶ πάντα ταῦτα ἦν κατὰ πολεμίων στρατηγήματα; ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἢ ὅσα τοιαῦτα, διδάσκων Ὅμηρος ἀρκείτω. Οἷον δὲ κἀκεῖνο στρατήγημα Ὀδυσσέως οἱ τραγῳδοὶ ᾄδουσι· Παλαμήδην ἐνίκησεν Ὀδυσσεὺς ἐν δικαστηρίῳ τῶν Ἀχαιῶν, ὑποβαλὼν αὐτοῦ τῇ σκηνῇ βαρβαρικὸν χρυσίον· καὶ ὁ σοφώτατος τῶν Ἑλλήνων ἐκεῖνος ἥλω προδοσίας, δόλῳ καὶ στρατηγήματι. ἀλλὰ τὰ μὲν τῶν τραγῳδῶν ἱκανὴ διδάσκειν ἡ σκηνή. ὅσα δὲ τὰ ἀπὸ τῆς ἱστορίας ἔργα στρατηγίας ἔχοντα κατὰ πολεμίων, ἢ κατὰ ἐχθρῶν 16 συνεξελεξάμην, καὶ δὴ τούτων μεμνήσομαι, σύντομον τὴν 17 παρ᾽ ἑκάστῳ μνήμην ποιούμενος. ἔστι δὲ πᾶσα σύνταξις, βιβλία ὀκτὼ, στρατηγημάτων ἐνακοσίων, 18 ἔχοντα τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ Διονύσου.

Τέλος τοῦ Προοιμίου.

ΚΕΦ. Α.

15 *Odyss.* T. v 203. 16 συνελεξάμην *Vulg.* 17 παρ᾽ ἑκάστων *Vulg.* 18 legerem potius ἔχουσα, ut referatur ad σύνταξις, et pro βιβλία, βιβλίων.

Fingebat falsa multa, veris similia.

Et quid dicam luctatum esse cum Iro, et arma juvenibus ebriis e fumo seposuisse, atque e janua intendisse jaculum? An non hæc omnia fuerunt adversus hostes strategemata? Sed hæc, et quæ sunt hujus generis, docens Homerus sufficiat. Quale vero etiam illud Ulyssis strategema describunt Tragici? Palamedem Ulysses in judicio Græcorum vicit, subjecto in ejus tabernaculo auro barbarico: et sapientissimus ille Græcorum proditionis damnatus est per dolum ac strategema. Sed hæc satis docet Tragicorum scena. Quas vero ex historia res militari peritia contra hostes aut inimicos gestas collegi, eas recensebo, brevem uniuscujusque mentionem faciens. Totum vero opus continet octo libros, strategemata nongenta, initium ducens a Baccho.

ΚΕΦ. Α.

ΔΙΟΝΥΣΟΣ.

Διόνυσος ἐπ' Ἰνδοὺς ἐλαύνων, ἵνα δέχοιντο αἱ πόλεις αὐτὸν, ὅπλοις μὲν φανεροῖς τὴν στρατιὰν οὐχ ὥπλισεν· ἐσθῆσι δὲ λεπταῖς καὶ νεβρίσι· δόρατα ἦν κισσῷ πεπυκασμένα· ὁ θύρσος εἶχεν αἰχμήν. κυμβάλοις καὶ τυμπάνοις, οἷς ἐσήμαινεν ἀντὶ σάλπιγγος, 1 καὶ οἴνῳ τοὺς πολεμίους ἰαίνων εἰς ὄρχησιν ἔτρεπεν. καὶ ὅσα δὲ ἄλλα Βακχικὰ ὄργια. Πάντα δὲ ἦν Διονύσου στρατηγήματα, οἷς Ἰνδοὺς καὶ τὴν ἄλλην Ἀσίαν 2 ἐδουλώσατο.

β' Διόνυσος ἐν Ἰνδικῇ τῆς στρατιᾶς οὐ φερούσης τὸ φλογῶδες τοῦ ἀέρος, κατέλαβε τὸ Τρικόρυφον ὄρος τῆς Ἰνδικῆς. τῶν δὲ κορυφῶν, ἡ μὲν κλήζεται Κορασιβίη, ἡ δὲ Κονδάσκη, τὴν δὲ τρίτην αὐτὸς ἐκάλεσε Μηρόν. τῆς δὲ αὐτοῦ γενέσεως ὑπομνήματα ἐνταῦθα, πηγαὶ πολλαὶ, ἡδεῖαι, πυκναὶ, θῆραι περισσαὶ, ὀπῶραι ἄφθονοι, χίονες ἀναψύχουσαι· ἐν τούτοις ἡ στρατιὰ διαιτωμένη τοῖς ἐν τῷ πεδίῳ βαρβάροις ἐξαίφνης ἐπεφαίνετο, καὶ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν

1 καὶ οἴνου τ. π γεύων. u. c. 2 Flor. ἐχειρώσατο.

CAP. I.

BACCHUS.

Bacchus cum adverſus Indos expeditionem faceret, ut eum civitates reciperent, perſpicuis ac manifeſtis armis exercitum non armavit: ſed veſtimentis exilibus, et pellibus cervinis: haſtas autem hedera cinxit, cuſpidem habebat thyrſus. Cymbalis et tympanis, pro tuba ſignum dabat. Et hoſtes vino inebrians, ad ſaltationem impulit. Et quæcumque alia ſunt Orgia Bacchi, omnia fuerunt ipſius ſtrategemata, quibus Indos, et reliquam Aſiam in ſuam poteſtatem redegit.

2 Bacchus in India cum exercitus æſtum aëris tolerare non poſſet; occupavit Tricoryphum Indiæ montem, ſic appellatum a tribus cacuminibus, quorum unum vocatur Coraſibis, alterum Condaſce, tertio ipſe nomen impoſuit Merum. In eo loco monumenta ſunt nativitatis ejus, multi ſuaviſſimi et crebri fontes, ferarum abundans copia, fructuum ubertas, nives frigidiſſimæ. In his commorans exercitus, Barbaris in planitie verſantibus repente apparuit, et e ſublimibus ac præcipitibus locis

λῶν καὶ ὑπερδεξίων ἀκοντίζοντες τὰς πολεμίας ῥαδίως ἐτρέποντο.

γʹ Διόνυσος, Ἰνδὰς ἑλὼν, αὐτάς τε Ἰνδὰς καὶ Ἀμαζόνας ἄγων συμμάχας εἰς τὴν 3 Βακτρίαν ἐνέβαλεν. ὁρίζει δὲ τὴν Βακτρίαν ποταμὸς Σαράγγης· οἱ Βάκτριοι τὰ ὄρη κατέλαβον τὰ ὑπὲρ τὸν ποταμόν. ὡς Διονύσῳ διαβαίνοντι ἄνωθεν ἐπιθησόμενοι. ὁ δὲ ςρατοπεδεύσας παρὰ τὸν ποταμὸν, τὰς Ἀμαζόνας καὶ τὰς Βάκχας διαβαίνειν ἔταξεν, ἵνα οἱ Βάκτριοι καταφρονήσαντες γυναικῶν κατέλθοιεν ἀπὸ τῶν ὀρῶν. αἱ μὲν δὴ διέβαινον, οἱ δὲ κατέβαινον, καὶ τῷ ῥεύματι ἐπιβαίνοντες ἀνακόπτειν αὐτὰς ἐπειρῶντο. αἱ δὲ ἀνεχώρεν ἐπὶ πόδα. Βάκτριοι μέχρι τῆς ὄχθης ἐδίωκον. τότε Διόνυσος μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐκβοηθήσας, πεπεδημένας τῷ ῥεύματι τὰς Βακτρίας κτείνας, διέβη τὸν ποταμὸν ἀκινδύνως.

ΚΕΦ. Β.

ΠΑΝ.

Διονύσα ςρατηγὸς ἦν ὁ Πᾶν· ὗτος πρῶτος τάξιν εὗρεν, ὠνόμασε φάλαγγα, κέρας ἔταξε δεξιὸν καὶ λαιόν. ταύτῃ

3 *Vulg.* Βακτρίαν.

locis tela mittens, nullo negotio in fugam hostes vertit.

3 Bacchus subactis Indis, ipsos Indos et Amazones in agmine auxilia ducens, impressionem in Bactrianorum terram fecit. Terminat autem Bactrianam terram fluvius Saranges. Bactri montes supra flumen positos occupabant, ut in Bacchum, flumen trajicientem, desuper impetum facerent. At ille, positis ad fluvium castris, Amazonas et Bacchas transire jussit, ut Bactri contemptis mulieribus, e montibus descenderent. atque his trajicientibus illi descendebant, et appropinquantes flumini prohibere eas conabantur. Tum Bacchus *suis* auxilio veniens cum viris, impeditos flumine Bactros occidit, et sine periculo trajecit.

CAP. II.

PAN.

Bacchi dux fuit Pan. Is primus invenit aciem, phalangem nominavit, cornu instituit dextrum et sinistrum.

ταύτῃ τοι ἄρα κερασφόρον τὸν Πᾶνα δημιουργοῦσιν. ἀλλὰ δὴ καὶ πρῶτος οὗτος πολεμίοις φόβον ἐνέβαλε σοφίᾳ καὶ τέχνῃ. 4 ἦν γὰρ Διονύσῳ ἐν κοίλῃ νάπῃ, ἤγγειλαν οἱ σκοποὶ μυρίαν χεῖρα πολεμίων ἐπέκεινα στρατοπεδεύειν. ἔδεισεν ὁ Διόνυσος· οὐ μὴν ὅ γε Πᾶν· ἀλλὰ ἐσήμαινε νύκτωρ Διονυσιακῇ στρατιᾷ ἀλαλάξαι μέγιστον. οἱ μὲν ἠλάλαξαν. ἀντήχησαν δὲ αἱ πέτραι, καὶ τὸ κοῖλον τῆς νάπης ἦχον πολλῷ μείζονος δυνάμεως τοῖς πολεμίοις ἐνεποίησεν. οἱ μὲν δὴ φόβῳ πληγέντες ἔφευγον. τοῦ δὲ Πανὸς τὸ στρατήγημα τιμῶντες, τὴν Ἠχὼ τῷ Πανὶ φίλην ᾄδομεν, καὶ τοὺς κενοὺς καὶ νυκτερινοὺς τῶν στρατευμάτων φόβους Πανὶ κλήζομεν.

ΚΕΦ. Γ.

ΗΡΑΚΛΗΣ.

Ἡρακλῆς ἐξελεῖν βουλόμενος τοῦ Πηλίου τὸ Κενταύρων γένος, οὐ μὴν αὐτὸς ἄρξαι μάχης, ἀλλ' ἐκείνους ἐκκαλέσασθαι

4 ἐπεὶ, deleto commate poſt νάπῃ, aut διονύσῳ mutandum in διόνυσος. *conj. Caſ.* Forſitan omiſſa eſt vox στρατιά.

ſtrum. Hac de cauſſa ferentem cornua, Pana fingunt. Sed primus etiam hic metum hoſtibus per ſolertiam et artem attulit. Cum Baccho in concavo ſaltu nuntiaſſent ſpeculatores, infinitas hoſtium copias in ulteriori parte caſtra metari, metus Bacchum inceſſit, non vero Pana: ſed noctu Bacchico exercitui ſignum dedit, ut maximum et inconditum clamorem tolleret. His vero clamantibus, petræ ſonum exceptum referebant, et cavitas ſaltus, ac ſi longe plures copiæ adeſſent, fremitum exercitus hoſtibus reddebat. Quare metu perterriti, ſe in fugam conjecerunt. Hoc vero Panos ſtrategema celebrantes, Echo Pani amicam eſſe canimus: atque vanos nocturnosque terrores exercituum Pani tribuimus.

CAP. III.

HERCLES.

Hercules cum e Pelio Centaurorum gentem exſcindere ſtatuiſſet, ſic ut tamen ipſe non prior inciperet

λέσασθαι, κατήγετο παρὰ Φόλῳ. οἴνου δὲ ἀνθοσμίου πίθον ἀνοίξας, αὐτός τε καὶ ὅσοι ἀμφ' αὐτὸν ἠρύσαντο. ᾔσθοντο οἱ γείτονες Κένταυροι. καὶ συνδραμόντες ἐπὶ τὸ ἄντρον τοῦ Φόλου τὸν οἶνον ἥρπαζον. Ἡρακλῆς δ' ὡς ἄδικα δρῶντας ἀμυνόμενος τοὺς ἐπελθόντας ἀπέκτεινε Κενταύρους.

β' Ἡρακλῆς τὴν ἀλκὴν τοῦ Ἐρυμανθίου συὸς φοβηθεὶς, δόλῳ τὸν θῆρα εἷλεν. ὁ μὲν ὑπὸ τῇ φάραγγι ηὐνάζετο, μεστὴ δὲ χίονος πολλῆς ἦν ἡ φάραγξ. ὁ δὲ λίθους πολλοὺς ἄνωθεν ἐνέβαλεν. ὥς τε ἀγριανθεὶς ὁ σῦς, ἐξάλλεται· καὶ θυμῷ φερόμενος τῇ χίονι ἐμπεσὼν, καταδυόμενός τε καὶ περιπταίων ἁλίσκεται.

γ' Ἡρακλῆς πλεύσας ἐπὶ Τροίαν. αὐτὸς μὲν ἀπέβη πεζομαχήσων, τοῖς δὲ κυβερνήταις προσέταξε τὰς ναῦς ἀνακωχεύειν. οἱ μὲν οὖν πεζοὶ Τρῶες ἡττῶντο. οἱ δὲ ἱππεῖς ἐπὶ τὰς ναῦς ἔδραμον. οὐ μὴν αἱροῦσι τὰ σκάφη σαλεύοντα ἄνω θαλάσσης· Ἡρακλῆς δὲ διώξας ἔκτεινε πάντας παρὰ τὴν ἠιόνα, φεύγειν οὐκ ἔχοντας διὰ θαλάττης.

δ' Ἡρα-

ret pugnam, sed illi se provocarent, diversatus est apud Pholum: aperiensque cadum vini odorati, inde ipse cum suis hausit. Id sentientes Centauri vicini, concursum ad Pholi antrum fecerunt, vinumque rapuerunt. Ibi tum Hercules, quasi injuriam inferentes propulsaturus, invadentes Centauros aggressus morte affecit.

2 Hercules robur Erymanthii suis metuens, dolo belluam cepit. Cum enim hic in valle cubaret (erat autem vallis plena nivium) ille multos lapides desuper injiciebat. itaque sus irritatus exiliit, et furore praeceps actus, in nivem incidit, ac submersus, impingensque capiebatur.

3 Hercules navi vectus ad Trojam, ipse quidem exscendit, ut in terra pugnam faceret: gubernatoribus vero mandavit, ut naves in altum deducerent. Peditibus igitur Trojanis praelio superatis, equites ad naves cursum incitarunt, non tamen capere navigia alto mari fluctuantia potuerunt. Eos Hercules insecutus ad unum omnes trucidavit in litore, cum fugiendi per mare non esset potestas.

4 Her-

δ΄ Ἡρακλῆς ἐν Ἰνδικῇ θυγατέρα ἐποιήσατο, ἣν ἐκάλεσε Πανδαίην. ταύτῃ νείμας μοῖραν τῆς Ἰνδικῆς πρὸς μεσημβρίαν καθήκουσαν εἰς θάλασσαν, διένειμε τοὺς ἀρχομένους εἰς κώμας τ ξ έ, προστάξας καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν, μίαν κώμην ἀναφέρειν τὸν βασίλειον φόρον, ἵνα τοὺς μὴ διδόντας ἔχοι συμμάχους ἡ βασιλεύουσα, κατανοοῦσα ἀεὶ τοὺς δοῦναι ὀφείλοντας.

ε΄ Ἡρακλῆς Μινύαις πολεμῶν· ἦσαν δὲ ἱππομαχεῖν ἐν τῷ πεδίῳ οἱ Μινύαι δεινοί· μάχην συνάψαι μὴ θαρρῶν, ποταμὸν ἐπαφῆκεν. ἦν δὲ ὁ ποταμὸς Κηφισσὸς ὁρίζων ὄρη δύο, Παρνασὸν, καὶ Ἡδύλιον. τέμνων δὲ μέσην τὴν Βοιωτίαν, πρὶν ἐκβάλλειν εἰς θάλασσαν, ἐμπίπτων μεγάλῳ χάσματι, ἀφανὴς γίνεται. τοῦτο δὲ τὸ χάσμα ὁ Ἡρακλῆς πέτροις μεγάλοις περιτειχίσας ἀποστρέφει τὸν ποταμὸν εἰς τὸ πεδίον, ἔνθα Μινύαι καθιππάζοντο. καὶ δὴ τοῦ πεδίου λιμνάσαντος τοῖς Μινύαις ἦν ἀχρεῖον τὸ ἱππικόν. Ἡρακλῆς κρατήσας ἀποτειχίζει τὸ χάσμα, καὶ ὁ Κηφισσὸς ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν ἐπανέρχεται.

ΚΕΦ. Δ.

5 Πανδάμην *Vulg.* et *Mss.*

4 Hercules in India filiam procreavit, cui nomen indidit *Pandææ.* Eam donavit ea parte Indiæ, quæ ad meridiem vergens ad mare pertinet, ſubjectosque illi diſtribuit in trecentos ſexaginta quinque pagos, quotidie uni duntaxat pago regium tributum ſolvendum imperans: ut, qui tum non penderent, adjutores regina haberet, ſemper obſervans, qui adhuc pendere deberent tributum.

5 Hercules bellum adverſus Minyas gerens (erant autem Minyæ ad equeſtres pugnas in planitie obeundas exercitatiſſimi:) conſerere manus non audens, fluvium immiſit. is fluvius erat Cephiſſus, qui duos montes Parnaſſum et Hedylium interfluit: Bœotiam vero mediam dividens, antequam ſe in mare exoneret, in vaſtum hiatum excurrens evaneſcit. Eum hiatum Hercules magnis lapidibus obſtruens, flumen in campum avertit, ubi Minyæ equitabant. Verum ſtagnante campo, Minyis inutilis erat equitatus. Hercules parta victoria rurſus aperit hiatum, et Cephiſſus ad priſtinam viam revertitur.

CAP. IV.

ΚΕΦ. Δ.

ΘΗΣΕΥΣ.

Θησεὺς ἐν ταῖς μάχαις [6] τὰ πρόσθεν τῆς κεφαλῆς ἀπεκείρατο, τῶν τριχῶν τὴν ἀντίληψιν ἀφαιρούμενος. μετὰ Θησέα, ὅσοι Ἕλληνες οὕτως ἐκείροντο. ἡ κουρὰ, Θησηΐς ἐκλήζετο. ζηλοῦσι τὴν κουρὰν μάλιστα δὲ Ἑλλήνων Ἄβαντες. μαρτυρεῖ ᾄδων Ὅμηρος,

[7] Ἄβαντες ὄπισθεν κομόωντες.

ΚΕΦ. Ε.

ΔΗΜΟΦΩΝ.

Δημοφῶν παρὰ Διομήδους τὸ Παλλάδιον παρακαταθήκην λαβὼν ἐφύλαττεν· Ἀγαμέμνονος ἀπαιτοῦντος, τὸ μὲν ἀληθινὸν ἔδωκεν ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ, καλουμένῳ Βουζύγῃ, κομίζειν Ἀθήναζε. ἴσον δὲ καὶ ὅμοιον ἄλλο κατασκευάσας εἶχεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Ἀγαμέμνονος δὲ σὺν πολλῇ χειρὶ ἐπελθόντος, ἀπεμάχετο ἐπὶ μακρὸν, δόξαν ἐμποιῶν ὡς ὑπὲρ

6 τὰ πρῶτα *Vulg.* 7 Βοιωτία v. 49.

CAP. IV.

THESEUS.

Theseus in pugnis anteriores capitis crines abradere solebat, eo fine, ne quis se apprehendere ac tenere posset. Post Theseum ab omnibus Græcis ea radendi consuetudo servata est, quam rasuram Theseidem appellabant. Amant hanc rasuram præ cæteris Græcis Abantes. Quod etiam Homerus testatur canens:

Abantes a tergo comati.

CAP. V.

DEMOPHON.

Demophon ab Atheniensibus acceptum depositi loco Palladium custodiebat. Agamemnone repetente, verum quidem tradidit civi cuidam Atheniensi, nomine *Buzigæ*, Athenas deportandum. At æquale et simile aliud factum in tabernaculo habuit. Agamemnoni vero cum magna manu adventanti diu repugnabat, ut omnino opi-

ὑπὲρ τοῦ ἀληθινοῦ προκινδυνεύοι. πολλῶν δὲ γενομένων τραυματιῶν, οἱ μὲν ἀμφὶ Δημοφῶντα, ὑπεῖξαν. Ἀγαμέμνων δὲ λαβὼν τὸ παραπεποιημένον Παλλάδιον, ἐξαπατηθεὶς ᾤχετο.

ΚΕΦ. Στ.

ΚΡΕΣΦΟΝΤΗΣ.

Κρεσφόντης, καὶ Τήμενος, καὶ οἱ Ἀριστοδήμου παῖδες, τὴν Πελοπόννησον ἐνέμοντο. ἔδοξε τριχῆ νεῖμαι τὴν χώραν, Σπάρτην, Ἄργος, Μεσσήνην. Κρεσφόντης βουλόμενος τῆς Μεσσήνης ὡς ἀρίστης κρατῆσαι, γνώμην ἀγορεύει· λαχὼν ὁ πρῶτος καὶ ὁ δεύτερος ἑλέσθω Σπάρτην, ἢ Ἄργος· Μεσσήνη δ᾽ ἔστω τοῦ τρίτου· ἐπείσθησαν, καὶ τοὺς κλήρους καθῆκαν. οἱ μὲν ἐκ λίθου λευκῆς, εἰς κάλπιν ὕδωρ ἔχουσαν. Κρεσφόντης δὲ βώλου λευκῆς ὁμοίας λίθῳ. ἡ μὲν δὴ βῶλος αὐτίκα ἐτήκετο. οἱ δὲ τῆς λίθου κλῆροι προελθόντες, ἔδωκαν Ἄργος Τημένῳ, Σπάρτην τοῖς Ἀριστοδήμου παισί. Κρεσφόντης Μεσσήνην τέχνῃ λαβὼν, τύχῃ λαβεῖν ἔδοξεν.

ΚΕΦ. Ζ.

opinionem hostibus faceret, se pro vero pugnare. Multis autem vulneratis, Demophontis milites cesserunt. Agamemnon fictum Palladium rapuit, et deceptus abscessit.

CAP. VI.

CRESPHONTES.

Cresphontes et Temenus, atque Aristodemi filii cum Peloponnesum partirentur, visum est in tres partes regionem distribuere, in Spartam, Argos, Messenam. Cresphontes Messenam obtinere cupiens, sententiam pronuntiat: Cui prima sors ceciderit, et cui secunda, Spartam accipiat, aut Argos: Messena tertii esto. Paruerunt, ac sortes demiserunt. Illi quidem calculum album in urnam plenam aqua, Cresphontes vero glebam albam similem lapidi. Gleba igitur statim liquefiebat. Lapideæ vero sortes prodeuntes, dederunt Argos Temeno, Spartam Aristodemi filiis. Cresphontes dolo Messenam accipiens, per fortunam accepisse visus est.

CAP. VII.

ΚΕΦ. Ζ.
ΚΥΨΕΛΟΣ.

8 Κύψελος Ἀρκαδίας ἦρχεν. Ἡρακλεῖδαι στρατεύουσιν ἐπ᾽ Ἀρκάδας. χρησμὸς ἦν, 9 ξένια παρ᾽ Ἀρκάδων εἰ λάβοιεν, σπένδεσθαι. Κύψελος ὥρᾳ θέρους προσέταξε τοῖς γεωργοῖς τὴν ὀπώραν ἀφελόντας, καὶ παρὰ τὴν ὁδὸν τιθέντας ἀναχωρεῖν. οἱ στρατιῶται τῶν Ἡρακλειδῶν ἄσμενοι ταῖς ὀπώραις ἐχρήσαντο· Κύψελος ἀπαντήσας 10 ἐπὶ ξένια τοὺς Ἡρακλείδας ἐκάλει· τῶν δὲ, μνήμῃ τοῦ μαντείου, τὴν τιμὴν ἀπωθουμένων· καὶ μὴν, ἔφη, φθάνουσα ὑμῶν ἡ στρατία, ξένια παρ᾽ ἡμῶν τὴν ὀπώραν ἔσχεν. οὕτως ἄρα Ἡρακλεῖδαι τῇ τοῦ Κυψέλου σοφίᾳ, πρὸς Ἀρκάδας ἐσπείσαντο.

ΚΕΦ. Η.
ΑΛΝΗΣ.

11 Ἄλνης βασιλεὺς Ἀρκάδων, Τεγέαν πορθούντων Λακεδαιμονίων, ὅσοι μὲν ἐν ἀκμῇ κατὰ κορυφῆς ἔπεμψε

τῶν

8 Κύψελλος *Vulg.* 9 Ξενίαν *Vulg.* pro sequenti εἰ λάβοιεν legend. εὐλαβοῖντο deleto commate, sensu valde plano. 10 ἐπὶ ξενίᾳ *Vulg.* 11 Ἕλνης *u. c.* Ἀλεός *conj. Masv.*

CAP. VII.
CYPSELUS.

Cypselus Arcadiæ imperabat. Heraclidæ faciunt expeditionem contra Arcadas. Oraculum proditum erat, caverent ne, donis hospitalibus acceptis ab Arcadibus, fœdus icerent. Cypselus æstatis tempore mandavit agricolis, ut fructibus collectis, et ad viam positis, discederent. Milites Heraclidarum libenter fructus accipiebant, iisque utebantur. Cypselus obviam prodiens ad hospitium Heraclidas vocabat. Illis vero recordatione vaticinii honorem recusantibus: Atqui, inquit, jam vester exercitus a nobis pro donis hospitalibus fructus habet. Ita sapientia Cypseli effectum est, ut Heraclidæ fœdus cum Arcadibus facerent.

CAP. VIII.
HELNES.

Helnes Arcadum rex, vastantibus Tegeam Lacedæmoniis, quotquot vigentem ætatem haberent, supra caput

put

τῶν πολεμίων, νυκτὶ μέσῃ κελεύσας ἐπιθέσθαι. ὅσοι δὲ γέροντες καὶ παῖδες, τούτους ἐκέλευσε πρὸ τῆς πόλεως τὴν ἴσην ὥραν φυλάξαντας, πῦρ ἀνακαῦσαι μέγιστον. οἱ πολέμιοι πρὸς τὴν τοῦ πυρὸς ὄψιν ἐκπλαγέντες, ἐς τοῦτο ἀπεσκόπουν. οἱ δὲ κατὰ κορυφῆς ἐμπεσόντες, τοὺς πλείστους αὐτῶν διέφθειραν· πολλοὺς δὲ ζωγρήσαντες, ἔδησαν. καὶ τὸ λόγιον ἐτελεύτησε·

12 Δώσω τοι Τεγέην ποσσίκροτον ὀρχήσασθαι.

ΚΕΦ. Θ.

ΤΗΜΕΝΟΣ.

Τήμενος μετὰ τῶν ἄλλων Ἡρακλειδῶν εἰς τὸ 13 Ῥίον περαιοῦσθαι βουλόμενος, ἔπεμψε Λοκροὺς αὐτομόλους, Πελοποννησίοις ἀγγέλλοντας, ὅτι ναυλοχοῦσιν ἐν Ναυπάκτῳ, τὸ δοκεῖν ἐπὶ τὸ Ῥίον πλευσούμενοι· ὁρμὴ δέ ἐστιν αὐτοῖς χωρεῖν ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν. πιστεύσαντες οἱ Πελοποννήσιοι μετῆλθον ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν. οἱ μὲν ἀμφὶ Τήμενον μεθ' ἡσυχίας τὸ Ῥίον κατέσχον.

ΚΕΦ. Ι.

12 *Herodot.* lib. I. c. 66. 13 Ῥεῖον *Cant.*

put hostium misit, præcipiens ut media nocte in eos impetum facerent. Quotquot vero ætate provecti, aut nondum adulti essent, eos jussit eodem tempore ante civitatem ignem quam maximum incendere. Hostes ad visum ignem obstupefacti, in eum oculos conjiciebant. Qui vero in cacumine erant, opprimentes incautos, plurimos ex iis morte affecerunt, multos etiam captos in vincula conjecerunt Et oraculi fides liberata est:

Dabo tibi Tegeam multistrepis saltationibus aptam.

CAP. IX.

TEMENUS.

Temenus cum cæteris Heraclidis Rhium trajicere volens, misit Locros transfugas, qui Peloponnesiis nuntiarent, illos Naupacti clam naves habere, et præ se ferre quidem navigationem ad Rhium, verum expeditionem eos in Isthmum suscepisse. Credentes id Peloponnesii, ad Isthmum copias traduxerunt. Temenus nullo negotio cum suis Rhium occupavit.

CAP. X.

ΚΕΦ. Ι.

ΠΡΟΚΛΗΣ.

Προκλῆς καὶ Τήμενος Ἡρακλεῖδαι Εὐρυσθείδας, κατέχουσι τὴν Σπάρτην, ἐπολέμουν. Ἡρακλεῖδαι μὲν δὴ ἔθυον τῇ Ἀθηνᾷ τῶν ὀρείων ὑπερβατήρια· Εὐρυσθεῖδαι δὲ ἄφνω εἰς μάχην προσέπιπτον. οὐ μὴν 14 ἠρέθισαν Ἡρακλεῖδαι· ἀλλὰ τοὺς αὐλητὰς ὡς εἶχον ἡγεῖσθαι κελεύουσιν. οἱ μὲν τοῖς αὐλοῖς ἐμπνέοντες ἡγοῦντο· οἱ δὲ ὁπλῖται πρὸς τὸ μέλος καὶ τὸν ῥυθμὸν ἐμβαίνοντες, ἄῤῥηκτοι τὴν τάξιν ἐγένοντο, καὶ τοὺς πολεμίους ἐνίκησαν. ἡ πεῖρα ἐδίδαξε τοὺς Λάκωνας τὸν αὐλὸν ἔχειν ἀεὶ στρατηγὸν ἐν ταῖς μάχαις. αὐλὸς ἡγεῖται Λακώνων ἐς πόλεμον ἰόντων, καὶ τὸ ἐμβατήριον αὐλὸς ἐνδίδωσιν τοῖς μαχομένοις. οἶδα ἐγὼ καὶ τὸν θεὸν ἀνελόντα νίκην Λάκωσιν, 15 εὖτ' ἂν πολεμῶσι μετὰ αὐλητῶν, καὶ μὴ πρὸς αὐλητάς, τὸ λόγιον ἤλεγξεν ἐν Λεύκτροις ἡ μάχη. ἐν γὰρ δὴ Λεύκτροις αὐλητῶν οὐχ ἡγουμένων οἱ Λάκωνες παρετάξαντο πρὸς

14 ἤρισαν *Vulg.* 15 ἔστ' ἂν *conj. Caſaub.* cujus etiam diſtinctionem prætuli vulgari, qua poſt αὐλητῶν punctum eſt poſitum.

CAP. X.

PROCLES.

Procles et Temenus Heraclidæ, adverſus Euryſthidas Spartam tenentes bellum gerebant. Heraclidæ rem divinam fecerunt Palladi, montium Hyperbateria offerentes. Euryſthidæ repente ad pugnam ſe convertere. At Heraclidæ non priores laceſſere hoſtem, ſed tibicines, ut omni ſtudio præirent, jubere. Quibus præcedentibus, ac tibias inflantibus, armati ad cantum et numerum ſequentes, integros ordines ſervare, et hoſtes vincere. Uſu docti Lacedæmonii, tibiam ſemper adhibuerunt ducis inſtar in pugnis. Quare Lacedæmonios in pugnam euntes tibia præcedit, et prælium facientibus accinit. Ego ſcio, etiam Deum oraculo Lacedæmoniis victoriam prodidiſſe, ſi cum tibicinibus nec contra tibicines bella gererent. Fidem oraculi arguit pugna Leuctrica. Leuctris enim non præeuntibus tibicinibus, Lacones cum Thebanis pugnam inibant, quibus

πρὸς Θηβαίους, οἷς πάτριον ἀσκεῖν αὐλητικήν· ὥς τε δῆλος ἦν ὁ θεὸς προαγορεύσας, ὅτι νικήσουσι ποτὲ Θηβαῖοι Λάκωνας αὐλῷ μὴ στρατηγουμένους.

ΚΕΦ. ΙΑ.

ΑΚΟΥΗΣ.

Ἀκούης, Λακεδαιμονίων Τεγέαν προδοσίᾳ νύκτωρ [16] καταβαλλομένων, τοῖς ἰδίοις ὁπλίταις ἔδωκε σύνθημα, κτείνειν τοὺς τὸ σύνθημα ἐρωτῶντας· οἱ μὲν δὴ Ἀρκάδες, οὐκ ἐπηρώτων. οἱ δὲ Σπαρτιᾶται, ὡς ἐν νυκτὶ ἀγνοοῦντες, καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτῶντες ὑπὸ τῶν Ἀρκάδων ἀνῃροῦντο.

ΚΕΦ. ΙΒ.

ΘΕΣΣΑΛΟΣ.

Θεσσαλὸς Βοιωτῶν, [17] τῶν Ἄρνην οἰκούντων, Θεσσαλοῖς πολεμούντων τέχνῃ ἐκράτησεν ἄνευ μάχης. νύκτα παραφυλάξας ἀσέληνον, καὶ σκοτεινήν, ἐκέλευσε τοὺς στρατιώ-

16 *καταλαβομένων* vel *καταλαμβανομένων. conj. Casaub.*
17 *τὴν Ἄρνην Cant.*

bus patrium erat fistulatoriam artem exercere. Itaque colligi manifesto ex oraculo Dei potuit, Thebanis victoriam futuram a Lacedæmoniis, qui sine tibia pugnam capessferent.

CAP. XI.

ACUES.

Acues Lacedæmoniis Tegeam per proditionem noctu occupantibus suis militibus signum dedit, ut interficerent eos, qui tesseram requirerent. Arcades igitur non rogabant. Spartiatæ vero tanquam noctu suos non agnoscentes, et idcirco quærentes signum, ab Arcadibus interfecti sunt.

CAP. XII.

THESSALUS.

Thessalus Bœotos, qui Arnam incolunt, cum Thessalis bellum gerentes, arte superavit absque pugna. Observans enim noctem expertem lunæ, et tenebrosam, man-

τιώτας διασπαρέντας ἀνὰ τὸ πεδίον ἄλλον ἀλλαχοῦ κατὰ κορυφὰς τῶν ὀρέων δᾷδας καὶ 18 λύχνους ἀνάπτειν, καὶ μετεορίζειν, καὶ πάλιν αὖ καθαιρεῖν. οἱ Βοιωτοὶ τὴν ὄψιν τοῦ πυρὸς, ὥσπερ ἀστραπὰς κυκλουμένας, ἰδόντες ἐδεδίξαντο, καὶ πρὸς ἱκεσίαν τῶν Θεσσαλῶν ἐτράποντο.

ΚΕΦ. ΙΓ.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ.

Μενέλαος ἐπανιὼν ἀπ' Αἰγύπτου, τὴν Ἑλένην ἄγων Ῥόδῳ προσέσχε. Τληπολέμου δὲ ἐν Τροίᾳ τεθνηκότος γυνὴ 19 Φιλιξὼ πενθοῦσα, ἐπειδή τις ἤγγειλε Μενέλαον μετὰ τῆς Ἑλένης ἥκειν, τιμωρῆσαι τῷ ἀνδρὶ βουλομένη, μετὰ Ῥοδίων ἁπάντων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν αἰρομένων πῦρ καὶ λίθους ἐπὶ τὰς ναῦς κατέδραμε. Μενέλαος ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἀναχθῆναι κωλυόμενος, τὴν μὲν Ἑλένην εἰς κοίλην ναῦν κατέκρυψε, τὸν δὲ κόσμον αὐτῆς καὶ τὸ διάδημα θεραπαίνῃ τῇ μάλιστα καλλίστῃ περιέθηκεν. οἱ δὲ μάλιστα πιστεύσαντες Ἑλένην εἶναι, πῦρ καὶ λίθους ἐπὶ τὴν θερά-

18 λυχνούχους *Flor.* 19 Φιλοξὼ Mss.

mandavit militibus, ut dispersi per campum, alius alibi in montium verticibus faces et tædas incenderent, atque sublimes ferrent, rursusque exstinguerent. Bœoti conspecto igne, quasi fulguribus circum se micantibus, in metum ac terrorem inciderunt, et ad supplicandum Thessalis, et de pace rogandum se convertebant.

CAP. XIII.

MENELAUS.

Menelaus reversus ex Ægypto, ducens Helenam, ad Rhodum appulit. Cum autem Tlepolemus ad Trojam occubuisset, uxor Philoxo versans in luctu ac squalore, postquam nuntius est allatus, Menelaum cum Helena venire, mariti vicem ulcisci volens, cum Rhodiis universis, viris et mulieribus, ferentibus ignem ac lapides, ad naves impetum fecit. Menelaus, cum ob ventorum asperitatem solvere non posset, Helenen in cavam navem abscondit. Ornamentis vero ejus et diademate famulam omnium formosissimam amicivit. At illi plane credentes Helenam esse, lapidibus et igni in famu-

θεράπαιναν [20] ἔπεμπον, καὶ ὡς ἱκανὴν δίκην ἐπὶ τῷ Τληπολέμῳ λαβόντες τὸν Ἑλένης θάνατον, ἀνεχώρησαν. Μενέλαος δὲ τὴν Ἑλένην ἔχων ἀπέπλευσεν.

ΚΕΦ. ΙΔ.

ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ.

Κλεομένης Λακεδαιμονίων βασιλεὺς Ἀργείοις ἐπολέμει καὶ ἀντεστρατοπέδευσεν. ἦν τοῖς Ἀργείοις ἀκριβὴς φυλακὴ τῶν δρωμένων τοῖς πολεμίοις· καὶ πάντα ὅσα Κλεομένης βούλοιτο, ὑπὸ κήρυκος ἐσήμαινε τῇ στρατιᾷ, καὶ αὐτοὶ τὰ ἴσα δρᾷν ἐσπούδαζον. ὁπλιζομένων, ἀνθωπλίζοντο. ἐξιόντων, ἀντεπεξίεσαν· ἀναπαυομένων, ἀντανεπαύοντο. Κλεομένης λάθρα παράγγελμα ἔδωκεν, ὅταν ἀριστοποιεῖσθαι κηρύξῃ, ὁπλίσασθαι. ὁ μὲν ἐκήρυξεν. οἱ δὲ Ἀργεῖοι πρὸς ἄριστον ἐτράποντο. Κλεομένης ὡπλισμένους ἐπαγαγὼν [21] εὐμαρῶς ἀόπλους καὶ γυμνοὺς τοὺς Ἀργείους ἀπέκτεινεν.

ΚΕΦ. ΙΕ.

20 Omittit *Flor. Cant.* pro eo ἀφῆκαν. 21 εὖ μάλ' *Cant.*

mulam conjectis, quasi satis magno supplicio ob Tlepolemi mortem sumto, si interfecissent Helenam, discesserunt. At Menelaus cum Helena abnavigavit.

CAP. XIV.

CLEOMENES.

Cleomenes Lacedæmoniorum rex, Argivis bellum inferebat, et exadversum castra locabat. Argivi attente observabant, ac speculabantur, quid rerum hostes gererent. Nam omnia quæ vellet, per præconem exercitui Cleomenes significabat, atque illi similia facere semper studebant. His se armantibus: contra se armabant: exeuntibus, contra exibant: requiescentibus, se quieti dederunt. Cleomenes clam præceptum dederat, ut cum prandium ediceret præco, arma sumerent. Illo igitur proclamante, Argivi ad prandendum se conferebant. At Cleomenes educens armatos sine negotio nudos et inermes Argivos trucidabat.

CAP. XV.

ΚΕΦ. ΙΕ.
ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ.

Πολύδωρος, Λακεδαιμονίων Μεσσηνίοις πολεμούντων εἴκοσιν ἔτεσι, πρὸς τὸν ἀπὸ τῆς ἑτέρας οἰκίας βασιλέα Θεόπομπον διαφορὰν ὑπεκρίνατο. καὶ αὐτόμολον ἔπεμψεν ἀγγέλλοντα, ὅτι στασιάζουσι δὴ καὶ καταλείψουσιν ἀλλήλους. Μεσσήνιοι παρεφυλάττοντο. Θεόπομπος μὲν ἀνέζευξε, καὶ οὐ μακρὰν ἀπέκρυψε τὴν στρατιὰν εἰς ἀναχώρησιν. ταῦτα ὁρῶντες οἱ Μεσσήνιοι καταφρονοῦσι μόνου τοῦ Πολυδώρου καὶ πασσυδὶ τῆς πόλεως προελθόντες, εἰς μάχην ἐτράποντο. Θεόπομπος τῶν σκοπῶν σημανάντων ἐξ ἀφανοῦς περιελθὼν, τό τε ἄστυ ἔρημον εἷλε, καὶ κατόπιν ἐμβάλλουσι τοῖς Μεσσηνίοις, οἱ περὶ Πολύδωρον κατὰ πρόσωπον. ἀμφίβολοι γενόμενοι Μεσσήνιοι κατὰ κράτος ἑάλωσαν.

ΚΕΦ. Ιϛ.
ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ.

Λυκοῦργος, Λακεδαιμονίους θειοτέρῳ φόβῳ κατηνάγκασεν ὑπακοῦσαι τοῖς νόμοις. εἴ τινα νόμον ἐξεῦρε, κομίσας εἰς

CAP. XV.
POLYDORUS.

Polydorus Lacedæmoniis adverſus Meſſenios viginti annos bellum gerentibus, ſimultatem cum Theopompo alterius familiæ rege gerere ſe ſimulavit: et transfugam miſit, qui Meſſeniis innuntiaret, eos inimicitias exercere, atque a ſeſe mutuo defecturos. Meſſeniis eam rem obſervantibus, Theopompus caſtra movebat, et non procul inde copias occultavit, ut reverteretur. Hæc videntes Meſſenii, Polydorum ſolum ſpernunt: atque confertim egredientes ex urbe prælium inierunt. Theopompus ſignum edentibus ſpeculatoribus, ex inſidiis circumducens urbem militibus vacuam cepit, et a tergo Meſſenios aggreditur, Polydorus vero a fronte. Sic ancipiti periculo preſſi Meſſenii vi capti ſunt.

CAP. XVI.
LYCURGUS.

Lycurgus divino quodam metu Lacedæmonios coegit, ut ſuis legibus obtemperarent. Si quam legem

εἰς Δέλφȣς ἠρώτα τὸν Θεὸν εἰ συμφέροι· ἡ δὲ προφῆτις χρήμασι πεπεισμένη ἀεὶ συμφέρειν ἔχρα. οἱ Λάκωνες δὲ φόβῳ τȣ̃ Θεȣ̃, τοῖς νόμοις ὡς χρησμοῖς ὑπήκȣσαν.

β' Λυκȣ̃ργος παρήγγειλεν, ἐπὶ τȣ̀ς αὐτȣ̀ς, ὦ Λάκωνες μὴ στρατέυητε πολλάκις, ἵνα μὴ πολεμεῖν τȣ̀ς ἐναντίȣς διδάσκητε.

γ' Λυκȣ̃ργος προσέταττεν τοῖς Λάκωσι, τȣ̀ς πολεμίȣς φεύγοντας μὴ φονεύετε, ἵνα μὴ τȣ̃ φεύγειν ἡγοῖντο τὸ μένειν λυσιτελέστερον.

Κ Ε Φ. ΙΖ.

Τ Υ Ρ Τ Α Ι Ο Σ.

Τυρταῖος Λακεδαιμονίων μελλόντων παρατάττεσθαι Μεσσηνίοις, καὶ βεβȣλευμένων νικᾶν, ἢ ἀποθανεῖν ἐν τῇ μάχῃ· ἵνα δὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐν τῇ τῶν νεκρῶν ἀναιρέσει γνωρίζοιτο ἕκαστος, ἐπὶ τὰς σκυταλίδας τȣ̃νομα γραψάντων, καὶ περὶ τῇ λαιᾷ χειρὶ φερόντων, βȣλόμενος ἐκπλῆξαι τȣ̀ς Μεσσηνίȣς τȣ̃το μαθόντας, παρήγγειλε μὴ παρατηρεῖν τȣ̀ς αὐτομολȣ̃ντας Εἵλωτας. οἱ δὲ μηδενὸς παραφυ-

gem excogitasset, ea Delphos perlata, consulebat oraculum, an esset utilis. Sacerdos vero pecuniis corrupta, semper utilem esse respondebat. Lacones metu Dei, legibus tanquam oraculis obedientiam præstiterunt.

2 Lycurgus tulit legem iisdem, o Lacones, ne crebro bellum geratis, ne bellandi peritiam usumque hostes doceatis.

3 Lycurgus legem scripsit Laconibus, hostes fugientes nolite trucidare, ne potius ducant manere, quam fugere.

C A P. XVII.

T Y R T A E U S.

Tyrtæus Lacedæmoniis volentibus cum Messeniis signa conferre, cum statuissent aut victoriam reportare, aut mortem in prælio obire: ut autem quilibet a suis in mortuorum sepultura agnosceretur, scytalis nomen inscribentibus, easque circa lævam ferentibus: volens, hac re patefacta, terrorem incutere Messeniis, mandavit, ut Helotum transfugientium nulla ratio ducere-

ραφυλάττοντος, ἀνέδην αὐτομολήσαντες ἤγγειλαν τοῖς Μεσσηνίοις τὴν ἀπόνοιαν τὴν Λακωνικήν. οἱ δὲ καταπλαγέντες ἀσθενέστερον ἀγωνισάμενοι, τὴν νίκην οὐ διὰ μακροῦ Λακεδαιμονίοις ἔδωκαν.

ΚΕΦ. ΙΗ.

ΚΟΔΡΟΣ.

Ἀθηναίοις, καὶ Πελοποννησίοις, πόλεμος ἦν. ὁ Θεὸς ἔχρησε νικᾶν Ἀθηναίους· εἰ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἀποθάνοι πρὸς ἀνδρὸς Πελοποννησίου· Κόδρος ἦν Ἀθηναίων βασιλεύς. οἱ πολέμιοι τὸ λόγιον εἰδότες, κοινὸν αὐτοῖς ἦν παράγγελμα ἐν ταῖς μάχαις ἀπέχεσθαι Κόδρου. ὁ δὲ, ἦν γὰρ ἑσπέρα, σχῆμα φρυγανιστῆρος λαβὼν, τοῦ χάρακος προελθὼν, ἔτεμνε τὴν ὕλην. ἔτυχον δὲ καὶ Πελοποννήσιοι ἄνδρες κατὰ φρυγανισμὸν ἥκοντες. ἀψιμαχεῖ τούτοις Κόδρος, ὥς τε καὶ τὸ δρέπανον ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀνατεινάμενος ἔτρωσεν. οἱ δὲ φθάσαντες κατακαίνουσιν αὐτὸν τοῖς δρεπάνοις· καὶ γαννύμενοι ἀπηλλάγησαν, 22 ὡς ἀνδραγάθημα δὴ

22 Diſtinctonem, quam *Caſaub.* ſuadet, ſecutus ſum, deleto puncto poſt παιωνίσαντες.

ceretur. et nemine obſervante, confertim transfugientes, Meſſeniis deſperationem Laconicam nuntiarunt. At illi perterriti, infirmiori robore pugnantes, victoriam brevi Lacedæmoniis conceſſerunt

CAP. XVIII.

CODRUS.

Athenienſibus bellum intercedebat cum Peloponneſiis. Oraculum victoriam Athenienſibus denuntiarat, ſi regi ipſorum a Peloponneſio mors afferretur. Codrus erat Athenienſium rex. Hoſtes cum reſciviſſent oraculum, commune edictum propoſuerunt, ut in prælio omnes a Codro manus abſtinerent. At ille (nam erat veſpera) ſarmentarii habitu progreſſus e caſtris, ligna ſecabat. Venerant autem etiam Peloponneſii lignatum. Cum his Codrus pugnam incipit, ita ut extenta falce vulneribus eos afficeret. Illi ſuperantes, falcibus eum confecerunt, atque cum gaudio diſceſſerunt, quaſi ſtre-

δὴ πεποιηκότες. Παιωνίσαντες Ἀθηναῖοι, τί γὰρ οὐκ ἔμελλον, τοῦ λογίου πεπληρωμένου, θυμῷ καὶ ῥώμῃ πλείονι προΐασιν ἐς μάχην. καὶ πρὸ τῆς μάχης κήρυκα πέμψαντες ᾔτησαν ἀναίρεσιν τοῦ βασιλέως. Πελοποννήσιοι μὲν οὖν συνέντες τοῦ γεγονότος, ἔφυγον. Ἀθηναῖοι δὲ νικήσαντες Κόδρῳ τιμὰς ἀνεστήσαντο τῶν ἡρώων, ὅτι περ τοὺς πολεμίους ἑκουσίῳ θανάτῳ κατεστρατήγησεν.

ΚΕΦ. ΙΘ.

ΜΕΛΑΝΘΟΣ.

Ἀθηναίων στρατηγὸς ἦν Μέλανθος, Βοιωτῶν Ξάνθος. ἐπολέμουν Μελαινῶν πέρι· Μελαιναὶ, χωρίον μεθόριον Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας. ὁ θεὸς ἔχρησε τῷ Ξάνθῳ,

[23] Τάξιν ἀπάτῃ ὁ μέλας φόνον ἔσχε Μελαίνας.

τοῦ λογίου τὸ ἔργον, ἀποβαίνει τῇδε. οἱ στρατηγοὶ μονομαχοῦσι τῆς νίκης πέρι· καὶ συνιόντων ὁ Μέλανθος ἔφη, καὶ μὴν ἀδικεῖς [24] δεύτερος ἰὼν ἐπὶ τὴν μάχην. ὁ Ξάνθος ἐπεστράφη τὸν δεύτερον ὀψόμενος, καὶ ὑπὸ τοῦ Μελάνθου

τῷ

23 *Caſ.* locum corruptum ſic reſtituit, legens: Ξάνθον ἀπατήσας ὁ Μελάνθιος (vel Μελάγχροος) ἔσχε Κελαινάς.
24 *Vulg.* δεύτερον ἄγων.

ſtrenuo facto facinore. At Athenienſes clamore ſublato (quid enim moram traherent impleto vaticinio) ira et robore majori in prælium procedunt: et ante pugnam miſſo præcone, corpus regis ad ſepeliendum repetebant. Peloponneſii re cognita, in fugam verſi ſunt. Athenienſes parta victoria, Codro decreverunt heroicos honores, quod hoſtes voluntaria morte expugnaſſet

CAP. XIX.

MELANTHUS.

Melanthus Athenienſium dux erat, Bœotorum Xanthus. Hi de Melænis bellum gerebant. Melænæ caſtellum erat finitimum Atticæ et Bœotiæ. Deus prodiderat Xantho,

Xanthe, fraude Melanthus obtinebit Melænas.

cui oraculo reſpondit eventus. Hi duces pugnam ſingularem committunt de victoria. Et congredientibus Melanthus ajebat: Atqui injuriam facis, qui comitatus venias ad pugnam. Xanthus converſus, ut alterum reſpiceret, a Melantho confixus

τῷ ξυςῷ διελασθεὶς, ἀνηρέθη. Ἀθηναῖοι τῷ ϛρατηγήματι τῆς ἀπάτης νικήσαντες ἐτήσιον ἑορτὴν κατεϛήσαντο, ἥν γε δὴ κλήζȣσιν [25] Ἀπατȣρίαν.

ΚΕΦ. Κ.

ΣΟΛΩΝ.

Ἀθηναῖοι, καὶ Μεγαρεῖς, ἐπολέμȣν χρόνῳ μακρῷ, Σαλαμῖνος πέρι. ἡσσώμενοι Ἀθηναῖοι, νόμον ἐκύρωσαν, τῷ ἀγορεύσαντι πλεῖν ἐπὶ Σαλαμῖνος μάχῃ, θάνατος ἔϛω. Σόλων τὸν θάνατον ȣ̓ φοβηθεὶς, λύει τὸν νόμον, λύει δὲ ὧδε. μανίαν ὑποκρίνεται, καὶ προελθὼν εἰς ἀγορὰν ἐλεγεῖα ᾖδεν. τὰ δὲ ἐλεγεῖα ἦν Ἀρήϊα ᾄσματα. τȣ́τοις ἤγειρεν Ἀθηναίȣς ἐπὶ τὴν μάχην. οἱ δὲ κάτοχοι ἐκ Μȣσῶν, καὶ Ἄρεος, αὐτίκα ἀνήγοντο ᾄδοντες ὁμȣ̃ καὶ ἀλαλάζοντες καὶ Μεγαρεῖς κατὰ ϛράτος ἐνίκων. καὶ πάλιν ἡ Σαλαμὶς Ἀθηναίων κτῆμα ἦν. Σόλων δὲ μάλα ἐθαυμάζετο, καὶ τὸν νόμον λύσας τῇ μανίᾳ, καὶ τὸν πόλεμον νικήσας τῇ μȣσικῇ.

β' Ἦν

25 Legendum ex conject. *Masv.* Ἀπατȣ́ρια.

fixus jaculo peremtus eſt. Athenienſes ſtrategematis dolo victoriam adepti, annuum feſtum inſtituerunt, quam vocant Apaturiam, id eſt, deceptoriam.

CAP. XX.

SOLON.

Athenienſes et Megarenſes longo tempore bellum de Salamine geſſerunt. Victi Athenienſes, legem juſſerunt: Qui ſuaſerit, navigandum eſſe ad pugnam Salaminenſem, mortis reus eſto. Solon nihil perterritus morte, legem abrogat, hoc pacto: ſimulat inſaniam, et progreſſus in concionem, Elegos cecinit. Elegi vero erant Martia carmina. His Athenienſes ad pugnam excitavit: qui Múſis et Marte perciti, confeſtim portu ſolvebant, cantus et vociferationes juxta edentes, atque Megarenſes vi ac robore ſuperabant: et Salamis iterum Athenienſium ditionis facta eſt. Solon vero in ſumma admiratione habebatur, tum quod legem antiquaſſet furore, tum quod Muſica bellum viciſſet.

2. Cum

β' Ἦν πόλεμος Ἀθηναίοις καὶ Μεγαρεῦσι, Σαλαμῖνος πέρι· Σόλων ἔπλευσεν ἐπὶ Κωλιάδος, ἔνθα αἱ γυναῖκες Δήμητρι ἑορτὴν ἐτέλουν. 26 ἐπ' αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ αὐτόμολον ἐκπέμπει Σόλων ἀγγέλλοντα Μεγαρεῦσιν, ἢν ἐπὶ Κωλιάδος πλεύσητε, τὰς Ἀθηναίων γυναῖκας αἱρήσετε χορευούσας, ἀλλὰ μὴ μέλλετε. Μεγαρεῖς τῇ ἀπάτῃ πείθονται. οἱ μὲν δὴ ἐπέπλεον. Σόλων δὲ, τὰς μὲν γυναῖκας ἀναχωρῆσαι κελεύει· μειράκια δὲ ἀγένεια ταῖς τῶν γυναικῶν ἐσθῆσι κεκοσμημένα, στεφάνοις περικείμενα κρυπτοῖς ἐγχειριδίοις ὡπλισμένα, παρὰ τὴν ἠϊόνα παίζειν καὶ χορεύειν ἔταξεν. οἱ δὲ Μεγαρεῖς τῇ ὄψει τῶν ἀγενείων, καὶ τῇ ἐσθῆτι τῶν γυναικῶν ἐξαπατώμενοι, τῶν νεῶν ἀποβάντες ἐπειρῶντο συλλαμβάνειν οἷα δὴ γυναῖκας. οἱ δὲ σπασάμενοι τὰ ἐγχειρίδια, μάλα δὴ ἀντὶ γυναικῶν ἄνδρες ἐφάνησαν, τοὺς πολεμίους ἔκτειναν, τῶν νεῶν ἐπέβησαν, τῆς Σαλαμῖνος ἐκράτησαν.

ΚΕΦ. ΚΑ.

26 Melius judice *Casaub.* punctum poneretur post τῇ θαλάσσῃ· scilicet mulieres festum celebrasse prope mare.

2 Cum Atheniensibus et Megarensibus de Salamine bellum esset, Solon navigavit versus Coliadem, ubi mulieres Cereris festum celebrabant. In ipso mari emittit Solon transfugam ad Megarenses, qui nuntiaret: Si in Coliadem navigaveritis, Atheniensium uxores capietis, choreas ducentes, modo non cunctemini. Megarenses dolo credunt, et eo naves dirigunt. Solon vero mulieres decedere jubet: atque adolescentes impuberes, muliebribus vestimentis amictos, coronis ornatos, clandestinis ensibus armatos, ad littus ludere ac saltare jussit. Megarenses imberbium vultu, et vestitu mulierum decepti, egredientes e navibus, capere tanquam mulieres conabantur: qui strictis repente gladiis, pro mulieribus viri apparuerunt, hostes occiderunt, naves conscenderunt, et Salamine potiti sunt.

CAP. XXI.

ΚΕΦ. ΚΑ.

ΠΕΙΣΙΣΤΡΑΤΟΣ.

Πεισίστρατος ἀπ' Εὐβοίας ἐστράτευσεν εἰς Ἀττικὴν ἐπὶ Παλληνίδος· καὶ τοῖς πρώτοις τῶν πολεμίων προσπεσὼν ἔκτεινε πάντας προελθὼν, ἄλλοις ἀπηντᾶτο πλείοσι, παράγγελμα ἔδωκε θαλλῷ στεφανοῦσθαι, καὶ μὴ κτείνειν τοὺς ἀπαντῶντας. φράζειν δὲ ὡς ἐσπείσαντο τοῖς πρώτοις. οἱ δὲ πιστεύσαντες ἄρα σπένδονται, καὶ Πεισιστράτῳ τὸ ἄστυ ἐπέτρεψαν. ὁ δὲ ἅρματος ἐπιβὰς, παραστησάμενος γυναῖκα μεγάλην, καλὴν, ὄνομα Φύην, Παλλαδικοῖς ὅπλοις κεκοσμημένην, δόξαν ἐνδοὺς ὡς [27] Ἀθηνᾷ κατάγει Πεισίστρατον, ἀδεῶς εἰσήλασε, καὶ τῆς τυραννίδος τῶν Ἀθηναίων κατέσχεν.

β' Πεισίστρατος Ἀθηναίων τὰ ὅπλα βουλόμενος παρελέσθαι, παρήγγειλεν ἥκειν ἅπαντας εἰς τὸ Ἀνάκειον, μετὰ τῶν ὅπλων. οἱ μὲν ἧκον. ὁ δὲ προῆλθε δημηγορῆσαι βουλόμενος, καὶ σμικρᾷ τῇ φωνῇ λέγειν ἤρχετο. οἱ δὲ

27 Rectius Ἀθηνᾶ recto caſu. *Caſ.*

CAP. XXI.

PISISTRATUS.

Piſiſtratus ab Eubœa expeditionem fecit in Atticam verſus Pallenidem: et in primas copias hoſtium incidens, eas occidione occidit. Progreſſus, aliis pluribus obviam fit. Ibi præcipit ſuis, ut ſertis coronentur, neque adventantes occiderent, ſed affirmarent, ſe cum primis fœdus iciſſe. Illi credentes, pacem ineunt, et urbem Piſiſtrato concedunt. Qui conſcenſo curru, fœminam magnam et venuſtam propter ſe conſtituit, nomine Phyam, armis Palladicis ornatam: opinionem movens, quod Minerva ducem Piſiſtratum ſine periculo immiſerit: atque ſic Athenienſium tyrannidem occupavit.

2. Piſiſtratus Athenienſibus arma volens adimere, mandatum promulgavit, ut omnes cum armis in Anaceum venirent. Qui cum veniſſent, ipſe prodiit verba facturus, et exigua, exilique voce ſermonem orſus eſt.

δὲ ἐξακέειν μὴ δυνάμενοι, προελθεῖν αὐτὸν ἠξίωσαν εἰς τὸ προπύλαιον, ἵνα πάντες ἐπακέσειαν· ἐπεὶ δὲ, ὁ μὲν ἡσυχῇ διελέγετο. οἱ δ' ἐντείναντες τὰς ἀκοὰς προσεῖχον, οἱ ἐπίκεροι προελθόντες, καὶ τὰ ὅπλα ἀράμενοι, κατήνεγκαν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀγραύλε. Ἀθηναῖοι δὲ γυμνοὶ καταλειφθέντες, τότε ᾔσθοντο τῆς Πεισιστράτε βραχυφωνίας, ὅτι ἄρα ἦν τέχνασμα, κατὰ τῶν ὅπλων.

γ' Πεισίστρατος, Μεγακλεῖ διεπολιτεύετο, καὶ ἦν ὁ Μεγακλῆς ὑπὲρ τῶν πλεσίων τεταγμένος· ὁ δὲ Πεισίστρατος ὑπὲρ τῶν πενήτων. καὶ δή ποτε ἐν ἐκκλησίᾳ πολλὰ τῷ Μεγακλεῖ λοιδορησάμενος, καὶ ἀπειλήσας, ἀπηλλάγη· κατατρώσας δ' ἑαυτὸν ἐ καιρίοις τραύμασι, τῆς ὑστεραίας προῆλθεν ἐπὶ τὴν ἀγορὰν, δεικνύων τοῖς Ἀθηναίοις ταῦτα. ὁ δὲ δῆμος ὑπερηγανάκτησεν, ὡς ὁ κηδόμενος αὐτῶν δι' αὐτὲς ταῦτα εἴη παθὼν, καὶ ἐς φυλακὴν τε σώματος ἔδωκεν αὐτῷ τριακοσίες φύλακας. οἷς κορυνηφόροις χρησάμενος, αὐτός τε τύραννος Ἀθηναίων ἐγένετο, καὶ τοῖς παισὶ τὴν τυραννίδα κατέλιπεν.

ΚΕΦ. ΚΒ.

est. Illi vero cum exaudire non possent, jusserunt in vestibulum progredi, ut omnes dicentem exaudire possent. Qui cum remisse loqui pergeret, et illi attentis auribus auscultarent, socii prodeuntes, et arma tollentes, in templum Agrauli detulerunt. Athenienses vero nudi ac destituti tum demum in Pisistrato vocis tenuitatem intellexerunt, quod fuisset Pisistrati dolus ad armorum ereptionem adhibitus.

3 Pisistratus cum Megacle in Republica simultates exercebat. Erat autem Megacles præfectus divitibus, Pisistratus egenis et pauperibus. Et aliquando in concione multis conviciis Megaclem insectatus, et minis, discedebat. Cum se ipsum deinde non letalibus vulneribus affecisset, postridie in forum prodiit, monstrans hæc Atheniensibus. Populus ira atque indignatione permotus, quod suus præfectus, et curator ipsorum propter se tanta mala passus esset, ad protegendum corpus trecentos ei custodes addidit. Quibus clavigeris usus, factus est Atheniensium tyrannus, et suis liberis tyrannidem reliquit.

CAP. XXII.

ΚΕΦ. ΚΒ.

ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΩΝ.

Ἀριστογείτων ὑπὸ τῶν δορυφόρων στρεβλούμενος περὶ τῶν συνειδότων· τῶν μὲν συνειδότων ὡμολόγησεν οὐδένα. πάντας δὲ τοὺς Ἱππίου φίλους κοινωνῆσαι τῆς ἐπιθέσεως. ὁπότε δὲ τούτους Ἱππίας ἀπέκτεινε, τότε ὁ Ἀριστογείτων ὠνείδισεν αὐτῷ τὸ κατὰ τῶν φίλων στρατήγημα.

ΚΕΦ. ΚΓ.

ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ.

Πολυκράτει Σαμίῳ καταθέοντι τὴν Ἑλληνικὴν θάλατταν, ἔδοξεν εἶναι στρατηγικὸν, εἰ κατάγοι κατὰ τῶν φίλων, ὡς εἰ ἀπαιτούμενα λαμβάνοιεν φιλοτέρους ἕξει· οὐδὲν δὲ λαβὼν οὐκ ἂν οὐδ' ἀποδοῦναι δύνασθαι.

β' Πολυκράτης, μελλόντων Σαμίων ἐν τῷ ἱερῷ θυσίαν ποιεῖν τῆς Ἥρας πάνδημον, ἐν ᾗ μεθ' ὅπλων ἐπόμπευον, πλεῖστα ὅσα τῇ προφάσει τῆς ἑορτῆς ὅπλα συλλέξας, τοὺς μὲν ἀδελφοὺς Συλοσῶντα καὶ Παντάγνωστον συμπομπεύειν ἔταξε

CAP. XXII.

ARISTOGITON.

Ariſtogiton cum a lictoribus per tormenta vexaretur, ut conſcios proderet, conſciorum neminem ſignificavit: Omnes vero amicos Hippiæ, participes inſidiarum fuiſſe dixit: Cum hos morte multaſſet Hippias, tum Ariſtogiton in amicos ſtrategema ei exprobravit.

CAP. XXIII.

POLYCRATES.

Polycrati Samio mare Græcum infeſtanti, viſum eſt eſſe callidum commentum, ſi claſſe infeſta amicorum ditionem peteret, quos, ſi reperita reciperent, amiciores habiturus eſſet. Quod ſi nihil abstuliſſet, nihil quoque reſtituere poſſe.

2 Polycrates, cum Samii publicum ſacrificium facere in templo Junonis vellent, in quo cum armis pompam agebant, plurimis armis per cauſſam ſolemnitatis collectis, fratres Syloſontem et Pantagnoſtum una pompam ducere

ἔταξε· μετὰ δὲ τὴν πομπὴν, τῶν Σαμίων θύειν μελλόντων, οἱ πλεῖστοι τὰς πανοπλίας ἀπέθεντο παρὰ τοῖς βωμοῖς [28] προσέχοντες ταῖς εὐχαῖς, οἱ δ' ἀμφὶ Συλοσῶντα, καὶ Πανταγνωστον τὰ ὅπλα ἔχοντες, ἀνὴρ ἀνδρὶ παραστὰς, ἐφεξῆς ἅπαντας ἐκτίννυον. Πολυκράτης τοὺς ἐν τῇ πόλει τῆς ἐπιθέσεως μετέχοντας ἀλίσας προκατελάβετο τῆς πόλεως τοὺς ἐπικαιροτάτους τόπους, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ μετὰ τῶν ὅπλων σπουδῇ θέοντας ἀδελφοὺς καὶ συμμάχους δεξάμενος· τειχίσας δ' ἀκρόπολιν τὴν καλουμένην Ἀστυπάλαιαν, μεταπεμψάμενος παρὰ Λυγδάμιδος τοῦ Ναξίων τυράννου στρατιώτας. καὶ δὴ Σαμίων τύραννος ἦν.

ΚΕΦ. ΚΔ.
ΙΣΤΙΑΙΟΣ.

Ἱστιαῖος ὁ Μιλήσιος, ἐν Πέρσαις διάγων παρὰ Δαρείῳ βασιλεῖ, βουλόμενος Ἰωνίαν ἀποστῆσαι, γράμματα πέμπειν οὐ θαῤῥῶν διὰ τοὺς φύλακας τῶν ὁδῶν, οἰκέτην πιστὸν ἀποξύρας τὰς τρίχας, στίγματα ἐνεγράψατο τῇ κεφαλῇ, Ἱστι-

28 *Florent.* προσέχοντες καὶ εὐχαῖς, οἱ δὲ σπονδαῖς ἀμφὶ Συλωσ. *Cantabr.* προσέχοντες, καὶ ταῖς εὐχαῖς οἱ δὲ σπονδαῖς ἀμφὶ Συλωσ.

ducere jussit. Post vero pompam, cum sacrificium obire Samii instituerent, plurimi arma deposuerunt ad altaria, partim occupati votis, partim libationibus. At qui cum Sylosonte et Pantagnosto erant, arma tenentes, vir virum adortus, omnes in ordine trucidabant. Polycrates in civitate congregatis iis, qui insidiarum participes essent, præoccupabat opportunissima loca, accurentibus e templo omni studio fratribus cum armis, quibus in auxilium assumtis, arcem muniebat Astypalæam nomine, accersitis a Lygdamide Naxiorum tyranno militibus, atque Samiorum imperium obtinebat.

CAP. XXIV.
ISTIAEUS.

Istiæus Milesius, in Persia agens apud Darium regem, Ioniam ad defectionem sollicitare volens, neque audens litteras mittere, propter custodes viarum, servo fideli capillis abrasis, stigmata capiti inscripsit: Istiæus

Ἱστιαῖος Ἀρισαγόρᾳ· Ἰωνίαν ἀπόςησον. καὶ τοῖς ςίγμασιν ἐπέθρεψε τὰς τρίχας. τῦτον τὸν τρόπον λαθὼν τὺς φύλακας ὁ ςιγματοφόρος, καὶ καταβὰς ἐπὶ θάλασσαν, ἀποξυράμενος ἔδειξεν Ἀρισαγόρᾳ τὰ ςίγματα· ὁ δὲ ἀναγνὺς, τὴν Ἰωνίαν ἀπέςησεν.

ΚΕΦ. ΚΕ.
ΠΙΤΤΑΚΟΣ.

Πιττακὸς, καὶ Φρύνων, ἐμονομάχυν Σιγείυ πέρι. ἔδοξεν ἀμφοῖν ἴσα ἔχειν ὅπλα. τὰ μὲν δὴ φανερὰ, ἴσα ὅπλα ἦν. Πιττακὸς δὲ ὑπὸ τῇ ἀσπίδι κρύψας ἀμφίβληςρον περιβάλλει τὸν Φρύνωνα, καὶ ῥᾳδίως ἐπισπασάμενος κτιννύει· καὶ Σίγειον τοῖς δεσμίοις, τῷ τε λίνῳ ἐθήρευσεν. οἷον καὶ νῦν οἱ μονομαχῦντες λῖνον ἔχυσι, Πιττακὸς ἐδίδαξεν.

ΚΕΦ. Κϛ.
ΒΙΑΣ.

Κροῖσος Λυδὸς [29] ἐπιπλεῖν νησιώταις παρεσκευάζετο. Βίας ὁ Πριηνεὺς ἐξέπληξε τὸν Λυδὸν, εἰπών. οἱ νησιῶται πολλὴν

29 *Florent.* ἐπὶ πλείςοις νησιώταις & ſic quoque Interpres.

æus Ariſtagoræ: Ioniam ad deficiendum ſollicita: atque ſupra ſtigmata crines nutrivit. Hoc modo fallens cuſtodes ſtigmatophorus, deſcendit in mare, et abraſis capillis, Ariſtagoræ ſtigmata monſtravit: qui cum legiſſet, effecit ut Ionia deſciſceret.

CAP. XXV.
PITTACUS.

Pittacus et Phrynon ſingulari certamine pro Sigeo certabant: ac viſum eſt, ut uterque paribus armis uteretur. Arma quidem, quae conſpiciebantur, paria erant. At Pittacus occultato ſub ſcuto reti, Phrynonem conſtringit, et facile tractum vita privat, atque Sigeum vinculo lineo piſcatus eſt. Quemadmodum etiam nunc ſolitariam pugnam ineuntes, linum habent, id Pittacus docuit.

CAP. XXVI.
BIAS.

Crœſus Lydus adverſus plurimos inſulanos bellum parabat. Eum Bias Prieneniſis deterruit, inquiens: Inſu-

πολλὴν ἵππον ἐπί σε ἀνῆνται. ὁ δὲ γελάσας ἔφη, ὦ Ζεῦ, νησιώτας ἐν ἠπείρῳ λάβοιμι. ὁ δὲ Βίας, τί δ' ἄλλο ἔφη κἀκείνους εὔχεσθαι Διῒ, ἢ ὅπως Κροῖσον τὸν ἠπειρώτην ἐν θαλάττῃ λάβοιεν; ὁ λόγος τοῦ Βίαντος Κροῖσον ἔπεισεν ἐπὶ τὰς νήσους πλεῦσαι μηκέτι.

ΚΕΦ. ΚΖ.

ΓΕΛΩΝ.

Γέλων Δεινομένους Συρακούσιος ἐν τῷ πρὸς Ἰμιλκῶνα τὸν Καρχηδόνιον πολέμῳ, στρατηγὸς αὐτοκράτωρ χειροτονηθεὶς λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, καὶ κρατήσας, παρελθὼν εἰς ἐκκλησίαν, καὶ εὐθύνας δοὺς τῆς αὐτοκράτορος ἀρχῆς, τῆς δαπάνης, τῶν καιρῶν, τῶν ὅπλων, τῶν ἵππων, τῶν τριήρεων, ἐπὶ πᾶσιν ἐπαινεθεὶς, τέλος ἐξέδυ τὴν ἐσθῆτα, καὶ στὰς ἐν μέσῳ γυμνός. οὕτως ἐγὼ, ἔφη, γυμνὸς ὑμῖν ἕστηκα, ὑμεῖς δ' ἔνοπλοι. ὥς τε εἴ τι μοι πέπρακται βίαιον. χρήσασθε κατ' ἐμοῦ, καὶ σιδήρῳ, καὶ πυρὶ, καὶ λίθοις. ὁ δῆμος ἐπεβόησεν, ὡς ἄριστον στρατηγὸν ἐπαινῶν. ὁ δὲ ὑπο-

Insulani magnum equorum numerum adversus te coëmunt. Qui cum ridens, Hoc faxit Jupiter, diceret, ut insulanos in continenti capiam: Bias, Quid, inquit, credis etiam illos aliud optare, quam ut Crœsum continentis incolam in mari capiant? Hæc Biantis oratio persuasit Crœso, ut navigationem in insulas omitteret.

CAP. XXVII.

GELON.

Gelon Dinomenis filius, Syracusius, in bello adversus Himilconem Carthaginiensem suscepto, creatus summus dux et imperator, cum egregie pugnasset, victor prodiens in concionem, rationesque reddens imperatoriæ dignitatis, impensarum, temporum, armorum, equorum, triremium, et ob hæc universa collaudatus, tandem exuit vestem, atque stans in medio nudus: Sic, inquit, ego vobis nudus sto, vos autem armati. Itaque si quid a me gestum est intolerabiliter, adhibete contra me ferrum, ignemque, et lapides. Tum acclamavit populus, tanquam optimum ducem collaudans. Qui

ὑπολαβὼν ἔφη, καὶ εἰσαῦθις γοῦν τοιοῦτον στρατηγὸν χειροτονήσατε. πάλιν ὁ δῆμος, ἀλλὰ τοιοῦτον ἄλλον οὐκ ἔχομεν· οὕτως δὴ παρακληθεὶς δεύτερον στρατηγῆσαι, ἀντὶ στρατηγοῦ, Συρακουσίων ἐγένετο τύραννος.

β´ Γέλων Σικελῶν τύραννος Ἰμίλκωνι βασιλεῖ Καρχηδονίων διαπλεύσαντι ἐπὶ Σικελίαν ἀντιστρατοπεδεύων, μάχῃ μὲν συμβαλεῖν οὐκ ἐθάρρει. Πεδίαρχον δὲ τὸν τοξοτῶν ἡγούμενον, ὅμοιον ἑαυτῷ τὴν ἰδίαν ἀμφιέσας τὴν ἑαυτοῦ τυραννικὴν ἐσθῆτα, ἐκέλευσε προελθεῖν τοῦ στρατοπέδου, καὶ θύειν ἐπὶ τῶν βωμῶν. ἕπεσθαι δὲ αὐτῷ τοξότας ἐν ἐσθῆτι λευκῇ, κατέχοντας μυρίνας, τόξα [30] ὑπὸ τὰς μυρίνας κρύπτοντας. ἡνίκ᾽ ἂν δὲ ἴδωσιν Ἰμίλκωνα, καὶ αὐτὸν ὁμοίως προελθόντα, καὶ θύοντα τοξεύειν ἐπ᾽ αὐτόν. οὕτω δὴ τούτων πραχθέντων, Ἰμίλκων οὐδὲν ὑπιδόμενος, προελθὼν ἔθυεν. ὁ σπένδων, θύων τε, ἄφνω πολλῶν τοξευμάτων ἐπ᾽ αὐτὸν ἐπελθόντων, ἐτελεύτησεν.

γ´ Γέλων τὸ Μεγαρικὸν βουλόμενος καταλῦσαι, ἐποίκους μὲν ἐκάλει τοὺς ἐθέλοντας Δωριέων. Διογνήτῳ δὲ τῷ Μεγα-

30 Mſſ. ὑπὸ ταῖς μυρίναις.

Qui reſpondens inquit : Et in poſterum igitur talem ducem eligite. Iterum populus : At alium talem non habemus. Ita creatus ſecundo dux belli, pro duce tyrannus Syracuſiorum evaſit.

2. Gelon Siculorum tyrannus, Himilconi Carthaginenſium regi expeditionem in Siciliam facienti, e regione caſtris poſitis, prælio decertare non audebat. Sed Pediarchum ſagittariorum præfectum, ſibi forma et aſpectu ſimilem, tyrannica veſte indutum e caſtris progredi, ſacrificiumque in aris facere juſſit, et eum ſequi ſagittarios candidis veſtibus amictos, myrtum ferentes, atque ſub myrto arcus occultantes : cum autem viderent Himilconem etiam ipſum ad eundem modum progredientem, et ſacrificantem, tela in eum conjicere. His ita factis, Himilcon nihil tale ſuſpicatus, progreditur, et divinam rem facit. Ita libans, ſacrificansque, multis in ipſum impetentibus jaculis, vitam finivit.

3 Gelon Megaricum imperium tollere volens, colonos vocabat, qui vellent ex Dorienſibus. Diogneto vero

Μεγαρέων ἄρχοντι, χρήματα παρὰ δύναμιν ἐπέταξεν· ὁ δὲ τοῖς πολίταις. οἱ δὲ, τοῖς τέλεσιν ἀπαγορεύοντες, εἰς τὴν ἀποικίαν τὴν ἐν Συρακούσαις, 31 ὑπείκουσαν, ὑποβαλόντες αὐτοὺς τῇ Γέλωνος δυναστείᾳ.

ΚΕΦ. ΚΗ.

ΘΗΡΩΝ.

Θήρων Καρχηδονίοις παρετάσσετο· τῶν δὲ πολεμίων φευγόντων, οἱ Σικελιῶται ἐμπίπτοντες ἐς τὸ στρατόπεδον ὡς διαρπασόμενοι τὰς σκηνὰς, ὑπὸ τῶν 33 Ἰβήρων παραβοηθούντων ἀνῃροῦντο. Θήρων πολὺν τὸν ὄλεθρον ἰδὼν, ἔπεμψε τοὺς κυκλωσομένους, παραγγείλας ὄπισθεν τὰς σκηνὰς καταπρῆσαι. φλογὸς δὲ πολλῆς αἰρομένης, οὐκ ἔχοντες οἱ πολέμιοι σκηνὰς, ἐπὶ τὰς ναῦς ἔφευγον. οἱ δὲ Σικελιῶται διώκοντες, παρὰ ταῖς ναυσὶ τοὺς πλείστους διέφθειραν.

β' Θήρων Μιλτιάδου.

Σελινούντιοι Καρχηδονίοις παραταξάμενοι, πολλῶν πεσόντων καὶ ἀτάφων κειμένων, καὶ τῶν πολεμίων ἐπικειμένων, θάψαι

31 Mss. ὑπήκουσαν. 32 Mss. χαλκηδονίοις. 33 Mss. Ἰβηρίων.

ro Megarensium principi pecunias supra vires imperavit : ille civibus. Qui tributis ad desperationem adacti, in Syracusanam coloniam concesserunt, et se Gelonis imperio ac ditioni subjecerunt.

CAP. XXVIII.

THERON.

Theron cum Carthaginensibus pugnabat. Hostibus autem terga vertentibus, Siculi irruentes in castra, quasi direpturi tabernacula, supervenientibus Iberis interfecti sunt. Theron cum magnam stragem videret, misit qui circumirent, præcipiens ut a tergo ignem in tabernacula conjicerent. Magna vero oriente flamma, hostes non habentes tabernacula, ad naves confugerunt. Quos Siculi persecuti, plurimos ad ipsas naves morti dederunt.

2 Theron Miltiadis filius. Selinuntiis prælium adversus Carthaginienses committentibus, cum multi ex his qui occubuerant insepulti jacerent, et hostes instarent, atque

ψαι τοὺς νεκροὺς οὐ θαῤῥοῦντες· οὐ μὴν οὐδὲ ἀτάφους περιορᾷν ὑπομένοντες, ἐβουλεύοντο τί χρὴ πράττειν. Θήρων ὑπέσχετο, εἰ λάβοι τριακοσίους οἰκέτας τοὺς τεμεῖν τὴν ὕλην δυνησομένους, αὐτὸς ἂν σὺν αὐτοῖς προελθὼν, καὶ τὰ σώματα καῦσαι, καὶ πολυάνδριον αὐτῶν ἐγεῖραι. εἰ δὲ οἱ πολέμιοι κρατήσειαν αὐτῶν, οὐδὲν μέγα κινδυνεύεσθαι τῇ πόλει, ἐὰν ἕνα πολίτην ἀπολέσῃ, καὶ τιμὴν ἀνδραπόδων τριακοσίων. ἐπῄνεσαν οἱ Σελινούντιοι τὴν γνώμην, καὶ αὐτῷ συνεχώρησαν οὓς βούλοιτο οἰκέτας αἱρεῖσθαι. ὁ δὲ τοὺς εὐρώστους καὶ ἀκμάζοντας ἐπιλεξάμενος, ἐξήγαγε, δρέπανα καὶ πελέκεις, καὶ ἀξίνας ἔχοντας, ὡς τεμοῦντας ὕλην εἰς πυρκαϊὰν νεκρῶν τοσούτων. ἐπεὶ δὲ ἐξῆλθον, πείσας αὐτοὺς Θήρων ἐπιθέσθαι τοῖς δεσπόταις, βαθείας ἑσπέρας ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. οἱ δὲ τῶν τειχῶν φύλακες γνωρίσαντες, εἰσεδέξαντο. Θήρων αὐτούς τε τοὺς φύλακας φονεύσας, καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς πλείστους ἀποκτείνας καθεύδοντας, κατέλαβε τὴν πόλιν, καὶ τύραννος Σελινουντίων ἐγένετο.

ΚΕΦ. ΚΘ.

atque illi ſepelire mortuos non audentes, neque tamen inſepultos relinquere ſuſtinentes, conſilium, quid agendum foret, caperent: Theron recepit, ſi trecenti ſibi darentur ſervi, qui ligna ſecare poſſent, ſe cum ipſis acceſſurum, et cadavera igni traditurum, ac commune ſepulcrum effecturum. Quod ſi ab hoſtibus ipſi vincerentur, non inde magnum periculum civitati futurum, ſi unum civem amitteret, et trecentorum mancipiorum pretium. Laudarunt Selinuntii ſententiam, eique conceſſerunt, ut ſervos quos vellet ſumeret. Qui robuſtos et florentes deligens, eduxit cum falcibus, bipennibus, et aſciis: ut ad combuſtionem tot mortuorum ligna ſecarent. Cum exiviſſent, perſuadens eis Theron, ut dominis inſidias ſtruerent, ſero veſpere in urbem reverſus eſt. Quos mœniorum cuſtodes agnoſcentes acceperunt. Theron ipſis cuſtodibus trucidatis, et plurimis civibus in lecto interfectis, civitatem occupavit, et Selinuntiorum tyrannus evaſit.

ΚΕΦ. ΚΘ.

ΙΕΡΩΝ.

Ἱέρων ποταμὸν κωλυόμενος διαβῆναι ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐπιςήσας τὲς ὁπλίτας ἐπὶ τῆς διαβάσεως, ἐκέλευσε τὲς ἱππεῖς προάγειν ἄνω τῦ ποταμῦ ὡς διαβησομένες ἐκεῖθεν, τὲς δὲ ψιλὲς ἀνωτέρω τῶν ἱππέων. οἱ μὲν ὖν πολέμιοι ἀντιπαρῆγον ὡς τὲς ἱππέας καὶ τὲς ψιλὲς κωλύοντες. ὁ δὲ Ἱέρων διήγαγε τὲς ὁπλίτας, βιασάμενος ὀλίγες ὄντας τὲς καταλελειμμένες τῶν ἐναντίων· καὶ παραχρῆμα σημεῖον ἦρε τοῖς ψιλοῖς καὶ τοῖς ἱππεῦσιν. οἱ δὲ ὑποςρέψαντες διέβησαν, τῶν προδιαβάντων ὁπλιτῶν, τὲς ὑποςρέψαντας πολεμίες ἀνειργόντων.

β' Ἱέρων Ἰταλιώταις πολεμῶν, ὁπότε λάβοι τινὰς αἰχμαλώτες τῶν 34 συγγενῶν, ἢ πλεσίων, ὖκ εὐθὺς ἀπεδίδε τοῖς λυτρεμένοις, ἀλλὰ πολλὰς ἡμέρας κατασχὼν, κοινωνήσας αὐτοῖς ἑςίας, 35 καὶ τιμῆς προεδρίας· τηνικαῦτα προσιέμενος τὰ λύτρα, τὲς ἄνδρας ἀπεπέμπετο.

34 εὐγενῶν conject. *Caſ.* 35 καὶ τιμῆς, καὶ προεδρίας. *Cantabr.*

CAP. XXIX.

HIERON.

Hieron cum fluvium tranſire prohiberetur ab hoſtibus, armatos in tranſitu conſtituens, juſſit equites juxta fluvium aſcendere, tanquam ibi tranſituros et levis armaturæ milites ſupra equites. Hoſtes vero ſuas copias eduxerunt, ut eos ac levis armaturæ milites tranſitu arcerent. Tum Hieron armatos traduxit, vim adhibens adverſariis, qui pauci reliqui erant, et ſignum repente levis armaturæ militibus et equibus ſuſtulit. Qui reverſi trajecerunt, armatis, qui ante transgreſſi fuerant, redeuntes hoſtes ſuſtinentibus.

2. Hieron bellum cum Italis gerens, ſi quos cepiſſet, qui cognatione aut opibus florerent, non ſtatim ſolventibus reddidit: ſed poſtquam multos dies apud ſe retinuiſſet, et larem honoreſque primarios eis conceſſiſſet, tum accepto redemtionis pretio, homines dimit-

πεμπε. οἱ δὲ ἐπανελθόντες ὕποπτοι παρὰ τοῖς πολίταις ἦσαν, ὡς φιλίας Ἱέρωνι κεκοινωνηκότες.

ΚΕΦ. Λ.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ.

Ἀθηναίοις ὁ θεὸς ἔχρησεν,

Ὦ θείη Σαλαμὶς, ἀπολεῖς δὲ σὺ τέκνα γυναικῶν.

Θεμιστοκλῆς, Ἀθηναίων τὸ λόγιον δεδιότων, Κατάγε τῶν πολεμίων ἔφη. οὐ γὰρ ἂν θείην τὴν Σαλαμῖνα ὁ θεὸς ἀνηγόρευσεν, εἰ ἔμελλεν ἀπολλύειν τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων. τοῦτο λεχθὲν θάρσος Ἀθηναίοις ἔδωκεν. καὶ ἡνίκα τὴν ἐξήγησιν ἐπιστώσατο, τοῦ θεοῦ χρήσαντος,

Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς·

οἱ μὲν ἄλλοι Ἀθηναῖοι τειχίζειν τὴν ἀκρόπολιν ἠγόρευον· Θεμιστοκλῆς δὲ εἰς τὰς τριήρεις ἐμβαίνειν, ὡς ταύτας οὔσας τὸ ξύλινον τεῖχος τῶν Ἀθηναίων. ἐπείσθησαν, ἐπέβησαν, ἐναυμάχησαν, ἐνίκησαν.

β´ Θεμι-

dimittebat. At illi redeuntes in ſuſpicionem apud ſuos cives venerunt, quod Hieronis amicitia uſi fuiſſent.

CAP. XXX.

THEMISTOCLES.

Athenienſibus oraculo proditum erat,

O divina Salamis, perdes tu mulierum liberos.

Themiſtocles Athenienſibus vaticinium metuentibus, contra hoſtes facere dicebat. Non enim divinam Salaminem oraculum appellaſſet, ſi Græcorum liberos perditura eſſet. Hoc dictum confidentiam et animos Athenienſibus dedit. Et cum ſuam iſtius oraculi interpretationem civibus probaſſet Apolline hanc ſortem edente,

Muros Minervæ ligneos det late intuens Jupiter,

reliqui Athenienſes arcem muniendam ſtatuerunt, Themiſtocles triremes conſcendendas eſſe dixit, quoniam hæ ſint lignei Athenienſium muri. Obtemperarunt, et ingreſſi, navali pugna decertarunt, victoriamque ſunt adepti.

2 The-

β' Θεμιστοκλῆς ἐναυλόχει περὶ Σαλαμῖνα· τοῖς Ἕλλησιν ἐδόκει φεύγειν, Θεμιστοκλεῖ ναυμαχεῖν ἐν στενῇ θαλάσσῃ· ὡς δὲ μένειν οὐκ ἔπειθεν, ἦν αὐτῷ Σύκιννος εὐνοῦχος παιδαγωγὸς τοῖν παιδοῖν. νύκτωρ τὸν Σύκιννον τοῦτον ὡς βασιλέα πέμπει, μηνύσοντα κατ' εὔνοιαν δῆθεν, ὅτι ἀποδιδράσκει τὸ Ἑλληνικὸν, Ἀλλὰ ναυμάχει. πείθεται ὁ βασιλεὺς, καὶ ναυμαχεῖ. καὶ τὸ πλῆθος τῶν τριήρων συνέστρεψεν ἡ στενὴ θάλασσα. οἱ δὲ Ἕλληνες ἄκοντες ἐνίκησαν τῇ σοφίᾳ τοῦ στρατηγοῦ.

γ' Οἱ Ἕλληνες νικήσαντες ἐν Σαλαμῖνι, βουλεύονται πλεῖν ἐφ' Ἑλλήσποντον, καὶ τὸ ζεῦγμα λύειν, ἵνα βασιλεὺς μὴ φύγῃ. Θεμιστοκλῆς ἀντιβουλεύεται, λέγων· βασιλεὺς ἀποληφθεὶς ἀναμαχεῖται τάχα. πολλάκις δὲ ἀπόνοια δίδωσιν, ὅσα μὴ ἔδωκεν ἀνδρεία· πέμπει δὲ πάλιν ὡς βασιλέα εὐνοῦχον ἄλλον Ἀρσάκην, οὑτωσὶ προσαγορεύοντα· εἰ μὴ φύγοι διὰ τάχους, ἡ γέφυρα τοῦ Ἑλλησπόντου διαλύεται. βασιλεὺς ἔδεισε, καὶ φθάσας τὸ Ἑλληνικὸν, διέβη τὸ ζεῦγμα, καὶ φυγὼν ᾤχετο. Θεμιστοκλῆς δὲ τοῖς Ἕλλησιν ἐφύλαξε τὴν νίκην ἀκίνδυνον.

δ' Ἀθη-

2. Themiſtocles circa Salaminem clam naves habebat. Græcis videbatur fuga capienda eſſe. Themiſtocles navibus ineundum prælium in anguſto mari cenſebat. Cum perſuadere non poſſet, ut manerent: (Sicinus erat ei eunuchus, pædagogus duorum filiorum) eum noctu ad regem mittit, ut indicaret benevolentiæ cauſſa, Græcorum copias fugam moliri: Sed tu navibus, inquit, pugna. Obtemperat rex, et navalem pugnam inſtruit, atque navium multitudinem anguſtia maris in arctum contraxit. Græci vero inviti propter ducis ſapientiam et calliditatem vicerunt.

3. Græci parta ad Salaminem victoria, ſtatuunt in Helleſpontum navigare, et pontem demoliri, ne fugere rex poſſet. Themiſtocles contra ſententiam pronuntiat, dicens regem interceptum pugnam redintegraturum. Sæpe vero deſperationem præſtare, quod effici virtute ac fortitudine non poſſit. Mittit igitur iterum ad regem alium Eunuchum Arſacem, ita ſignificantem, niſi fugiat celerrime, pontem Helleſponti diſſolutum iri. Rex metuens feſtinavit, et præveniens Græcorum exercitum tranſiit pontem, atque fugiens evaſit. Themiſtocles vero Græcis victoriam exſortem periculi conſervavit.

4 Athe-

δ' Ἀθηναῖοι τὰ τείχη τοῦ ἄστεος ἤγειραν· Λάκωνες ἐφθόνουν. ἠπάτησεν αὐτοὺς ὁ Θεμιστοκλῆς. ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀπάτης ἦν [36] οὗτος· ἀφίκετο εἰς Λακεδαίμονα πρεσβευτὴς, καὶ ἦν πρὸς τοὺς Λάκωνας ἔξαρνος, ἦ μὴν οὐκ ἐγείρεσθαι τὸ τεῖχος. εἰ δὲ ἀπιστεῖτε, ἔφη, τοὺς ἀρίστους ἐκπέμψατε κατασκόπους ἐμὲ κατασχόντες· οἱ μὲν ἔπεμψαν. Θεμιστοκλῆς δὲ κρύφα πέμψας ἐνετείλατο Ἀθηναίοις κατέχειν τοὺς κατασκόπους, ἔς ἂν ἐγείρωσι τὸ τεῖχος· ἐπειδὰν δ' ἐγείρωσι, μὴ πρότερον αὐτοὺς ἀποπέμπειν, εἰ μὴ πρόσθεν αὐτὸν ἀπολάβοιεν. καὶ ταῦτα οὕτως ἐγένετο. ἠγέρθη τὸ τεῖχος, καὶ ἐπανῆλθε Θεμιστοκλῆς. ἀπεδόθησαν οἱ κατάσκοποι, ἐτειχίσθησαν Ἀθῆναι Λακεδαιμονίων ἀκόντων.

έ Θεμιστοκλῆς ἐν τῷ πρὸς Αἰγινήτας πολέμῳ, μελλόντων Ἀθηναίων τὴν ἐκ τῶν ἀργυρείων πρόσοδον ἑκατὸν τάλαντα διανέμεσθαι κωλύσας, ἔπεισεν ἑκατὸν ἀνδράσι τοῖς πλουσιωτάτοις, ἑκάστῳ, δοῦναι τάλαντον. κἂν μὲν ἀρέσῃ τὸ πραχθησόμενον τῇ πόλει, τὸ ἀνάλωμα λογισθῆναι. ἐὰν δὲ μὴ ἀρέσῃ, τοὺς λαβόντας ἀποδοῦναι. ταῦτα μὲν ἔδοξεν.

36 Non agnoſcunt hanc vocem Mss. neque quod ſequitur ἐς Λακεδαίμονα, nec poſtea ἔφη.

4 Athenienſibus urbis muros erigentibus, Lacones invidebant. Eos decepit hoc pacto Themiſtocles. Legatus ad Lacedæmonios profectus, rem negabat: per ſuam fidem mœnia non erigi. Quod ſi fidem ſibi non habeant, mittant præſtantiſſimos viros, qui perſpiciant et explorent. Illi miſerunt. Themiſtocles vero miſſo clam nuntio mandavit Athenienſibus, ut exploratores retinerent apud ſe, donec mœnia extruxiſſent. Poſtquam deinde forent extructa mœnia, non prius eos remitterent, quam ipſum recepiſſent. Hæc ita facta ſunt. Exædificata ſunt mœnia, et reverſus eſt Themiſtocles, redditi ſunt exploratores, Athenæque Lacedæmoniis invitis munitæ ſunt.

5 Themiſtocles in bello adverſus Aeginetas, cum Athenienſes vellent reditus ex argentifodinis, centum talenta diſtribuere, interponens ſe perſuaſit populo, ut centum ditiſſimis viris, ſingulis talentum daretur. Et ſi placeret ea res, quæ efficienda eſſet, civitati, ſumtus æſtimaretur. Sin minus, qui accepiſſent, redderent. Hæc approbata ſunt.

ξεν. οἱ δ᾽ ἑκατὸν ἄνδρες ἕκαςος μίαν τριήρη κατέστησεν, σπȣδῇ χρησάμενος κάλλȣς καὶ τάχȣς. Ἀθηναῖοι καινὸν ςόλον ποιήσαντες ἥσθησαν· καὶ ȣ̓ μόνον κατὰ Αἰγινητῶν ταῖς τριήρεσι ταύταις, ἀλλὰ καὶ κατὰ Περσῶν ἐχρήσαντο.

ς' Θεμιςοκλῆς, Ἰώνων Ξέρξῃ συμμαχȣ́ντων, ἐκέλευσε τοῖς Ἕλλησι καταγράφειν ἐπὶ τȣ̃ τοίχȣς, Ἄνδρες Ἴωνες, ȣ̓ δίκαια ποιεῖτε ςρατεύοντες ἐπὶ τȣ̀ς πατέρας. τȣ́των ἀναγινωσκομένων, βασιλεὺς τȣ̀ς Ἴωνας ὑπόπτȣς ἡγήσατο.

ζ' Θεμιςοκλῆς φεύγων Ἀθηναίȣς, νεὼς ἐπιβὰς, ἀγνοȣ́μενος ἐκομίζετο τὴν ἐπὶ Ἰωνίας. ἐπεὶ δὲ ἡ ναῦς ὑπὸ χειμῶνος ἐπὶ Νάξον κατεφέρετο πολιορκȣμένην ὑπ᾽ Ἀθηναίων, τῷ ναυκλήρῳ φοβηθεὶς ἔφρασεν ὅς τις εἴη. καὶ εἰ μὴ σώσειεν αὐτὸν, κατερεῖν ἠπείλησεν Ἀθηναίοις, ὡς χρήμασι πεισθεὶς αὐτὸν ἄγοι. ὅπως ȣ̓̃ν ἀμφότεροι σωθεῖεν, μηδεὶς ἐκβαινέτω τῆς νεώς. ὁ ναύκληρος φοβηθεὶς, ȣ̈́τε ἐκβῆναι συνεχώρησε, καὶ διὰ τάχȣς ἀναχθῆναι ἔσπευσεν.

ΚΕΦ. ΛΑ.

Centum autem viri ſinguli triremem effecerunt, ſtudium adhibentes pulchritudinis et celeritatis. Athenienſes novam claſſem factam lætabantur, eaque non tantum adverſus Aeginetas, verum etiam contra Perſas uſi ſunt.

6 Themiſtocles cum Iones ſe Xerxi ſocios adiunxiſſent, juſſit Græcos muris inſcribere: Viri Iones, inique facitis, qui contra parentes ac majores veſtros expeditionem ſuſcipiatis. Hiſce lectis, rex Ionas ſuſpectos habere cœpit.

7 Themiſtocles fugiens Athenienſes, conſcenſa navi, imprudens in Ioniam delatus eſt. Quum vero navis a tempeſtate Naxum ferretur, quæ oppugnabatur ab Athenienſibus, metuens nauclero indicavit, quisnam eſſet: et niſi ſe ſervaret, Athenienſibus dicturum minabatur, quod pecuniis adductus ipſum veheret. Ut igitur ambo ſalvi et incolumes manerent, nemo egrederetur e navi. Nauclerus metuens, neque egredi quenquam paſſus eſt, et repente portu ſolvere feſtinavit.

CAP. XXXI.

ΚΕΦ. ΛΑ.
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

Ἀριστείδης, καὶ Θεμιστοκλῆς ἐχθρότατοι πάντων ὄντες, διεπολιτεύοντο. τοῦ δὲ Πέρσου διαβάντος, ἀλλήλων λαβόμενοι, τῆς πόλεως ἔξω προελθόντες, ἐς ταὐτὸν ἑκάτερος τὴν δεξιὰν χεῖρα καθίεντες συνηγμένων τῶν δακτύλων ἐπεφώνουν· τὴν ἔχθραν ἐνταῦθα κατατιθέμεθα, ἕως ἂν πρὸς τὸν Πέρσην διαπολεμήσωμεν. ταῦτ᾽ εἰπόντες αἴροντες τὰς χεῖρας διαλελυμένων τῶν δακτύλων ὥς δή τι κατατεθεικότες, ἔπειτα συγχώσαντες τὸν βόθρον ἐπανῆλθον, καὶ διετέλεσαν παρὰ πάντα τὸν πόλεμον ὁμονοοῦντες. ἡ δὲ τῶν στρατηγῶν ὁμόνοια, μάλιστα δὴ τοὺς βαρβάρους ἐνίκησεν.

ΚΕΦ. ΛΒ.
ΛΕΩΝΙΔΑΣ.

Λεωνίδας ἐν Θερμοπύλαις, παραταξάμενος τῇ στενότητι τοῦ χωρίου, ἀχρεῖον ἐποίησε τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων.

β΄ Λεωνίδας, μάχην συνάπτειν μέλλων, ὁρῶν νεφέλας χειμερίους ἀλιζομένας, πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἔφη, οὐ χρὴ θαυ-

CAP. XXXI.
ARISTIDES.

Ariſtides et Themiſtocles infeſtiſſimis odiis laborantes, diverſas in republica factiones ſequebantur. At interveniente Perſa, ſe mutuo apprehendentes, et extra civitatem convenientes, in unum locum uterque dextram manum demiſit, atque complicatis digitis acclamarunt: Inimicitias hic deponimus, donec bellum adverſus Perſam confecerimus. Hæc locuti, manus diſtractis digitis, quaſi re vera aliquid depoſuiſſent, ſuſtulerunt. Deinde ſimul obruta fovea, redierunt, et per totum bellum in concordia permanſerunt. Maxime vero effectum eſt unanimitate ducum, ut Barbari victoriam amitterent.

CAP. XXXII.
LEONIDAS.

Leonidas in Thermopylis prælium committens, anguſtia loci Barbarorum multitudinem inutilem reddidit.

2 Leonidas cum pugnam conſerere vellet, videns procelloſas nubes coire, ad duces converſus, ait: Non debet vobis mirum videri: quod

θαυμάζειν βροντῶν καὶ ἀστραπῶν γινομένων, ἀνάγκη γὰρ αὐτὰ συμβαίνειν, ἄστρου κινουμένου. πολλῶν οὖν διοσημείων γιγνομένων, οἱ μὲν τοῦ Λεωνίδου 37 προϊδόντες τὸ μέλλον, θαῤῥοῦντες ἠπείγοντο. οἱ δὲ πολέμιοι ἐκπλαγέντες, ἄθυμοι πρὸς τὸν κίνδυνον ἐγένοντο, καὶ παρὰ τοῦτο ἡττήθησαν.

γ΄ Λεωνίδας ἐμβαλὼν ἐς χώραν πολεμίων, νύκτωρ διαπέμψας ἄλλους ἀλλαχῆ, προσέταξεν, ὅταν αἴρηται τὸ σημεῖον, δένδρα κόπτειν, καὶ τὰς ἐπαύλεις ἐμπιπρᾶναι. ταῦτα ὁρῶντες οἱ κατὰ τὴν πόλιν, καὶ πάμπολυ τὸ πλῆθος εἶναι νομίσαντες οὐκ ἐπεξῆλθον, ἀλλὰ τὴν λείαν ἄγειν αὐτοῖς προσήκαντο.

ΚΕΦ. ΛΓ.

ΛΕΩΤΥΧΙΔΗΣ.

Λεωτυχίδης περὶ Μυκάλην τῶν Ἑλλήνων ναυμαχούντων, καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων καταπεπληγότων, τῶν δὲ Ἰώνων μηδιζόντων φόβῳ μᾶλλον ἢ γνώμῃ, μετέβαλεν ἁπάντων τὸ φρόνημα· πλασάμενος ἀγγελίαν ἥκειν, ὡς [illegible] τῶν

37 προειδότες. Vulg.

quod fulgura ac tonitrua concitantur. Necesse est enim ea fieri ex motu sideris. Multis igitur contingentibus cœlitus signis, Leonidæ milites quid futurum esset prospicientes, alacribus animis ad pugnam festinarunt. Hostes contra perterriti, animis ad subeundum periculum defecerunt, et ob eam caussam victi sunt.

3 Leonidas facta noctu in ditionem hostium impressione, alium in aliam hostilis agri partem misit: deinde mandavit, ubi datum foret signum, alii arbores cæderent, alii villas incenderent. Id intuiti qui in urbe erant, immensum esse hostium numerum rati, contra non ierunt, sed prædam ab hostibus agi siverunt.

CAP. XXXIII.

LEOTYCHIDES.

Leotychides Atheniensibus circa Mycalem navale prælium facientibus, et Barbarorum multitudinem pertimescentibus, atque Ionibus Medorum partes sequentibus, timore magis quam certo consilio, mentes omnium mutavit: commentus nuntium adferri, quod

τῶν ἐν Πλαταιαῖς Ἑλλήνων τοὺς Πέρσας νενικηκότων. οἱ δὲ Ἴωνες ἀκούσαντες ἐθάῤῥησαν, καὶ προσέθεντο τοῖς Ἕλλησιν. ἡ τύχη τὸ Λεωτυχίδου στρατήγημα ἐποίησεν ἀληθὲς, νίκην παρασχοῦσα τοῖς Ἕλλησιν τῆς ἐν Πλαταιαῖς μάχης.

ΚΕΦ. ΛΔ.

ΚΙΜΩΝ.

Κίμων, ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ νικᾷ τοὺς βασιλέως σατράπας. καὶ πολλὰ σκάφη βαρβαρικὰ ἑλὼν, εἰς ταῦτα τοὺς Ἕλληνας ἐμβῆναι κελεύει, καὶ στολὰς ἐνδῦναι Μηδικὰς, καὶ πλεῖν ἐπὶ Κύπρου. Κύπριοι τῇ ὄψει τοῦ βαρβαρικοῦ ἐξαπατώμενοι σχήματος, τὸν στόλον ὡς φίλιον ὑποδέχονται. οἱ δὲ ἀποβάντες, καὶ σφόδρα γε ἀντὶ βαρβάρων ἐφάνησαν Ἕλληνες, καὶ Κυπρίους ἐνίκησαν, μείζω τὴν ἔκπληξιν τῆς δυνάμεως ἔχοντες.

β' Κίμων ἀπὸ Σηστοῦ, καὶ Βυζαντίου πολλὰ αἰχμάλωτα, καὶ βαρβαρικὰ εἷλε. καὶ τῶν συμμάχων δεηθέντων, διαιρομενὺς ἐγένετο. μοῖραν μίαν ἔταξε γυμνὰ τὰ σώματα, μοῖραν ἑτέραν ἀναξυρίδας, κάνδυς, στρεπτὰ, καὶ ὅσα τοιάδε. οἱ σύμμαχοι αἱροῦνται τὸν κόσμον. Ἀθηναῖοι γυμνὰ

Persæ a Græcis ad Platæas devicti sint. Iones hoc audito respirarunt, adque Græcos se applicuerunt. Fortuna Leotychidæ strategema verum reddidit, prælii ad Platæas commissi victoriam Græcis præbens.

CAP. XXXIV.

CIMON.

Cimon ad Eurymedontem fluvium satrapas Regis vincit ac superat, multisque Barbarorum navigiis captis, Græcos ingredi in ea jussit, et stolas Medicas induere, atque naves in Cyprum deducere. Cyprii conspecto Barbarico habitu decepti, classem quasi sociam et amicam, exceperunt. At illi egressi, plane pro Barbaris Græcos se præstiterunt, ac Cypriis majorem terrorem quam pro copiis injicientes, eos devicerunt.

2 Cimon ex Sesto et Byzantio multa Barbarica per vim cepit, et rogantibus sociis ea distribuit in partes: quarum unam constituit nuda corpora, alteram subligacula, vestes, torques, et id genus alia. Socii capiunt ornatum, Athenienses nuda corpora. Ridetur ab omni-

γυμνὰ τὰ σώματα· γέλων ὀφλισκάνει Κίμων ὡς τὴν μείζω μοῖραν τοῖς συμμάχοις προέμενος. ἐκ ἐς μακρὰν τῶν αἰχμαλώτων οἱ συγγενεῖς ἀπὸ Λυδίας καὶ Φρυγίας καταβάντες μεγάλα λύτρα ὑπὲρ τῶν οἰκείων κατέβαλον. τότε ἡ σοφία Κίμωνος ἐθαυμάζετο. Ἀθηναῖοι δὲ πολλῷ πλείω χρήματα λαβόντες, μάλα δὴ τῶν συμμάχων κατεκερτόμησαν.

ΚΕΦ. ΛΕ.

ΜΥΡΩΝΙΔΗΣ.

Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι παρετάσσοντο. Μυρωνίδης Ἀθηναίοις παρήγγειλεν, ὅταν ὑποσημήνῃ θεῖν ἐπὶ τὰς πολεμίας, ἀρξαμένας ἀπὸ τῦ εὐωνύμυ. ὁ μὲν ἐσήμηνεν· οἱ δ' ἔθεον. ὡς δὲ βραχὺ προῆλθον, Μυρωνίδης ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας δραμὼν, μέγα ἐβόα, νικῶμεν κατὰ τὸ εὐώνυμον. Ἀθηναῖοι μὲν τῷ λόγῳ τῆς νίκης ἐπιρρωσθέντες, προθυμότερον ἐμβάλλεσι. Θηβαῖοι δὲ τῷ ἀγγέλματι τῆς ἥττης καταπλαγέντες ἔκλιναν εἰς φυγήν.

β' Μυρωνίδης Ἀθηναίας ἦγεν ἐπὶ Θήβας, καὶ προελθὼν εἰς τὸ πεδίον, ἐκέλευσεν αὐτὰς θεῖναι τὰ ὅπλα, καὶ περι-

omnibus Cimon, qui majorem portionem sociis prodiderit. Non multo post cognati eorum qui capti erant, ex Lydia, Phrygiaque descendentes, magna et splendida ad suos redimendos munera persolverunt. Ibi tum Cimonis calliditas admirationi cœpit esse. Athenienses autem longe pluribus acceptis pecuniis, socios deriserunt.

CAP. XXXV.

MYRONIDES.

Athenienses et Thebani ad pugnam instruebantur. Myronides Atheniensibus præcepit, ut cum ipse signum dedisset, excurrerent in hostes, initio facto a sinistra. Quo signum dante, illi currebant. Cum vero aliquousque essent progressi, Myronides ad dextrum cornu festinans, magna voce clamavit, Vincimus in lævo. Athenienses victoriæ fama confirmati, promtius et alacrius hostes aggrediuntur. Thebani nuntio suorum cladis perculsi, ad fugam inclinaverunt.

2 Myronides Athenienses duxit adversus Thebas: et progressus in campum, jussit eos arma ponere, atque undi-

περισκοπεῖν ἐν κύκλῳ. τῶν δὲ περισκοπούντων, ὁρᾶτε, ἔφη, τὸ πεδίον ὅσον· ἐν πεδίῳ τόσῳ πολεμίων ἵππους ἐχόντων εἰ μὲν φεύγωμεν, ἀνάγκη διωκόντων ἱππέων ἁλῶναι. ἢν δὲ μείνωμεν, πολλαὶ τοῦ νικᾶν ἐλπίδες. οὕτως ἄρα πείθονται μένειν. καὶ προῆλθε Μυρωνίδης, κρατῶν, μέχρι Φωκίδος, καὶ Λοκρῶν.

ΚΕΦ. Λϛ.

ΠΕΡΙΚΛΗΣ.

Λακεδαιμόνιοι τὴν Ἀττικὴν ἐδῄουν, Περικλῆς ἐξέπεμψε τριήρεις Ἀθηναίων, αἳ δῃώσουσιν τὰ παράλια τῆς Λακωνικῆς, ὅπως αὐτοῖς πλείω πάσχειν, ἢ δρᾷν συμβαίῃ.

β' Περικλῆς πλουτῶν χώραν πολλὴν ἐκέκτητο· Ἀρχίδαμος φίλος ὢν αὐτῷ πάλαι, καὶ πρόξενος δῃώσων ἐνέβαλε τὴν Ἀττικήν· Περικλῆς προειδόμενος, ὡς ἄρα τιμῶν Ἀρχίδαμος τὴν προξενίαν, τῶν αὐτοῦ χωρίων ἀποσχήσοιτο, ἵνα μὴ γένοιτο Ἀθηναίοις ὕποπτος, φθάσας τὴν δῄωσιν, ἐς ἐκκλησίαν προελθὼν, ἐχαρίσατο τῇ πόλει τὴν γῆν ὅσην ἐκέκτητο.

ΚΕΦ. ΛΖ.

undique circumſpicere. Quibus circumſpicientibus: Videtis, inquit, quantus ſit campus, in tanto campo, hoſtibus equos habentibus, ſi fugiamus, neceſſe eſt nos ab equitibus perſequentibus capi. Sin maneamus, multiplex vincendi ſpes eſt. Ita, ut manerent, perſuaſi ſunt, et Myronides victor usque ad Phocidem et Locros proceſſit.

CAP. XXXVI.

PERICLES.

Lacedæmoniis Atticam vaſtantibus, Pericles miſit cum triremibus Athenienſes, qui maritimam oram Laconicæ popularentur, ut ipſi majus damnum acciperent, quam inferrent.

2 Pericles cum eſſet locuples, multum terræ poſſidebat. Archidamus, cum quo vetus ei amicitia et hoſpitium intercedebat, populabundus in Atticam impreſſionem fecit. Pericles proſpiciens, Archidamum hoſpitii religione ac honore, ſuis agris parſurum, ne in ſuſpicionem Athenienſibus veniret, ante vaſtationem in concionem progreſſus, omnem terram quam poſſidebat, Reipublicæ donavit.

CAP. XXXVII.

ΚΕΦ. ΛΖ.

ΚΛΕΩΝ.

Κλέων Ἀβυδηνοῖς Σηστὸν παρέδωκεν, οὐ φανερᾷ μάχῃ ἀλλ' ἀφανεῖ τέχνῃ. Θεόδωρος φρουρῶν Σηστὸν, ἑταῖρος Κλέωνος, μοιχεύων ἐν προαστείῳ γύναιον, τῆς ὑδρορρόης διὰ τοῦ τείχους στενῆς φερομένης, ἕνα λίθον ἐξαίρων διὰ νυκτὸς ἐξιὼν, καὶ εἰσιὼν τὸν λίθον ἐναρμόττων, καὶ τοῦτο λανθάνων, τῷ Κλέωνι τὸ πραττόμενον ὡμολόγησεν ὡς παίγνιον. ὁ δὲ τοῖς Ἀβυδηνοῖς τὸ ἀπόρρητον ἐξαγορεύσας, ἀσέληνον νύκτα παρατηρήσας κατὰ τὴν ὑδρορρόην, τοῦ Θεοδώρου τὸν λίθον ἐξῃρηκότος, καὶ περὶ τὴν μοιχείαν ἀσχολουμένου, τοὺς στρατιώτας ὑπεισήγαγεν· οἱ τοὺς φύλακας ἀνηλόντες, τὰς πύλας ἔνδοθεν ἀνοίξαντες, πᾶσαν δεξάμενοι τὴν δύναμιν, τῆς Σηστοῦ ῥᾳδίως ἐκράτησαν.

ΚΕΦ. ΛΗ.

ΒΡΑΣΙΔΑΣ.

Βρασίδας περὶ Ἀμφίπολιν ἐπολιορκεῖτο, ἐπὶ λόφου κρατεροῦ προσβαλλόντων ἐν κύκλῳ τῶν πολεμίων. οἱ μὲν δὴ δεδιό-

CAP. XXXVII.

CLEON.

Cleon Abydenis Sestum tradidit, non aperto prælio, sed obscuro dolo. Theodorus custodiens Sestum, amicus Cleonis, rem cum quadam muliere habens in suburbio, aquæductu per muros angusto penetrante, lapidem unum evellens, sub noctem exibat, et intrans, lapidem reponebat, idque clam, quam rem Cleoni fassus est, quasi ludicrum. At ille proferens et enuntians Abydenis arcanum, noctemque expertem lunæ observans, per aquæductum, cum lapidem Theodorus revellisset, et adulterio districtus esset, milites clam introduxit: qui custodibus interfectis, et portis intus reseratis, omnes copias acceperunt, atque Sestum facile obtinuerunt.

CPA. XXXVIII.

BRASIDAS.

Brasidas juxta Amphipolim oppugnabatur, in difficili & aspero colle circumcirca hostibus aggredientibus.

δεδιότες μὴ νύκτωρ ἀποδραίη, λίθοις τὸν λόφον περιετείχισαν, καὶ τεῖχος ὑψηλὸν ἤγειρον. οἱ δὲ Λάκωνες ἠγανάκτουν ὅτι μὴ προῆγεν αὐτοὺς ἐς μάχην, ἀλλὰ περιτειχισθέντες αἴσχιστα λιμῷ ἁλώσοιντο. Βρασίδας αὐτὸς ἔφη τὸν καιρὸν τῆς μάχης εἰδέναι. ἐπεὶ δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ λόφου περιετετείχιστο, λοιπὸν δὲ ἦν ἀτείχιστον ὅσον πλέθρον αὔταρκες, τοῖς μετ' αὐτοῦ πρὸς μάχην παρήγγειλε τοῦτον εἶναι τὸν καιρὸν, ὁρμῶσιν ἐπὶ τὴν ἔξοδον. καὶ δὴ ὁρμήσαντες, πολλοὺς τῶν πολεμίων διαφθείραντες διεσώθησαν, ἡ γὰρ στενοχωρία ἐλάττονας ὄντας οὐκ ἔβλαψεν. ὁ δὲ περιτειχισμὸς ὠφέλησε, 38 καὶ μᾶλλον κωλύσας μηδένα κατὰ νώτου πολέμιον αὐτῶν γενέσθαι. ὥς τε τῷ τείχει τῶν ἐναντίων, τὸ μὲν ἐκείνων πλῆθος, ἀχρεῖον· ἡ δὲ ἔξοδος ἀσφαλεστέρα τοῖς Λάκωσιν ἐγένετο.

β' Βρασίδας Ἀμφίπολιν προδοθεῖσαν εἷλε. καὶ τοῖς προδόταις κελεύει κλεῖσαι τὰς πύλας, καὶ λαβὼν τὰς βαλανάγρας ἔρριψεν ὑπὲρ τὸ τεῖχος, ὅπως ἂν ἀμύνοιντο τοὺς πολεμίους, εἰ καὶ κλίμακας προσθέντες βιάζοιντο.

γ' Βρα-

38 a Mſſ. abeſt καὶ μᾶλλον.

bus. Qui veriti ne per noctem aufugeret, collem lapidibus circumvallabant, et ſublimem murum exſtruebant. Lacones male habebat, quod eos non in pugnam educeret, ſed circumvallati turpiſſime fame caperentur. Braſidas ſe noſſe opportunum ajebat tempus pugnæ. Poſteaquam maximam collis partem munierant, et reliquum foret ſpatium immunitum inſtar magni jugeri, ſuis ut ad pugnam ſe inſtruerent præcepit. Hoc inquiens eſſe tempus exeundi Qui facto impetu, multis hoſtibus interfectis, ſalvi evaſerunt. Nam locus anguſtus paucioribus non erat impedimento. Circumductus autem murus faciebat, ne quod ipſis eſſet a tergo periculum. Itaque hoſtium munitio ipſis multitudinem inutilem reddidit: exitum vero Laconibus tutiorem.

2 Braſidas Amphipolim proditione cepit, et proditoribus mandavit, ut portas clauderent: atque acceptis clavibus projecit eas ſupra murum, ut ab hoſtibus etiam ſe defenderent, ſi ſcalis appoſitis urgerent.

3 Bra-

γʹ Βρασίδας ἐπʼ Ἀμφίπολιν ἐλθὼν λάθρα, καὶ συνιδὼν ταραχὴν τῶν ἔνδον, οὐχ ἡγούμενος ἀσφαλῆ τὴν ἐξ ἀπονοίας μάχην, ἐκήρυξεν Ἀθηναίοις μὲν ἄδειαν ὑποσπόνδοις ἀπιοῦσι, καὶ τὰ σφῶν αὐτῶν ἔχουσιν· Ἀμφιπολίταις δὲ αὐτόνομον τὴν πατρίδα, εἰ σύμμαχοι Λακεδαιμονίων γένοιντο. τῷ κηρύγματι πεισθέντες, Ἀθηναῖοι μὲν ἀπαλλάσσονται, Ἀμφιπολῖται δὲ Λακεδαιμονίοις προσέθεντο. Βρασίδας δὲ Ἀμφίπολιν καθʼ ὁμολογίαν προσεκτήσατο.

δʹ Βρασίδας νυκτὸς ἐπιπλέων Σκιώνῃ, τριήρη φιλίαν προπλεῖν ἔταξεν. αὐτὸς δὲ ἐν ὑπηρετικῷ κατόπιν εἵπετο· ὅπως εἰ μέν τι μεῖζον τοῦ ὑπηρετικοῦ πολέμιον σκάφος ἐπιφανῇ, ἡ τριήρης ἀμύνοι. εἰ δὲ ἀντίπαλος ἄλλη τριήρης, ἐν ὅσῳ πρὸς ἐκείνην διαγωνίζεται, αὐτὸς ἐν τῷ ὑπηρετικῷ διασωθῆναι φθάσειεν.

εʹ Βρασίδας ἐν τόπῳ στενῷ προσκειμένων κατὰ τὴν οὐραγίαν τῶν πολεμίων, ἐκέλευσεν ἀπὸ λόφου κόπτοντας ἐν μέρει ξύλα κομίζειν. τὴν δὲ ὕλην πῦρ ἐμβαλὼν ἐνέπρησεν, ὥς τε πολλῆς φλογὸς αἰρομένης, οἱ πολέμιοι κατὰ τὴν οὐραγίαν

3 Brasidas cum ad Amphipolim clam exercitum admovisset, cognita civium perturbatione, parum tutam ratus ex desperatione susceptam pugnam, Atheniensibus securitatem promulgavit, ut fœdere facto discederent, et sua possiderent: Amphipolitanis vero libertatem patriæ, si cum Lacedæmoniis belli societatem coirent. Obedientes promulgationi Athenienses quidem discedunt, Amphipolitani vero societatem cum Lacedæmoniis fecerunt, Brasidasque Amphipolim suis per fœdus adjunxit.

4 Brasidas noctu Sicyonem versus navigans, triremem amicam prænavigare jussit. Ipse vero in expedita ad ministeria bellica sequebatur, ut si quod majus fortassis expedito navigium hostile apparuisset, triremis auxilio veniret. Sin æqualis altera triremis, dum cum ea confligeret, ipse in expedita salvus et incolumis evaderet.

5 Brasidas cum in angusto loco extremo agmini hostes instarent, jussit a colle ligna secare, et per vices apportare. Materiam deinde, injiciens ignem incendit, ita ut copiosa multaque flamma sub-

γίαν προσπίπτειν ἐκωλύοντο. αὐτὸς δὲ ἀσφαλῶς τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσατο.

ΚΕΦ. ΛΘ.

ΝΙΚΙΑΣ.

Νικίας ἐπιπλεύσας τῇ Κορινθίᾳ νύκτωρ, ἔνθα ὁ Σολύγης λόφος, ἀποβιβάσας Ἀθηναίων ὁπλίτας, καὶ χιλίους ἄλλους ἀλλαχῆ λοχῆσαι τάξας ἀπέπλευσεν· ἐπεὶ δὲ ἐπηύγαζεν, ὡς πάλιν αὖ φανερῶς ἐπέπλευσεν. οἱ μὲν Κορίνθιοι σπουδῇ ἐκβοηθοῦντες ἔθεον, κωλύσοντες ἐκβαίνειν. οἱ δὲ ἐν ταῖς ἐνέδραις ἐπανιστάμενοι, τοὺς πλείστους αὐτῶν διέφθειραν.

β΄ Νικίας στρατοπεδευόντων Ἀθηναίων περὶ τὸ Ὀλύμπιον, εἰς τὸ πρὸ τοῦ στρατοπέδου χωρίον ὁμαλὸν ὂν, ἐκέλευσε νύκτωρ τριβόλους καταπεῖραι. ἐπεὶ δὲ τῆς ὑστεραίας Ἔκφαντος ὁ Συρακουσίων ἵππαρχος προήγαγε τοὺς ἱππεῖς, ἦν αὐτῶν αἰσχρὰ φυγὴ, τῶν τριβόλων ἐμπηγνυμένων ἐν τοῖς ποσὶ τῶν ἵππων. πολλοὶ δ' αὐτῶν οὐδὲ προβαίνειν οἷοί τε ἦσαν. ἀλλ' ὑπὸ τῶν πελταστῶν στερεὰ ὑποδήματα ἐχόντων διεφθείροντο.

γ΄ Νι-

ſublata, hoſtes in agmen extremum impreſſionem facere prohiberentur, ipſe vero ſine periculo diſcederet

CAP. XXXIX.

NICIAS.

Nicias ſub noctem adnavigans Corinthum, ubi Solyges collis eſt, ibi egredi juſſis Athenienſium armatis, et mille aliis alibi in inſidiis collocatis, abnavigavit. Rurſus altero die ſub primam lucem in conſpectu omnium adnavigavit. Corinthii ſummo ſtudio excurrentes, prohibere voluerunt ne egrederentur. At qui in inſidiis latebant conſurgentes, maximam partem ex illis occiderunt.

2 Nicias caſtrametantibus Athenienſibus circa Olympium, in planitiem quæ pro caſtris erat, muríces noctu juſſit ſpargere. Cum poſtridie dux equeſtris Syracuſiorum Ecphantus equites produceret, in turpem fugam converſi ſunt, muricibus in equorum pedibus infixis. Ita ut multi ex ipſis ne progredi quidem poſſent, et a ſcutatis ſolidos calceos indutis interficerentur,

 3 Ni-

γ Νικίας ἐν τῷ κύκλῳ τᾶ τείχες ἀπελείφθη μετ' ὀλίγων ϛρατιωτῶν, τῆς ἄλλης δυνάμεως περὶ Θάψον ἄσης. τῶν δὲ Συρακεσίων τὸ προπύργιον τᾶ κύκλε λαβόντων, ἐν ᾧ ξύλα πολλὰ ἦν, ἐχ' ἱκανὸς ὢν ἀμύνασθαι, τὰ ξύλα ἐνέπρησεν· ἡ δὲ φλὸξ ἐπὶ μέγα αἰρομένη τὰς πολεμίες ἀπεκρέετο. ἐν τῷ τέως ἡ ἀπὸ Θάψε δύναμις ἐπελθᾶσα προσεβοήθησεν.

δ Νικίας ὑπὸ Γυλίππε διωκόμενος, ἤδη καταλαμβανόμενος, ἔπεμψε κήρυκα πρὸς αὐτὸν, φάσκων πάντα ποιήσειν τὰ προςαττόμενα· καὶ ὡς ἤδη τινὰ χρὴ πέμπειν τὸν δώσοντα ὅρκες καὶ ληψόμενον. Γύλιππος τῷ κήρυκι πιςεύσας κατεςρατοπέδευσε· καὶ τᾶ διώκειν ἀποσχόμενος, τῷ κήρυκι τῷ ἀπὸ Νικίε συνέπεμψε τὸν συνθησόμενον. ἐν δὲ τῷ τέως Νικίας τῶν ὀχυρωτέρων λαβόμενος, πάλιν ἐπολέμει, τὴν ἀποχώρησιν, τῇ διὰ τᾶ κήρυκος ἀπάτῃ, ϛρατηγήσας.

ΚΕΦ. Μ.

ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ.

Ἀλκιβιάδης δοκιμασίαν φίλων τοιάνδε ποιεῖται. εἴδωλον ἀνδρὸς ἐν οἰκίσκῳ σκοτεινῷ καθεῖρξε, καὶ τῶν φίλων ἑκα-

3 Nicias in mœniorum circuitu cum paucis militibus remanebat, cum reliqua manus esset ad Thapsum. Syracusiis autem exteriorem in circuitu turrim occupantibus, in qua magna copia lignorum erat, cum defensare non posset, ligna incendit. At flamma in copiosum ignem excrescens hostes repulit. Interea exercitus a Thapso reversus, auxilium tulit.

4 Nicias cum Gylippum persequentem fugeret, interceptus, misit præconem ad eum, dicens: Omnia facturum se quæ imperaret, modo aliquem mitteret ad dandum, accipiendumque jusjurandum. Gylippus fidem habens præconi, castrametabatur: et a persequendo desistens, cum præcone Niciæ misit, qui fœdus componeret. Interea Nicias occupato firmiore ac tutiore loco, rursus bellum gerebat, cum per fallaciam præconis evasisset.

CAP. XL.

ALCIBIADES.

Alcibiades ejusmodi probationem amicorum instituit. Simulacrum hominis in obscuro et tenebricoso loco

ἕκαστον εἰσάγων ἐδείκνυεν, ὡς ἄνδρα δὴ πεφονευμένον· καὶ παρεκάλει συμπράττειν, ὅπως ἂν τὸ δεινὸν λάθοι. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κοινωνῆσαι τοῦ μιάσματος ἔφυγον. Καλλίας δὲ ὁ Ἱππονίκου προσήκατο τὸ εἴδωλον, ὃ ἔδειξεν ἐπὶ δοκιμασίᾳ φίλων πεποιημένον· πιστὸν φίλον ἡγεῖται Καλλίαν, καὶ τὰ πάντα ἦν Ἀλκιβιάδῃ Καλλίας.

β' Ἀλκιβιάδης προσπλεύσας πολεμίᾳ πόλει τοὺς στρατιώτας ἀποβιβάσας νύκτωρ, καὶ ἡμέραν ἀναμείνας, τῶν πολεμίων οὐκ ἐξιόντων, ἐνέδραν ἐγκαταστήσας, καὶ τὰς σκηνὰς ἐμπρήσας, ἀνήχθη. οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως ἀνηγμένον ἰδόντες, θαρρήσαντες, ἐξελθόντες, ἀνεσκεδάννυντο ἀνὰ τὴν χώραν. οἱ λοχῶντες ἐπαναστάντες οὐκ ὀλίγα σώματα εἷλον, καὶ λείαν ἄφθονον. Ἀλκιβιάδης πάλιν προσπλεύσας, καὶ ἀναλαβὼν αὐτὰ τὰ ληφθέντα, καὶ τοὺς λαβόντας ἀπέπλευσεν.

γ' Ἀλκιβιάδης πολιορκούντων τὰς Ἀθήνας τῶν Λακεδαιμονίων, βουλόμενος τοὺς φύλακας τοῦ ἄστεος καὶ τοῦ Πειραιῶς, καὶ τῶν σκελῶν τῶν ἄχρι θαλάσσης ἀγρύπνους περὶ τὴν φυλακὴν κατασκευάσαι, προηγόρευσεν, ὡς αὐτὸς ἀπὸ τῆς

loco concluſit, atque amicorum quemlibet introducens oſtendebat, tanquam hominem occiſum: et rogabat, ut ſuam operam conferrent, ut facinus latere poſſet. Reliqui ſceleris communicationem refugerunt. Solus Callias filius Hipponici libenter ſimulacrum admiſit, quod oſtendit ad probandos amicos factum. Itaque fidelem amicum judicavit Calliam, et in poſterum Alcibiadi Callias fuit cariſſimus.

2 Alcibiades adnavigans hoſtili oppido, noctu milites egredi juſſit: et diem expectans, hoſtibus non exeuntibus, poſitis inſidiis tabernacula incendit, et abnavigavit. Qui in urbe erant, cum eum ſolviſſe cernerent, collectis animis procedebant, et per terram undique ſpargebantur. Inſidiatores conſurgentes ceperunt non paucos homines, prædamque copioſam. Alcibiades cum navibus reverſus, aſſumtis tum captis, tum iis qui ceperant, abnavigavit.

3 Alcibiades Lacedæmoniis Athenas oppugnantibus, volens cuſtodes urbis et Piræi atque murorum longorum pertinentium usque ad mare vigiles, et diligentes in agendis excubiis efficere, promulgavit, ſe ter

per

τῆς ἀκροπόλεως νύκτωρ τρὶς ἀνασχήσοι τὸν λαμπτῆρα· ὃς δ' ἂν μὴ ἀνάσχοι, ὡς φυλακὴν ἐκλιπὼν κολασθήσεται. ὅτω δὴ πάντες ἀγρυπνοῦντες ἐφύλαττον. ἵν' αἴροντος τοῦ στρατηγοῦ τὸ πῦρ, ἀνταίραι δύναιντο. σημαίνοντες, ὡς ἐγρηγορότες φυλάττοιεν.

γ' Ἀλκιβιάδης πλέων ἐπὶ Σικελίαν ἐλθὼν ἐς Κέρκυραν, πολλὴν οὖσαν τὴν δύναμιν τριχῇ διεῖλεν. ἵνα τῶν ἐπιτηδείων μᾶλλον εὐποροῖεν κατὰ μέρος ταῖς πόλεσι προσβάλλοντες· ἐπεὶ δὲ 39 κατῆρεν εἰς Κατάνην, οὐ δεχομένων αὐτῶν Καταναίων, ἐπρεσβεύσατο, βουλόμενος μόνος παρελθὼν εἰπεῖν αὐτοῖς τὰ συμφέροντα· τῶν δὲ ἐπιτρεψάντων, καὶ θεόντων ἐς ἐκκλησίαν σύνεταξεν ὅσαι 40 τῶν τοίχων ἦσαν πυλίδες, ἐνῳκοδομημέναι σαθρῶς, ταύτας ἐξελόντας εἴσω παρελθεῖν. ὁμοῦ δὴ συνέβαινεν Ἀλκιβιάδην μὲν ἄρχεσθαι δημηγορεῖν, Ἀθηναίους δὲ Κατάνην ἔχειν.

ε' Ἀλκιβιάδης κατασχὼν ἄνδρα Καταναῖον πιστὸν αὐτῷ, Συρακουσίοις γνώριμον, καθῆκεν ἐς Συρακούσας, ὡς πεμφθέντα ὑπὸ τῶν ἐν Κατάνῃ φίλων ὄντων αὐτοῖς, ὧν τὰ ὀνο-

39 κατέσχεν ἐς Κατάνην Mss. 40 τῶν τείχων Cant.

per noctem facem ex arce sublaturum esse: Qui vero non sustulerit, quasi stationem deseruerit, ita punitum iri. Sic omnes vigilantes observabant arcem, ut tollente ignem duce, contra tollere possent, indicantes se vigilare, et excubias agere.

4 Alcibiades navigans in Siciliam, cum venisset ad Corcyram, exercitum multum et infinitum in tres partes divisit, ut commeatus facilius suppeteret, si singulæ partes ad urbes adventarent. Postquam vero ad Catanem appropinquavit, non accipientibus eum Catanensibus, legationem misit petens, ut sibi soli accedere, et in commune consulere liceret. Quibus permittentibus, et in concionem concurrentibus, præcepit suis, ut quotquot essent mœniorum portæ minus firmiter ædificatæ, per eas effractas irrumperent. Et simul accidit, ut Alcibiades concionari inciperet, et Athenienses Catanem tenerent.

5 Alcibiades habens quendam Catanensem sibi fidelem, Syracusiis notum, misit eum Syracusas tanquam a Catanensibus missum,

ὀνόματα γιγνώσκοιεν. οὗτος ἤγγειλεν Ἀθηναίους καταλιπόντας τὸ στρατόπεδον, ἀόπλους εἴσω Κατάνης αὐλίζεσθαι. εἰ δὲ αὐτοὶ ἅμα ἕω καταλάβοιεν τῶν Ἀθηναίων τὸ στρατόπεδον, δύνασθαι τοὺς ἐν τῇ πόλει γυμνοὺς ἀποκλεισθέντας ἁλῶναι ῥᾳδίως· ἐπίστευσαν οἱ στρατηγοὶ τῶν Συρακουσίων, καὶ παρήγγειλαν ἐξιέναι πανδημεὶ τὴν ἐπὶ Κατάνης. καὶ προσελθόντες ἐστρατοπεδεύσαντο πρὸς τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ. Ἀλκιβιάδης προσιόντας αὐτοὺς ὡς ᾔσθετο, τὰς τριήρεις πληρώσας σπουδῇ, προσέπλευσεν τῇ πόλει τῶν Συρακουσίων κενῇ καὶ οὐδενὸς εἴργοντος. τὸ δὲ κατὰ πλευρὰν αὐτῶν προτείχισμα ἐξελὰν διήρπασεν.

ϛʹ Ἀλκιβιάδης ἀπὸ Σικελίας ἀναχθεὶς ἐπὶ τὴν κρίσιν τὴν περὶ τῶν Ἑρμῶν, καὶ τῶν Μυστηρίων, στρογγύλης νεὼς ἐπιβὰς, ἐς Λακεδαίμονα κομίζεται. καὶ πείθει τὴν ταχίστην πέμψαι Συρακουσίοις βοήθειαν. καὶ Δεκέλειαν αὐτοῖς ἐπιτειχίσαι, ὡς οὐκ ἂν ἔτι σχόντων οὔτε τὰς ἀπὸ τῆς χώρας προσόδους, οὔτε τὰς ἀπὸ τῶν ἀργυρίων. ἀλλὰ μὴν καὶ οἱ νησιῶται πολιορκουμένους αὐτοὺς ἰδόντες αὐτομολήσουσι. τούτων γενομένων, ἐψηφίσαντο Ἀθηναῖοι κάθοδον Ἀλκιβιάδῃ.

ζʹ Ἀλ-

ſum, cum quibus amicitia ac ſocietas eis intercedebat, quorum nomina tenerent: et ſic nuntiavit. Athenienſes relictis caſtris inermes Catanæ verſari. Quod ſi ipſi ſummo mane caſtra Athenienſium caperent, poſſe illos in urbe clauſos et inermes nullo negotio opprimi. Crediderunt Syracuſiorum duces: et præceperunt, ut univerſis viribus Catanam petituri exirent: atque appropinquantes ad Symmethium fluvium caſtra poſuerunt. Alcibiades cum ſenſiſſet eos adventare, triremibus inſtructis ſummo ſtudio ad urbem Syracuſiorum contendit vacuam, et nemine prohibente, eorumque propugnaculum ab latere convulſum diripuit.

6 Alcibiades a Sicilia ſolvens, ad judicium de Mercurialibus ſtatuis, et Myſteriis, rotundam navem ingreſſus, Lacedæmonem defertur, ac ſuadet, ut repente Syracuſiis opem mittant, et Deceliam muniant, ſic ipſis non amplius fore neque terræ neque ex metallis reditus. Sed Inſulanos quoque, ſi viderint eos oppugnari, tranſituros. His ita geſtis, Athenienſes Alcibiadi reditum ab exilio decreverunt.

7 Alci-

ζ' Ἀλκιβιάδης παρετάττετο Συρακουσίοις· ἦν μεταξὺ τῶν στρατοπέδων, πτερὶς ξηρὰ, δαψιλής· ἀνέμου προσπεσόντος παμμεγέθους, ὃς ἦν κατὰ νώτου τοῖς Ἀθηναίοις, τοῖς δὲ πολεμίοις 41 κατὰ πρόσωπον...... ταῖς ὄψεσι τῶν Συρακουσίων τροπὴν αὐτῶν ἰσχυρὰν εἰργάσατο.

η' Ἀλκιβιάδης Τυρίβαζον ἔφυγεν. ὁδὸς ἦν μία. Τυρίβαζος μένοντι μὲν οὐκ ἐμάχετο, φεύγοντι δὲ ἐπέκειτο. Ἀλκιβιάδης νύκτα μείνας, ξύλα πολλὰ κόψας, ταῦτα νήσας, καὶ πῦρ ἐμβαλὼν, ἀπιὼν ᾤχετο. οἱ βάρβαροι τὴν αὐγὴν τοῦ πυρὸς ὁρῶντες, ᾤοντο μένειν τοὺς Ἕλληνας. ἐπεὶ δὲ ἔγνωσαν, διώκειν ὁρμήσαντες, τὴν ὁδὸν πεφραγμένην ὑπὸ τοῦ πυρὸς διελθεῖν οὐ δυνηθέντες, τῆς διώξεως ἐπαύσαντο.

θ' Ἀλκιβιάδης περὶ Κύζικον Θηραμένην, καὶ Θρασύβουλον ἔπεμψε μετὰ πλειόνων νεῶν, ὅπως τοὺς ἐς τὴν πόλιν ἀποχωρήσαντας πολεμίους ἀνείργοιεν. αὐτὸς δὲ μετὰ ὀλίγων τριήρων ἐπὶ τὴν ναυμαχίαν ἀνήγετο. Μίνδαρος καταφρονήσας μετὰ πλειόνων ἀνήχθη. ὡς δὲ πλησίον ἦσαν, οἱ

41 Quæ desunt, ita supplet *Cas.* ἀνῆψε τὴν πτέριν. τοῦ δὲ καπνοῦ καὶ τοῦ πυρὸς προσπίπτοντος ταῖς ὄψεσι κ. τ. λ.

7 Alcibiades contra Syracusios aciem instruebat. Erat inter exercitus filix arida, copiosaque. Vento ingruente procelloso, qui Atheniensibus a tergo spirabat, hostibus a facie, incensa filice, fumoque et igni in Syracusiorum oculos delato, magnam eorum fugam effecit.

8 Alcibiades Tyribazum fugiebat. Via erat una. Tyribazus cum manente manum non conserebat, fugienti instabat. Alcibiades noctu manens, et multa ligna secans, ea reliquit injecto igni, atque discessit. Barbari cernentes ignis fulgorem, Græcos manere putabant. Postquam vero rem cognoverunt, impetu facto, cum viam igni interseptam penetrare non possent, a persequendo destiterunt.

9 Alcibiades Cyzicum Theramenem et Thrasybulum misit cum plurimis navibus, ut hostes in urbem confugere prohiberent. Ipse vero cum paucis triremibus ad navale prælium committendum solvit. Mindarus despecta paucitate, cum pluribus solvebat. Cum appro-

οἱ μὲν περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην προσεποιήσαντο φεύγειν. οἱ δὲ περὶ τὸν Μίνδαρον, περιχαρεῖς ὡς νικῶντες, ἐδίωκον. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς τῶν περὶ τὸν Θηραμένην, καὶ Θρασύβουλον ἐγένοντο, Ἀλκιβιάδης μὲν τὸ σημεῖον ἄρας ἐπέστρεψε τὰς ναῦς ἀντιπρώρους. Μινδάρου δὲ ἀποστρέψαντος περὶ τὴν πόλιν, οἱ περὶ τὸν Θηραμένην ἀπήντησαν ἀποκλείοντες. ὁ δὲ ἐπὶ τοὺς Κλήρους καλουμένους τῆς Κυζικηνῶν γῆς ἀποχωρεῖν ἐπειρᾶτο. ἀλλὰ κἀκεῖ Φαρναβάζου στρατόπεδον ἐκβαίνειν ἐκώλυεν. Ἀλκιβιάδης δὲ διώκων, τὰς μὲν μετεώρους τῶν νεῶν ἐμβολαῖς ἀνερρήγνυε· τὰς δὲ προσορμιζούσας τῇ γῇ, χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαῖς ἐφεῖλκε· τοὺς δὲ ἀποβαίνοντας ἀνέκοπτον οἱ Φαρναβάζου. τέλος δὲ Μίνδαρος πεσὼν, Ἀλκιβιάδῃ λαμπροτάτην νίκην ἔδωκεν.

ΚΕΦ. ΜΑ.

ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ.

Ἀρχίδαμος, ἐν Ἀρκαδίᾳ μέλλων παρατάσσεσθαι τῇ ὑστεραίᾳ, ἐπέρρωσε τοὺς Σπαρτιάτας διὰ νυκτὸς, βωμὸν ἱδρυσάμενος, καὶ κοσμήσας ὅπλοις λαμπροτάτοις, καὶ ἵππους δύο περιάγων. ἐπεὶ δὲ ἦν ἕως, οἱ λοχαγοὶ, καὶ οἱ ταξί-

propinquassent, Alcibiades fugam simulabat. Mindarus exultans, quasi victos insequebatur. Postquam vero prope ad Theramenem et Thrasybulum venerunt, Alcibiades sublato signo convertit naves in adversarios. Mindarum declinantem ad urbem, Theramenes obviam factus exclusit. Ille Cleros quos vocant Cyzicenorum terræ, discedere conabatur. Sed ibi quoque Pharnabazi exercitus egredi vetuit. Alcibiades autem persequens, naves in altum provectas suarum rostris frangebat. Appellentes terræ, manibus ferreis injectis retrahebat. egredientes vero Pharnabazus arcuit. Tandem cadens Mindarus, clarissimam Alcibiadi victoriam concessit.

CAP. XLI.

ARCHIDAMUS.

Archidamus cum in Arcadia pugnam committere vellet postero die, Spartiatas confirmavit, noctu statuens aram, eamque armis splendidissimis ornans, et equos duos circumagens: cum illuxisset, manipulares duces

ταξίαρχοι καινὰ ὅπλα, καὶ δυοῖν ἵπποιν ἴχνη, καὶ βωμὸν αὐτόματον ἰδόντες, διήγγειλαν, ὡς οἱ Διόσκουροι συμμαχήσοντες ἥκοιεν. οἱ στρατιῶται θαῤῥήσαντες, καὶ τὰς γνώμας ἔνθεοι γενόμενοι, γενναίως ἠγωνίσαντο, καὶ τοὺς Ἀρκάδας ἐνίκησαν.

β′ Ἀρχίδαμος ἐπολιόρκει Κόρινθον. ἦν ἐν τῇ πόλει στάσις τῶν πλουσίων, καὶ τῶν πενήτων· τῶν μὲν ὡς ὀλιγαρχίαν πραττόντων, τῶν δὲ ὡς προδοσίαν. ταῦτα μαθὼν Ἀρχίδαμος ἀνῆκε τὸ σφοδρὸν τῆς πολιορκίας· οὐκ ἔτι μηχανήματα προσῆγεν, οὐκ ἔτι περιεστάφρευσεν, οὐκ ἔτι τὴν χώραν ἔτεμνεν. οἱ πλούσιοι φοβηθέντες ὡς ἄρα τοῖς πένησι προδιδοῦσι χαρίζοιτο, φθάσαντες ἐπεκηρυκεύσαντο, καὶ τὴν πόλιν ἐνέδωκαν Ἀρχιδάμῳ, οἱ εἰσαῦθις ἀσφαλῶς πρὸς αὐτὸν συνθέμενοι.

γ′ Λακεδαιμονίων ἡ πόλις ἐσείσθη· καὶ πέντε μόναι διεσώθησαν οἰκίαι. Ἀρχίδαμος ὁρῶν τοὺς ἀνθρώπους ἐπὶ τὸ σώζειν τὰ ἐν ταῖς οἰκίαις τραπομένους, δείσας μὴ πάντες ἀπολειφθέντες ἀπόλοιντο, τῇ σάλπιγγι πολεμίων ἐσήμαινεν ἔφοδον. πιστεύσαντες οἱ Λάκωνες, πρὸς αὐτὸν

duces et centuriones, nova conſpicientes arma, et duorum equorum veſtigia, atque forte natam aram, divulgaverunt Dioſcuros auxilium laturos. Milites ſumtis animis, et religione commoti, ſtrenue pugnarunt, atque Arcadas vicerunt.

2 Archidamus Corinthum oppugnabat. Erat in urbe ſeditio inter divites et pauperes, quod illi oligarchiam, hi proditionem moliri viderentur. His cognitis, Archidamus remiſit aliquantum de vi ac vehementia oppugnationis: non machinas amplius admovit, non amplius foſſas egit, non amplius terram vaſtabat. Divites metuentes ne pauperibus civitatem prodentibus gratificaretur, prævertentes legationem miſerunt, et urbem Archidamo dediderunt, etiam his (pauperibus) ſecuritatis gratia fœdus cum eo facientibus.

3 Lacedæmoniorum urbs terræmotu concutiebatur, ita ut quinque ſolum ædes manerent ſuperſtites. Archidamus, videns homines ad ſervanda ea, quæ in ædibus habebant, accurrere, veritus ne omnes intercepti perirent, tuba hoſtium adventum ſignificavit. Lacones credentes ad eum concur-

αὐτὸν συνέδραμον. αἱ μὲν οἰκίαι συνέπεσον· αὐτοὶ δὲ οὕτως ἐσώθησαν.

δ' Ἀρχίδαμος, κρατούντων Ἀρκάδων, αὐτὸς ἤδη παρειμένος ὑπὸ τραύματος φθάσας ἐπικηρυκεύσατο περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως, ὅπως μὴ καὶ οἱ λοιποὶ προσαπόλοιντο.

ε' Ἀρχίδαμος νύκτωρ τοὺς στρατιώτας ἦγεν ἐπὶ Κάρας. ὁδὸς ἦν ἄνυδρος, τραχεῖα, πολλή. καὶ ἠγανάκτουν οἱ στρατιῶται τῷ πόνῳ. παρεμυθεῖτο αὐτοὺς Ἀρχίδαμος, ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ παρεκάλει μηδαμῶς ἐνδιδόναι. ἐπεὶ δὲ ἄφνω προσπεσόντες, καὶ πολλοὺς τῶν πολεμίων κτείναντες, ἐξεῖλον τὸ χωρίον, οἱ μὲν ἐδειπνοποιοῦντο, ἐπὶ τῇ νίκῃ γεγηθότες. Ἀρχίδαμος δὲ ἤρετο, πηνίκα δοκοῦσιν ἁλῶναι τὴν πόλιν; λεγόντων δὲ, τῶν μὲν, ἡνίκα προσεβάλομεν· τῶν δὲ, ἡνίκα ἐτοξεύομεν· οὐδαμῶς, ἔφη αὐτὸς, ἀλλ' ὅτε τὴν πολλὴν καὶ ἄνυδρον ὁδὸν ἐπορευόμεθα. τὸ γὰρ βούλεσθαι πονεῖν, πάντων κρατεῖν πέφυκεν.

ΚΕΦ. ΜΒ.

ΓΥΛΙΠΠΟΣ.

Γύλιππος βουλόμενος αὐτοκράτωρ γενέσθαι τῆς ἐν Συρακούσαις δυνάμεως, συναγαγὼν τοὺς στρατηγοὺς τῶν Συρακου-

currebant; ædificia quidem corruerunt, ipſi vero ſic ſalvi evaſerunt.

4 Archidamus, victoria potitis Arcadibus, ipſe debilis ex vulnere, ſtatim legationem miſit de ſepeliendis mortuis, ne reliqui etiam perirent.

5 Archidamus noctu milites duxit ad Caras per viam aquis carentem, aſperam, ac longam. Milites vero labore defatigatos & indignantes, conſolabatur Archidamus, quantum poterat, et ne deficerent hortabatur. Poſtquam vero repente irruentes plurimis hoſtibus interfectis, oppidum exſcidiſſent, cœnam parantes, atque exultantes victoria, rogavit Archidamus, quando ſibi urbem cepiſſe viderentur. Reſpondentibus aliis, cum impreſſionem faceremus: aliis, cum jacula mitteremus: nequaquam, ait ille, ſed cum per viam longam et aquis carentem contenderemus. Nam voluntas ad laborem propenſa, cuncta vincere ac ſuperare conſuevit.

CAP. XLII.

GYLIPPUS.

Gylippus, ut imperator Syracuſani exercitus crearetur, congregatis Syracuſanorum ducibus, ait oportere

ρακουσίων εἶπεν, ὡς χρὴ λόφον τινὰ μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τοῦ στρατοπέδου τῶν Ἀθηναίων τειχίσαι. τῶν δὲ πεισθέντων, νύκτωρ αὐτὸς ἔπεμψεν αὐτόμολον ἀγγελοῦντα τοῖς πολεμίοις τὰ δεδογμένα. οἱ μὲν δὴ μαθόντες, αὐτοὶ προκατέσχον τὸν λόφον. Γύλιππος δὲ ἐσχετλίαζεν ὡς τῶν ἀπορρήτων ἐξαγγελλομένων. ὅπως οὖν εἰσαῦθις τοῦτο μὴ γένοιτο, οἱ προὔχοντες τῶν Συρακουσίων ἑνὶ καὶ μόνῳ Γυλίππῳ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου ἐπέτρεψαν.

β' Γύλιππος τὸν προκατεσχημένον λόφον, ὑπὸ Ἀθηναίων αὐτὸς βουλόμενος κατασχεῖν, ἀπὸ τῶν τριήρων πολλῶν οὐσῶν, εἴκοσι πληρώσας, πυκνὰς τὰς μελέτας ἐποιεῖτο. τῶν δὲ πληρωμάτων συγκροτηθέντων, νυκτὸς ἀφῆκεν αὐτὰς εἰς τὸ πέλαγος, παραγγείλας καταπλεῖν ἀρχομένης ἡμέρας. ὡς δὲ οἱ πολέμιοι καταπλεούσας εἶδον, ἐπ' αὐτὰς ἀνήχθησαν. τῶν δὲ μεταβαλλομένων εἰς φυγὴν, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετὰ σπουδῆς ἐδίωκον. ὁ δὲ Γύλιππος τὰς ὑπολοίπους ναῦς πληρώσας, ἐπανήγετο. ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ περὶ τὴν ναυμαχίαν τῶν Ἀθηναίων ἀσχολουμένων, οἱ πεζοὶ Γυλίππου συνταχθέντες ῥᾷστα κατέσχον τὸν λόφον, τοὺς φύλακας τῶν Ἀθηναίων ἐκβαλόντες.

ΚΕΦ. ΜΓ.

tere collem quendam inter urbem et Athenienſium caſtra munire. Quibus morem gerentibus, noctu transfugam ad hoſtes mittit, qui decreta nuntiaret. Illi re cognita, collem occupaverunt. Gylippus autem indignabatur, tanquam arcanis proditis ac promulgatis. Ut igitur in poſterum ne fieret hoc amplius, principes Syracuſanorum ſummam belli uni et ſoli Gylippo detulerunt.

2 Gylippus, ut præoccupatum ab Athenienſibus collem reciperet, ex multis triremibus, implens viginti, crebras exercitationes obibat. Collectis claſſiariis, noctu eas in pelagus dimiſit, imperans ut oriente die adnavigarent. Cum hoſtes adnavigantes cernerent, contra ſolverunt. Illis vero in fugam converſis, ſummo ſtudio Athenienſes inſequebantur. At Gylippus reliquis navibus impletis ſolvebat. Interea temporis Athenienſibus in navali certamine occupatis, pedites Gylippi inſtructa acie, dejectis Athenienſium cuſtodibus, nullo negotio collem obtinuerunt.

CAP. XLIII.

ΚΕΦ. ΜΓ.

ΕΡΜΟΚΡΑΤΗΣ.

Ἑρμοκράτης τῶν ἐν Συρακούσαις ἐπαναστάντων, καὶ χειρὸς πολλῆς οἰκετικῆς ἠθροισμένης, πρὸς τὸν ἡγούμενον αὐτῶν Σωσίστρατον ἔπεμψε πρεσβευτὴν, ἕνα τῶν ἱππάρχων Δαίμαχον, ὃς ἦν αὐτῷ συνήθης καὶ φίλος, ἀγγέλλοντα τὰ παρὰ τῶν στρατηγῶν· ὡς ἄρα τὸ φρόνημα αὐτοῦ θαυμάζοντες, πάντας μὲν ἐλευθέρους ἀφίασι, πάντας δὲ ὁπλίζουσι, καὶ σιτηρέσιον δώσουσι τὸ ἴσον· αὐτὸν δὲ τὸν Σωσίστρατον συνάρχοντα ἀποφαίνουσι, καὶ ἤδη γε ἥκειν βουλευσόμενον μετὰ τῶν στρατηγῶν, ὅσα τὸ πολιτικὸν κατεπείγοι. ὁ δὲ Σωσίστρατος τῇ φιλίᾳ τοῦ Δαϊμάχου πιστεύσας, παραλαβὼν εἴκοσι τοὺς ἡγεμονικωτάτους τῶν δούλων, ἧκε πρὸς αὐτούς· οὗτοι μὲν συλληφθέντες ἐδέθησαν· Ἑρμοκράτης δὲ μετὰ ἑξακισχιλίων ὁπλιτῶν ἐξελθὼν, καὶ τοὺς δούλους λαβὼν, ὤμοσεν, ἦ μὴν μηδὲν αὐτοῖς δεινὸν ἂν γενέσθαι, πρὸς τὸν αὐτοῦ δεσπότην ἕκαστος εἰ ἐπανέλθοι· πεισθέντες ἐπανῆλθον· ὅτι μὴ μόνον τριακόσιοι πρὸς Ἀθηναίους ηὐτομόλησαν.

β Ἀθη-

CAP. XLIII.

HERMOCRATES.

Hermocrates Syracuſiis comfactionem moventibus, magna ſervorum manu collecta, ad ducem ipſorum Soſiſtratum miſit legatum, unum ex præfectis equitum Daimachum, cum quo intercedebat ei uſus et amicitia, nuntiantem duces admirantes fortitudinem ipſius, in animo habere omnes liberos dimittere, omnibusque arma et æqualem commeatum tribuere. Ipſum vero Soſiſtratum in ducum conſortium aſſumere, atque jam veniret, conſilium cum ducibus de communibus rebus capturus. Soſiſtratus amicitia Daimachi fretus, aſſumtis viginti ſervis præſtantiſſimis, venit ad ipſos. Quibus comprehenſis, et in vincula conjectis, Hermocrates cum ſexcentis armatis egreſſus, cum ſervos cepiſſet, eis juravit per ſuam fidem, nihil ipſis periculi futurum, ſi quilbet ad ſuum dominum rediiſſet. Perſuaſi redierunt. Exceptis trecentis, qui ad Athenienſes transfugerunt.

2 Athe-

β' Ἀθηναῖοι τὴν ὑςάτην ἐν Σικελίᾳ ναυμαχίαν, ἡσσῶνται· καὶ νύκτωρ φεύγειν ἔδοξαν· Συρακέσιοι θύσαντες ἐπινίκια ὑπὸ μέθης ἀνεπαύοντο. Ἑρμοκράτης μεθύοντας καὶ καθεύδοντας ἐπὶ μάχην ὅπως μὴ ἐξάγοι, αὐτόμολον πέμπει φράσοντα πρὸς Νικίαν, ὡς μέχρι νῦν 42 πάντες οἱ μηνύοντες φίλοι προαγορεύεσιν, ἢν ἀποκινήσῃς νύκτωρ, ἐνέδραις ἐμπίπτεις, καὶ λόχοις· πιςεύει Νικίας· καὶ 43 ἀναμείνας ἕως ὄρθρε, τὸ ςρατόπεδον ἐκ ἐκίνησεν· Ἑρμοκράτης τὲς Συρακεσίες ἅλις ἔχοντας ὕπνε, ἀνέςησεν ἐυρώςες· οἱ δὲ προκαταλαβόντες τὰς διαβάσεις τῶν ποταμῶν καὶ τὰς γεφύρας, πανωλεθρίᾳ τὲς Ἀθηναίες διέφθειραν.

ΚΕΦ. ΜΔ.

ΕΤΕΩΝΙΚΟΣ.

Ἐτεώνικον Λάκωνα ἐν τῇ Μιτυλήνῃ Κόνων Ἀθηναῖος ἐπολιόρκει· κέλης ὑπηρετικὸς ἧκεν ἀγγέλλων, Καλλικρατίδας ὁ ναύαρχος Λακεδαιμονίων ἐν Ἀργινέσαις οἴχεται ἡττη-

42 πάντα legi vult *Caſ.* quod etiam in verſione expreſſimus. 43 Mssc. non habent ὄρθρε. Sed legendum tunc ἀναμείνας ἕω. *Maſv.*

2 Athenienſes poſtremo in Sicilia certamine navali ſuperati ſunt, et noctu fugere decreverunt. Syracuſii ſacrificantes ob partam victoriam, et inebriati vino, ſe quieti dederunt. Hermocrates, ne ebrios et ſomnolentos in pugnam educeret, transfugam mittit, qui diceret Niciæ, amici tui, ſoliti hucusque omnia tibi ſignificare, præmonent jam te: Si moveris noctu, in inſidias incides, et dolum. Credidit Nicias, et diem præſtolatus, caſtra non movit. Hermocrates Syracuſanos, cum ſatis jam crapulam edormiviſſent, valentes ac robuſtos ſuſcitat, qui interceptis fluviorum vadis, et pontibus, occidione Athenienſes occiderunt.

CAP. XLIV.

ETEONICUS.

Eteonicum Laconem in urbe Mitylenenſium Conon Athenienſis oppugnabat: celox ad miniſteria bellica venit nuntians, Callicratidam Lacedæmoniorum nauarchum ad Ar-

ἡττημένος. Ἐτεώνικος τοὺς ἀγγέλους ἐκέλευσε νύκτωρ ὑπεξελθεῖν, καὶ μεθ' ἡμέραν ἐς Μιτυλήνην ἐστεφανωμένους, καὶ παιωνίζοντας, νίκην ἀγγέλλοντας ἥκειν. Ἐτεώνικος μὲν ἔθυεν εὐαγγέλια· Κόνων δὲ καὶ τὸ Ἀττικὸν ἐξεπλάγη καὶ ἡσύχαζεν· οὐ μὴν ἡσύχαζεν Ἐτεώνικος. ἀλλὰ τὸ μὲν ναυτικὸν εἰς Χίον ἐξέπεμψε. τὸ δὲ στρατιωτικὸν ἐς Μηθυμναν, φίλην πόλιν ἐξήγαγεν.

ΚΕΦ. ΜΕ.

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ.

Λύσανδρος τοῖς ἐν Μιλήτῳ φίλοις ὑποσχόμενος τὸν δῆμον συγκαταλύειν, ἧκεν εἰς Μίλητον· καὶ τοῖς μὲν νεωτερίζουσι λόγῳ χαλεπὸς ἦν· τοῖς δὲ δημόταις ἐλευθερίαν συμπράττειν 44 ἐπηγγέλλετο. πιστεύσας ὁ δῆμος Λυσάνδρῳ χρηστὰ λέγοντι, ἀπαράσκευος ἤλπιζε τὰ βελτίονα. οἱ φίλοι κοινῷ συνθήματι ἐπανίστανται, καὶ τῷ δήμῳ προσπεσόντες, πολλοὺς κτείνουσι, καὶ ἡ Μίλητος ἦν ὑπὸ τοῖς φίλοις Λυσάνδρου.

β' Ἐν

44 ἐπηγγείλατο *Vulg.*

Arginufas periiffe fuperatum. Eteonicus fub noctem clam egredi nuntios juffit, et interdiu Mitylenas coronatos, et gratulabundos venire, ac victoriam nuntiare. Eteonicus quidem folemnia ob rei feliciter geftæ nuntium facra fecit: Conon, et Atticus exercitus consternatus, quietum fe tenuit. At non Eteonicus quievit, fed mox claffem in Chium mifit. Pedeftres vero copias Methymnam, in civitatem fociam & amicam deduxit.

CAP. XLV.

LYSANDER.

Lyfander amicis fuis, quos Mileti habebat, pollicitus fe ad populum evertendum et opprimendum eis adjumento futurum, venit Miletum. Et in eos qui novas res molirentur, acerbiffime verbis invehebatur, populo vero fuam operam ad tuendam libertatem promittebat. Credens populus Lyfandro bona in fpeciem dicenti, cum imparatus meliora fperaret, amici communi figno confurgunt, et in plebem impetum facientes, multos cædunt, atque fic Miletus in amicorum Lyfandri poteftatem venit.

2 In

β΄ Ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς οἱ Ἀθηναῖοι τετράκις ἀνήχθησαν, ἐφ᾿ ᾧ τε ναυμαχεῖν· Λύσανδρος ὁ Λάκων οὐκ ἀντανήγετο. οἱ μὲν οὖν ἀποπλέουσι γαννύμενοι, παιᾶνας ᾄδοντες· Λύσανδρος δὲ κατόπιν πέμπει δύο τριήρεις. οἱ τριήραρχοι τοὺς Ἀθηναίους ἐκβάντας ὡς εἶδον, σημεῖον μετέωρον αἴρουσι χαλκῆν ἀσπίδα· Λύσανδρος αὐτίκα ὑπεσήμαινεν ἐπίπλουν· καὶ οἱ Λάκωνες εἰρεσίᾳ πολλῇ ἐπιπλέουσι· καὶ τοὺς Ἀθηναίους καταλαμβάνουσιν ἄρτι ἐκβάντας· ὧν οἱ μὲν ἀνεπαύοντο· οἱ δὲ, ἄλλος ἄλλο τι ἔδρα γυμνοὶ πάντες. οἱ Λάκωνες ἄφνω προσπεσόντες ὡπλισμένοι γυμνοῖς, συντεταγμένοι ἀσυντάκτοις, ἐνίκησαν· [45] αἱροῦσιν οὖν ἄνδρας αἰχμαλώτους καὶ τὰς τριήρεις ἁπάσας· ὅτι μὴ μία ἡ πάραλος ἔφυγεν Ἀθήναζε μόνη τῆς ἥττης ἄγγελος.

γ΄ Λύσανδρος παρήγγειλεν, ἐξαπατᾷν χρῆναι παῖδας μὲν ἀστραγάλοις, πολεμίους δὲ ὅρκοις.

δ΄ Λύσανδρος ἐκράτησε Θασίων, παρ᾿ οἷς ἦσαν ἀττικίζοντες πολλοὶ, [46] κρυπτόμενοι τοῦ Λάκωνος φόβῳ· ὁ δὲ τοὺς

45 Mss. omittunt οὖν ἄνδρας ut etiam Interpres. 46 Mss. absque φόβῳ.

2 In Aegos flumine persæpe Athenienses solverunt ad navale certamen ineundum: cum Lysander ex adverso non solveret, illi gaudio pleni, præanasque canentes abnavigant. Lysander a tergo duas mittit triremes. Triremium præfecti cum egressos esse Athenienses cernerent, sublime tollunt signum æneum scutum. Lysandro statim signum dante, ut adnavigarent, Lacones contenta remigatione advolant, atque Athenienses recens egressos deprehendunt: quorum alii quieti se dederant, alius aliam rem agebat, inermes omnes. Inermes armati ex improviso obruentes Lacones, et inordinatos instructi, victoria potiti sunt, in captivitatem redigentes naves universas, nisi quod una cursoria Athenas aufugit, quæ cladem nuntiare posset.

3 Lysander pueros tesseris, hostes jurejurando fallendos esse dicebat.

4 Lysander Thasios superavit, apud quos erant multi, qui Atheniensium partes secuti fuerant. Ii se ab Lacone metuentes occultabant: qui convocatis Tha-

τὺς Θασίυς ἐς τὸ τῦ Ἡρακλέυς ἱερὸν συναγαγὼν, φιλανθρώπυς λόγυς διεξῆλθεν· ὡς δέον συγγνώμην ἔχειν τοῖς κρυπτομένοις ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν πραγμάτων, 47 καὶ θαῤῥεῖν αὐτὺς προσῆκεν, ὡς μηδὲν δεινὸν πεισομένυς, τῶν λόγων ἐν ἱερῷ γινομένων, καὶ ταῦτα ἐν Ἡρακλέυς πόλει τῦ πατρῴυ. οἱ μὲν ὖν κεκρυμμένοι τῶν Θασίων πιςεύσαντες τῇ φιλανθρωπίᾳ τῶν λόγων προῆλθον· Λύσανδρος δὲ διαλιπὼν ὀλίγας ἡμέρας, ὅπως ἀδεέςεροι γένοιντο, προσέταξε συναρπασθέντας ἀποσφαγῆναι.

ε' Λύσανδρος τὰς Ἀθήνας κατασκάπτειν βυλομένων τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ τῶν συμμάχων, ἔφη μηδαμῶς συμφέρειν· τὴν γὰρ Θηβαίων πόλιν ἐγγὺς οἰκυμένην, ἰσχυροτέραν, καὶ μείζονα κατ' αὐτῶν γενήσεσθαι· ἐὰν δὲ διὰ τυράννων κατέχωσι τὰς Ἀθήνας, ἐγγύθεν παραφυλάξειν τὺς Θηβαίυς, καὶ διὰ παντὸς ἕξειν ὑποδεεςέρυς· ἄριςα λέγειν δόξας Λύσανδρος, ἔπεισε τὰς Ἀθήνας μὴ κατασκάψαι.

ΚΕΦ. Μϛ.

47 Legendum καὶ ὅτι θαῤῥεῖν αὐτοῖς προσῆκεν.

Thaſiis in templum Herculis, humaniſſimam orationem habuit, oportere veniam dare his qui laterent in commutatione rerum, et eos bonum animum gerere juſſit: nihil enim accepturos damni, quippe cum eam orationem in templo haberet, idque in civitate Herculis patrii. Occulti igitur ex Thaſiis fidem habentes orationis benignitati, prodierunt. Lyſander intermiſſis paucis diebus, quo ſecuriores fierent, correptos interfici juſſit.

5 Lyſander Athenas exſcindere volentibus Lacedæmoniis et ſociis, Non, inquit, conducit. Thebanorum enim urbem in propinquo ſitam, validiores et majores contra ipſos vires collecturam. Sin per tyrannos Athenas in officio contineant, ex propinquo poſſe eos eadem opera Thebanos obſervare, foreque eorum res ſemper deteriores. Lyſander optime viſus dicere, perſuaſit, ne Athenas exſcinderent.

CAP. XLVI.

ΚΕΦ. Μϛ.

Α Γ Ι Σ.

Ἄγις Πελοποννησίων Λακεδαιμονίοις πολεμούντων ἐν λιμῷ γνώμην ἠγόρευεν, παρὰ μίαν ἡμέραν ἀσιτεῖν. φοβῆσαι δὲ τοὺς πολεμίους βουλόμενος, αὐτομόλους ἔπεμψεν ἀγγελοῦντας, ὡς μεγάλη συμμαχία τῇ μελλούσῃ νυκτὶ τοῖς Λάκωσι ἀφίξεται. τῶν μὲν κτηνῶν τὰ στόματα ἔδησε δι' ὅλης τῆς ἡμέρας, νυκτὸς δὲ ἀρχομένης ἔλυσεν· ὥς τε τὰ κτήνη πεινῶντα, τῶν δεσμῶν ἀπολυθέντα, πόας καὶ νομῆς λαβόμενα, ἀνεσκίρτα καὶ ἐφρυάττετο, καὶ ψόφον ἤγειρε πολύν· συνεπήχουν δὲ καὶ τῶν ὀρῶν αἱ φάραγγες· τοὺς δὲ στρατιώτας ἐκέλευσεν ἄλλον ἀλλαχοῦ σκεδασθέντας, διπλᾶ καὶ τριπλᾶ πυρὰ ἀνακαῦσαι· οἱ Πελοποννήσιοι τῷ πλήθει τῆς κραυγῆς, καὶ τῷ μεγέθει τοῦ ψόφου φενακισθέντες, ὡς μεγάλης ἐπικουρίας ἡκούσης, αὐτίκα φεύγοντες ᾤχοντο.

CAP. XLVI.

A G I S.

Agis Peloponneſiis adverſus Lacedæmonios bellum gerentibus fame urgente, conſilium dedit, ut alternis diebus cibo abſtinerent. Metum autem hoſtibus inferre volens, transfugas miſit, qui nuntiarent, magnum auxilium Laconibus proxima nocte venturum. Jumentorum ora per integrum diem ligavit. Initio vero noctis vincula ſolvit: itaque jumenta fame confecta, et vinculis ſoluta, cum nacta fuiſſent herbas et paſcua, exſilierunt et infremuerunt, magnumque ſtrepitum moverunt, atque ſimul clamorem exceptum valles referebant. Milites autem juſſit, alium alibi diſperſos, duplices aut triplices ignes facere. Peloponneſii multitudine clamoris, et ſtrepitus magnitudine decepti, quaſi magnis copiis ad opem contra ſe ferendam advenientibus, repente fugam capeſſiverunt.

ΚΕΦ. ΜΖ.

ΘΡΑΣΥΛΛΟΣ.

Θράσυλλος βυλόμενος τοῖς πολεμίοις φανῆναι ὀλίγας τριήρεις ἔχων, προσέταξε τοῖς κυβερνήταις ἐς δύο τὰς ναῦς καταςῆσαι, καὶ τῆς μὲν ἑτέρας ἄρασθαι τὰ ἱςία, τὴν δὲ πρὸς τὸν ζυγὸν καλωδίοις προσλαβεῖν, τῇ θεέσῃ παραθέεσαν, καὶ μὴ φαινομένων μετεώρων τῶν ἱςίων τῆς ἑτέρας τριήρυς. τύτῳ τῷ τρόπῳ τὰς ἡμίσειας τῶν νεῶν ἀπεκρύψατο.

β' Θράσυλλος, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ςρατηγοὶ, 48 Βυζαντίοις ἐπέκειντο περὶ ναξίαν· οἱ ςρατηγοὶ Βυζαντίων δείσαντες μὴ κατὰ κράτος ἡ πόλις ἁλῷ, συνέθεντο χρόνον, ἐν ᾧ παραδώσυσι τὸ Βυζάντιον, καὶ τῆς συνθήκης ὁμήρυς ἔδωκαν· οἱ περὶ Θράσυλλον ἀνήχθησαν μὲν ἐπὶ τύτοις τὴν ἐπ' Ἰωνίας· αὐτῆς δὲ νυκτὸς ἀναςρέψαντες κατελάβοντο τὴν τῶν Βυζαντίων πόλιν ἀφύλακτον.

ΚΕΦ. ΜΗ.

48 MSS. Βυζαντίοις ἐπέκειντο. οἱ περὶ ἀναξίαν οἱ ςρατ.

CAP. XLVII.

THRASYLLUS.

Thrasyllus, ut paucas triremes habere hostibus videretur, jussit, ut nautæ binas naves in unam redigerent, et alterius vela tollerent: alteram ad jugum funiculis astringerent, ut currenti adhæreret, ne alterius vela sublata conspicerentur. Hoc pacto dimidiam partem navium occultavit.

2 Thrasyllus cum reliquis ducibus instabat Byzantiis. Duces Byzantiorum veriti, ne per vim urbs caperetur, tempus constituerunt, intra quod Byzantium traderent, et in eam rem obsides dederunt. Thrasyllus posthæc solvit versus Ioniam. Ipsa vero nocte reversus, cepit urbem Byzantiorum incustoditam.

ΚΕΦ. ΜΗ.

ΚΩΝΩΝ.

Κόνων καταλιπόμενος ὑπὸ τῶν συμμάχων, αὐτόμολον ἔπεμψε, φράσοντα τοῖς πολεμίοις ὡς μέλλοιεν ἀποδιδράσκειν, καὶ ὅθεν, καὶ πηνίκα. οἱ μὲν δὴ ἐνεδρεύοντες παρεφύλαττον. Κόνων δὲ προεῖπε τοῖς συμμάχοις, ἀσφαλέστερον ἀναχωρεῖν, ὡς ἐνέδραν προπεπυσμένος· οἱ δὲ ἀναχωροῦντες προαισθανόμενοι τῆς ἐνέδρας ἀνέστρεψαν, καὶ παραμείναντες μέχρι νίκης αὐτῷ διεπολέμησαν.

β΄ Κόνων Καλλικρατίδαν διπλασίας ἔχοντα τριήρεις ὑπέφευγεν ἐν τῇ θαλάττῃ· καὶ ἤδη πλησίον Μιτυλήνης ἦν· τῶν δὲ Λακωνικῶν νεῶν ἐν τῇ διώξει διεσπασμένων, ἐπῆρε τὴν φοινικίδα· ἦν δὲ ἄρα μάχης σύνθημα τοῖς κυβερνήταις· οἱ δὲ ἐπιστρέψαντες ἀντιπρώρους τὰς ναῦς ἐμβάλλουσι ταῖς Λακωνικαῖς. αἱ δὲ ἀσύντακτοι καὶ τεταραγμέναι τὸ παράλογον τῆς ἐπιστροφῆς ἐκπλαγεῖσαι, πολλαὶ μὲν ἀνερράγησαν. πολλαὶ δὲ κατέδυσαν. Κόνων δὲ τοῦ παντὸς ἔργου τὴν νίκην ἀπηνέγκατο.

γ΄ Κό-

CAP. XLVIII.

CONON.

Conon relictus a sociis, transfugam misit, qui diceret hostibus, eos fugam parare, item ex quo loco, et quo tempore. Qui insidiantes, observabant. At Conon sociis promulgavit, ut secure discederent, quippe qui antea de insidiis certum cognoverat. Qui discedentes, cum præsensissent insidias, redierunt, et permanentes usque ad victoriam cum eo bellum gesserunt.

2 Conon Callicratidem duplo plures habentem triremes, in mari fugiens, cum jam prope Mitylenen esset, Laconicis navibus inter insequendum distractis, sustulit sagum, quod erat pugnæ signum gubernatoribus. Qui conversis proris, in Laconicas naves impressionem faciunt. At illæ inordinatæ atque perturbatæ, inopinata conversione perculsæ, magna ex parte fractæ sunt, multæ etiam submersæ. Conon vero summæ rerum victoriam deportavit

3 Co-

γ' Κόνων Φαρναβάζῳ συμμαχῶν, Ἀγησιλάου τὴν Ἀσίαν πορθοῦντος, ἔπεισε τὸν Πέρσην χρυσίον πέμψαι τοῖς δημαγωγοῖς τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος· οἱ λαβόντες πείσουσι τὰς πατρίδας ἐκφέρειν τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον· οἱ μὲν βιασθέντες ἔπεισαν· καὶ συνέστη πόλεμος Κορινθιακός· οἱ δὲ Σπαρτιᾶται τὸν Ἀγησίλαον ἐκ τῆς Ἀσίας ἀνεκαλέσαντο.

δ' Κόνων ἐν Μιτυλήνῃ κατακεκλεισμένος ὑπὸ Λακεδαιμονίων, σπεύδων Ἀθηναίοις μηνῦσαι τὴν πολιορκίαν, λαθεῖν τοὺς ἐφορμοῦντας οὐχ οἷός τε ὤν, κατασπάσας δύο τὰς ταχυναυτούσας τῶν νεῶν, καὶ τοὺς ἀρίστους ἀπὸ τῶν πληρωμάτων ἐρέτας ἐμβιβάσας, ὅσα χρὴ ἐξειργασμένους, κελεύσας ἐν τοῖς σκάφεσιν ἡσυχάζειν, ἑσπέρας προϊούσης θεασάμενος τοὺς παραφυλάσσοντας ἀνὰ τὴν γῆν ἐσκεδασμένους· οἱ μὲν σώματα ἐτημέλουν· οἱ δὲ πῦρ ἀνέκαιον· οἱ δὲ πυρὰν ἀνεσκεύαζον· καὶ δὴ καὶ τότε ἀφῆκε τὰ σκάφη, παραγγείλας πλεῖν δρόμον. ἀλλήλοις ἐναντίον· ἵν', εἰ καὶ θάτερον ἁλίσκοιτο, τὸ θάτερον γοῦν σωθῆναι δυνηθῇ, ἄμφω

3 Conon auxilium Pharnabazo ferens, Agesilao populante Asiam, suasit Persæ, ut pecunias mitteret oratoribus civitatum Græciæ, qua corrupti persuaderent suis civitatibus, ut bellum Lacedæmoniis inferrent. Qui inducti persuaserunt, et bellum exortum est Corinthiacum. Sic factum est, ut Lacedæmonii Agesilaum ex Asia revocarent.

4 Conon in urbe Mitylenensium conclusus, et obsessus a Lacedæmoniis, cum Atheniensibus oppugnationem indicare summe cuperet, neque posset mittere clam iis, qui appellerent, deductis duabus celocibus, præstantissimos ex classiariis remiges imposuit, quantum opus erat exercitatis, eosque jussit in navigiis otium agere. Procedente vespera conspicatus per terram dispersos custodes, cum alii corpora curarent, alii ignem incenderent, alii pyram exstruerent. Tum vero dimisit navigia, mandans ut cursum sibi mutuo contrarium tenerent, ut, etiamsi alterum caperetur, alterum saltem evadere posset.

ἄμφω δὲ ἐσώθη, τῶν πολεμίων διὰ τὴν ἀσχολίαν διῶξαι βραδυνάντων.

ε Κόνων ναυμαχεῖν μέλλων, ἀγγείλαντος αὐτομόλȣ, ὡς αἱ τῶν πολεμίων ἄρισαι τριήρεις πεποίηνται σκοπὸν ἑλεῖν τὴν Κόνωνος ναῦν· κατασκευάσας ὁμοίαν τριήρη τῇ ἑαυτȣ͂, καὶ τὸν ςρατηγικὸν κόσμον περιθεὶς, ἔταξεν ἐπὶ τὸ δεξιὸν κέρας· καὶ προσέταξεν ἀπὸ ταύτης ᾄραι τὸ σημεῖον τῷ παντὶ ςόλῳ· οἱ μὲν πολέμιοι ταῦτα ἰδόντες, ὅσοι τὰς ἀρίςας ναῦς εἶχον, εὐθέως ἐπὶ τὴν ςρατηγίδα ὥρμησαν· Κόνων δὲ τῷ λοιπῷ ςόλῳ προσπεσὼν, τὰς μὲν κατέδυσε, τὰς δὲ κατεδίωξεν.

ΚΕΦ. ΜΘ.

ΞΕΝΟΦΩΝ.

Ξενοφῶν ἐπανῆγε τȣ̀ς μυρίȣς. τῶν περὶ Τισαφέρνην ἱππέων ἐνοχλȣ́ντων τὰ σκευοφόρα, γνώμην ἀγορεύσας τὰς μὲν ἁμάξας καὶ τὰ περισσὰ τῆς 49 σκευῆς. . . . ὅπως μὴ

49 Lacunam post σκευῆς occurrentem supplet *Cas.* addendo καταλείπειν.

set. Utrumque vero servatum est, hostibus per otium et ignaviam persequi cunctantibus.

5 Conon navale praelium initurus, nuntiante transfuga, triremes optimas hostium ad Cononis navem capiendam intendere, apparavit suae similem, et ducis ornamentis instruxit, atque ad dextrum cornu disposuit, ab eaque universae classi signum dari jussit. Hostes cum id vidissent, qui optimas naves habebant, repente ad imperatoriam contendunt. At Conon reliquam classem invadens, alias submersit, alias in fugam convertit.

CAP. XLIX.

XENOPHON.

Xenophon decem millia domum reducens, equitibus Tissaphernis jumenta invadentibus, consilium dedit, ut currus et superfluum apparatum impedimentorum

μὴ συμβαίνῃ τοῖς Ἕλλησι περὶ ταῦτα μαχομένοις τελευτᾷν, καὶ κωλύεσθαι προσωτέρω βαδίζειν.

β' Ξενοφῶν τῶν βαρβάρων κατὰ τὴν πορείαν ἐπικειμένων, τάξας ἀμφίστομον τὴν φάλαγγα, ὅσα ἦν ἀναγκαῖα σκευοφόρα λαβὼν ἐντὸς, ἐπορεύετο, καταστήσας ἐπὶ τῆς οὐραγίας ἱππεῖς, ἀκοντιστὰς, πελταστάς· οἱ τοὺς προσπίπτοντας τῶν βαρβάρων ἀπεκρούοντο.

γ' Ξενοφῶν τῶν βαρβάρων προκαταλαβόντων στενὸν τόπον, ᾗ τὴν πάροδον ἀναγκαῖον ποιεῖσθαι τοῖς Ἕλλησιν ἦν, συνιδὼν ἀπό τινος ὄρους ἔφοδον ὄντα τὸν λόφον, ἐφ' οὗ τὴν φυλακὴν εἶχον οἱ βάρβαροι. παραλαβὼν Ἕλληνας ὅσους ὑπελάμβανεν ἱκανοὺς εἶναι, τὴν πορείαν ἐπὶ τοῦτο ἐποιεῖτο, κατὰ κεφαλῆς αὐτῶν βουλόμενος γενέσθαι· οἱ μὲν βάρβαροι τοὺς πολεμίους ὑπεράνω γιγνομένους ἰδόντες ἔφυγον, Ξενοφῶν δὲ ἀσφαλῶς διῆγε τοὺς Ἕλληνας.

δ' Ξενοφῶν ποταμὸν πειρώμενος διαβαίνειν, ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἀντικαθημένων κωλυόμενος, τῶν Ἑλλήνων χιλίους ἐπιλέξας ἔπεμψε καθ' ἑτέραν διάβασιν· αὐτὸς δὲ κατὰ στό-

rum relinquerent, ne Græci pro his pugnantes mortem oppeterent, et progredi ulterius prohiberentur.

2 Xenophón inſtantibus in itinere barbaris, ancipiti acie inſtructa, omnique neceſſario commeatu inter eam concluſo proficiſcebatur: collocatis in extremo agmine equitibus, jaculatoribus et ſcutatis, qui barbarorum impetum propulſarent.

3 Xenophon, cum barbari locum anguſtum intercepiſſent, qua tranſire Græcos neceſſe erat, conſpicatus a quodam monte acceſſum in collem, in quo barbari præſidium impoſitum habebant, aſſumtis Græcis, quot ad eam rem ſufficere exiſtimavit, iter ad illum direxit, ut in ſummum cacumen ſupra ipſos evaderet. Barbari ſupra ſe hoſtes conſpicati, fugam ceperunt. Xenophon autem Græcos ſine periculo traduxit.

4 Xenophon tranſire fluvium conatus, cum a Barbaris in adverſa ripa ſedentibus prohiberetur, mille Græcos delegit, eoſque miſit, ut alio loco trajicerent. Ipſe vero ex adverſo per

 vim

στόμα προάγων, διαβαίνειν ἐβιάζετο. τῶν πεμφθέντων διαβάντων ἐπὶ τοὺς ἀντικαθισαμένους, καὶ γενομένων ὑπὲρ κεφαλῆς πολλάς τε πληγὰς ἐμβαλλόντων αὐτοῖς, οἱ μετὰ τοῦ Ξενοφῶντος ἀκινδύνως διέβησαν.

Τέλος τοῦ ά βιβλίου τῶν Πολυαίνου Στρατηγημάτων.

vim tranſire nitebatur. Cum hi, qui miſſi fuerant, transmiſiſſent contra repugnantes hoſtes, et ſupra caput evaſiſſent, multisque eos plagis afficerent: Xenophon cum ſuis absque periculo tranſivit.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῶν

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

HAEC INSUNT IN SECUNDO LIBRO

POLYAENI

STRATEGEMATUM.

Τέλος τοῦ Πίνακος.

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.
βιβλίον δεύτερον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν δεύτερον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων. καὶ αὐτοῖς δήπου συνιέναι δυναμένοις ἀφ' ὅσης ἱστορίας, καὶ ὅσῳ πόνῳ τάδε συλλεξάμενος, ὠφέλειαν σύντομον ὑμῖν δίδωμι· καὶ ταῦτα, σχολὴν οὐκ ἄγων, ἀλλὰ καὶ δίκας ἐφ' ὑμῶν λέγων.

ΚΕΦ. Α.
ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ.

Ἀγησίλαος Ἀκαρνᾶσιν ἐπολέμει, καὶ προσῄει· ὅτε τὴν γῆν σπείρειν ἐχρῆν, οἱ Λάκωνες ἐβουλεύοντο τοὺς πολεμίους εἴργειν· Ἀγησίλαος ὑπέστρεψεν, ὡς μᾶλλον εἰρήνης ἐπι-

POLYAENI
STRATEGEMATUM
LIBER SECUNDUS.

PROOEMIUM.

ETIAM hunc ſecundum Strategematum librum, ſanctiſſimi imperatores Antonine et Vere, vobis offero: qui etiam ipſi facile poteſtis conjicere, ex quot hiſtoriis et quanto cum labore his collectis, utilitatem brevem et compendioſam vobis præſtiterim: idque non in otio, ſed etiam cauſſas apud vos dicens.

CAP. I.
AGESILAUS.

Ageſilaus cum Acarnanibus bellum gerebat, et eo tempore exercitum admoverat: cum tempus ſerendi eſſet, Lacones ſtatuerunt hoſtes impedire. Ageſilaus reverſus

ἐπιθυμήσοντας εἰ καρποὺς ἔχοιεν ὑπὲρ ὧν φοβήσοιντο· εἰ δὲ εἰρήνης μὴ γλίχοιντο, ἡμῖν ἄρα, ἔφη, εἶεν ἂν ἐσπαρκότες.

β' Λακεδαιμόνιοι Θηβαίοις καὶ Ἀθηναίοις ὁμοῦ παρετάσσοντο. τὸ μὲν δὴ κοῦφον καὶ πελταστικὸν τοῖς Λάκωσιν ἀχρεῖον ἦν· τὴν δὲ φάλαγγα ὅλην ἐπάγειν ἔδοξεν Ἀγησιλάῳ. Χαβρίας Ἀθηναίοις, Γοργίδας Θηβαίοις παραγγέλλουσι μὴ προδραμεῖν, ἀλλὰ μένειν ἡσυχῆ, τὰ μὲν δόρατα ὀρθὰ προτειναμένους· τὰς δ' ἀσπίδας ἐς γόνυ προερεισαμένους. Ἀγησίλαος καταπλαγεὶς τὸ στάσιμον σχῆμα τῆς μάχης, ἀνεχώρησε, στρατηγικὸν ἡγούμενος, πολεμίων ῥώμην φυλάξασθαι.

γ' Ἀγησίλαος περὶ Κορώνειαν ὅσον οὔπω παρετάσσετο· ἧκέ τις ἀγγέλλων· τέθνηκε Πείσανδρος ὁ ναύαρχος Λακεδαιμονίων ἡττηθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζου. ὅπως οὖν ἀθυμία καὶ φόβος μηδαμῶς ἐμπέσοι τῷ στρατεύματι, Ἀγησίλαος προστάσσει τοῖς ἀγγέλοις, τἀναντία πρὸς τοὺς στρατιώτας ἀγγέλλετε· Λακεδαιμόνιοι νικῶσιν ἐν τῇ θαλάττῃ. ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὸς προῆλθεν ἐστεφανωμένος, ἔθυσεν εὐαγγέλια, διέπεμψε τοῖς φίλοις μερίδας ἀπὸ τῶν ἱερείων. οἱ στρατιῶ-

ſus eſt, quoniam tum magis pacem eſſent expetituri, cum fruges haberent, quibus metuerent. Quod ſi pacem non cupient, nobis, inquit, ſeminaverint.

2 Lacedæmonii contra Thebanos et Athenienſes ſimul pugnabant. Levis quidem armaturæ milites et ſcutati, Lacedæmoniis non erant uſui. Sed totam phalangem adducere viſum eſt Ageſilao. Chabrias Athenienſibus, Gorgidas Thebanis mandat, ne procurrant, ſed maneant quieti, et lanceas rectas protendant. Scuta vero ad genua inclinent. Ageſilaus pertimeſcens ſtabilem pugnæ formam receſſit: prudentis ducis eſſe exiſtimans, hoſtium vires ac robur cavere.

3 Ageſilaus ad Coroneam tantum non ad pugnam inſtruebatur. venit quidam nuntians: Piſander Lacedæmoniorum nauarchus occubuit, ſuperatus a Pharnabazo. Ne igitur dolor et metus inceſſeret exercitum, Ageſilaus præcepit nuntiis, ut contraria militibus nuntiarent: Lacedæmonii mari vicerunt. Sed et ipſe proceſſit coronatus, et ob lætum nuntium ſacrificavit, miſitque amicis portiones de victimis. Milites his auditis

τιῶται ταῦτα ἀκȣσαντες, καὶ ὁρῶντες, πλέον θαῤῥήσαντες, μετὰ μείζονος προθυμίας ἐν τῇ Κορωνείᾳ παρετάξαντο.

δ' Ἀγησίλαος ἐν Κορωνείᾳ Ἀθηναίȣς ἐνίκησεν· ἤγγειλέ τις, οἱ πολέμιοι συμφεύγȣσιν εἰς τὸν νεὼν τῆς Ἀθηνᾶς· ὁ δὲ προσέταξεν, ἐᾶν αὐτȣ̀ς εἰ καὶ βȣ́λοιντο ἀπιέναι· ὡς ἄρα εἴη σφαλερὸν συμπλέκεσθαι τοῖς ἐξ ἀπονοίας ἀναμαχομένοις.

ε' Ἀγησίλαος ἐπὶ τῆς Ἀσίας τȣ̀ς στρατιώτας ἔπεισε καταφρονεῖν τῶν βαρβάρων, ȣ̔̀ς τέως ἐδεδοίκεσαν, αἰχμαλώτȣς Πέρσας ἀποδύσας, καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιδείξας, τὰ μὲν σώματα αὐτῶν ἀσθενῆ, καὶ λευκὰ διὰ τὴν τρυφὴν, τὸν δὲ κόσμον καὶ τὴν ἐσθῆτα πολυτελῆ, κἀκεῖνο Λακωνικῶς εἶπε, πρὸς ȣ̔̀ς μὲν τὸν ἀγῶνα ἔχομεν, εἰσὶν ȣ̔͂τοι, ὑπὲρ ὧν δὲ, ταῦτα.

ς' Ἀγησίλαος τοῖς φεύγȣσι τῶν πολεμίων δίοδον διδόναι παρήγγειλεν.

ζ' Οἱ σύμμαχοι Λακεδαιμονίȣς ᾐτιῶντο, αὐτοὶ μὲν στρατευόμεθα πολλοὶ, Λάκωνες δ' ὀλίγοι· Ἀγησίλαος ἐν πεδίῳ προσέταξεν ἰδίᾳ μὲν καθίσαι τȣ̀ς Λάκωνας, ἰδίᾳ δὲ

ditis et visis plus audaciæ colligentes, majori alacritate ac lætitia ad Coroneam prælium faciebant.

4 Agesilaus Atheniensibus ad Coroneam superatis, nuntiante quodam, hostes in templum confugisse Minervæ: jussit eos abire quocunque vellent, quod esset periculosum cum illis manum conserere, qui ex desperatione pugnam redintegrarent.

5 Agesilaus in Asia militibus persuasit, ut contemnerent barbaros, quos hucusque timuissent, captivos Persas exuens, et Græcis ostendens illorum corpora imbecilla et luxu albentia, ornatum vero et vestes pretiosas, illud Laconice dixit: Cum quibus nobis bellum est, hi sunt: pro quibus vero, hæc.

6 Agesilaus fugientibus hostibus viam patefacere monebat.

7 Sociis Lacedæmonios accusantibus, Nos magno numero pugnamus, Lacones exiguo: Agesilaus mandavit, ut in planitie seorsim considerent Lacones, et seorsim

δὲ τοὺς συμμάχους· [1] οἱ μὲν δὴ κριθέντες ἐκάθηντο. κῆρυξ δὲ ἠγόρευεν· ἀναστάντων οἱ κεραμεῖς· ἀνέστησαν ἀπὸ τῶν συμμάχων οὐκ ὀλίγοι. δεύτεροι οἱ χαλκεῖς· ἀνέστησαν πολλοί. τρίτοι οἱ τέκτονες· ἀνέστησαν πλείονες· καὶ τοὺς ἄλλους βαναύσους, καὶ τεχνίτας ἐφεξῆς κατέλεξεν. ὥς τε ὀλίγου δεῖν πάντες ἀνέστησαν οἱ σύμμαχοι· Λακεδαιμονίων δὲ οὐδείς· ἀπείρητο γὰρ αὐτοῖς τέχνην βάναυσον ἐργάζεσθαι. οὕτως ἄρα ἐδιδάχθησαν οἱ σύμμαχοι, πλείονας αὐτῶν εἶναι στρατιώτας τοὺς Λάκωνας.

η' Ἀγησίλαος εἰς Ἀσίαν ὅτε διέβη, καὶ τὴν βασιλέως ἐλυμαίνετο, Τισαφέρνης ἀνοχὰς συνέθετο. αἱ δὲ ἀνοχαί, [2] τρεῖς μῆνες, ἐφ' ᾧ τε βασιλέα πεῖσαι, ὅσαι πόλεις Ἑλληνίδες ἐν Ἀσίᾳ, [3] καὶ δὴ αὐτονόμους ἀφεῖναι· οἱ μὲν Ἕλληνες ἀνέμενον τὴν προθεσμίαν· ὁ δὲ Πέρσης πολλὴν χεῖρα συλλέξας, ἐπέθετο τοῖς Ἕλλησιν. [4] ὀῤῥωδία καὶ φόβος· Ἀγησίλαος δὲ φαιδρὸς τὴν ὄψιν, μάλα δὴ γαννύμενος ἐστρατήγησε, λέγων, χάριν οἶδα Τισαφέρνῃ τῆς ἐπιορκίας· ἑαυτῷ μὲν γὰρ πολεμίους τοὺς θεοὺς ἐποίησεν· ἡμῖν

1 *Vulg.* οἱ μὲν διακριθέντες. 2 MSS. τρεῖς μῆνας Codd. *Cas.* εἰς τρεῖς μῆνας. 3 Voces καὶ δὴ a Vulgata absunt. 4 Supple, ἐγένετο. *Cas.*

sim in alio loco socii. Illis sic seorsim sedentibus, præco clamavit, Surgant figuli. surrexerunt a sociorum parte non pauci. Secundo fabri ferrarii, surrexerunt multi. Tertio fabri lignarii, surrexerunt plures. et alios opifices, et artifices ordine vocavit, ita ut propemodum omnes socii consurgerent, Lacedæmoniorum nemo. Prohibitum enim erat eis, illiberalem artem exercere. Sic didicerunt socii, plures esse Laconum milites quam suorum.

8 Cum Agesilaus in Asiam transiret, et regis ditionem vastaret, Tissaphernes inducias fecit. Induciæ vero in tres menses erant constitutæ, quo regi persuaderet, ut, quotquot essent Græcæ civitates in Asia, liberas dimitteret. Græci præfinitum diem expectabant. At Persa magna manu collecta, Græcos aggrediebatur. Oritur stupor et metus. Agesilaus vero læto vultu, gaudioque elatus imperio præfuit atque inquit: Gratiam habeo Tissapherni pro perjurio. Sibi enim Deos hostes reddidit, nobis vero socios. Eamus igitur

ἡμῖν δὲ συμμάχους. ἴωμεν δὴ θαῤῥοῦντες ὡς μαχούμενοι μετὰ τηλικούτων συμμάχων· ἀνεθάῤῥησαν οἱ Ἕλληνες τῷ λόγῳ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ συμβαλόντες τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν.

θ' Ἀγησίλαος ἐπὶ τὰς Σάρδεις ἐλαύνων καθῆκε λογοποιοὺς, ὡς ἐξαπατῶν Τισαφέρνην· στέλλεται μὲν γὰρ φανερῶς ἐπὶ Λυδίας, τρέπεται δὲ ἀφανῶς ἐπὶ Καρίας. ἠγγέλθη ταῦτα Τισαφέρνῃ· ὁ μὲν Πέρσης ὥρμησε Καρίαν φυλάττειν. ὁ δὲ Λάκων κατέδραμε Λυδίαν, καὶ λείαν πολλὴν κατέσυρεν.

ι' Ἀγησίλαος ἐς τὴν Ἀκαρνάνων εἰσέβαλε· τῶν δὲ ἀναφυγόντων εἰς τὰ ὄρη, οὐκ ὀξεῖαν τὴν ἐπιδρομὴν ἐποιήσατο· ἀλλ' ἐς τὰ πλάγια τῆς χώρας διαπέμπων ἐκέλευσεν ἐκ ῥιζῶν ἀνασπᾶν τὰ δένδρα· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες καταφρονήσαντες αὐτοῦ τῆς βραδυτῆτος, καὶ τῆς περὶ τὰ δένδρα ἀσχολίας, ἐκ τῶν ὀρῶν κατέβησαν ἐς τὰς πόλεις, τὰς ἐν τοῖς πεδίοις. ὁ δὲ ρ ξ' στάδια ὀλίγῳ μέρει τῆς νυκτὸς διαδραμὼν, ἀρχομένης ἕω, καταλαβὼν ἐν τῷ πεδίῳ τοὺς Ἀκαρνάνας, πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ βοσκημάτων, καὶ τῶν ἄλλων κτημάτων λαφυραγωγήσας, ἀνέζευξεν.

ια' Ἀγη-

igitur confidentibus animis, quoniam tam potentibus sociis nobiscum facientibus sumus pugnaturi. Receperunt animos Græci oratione ducis, et collatis signis barbaros vicerunt.

9 Agesilaus Sardes adventans misit, qui rumorem spargerent, eum ad decipiendum Tissaphernem aperte quidem et manifesto ad Lydiam contendere, clam vero et occulte ad Cariam verti. Nuntiata sunt hæc Tissapherni. Persa operam dedit, ut Cariæ præsidium imponeret. Lacon vero Lydiam incursionibus infestavit, et copiosam prædam fecit.

10 Agesilaus in Acarnanum regionem impressionem fecit. Illis vero in montes refugientibus, non repentinam incursionem fecit, sed ad obliquas regionis oras transmittens, jussit radicitus arbores evellere. Acarnanes contemta ejus tarditate, et circa arbores occupatione, descenderunt ex montibus in urbes, quæ sitæ erant in planitie. At ille noctu centum sexaginta stadiis raptim percursis, summo mane, deprehendens in planitie Acarnanes, magnam hominum et pecorum, aliarumque rerum multitudinem prædatus discessit.

11 Age-

ιά Ἀγησίλαος πυθόμενος Θηβαίους τὴν κατὰ Σκῶλον φυλάττειν πάροδον, πάσας τὰς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων πρεσβείας ἐν Θεσπιαῖς ἀναμένειν συνέταξεν. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰ σιτία τῆς στρατιᾶς συγκομίζειν ἐκεῖσε. Θηβαῖοι ταῦτα πυθόμενοι, μετῆλθον ἐπὶ τὴν κατὰ Θεσπιὰς πάροδον, καὶ ταύτῃ παρεφύλαττον. Ἀγησίλαος δυοῖν ἡμερῶν ὁδὸν ἀνύσας ἡμέραις δύο, τὴν κατὰ Σκῶλον πάροδον ἐρήμην εὑρὼν, ἄνευ μάχης διῆλθεν.

ιβ' Ἀγησίλαος ἐπόρθει τὴν Θηβαΐδα. οἱ δὲ κατέλαβον τὸν λόφον ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ δύσβατον, 5 καλέσας Ῥέας ἕδος, ὥς τε ἦν καὶ τὸ παρατάσσεσθαι δύσμαχον, καὶ τὸ προσχωρεῖν ἀδύνατον· προσποιεῖται δὴ λοξώσας τὴν στρατιὰν, ἄγειν ἐπὶ τὸ ἄστυ τῶν Θηβῶν· καὶ γὰρ ἦν ἔρημον ἐξεστρατευκότων ἁπάντων· Θηβαῖοι περὶ τῇ πόλει δείσαντες, τὸν λόφον καταλιπόντες, ἠπείγοντο ἐς τὸ ἄστυ. Ἀγησίλαος τὸν λόφον ἀκωλύτως διῆλθεν.

ιγ' Ἐν Λεύκτροις Λακεδαιμονίων πολλῶν ῥιψάντων τὰ ὅπλα, καὶ λιπόντων τὴν τάξιν, ἵνα μὴ πολὺ πλῆθος ἄτιμον γένοιτο, ἠξίωσεν ἀποδειχθῆναι νομοθέτης, ἐπειδὴ ἀπεδείχθη

5 καλούμενον conject. *Cas.*

11 Agesilaus cum audivisset Thebanos ad Scolum transitum obsidere, omnes legationes a Græcis missas Thespiis remanere jussit. Quin etiam commeatum exercitus eodem comportare. Thebani his auditis, traduxerunt copias ad transitum contra Thespias, atque ibi viam obsederunt. Agesilaus duorum dierum itinere per biduum confecto, transitum ad Scolum inanem ac vacuum inveniens, sine pugna transgressus est.

12 Agesilaus Thebaidem vastabat. Illi collem supra viam inaccessum occupaverunt, qui dicitur Rheæ sedes: sic, ut et pugnare sine summo damno nequiret, et tamen ulterius procedere non posset. Quare deflectens agmen, simulabat se ad Thebanorum urbem ducturum. Etenim erat inanis, quoniam omnes excurrerant. Thebani civitati metuentes, collemque deserentes, ad urbem citato cursu ferebantur. Sic Agesilaus nullo impediente, collem transiit.

13 In Leuctris multis Lacedæmoniis abjicientibus arma, et aciem deserentibus, ne magna multitudo infamia notaretur, effecit, ut legislator designaretur. De-

δείχθῃ, οὐ καινοὺς νόμους ἔγραψεν· [6] ἀλλὰ τοὺς παλαιοὺς ἰσχύειν μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην.

ιδʹ Ἀγησίλαος ἐν τῇ Σπάρτῃ στάσεως γενομένης ὥς τε τῶν ὁπλιτῶν οἱ πολλοὶ κατελάβοντο λόφον ἱερὸν Ἀρτέμιδος [7] Ἰσσωρίας ἐγγὺς Πιτάνης· ἐνέκειντο δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἀρκάδες ἐμβεβληκότες· καὶ δέος ἦν ἀμήχανον [8] ἐν τῷ πολέμῳ καὶ στάσις· οὐ μὴν αὐτὸς ἔδεισεν· ἀλλὰ τὸ μὲν ὅπλοις βιάζεσθαι τοὺς ἐπὶ τοῦ λόφου σφαλερὸν, τὸ δὲ ἱκετεύειν [9] ταπεινὸν παρῆκεν. αὐτὸς δὲ μόνος ἄοπλος ἀτρέπτῳ καὶ [10] πολλῷ τῷ προσώπῳ πρὸς τὸν λόφον ἐλθὼν, οὐκ ἐνταῦθα, ἔφη, ὦ νεανίαι ὑμᾶς ἔταξα· ἀλλ' ὑμεῖς μὲν ἐς τόνδε τὸν λόφον, ἕτερον δείξας, ὑμεῖς δὲ ἐς τόδε τὸ χωρίον ἄπιτε, καὶ φρουρεῖτε· οἱ δὲ Λάκωνες, ὡς ἀγνοοῦντος τὴν διάνοιαν αὐτῶν τῆς ἀποστάσεως κατῃδέσθησαν· [11] καὶ οἷς προσέταξεν εὐπειθῶς [12] ἀνεχώρησαν· νύκτωρ δὲ τοὺς ἐξάρχους τῆς στάσεως ἄνδρας δώδεκα ἄλλον ἄλλῃ ὑπεξάγων ἔπαυσε τὴν στάσιν.

ιεʹ Ἀγη-

6 Supple ἔγραψε vel deest ἐκέλευσε *Cas.* 7 *Vulg.* Ὀρθείας. MSS. Ἐσωρίας. 8 ἐν τῷ τε πολέμῳ καὶ στάσει. Codd. *Cas.* 9 ταπεινὸν ὄν. *Vulg.* 10 φαιδρῷ Codd. *Cas.* 11 Legendum censet οἷ *Cas.* 12 συνεχώρησαν. Codd. *Cas.*

Designatus, non scripsit novas leges, sed veteres post Leuctricam pugnam valere jussit.

14 Agesilaus orta seditione Spartæ, cum multi armati occuparent collem sacrum Dianæ Esoriæ prope Pitanam, instarent autem Bœotii et Arcades impressione facta, atque metus esset expers omnis consilii in bello atque tumultu, solus ipse non metuit: sed cum armis vim adhibere iis qui collem obsidebant periculosum, rogare et supplicare humile esset, omisit. Ipse vero solus inermis constanti et imperturbato vultu accedens ad collem, Non hic, inquit, juvenes vos posui, sed vos in illum collem, alium ostendens. Vos autem in istum locum discedite, et eum custodite. Lacones vero quasi ignarum sui consilii deficiendi, reveriti sunt, et quo præcepit, obedienter parentes discesserunt. Noctu vero principes et auctores factionis numero duodecim, alium alio subducens, tumultum sedavit.

15 Age-

ιε' Ἀγησίλαος· πολλῶν αὐτομολούντων, καὶ τῆς στρατιᾶς περιδεῶς ἐχούσης, ἵνα λανθάνοιεν τοὺς μένοντας οἱ ἀποδιδράσκοντες, περιπέμπων ἐν ταῖς νυξὶν, ἀνὰ τὰς στιβάδας, καὶ τὰ συσσιτία, τὰς ἐῤῥιμμένας ἀσπίδας, ἐκέλευε συλλέγειν, καὶ ὡς αὐτὸν κομίζειν· ἵνα μὴ κειμένης ἀσπίδος ὁ δεσπότης ζητοῖτο. οὐ τοίνυν οἱ αὐτομολοῦντες ἔτι ἐγινώσκοντο, τῶν ὅπλων οὐ φαινομένων.

ιϛ' Ἀγησίλαος ἐπολιόρκει Φωκέας χρόνῳ μακρῷ· καὶ οὔτε τὴν πόλιν ἑλεῖν ἴσχυε, καὶ τοῦ χρόνου τὴν τριβὴν οὐκ ἔφερε, πολλῷ γε μὴν μᾶλλον ἐταλαιπώρουν οἱ τῶν Φωκέων σύμμαχοι· ὁ δὲ διαλύσας τὴν πολιορκίαν ἀνεχώρησεν· ἀσμένοι δὴ καὶ οἱ τῶν Φωκέων σύμμαχοι, τῶν πολεμίων ἀπελθόντων ἀπηλλάγησαν. τότε Ἀγησίλαος ἐπιστρέφει, καὶ συμμάχων ἔρημον τὸ Φωκέων ἄστυ κατελάβετο

ιζ' Ἀγησίλαος, Μακεδονίαν διοδεύων ἔπεμπε πρὸς Ἀέροπον βασιλέα Μακεδόνων, ἐπὶ τῇ διόδῳ σπενδόμενος. Ἀέροπος οὐκ ἐσπείσατο, αὐτὸς φήσας ἀπαντήσειν, τὸ ἱππικὸν ἔταττε, πυθόμενος ὀλίγους ἱππέας εἶναι τῷ Λάκωνι· ὁ δὲ, ἵνα δόξειε τῶν ὄντων πλείονας ἱππέας ἔχειν, τὰ μὲν πεζὰ τέλη προέταξεν· ὄπισθεν δὲ τοὺς ἱππέας ὅσους εἶχεν ἐς

15 Agesilaus multis transfugientibus, et exercitu in maximo metu hærente, ut manentes lateret transeuntium fuga. mittens singulis noctibus per strata et contubernia projecta scuta jussit colligere, et ad se deferre: ne si scutum jaceret, ejus dominus requireretur. Non igitur amplius liquebat, qui transfugissent, cum arma non apparerent.

16 Agesilaus oppugnabat Phocenses longo tempore, et neque urbem capere valebat, neque temporis moram perferre poterat. Multo vero magis cruciabantur Phocensium socii. Ille soluta obsidione discessit, et Phocensium socii sublato bello lubentes abierunt. Tum Agesilaus se convertit, atque vacuum sociis oppidum Phocensium capit.

17 Agesilaus per Macedoniam iter faciens, misit ad Aëropum Macedonum regem legatos, ut transitum pacisceretur. Aëropus conditiones non accepit, quare se obviam iturum ait, cum audisset paucos equites esse Laconi, suum equitatum instruxit. Hic vero ut plures, quam revera essent, equites habere videretur, copias pedestres in prima acie collocavit, in posteriori

ἐς διφαλαγγίαν ἐπιςήσας [13] ἀνέμεινεν ὄνες, καὶ ἡμιόνες, καὶ τῶν ἵππων ὅσοι διὰ γῆρας ἀχθοφορῦντες εἵποντο. τέτων ἐποχέμενοι ἄνδρες ὅπλισιν ἱππικὴν ἔχοντες, φαντασίαν παρέσχον ἱππικῦ πολλῦ. Ἀέροπος καταπλαγεὶς τὴν δίοδον ἐσπείσατο.

ιη' Ἀγησίλαος ἐν Βοιωτίᾳ ἐςρατοπέδευε. τῶν συμμάχων συνάψαι μάχην δεδιότων, λάθρα δὲ ἐς Ὀρχομενὸν φίλην πόλιν ὑποῤῥεόντων, [14] ἐμφανῶς πέμψας πρὸς Ὀρχομενίες, ἐκέλευσε μηδένα χωρὶς αὐτῦ σύμμαχον δέχεσθαι· ὃ τοίνυν ἔχοντες ποῖ τρέποιντο οἱ σύμμαχοι, ὄκ ἔτι περὶ φυγῆς, ἀλλὰ περὶ νίκης ἐβελεύοντο.

ιθ' Ἀγησίλαος Θηβαίοις παρετάσσετο· οἱ δὲ τὴν Λακωνικὴν φάλαγγα ῥῆξαι βελόμενοι, καὶ διεξελθεῖν, καρτερῶς ἠγωνίζοντο. καὶ φόνος ἀμφοτέρων πολύς. Ἀγησίλαος παρήγγειλε· παυσάμενοι τῆς θυμομαχίας διαςῶμεν· οἱ μὲν διέςησαν. Θηβαῖοι δὲ διαδραμόντες ἔφυγον. Ἀγη-

13 Interpres legiſſe videtur ἀνένειμεν, quod melius eſt.
14 Mſſ. et Interpres ἀφανῶς. Vulgatum tamen *Caſaub.* præfert.

ri equites quotquot habebat in duplicem phalangem diſtribuens: addiditque aſinos, mulos, et ex equis quotquot propter ſenectutem onera ferentes ſequerentur. His inſidentes viri equeſtribus armis præditi, conſpectum præbuerunt magni equitatus. Aeropus igitur perterritus tranſitum conceſſit.

18 Ageſilaus in Bœotia caſtra metabatur. Sociis pugnam conſerere metuentibus, et clam Orchomenum in ſociam atque amicam civitatem ſe ſubducentibus, occulte miſſis ad Orchomenios legatis juſſit, ut neminem ſociorum ſe inſcio reciperent. Cum igitur non haberent quo ſe verterent, non amplius de fuga, ſed de victoria conſilium ceperunt.

19 Ageſilaus cum Thebanis prælium faciebat. Qui, ut Laconicam phalangem disjicerent et perrumperent, fortiter pugnabant, et utrimque magna ſtrages edebatur. Ageſilaus præcepit ſuis: Deſinentes a furioſa pugna, in diverſas partes disjungamur. Quibus diſcedentibus, Thebani perrumpentes fugam capeſſebant.

 Age-

Ἀγησίλαος κατὰ τὴν οὐραγίαν αὐτοῖς ἐπέκειτο· καὶ οὐκ ἔτι φόνος ἦν ἀμφοτέρων, ἀλλὰ μόνων τῶν φευγόντων.

κ' Ἀγησίλαος παραταξάμενος, ἰδὼν ἐθελοκακοῦντας τοὺς συμμάχους, ἀνεχώρησεν· ἦν δὲ ἡ ἀναχώρησις διὰ στενῶν ὀρῶν, ἐν οἷς προσεδόκα τοὺς Βοιωτοὺς ἐπιχειρήσειν· ἔταξεν οὖν τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους προηγεῖσθαι, τοὺς δὲ συμμάχους οὐραγεῖν, ἵνα τῶν πολεμίων κατὰ τὴν οὐραγίαν προσκειμένων ἀνάγκην ἔχοιεν ἀνδρείως ἀγωνίζεσθαι.

κα' Ἀγησίλαος ἐμβαλὼν ἐς Βοιωτίαν, δῃοῦν καὶ δενδροτομεῖν τὴν χώραν ἐκέλευσε τοῖς συμμάχοις. τῶν δὲ ὀκνούντων, παρήγγειλε ἀπέχεσθαι δῃώσεως· τὰς μέντοι μεταστάσεις τοῦ στρατοπέδου δὶς καὶ τρὶς τῆς ἡμέρας ἐποιεῖτο· ἀναγκαίως οὖν τὰς καλύβας ἐγείροντες ἔτεμνον τὰ δένδρα διὰ τὴν αὐτῶν χρείαν, οὐ διὰ τὴν τῶν πολεμίων βλάβην· ἴσον δὲ ἦν τοῖς πολεμίοις τὸ βλάπτεσθαι.

κβ' Ἀγησίλαος ἐν Αἰγύπτῳ Νεκτανεβῷ συμμαχῶν ἐπὶ χωρίον κατακλεισθεὶς περιετειχίζετο. τοῦ δὲ Αἰγυπτίου τὸν περιτειχισμὸν οὐ φέροντος, ἀλλὰ διακινδυνεύειν ἀξιοῦντος οὐκ ἐπείσθη, ἀλλ' ἐνέμενεν, ἕως περιεταφρεύθη, καὶ

Agesilaus in extremo agmine ipsis instabat, neque amplius cædes edebatur utrimque, sed tantum fugientium.

20 Agesilaus instructa acie cum videret socios dedita opera tergiversari, discessit. Discessio autem fuit per montes angustos, in quibus arbitrabatur Bœotios aggressuros esse. Constituit igitur, ut Lacedæmonii præcederent, socii extremum agmen tenerent, ut hostibus a tergo aggredientibus, necessitas eos cogeret viriliter ac strenue pugnare.

21 Agesilaus in Bœotiam impressione facta, regionem depopulari, et arbores dejicere socios jussit. Quibus per ignaviam eam rem negligenter administrantibus mandavit, ut abstinerent a populatione. Verum castra ter aut quater quotidie movit. Necessario igitur ad exstruenda tabernacula in suum usum ligna secabant, non ut damnum hostibus inferrent. Attamen id pari detrimento hostes afficiebat.

22 Agesilaus in Aegypto Nectanebi socius, in castellum quoddam inclusus circumvallabatur. Ægyptio munitionem non ferenti, et periculum adire volenti, non obtemperavit; sed mansit, donec muro circumdatus esset, inclusus autem est cir-

καὶ περιετειχίσθη τὸ πᾶν, πλὴν ὀλίγου τοῦδε, ὃ στόμα καὶ διοδος ἦν τοῦ τείχους. Ἀγησίλαος ἀνεβόησεν· οὗτος τῆς ἀλκῆς ὁ καιρός· καὶ διὰ τοῦ στόματος ἐξώρμησε, οὐκ ὀλίγους τῶν πολεμίων ἐν τῇ στενότητι φονεύων, καὶ τὸ περιβεβλημένον τεῖχος ἔρυμα ἔχων πρὸς τὸ κυκλωθῆναι μὴ δύνασθαι.

κγ΄ Ἀγησίλαος πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς παρετάξατο· ἦν ἀμφίῤῥοπος ἡ νίκη. νὺξ γὰρ διέλυσε τὴν μάχην· ὁ δὲ μέσης νυκτὸς τοὺς πιστοτάτους διέπεμψε, κελεύσας οὓς δύναιντο γνωρίσαι Σπαρτιάτας νεκροὺς, ἐπαμησαμένους κόνιν ἀποκρύψαι· οἱ μὲν τοῦτο πράξαντες πρὸ ἡμέρας ἀνεχώρησαν· οἱ πολέμιοι, ἡμέρας γενομένης, τοὺς αὐτῶν νεκροὺς ἰδόντες ἅπαντας κειμένους, τοὺς δὲ τῶν Σπαρτιατῶν ὀλίγους, ἄθυμοι καὶ δειλότεροι ταῖς γνώμαις ἐγένοντο, ὡς Λακεδαιμονίων τὴν νίκην ἐχόντων.

κδ΄ Ἀγησίλαος ἀπὸ τῆς Ἀσίας ἐπανιὼν διὰ Βοιωτίας ἐπορεύετο· Θηβαῖοι προκατελάβοντο τὰ στενὰ δι᾽ ὧν ἐχρῆν πορεύεσθαι· ὁ δὲ ἐπιμηκύνας τὴν φάλαγγα, ἦγεν ἐπὶ δύο [15] τάξεις παραγγείλας φανερῶς ὁρμᾶν ἐπὶ τὴν πόλιν·

15 *Cant.* τάξας, quod præfert *Caf.*

circumcirca excepto admodum exiguo ſpatio, per quod oſtium et tranſitus muri fuit. Ageſilaus exclamavit, Hoc tempus robur ac vires poſtulat: et per oſtium erupit, non paucos hoſtes in anguſtia cædens, et circumdatum murum, quaſi munimentum habens, ut circumdari ab hoſtibus non poſſet.

23 Ageſilaus adverſus Bœotos prœliabatur. Erat anceps victoria. Nox enim prœlium diremit: ille media nocte fideliſſimos miſit, dato præcepto, ut quos Spartiatas mortuos agnoſcerent, pulvere contegentes occultarent. Qui hoc facto, ante diem redierunt. Hoſtes autem orto die; cum ſuos mortuos omnes proſtratos jacere cernerent, Spartiatarum vero paucos, triſtius et timidius animis affecti ſunt, quaſi Lacedæmoniis victoriam habentibus.

24 Ageſilaus ab Aſia reverſus, per Bœotiam iter faciebat. Thebani præoccupabant anguſtias, per quas proficiſcendum eſſet. At ille in longitudinem porrectum agmen duxit, ut bini iter facerent, præcipiens ut ad urbem iter præ ſe ferrent,

λιν· Θηβαῖοι δείσαντες μὴ καταλάβοιντο τὰς Θήβας ἔξω τῆς δυνάμεως ὄσης· ἀπολιπόντες τὰ ςενὰ, διὰ τάχους ἐπανῆλθον ἐς τὴν πόλιν. Ἀγησίλαος δὲ ἀσφαλῶς τὸ ςράτευμα διεπόρευσεν.

κε´ Ἀγησίλαος ἐς Θήβας ἐνέβαλεν· Θηβαῖοι τὸ πεδίον διετάφρευσαν, καὶ ἀπεχαράκωσαν· τοῦ χαρακώματος ἑκατέρωθεν δύο πάροδοι ςεναί· βουλόμενος Ἀγησίλαος παρελθεῖν, πλινθίον τάξας κοῖλον, προῆγεν ἐπὶ τὴν πάροδον τὴν κατὰ τὸ εὐώνυμον, Θηβαίων ἐνταῦθα πάντων ἀντιταξαμένων. ὁ δὲ μεταβαλλόμενος ἀπ᾽ οὐρᾶς ἐπὶ τὴν ἑτέραν πάροδον τοὺς εἴργοντας οὐκ ἔχουσαν, εἴσω παρελθὼν, τὴν χώραν τεμὼν, ἐπανῆλθεν οὐδενὸς ἀντιςάντος.

κϛ´ Ἀγησίλαος ἐςρατοπεδεύσατο Λαμψάκου πλησίον· ἧκον τινὲς ἐκ τῶν μετάλλων ἐκπεπηδηκότες Ἕλληνες, ἀγγέλλοντες ὡς ἄρα Λαμψακηνοὶ 16 πάντες μεταλλεύουσιν οὓς ἂν λάβωσι· τὸ ςράτευμα ἠγανάκτησε· καὶ πρὸς τὸ τεῖχος ὥρμησεν διαρπασόμενον τὴν πόλιν. Ἀγησίλαος κωλῦσαι μὴ δυνάμενος, σῶσαι δὲ τὴν πόλιν βουλόμενος, ὡς ὑπεραγανακτῶν δὴ, ἐκέλευσεν αὐτοὺς δραμόντας ἐκκόψαι τὰς

16 Scribe πάντας. *Caſ.*

rent. Thebani metuentes, ne Thebas exercitu foris exiſtente caperent, relictis anguſtiis ſumma celeritate in urbem redierunt. Ageſilaus vero ſine periculo agmen traduxit.

25 Ageſilaus in Thebanum agrum irruptionem fecit. Thebani campum foſſa circumducebant, et vallum muniebant. Utrimque duo tranſitus anguſti. Volens Ageſilaus tranſire, quadrato agmine, cavoque, proceſſit ad tranſitum ab læva ſitum. Thebanis hic omnibus reſiſtentibus, ille extremo agmine duxit ad alterum tranſitum, ubi nemo erat qui arceret. Ingreſſus, regionemque depopulatus, nemine reſiſtente, iterum diſceſſit.

26 Ageſilaus prope Lampſacum caſtra metabatur. Veniebant quidam ex metallorum fodinis exilientes Græci, qui nuntiabant, Lampſacenos omnes quærendis metallis deſtinare quoscunque caperent. Exercitus indignatus, ad mœnia incurſionem fecit, civitatem direpturus. Ageſilaus cum impedire non poſſet, et tamen urbem ſervatam vellet, quaſi ſumma ira incitatus, juſſit, ut celeriter principes vineas

τὰς ἀμπέλους πρώτας. εἶναι γὰρ τῶν πρώτων Λαμψακηνῶν· οἱ δὲ πρὸς τὸ ἐκκόπτειν ἐτράποντο· ὁ δὲ καιρὸν ἔσχε πέμψας μηνῦσαι Λαμψακηνοῖς, ὡς χρὴ τὴν πόλιν ἀσφαλῶς φυλάττειν.

λζʹ Ἀγησίλαος ἀντικαθημένων Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων, μέσου ποταμοῦ διείργοντος, ὁρῶν τοὺς Λακεδαιμονίους διαβαίνειν τὸν Εὐρώταν προθυμουμένους, δεδοικὼς πλείονας τοὺς Θηβαίους ὄντας μετὰ τῶν συμμάχων, λογοποιοὺς καθῆκεν. ὡς ἄρα χρησμὸς εἴη, τοὺς προτέρους τὸν ποταμὸν διαβάντας ἡττᾶσθαι. οὕτω μὲν δὴ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπισχὼν, ὀλίγους τῶν συμμάχων ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ καταλιπὼν, καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῶν τὸν Θάσιον Σύμμαχον, ἐντειλάμενος Θηβαίων τὸν ποταμὸν διαβάντων αὐτοὺς φεύγειν ὅτι τάχος, ἄλλους τινὰς ἐς ἐνέδραν κατέκρυψεν ἐν τοῖς κοίλοις χωρίοις· 17 αὐτοὺς δὲ τοὺς στρατιώτας ἐς ὀχυρὸν καὶ δασὺ χωρίον ἀγαγὼν ὑπέστησεν· Θηβαῖοι δὲ τοὺς περὶ Σύμμαχον ὀλίγους ὄντας ἰδόντες, θαῤῥοῦντες, διαβάντες, φεύγοντας διώκοντες, ἐς τὴν ἐνέδραν ἐμπεσόντες, ἀνηρέθησαν ἑξακόσιοι.

κηʹ Ἀγη-

17 Lege *αὐτὸς δὲ τ. Caſ.*

vineas exſcinderent. Etenim eſſe optimatium Lampſacenorum. Quibus ad exſcindendas vites ſeſe convertentibus, ipſe nactus occaſionem mittendi ad Lampſacenos, indicavit, ut bene urbem cuſtodirent atque defenderent.

27 Ageſilaus ex adverſo caſtra habentibus Lacedæmoniis et Thebanis, medium intercipiente fluvio, cum videret Lacedæmonios Eurotam cupere tranſire, metuens, ne plures Thebani cum ſociis eſſent, emiſit qui rumorem divulgarent, oraculum prodidiſſe, eos qui primi fluvium tranſiiſſent victum iri. Ita retentis Lacedæmoniis, paucos relinquens ſocios prope fluvium, atque ducem ipſorum Thaſium Symmachum, mandavit, ut Thebanis fluvium trajicientibus, ipſi celerrime fugam caperent, et alios quosdam in locis concavis ad ſtruendas inſidias abſcondit. Ipſe vero, cum milites in munitum et aſperum locum duxiſſet, ibi ſubſtitit. Thebani paucitatem eorum, qui cum Symmacho erant animadvertentes, animos ſumſerunt, trajecerunt: et dum fugientes inſequuntur, in inſidias incidunt, et eorum interficiuntur ſexcenti.

 28 Age-

κη' Ἀγησίλαος ἐς τὴν Μεσσηνίαν ἐμβαλὼν ἔπεμψε κατάσκοπον· τȣ̃ δὲ ἀγγείλαντος, ὡς ȣ̓ μόνον οἱ Μεσσήνιοι τῆς πόλεως ἔξω προΐασιν· ἀλλὰ κὴ αἱ γυναῖκες αὐτῶν, κὴ τὰ τέκνα, κὴ τὰ ἐλεύθερα σώματα, ἀνέζευξεν, ὡς ἀπεγνωκότων τȣ̃ ζῆν, κὴ διὰ τȣ̃το ἀνδρειοτέρως μαχησομένων.

κθ' Ἀγησίλαος ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι κατακλεισθέντες εἴσω τῆς Σπάρτης ὑπὸ Θηβαίων, ȣ̓κ ἔφερον τὸ τειχήρεις μετὰ τῶν γυναικῶν φρȣρεῖσθαι, ἀλλ' ἐπεξελθόντες, γενναῖόν τι δρῶντες, ἢ κρατεῖν, ἢ ἀποθνήσκειν ἡρȣ̃ντο· 18 ἀπέστρεψεν αὐτȣ̀ς ἀναμνήσας, ὅτι κὴ ἡμεῖς ποτὲ Ἀθηναίȣς τειχήρεις ἐποιήσαμεν· οἱ δὲ ȣ̓κ ἠξίωσαν ἐπεξελθόντες αὐτȣ̀ς ἀναλῶσαι πάντας, ἀλλὰ τῆς πόλεως κὴ τῶν τειχῶν φύλακας καταστησάμενοι, αὐτȣ̀ς διεσώσαντο, τῶν πολιορκηθέντων πονηθέντων τῷ χρόνῳ, κὴ αὐτῶν ἑκόντων ἀποστάντων.

λ' Ἀγησίλαος ἐν Ἀσίᾳ λείαν ἦγε πολλὴν, τῶν βαρβάρων ἐπικειμένων, κὴ τοξευόντων, κὴ ἀκοντιζόντων. ὁ δὲ ὅσȣς εἶχε τῶν αἰχμαλώτων βαρβάρȣς δεδεμένȣς μόνȣς προΐ-

18 ἀπέτρεψεν *Cant.*

28 Agesilaus in Messeniam exercitum ducens, misit exploratorem. Quo nuntiante, non solum ipsos Messenios ex urbe prodire, sed etiam uxores ipsorum et liberos, atque servos in libertatem vocatos, discessit, quod eos de vita desperasse videret, atque idcirco fortius pugnaturos.

29 Agesilaus cum Lacedæmonii inclusi in urbem a Thebanis, non ferrent se intra mœnia cum uxoribus teneri, sed exeuntes, atque generosi quid facientes, aut vincere aut mori statuerent, dehortatus est monens ac dicens: Nos etiam Athenienses aliquando intra mœnia conclusimus. At illi nolebant ad pugnam exeundo se omnes perdere: sed constitutis urbis et mœniorum custodibus, salutem sibi pariebant, defatigatis oppugnatoribus diuturnitate temporis, et ipsis ultro desistentibus.

30 Agesilaus in Asia magnam prædam egit. barbaris urgentibus, et sagittas atque tela mittentibus, ille quotquot habebat captivos barbaros, in vinculis a ceteris

προέταξε τοῦ στρατοπέδου· οἱ προσκείμενοι γνωρίσαντες τοὺς οἰκείους, ἐπαύσαντο ἀφιέντες τὰ βέλη.

λα΄ Ἀγησίλαος εἰς Μένδαν ἀττικίζουσαν λάθρα νυκτὸς παρελθὼν, τὸ καρτερώτατον τῆς πόλεως κατασχὼν, τῶν Μενδαίων ἀγανακτούντων, καὶ σπουδῇ συνελθόντων εἰς ἐκκλησίαν, ἐπιστὰς, τί, ἔφη, θορυβεῖσθε; οἱ γὰρ ἡμίσεις ὑμῶν κοινωνοῦσι τῆς προδοσίας, τῶν ἐμοὶ καταλαβεῖν τὴν πόλιν κατασχόντων. οἱ Μενδαῖοι ἀλλήλους ὑπόπτους ἡγησάμενοι, τῆς ταραχῆς ἐπαύσαντο.

λβ΄ Ἀγησίλαος τοὺς ἐνδόξους καὶ πολυφίλους αἰχμαλώτους ἄνευ λύτρων ἀπεδίδου, ποιῶν αὐτοὺς ἀπίστους παρὰ τοῖς πολίταις.

λγ΄ Ἀγησίλαος ἐν ταῖς διαπρεσβείαις, ἠξίου τῶν πολεμίων τοὺς μάλιστα δυνατοὺς πέμπεσθαι πρὸς αὐτὸν, οἷς διαλέξηται περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων· τούτοις ἐπὶ πλεῖστον συγγινόμενος, καὶ κοινωνῶν ἑστίας, καὶ [19] σπονδῶν, ταῖς πόλεσιν στάσιν ἐνεποίει διὰ τὰς τῶν πολλῶν ὑποψίας.

ΚΕΦ.

19 Fl. σποδῶν.

teris sejunctos ante exercitum collocavit. instantes, agnitis suis, tela mittere desierunt.

31 Agesilaus cum Mendam, quæ Atticorum partibus adhærebat, clam noctu venisset, munitissima urbis parte occupata, cum Mendenses indignarentur, et in concionem summo studio convenirent, astans: Quid, inquit, tumultuamini? Dimidia enim pars vestrum proditionis est particeps, qui mihi civitatem occupandam tradiderunt. Medenses cum se mutuo suspectos haberent, a tumultu destiterunt.

32 Agesilaus spectatos et multorum amicitiis præditos captivos, sine pretio suis reddere solebat, ut ipsis fidem apud suos cives derogaret.

33 Agesilaus in legationibus petebat ab hostibus, ut maxime potentes ad se mitterent, cum quibus de communi utilitate sermones conferret. Cum his plurimum habens consuetudinis, et communicans focum ac libamina, seditiones in urbibus excitabat, propter vulgi suspiciones.

ΚΕΦ. Β.

ΚΛΕΑΡΧΟΣ.

Κλέαρχος πολλὴν στρατιὰν ἄγων ἦλθεν ἐπὶ ποταμὸν, τῇ μὲν εὐδιάβατον, ἄχρι κνήμης· τῇ δὲ βαθὺν ἄχρι μαστοῦ· πρῶτον μὲν ἐπειρᾶτο κατὰ τὸ εὐδιάβατον ἄγειν· τῶν δὲ πολεμίων ἀπωτέρω τοῦ ποταμοῦ σφενδονούντων, καὶ τοξευόντων, καὶ τοὺς διαβαίνοντας ἀνειργόντων, ὁ Κλέαρχος τοὺς ὁπλίτας ἤγαγε διὰ τοῦ βαθυτέρου. ἵνα τὸ μὲν πολὺ τοῦ σώματος ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ κρύπτοιτο, τὰ δὲ ὑπερέχοντα τοῦ ὕδατος τῇ ἀσπίδι φυλάσσοιτο· οἱ μὲν ὁπλῖται ἀσφαλῶς διαβαίνοντες ἀνέκρουσαν τοὺς πολεμίους· ἡ δὲ λοιπὴ στρατιὰ κατὰ τὸ εὔπορον τοῦ ποταμοῦ διῆλθεν ἀκωλύτως.

β´ Κλέαρχος, Κύρου πεσόντος, ἀναχωρῶν μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ἐστρατοπέδευσεν ἐν κώμῃ τροφὴν ἄφθονον ἐχούσῃ. Τισαφέρνης πρέσβεις πέμψας ἠξίου μένειν αὐτόθι τοὺς Ἕλληνας παραδόντας αὐτῷ τὰ ὅπλα· Κλέαρχος ὑπεκρίνετο προσιέσθαι τοὺς λόγους· ὅπως Τισαφέρνης ἐλπίδι σπου-

CAP. II.

CLEARCHUS.

Clearchus magnum exercitum ducens, pervenit ad fluvium, alibi transitu facilem usque ad tibias, alibi profundum usque ad mamillas. primo conabatur ibi, ubi facilis transitus erat, traducere. At hostibus procul a fluvio fundis suos petentibus et sagittas mittentibus, atque transitu prohibentibus, Clearchus per eam partem, quæ profundior erat, armatos duxit, ut maxima corporis pars sub fluvio absconderetur: quæ vero emineret, scuto protegeretur. Armati sine periculo transgressi, hostes repulerunt. Reliquus deinde exercitus nemine impediente, faciliori parte fluvii transiit.

2 Clearchus mortuo in pugna Cyro, revertens cum Græcis, in vico quodam abunde commeatum habente castra ponebat. Tissaphernes missis legatis postulavit, ut Græci traditis armis ibi manerent. Clearchus fingebat se orationem admittere, ut Tissaphernes fretus

σπονδῶν, εἰς τὰς κώμας διαπέμψειε τοὺς πολλοὺς τῶν Περσῶν. ὁ μὲν δὴ νομίσας εἶξαι τὸν Κλέαρχον διέλυσε τὴν δύναμιν. ὁ δὲ νύκτωρ τοὺς Ἕλληνας ἐξαγαγὼν, τῇ πορείᾳ προέλαβεν ἡμέραν ὅλην καὶ νύκτα, τοῦ Τισαφέρνου βραδέως τοὺς διαλυθέντας συναγαγόντος.

γʹ Κλέαρχος Κύρῳ μὲν συνεβούλευεν, αὐτὸν μὲν μὴ κινδυνεύειν, ἀλλ' ἐφορᾷν τὴν μάχην· μαχόμενον γὰρ, μηδὲν μέγα συμπρᾶξαι τῷ σώματι· παθόντα δὲ, πάντας ἀπολέσαι τοὺς μετ' αὐτοῦ. τὴν δὲ φάλαγγα τῶν Ἑλλήνων κατ' ἀρχὰς μὲν βάδην ἦγε, τῇ εὐταξίᾳ τοὺς βαρβάρους ἐκπλήττων· ὡς δὲ βέλους ἐντὸς ἤμελλεν εἶναι, δρόμῳ χρῆσθαι παρήγγειλεν· ὅπως μηδὲν ὑπὸ τῶν βελῶν βλάπτοιντο. καὶ δὴ τὸ Ἑλληνικὸν κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τοὺς Πέρσας ἐνίκησεν.

δʹ Κλέαρχος μετὰ τὸν Κύρου θάνατον, τῶν Ἑλλήνων κατασχόντων χώραν πολλὴν καὶ ἀγαθήν· ποταμὸς ἐκυκλοῦτο τὴν χώραν ἐλαχίστῳ διειργόμενος ἰσθμῷ [20] μὴ νῆσον εἶναι· κωλύων ἔνδον ςρατοπεδεύειν· [21] ὡς οὐκ ἔπειθε, πεπλασμένον αὐτόμολον καθῆκεν ἀπαγγέλλοντα, βασιλεὺς τὸν

20 μὴ νῆσος εἶναι. *Vulg.* 21 ὡς δ' οὐκ ἔπειθε *Cant.*

fretus ſpe fœderis, multitudinem Perſarum undique in vicos dimitteret. Qui ratus Clearchum ſe ſubmittere, dimiſit exercitum. At ille ſub noctem eductis Græcis, itinere totum diem et noctem occupavit: Tiſſapherne ſero eos quos dimiſerat iterum colligente.

3 Clearchus Cyro dedit conſilium, ne ipſe ſe periculo offerret, ſed inſpectorem pugnæ ageret. Pugnantem enim corpore nihil magnum efficere. Si vero quid damni acceperit, omnes eum perditurum eos quos ſecum haberet. Agmen autem Græcorum ab initio quidem tarde duxit, compoſito ordine perterrens barbaros. Cum vero in eo eſſent, ut intra teli jactum venirent, curſu citato in barbaros ferri juſſit, ne a telis læderentur. Et hac ſane re Græci Perſas vicerunt.

4 Clearchus poſt Cyri mortem, Græcis regionem magnam et bonam obtinentibus (fluvius regionem circumdabat, minimo iſthmo prohibitus, ne inſula eſſet) vetans ne intus caſtrametarentur, cum perſuadere non poſſet, fictum transfugam miſit nuntiantem, Rex muro

τὸν ἰσθμὸν ἀπειλεῖ ἀποτειχίσαι. τοῦτο ἀκούσαντες οἱ Ἕλληνες, καὶ πεισθέντες Κλεάρχῳ, στρατοπεδεύουσιν ἐκτὸς ἰσθμοῦ.

ε' Κλέαρχος, λείαν ἄγων πολλὴν, 22 ἐπὶ λόφον καταληφθεὶς, περιχαρακευόμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων, δεομένων τῶν ἡγεμόνων διακινδυνεύειν πρὶν ἅπαντα περιχαρακωθῆναι τὸν λόφον, θαῤῥεῖν αὐτοὺς ἐκέλευσεν, ὡς πρὸς ὀλίγους ἐσομένης διὰ τὸ χαράκωμα τῆς μάχης. ἑσπέρας δὲ 23 προσιούσης, καταλιπὼν τὴν λείαν, κατὰ τὸ διαλεῖπον τοῦ χάρακος 24 διεξεπέσατο, τοὺς ἀπαντῶντας ἐν στενῷ κατακόπτων.

ς' Κλέαρχος λεηλατήσας Θρᾴκην, μὴ φθάσας ἐπανελθεῖν εἰς Βυζάντιον· ἐστρατοπέδευσε πλησίον ὄρους Θρᾳκίου. τῶν δὲ Θρᾳκῶν ἀθροιζομένων, εἰδὼς ὅτι 25 σωθέντες ἐκ τῶν ὀρῶν ὁρμώμενοι, νύκτωρ ἐπιθήσονται, προσέταξεν ἐν τοῖς ὅπλοις διατελεῖν, καὶ τὰς ἐγέρσεις ποιεῖσθαι πυκνάς· αὐτὸς δὲ, νυκτὸς οὔσης ἀφεγγοῦς, λαβὼν μέρος τοῦ στρατεύματος ἐπεφαίνετο τύπτων τὰ ὅπλα 26 τὸν

22 ἐπὶ λόφου *Cant.* 23 προϊούσης *Vulg.* 24 διεσπάσατο *Vulg.* 25 MSS. οἰνωθέντες. *Gronovius* ex conjectura σινωθέντες latronum more.

ro circumdaturum se Isthmum minatur. Hoc audito Græci, morem Clearcho gerentes, extra Isthmum castra ponunt.

5 Clearchus prædam copiosam agens, in colle interceptus, cum ab hostibus circumvallaretur, rogantibus ducibus ut periculum adirent, antequam totus collis circumdaretur: bonum animum eos habere jussit, quoniam per vallum cum paucis esset futura pugna. Vespera autem accedente, relicta præda in deficiente valli parte erupit, obvios in angustia trucidavit.

6 Clearchus cum ex Thracia prædam egisset, neque redire Byzantium posset, castrametatus est prope montem Thracium. Coëuntibus autem Thracibus, sciens eos qui evaserant, ex montibus noctu impetum facturos, mandavit suis ut in armis perseverarent, et crebro surgerent. Ipse vero cum nox esset tenebricosa, assumta parte exercitus apparebat suis, verberans arma

26 τὸν Θράκειον τρόπον· οἱ δὲ ὡς τῶν πολεμίων ἐπιφαινομένων ἦσαν ἕτοιμοι πρὸς μάχην· ἐν τούτῳ καὶ οἱ Θρᾶκες ἐπεφάνησαν, ὡς καθεύδοντας αἱρήσοντες· οἱ δὲ ἐγρηγορότες, καὶ ὡπλισμένοι δεξάμενοι τοὺς ἐπιδραμόντας πλείστους αὐτῶν ἀπέκτειναν.

ζ Κλέαρχος ἀποστάντων Βυζαντίων ζημιωθεὶς ὑπὸ τῶν ἐφόρων, εἰς Λάμψακον κατέπλευσε. ναῦς ἔχων τέσσαρας· καὶ διέτριβεν ἐνταῦθα μεθύειν καὶ κωμάζειν προσποιούμενος· ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ Θρακῶν Βυζάντιοι· καὶ δὴ ἔπεμψαν τοὺς στρατηγοὺς δεησομένους τῆς ὑπὸ Κλεάρχου βοηθείας· ὁ δὲ ὡς ἀδυνάτως ἔχων διὰ τὴν οἰνοφλυγίαν ἐντυχεῖν αὐτοῖς, ἡμέρᾳ τρίτῃ προσήκατο· καὶ δεηθέντας 27 οἰκτείρειν φάσκων, ὑπέσχετο συμμαχήσειν· πληρώσας δὲ ναῦς δύο πρὸς ταῖς τέτταρσι, κατέπλευσεν εἰς Βυζάντιον· καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν, συνεβούλευσε πάντας τοὺς ἱππέας, καὶ τοὺς ὁπλίτας ἐπιβῆναι τῶν νεῶν. ὡς ἐπιθησομένους ὄπισθεν τοῖς Θραξί. τοὺς δὲ κυβερνήτας ἀναχθέντας ἐπ' ἀγκυρῶν σαλεύειν, ὅταν ἴδωσιν αἰρόμενον ὑπ' αὐτοῦ τὸ σημεῖον τῆς

26 τὸν θράκιον τύπον. *Vulg.* 27 οἰκτεῖραι Mss.

arma more Thracio. Qui tanquam hostibus apparentibus, ad pugnam erant instructi. Interea Thraces etiam apparebant, ut dormientes caperent. At illi vigilantes et armati exceperunt incurrentes, et plurimos ex ipsis interfecerunt.

7 Clearchus cum defecissent Byzantii, mulctatus ab Ephoris Lampsacum cum quatuor navibus pervenit, atque ibi vitam egit, temulentiam et commissationem præ se ferens. Oppugnabantur a Thracibus Byzantii, qui miserunt duces ad Clearchum petendi auxilii caussa. Ipse vero quasi crapula impeditus non posset in eorum congressum venire, tertio demum die eos admisit, et se precantium misereri inquiens, opem addixit. Impletis igitur duabus navibus præter illas quatuor, navigavit Byzantium, et convocata concione suasit, ut omnes equites et armati naves conscenderent, a que tergo impetum in Thraces facerent: gubernatores vero omnes in altum provectos in ancoris naves tenerent, si pugnæ signum ab ipso tolleretur. Cum ita in altum provecti essent

τῆς μάχης. οὕτω δὴ πάντων ἀναχθέντων, ὁ Κλέαρχος διψῆν ἔφη πρὸς τοὺς στρατηγούς· καὶ πλησίον ἰδὼν καπηλεῖον, μετ' αὐτῶν εἰσελθὼν, φυλακὴν καταστήσας, ἔνδον ἀπέκτεινεν ἀμφοτέρους· καὶ συγκλείσας τὸ καπηλεῖον, καὶ κελεύσας τῷ καπήλῳ σιωπᾷν, τῶν στρατηγῶν ἀνῃρημένων, τῶν πολιτῶν ἀνηγμένων, αὐτὸς τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας διὰ τάχους εἰσαγαγὼν, κατέσχε τὸ Βυζάντιον.

η' Κλέαρχος ἐληλάτει τὴν Θρᾴκην, καὶ πολλοὺς ἔκτεινε Θρᾳκῶν· οἱ δὲ πρέσβεις ἔπεμψαν δεησομένους διαλύσασθαι τὸν πόλεμον· ὁ δὲ τὴν εἰρήνην ἐπιζήμιον ἡγούμενος, ἐκέλευσεν ἐκ τῶν Θρᾳκῶν νεκρῶν σώματα δύο ἢ τρία διατεμόντας τοὺς ὀψοποιοὺς ἀνακρεμάσαι· εἰ δὲ οἱ Θρᾷκες ἰδόντες ἔροιντο τὴν αἰτίαν, προσέταξε λέγειν, Κλεάρχῳ δεῖπνον παρασκευάζεται, ταῦτα οἱ πρέσβεις τῶν Θρᾳκῶν ἰδόντες, φρίξαντες ἀνεχώρησαν, μηδὲν περὶ τῶν διαλύσεων εἰπεῖν ἔτι τολμήσαντες.

θ' Κλέαρχος ὁπλίτας ἔχων ἐν πεδίῳ, προσκειμένων πολεμίων ἱππέων, καὶ ἱπποκρατούντων, συνέταξε τὸ στρατόπεδον ὀκτὼ τὸ βάθος· καὶ κατέστησεν ἀραιοτέρους, ἢ κατὰ σχῆμα πλινθίου. καὶ παρήγγειλε τὸ ἐγχειρίδιον καθιέν-

essent omnes, Clearchus sitire se dicens ad duces, et prope videns cauponam, ingressus cum ipsis, imposito præsidio intus interfecit utrosque: et claudens cauponam, et, imposito cauponi silentio, interfectis ducibus, in altum provectis civibus ipse, suis militibus repente introductis, Byzantium obtinuit.

8 Clearchus Thraciam deprædabatur, multosque Thraces occidit. Illi legagatos miserunt, qui rogarent, ut bellum componeret. Qui pacem damnosam ratus, jussit ex Thracibus mortuis corpora duo vel tria dissecta coquos suspendere. Quod si Thraces videntes rogarent caussam, jussit dicere, Clearcho cœna paratur. Hæc cum Thracum legati cernerent, perhorrescentes discesserunt, nihil amplius de fœderibus ausi dicere.

9 Clearchus armatos ducens in campo, incumbentibus hostium equitibus, et equestri prælio vincentibus, instruxit exercitum octonis in profunditatem dispositis, et rariores quam pro figura agminis quadrati collocavit, at-

θιέντας ὑπὸ τὴν ἀσπίδα βαθύτατον ὀρῦξαι βόθρον· οἱ μὲν ὤρυξαν· ὁ δὲ τὰς ὁπλίτας ἐπανήγαγεν [28] ἐκ τῶν ὀρυγμάτων ἐς τὸ πρόσω τῦ πεδίυ. τῶν δὲ πολεμίων ἱππέων ἐμπεσόντων, ἀναχωρεῖν ἐπὶ πόδα παρήγγειλεν ἕως τῶν ὀρυγμάτων· οἱ δὲ πολέμιοι μηδὲν προειδότες, ἐπελαύνοντες τῇ ἵππῳ σφοδρῶς, ἐμπεσόντες τοῖς ὀρύγμασιν, ἔπιπτον ἐπ' ἀλλήλυς· οἱ Κλεάρχιοι δὲ ἀνήρυν τὰς ἱππέας χαμαὶ κειμένυς.

ι' Κλέαρχος ἦν ἐν Θρᾴκῃ· νυκτερινοὶ φόβοι τὸ στράτευμα κατελάμβανον. ὁ δὲ παρήγγειλεν, εἰ γένοιτο νύκτωρ θόρυβος, μηδένα ὀρθὸν ἀνίστασθαι. ὁ δὲ ἀναστὰς ὡς πολέμιος ἀναιρείσθω. τὸ παράγγελμα τῦτο ἐδίδαξε τὰς στρατιώτας καταφρονῆσαι τῦ νυκτερινῦ φόβυ. καὶ ὕτως ἐπαύσαντο ἀναπηδῶντες καὶ ταραττόμενοι.

ΚΕΦ. Γ.

ΕΠΑΜΙΝΩΝΔΑΣ.

Ἐπαμινώνδυ τῆς γυναικὸς ἠράσθη Φοιβιάδης, φρυρῶν τὴν Καδμείαν. ἡ δὲ τῷ ἀνδρὶ τὴν πεῖραν ἐμήνυσεν. Ἐπαμινών-

28 ἐκ τῶν Mſſ. ignorant.

atque præcepit, ut gladio demiſſo ſub ſcutum, maximam foderent foveam. Qui cum fodiſſent, ille armatos adduxit ſupra foveas in anteriorem campi partem. Hoſtium autem equitibus impetum facientibus, redire iterum juſſit usque ad foveas. Hoſtes nihil proſpicientes et admoventes equitatum, duriterque impingentes in foveas, ſupra ſe mutuo ruebant. Clearchii vero equos humi ſtratos occiderunt.

10 Clearchus erat in Thracia. Nocturni terrores exercitum invaſerant. At ille præcepit, ſi noctu tumultus oriretur, nemo conſurgeret: qui vero noctu conſurgeret, tanquam hoſtis interficeretur. Hoc præceptum milites docuit contemnere nocturnum terrorem; atque ita deſierunt exilire ac perturbari.

CAP. III.

EPAMINONDAS.

Epaminondæ uxorem amabat Phœbiades, cuſtodiens Cadmiam. Illa marito rem aperuit. Epaminondas ei

μινώνδας προσέταξεν αὐτῇ τὸν Φοιβιάδην φιλεῖν ὑποκρίνεσθαι, καὶ νύκτα συνθέσθαι, ὡς καὶ τοῖς φίλοις αὐτοῦ γυναῖκας ἄλλας ἄξουσαν. ταῦτα μὲν δὴ συνέθετο, αἱ δὲ ἧκον, καὶ συνέπιον τοῖς περὶ τὸν Φοιβιάδην ἄχρι μέθης. καὶ ᾐτήσαντο πρὸς ὀλίγον ἐξελθεῖν ἐπί τινα θυσίαν νυκτερινήν, ὡς αὐτίκα [29] ἀναστρέψουσαι· οἱ μὲν ἐπέτρεψαν, τοῖς [30] πυλωροῖς προστάξαντες πάλιν αὐτὰς ἐσδέξασθαι· αἱ δὲ ἀπῆλθον· πρὸς δὲ ταῖς πύλαις ἀγένειοι νεανίσκοι τὰς τῶν γυναικῶν ἐσθῆτας ἀλλαξάμενοι, καὶ μίαν αὐτῶν παραλαβόντες ἡγεμόνα τῆς ὁδοῦ τῆς ἔνδον, ἣ καὶ βραχέα λαλήσειν τοῖς πυλωροῖς ἔμελλεν. οὕτως ἄρα ἐπελθόντες, τόν τε Φοιβιάδην αὐτὸν, καὶ ὅσοι ἀμφ' αὐτὸν, πάντας ἀπέκτειναν.

β' Ἐπαμινώνδας ἐν Λεύκτροις προσῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα· Θεσπιεῖς ἐθελοκακοῦντες εἵποντο· οὐκ ἠγνόησεν Ἐπαμινώνδας, ἀλλ' ὅπως μὴ ταράττοιτο ἡ τάξις ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, ἐκήρυξε, Βοιωτῶν ἀπιέναι τοῖς βουλομένοις ἔξω· Θεσπιεῖς μὲν αὐτοῖς ὅπλοις ἀπηλλάσσοντο· Ἐπα-

29 MSS. ἀναστρέφουσαι. 30 MSS. θυρωροῖς.

ei mandavit, ut erga Phœbiadem simularet, et noctem constitueret, quasi etiam amicis ejus alias fœminas adductura. Quibus constitutis, illæ venerunt, et usque ad ebrietatem cum Phœbiade et ejus amicis biberunt, atque petierunt copiam exeundi paulisper ad sacrificium quoddam nocturnum, statimque se reversuras pollicitæ sunt. Qui permiserunt, mandantes portitoribus, ut iterum eas intromitterent. Illæ exierunt. Apud portas vero juvenes imberbes, mulierum vestibus permutatis, et unam ex eis assumentes interioris viæ ducem, et quæ pauca cum portitoribus loqueretur: ita ingressi, tum Phœbiadem ipsum, tum omnes qui circum eum erant interfecerunt.

2 Epaminondas cum ad Leuctra jam agmen instructum duceret, Thespienses tergiversantes sequebantur: nec id latebat Epaminondam: sed ne confunderentur ordines, inter pugnandum proclamare jussit, Quicumque Bœotiorum discedere voluerint, eis licitum esto. Thespienses cum ipsis armis abierunt. Epaminondas

Ἐπαμινώνδας δὲ τοῖς μείνασιν ὁπλίταις συντεταγμένοις καὶ προθύμοις χρησάμενος εὐκλεῶς ἐνίκησεν.

γʹ Ἐπαμινώνδας, 31 ἐνέβαλεν εἰς Πελοπόννησον· οἱ πολέμιοι κατὰ τὸ Ὄνειον ἐμβαλόντες, ἐστρατοπεδεύοντο. βροντὴ γίνεται, καὶ φόβος αἱρεῖ τοὺς στρατιώτας· ὁ μὲν μάντις ἐπισχεῖν ἐκέλευεν. Ἐπαμινώνδας δὲ μηδαμῶς, ἔφη· τοὺς πολεμίους γὰρ ἐν τοιούτῳ χωρίῳ στρατοπεδεύσαντας ἐμβεβροντῆσθαι· ὁ λόγος τοῦ στρατηγοῦ, θάρρος ἐνέδωκε τοῖς στρατιώταις, καὶ προθύμως ἠκολούθησαν.

δʹ Ἐπαμινώνδας Θηβαίων ἡγεῖτο, Λακεδαιμονίων Κλεόμβροτος· Λεῦκτρα ἔνθα ἡ μάχη· τὸ μὲν ἔργον ἰσόρροπον ἦν. Ἐπαμινώνδας παρὰ Θηβαίων ᾐτήσατο, ἓν βῆμα χαρίσατέ μοι, καὶ τὴν νίκην ἕξομεν· ἐπείσθησαν, ἐνίκησαν· οἱ Λάκωνες εἶξαν· καὶ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ.

εʹ Ἐπαμινώνδας ἐνέβαλεν εἰς τὴν Λακωνικήν· καὶ οἷός τε ἦν διαρπάσαι τὴν 32 Λακεδαιμονίαν πόλιν· ἀλλὰ μεταγνοὺς οὐχ ἁψάμενος τῆς πόλεως ἀνέζευξεν· οἱ συνάρχοντες ἠπείλουν αὐτῷ δίκην· ὁ δὲ δείξας αὐτοῖς τοὺς συμμάχους

31 MSS. ὑπερέβαλεν. 32 Λακεδαιμονίων πόλιν *Vulg.*

das iis qui manserant armatis instructis et alacribus usus, gloriosam victoriam adeptus est.

3 Epaminondas in Peloponnesum copias duxit. Hostes circa Onium ingressi, castra posuerunt. Tonitru fit, et metus invadit milites. Vates quidem quiescendum dixit. Epaminondas vero, nequaquam, inquit: Hostes enim qui in ejusmodi loco castrametati sint, per tonitru exturbari. Oratio ducis animum addidit militibus, et promtissime omnes sequebantur.

4 Epaminondas Thebanos ducebat, Lacedæmonios Cleombrotus. pugna fiebat Leuctris. Res in dubio vertebatur. Epaminondas a Thebanis petiit, unum gressum mihi donate, et victoriam habebimus. Morem gesserunt, victoriam adepti sunt. Lacones cedebant loco, et Cleombrotus rex in prælio cecidit.

5 Epaminondas in Laconicam impressionem fecit, et quidem Lacedæmoniam urbem diripere potuit: verum animo mutato, intacta civitate discessit. Collegis litem ei minantibus, commoncommon-

μάχους Ἀρκάδας, Μεσσηνίους, Ἀργείους, καὶ ὅσοι ἄλλοι Πελοποννήσιοι, εἰ Λακεδαιμονίους ἀναστάτους πεποιήκαμεν, ἔφη, νῦν ἐχρῆν πᾶσιν ἂν τούτοις μάχεσθαι. ὡς καὶ νῦν συμμαχοῦσιν ἡμῖν Λακεδαιμονίους καθαιροῦντες, οὐχὶ Θηβαίους αὔξοντες.

ϛʹ Ἐπαμινώνδας τοὺς Θηβαίους ἔπεισε τοῖς ἐπιδημοῦσι Λακεδαιμονίων ἐν τοῖς γυμνασίοις παλαίειν· οἱ δὲ εὐκόλως καταβαλόντες αὐτοὺς, ἐδιδάχθησαν καταφρονεῖν αὐτῶν, καὶ ὡς ἀνδρειότεροι, τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον θαῤῥοῦντες ἐξήνεγκαν.

ζʹ Ἐπαμινώνδας ἀεὶ τὴν δύναμιν ἅμα ἡλίῳ προῆγεν, δόξαν ἐμποιῶν ὡς ἐκ τοῦ διαφανοῦς διαμάχοιτο, ἐν δὲ Πελοποννήσῳ νυκτὸς ἐπαναστὰς προσέπεσεν ἀπροσδοκήτως Λακεδαιμονίοις ἔτι καθεύδουσιν.

ηʹ Ἐπαμινώνδας ἡγεῖτο Θηβαίων, Κλεόμβροτος Λακεδαιμονίων, καὶ τῶν συμμάχων τετρακισμυρίων· ἐδεδοίκεσαν οἱ Θηβαῖοι τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων. Ἐπαμινώνδας θαῤῥεῖν αὐτοὺς ἔπεισε δυσὶ τεχνάσμασι. παρεσκεύαζεν ἄνδρα ἀγνῶτα, προελθοῦσιν αὐτοῖς τῆς πόλεως ἐστεφανωμένον,

monſtrans Arcades, Meſſenios, Argivos, aliosque Peloponneſios: Si, inquit, Lacedæmonios exciderimus, cum his omnibus pugnandum erit, qui nobis jam auxilium non ideo ferunt, ut Thebanam rem augeant, ſed ut Lacedæmonios deleant.

6 Epaminondas Thebanis ſuaſit, ut cum Lacedæmoniis, qui apud ipſos divertebantur, lucta contenderent. Qui nullo negotio proſternentes eos, didicerunt eos contemnere: atque ita fortius bellum adverſus ipſos cum fiducia geſſerunt.

7. Epaminondas exercitum ſemper oriente ſole promovit, ſuſpicionem hoſtibus præbens, ſe ex aperto prælium facturum. At in Peloponneſo noctu conſurgens, inopinantes Lacedæmonios, et adhuc dormientes obruit.

8 Epaminondas Thebanos ducebat, Cleombrotus Lacedæmoniorum et ſociorum quatuor myriades. Thebanis hoſtium multitudo metum fecit. Epaminondas perſuaſit, ut forti eſſent animo, duabus rationibus. Progredientibus ex urbe ſubornavit virum ignotum, coro-

τεν, καὶ ταινίας ἔχοντα πρῶτον ἀπαντῆσαι ἀγγέλλοντα· ὁ Τροφώνιός μοι προσέταξεν ἀπαγγεῖλαι Θηβαίοις, ὅτι νίκην δίδωσι τοῖς ἄρχουσι τῆς μάχης· τῶν δὲ Θηβαίων θαρσησάντων, καὶ τὴν τοῦ θεοῦ 33 πρόθεσιν προσκυνησάντων, Ἐπαμινώνδας ἐκέλευσε, καὶ εἰς τὸ Ἡράκλειον ἐλθόντας προσεύξασθαι. ἦν δε ἄρα καὶ πρὸς τὸν Ἡρακλέους ἱερέα πάλαι προσκείμενον, τὸν μὲν νεὼν νύκτωρ ἀνοῖξαι, τὰ δὲ ανακείμενα ὅπλα καθελεῖν, καὶ ἀποσμήξαντα παραθεῖναι τῷ θεῷ· καὶ αὐτόν τε καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ζακόρους ἐκ ποδῶν οἴχεσθαι, μηδενὶ μηδὲν ἀπαγγείλαντας· ἐπεὶ δὲ οἱ στρατιῶται σὺν ἡγεμόσιν ἐς τὸ ἱερὸν ἐλθόντες 34 ἰδόντες τὰς θύρας ἀνεῳγμένας, οὐδενὸς τῶν ζακόρων παρόντος, εἶδον δὲ καὶ τὰ ὅπλα τὰ παλαιὰ νεοσμηκτα καὶ λάμποντα ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ, ἠλάλαξαν· καὶ δαιμονίου θάρσους 35 ἐνεπλήσθησαν, ὥσπερ τὸν Ἡρακλέα στρατηγὸν τῆς μάχης ἔχοντες. οὕτω δὴ συνέβη τοῖς θαρσήσασι κρατῆσαι τῶν τετρακισμυρίων.

θ Ἐπαμινώνδας βουλόμενος ἐμβαλεῖν εἰς Λακεδαίμονα, ἐπειδὴ τὸ Ὄνειον κατεῖχε φυλακὴ Λακωνικὴ, ἐνδειξάμενος ὡς

33 *Cant.* πρόσθεσιν Codd. *Casaub.* προθέσπισιν. 34 εἶδόν τε vel εἶδον μὲν conj. *Cas.* 35 ἐπλήσθησαν *Vulg.*

coronatum, et vitta redimitum, qui primum occurreret illi nuntians: Trophonius jussit me Thebanis renuntiare, se victoriam dare iis qui principes pugnam inirent. Thebanis confirmatis, et Dei consilium adorantibus, Epaminondas jussit in Heracleum venientes vota facere. Erat equidem jam antea quoque cum Herculis sacerdote constitutum, ut noctu templum aperiret, et arma reposita summoveret, atque tersa Deo rursus apponeret, ipseque cum ministris suis de medio recederet, nemini quicquam enuntiantes. Postquam vero milites cum ducibus templum ingressi viderunt apertas januas, nullo ministrorum præsente, atque etiam arma vetusta repurgata recens, et fulgentia conspexerunt, coram Deo clamorem sustulerunt. Et divina confidentia impleti sunt, tanquam Herculem pugnæ ducem habentes. Sic accidit, ut sumtis animis quadraginta millia superarent.

9 Epaminondas volens in Lacedæmonem irruptionem facere, cum Onium Laconico præsidio obsessum tene-

ὡς μέλλοι νυκτὸς παρεῖναι τὸ στράτευμα 36 κατεκοίμησεν ὑπ' αὐτῷ τῷ Ὀνείῳ· οἱ δὲ τὴν πάροδον φρουροῦντες, ἐν τοῖς ὅπλοις τὴν νύκτα ὅλην ἐταλαιπώρησαν ἐγρηγορότες. ἐπεὶ δὲ ὑπέλαμψεν ἡ ἕως, ἀναστήσας τὸ στρατόπεδον Ἐπαμινώνδας ἐπέθετο τοῖς φύλαξιν ἐς ὕπνον τετραμμένοις· καὶ χειρωσάμενος αὐτοὺς ῥᾳδίως παρῆλθεν.

ι' Ἐπαμινώνδας ἐπεχείρησε νυκτὸς καταλαβέσθαι Λακεδαιμονίων πόλιν ἐρήμην οὖσαν πολιτῶν. Ἀγησίλαος τὴν ἐπίθεσιν παρ' αὐτομόλων μαθὼν, 37 συντόμως δραμὼν μετὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, φθάσας εἴσω τῆς πόλεως παρελθεῖν, ἀνέμεινε τοὺς Θηβαίους· οἱ δὲ προσπεσόντες ἐξώσθησαν μετὰ βίας ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. ὡς δ' ἐν ἰσχυρῷ κινδύνῳ ταραχωδῶς 38 ἐμπεσόντες, καὶ διὰ νυκτὸς φεύγειν βιασθέντες, ἀπέβαλλον πολλοὶ τὰς ἀσπίδας. Ἐπαμινώνδας ἰδὼν τὸ γεγονὸς, οὐ βουλόμενος ἐλεγχθῆναι τοὺς ῥιψάσπιδας, ἐκήρυξε, μηδεὶς τῶν ὁπλιτῶν αὐτὸς φερέτω τὴν ἀσπίδα. ἀλλὰ διδότω τοῖς ὑπασπισταῖς, ἢ τοῖς ἄλλοις ἀκολούθοις. αὐτοὶ δὲ μόνα τὰ δόρατα καὶ τὰ ἐγχειρί-

36 κατεκοίμισε conj. *Cas.* 37 συντόνως *Vulg.* 38 ἐκπεσόντες legendum esse videtur.

teneretur, præ se ferens noctu adfuturum esse, sub Onio exercitum quiescere jussum refecit. Qui transitum custodientes in armis, tota nocte vigiliis confecti sunt. Postquam autem affulsit aurora, copiis excitatis Epaminondas, custodes in somnum prolapsos aggressus est: quibus oppressis, nullo prohibente transiit.

10 Epaminondas conabatur noctu Lacedæmoniorum urbem vacuam civibus occupare. Agesilaus insidiis ex transfugis perceptis, incitato cursu cum exercitu suo prior in urbem venit, et Thebanos expectavit. Qui impressionem facientes, repulsi sunt per vim a Lacedæmoniis. Cum vero ob grave periculum turbato ordine recederent, noctu fugere coacti, multi scuta abjecerunt. Epaminondas eam rem conspicatus, nolens ut qui scuta abjecissent, argueerentur, promulgavit: Nemo armatorum ipse scutum portet: sed tradat scutariis, aut aliis sequentibus: ipsi vero cum solis hastis et ensi-

χειρίδια ἔχοντες τῷ ἡγεμόνι ἐπέσθωσαν· οὕτως ἄρα τὸ πλῆθος ἔλαθον οἱ τὰ ὅπλα ἀποβαλόντες· καὶ προθυμότερον ὑπήκουον τοῦ Ἐπαμινώνδου πρὸς τοὺς μέλλοντας κινδύνους ἀντὶ τῆς εὐεργεσίας ταύτης.

ια' Ἐπαμινώνδας Λακεδαιμονίοις παρετάσσετο· τῆς δὲ μάχης κρατερᾶς γενομένης, πολλῶν ἀμφοτέρωθεν πεσόντων, νυκτὸς γενομένης τὸ τέλος τῆς νίκης, ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἕκαστοι· Λακεδαιμόνιοι μὲν δὴ κατὰ λόχους καὶ [39] μοίρας, ἐνωμοτίας καὶ συσσίτια στρατοπεδεύοντες, ἔμαθον τὸ πλῆθος τῶν ἀπολωλότων· καὶ οὕτως ἀθυμήσαντες ἐς ὕπνον ἐτράποντο. Θηβαίοις δὲ παρήγγειλεν Ἐπαμινώνδας καταστρατοπεδεύειν, ὡς ἔτυχον ἕκαστοι, καὶ μὴ ζητεῖν τοὺς λόχους, μηδὲ τὰς τάξεις, ἀλλ᾽ ὡς τάχιστα δειπνοῦντας, ἀναπαύεσθαι, ἄνδρα ἀνδρὶ ἐκ τῶν παρόντων ἐπιτηδείων ἐπαρκέσαντα. συνέβη τοίνυν δειπνήσαντας αὐτοὺς διὰ τάχους, ἀναπαύεσθαι· καὶ τὸ μέγιστον ἀγαθὸν, ἀγνοῆσαι τοὺς ἀπολωλότας, οὐκ ἐν τοῖς οἰκείοις συσσιτίοις, ἀλλὰ σποράδην δεδειπνηκότας· εἰκότως ἄρα τῆς ὑστεραίας Θηβαῖοι μὲν παραταξάμενοι [40] γενναιότεροι ἐκρά-

39 μοίρας conj. *Casaub.* 40 γενόμενοι supplet *Casaub.*

ensibus ducem sequantur. Ita multitudo eorum, qui arma abjecerant latuit, et alacrius Epaminondæ se obsequentes ad futura pericula ob hoc beneficium præbuerunt.

11 Epaminondas cum Lacedæmoniis signa conferebat. Cum pugna fieret acris, multis utrinque cadentibus, ingruente nocte ante victoriæ finem, utrique ad castra reversi sunt. Lacedæmonii manipulatim, et secundum turmas, enomotias atque contubernia castrametantes, mortuorum multitudinem cognoverunt, atque ita præ mœrore in somnum prolapsi sunt. Thebanis autem mandavit Epaminondas, ut, quo casus quemque ferret, ibi castrametarentur, neque manipulos aut ordines quærerent, sed quam celerrime sumta cœna quieti se dederent, atque alter alteri ex præsenti commeatu impertiret. Proinde sumta cœna repente somno indulserunt, et hoc eis maximo bono fuit, quod ignorabant qui occubuissent, cum non in suis contuberniis, sed sparsim cœnam fecissent. et non immerito postero die Thebani in aciem educti, fortius pugnantes victoriam re-

ἐκράτησαν· Λακεδαιμόνιοι δὲ διὰ τὸν θάνατον τῶν οἰκείων ἐῴκεσαν πρωηττημένοις.

ιβʹ Ἐπαμινώνδας [41] Θηβαίους ἦγεν ἐπὶ τετρακισμυρίους Σπαρτιατῶν, καὶ τῶν συμμάχων. τῶν δὲ πολιτῶν, οἷον εἰκὸς, δεδιότων τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, τὴν δυσθυμίαν αὐτῶν ἰάσατο. ἦν ἐν Θήβαις τὸ βρέτας τῆς Ἀθηνᾶς· τὸ μὲν δόρυ τῇ χειρὶ διειληφὸς τῇ δεξιᾷ· τὴν δὲ ἀσπίδα κειμένην ἔχον πρὸ τῶν γονάτων· ὁ δὲ νύκτωρ τεχνίτην ἐπαγαγὼν, μετεσχημάτισε τὸ ἄγαλμα, καὶ τὴν θεὸν ἐποίησε διὰ πόρπακος ἔχουσαν τὴν ἀσπίδα· ἐπεὶ δὲ καιρὸς ἦν ἐξόδου, τοὺς νεὼς ἅπαντας ἀνέωξεν ὡς θύσων ὑπὲρ τῆς στρατείας· οἱ δὲ στρατιῶται τὸ σχῆμα τῆς θεοῦ μεταβεβλημένον ἰδόντες, κατεπλάγησαν, ὡς τῆς Ἀθηνᾶς αὐτῆς ὁπλιζομένης κατὰ τῶν πολεμίων· καὶ πολὺς ἦν Ἐπαμινώνδας ἐγκελευόμενος θαρρεῖν, ὡς τῆς θεοῦ τὴν ἀσπίδα κατὰ τῶν πολεμίων προβεβλημένης. οὕτως ἀνεθάρρησαν οἱ Θηβαῖοι, καὶ συμβαλόντες, ἠγωνίσαντο λαμπρῶς, καὶ τοὺς πολλῷ πλείονας πολεμίους ἐνίκησαν.

ιγʹ Ἐπα-

41 Θηβαίων Mss.

portarunt. Lacedæmonii vero propter suorum interitum, his qui ante victi erant, similes fuerunt,

12 Epaminondas Thebanos eduxit adversus quadraginta millia Spartiatarum atque sociorum. Civibus autem (ut fieri solet) pertimescentibus hostium multitudinem, animorum demissionem sanavit. Erat Thebis idolum Palladis, hastam in medio tenens dextra manu: scutum vero ante genua positum habens. Ille noctu artificem adducens, aliam formam affinxit simulacro, et deam fecit manubrio scutum tenentem. Cum vero tempus expeditionis præsto esset, omnia templa aperuit, quasi rem divinam pro exercitu facturus. Milites formam Deæ mutatam videntes, obstupuerunt, quasi ipsa Pallas adversus hostes arma sumsisset. Et multis verbis Epaminondas hortabatur, ut bonum animum gererent: quippe Dea contra hostes scutum protendente. Ita Thebani animos receperunt, et conserta manu egregie pugnaverunt, multoque plures hostes devicerunt.

13 Epa-

ιγ´ Ἐπαμινώνδας πρὸς τῇ γεφύρᾳ τοῦ Σπερχειοῦ Θεσσαλῶν ἀντικαθημένων, ὁρῶν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ περὶ τὴν ἕω πολλὴν καὶ βαθεῖαν ὁμίχλην αἰρομένην, παρήγγειλεν ἑκάστῳ λόχῳ, δύο κομίσαι φορτία ξύλων, τὸ μὲν χλωρὸν, τὸ δὲ αὖον· καὶ περὶ μέσην νύκτα τὰ μὲν αὖα κάτωθεν, 42 τὰ δὲ χλωρὰ ἄνωθεν· ὁμοῦ νὺξ, καὶ ὁμίχλη, καὶ καπνός. ὁ μὲν ἀὴρ τοῖς πολεμίοις ἀόρατος ἦν· ὁ δὲ Ἐπαμινώνδας ἐπὶ τὴν γέφυραν διεβίβασε τοὺς στρατιώτας· οἱ δὲ αὖ κατὰ μέσον τὸ πεδίον ὄντες, ὁπότε ὁ καπνὸς μετὰ τῆς ὁμίχλης διεσκεδάσθη, οἱ Θεσσαλοὶ τῆς διαβάσεως τῶν πολεμίων ᾔσθοντο.

ιδ´ Ἐπαμινώνδας περὶ Τέγεαν διακινδυνεύων πρὸς Λακεδαιμονίους, βουλόμενος ὑπερδεξίους καταλαβέσθαι τόπους, ἵνα λάθῃ τοὺς πολεμίους, προσέταξε τῷ ἱππάρχῳ μετὰ τῶν ἱππέων 43 χιλίους ἑξακοσίους προϊππεῦσαι τῆς φάλαγγος, καὶ πυκνὰς ποιεῖσθαι τὰς ἀναστροφὰς τῇδε κἀκεῖσε· ὡς δὲ πλεῖστον ἐπανέστησε κονιορτὸν, ἐπισκήπτων τὰς τῶν πολεμίων ὄψεσιν, ὁ μὲν ἔλαθε κατασχὼν τὰ ὑπερδέξια· οἱ δὲ Σπαρτιᾶται καταλήξαντος τοῦ κονι-

42 Addendum θέντας ἀνάπτειν, uti cenſet *Caſaub.* 43 χιλίων ἑξακοσίων ſcribendum. *Caſ.*

13 Epaminondas ad pontem Sperchii, Theſſalis ab adverſo oppoſitis, videns circa auroram a fluvio magnam profundamque nubem exſurgere, præcepit ſingulis manipulis, ut duo portarent onera lignorum, alterum viride, alterum ſiccum et aridum et media nocte arida inferne, viridia deſuper. cum ſimul nox et nubes atque fumus coirent, aer ab hoſtibus videri non poterat. Epaminondas vero in pontem adduxit milites. Qui cum in media planitie eſſent, poſtquam fumus cum nube evanuit, Theſſali tranſitum hoſtium ſenſerunt.

14 Epaminondas ad Tegeam periclitans contra Lacedæmonios, et clam hoſtibus ſuperiorem locum et præcipitem occupare volens, mandavit equitum præfecto, ut cum equitibus mille ſexcentis agmen præcederet, et crebro huc illuc obequitaret. Cum pulverem copioſum excitaſſet, obſcuratis hoſtium oculis, clam ſuperiorem locum cepit. Spartiatæ vero, cum deſiiſſet pulvis,

κονιορτȣ̃, τὸ γεγονὸς ἰδόντες ἐνόησαν τὴν αἰτίαν τῆς προϊππησίας.

ιέ Ἐπαμινώνδας προτρέπων Θηβαίȣς προθύμως ὁρμῆσαι ἐπὶ Λακεδαιμονίȣς· μέγισον ἔχιν συλλαβὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς, καὶ πάντων ἐναντίον τὴν κεφαλὴν τȣ̃ θηρίȣ συντρίψας, ὁρᾶτε, ἔφη, ὅτι τὸ λοιπὸν σῶμα ἄχρησον, τῆς κεφαλῆς οἰχομένης· 44 ȣ̈τω δὴ αἱ τῶν πολεμίων κεφαλαὶ ἤν τε τὸ Λακωνικὸν τȣ̃το συντρίψωμεν, τὸ λοιπὸν σῶμα τῶν συμμάχων, ἄχρησον· τȣ́τῳ τῷ παραδείγματι Θηβαῖοι πεισθέντες, ὁρμήσαντες προθύμως ἐπὶ τὴν φάλαγγα τὴν Λακωνικὴν, ἐτρέψαντο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συμμάχων ἔφυγει.

ΚΕΦ. Δ.

ΠΕΛΟΠΙΔΑΣ.

Πελοπίδας ἐπολιόρκει ἀκροπόλεις ἀπεχȣ́σας ἀλλήλων ἑκατὸν εἴκοσι ςάδια· πλησίον ὢν τῆς ἑτέρας συνέταξεν, ἐπειδὰν προσάγῃ τοῖς τείχεσι, δ' ἱππεῖς ἐςεφανωμένȣς θέοντας ἥκειν, ἀγγέλλοντας τὴν ἑτέραν πόλιν ἑαλωκέναι. ὁ δὲ

44 ȣ̈τω δὴ, ἢν τὰς τῶν πολεμίων κεφαλὰς, τὸ Λακωνικὸν τȣ̃το, συντρ. legi vult *Caſ.*

vis, rem conſpicati, cauſſam intellexerunt, quamobrem ante copias equitaſſent.

15 Epaminondas adhortans Thebanos, ut confidenter in Lacedæmonios impetum facerent; maximum ſerpentem cepit, et ejus in conſpectu omnium contrito capite: videtis, inquit, quod reliquium corpus inutile ſit, ſi caput adimatur. Ita ſi hoſtium capita, nempe Laconicum hoc contriverimus, reliquum corpus ſociorum nullius erit uſus. Hoc exemplo perſuaſi Thebani, in Laconicum agmen incurrentes, id ſuperarunt. Sociorum vero multitudo fugam ultro capeſſit.

CAP. IV.

PELOPIDAS.

Pelopidas oppugnabat arces, centum et viginti ſtadiis a ſe mutuo diſtantes. cum ad alteram appropinquaret, juſſit, cum ad mœnia copias admoveret, quatuor equites coronis redimitos, citato curſu venire, et alteram urbem captam eſſe nuntiare. Quod cum au-

δὲ ἀκȣ́σας ἀνέζευξεν ἐπὶ τὴν δοκȣ̃σαν ἡττᾶσθαι, καὶ πρὸ τῶν τειχῶν ὕλην πολλὴν ἅψας, καπνὸν ἤγειρε μέγαν, ἵνα τοῖς ἑτέροις ἐμποιήσῃ φαντασίαν πόλεως καταπεπρησμένης. οἱ δὲ, ὡς εἶδον καταπλαγέντες τὴν μέλλȣσαν ἅλωσιν, σφᾶς αὐτȣ̀ς τῷ Πελοπίδᾳ παρέδωκαν· ὁ δὲ τὴν παρὰ τȣ́των δύναμιν προσλαβὼν, ἐπὶ τὴν ἑτέραν πόλιν ἐλθὼν, κἀκείνην παρεστήσατο, ȣ̓κ ἔτι θαῤῥȣ̃σαν ἀντιτάξασθαι. ȣ̔́τως ἄρα τὴν μὲν εἰληφέναι δόξας, τὴν δὲ λαβὼν, ἀμφοτέρων ἐκράτησεν.

β' Πελοπίδας ἐν Θετταλίᾳ ποταμὸν διαβῆναι μὴ δυνάμενος ἐπικειμένων πολεμίων, στρατοπεδεύσας τȣ̃ ποταμȣ̃ πρόσθεν, χάρακα περιεβάλλετο, πολλὴν ὕλην τεμὼν, ἀναπαύσας τȣ̀ς στρατιώτας, νυκτὶ μέσῃ τὸν χάρακα κατέφλεξε. τȣ̃ δὲ πυρὸς ἐπὶ μέγα αἰρομένȣ πανταχόθεν, οἱ μὲν πολέμιοι διώκειν ἐκωλύοντο· οἱ δὲ ἀμφὶ Πελοπίδαν ἀσφαλῶς τὸν ποταμὸν διῆλθον.

γ' Θήβας ἐφύλασσε φρȣρὰ Λακωνικὴ, καὶ φρȣ́ραρχος ἐπὶ τῆς Καδμείας ἐτέτακτο· ἦν Ἀφροδίτης ἑορτή· αἱ μὲν γυναῖκες ἔπαιζον τῇ θεῷ· οἱ δὲ ἄνδρες ἀμφὶ ταύτας εἶχον· ἔδοξε τῷ φρȣράρχῳ τιμῆσαι τὴν θεόν· ἐκάλεσεν ἑταί-

audiviſſet, movit copias ad eam quæ ſuperari videretur, et ante mœnia ſylvam grandem incendens, maximum fumum excitavit, ut alteris opinionem incenſæ urbis injiceret. Quod cum illi vidiſſent, pertimeſcentes futuram captivitatem, Pelopidæ ſe dediderunt. Is aſſumtis horum copiis, tendens ad alteram urbem, ipſam quoque ad deditionem compulit, non amplius reſiſtere audentem. Sic alteram cepiſſe exiſtimatus, alteram capiens, utraque potitus eſt.

2 Pelopidas cum in Theſſalia flumen tranſire non poſſet, inſtantibus hoſtibus, caſtris ad fluvium poſitis, vallum circumdedit. Multis lignis exſectis, quietem militibus concedens, media nocte vallum combuſſit. Igni vero undique in altum ſublato, hoſtes ab inſequendo prohibebantur. Pelopidas cum ſuis absque periculo trajecit.

3 Thebas præſidium Laconicum impoſitum tenebat, atque præfectus in Cadmia collocatus erat. Incidit feſtum Veneris. mulieres feſtivitatem deæ ludendo celebrant. Viri ſpectatores ſe præbebant. Viſum eſt præfecto, Deam venerari. Itaque

ἑταίρας· ἔχων ξιφίδιον κρυπτὸν Πελοπίδας εἰσέρχεται, καὶ τὸν Φρούραρχον ἀνελὼν, ἠλευθέρωσε τὰς Θήβας.

ΚΕΦ. Ε.

ΓΟΡΓΙΑΣ.

45 Γοργίας πρῶτος ἐν Θήβαις τὸν ἱερὸν λόχον συνέταξεν. ὁ λόχος ἦν ἐρασαὶ, καὶ ἐρώμενοι τριακόσιοι· φιλοῦντες γὰρ δὴ ἀλλήλους, οὐκ ἄν ποτε φύγοιεν, ἀλλ᾽ ἢ ὑπὲρ ἀλλήλων ἀποθάνοιεν, ἢ νικῷεν τοὺς πολεμίους.

β´ Γοργίας ἱππεῖς ἔχων Θηβαίους παρετάσσετο Φοιβίδα πελτασὰς ἔχοντι· 46 ςενοπόριον ἦν τὸ χωρίον. Γοργίας φεύγειν προσποιούμενος τοὺς πελτασὰς, ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει· τῶν δὲ πολεμίων ἐγκειμένων, ὑπήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν εὐρυχωρίαν· ἔνθα δὴ Γοργίας κράνος ἐπὶ δόρατος ἀνατείνας, σημεῖον ἔδωκεν ἀνασροφῆς· ὡς δὲ ἐν πλατυτέρῳ χωρίῳ τὸ ἱππικὸν ἀνέσρεψε, τὴν ἐμβολὴν τῶν ἵππων οὐ φέροντες οἱ πελτασαὶ, προτροπάδην ἐς Θεσπείας ἔφυγον.

45 Γοργίδας nominatur a Plutarcho in Pelopida. *Caſ.*
46 ςενοπορία ἦν. *Vulg.*

que ſcorta advocabat. Pelopidas occultum pugionem gerens ingreditur, et, occiſo præfecto, Thebas liberavit.

CAP. V.

GORGIAS.

Gorgias primus Thebis ſacram cohortem inſtituit. Cohors conſtabat ex amatoribus et amaſiis trecentis Amantes enim ſe mutuo nunquam facile fugerint, ſed aut pro ſe mutuam mortem oppeterent, aut hoſtes ſuperarent ac vincerent.

2 Gorgias equitatum Thebanorum ducens, pugnam cum Phœbide ſcutatos habente parabat. Locus erat anguſtus admodum. Gorgias ſimulans fugere ſcutatos, receſſit. Hoſtibus autem incumbentibus, pertraxit eos in latam et explicatam planitiem. Ibi Gorgias galeam in haſta protendens, ſignum dedit ſuis revertendi. Cum vero in latiore loco equitatus ſe convertiſſet, impreſſionem equitum non ferentes ſcutati, effuſe ad Theſpias fugam ceperunt: unde factum eſt, ut

γον. . . . . [47] ἀφ' ὧν ἔφευγεν ἐν τῇ φυγῇ. Φοιβίδας δὲ διώκων, αὐτίκα φεύγων ᾤχετο.

ΚΕΦ. ϛ.
ΔΕΡΚΥΛΙΔΑΣ.

Δερκυλίδας ὤμοσε Μηδίᾳ τῷ τυράννῳ τῆς Σκήψεως, ἐφ' ᾧ προελθόντα ταχὺ καὶ ὁμιλήσαντα πάλιν εἰς τὴν πόλιν [48] ἀφῆναι· καὶ δὴ ὁ μὲν τύραννος προῆλθε· Δερκυλίδας δὲ προσέταξεν ἀνοῖξαι τὰς πύλας. εἰ δὲ μὴ, φονεύσειν αὐτὸν ἠπείλησεν· ἐπεὶ δὲ φοβηθεὶς ἀνέῳξεν, ἀφίημί σε, ἔφη, νῦν ἐς τὴν πόλιν· τοῦτο γὰρ ὤμοσα· κἀγὼ δὲ μετὰ τῆς ἐμῆς δυνάμεως εἰσέρχομαι.

ΚΕΦ. Ζ.
ΑΛΚΕΤΑΣ.

Ἀλκέτας Λακεδαιμόνιος ἀπὸ τῆς Ἱστιαίας ὁρμώμενος, βουλόμενος λαθεῖν, πεπληρωκὼς ναῦς πολλὰς, καθελκύσας τριήρη μίαν, καὶ ἐς ταύτην [49] μέρος ἐμβιβάζων τοὺς στρα-

47 Mſſ. ἀφ' ὧν τὸ μὲν ἔφευγον. Interpres legiſſe videtur: ἀφ' ὧν, οἱ μὲν ἔπεσον ἐν τῇ φυγῇ. *Masv.* 48 Mſſ. ἀπεῖναι. 49 Legendum ἀνὰ μέρος. *Caſ.*

ut illi inter fugiendum caderent. Phœbidas vero in perſequendo confeſtim arrepta fuga, evaſit.

CAP. VI.
DERCYLLIDAS.

Dercyllidas jurejurando confirmavit Midia urbis Sceplcos tyranno, ſi procederet ad colloquium, ſe eum ſtatim in urbem rurſus dimiſſurum. Itaque proceſſit tyrannus: Dercyllidas portas aperire juſſit. Sin minus, ſe mortem ei allaturum minatus eſt. Poſtquam vero metu impulſus aperuiſſet: Nunc, inquit, in urbem te dimitto: hoc enim juravi: atque etiam ego cum exercitu meo ingredior.

CAP. VII.
ALCETAS.

Alcetas Lacedæmonius ab Iſtiæa ſolvens cum vellet celare, ſe multas naves inſtruxiſſe, attrahens unam triremem, in hanc partem militum impoſuit, ut

 potius

ϛρατιώτας, ἵνα [50] δοίη τοῖς πολεμίοις ἓν σκάφος ἔχειν, [51] ἢν καὶ τῶν τριῶν ἁπασῶν τὰ πληρώματα.

ΚΕΦ. Η.

ΑΡΞΙΛΑΪΔΑΣ.

Ἀρξιλαΐδας ὁ Λάκων μετὰ ϛρατεύματος διαπορεύεσθαι μέλλων ὁδὸν ὕποπτον, ὃ μὴ προείδη γενόμενον, ἐλογίζετο δὲ δύνασθαι γενέσθαι, τοῦτο ὡς προεγνωκὼς ἀπήγγειλε τῷ πλήθει. καὶ προσέταξε [52] διασκευασαμένους πρὸς μάχην ὁδοιπορεῖν, ὡς τῶν πολεμίων λοχώντων· κατὰ τύχην δὲ εὑρεθέντος μεγάλου λόχου, ὡς ἂν οὐ προειδόσι τὴν τῶν πολεμίων παρασκευὴν, αὐτὸς φθάσας ἐπέθετο, καὶ ῥᾳδίως ἅπαντας διέφθειρε τοὺς ἐνεδρεύσαντας, τῷ προπαρασκευάσθαι καταϛρατηγήσας.

ΚΕΦ. Θ.

ΙΣΑΔΑΣ.

Ἰσάδας ὁ Λάκων μετὰ τὴν περὶ Λεῦκτρα συμφορὰν, Γύθιον, τὸ τῆς Σπάρτης ἐπίνειον, Θηβαίων ἔμφρουρον ποιησάν-

50 Scribendum δοκοίη. *Caſ.* 51 *Cant.* ἢ καὶ τῶν τριηρῶν πληρ. 52 Mſſ. διεσκευασμένους.

potius unum navigium, quam omnes triremes ad bellum armatas habere videretur.

CAP. VIII.

ARCHILAIDAS.

Archilaidas Lacon cum exercitu per viam ſuſpectam iter facere volens, quod non præſcivit futurum, ſed cogitavit fieri poſſe, id quaſi præcognitum indicavit multitudini. Et præcepit, ut inſtructi ad pugnam proficiſcerentur, quoniam hoſtes inſidias tenderent. Caſu fortuito in maximas hoſtium inſidias inciderunt, quos de apparatu ipſorum nihil ſuſpicantes prior ipſe invaſit, et facile omnes occidit, qui poſiti in inſidiis fuerant, quoniam ſuos ante inſtrui ac parari juſſerat.

CAP. IX.

ISIDAS.

Iſidas Lacon poſt Leuctricam calamitatem cum Thebani in Gythio, portu Lacedæmonis, præſidium habe-

σάντων, ἑκατὸν ἡλικιώτας κοινωνὺς προσλαβὼν, λίπα τὲ ἐποίησεν αὐτὺς ἀλείψασθαι, καὶ στεφάνυς ἐλαίας περιθέσθαι, καὶ ξίφος ὑπὸ μάλης ἔχοντας ἕπεσθαι· αὐτὸς μὲν δὴ γυμνὸς ἐξῆλθε δρόμῳ πολλῷ· οἱ δὲ ἡλικιῶται γυμνοὶ συνέθεον. τῶν δὲ Θηβαίων, ὑπὸ τῦ σχήματος ἀπατηθέντων, καὶ γυμνὺς καὶ παίζοντας δεξαμένων, οἱ Λάκωνες τὰ ξίφη σπασάμενοι, τὺς μὲν ἀπέκτειναν αὐτῶν, τὺς δὲ ἐξέβαλον· καὶ τὸ Γύθιον αὐτοὶ κατέσχον.

ΚΕΦ. Ι.

ΚΛΕΑΝΔΡΙΔΑΣ.

Κλεανδρίδας ἐπὶ Τέριναν ἀγαγὼν τὴν στρατιὰν ὁδὸν κοίλην, λάθρα προσπεσεῖν ἐπεχείρησεν τοῖς Τεριναίοις· οἱ δὲ, προαισθανόμενοι δι᾽ αὐτομόλων, σπεύσαντες ἐπὶ τὴν ὁδὸν ὑπὲρ κεφαλῆς ἐγένοντο τῦ Κλεανδρίδυ. ὁ δὲ, τῶν στρατιωτῶν ἀθύμως ἐχόντων, θαῤῥεῖν αὐτὺς κελεύσας, τὸν κήρυκα διὰ τῆς στρατιᾶς ἦγε, 52 κελεύσας ἀναβοᾷν, ὃς ἂν Τεριναίων τὸ σύνθημα λέγῃ τὸ προκείμενον, τῦτον φίλον ἡγεῖσθαι· ἀκύσαντες οἱ Τεριναῖοι τῦ συντάγματος ὑπόπτως ἔσχον, ὡς δὴ σφῶν αὐτῶν ὄντας τινὰς προδότας. καὶ

53 Mſſ. προσάξας.

haberent, aſſumtis centum æqualibus, oleo juſſit eos ungi, et olivæ ſertis redimiri, atque enſem ſub ala geſtantes ſequi: ipſe nudus egrediebatur magno curſu. Æquales vero nudi una currebant. Thebanis autem habitu deceptis, et nudos ludentesque recipientibus, Lacones ſtrictis gladiis, alios ex ipſis occidebant, alios ejiciebant. Et ipſi Gythium obtinuerunt.

CAP. X.

CLEANDRIDAS.

Cleandridas ad Terinam ducens exercitum per viam cavam, ex improviſo Terenenſes obruere conabatur. Quod cum illi ex transfugis antea percepiſſent, feſtinantes ad viam, ſupra caput Cleandridæ evaſerunt. Ille milites triſtitia confectos juſſit bonum animum habere, et præconem per exercitum duxit, mandans, ut proclamaret: Qui Terenenſium propoſitam teſſeram proderet, eum ſe pro amico habiturum. Audientes hæc Terenenſes, ſuſpicionem mandati habuerunt, ut ex ſe

καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς τὴν ταχίστην ἀπαλλαγῆσι, φυλάττειν τὴν πόλιν. οἱ μὲν ἐξαπατηθέντες ἀπεχώρουν, Κλεανδρίδας δὲ ἀκινδύνως ἀνεβίβασεν ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ καὶ τὴν στρατιάν. προσέτι καὶ λεηλατήσας τὴν χώραν, ἀσφαλῶς ἀπηλλάγη.

β´ Κλεανδρίδας Θουρίων ἡγούμενος μάχῃ νικήσας Λευκανοὺς, μετὰ τὴν νίκην ἦγε τοὺς Θουρίους ἐπὶ τὸν τόπον τῆς μάχης, δεικνύων αὐτοῖς, ὅτι αὐτοὶ μὲν, ἐν τῷ αὐτῷ μείναντες, διὰ τοῦτο ἐνίκησαν· οἱ πολέμιοι δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων πεσόντες, τοῦτο ἔπαθον τῷ μὴ μένειν, ἀλλὰ διασπᾶσθαι. ταῦτα διεξιόντος πρὸς τοὺς Θουρίους, ἐπεφάνησαν οἱ Λευκανοὶ, πολλῷ πλείω δύναμιν ἔχοντες· ὁ δὲ ἐκ τῆς εὐρυχωρίας εἰς στενόπορον χωρίον ὑπεξήγαγε τὴν ἑαυτοῦ στρατιὰν, ἵνα τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων ἀχρεῖον κατασκευάσας, ἴσους τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας ἐν τῇ στενότητι τοῦ τόπου πρὸς τὸν κίνδυνον καταστήσῃ· καὶ δὴ πάλιν Λευκανοὺς ἐνίκησαν οἱ Θούριοι.

γ´ Κλεανδρίδας τοὺς ἀρίστους Τεγεατῶν Λακωνίζειν ὑποπτευομένους ἐποίησεν ὑποπτοτέρους, τὰ τούτων χωρία μόνον μὴ δῃώσας, τὰ δὲ τῶν ἄλλων λυμηνάμενος. οἱ μὲν οὖν Τε-

ſe ipſis aliquos exiſtimarent eſſe proditores: viſumque eſt eis ſtatim diſcedere, et urbem cuſtodire. Hi decepti diſceſſerunt. At Cleandridas ſine periculo copias ad excelſa duxit, atque inſuper populatus agros tuto diſceſſit.

2 Cleandridas Thuriorum dux, ſuperatis prœlio Lucanis, poſt victoriam Thurios ad pugnæ locum duxit, oſtendens eos, quoniam in eodem loco perſtiterint, idcirco victoria potitos eſſe. Hoſtibus vero a ſe mutuo proſtratis, ob eam cauſſam hoc accidiſſe, quod non in ſuis locis permanſerint, ſed diſtracti fuerint. Hæc illo commemorante Thuriis, apparuerunt Lucani longe majorem exercitum habentes. Qui a planitie in arctum et anguſtum ſuas copias deduxit, ut multitudinem hoſtium inutilem reddens, pares et æquales milites in anguſtia loci ad periculum ſubeundum efficeret. Atque iterum a Lucanis victoriam Thurii reportaverunt.

3 Cleandridas optimates Tegeatarum, Laconicis partibus favere ſuſpectos, reddidit ſuſpectiores. Nam illorum agris duntaxat non vaſtatis, reliquorum omnem terram

Τεγεᾶται σὺν πολλῇ ὀργῇ τοὺς ἄνδρας ἐς δίκην προδοσίας ὑπήγαγον· οἱ δὲ ἁλῶναι δείσαντες, τὴν ψῆφον προλαβόντες, προέδωκαν τὴν πόλιν, τὴν ψευδῆ ὑποψίαν ἀληθῆ ποιῆσαι φόβῳ βιασθέντες.

δ΄ Κλεανδρίδας, Λευκανοῖς πολεμῶν, ὑπερέχων ἡμιολίῳ πλήθει, λογισάμενος ὡς, εἰ φανερὸν τὸ πλῆθος γένοιτο τοῖς πολεμίοις, ἀναχωρήσουσι διακινδυνεύσαντες· τὴν φάλαγγα συνήγαγεν ἐς βάθος. ἐπεὶ δὲ Λευκανοὶ καταφρονήσαντες ὡς ὀλίγων ἐπὶ μῆκος ἐξέτειναν τὰ ζυγὰ ὑπερφαλαγγῆσαι πειρώμενοι, 54 καὶ βουλόμενοι, καὶ ἦν αὐτοῖς ἡ ἀναχώρησις. ἡπλωμένης τῆς φάλαγγος, παρήγγειλε τοὺς ἐπιστάτας μεταβαίνειν εἰς παραστάτην· πολλῷ δὲ ποιήσας ὑπερμηκεστέραν τὴν τάξιν, ὑπερεφαλάγγωσε τοὺς Λευκανούς. οἱ δὲ κυκλωθέντες 55 βαλόμενοι πανταχόθεν, πάντες ἀπώλοντο, πλὴν ὀλίγων, οἱ διεσώθησαν αἰσχρῶς φεύγοντες.

ε΄ Κλεανδρίδας Θουρίοις ἐλάττοσιν οὖσιν παραγγέλλων μὴ συμβάλλειν πλήθει πολεμίων, ἔφη, ὅπου μὴ ἐξαρκεῖ ἡ λεοντῆ, τότε χρὴ καὶ τῆς ἀλωπεκῆς προσράπτειν.

ΚΕΦ.

54 Hæc verba in *Cant.* punctis erant notata; in margine vero, κυκλουμένη ἦν, καὶ κεκλεισμένη ἦν ἡ ἀν. *Masv.*

55 βαλλόμενοι *Cant.*

terram perdidit. Tegeatæ igitur magna cum ira homines proditionis reos in judicium pertraxerunt: qui cum damnationem metuerent, calculum prævertentes, urbem prodiderunt, falsam suspicionem veram efficere metu coacti.

4 Cleandridas cum Lucanis bellum gerens, cum superaret eos dimidia multitudine, ratus si hostibus innotesceret tanta multitudo, eos recessuros ex periculo, densam instruxit aciem. Cum autem Lucani tanquam paucos contemnentes in longum extenderent ordines, atque includere eos conarentur, sibique reditum interclusissent, ad dextrum latus extenta phalange, mandavit, ut epistatæ ad astitem transirent, et acie multo longius instructa circumdedit et inclusit Lucanos. Qui intercepti in medio, et undique prostrati, omnes perierunt, exceptis paucis, qui fugam capessentes turpiter evaserunt.

5 Cleandridas Thuriis numero paucioribus mandans, ne cum hostium multitudine congrederentur, inquit, Ubi non sufficit pellis leonina, ibi vulpina adsuenda est.

CAP.

ΚΕΦ. ΙΑ.

ΦΑΡΑΚΙΔΑΣ.

Φαρακίδας Καρχηδονίων ἐφορμούντων Συρακούσαις, περιπεσὼν κατὰ τὸν πλοῦν Καρχηδονίαις τριήρεσι, καὶ ἀπὸ τούτων ἐννέα λαβὼν, ὅπως ἡσυχάσειαν οἱ Καρχηδόνιοι καταπλέοντες, ἐς τὰς αἰχμαλώτους τριήρεις τὰς ἐννέα ἀνεβίβασε τοὺς ἰδίους ἐρέτας, καὶ στρατιώτας· Καρχηδόνιοι γνωρίζοντες τὰ οἰκεῖα σκάφη, προσπλέοντας αὐτοὺς τῷ λιμένι τῶν Συρακουσίων οὐκ ἐκωλύθησαν.

ΚΕΦ. ΙΒ.

ΔΗΙΦΟΝΤΗΣ.

Δηϊφόντης τοῖς Δωριεῦσι συνέταξεν ἐκκαλεῖσθαι τοὺς Ἀργείους ἐς μάχην. αὐτὸς δὲ τῶν νεῶν ἐπιβὰς ἐπὶ λόφῳ τινὶ περιωρμίσατο, ἔνθα οὐκ ἦν κάτοπτος· σκοπὸς ἤγγειλε· Δωριεῖς μὲν περιελαύνουσι λείαν· Ἀργεῖοι δὲ ἐκβοηθοῦσι, τὸ στρατόπεδον καταλιπόντες· Δηϊφόντης καὶ οἱ σύμμαχοι τῶν νεῶν ἐκδραμόντες αἱροῦσι τὸ στρατόπεδον ἔρημον. Ἀργεῖοι πατέρων, καὶ παίδων, καὶ γυναι-

CAP. XI.

PHARACIDAS.

Pharacidas Carthaginienſibus Syracuſas contendentibus, incidens inter navigandum in Carthaginienſes triremes, cum ex his novem cepiſſet, ut continerent ſe Carthaginienſes portum obſidentes, in captivas triremes novem, impoſuit ſuos remiges et milites. Carthaginienſes ſua navigia agnoſcentes, adnavigantes eos in Syracuſanorum portum non impediverunt.

CAP. XII.

DIEPHONTES.

Diephontes conſtituit cum Dorienſibus, ut Argivos provocarent ad pugnam. Ipſe vero conſcenſis navibus, ad collem quendam appulit, ubi latebat. Speculator conſtitutus nuntiat: Dorienſes prædam agunt, Argivi vero relictis caſtris, adverſus eos egrediuntur. Diephontes cum ſociis e navibus excurrentes, caſtra vacua et inania capiunt. Argivi parentibus, libe-

γυναικῶν ἑαλωκότων, ἐφ' ᾧ τε σῶσαι τούτους, τήν τε χώραν καὶ τὰς πόλεις παρέδοκαν Δωριεῦσιν.

ΚΕΦ. ΙΓ.

ΕΥΡΥΤΙΩΝ.

Εὐρυτίων βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, ὁρῶν τὸν πρὸς Ἀρκάδας πόλεμον μηκυνόμενον, στάσιν αὐτοῖς ἐμποιῆσαι μηχανώμενος, κήρυκα ἔπεμψεν ἀγγέλλοντα· Λακεδαιμόνιοι παύονται πολεμοῦντες, ἐάνγε τοὺς ἐναγεῖς ἐξελάσητε· τούτους δὲ εἶναι τοὺς Αἴγιναν ᾑρηκότας· οἱ δὲ τοῦ φόνου τὴν αἰτίαν ἔχοντες, προσδοκῶντες ὑπὸ τοῦ δήμου διωχθήσεσθαι διὰ τὴν τῆς εἰρήνης ἐπιθυμίαν, σὺν ἐγχειριδίοις ἐλθόντες, ἀπέσφαξαν ὅσους ἠδύναντο· πολλοὺς δὲ καὶ συμμάχους προσεποιήσαντο, τὴν ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. οἱ δὲ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμοῦντες συνετάχθησαν, ὥστε δίχα διαιρεθέντες, ὁπλισάμενοι προελθόντες παρετάξαντο· οἱ δὲ τὰ τοῦ δήμου φρονοῦντες ἡττηθέντες, πρὸς μέρος τι τοῦ τείχους καταφυγόντες, τὰς πύλας ἀνοίξαντες, Λακεδαιμονίους ἐδέξαντο. οἱ δὲ κατέσχον τῇ στάσει Μαντίνειαν, ἧς τῷ πολέμῳ κρατεῖν οὐκ ἠδύναντο.

ΚΕΦ.

liberis, et conjugibus captis, ut illos ſervarent, et regionem et urbes Dorienſibus tradiderunt.

CAP. XIII.

EURYTION.

Eurytion rex Lacedæmoniorum videns bellum adverſus Arcadas ſuſceptum protrahi ac duci, ut factionem inter ipſos moveret, præconem miſit qui nuntiaret: Lacedæmonii a bello deſiſtunt, ſi reos ac nocentes expuleritis. Eos autem eſſe, qui Æginam cepiſſent. qui rei de cæde, verentes, ne a populo ob pacis cupiditatem ad ſupplicium raperentur, cum gladiis venientes, quotquot potuerunt, morte affecerunt. Multos etiam ſocios aſciverunt, promiſſa libertate. Qui vero pacem concupierant, ad pugnam inſtruebantur, hinc in duas partes diviſi armis captis contra ſe invicem in aciem prodibant. At qui a populi partibus ſtabant, victi ad partem quandam mœniorum confugiebant, et apertis portis Lacedæmonios accipiebant: qui per factionem Mantineam obtinuerunt, quam bello non potuerunt capere.

CAP.

ΚΕΦ. ΙΔ.

ΕΦΟΡΟΙ.

Οἱ Ἔφοροι μηνυθέντες ἐπιβουλεύειν Κινάδωνα, συλλαβεῖν αὐτὸν ἐν τῇ πόλει συμφέρειν οὐχ ἡγούμενοι, τῶν ἱππέων τινὰς κρύφα προπέμψαντες ἐς Αὐλῶνα τῆς Λακωνικῆς οὐ πρὸ πολλοῦ, τὸν Κινάδωνα καλέσαντες μετὰ δύο στρατιωτῶν, ἐς Αὐλῶνα ἔπεμψαν ὡς ἐπὶ πρᾶξιν ἀπορρήτων· ὡς δὲ ἀφίκοντο, οἱ προπεμφθέντες ἱππεῖς συλλαβόντες αὐτὸν, στρεβλώσαντες, μαθόντες τοὺς κοινωνοὺς τῆς ἐπαναστάσεως, ἐπέστειλαν τοῖς Ἐφόροις· οἱ δὲ μαθόντες τοὺς μηνυθέντας, ἄνευ ταραχῆς ἀπέκτειναν, οὐ παρόντος τοῦ μεμηνυκότος.

β´ Οἱ Ἔφοροι πυθόμενοι τοῖς Παρθενίοις σημεῖον ξυγκείμενον, ὅταν μέλλωσιν ἄρχεσθαι τῆς ἐπαναστάσεως, ἐκ μέσης τῆς ἀγορᾶς πῖλον ἀνασχεῖν, προσέταξαν τῷ κήρυκι ἀναγορεῦσαι· οἱ τὸν πῖλον αἴρειν μέλλοντες, ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄπιτε. τούτου δὲ κηρυχθέντος, οἱ κοινωνοῦντες τῆς ἐπιθέσεως ἐπέσχον, ὡς προεγνωσμένης τῆς πράξεως.

ΚΕΦ.

CAP. XIV.

EPHORI.

Ephori certiores facti Cinadonem ipsis insidias struere, comprehendere ipsum in urbe non conducere rati, quibusdam equitibus clam Aulonem Laconicæ regionis præmissis non multo ante, Cinadonem vocatum cum duobus militibus Aulonem miserunt, ad negotium quoddam arcanum. Qui cum venissent in constitutum locum, præmissi equites eum comprehensum quæstione adhibita examinarunt: cumque conjurationis socios cognovissent, scripserunt Ephoris. Qui re cognita, indicatos sine tumultu occiderunt, cum is qui indicarat præsto non esset.

2 Ephori audientes, a Partheniis signum esse constitutum, ut cum vellent incipere seditionem, in medio foro pileum attollerent, præconem jusserunt proclamare: Qui pileum tollere vultis, ex foro discedite. Hoc promulgato, continuerunt se qui consilii participes erant, quod rem præcognitam esse viderent.

CAP.

ΚΕΦ. ΙΕ.

ΙΠΠΟΔΑΜΑΣ.

Ἱπποδάμας ὑπὸ Ἀρκάδων ἐν Πρασίαις ἐπολιορκεῖτο· λιμὸς ἦν· οἱ Σπαρτιάται κήρυκα ἔπεμψαν· εἴσω παρελθεῖν Ἀρκάδες ὐκ ἐπέτρεψαν. Ἱπποδάμας ἀπὸ τῦ τείχυς τῷ κήρυκι ἀπεκρίνατο, τοῖς Ἐφόροις ἄγγελε, τὴν γυναῖκα κωλύειν, τὴν ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Χαλκιοίκυ δεδεμένην· οἱ μὲν Ἀρκάδες ὐκ ἐνόησαν· οἱ δὲ Λάκωνες συνῆκαν, ὅτι λιμὸν κωλύειν ἐπιστέλλοι. ἦν γὰρ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Χαλκιοίκυ ἀνακειμένη λιμῦ γραφὴ, γυνὴ γεγραμμένη, ὠχριῶσα, λεπτὴ, τὼ χεῖρε ὀπίσω δεδεμένη· ὥς τε τὸ ἀφανὲς τοῖς πολεμίοις, φανερὸν τοῖς πολίταις Ἱπποδάμαντος ἦν.

ΚΕΦ. Ιϛ.

ΓΑΣΤΡΩΝ.

Γάστρων Λακεδαιμόνιος, μέλλων ἐν Αἰγύπτῳ συμβαλεῖν τοῖς Πέρσαις, μετενέδυσε τὰς πανοπλίας. καὶ τὰς μὲν τῶν Ἑλλήνων τοῖς Αἰγυπτίοις· τὰς δὲ, τῶν Αἰγυπτίων τοῖς

CAP. XV.

HIPPODAMAS.

Hippodamas ab Arcadibus Prasiis oppugnabatur. Cum fame premeretur, Spartiatæ præconem miserunt, quem in urbem introire, Arcades non sunt passi, Hippodamas a mœnibus præconi respondit: Ephoris nuntia, fœminam prohibere, in æde Chalciœci ligatam: Arcades non intellexerunt. At Lacones animadverterunt, quod famem prohibere diceret. Erat enim in æde Chalciœci suspensa Famis imago, fœmina picta ac pallens, tenuis, manibus in tergum revinctis. Itaque hostibus obscurum, civibus vero manifestum fuit Hippodamantis dictum.

CAP. XVI.

GASTRON.

Gastron Lacedæmonius, in Ægypto prælium initurus cum Persis, mutavit armaturas. Et Græcorum armis Ægyptios, Ægyptiorum vero Græcos induit. Occultans au-

τοῖς Ἕλλησι περιέθηκε. κρύψας δὲ τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τοῖς Ἕλλησι, παρατάξας προῆγε τοὺς Ἕλληνας. τῶν δὲ οὐδὲν ἐνδιδόντων, ἀλλ' εἰς τοὔμπροσθεν βιαζομένων, καὶ προθύμως κινδυνευόντων, ἐξανέστησε τοὺς Αἰγυπτίους ἐν τοῖς ὅπλοις τοῖς Ἑλληνικοῖς· ἰδόντες δὲ οἱ Πέρσαι, καὶ τοὺς Ἕλληνας ὑπονοήσαντες ἐπιέναι, λύσαντες τὴν τάξιν ἔφυγον.

ΚΕΦ. ΙΖ.

ΜΕΓΑΚΛΕΙΔΑΣ.

Μεγακλείδας συμφυγὼν ἐς ὄρος δασὺ, πολιορκούμενος, διελὼν τοῦ στρατεύματος, ὃ μὲν ἀχρεῖον ἦν καὶ βαρύτερον, φεύγειν ἐκέλευσε διὰ τῆς ὕλης, εἰδὼς ὅτι φανερὸν ἐστὶ τοῖς πολεμίοις· οἱ μὲν ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς φεύγοντας. ὁ δὲ τὴν εὔχρηστον καὶ γενναίαν δύναμιν ἔχων ἐπὶ τὴν ἐναντίαν ὁδὸν τῆς ὕλης τραπόμενος, ὑπεξέφυγεν ἀσφαλῶς.

ΚΕΦ. ΙΗ.

ΑΡΜΟΣΤΗΣ.

Ἁρμοστὴς Λακεδαιμόνιος ὑπὸ Ἀθηναίων ἐπολιορκεῖτο. δυοῖν ἔτι λοιπὸν ἡμερῶν ἔχων ἔνδον τροφάς· κῆρυξ ἧκε Σπαρ-

autem Ægyptios armatura Græcorum, instructa acie produxit Græcos. Quibus nihil remittentibus, sed vi patefacientibus præ se viam, atque alacriter periculum subeuntibus, excitavit Ægyptios in armis Græcis. Persæ id videntes, et Græcos accedere suspicati, perturbatis ordinibus in fugam se conjecerunt.

CAP. XVII.

MEGACLIDAS.

Megaclidas, cum in montem arboribus densum confugisset, obsessus, exercitum divisit, et eam partem quæ inutilis erat, atque gravior, per sylvam fugam capere jussit: sciens id hostibus perspicuum fore. Quibus in fugientes impetum facientibus, tum ille utiliori et strenua parte copiarum, ad contrariam sylvæ viam conversus, aufugit sine periculo.

CAP. XVIII.

HARMOSTES.

Harmostes Lacedæmonius ab Atheniensibus obsidebatur; duorum adhuc dierum commeatu instructus. Præco

Σπαρτιάτης· οὐ συνεχώρουν Ἀθηναῖοι βαδίζειν εἴσω τοῦ τείχους, ἀλλὰ πρὸ τοῦ τείχους λέγειν ἃ βούλοιτο, πάντων ἀκουόντων· ὁ κήρυξ, θαῤῥεῖν, ἔφη, 56 κελεύουσί σοι Λακεδαιμόνιοι, καὶ προσδέχεσθαι βοήθειαν διὰ τάχους· ὁ δὲ Ἁρμοστὴς μὴ πάνυ ἔφη σπεύσητε βοηθοῦντες· τροφὰς γὰρ ἔχουσι πέντε μηνῶν ἔτι. Ἀθηναῖοι, καὶ γὰρ χειμὼν προσῄει, μακρὰν καὶ χειμερινὴν πολιορκίαν ἀπαγορεύσαντες, καὶ δὴ διαλύσαντες τὸ στρατόπεδον ᾤχοντο.

ΚΕΦ. ΙΘ.

ΘΙΒΡΩΝ.

Θίβρων ἐν Ἀσίᾳ χωρίον πολιορκῶν, τὸν φρούραρχον ἔπεισεν ἐπὶ συνθήκας προελθεῖν, ὀμόσας εἰ μὴ συντίθοιντο, πάλιν αὐτὸν εἰς τὸ φρούριον καταστήσειν. ὁ μὲν προῆλθε, καὶ λόγων ἐκοινώνησεν· οἱ δὲ τοῦ φρουρίου φύλακες διαλύσεως ἐλπίδι ῥαθυμότερον εἶχον· ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ προσβαλόντες οἱ Θιβρώνιοι κατὰ κράτος αἱροῦσι τὸ χωρίον. Θίβρων δὲ τὸν φρούραρχον εἰς τὸ χωρίον ἀγαγὼν κατὰ τοὺς ὅρκους, προσέταξεν αὐτὸν ἔνδον ἀναιρεθῆναι.

ΚΕΦ. Κ.

56 MSS. κελεύουσί σε.

Præco venit Spartiata. Non permiſerunt Athenienſes, ut intra mœnia veniret : ſed ante mœnia diceret, quæ vellet. Omnibus audientibus præco inquit : Lacedæmonii bonum animum habere jubent, et mox venturum auxilium expectare. Harmoſtes, ne, inquit, omnino feſtinetis opem ferendo. Commeatum enim adhuc quinque menſium habemus. Athenienſes (nam hyems ingruebat) diuturnam et hyemalem oppugnationem deſperantes, et exercitum diſſolventes, abſceſſerunt.

CAP. XIX.

THIBRON.

Thibron in Aſia caſtellum oppugnans, præfecto cuſtodiæ perſuaſit, ut ad faciendum fœdus prodiret, jurans, ſi non feriretur, ſe rurſus ipſum in caſtellum reſtiturum. Qui quidem proceſſit, et in colloquium venit. Cuſtodes autem caſtelli, ſpe pacis diſſolutius agebant. Interea Thibronii impreſſionem facientes, vi munitionem capiunt. Thibron vero præfectum cuſtodiæ reductum in caſtellum, quemadmodum jusjurandum habebat, juſſit eum intus morte affici.

ΚΕΦ. Κ.
ΔΗΜΑΡΑΤΟΣ.

Δημάρατος ἐπιστέλλων Σπαρτιάταις, περὶ τῆς Ξέρξου στρατείας ἐς πτύχα ἀκήρωτον τὴν ἐπιστολὴν γράψας ἐπεκήρωσεν, ἵνα ὡς ἄγραφος διὰ τῶν φυλάκων [57] κομισθείη.

ΚΕΦ. ΚΑ.
ΗΡΙΠΠΙΔΑΣ.

Ἡριππίδας ἀφικόμενος εἰς Ἡράκλειαν τὴν Τραχινίαν, συναγαγὼν ἐκκλησίαν, περιστήσας τοὺς ὁπλίτας ἐκήρυξε τοὺς Τραχινίους καθίσαι χωρίς. οἱ μὲν ἐκάθισαν· ὁ δὲ ἐκέλευσεν αὐτοὺς, περὶ ὧν ἀδικοῦσιν, Λακεδαιμονίοις κρίσιν ὑποσχεῖν, ὡς νόμιμόν ἐστιν ἐν τῇ Σπαρτιάτιδι δεθέντας. ἐπεὶ δὲ ὑπὸ τῶν ὁπλιτῶν δεθέντες, ἔξω πυλῶν ἤχθησαν, καὶ δὴ πάντες ἀνῃρέθησαν.

ΚΕΦ. ΚΒ.
ΙΣΧΟΛΑΟΣ.

Ἰσχόλαος ἐν Αἴνῳ πλησίον ὁρῶν Ἀθηναίους ἐφορμοῦντας ναυσὶ πολλαῖς, δεδοικὼς μὴ νύκτωρ ἐπιπλεύσαντες πολλὰ [illegible] τῶν

57 MSS. κομισθῇ.

CAP. XX.
DEMARATUS.

Demaratus litteras mittens Spartiatis de exercitu Xerxis, in tabula experte ceræ ſcriptam epiſtolam cetera obduxit, ut per cuſtodes quaſi ſine litteris ferretur.

CAP. XXI.
ERIPPIDAS.

Erippidas cum veniſſet Heracleam Trachiniam, vocata concione, poſitis in circuitu armatis, promulgavit, ut Trachinii ſeorſim ſederent. Quibus ſedentibus, ille juſſit de ſuis injuriis cauſſam apud Lacedæmonios dicere, quemadmodum vinctos in Spartiatide leges jubent. poſt ab armatis vincti, extra portas educti omnes interfecti ſunt.

CAP. XXII.
ISCHOLAUS.

Iſcholaus in Æno videns Athenienſes adnavigare multis navibus, ueritus ne ſub noctem appellentes, multa ex

τῶν πλοίων αὐτῦ μετὰ βίας ἀποσπάσωσι, πρὸς τὸν πύργον τὸν ἐπὶ τῦ χώματος, ἅπαντα προσαγαγὼν ἔδησεν ἐκ τῶν ἱςῶν· τὰ δὲ πορρωτέρω σχοινίοις ἐκ τῶν πλοίων συνῆψεν, ὥς τε τὸν σύνδεσμον εἶναι δι᾽ ἀλλήλων· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νυκτὸς ἐπελθόντες ἀφέλκειν πειρώμενοι, τῶν πλοίων ὐδὲν ἀπέσυραν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Αἴνυ τῶν φυλάκων ἀγγειλάντων 58 ὑπεξελθόντες, ἐδίωξαν τὺς Ἀθηναίυς, οἱ μὲν ἀπὸ τῆς γῆς, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν.

β' Ἰσχόλαος ἐν ὁδῷ κατὰ μὲν θάτερον ἀποκρήμνῳ καὶ σφαλερᾷ, κατὰ θάτερον δὲ ὄρος ἐχύσῃ, ὃ κατεῖχον οἱ πολέμιοι, πνεύματος γινομένυ μεγάλυ, τὴν ὕλην ἐνέπρησεν. ὥς τε τῶν παραφυλαττόντων πολεμίων, ὑπὸ τῦ καπνῦ καὶ τῦ πυρὸς διωχθέντων, κατα τῦτο τὸ μέρος ἀσφαλῶς τὴν δύναμιν ἤγαγεν.

γ' Ἰσχόλαος ὑπὸ Χαβρίυ πολιορκύμενος ἐν Δρυΐ, μέλλοντος προσάγειν τὺς κριὺς, αὐτὸς φθάσας μέρος κατέβαλε τῦ τείχυς· ἄμφω μηχανώμενος· τοῖς μὲν αὐτῦ ςρατιώταις, ἀνδρειότερον ἀγωνίσασθαι, τὸ τῦ τείχυς ὀχυρὸν ὐκ ἔχυσι· τοῖς δὲ πολεμίοις τὸ καταπεφρονῆσθαι τὴν

58 ἐπεξελθόντες Mſſ.

ex ſuis navigiis vi abſtraherent, ad turrim, quæ in vallo erat, omnia perducta ligaverunt ex malis. Remotiora per funes inter ſe invicem conjunxerunt, ut mutua eſſet connexio. Athenienſes noctu accedentes, abſtrahere conati navigia, nihil abſtraxerunt. At illi ab Æno nuntiantibus cuſtodibus clam egreſſi, inſecuti ſunt Athenienſes partim terra, partim navibus.

2 Iſcholaus in itinere ab altero latere præcipitia et periculoſa loca, ab altero montem habente, quem tenebant hoſtes, orto ingenti vento, ſylvam incendit. Itaque hoſtibus, qui montem obſidebant, fumo et igni dejectis, hac parte exercitum abſque periculo duxit.

3 Iſcholaus cum in Drye oppugnaretur a Chabria, volente arietes admovere, prior ipſe muri partem dejecit: utrumque ſecum reputans, ut ſui milites fortius pugnarent, cum munitionem mœniorum non haberent: et hoſtes exiſtimarent, ſuas machinas oppugna-

τὴν παρασκευὴν τῶν πολιορκητικῶν μηχανημάτων· ἀμέλει τὴν ἑκούσιον ἀποτείχισιν φοβηθέντες, παρελθεῖν εἰς τὴν πόλιν οὐκ ἐθάρσησαν.

δ´ Ἰσχόλαος, προσκαθημένων Ἀθηναίων, πυθόμενος εἶναί τινας τῶν φυλάκων τοὺς προδιδόντας, νύκτωρ ἐφοδεύων τὰς φυλακὰς ἑκάστῳ τῶν φυλάκων παρέζευξε τῶν μισθοφόρων ἕνα. τοῦτο πράξας, ἀταράχως ἔφυγε τῆς προδοσίας τὸν κίνδυνον.

ΚΕΦ. ΚΓ.

ΜΝΑΣΙΠΠΙΔΑΣ.

Μνασιππίδας ὀλίγου πλῆθος ἦγεν· ἐπεὶ δὲ νυκτὸς ἐπέθεντο πολέμιοι, τοὺς ψιλοὺς καὶ τοὺς σαλπιγκτὰς ἐκέλευσεν ἐν τῷ 59 σκότῳ περιελθόντας ὄπισθεν τῶν ἐπιτιθεμένων σημαίνειν τὸ πολεμικὸν, καὶ ἀκροβολίζεσθαι· οἱ δὲ ὡς ὑπὸ πλήθους πολλοῦ κυκλούμενοι, διὰ τάχους ἀνεχώρησαν.

ΚΕΦ. ΚΔ.

59 σκότει *Vulg.*

oppugnatorias esse contemtas. Certe hostes spontaneam mœniorum destructionem metuentes, ingredi in urbem non audebant.

4 Ischolaus, obsidentibus Atheniensibus, audiens aliquos ex custodibus moliri proditionem, noctu vigilias adiens, unicuique custodi mercenarium unum adjunxit. Hoc facto, sine tumultu proditionis periculum effugit.

CAP. XXIII.

MNASIPPIDAS.

Mnasippidas exiguam multitudinem ducebat. Cum autem hostes noctu impetum facerent, jussit levis armaturæ milites et tibicines in tenebris circumire, et a tergo impetentium, classicum canere, ac jacula mittere. Illi igitur, tanquam inclusi a magna multitudine, confestim discesserunt.

CAP. XXIV.

ΚΕΦ. ΚΔ.

ΑΝΤΑΛΚΙΔΑΣ.

Ἀνταλκίδας ἐν Ἀβύδῳ μετὰ ναυτικοῦ πλείονος διατρίβων, Ἀττικὰς τριήρεις ὁρμούσας ἐν Τενέδῳ μαθὼν, φοβουμένας ἐς Βυζάντιον διαπλεῦσαι πρὸς Ἰφικράτην, ἀγγείλαντος τινὸς ὡς Ἰφικράτης πολιορκοίη Χαλκηδονίους, φίλους ὄντας, παρήγγειλεν ἀποπλεῖν εἰς Χαλκηδόνα· καὶ ἀναχθεὶς ἐνήδρευσεν περὶ τὴν Κυζικηνήν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Τενέδου τὴν [60] ἀναγωγὴν τὴν Ἀνταλκίδου πυθόμενοι, κατὰ τάχος ἐπειρῶντο πρὸς τὸν Ἰφικράτην πλεῖν· ἐπεὶ δὲ ἐγένοντο κατὰ τὰς τῶν πολεμίων τριήρεις, οὐχ ὁρωμένας, ἀλλ' ἀφανῶς ἐφορμούσας, Ἀνταλκίδας ἄφνω προσπεσὼν ταῖς Ἀττικαῖς, τὰς μὲν κατέδυσε, τῶν δὲ πλειόνων ἐκράτησεν.

ΚΕΦ. ΚΕ.

ΑΓΗΣΙΠΟΛΙΣ.

Ἀγησίπολις Μαντίνειαν ἐπολιόρκει μετὰ τῶν συμμάχων· οἱ πρὸς τοὺς Μαντινεῖς εὖ διακείμενοι, διὰ τὸ Λακεδαι-

60 MSS. ἀγωγήν.

CAP. XXIV.

ANTALCIDAS.

Antalcidas in Abydo cum majore classe desidens, cum Atticas triremes in Tenedo appellere cognovisset, metuentes Byzantium trajicere ad Iphicratem, nuntiante quodam Iphicratem oppugnare Chalcedonios, socios et amicos, præcepit suis, ut ad Chalcedonem naves dirigerent. solvensque ad Cyzicenam terram in insidiis delituit. Qui vero in Tenedo erant, audita solutione Antalcidæ, confestim ad Iphicratem navigare instituerunt. Postquam autem ad hostium triremes venerunt, quæ non cernebantur, sed occulte stabant, Antalcidas repentino impetu Atticas invadens, aliquas submersit, plurimis vero potitus est.

CAP. XXV.

AGESIPOLIS.

Agesipolis Mantineam oppugnabat cum sociis: qui bene erga Mantinenses affecti, tamen Lacedæmonios

κεδαιμονίους ἄρχειν τῆς Ἑλλάδος εἵποντο μὲν ἐπὶ τὸν πόλεμον, κρύφα δὲ εἰσέπεμπον τοῖς Μαντινεῦσι νυκτὸς ἃ ἐδέοντο· Ἀγησίπολις μαθὼν τὰ δρώμενα, κύνας περὶ τὸ στρατόπεδον ἠφίει πολλούς· πλείονας δὲ κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς τὴν πόλιν, ὅπως μηδεὶς αὐτομολοίη, φυλαττόμενος ὑπὸ τῶν κυνῶν ἁλῶναι.

ΚΕΦ. Κϛ.

ΣΘΕΝΙΠΠΟΣ.

Σθένιππος Λάκων ζημιωθεὶς χρήμασιν ὑπὸ τῶν Ἐφόρων, προσποιητῶς αὐτομολῆσαι πρὸς τοὺς Τεγεάτας ὑποκρινόμενος· δεξαμένων αὐτὸν ὡς αἰτίαν ὀργῆς δικαίαν ἔχοντα, τοὺς διαπολιτευομένους τῷ ἄρχοντι αὐτῶν Ἀριστοκλεῖ διαφθείρας, μετὰ τούτων, πομπῆς οὔσης, θύειν αὐτὸν μέλλοντα προσπεσὼν ἀπέκτεινεν.

ΚΕΦ. ΚΖ.

ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΔΑΣ.

Καλλικρατίδας Κυρηναῖος, τὸν τὴν ἄκραν Μαγνησίας φυλάττοντα. . αὐτοῦ δέξασθαι δ'· τοῦ δὲ ἐπιτρέψαντος, ἕκαστον

nios Græciæ imperium tenentes sequebantur ad bellum; clam vero Mantinensibus intromittebant, quibus eis opus erat. Agesipolis cum didicisset, quæ fierent, multos canes circum castra dimisit. Plures autem ea parte, quæ spectabat ad urbem, ne quis transiret, cavens ne a canibus interciperetur.

CAP. XXVI.

STHENIPPUS.

Sthenippus Lacon mulctatus pecuniis ab Ephoris, ficte ad Tegeatas transfugit. Quibus eum recipientibus, quasi justam iræ caussam habentem, corruptis, qui principi ipsorum Aristocli in administranda republica adversarii erant, iis sociis usus, inter pompam sacrificare eum volentem adortus, interfecit.

CAR. XXVII.

CALLICRATIDAS.

Callicratidas Cyrenensis, ab eo qui arcem Magnesiæ custodiebat, petiit, ut quatuor ex suis *ægrotantes* reciperet.

ἕκαστον θωρακίσας κατέκλινε, σπάθας αὐτοῖς παραθεὶς χλανίδα ἐπιβαλὼν ἄνωθεν. ἐπεὶ δὲ κλίνας δ' φέροντες ἔνδον πυλῶν ἐγένοντο εἴκοσιν ὁμȣ̃ νεανίαι, ὡπλισμένοι, τȣ̀ς φύλακας ἀποσφάξαντες, τὴν ἄκραν κατέσχον.

β' Καλλικρατίδας ἐν Μαγνησίᾳ πολιορκȣ́μενος, τῶν πολεμίων κριȣ̀ς προσαγαγόντων τοῖς τείχεσιν, αὐτὸς κατὰ τὸ ἀπρόσμαχον τȣ̃ τείχȣς παῤῥήξας τȣ̃ πύργȣ μέρος, παραφυλάξας τὸν καιρὸν τῆς τῶν προσβαλόντων διαδοχῆς, περιῆλθε τὸ τεῖχος· καὶ κατὰ νώτȣ προσπεσὼν, πολλȣ̀ς μὲν αὐτῶν διέφθειρεν, ȣ̓κ ὀλίγȣς δὲ ἐζώγρησε· μετὰ δὲ τὴν νίκην τὸ τεῖχος ἀνῳκοδόμησεν.

ΚΕΦ. ΚΗ.

ΜΑΓΑΣ.

Μάγας ἀπὸ Κυρήνης ἐκστρατεύων, κατέλιπε μὲν καὶ τῶν φίλων τȣ̀ς φρȣρήσοντας την πόλιν· ὄργανα δὲ καὶ βέλη, καὶ μηχανήματα, κατέκλειεν εἴσω τῆς ἄκρας· ἀφῄρει δὲ καὶ τῶν τειχῶν τὰς ἐπάλξεις, ὅπως, εἰ τινὲς νεωτερίσειαν, ἀνεωγυῖαν ἔχοι τὴν διὰ τῶν πυλῶν εἴσοδον.

β' Μάγας

ciperet. Quo permittente, ſingulos thoracibus indutos reclinavit, enſesque deſuper chlamyde tectos appoſuit. Cum qui lectos quatuor portabant, intra portas veniſſent, viginti ſimul juvenes armati cuſtodibus trucidatis, arcem obtinuerunt.

2 Callicratidas, cum Magneſiæ oppugnaretur, hoſtibus arietes admoventibus, ipſe in eo loco, ubi mœnia oppugnari non poterant, diſtrahens partem ex turri, obſervans tempus oppugnantium ſucceſſionis, circumivit mœnia: et a tergo irruens, multos ex ipſis interfecit Non paucos etiam vivos cepit. Poſt victoriam autem, mœnia rurſus exædificavit.

CAP. XXVIII.

MAGAS.

Magas a Cyrene expeditionem faciens, reliquit ſocios qui urbem tuerentur. Inſtrumenta vero atque tela ac machinas in arcem incluſit, et mœniorum propugnacula ſuſtulit, ut ſi quid novarum rerum molirentur, apertum haberet per portas introitum.

2 Magas

β' Μάγας Παραιτώνιον κατασχὼν, συνέταξε τοῖς φρυκτωροῖς πυρσὸν φίλιον αἴρειν ἑσπέρας· καὶ πάλιν βαθέος ὄρθρου τὸν αὐτόν. τῇ τῶν πυρσῶν ἀπάτῃ προῆλθε τῆς χώρας, 61 ἄχρι τοῦ Χίου καλουμένου.

ΚΕΦ. ΚΘ.

ΚΛΕΩΝΥΜΟΣ.

Κλεώνυμος Λακεδαιμονίων βασιλεὺς, Τροιζῆνα πολιορκῶν, κατὰ πολλὰ μέρη τῆς πόλεως ὀξυβελεῖς περιστήσας, ἐκέλευσεν ἀφιέναι, τοῖς βέλεσιν ἐπιγράψας· ἥκω τὴν πόλιν ἐλευθερώσων. ἔχων δὲ καὶ Τροιζηνίους αἰχμαλώτους, ἀφῆκεν ἄνευ λύτρων· οἱ μὲν αἰχμάλωτοι εἴσω παρελθόντες εὐηγγελίζοντο. Εὐδαμίδας δὲ στρατηγὸς 62 κρατερῶς φυλάττων τὴν πόλιν τοῖς νεωτερίζουσι παρετάττετο· καὶ δὴ τῶν ἔνδον ἀλλήλοις μαχομένων, Κλεώνυμος προσθεὶς κλίμακας ἐξεῖλε τὴν πόλιν, καὶ διήρπασε, καὶ Σπαρτιάτην ἁρμοστὴν μετὰ φρουρᾶς ἐπέστησεν.

β' Κλεώνυμος Ἔδεσσαν πολιορκῶν, τοῦ τείχους πεσόντος, τῶν πολεμίων ἐπελθόντων σαρισσοφόρων· ἑκάστη δὲ σάρισ-

61 ἄχρι τοῦ χι καλουμένου Mſſ. et Codd. *Caſ.* 62 κρατερῷ *Flor.* quod melius eſt. *Maſv.*

2 Magas occupato Parætonio, compoſuit cum ſpeculatoribus, ut facem amicam tollerent ſub veſperam atque iterum ſummo mane eandem. Facium dolo proceſſit in regione uſque ad eum locum qui Chius dicitur.

CAP. XXIX.

CLEONYMUS.

Cleonymus Lacedæmoniorum rex, Trœzenem urbem oppugnans, ad multas urbis partes circumcirca expeditos jaculatores collocavit, et emittere juſſit, jaculis inſcribens: Venio, ut civitatem in libertatem aſſeram. Trœzenios etiam, quos captivos habebat, ſine redemtionis pretio dimiſit. Captivi in urbem reverſi, fauſtum nuntium adferebant. Eudamidas vero dux ſumma diligentia cuſtodiens civitatem, cum his qui novas res agitarent, pugnabat. Cum intus illi inter ſe dimicarent, Cleonymus appoſitis ſcalis, evertit civitatem atque diripuit. Et Spartiatam præſectum cum præſidio impoſuit.

2 Cleonymus Edeſam oppugnans, cum mœnia cecidiſſent, et hoſtes exirent ſariſſigeri, (quælibet ſariſſa cubi-

σάρισσα πηχῶν ἦν ἑκκαίδεκα· ἐπύκνωσε τὴν αὐτῶ φάλαγγα ἐς βάθος· τὰς δὲ πρωτοστάτας καὶ τὰς τέτων ἐπιστάτας ἄνευ δοράτων ἔταξε, παραγγείλας, ἂν συμμίξωσιν οἱ σαρισσοφόροι, διαλαβεῖν ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ τὴν σάρισσαν, καὶ κατέχειν. τὰς δὲ ἑπομένας παρὰ πλευρὸν ἑκάστα παρελθόντας ἐνεργεῖν τὴν μάχην· οἱ μὲν ἐλάβοντο τῶν σαρισσῶν. οἱ δὲ ἀνθέλκοντες ἦσαν· οἱ δὲ κατόπιν παρελθόντες ἀνεῖλον τὰς σαρισσοφόρας, καὶ ἄχρηστον ἠλέγχθη τὸ σαρίσσης μέγεθος, τῇ Κλεωνύμα δεινότητι.

ΚΕΦ. Λ.
ΚΛΕΑΡΧΟΣ.

Κλέαρχος Ἡρακλεώτης, ἀκρόπολιν ἀναστῆσαι βαλόμενος, μισθοφόρας συνέταξε λεληθότως ἐξιέναι νυκτὸς, λωποδυτεῖν, ἁρπάζειν, ὑβρίζειν, τιτρώσκειν. ἀγανακτᾶντες οἱ πολῖται, παρεκάλεσαν Κλέαρχον βοηθεῖν· ὁ δὲ ἀκ ἄλλως ἔφη δυνατὸν εἶναι τὴν ἀπόνοιαν αὐτῶν κατασχεῖν, εἰ μή τις αὐτὰς περιτειχίσειεν. συγχωρησάντων Ἡρακλεωτῶν, τόπον τῆς πόλεως περιτειχίσας, ἀκρόπολιν κατασκευάσας, ἀκ

cubitorum sexdecim erat) suam phalangem in latitudinem condensivit. Antesignanos autem, et horum aitires, sine hastis collocavit, dato præcepto, ut, si sarissigeri aggrederentur, ipsi utraque manu sarissam apprehenderent, atque tenerent. At sequentes ad uniuscujusque latus procederent, et pugnam facerent. Qui cum manibus arriperent sarissas, hostes retrahebant. Posteriores vero accedentes, interfecerunt sarissigeros, et Cleonymus ostendit sua solertia, magnitudinem sarissæ nulli usui esse.

CAP. XXX.
CLEARCHUS.

Clearchus Heracleotes arcem ædificare volens, constituit, ut mercenarii noctu clam exirent, raperent, agerent, injuriam inferrent, vulnerarent. Cives id indigne ferentes, Clearchi auxilium imploraverunt. Qui neminem aliter audaciæ immanitatem eorum cohibiturum dixit, nisi quis ipsos mœnibus circumdaret. Permittentibus Heracleotis, locum civitatis munivit: arce facta,

οὐκ ἐκείνους ἐκώλυσεν, ἀλλ' αὐτῷ τὸ ἐξεῖναι πάντας ἀδικεῖν παρέσχεν.

β' Κλέαρχος Ἡρακλείας τύραννος ἐλογοποίησεν, ὡς ἀπαλλαγῆναι βουλόμενος μετὰ τῶν δορυφόρων, καὶ τῇ βουλῇ τῶν τριακοσίων παραδοῦναι τὰ πράγματα· οἱ δὲ συνῆλθον ἐς τὸ βουλευτήριον ὡς ἐπαινεσόμενοι Κλέαρχον, καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποληψόμενοι. ὁ δὲ περιστήσας τῷ βουλευτηρίῳ στρατιώτας, τῶν τριακοσίων ὑπὸ τοῦ κήρυκος ἀνακαλουμένων, καθ' ἕνα συλλαβὼν, ἐκέλευσε πάντας ἄγειν εἰς τὴν ἀκρόπολιν.

γ' Κλέαρχος βουλόμενος πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀποκτεῖναι, πρόφασιν οὐκ ἔχων, 63 κατέλεξε τοὺς ἀπὸ ἑκκαίδεκα ἐτῶν μέχρι έ καὶ ζ' ἐπὶ στρατείαν ἐν τοῖς κυνικοῖς καύμασιν, ὡς πόλιν Ἀστακῶν πολιορκήσων. ἐπεὶ δὲ ἧκε τῆς Ἀστακοῦ πλησίον, τοὺς μὲν πολίτας ἐν ἑλώδει χωρίῳ καὶ νηνέμῳ, καὶ μεστῷ στασίμων ὑδάτων, ἐκέλευσε στρατοπεδεῦσαι, παραγγείλας προσέχειν, μὴ Θρᾶκες ἐπιφανῶσιν ἐκ τῆς χώρας. αὐτὸς δὲ, ὡς κακοπαθήσων περὶ τὴν πολιορκίαν

63 Mſſ. κατέλιπε. Numeri, qui ſequuntur έ καὶ ζ', corrupti ſunt. *Maſv.*

facta, non illos arcuit, ſed poteſtatem ad injuriam omnibus inferendam comparavit.

2 Clearchus Heracleæ tyrannus rumores ſparſit, ſe dimiſſurum ſatellites, et conſilio trecentorum Rempublicam traditurum. Qui convenerunt in curiam, ad laudibus afficiendum Clearchum, et libertatem recipiendam. At ille poſitis ad curiam militibus, trecentos per præconem evocavit, et ſingulatim comprehenſos juſſit omnes in arcem duci.

3 Clearchus multos cives de medio tollere volens, cum occaſionem et cauſſam non haberet, delegit eos, qui eſſent ab anno ſedecimo uſque ad duodecimum, ad expeditionem in Caniculæ æſtu, quaſi urbem Aſtacum oppugnaturus. Poſtquam vero appropinquavit Aſtaco, cives quidem in paluſtri loco, et quieto atque pleno ſtantium aquarum, juſſit caſtra ponere: præcipiens ut animadverterent, ne Thraces e regione apparerent. Ipſe vero, quaſi ſummam moleſtiam oppugna-

κίαν μετὰ τῶν ξένων ὑψηλὰ χωρία καὶ σύσκια, ὕδασιν ἐπιῤῥεόμενα, καταλαβόμενος, ἐστρατοπέδευσε· καὶ μέχρι τοσούτου τὴν πολιορκίαν ἐξέτεινεν, ἕως τοὺς πολίτας αὐτοῦ διεφθείρεν ὥρα θέρους τὸ ἑλῶδες καὶ ἐπίνοσον τοῦ στρατοπέδου· ἐπεὶ δὲ διεφθάρησαν ἅπαντες, τότε μετὰ τῶν μισθοφόρων ἀνέζευξε, λοιμῷ προσθεὶς τὴν αἰτίαν τῆς τῶν πολιτῶν τελευτῆς.

ΚΕΦ. ΛΑ.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ.

Ἀριστομένης Λακεδαιμόνιος, Διονυσίῳ συμμαχῶν, τροπῆς βραχείας γενομένης ὁρῶν τὰς τριήρεις ἀναμεμιγμένας παρήγγειλε τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις βοᾷν, ἔα φεύγειν· οἱ πολέμιοι τῆς βοῆς ταύτης ἀκούσαντες ἐς φυγὴν ἐτράποντο, δόξαντες κατὰ κράτος ἡττᾶσθαι.

β' Ἀριστομένης Μεσσηνίων ἡγεμὼν τρὶς ἑκατομφόνια θύσας κατὰ Λακεδαιμονίων, ἰσχυροῖς ποτὲ τραύμασι περιπεσὼν, ἑάλω σὺν ἄλλοις πλείοσιν. ἔδοξεν τοῖς Λάκωσιν ἅπαντας κατακρημνίσαι, τοὺς μὲν ἄλλους γυμνοὺς, τὸν δὲ Ἀριστο-

oppugnationis toleraturus, cum mercenariis excelſa loca, et umbroſa, aquis affluentia, capit, et in iis caſtrametatur. Et eo uſque oppugnationem extendit, donec ſuos cives perdidiſſent æſtivo tempore paluſtria, et caſtra morbos procreantia. Poſtquam autem omnes perierunt, tunc cum mercenariis etiam movit, peſtique cauſſam civium interitus aſſignavit.

CAP. XXXI.

ARISTOMENES.

Ariſtomenes Lacedæmonius, Dionyſio ferens auxilium, exigua inclinatione facta, videns triremes permixtas, præcepit ſuis militibus, ut clamarent, Sine fugere. Hoſtes audita hac voce, in fugam converſi ſunt, rati ſe vi ſuperari.

2 Ariſtomenes Meſſeniorum dux, cum Hecatomphonia contra Lacedæmonios ter ſacrificaſſet, tandem confectus graviſſimis vulneribus, captus eſt cum aliis pluribus. Viſum eſt Lacedæmoniis omnes præcipites dare, reliquos nudos, at Ariſto-

Ἀριστομένην διὰ τὴν δόξαν τῆς ἀρετῆς ἐν τοῖς ὅπλοις· οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατενεχθέντες παραχρῆμα ἐτελεύτησαν. τοῦ δὲ Ἀριστομένους ἡ ἀσπὶς ἐφελκομένη τὸν ἀέρα, ἐλαφρῶς αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν κατήνεγκεν· ὁ δὲ ἐς τὸ ὕψος ἀναβλέπων καὶ τοὺς κρημνοὺς ἐν κύκλῳ περιέχοντας, οὐκ ἀνῆκε τῆς ἐλπίδος. ἀλλὰ τὸ σύμπαν ὄρος ἀνασκοπούμενος, κατανοήσας εἴσδυσιν στενωτάτην, καὶ δι᾽ αὐτῆς [64] ἀλώπεκος εἰσιούσης, ἀπὸ τῶν κειμένων νεκρῶν ὀστοῦν κλάσας, μιᾶς τῶν ἀλωπέκων λαβόμενος τῆς οὐρᾶς, δακνόμενος ὑπ᾽ αὐτῆς συνεξέδυ αὐτῇ τὰ στενόπορα τοῦ ὄρους τῷ ὀστῷ παραίρων, καὶ παρακόπτων. [65] Καὶ δὴ προελθὼν ἧκεν εἰς τοὺς Μεσσηνίους προϊέναι μέλλοντας ἐς τὴν μάχην· καὶ αὐτίκα ὁπλισάμενος, αὐτὸς ἡγεῖτο τῆς φάλαγγος· οἱ δὲ Λάκωνες Ἀριστομένην ἰδόντες πάλιν ἀριστεύοντα, πάλιν διώκοντα, τὸν βεβλημένον κατὰ τῶν κρημνῶν, ἀφ᾽ ὧν οὐδεὶς ἐσώθη πώποτε, πάντες ἐνέκλιναν ἐς φυγὴν, θνητῆς φύσεως μείζονα εἶναι τὸν ἄνδρα ἡγούμενοι.

γʹ Ἀριστο-

64 Legendum ἀλώπεκας cum Fl. et pro εἰσιούσης, εἰσιούσας, *Masv.* 65 Subjungunt codices: καὶ τὸ συνεξελθὸν, nisi quod Fl. συνεξέθον. Unde legendum videtur καὶ οὕτω συνεξελθών. *Masv.*

Aristomenem propter virtutis opinionem cum armis. Reliqui deturbati statim obierunt. At Aristomenis scutum attrahens aërem, molliter eum in terram detulit. Qui in altum suspiciens, quanquam circumdantia undique præcipitia videret, tamen non abjecit omnem spem. Sed universum montem circumspiciens, animadverso angusto foramine, et per illud introëunte vulpe, defringens e mortuis os, apprehensa unius vulpis cauda, quamvis ab ea morderetur, simul exiit per angustias montis quævis obvia tollens, ac rescindens ossis beneficio, atque ita simul evasit. Egressus autem venit ad Messenios, qui jam ad pugnam ituri erant, et repente sumtis armis ipse phalangem ducebat. Lacones Aristomenem denuo in armis conspicati, et iterum insequentem eum, qui a præcipitio dejectus fuerat, e quo nemo unquam salvus evaserat, omnes in fugam conversi sunt, rati superiorem humana natura virum esse.

3 Aristo-

γ' Ἀριστομένης Μεσσήνιος, αἰχμάλωτος ὑπὸ Λακεδαιμονίων ὢν, καὶ φερόμενος, τῷ παρακειμένῳ πυρὶ ἑαυτὸν προσεκύλισε, καὶ τοὺς δεσμοὺς κατακαύσας, τοὺς μὲν φύλακας ἀνεῖλε· κρύφα δὲ εἰς τὴν Σπάρτην παρελθὼν, καὶ τὰς ἀσπίδας αὐτῶν προσηλώσας τῷ τεμένει τῆς Χαλκιοίκου, ἐπεγράψεν· ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΑΠΟ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ ΑΒΛΑΒΗΣ ΑΝΕΣΩΘΗ. τοῦτο ποιήσας ἐς Μεσσήνην ἐπανῆλθε.

δ' Ἀριστομένης ὁ Μεσσήνιος, Λακεδαιμονίων τοῖς Διοσκούροις πάνδημον θυσίαν ἐπιτελούντων, μετὰ ἑνὸς φίλου, λευκῶν ἵππων ἐπέβησαν ἄμφω, καὶ ταῖς κεφαλαῖς περιθηκάτην χρυσοῦς ἀστέρας, καὶ νυκτὸς ἤδη 66 προϊούσης ἐπεφάνησαν κατὰ σύμμετρον διάστημα τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἔξω πόλεως μετὰ γυναικῶν καὶ παίδων πανηγυρίζουσιν. οἱ μὲν δὴ Διοσκούρων ἐπιφάνειαν ἡγηθέντες γεγονέναι, προΐεσαν ἐς μέθην καὶ ἡδονὴν πλείονα· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων καταβάντες, τὰ ξίφη σπασάμενοι, πλείστους καταφονεύσαντες αὐτῶν, καὶ δὴ ἀφιππεύσαντες ᾤχοντο.

ΚΕΦ. ΛΒ.

66 Cant. προσιούσης.

3 Aristomenes Messenius captus a Lacedæmoniis, et in vincula conjectus, ad appositum ignem se ipsum acclinavit, atque combustis vinculis custodes quidem occidebat: clam vero Spartam ingressus, et eorum scuta Chalciœci templo affigens, inscripsit: ARISTOMENES ILLAESUS A LACEDAEMONIIS EVASIT. Hoc patrato, Messenam reversus est.

4 Aristomenes Messenius, cum Lacedæmonii viritim sacrificia Dioscuris persolverent, cum quodam amico, ambo candidos equos conscenderunt, et capitibus aureas stellas addiderunt, atque nocte jam ingruente, medioeri intervallo Lacedæmoniis extra urbem cum uxoribus et liberis festum agentibus apparuerunt. Qui Dioscurorum apparitionem esse rati, liberius vino et voluptati indulserunt. At illi descendentes ex equis, strictis gladiis plurimos interfecerunt, atque sic incitatis equis discesserunt.

CAP. XXXII.

ΚΕΦ. ΛΒ.
ΚΙΝΕΑΣ.

Ὁ περὶ Μαντίνειαν ἀγὼν ἴσος ἦν Θηβαίοις καὶ Μαντινεῦσι· ἔμελλον οἱ Μαντινεῖς ἐπικηρυκεύεσθαι πρὸς Θηβαίους περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως· Κινέας ὁ Ἀθηναῖος, ἐτεθνήκει δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Δημήτριος ἐν τῇ μάχῃ, πρὸς τοὺς Μαντινέας ἔφη· μᾶλλον ἂν τὸν ἀδελφὸν ἄταφον περιϊδεῖν, ἢ τοῖς πολεμίοις ἧτταν ὁμολογῆσαι βούλεσθαι· καὶ γάρ τὸν ἀδελφὸν διὰ τοῦτο προθύμως ἀποθανεῖν, ἵνα μὴ σταθείη τρόπαιον κατ' αὐτοῦ καὶ κατὰ τῆς πατρίδος· οἱ Μαντινεῖς, τῆς ἐπικηρυκείας ἀπετράποντο.

ΚΕΦ. ΛΓ.
ΗΓΗΤΟΡΙΔΗΣ.

Θάσον ἐπολιόρκουν Ἀθηναῖοι· νόμον ἐκύρωσαν Θάσιοι· τῷ γράψαντι σπείσασθαι πρὸς Ἀθηναίους θάνατος ἔστω. Ἡγητορίδης Θάσιος, ὁρῶν πολλοὺς πολίτας ἀπολλυμένους μακρῷ πολέμῳ καὶ λιμῷ, βρόχον τῷ τραχήλῳ περιβαλὼν ἐς ἐκκλησίαν εἰσελθὼν, Ἄνδρες, ἔφη, πολῖται, ἐμοὶ μὲν ὡς βούλε-

CAP. XXXII.
CINEAS.

Pugna Mantinenſis æqua fortuna a Thebanis et Mantinenſibus facta erat. Voluerunt Mantinenſes legationem ad Thebanos mittere de ſepeliendis mortuis. Cineas Athenienſis, cujus frater Demetrius occubuerat in prælio, ad Mantinenſes inquit: ſe potius fratrem ſuum expertem ſepulcri relicturum, quam hoſtibus cladem ſuorum profeſſurum eſſe. Etenim fratrem ob eam cauſſam promto animo mortem oppetiviſſe; ne tropæum contra ſe atque patriam ſtatueretur. His auditis, Mantinenſes a mittenda legatione deſtiterunt.

CAP. XXXIII.
HEGETORIDES.

Thaſum oppugnabant Athenienſes. Legem juſſerant Thaſii: Qui rogaverit fœdus cum Athenienſibus faciendum eſſe, mortis reus eſto. Hegetorides Thaſius videns multos cives perire diuturno bello ac fame, laqueum injiciens collo, venit in concionem, et, Viri inquit, cives, me quidem, ut vobis libet, et quemadmodum

βούλεσθε, καὶ ὡς ὑμῖν συμφέρει, χρήσασθε· τοὺς δὲ ὑπολειπομένους πολίτας διασώσατε τῷ ἐμῷ θανάτῳ, λύσαντες τὸν νόμον. Θάσιοι ταῦτα ἀκούσαντες, καὶ τὸν νόμον ἔλυσαν, καὶ τὸν Ἡγητορίδην σῶον ἐφύλαξαν.

ΚΕΦ. ΛΔ.
ΔΕΙΝΙΑΣ.

Δεινίας Τελεσίππου, Φεραῖος, ἐν Κρανῶνι τῆς Θετταλίας διῆγε, θηρεύων ὅσα ἐν λίμναις καὶ ποταμοῖς ὀρνίθια· ἀπὸ τοιούτου βίου προῆλθεν ἐπὶ τυραννίδα διὰ τοιαύτης τῆς τέχνης. οἱ Κρανώνιοι τὴν φυλακὴν τῆς πόλεως ἀπεμίσθουν· ὁ δὲ Δεινίας ἐμισθώσατο· καὶ μέχρι τριῶν ἐτῶν ἀκριβεστάτην ἐποιεῖτο τὴν φυλακήν, ὡς τε τὰς νύκτας εἶναι τῶν ἡμερῶν ἀσφαλεστέρας τοῖς ἀωρὶ βαδίζουσιν. ἐπαινούμενος ἐπὶ τούτοις, ἀεὶ καὶ πλείονας προσεμισθοῦτο φύλακας, ὡς μᾶλλον εὐδοκιμοίη τὴν φρουρὰν [67] ἰσχυροτέραν ποιούμενος· τῆς δὲ πόλεως τὴν τοῦ σίτου δεκάτην ἀπεμισθούσης, ἀδελφὸν αὐτοῦ νεώτερον ἀτελῆ καθῆκε μισθωσόμενον, ὑπεράρας εἰς πολὺ τὴν πρόσοδον. οὕτω δὴ τὸν ἀδελφὸν δεκατηλόγον τῆς χώρας ἀποδείξας, καὶ πολλοὺς

67 *Cant.* ὀχυροτέραν.

modum vobis prodest, tractate. At reliquos et superstites cives mea morte conservate, legemque antiquate. His auditis Thasii et legem abrogarunt, et Hegetoridem incolumem servarunt.

CAP. XXXIV.
DINIAS.

Dinias Telesippo natus, Pherensis, in urbe Thessaliæ Cranone degens in paludibus et fluviis aviculas aucupio venabatur. Ab ejusmodi vita ascendit ad tyrannidem, talibus machinis. Cranonii custodiam urbis pretio locabant. Dinias eam conditionem accepit, et usque ad triennium summa cura, diligentiaque excubias egit, ut noctes longe securiores essent diebus, his qui intempestive ambularent. Eam ob rem laudatus, plures sibi vigiles conduxit, ut majorem laudem adipisceretur, si custodiam munitiorem efficeret. Cum vero civitas frumentorum decimas mercede locaret, fratrem suum juniorem ab omnibus officiis immunem subornavit, ut eas conduceret, summe extollens et amplificans reditus. Sic, cum fratrem suum decimarum collectorem

πολλὰς νεανίσκους ἀκμάζοντας ἐγχειρίσας αὐτῷ περιπόλους τῶν χωρίων, καὶ συλλογέας τῶν δεκατευομένων καρπῶν, ἑορτῆς οὔσης τῶν καλουμένων 68 ξενίων, ἐν ᾗ πάντες Κρανώνιοι παίζουσιν, ἀναμίξας τοῖς ἐν τῇ πόλει φύλαξιν τοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως τελώνας, καὶ νήφοντας ἐπιστήσας οἰνωμένοις, πλείους χιλίων πολίτας ἀποκτείνας, τύραννος Κρανωνίων ἐγένετο.

ΚΕΦ. ΛΕ.

ΝΙΚΩΝ.

Νίκων πειρατὴς ἐκ Φερῶν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ συνεχῶς ὁρμώμενος, πολλὰ Μεσσηνίους ἠδίκει· Ἀγήμαχος Μεσσηνίων στρατηγὸς λοχήσας αὐτὸν καὶ ἑλὼν προήγαγεν ἐς ἐκκλησίαν τῶν Μεσσηνίων βασανισθησόμενον· ὁ δὲ ὑπέσχετο παραδώσειν αὐτοῖς τὰς Φερὰς, εἰ σῶον αὐτὸν φυλάξειαν, πεισθέντον Μεσσηνίων, ἀσέληνον νύκτα φυλάξας, τοὺς μὲν πολλοὺς ἐκέλευσεν ἀπὸ βραχέος διαστήματος ἕπεσθαι· ὀλίγους δὲ

68 MSS. Ταινίων.

lectorem in urbe constituisset, et multos ei juvenes florenti ætate præditos tradidisset, qui agros observarent, et colligerent decimatos fructus, cum festum celebraretur, quod Tænia nominatur, in quo omnes Cranonii ludunt, conjungens cum urbis custodiis publicanos ab urbe, et cum sobriis obruens temulentos, amplius mille civibus morte affectis, Cranoniorum tyrannus evasit.

CAP. XXXV.

NICON.

Nicon pirata a Pheris Peloponnesi frequenter eruptione facta, multis injuriis Messenios afflixit. Eum Agemachus Messeniorum dux per insidias captum, produxit in concionem Messeniorum, ut supplicium de ipso sumeretur. At ille promisit, se traditurum eis Pheras, si se incolumem ac salvum relinquerent. Morem gerentibus Messeniis, noctem expertem lunæ observans, jussit multitudinem parvo intervallo sequi; paucos vero secum

δὲ ἀκολεθεῖν αὐτῷ, Φορτία μεγάλα σίτε καλάμης [69] αἰρεμένες. προσελθὼν δὲ τῷ τείχει περὶ δευτέραν Φυλακὴν, ἀνεκάλεσε τὲς Φύλακας, τὸ σύνθημα εἰπών· τῶν δὲ καὶ τὴν Φωνὴν αὐτε καὶ τὸ σύνθημα γνωρισάντων, καὶ ἀνοιξάντων τὰς πύλας, οἱ τὰ Φορτία Φέροντες, ταῦτα ῥίψαντες, τὰ ξίφη σπασάμενοι, τὲς ἐπὶ τῶν πυλῶν ἐφόνευσαν· οἱ δὲ κατόπιν ἑπόμενοι συμπεσόντες, τῆς πόλεως ἐκράτησαν.

ΚΕΦ. Λϛ.

ΔΙΟΙΤΑΣ.

Διοίτας στρατηγὸς Ἀχαιῶν, τὴν Ἡραιέων πόλιν Φανερῶς ἑλεῖν ἐ δυνάμενος, ἀφανῶς εἷλε, Φθείρας μεγάλοις χρήμασι τῶν Ἡραιέων τινάς. οἱ Φοιτῶντες ἐπὶ τὰς πύλας πολλάκις καὶ καθομιλεντες τοῖς πεπιστευμένοις τὰς κλεῖδας τῶν πυλῶν, καὶ σὺν αὐτοῖς πίνοντες, ἔλαθον ἀπομαξάμενοι τὰς βαλανάγρας, καὶ τὰ ἐκμαγεῖα τῷ Διοίτᾳ διέπεμψαν. ὁ δὲ παραπλησίας καὶ ἴσας κλεῖδας ταῖς δημοσίαις κατασκευάσας, ἀντέπεμψεν αὐτοῖς, νύκτα συνθεμένοις, καθ' ἣν

69 Cant. ἀραμένες. Fl. ἀρομένες. legendum αἰρομένες ut in margine notarat Casaubonus. *Masv.*

secum ire, et ingentia stipularum onera portare. Accedens autem ad murum secunda vigilia, vocavit custodes, prodito signo. Quibus tum vocem ejus, tum signum agnoscentibus, et portas aperientibus, qui portabant onera, his abjectis et strictis ensibus, portarum vigiles trucidabant. Qui sequebantur, facto impetu, urbem occuparunt.

CAP. XXXVI.

DIOETAS.

Dioetas Achivorum dux cum Heraeensium urbem aperta vi capere non posset, occulte cepit, quibusdam Hereaensium grandi pecunia corruptis: qui saepe venientes ad portas, cum his quibus portarum claves erant commissae, sermones conferebant, atque compotantes clam expresserunt claves, et effigiem Dioetae miserunt. Qui similes et aequales claves publicis comparans, misit ad eos, ut noctem constituerent, qua portas aperire vellent.

ἣν οἱ μὲν ἀνέῳξαν τὰς πύλας, ὁ δὲ Διοίτας μετ' ὀλίγων στρατιωτῶν εἰσῆλθεν. ἓν μέν τοι στρατήγημα τὸ τῶν βαλαναγρῶν παρέσχεν αὐτοῖς τὴν εἴσοδον· ἑτέρῳ δὲ εἰσελθὼν ἐχρήσατο· ἐπειδὴ γὰρ οἱ Ἡραιεῖς τοῦ γενομένου συνέντες ἐξεπήδησαν, πολλοί τε ὄντες καὶ τῶν τῆς πόλεως τόπων ἔμπειροι. φοβηθεὶς αὐτοὺς Διοίτας τοὺς σαλπιγκτὰς ἐκέλευσε κατὰ πολλὰ μέρη τῆς πόλεως διαστάντας τὸ πολεμικὸν σημαίνειν. οἱ δὲ Ἡραιεῖς πολλαχόθεν πολλῶν σαλπίγγων ἀκούοντες περιηχούμενοι, πάντα μεστὰ πολεμίων εἶναι νομίσαντες, ἐξέλιπον τὴν πόλιν, καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπρεσβεύσαντο πρὸς Διοίταν, ἱκετεύοντες ἀπολαβεῖν τὴν πατρίδα, ὡς εἰσαῦθις ὑπήκοοι γενησόμενοι τοῖς Ἀχαιοῖς.

ΚΕΦ. ΛΖ.

ΤΙΣΑΜΕΝΟΣ.

Τισαμενὸς ἄγων τὸ στρατόπεδον, ὄρνεις πολλοὺς ἰδὼν ὑπὲρ τὸν τόπον περιπετομένους, οὐ μὴν ἐπὶ τῆς γῆς ἱζάνοντας, συνῆκεν ὡς δεδιότες ἀνθρώπους ἐγκαθημένους ἱζάνειν ὀκνοῖεν· καὶ τὸ χωρίον ἐρευνησάμενος, τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπιθέμενος, κατέκοψε τοὺς λοχῶντας Ἴωνας.

ΚΕΦ. ΛΗ.

vellent. Dicetas cum paucis militibus intravit, clavium ſtrategemate patefaciens ipſis introitum. Ingreſſus vero, uſus eſt alio. Poſtquam enim Heræenſes re intellecta proſilierunt magno numero, locorum urbis periti, metuens eos Dicetas, tubicines in multis urbis partibus juſſit diſtantes claſſicum canere. Heræenſes ex omnibus locis multas tubas audientes, cum circumſonarentur, omnia plena hoſtibus exiſtimantes, urbem deſeruerunt. Et interdiu legationem ad Dicetam miſerunt, ſupplicantes, ut ſibi patriam recipere liceret: ſe in poſterum Achivorum imperata factuſos.

CAP. XXXVII.

TESAMENUS.

Teſamenus exercitum ducens, cum vidiſſet multas aves ſupra eum locum volitare, non autem in terra conſidere, intellexit eas hominum ibi latentium metu, non conſidere: et locum perſcrutatus, aggreſſusque Iones poſitos in inſidiis interfecit.

CAP. XXXVIII.

ΚΕΦ. ΛΗ.

ΟΝΟΜΑΡΧΟΣ.

Ὀνόμαρχος Φωκεὺς, πολιορκουμένης Ἐλατείας ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν, τὴν δύναμιν ἐξαγαγὼν, τὰς πύλας [70] ἀνοικοδομήσας, τέκνα μὲν καὶ γυναῖκας, καὶ μητέρας ἔστησεν ἐφεξῆς, καὶ πατέρας· πρὸ δὲ τούτων τοὺς ὁπλίτας ἔταξε. Πελοπίδας συνεὶς τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπονοίας, ὡς ἀποθνήσκειν ἢ κρατεῖν προθυμοῖντο, μὴ συνάψας μάχην ἀνεχώρησεν.

β' Ὀνόμαρχος Μακεδόσι παραταττόμενος, ὄρος μηνοειδὲς κατὰ νώτου λαβὼν, κὰν ταῖς ἑκατέρωθεν κορυφαῖς ἐγκατακρύψας πέτρους, καὶ πετροβόλους, προῆγε τὴν δύναμιν ἐς τὸ ὑποκείμενον πεδίον. ὡς δὲ οἱ Μακεδόνες ἀντιπίπτοντες ἠκροβολίσαντο, οἱ Φωκεῖς προσεποιήσαντο φεύγειν ἐς τὰ μέσα τοῦ ὄρους. οἱ μὲν δὴ Μακεδόνες θυμῷ καὶ ῥώμῃ διώκοντες ἐπέκειντο· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν κορυφῶν τοὺς πέτρους [71] ἐμβάλλοντες συνέτριβον τὴν Μακεδονικὴν φάλαγγα.

70 Melius conveniret ἀποικοδομήσας *dirutis portis*. Aliud verbum in codice suo legit Interpres. 71 MSS. βάλλοντες.

CAP. XXXVIII.

ONOMARCHUS.

Onomarchus Phocensis, cum Elatia a Bœotis oppugnaretur, educto exercitu et portis clausis, liberos et uxores et matres atque patres ordine constituit. Ante hos autem, armatos collocavit. Pelopidas cum apparatum desperationis cognovisset, eos aut mortem obire, aut victoriam auferre velle, non commisso prelio discessit.

2 Onomarchus cum aciem adversus Macedones instrueret, montem obliquum post tergum occupans, et in cacuminibus utrinque abscondens saxa, saxorumque jaculatores, produxit exercitum in subjectam planitiem. Cum Macedones impetentes jacularentur, Phocenses, simulata fuga, ad medium montem se recipiunt. Macedones incitati furore ac robore insequebantur. At illi de jugis saxa dejicientes, phalangem Macedonicam conte-

γα. τότε δὴ Ὀνόμαρχος ἐσήμαινεν τοῖς Φοκεῦσιν ἐπιστρέφειν, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐμβάλλειν. οἱ μὲν δὲ Μακεδόνες τῶν μὲν ὄπισθεν ἐμβαλλόντον, τῶν δὲ ἄνωθεν τοὺς πέτρους βαλλόντων, σὺν πολλῷ πόνῳ φυγόντες ἀνεχώρησαν· ἐν αὐτῇ τῇ φυγῇ τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων Φίλιππον φασὶν εἰπεῖν, οὐκ ἔφυγον, ἀλλ᾽ ἀνεχώρησα ὥς περ οἱ κριοί, ἵν᾽ αὖθις ποιήσωμαι σφοδροτέραν τὴν ἐμβολήν.

Τέλος τοῦ β΄ βιβλίου τῶν Πολυαίνου Στρατηγημάτων.

conterebant. Tum Onomarchus Phocensibus signum dat ut revertantur, et in hostes incursionem facerent. At Macedones posterioribus in se irruentibus, superioribus lapides projicientibus, magno negotio vix fugientes discesserunt. In ipsa fuga regem Macedonum Philippum dixisse ferunt: Non fugi, sed recessi, quemadmodum arietes, ut secundo vehementiorem impressionem facerem.

Τάδε

Τάδε ἔνεσιν ἐν τῷ τρίτῳ τῶν

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

HAEC INSUNT IN TERTIO LIBRO

POLYAENI

STRATEGEMATUM.

Τέλος τοῦ πίνακος τοῦ γ' βιβλίου.

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.
βιβλίον τρίτον.
ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν τρίτον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς, Ἀντωνῖνε, καὶ Οὐῆρε προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων· ἀφ' ὧν οὐ πολεμοῦσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰρήνην ἄγουσιν, ὠφελιμώτατον ἂν χρῆμα γένοιτο ἡ στρατηγικὴ σοφία, καὶ τέχνη. ἅπασι μὲν γὰρ τοῖς ἄρχουσι τῆς πολιτικῆς δεῖ στρατηγίας καὶ προμηθείας. ᾗ τὰς πόλεις ἐς τὸ πράσσειν ἃ χρὴ ὑπάξονται. ὑμεῖς δὲ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἔχοντες, καὶ τῶν ὅλων προεστηκότες, ἀεὶ μετὰ στρατηγικῆς ἐπιστήμης βουλεύεσθε τὰ συμφέροντα τοῖς ἀρχομένοις· ὥστε ἐν μὲν εἰρήνῃ, καὶ ἐγγυμνάζειν τὴν γνώμην τοῖς στρατηγικοῖς ἐνθυμήμασιν· ἐν δὲ πολέμῳ, τί καὶ χρὴ γράφειν; πρόδηλον γάρ.

Τέλος τοῦ προοιμίου.

ΚΕΦ. Α.

POLYAENI
STRATEGEMATUM
LIBER TERTIUS.
PROOEMIUM.

Etiam hunc librum Strategematum, ſanctiſſimi Imperatores Antonine et Vere, dedico vobis: ex quibus non ſolum bella gerentibus, verum etiam pacem agentibus, maxima utilitas naſcitur militaris ars et induſtria. Omnes etenim Rerumpublicarum gubernatores decet rei militaris ſcientia et prudentia, qua civitates ad officium faciendum impellant. Vos autem imperatoriam poteſtatem tenentes, et ſummæ rerum præſidentes, ſemper militari quadam ſcientia de ſubjectorum utilitate conſilia capitis, ut etiam tempore pacis animum in militaribus cogitationibus exerceatis. In bello vero quid opus eſt ſcribere? nam manifeſtum eſt.

CAP. I.

ΚΕΦ. Α.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ.

Δημοσθένης Πύλου Λακωνικῆς φρουρὰν ἐχούσης, ἔπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἄκραν. οἱ Λάκωνες τὴν Πύλον ἐκλιπόντες, ἐπὶ τὴν Ἄκραν ἴεσαν, ὡς ἀποβησόμενον εὑρόντες ἂν ἤδη, τῆς ὁδοῦ [1] μακρὰν οὔσης. ἤδη μὲν ἐπέλαζον οἱ πολέμιοι τῇ Ἄκρᾳ. Δημοσθένης δ' [2] ἐπιστρέψας ἐπὶ τὴν πόλιν κατέσχε τὴν Πύλον ἀνδρῶν κενήν.

β' Δημοσθένης Ἀκαρνάνων καὶ Ἀμφιλόχων στρατηγῶν, ἀντικρὺ Πελοποννησίων ἐστρατοπέδευε, χαράδρας μεγάλης διειργούσης. ὁρῶν δὲ πολλῷ πλείονας τοὺς πολεμίους, καὶ τὸ στρατόπεδον ὑπερφαλαγγούμενον, ἐς τὸ κοῖλον καὶ λοχῶδες ἐνελόχησεν ὁπλίτας, καὶ [3] φίλους τριακοσίους· ὅπως ἐπειδὰν ὑπερφαλαγγήσωσιν οἱ ἐναντίοι κατὰ τὸ ὑπερβάλλον αὐτῶν, ἐξαναστάντες κατὰ νώτου γένοιντο. οἱ μὲν ὑπερεφαλάγγησαν· οἱ δὲ ἐξόπισθεν ἐπανέστησαν· καὶ ἄφνω προσπεσόντες, οὐ σὺν πολλῷ πόνῳ τὴν μάχην ἐνίκησαν.

ΚΕΦ. Β.

1 Deeſt negatio et legendum οὐ μακρὰν οὔσης. *Caſ.*
2 Mſſ. *ἀποστρέψας iter deflectens.* 3 *ψιλοὺς conject. Caſ.*

CAP. I.

DEMOSTHENES.

Demoſthenes Pylo Laconica civitate præſidium habente, navigavit ad Acram. Lacones Pylo relicta, Acram contenderunt, ſperantes ſe jam egredientem deprehenſuros, cum via longa eſſet. Jam appropinquabant hoſtes Acræ, cum Demoſthenes reverſus, Pylum inanem virorum obtinuit.

2 Demoſthenes Acarnanos et Amphilochos ducens, exadverſus Peloponneſios caſtra locabat, magno torrente interpoſito. Videns autem longe plures hoſtes eſſe, et exercitum includi poſſe, in cavum et inſidiis aptum locum abſcondit armatos, et ſocios trecentos, ut ſi includerent hoſtes exercitum numero, conſurgentes ipſi a tergo adorirentur. Hoſtes incluſerunt phalangem. Illi vero conſurgentes, et repentino tumultu hoſtes invadentes, parvo negotio atque labore pugnam vicerunt.

ΚΕΦ. Β.
ΠΑΧΗΣ.

Πάχης Νότιον πολιορκῶν Ἱππίαν ϛρατηγὸν Πισσέθνȣ κοινολογησόμενον προελθεῖν ἔξω τȣ͂ τείχȣς ἠξίωσε· συνθέμενος ἀβλαβῆ ϗ ζῶντα ἀποπέμψειν. ἐπεὶ δὲ προῆλθε φυλακὴν αὐτῷ περιϛήσας τὸ Νότιον κατὰ κράτος ἐξεῖλε. ϗ τότε Ἱππίαν ἐς τὴν πόλιν ζῶντα εἰσήγαγεν, ὡς ἐσπείσατο, ϗ μετὰ τȣ͂το κατηκόντισεν.

ΚΕΦ. Γ.
ΤΟΛΜΙΔΗΣ.

Τολμίδης Ἀθηναίων ψηφισαμένων αὐτῷ δοθῆναι κατάλογον ἀνδρῶν χιλίων· ἑκάϛῳ προσιὼν τῶν νεῶν, ἔφασκεν ὡς μέλλοι καταλέγειν αὐτόν· εἴη δὲ ἄμεινον [4] ἕκαϛον [5] ὀρτεύεσθαι. τρισχίλιοι μὲν ἀπεγράψαντο ἑκόντες· οἱ λοιποὶ δὲ ȣ̓κ ἐπείθοντο. Τολμίδης ἐκ τῶν [6] πειθομένων κατέλεξε τȣ̀ς χιλίȣς, ϗ πεντήκοντα τριήρεις ἐπλήρωσεν, ἀντὶ χιλίοις, [7] πεντακοσίοις ἀνδράσι.

ΚΕΦ. Δ.

4 ἑκόντα conject. *Caf.* 5 ϛρατεύεσθαι. Cant. 6 Inserendum μὴ ante πειθομένων. *Masv.* 7 Legendum τετρακισχιλίοις ut patet ex Diodori Lib. XI. *Masv.*

CAP. II.
PACHES.

Paches Notium oppugnans, Hippiam ducem Pisuthnæ postulavit, ut e munitione ad colloquium exiret: fide data, se illæsum et vivum eum remissurum. Postquam vero processit, custodia penes illum relicta, Notium vi cepit: atque tum Hippiam vivum in urbem induxit, quemadmodum in fœdere promiserat, et postea jaculo peremit.

CAP. III.
TOLMIDES.

Tolmides, Athenienſibus ſibi mille virorum delectum decernentibus, ſingulos juvenes accedens, dixit, ſe illos delecturum. Utile autem eſſe, ſingulos inſpicere. Ter mille ultro nomina dederunt. Reliqui non obedierunt. Tolmides ex his qui obediebant, delegit illos mille et quinquaginta triremes implevit pro mille quingentis viris.

CAP. IV.

ΚΕΦ. Δ.

ΦΟΡΜΙΩΝ.

Φορμίων ἀποβὰς ἐς τὴν Χαλκιδέων ἁρπάσας οὐκ ὀλίγα τῶν ἐκ τῆς χώρας Κύρῳ προσέσχε. Χαλκιδεῖς ἐπρεσβεύσαντο ἀπαιτοῦντες· ὁ δὲ κρύφα καθῆκεν ὑπηρετικὸν ὡς Ἀθήναθεν ἥκον τοῦ δήμου καλοῦντος αὐτὸν ἐς Πειραιᾶ διὰ τάχους. τοῖς μὲν πρεσβευταῖς ἀπέδωκεν ὅσα ἔτυχον ἀπαιτοῦντες· αὐτὸς δὲ ἀναχθεὶς ὑπὸ νησίον ὡρμίσατο τὴν νύκτα. οἱ Χαλκιδεῖς, καὶ τῷ κομίσασθαι τὰ ἴδια, καὶ τῷ νομίσαι τὸν Φορμίωνα Ἀθήναζε πεπλευκέναι, ἀφυλάκτως καὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας εἶχον· ὁ δὲ ἀφυλάκτοις ἐπελθὼν, ὀλίγου μὲν καὶ τὴν πόλιν κατέσχεν. ὅση δὲ ἦν λεία κατὰ τὴν χώραν, ἅπασαν ἐξήγαγεν.

β′ Φορμίων τριάκοντα ναῦς ἔχων, πρὸς πεντήκοντα ναῦς πολεμίων ἀναχθεὶς. ἔταξε τὰς ἰδίας ἀνὰ πέντε· καὶ παρὰ τὴν τάξιν τῶν ἐναντίων αὐτὰς ἐκείνας προσῆγεν, ὀρθίοις τάγμασι. τῶν δὲ ἐναντίων διὰ τὴν πολλὴν προθυμίαν ταχέως διασπαρεισῶν, καὶ τῶν ταχίστων τριήρων πολὺ τὰς ἄλλας ἐν τῇ διώξει καταλειπουσῶν, συνιδὼν τὴν ἀταξίαν

CAP. IV.

PHORMION.

Phormion egreſſus in Chalcidenſium terram, non paucis ex regione direptis, ad Cyrum appulit. Chalcidenſes legationem res repetitum miſerunt. Ille furtim navem expeditam emiſit, quaſi Athenis venientem, et populus ipſum arceſſeret in Piræeum quam celerrime. Legatis reddidit quæ repetiverant: Ipſe vero ſolvens ad parvam quandam inſulam noctu applicuit. Chalcidenſes, et quoniam ſuas res portabant, et quia Phormionem Athenas navigaſſe credebant, neque civitatis neque regionis cuſtodiam agebant. At ille improviſos et incuſtoditos obruens, parum abfuit, quin civitatem etiam ipſam caperet. Omnem vèro prædam, quæ fuit in regione, abduxit.

2 Phormion cum navibus triginta ſolvens adverſus hoſtium naves quinquaginta, ſuas in quinarios ordines diſpoſuit, et in aciem adverſariorum ipſas illas rectis ordinibus duxit. Adverſariis vero ob nimiam alacritatem diſperſis, ac velociſſimis triremibus, cum hoſtes inſtarent, a longo ceteras

ἀταξίαν αὐτῶν Φορμίων, ἐπιςρέψας, τὴν ἑαυτȣ̃ πεντανάιαν, ἐνέβαλε ταῖς γενομέναις πλησίον αὐτȣ̃ τριήρεσι· καὶ ταύτας καταδύσας, ἐπὶ τὰς ἄλλας ἐπέπλει. καὶ τῶν ἄλλων τριηράρχων ταυτὰ πράσσειν πειρωμένων, φυγὴ τῶν πολεμίων ἐγένετο· οἱ δὲ περὶ Φορμίωνα διώκοντες, πλείςας αὐτῶν καταδύσαντες, τὴν νίκην ἀνείλοντο.

γ′ Φορμίων περὶ Ναύπακτον ἐν τῇ παράλῳ πλέων, ὑπὸ δύο τριήρων ἐδιώκετο· ὁρμȣ́σης δὲ ἐπὶ σάλȣ νηὸς ὁλκάδος, ἤδη καταλαμβανόμενος, περὶ ταύτην ἔκαμψε, καὶ τῇ βραδυτέρᾳ τῶν τριήρων κατὰ πρύμναν ἐνσείσας, κατέδυσε· καὶ διὰ τάχȣς ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἐπιςρέψας, εὐκόλως καὶ ταύτην διέφθειρεν.

ΚΕΦ. Ε.

ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ.

Κλεισθένης Κίῤῥαν ἐπολιόρκει. [8] μάντευμα ἦν, Κιῤῥαίαν ἀνάλωτον ἔσεσθαι τὴν πόλιν, ἕως ἂν ψαύσῃ τῆς ἱερᾶς γῆς ἡ θάλασσα. οἱ μὲν Κιῤῥαῖοι κατεφρόνȣν πλεῖςον ἀπέχοντες θαλάττης. ἡ δὲ Κίῤῥα τῆς ἱερᾶς γῆς ἔψαυε καθη-

8 Mſſ. μάντευμα ἦν Κιῤῥαίοις, ἀνάλωτον.

ras relinquentibus, Phormion intellecta confuſione ipſarum, convertens ſuam pentanaiam, in appropinquantes ſibi triremes impetum fecit: atque his ſubmerſis, adverſus alias navigavit. Et cæteris triremium præfectis hæc eadem facientibus, hoſtiles in fugam ſe dederunt. Quas Phormion cum ſuis perſecutus, maxima parte ſubmerſa, victoriam adeptus eſt.

3 Phormionem circa Naupactum in paralo navigantem, duæ triremes perſequebantur. Stante autem in ſtatione navi oneraria, jam interceptus circa hanc ſe flexit, et in tardioris triremis puppim impetu facto, eam ſubmerſit, atque confeſtim ad alteram converſus, ſine negotio etiam illam perdidit.

CAP. V.

CLISTHENES.

Cliſthenes oppugnabat Cirram, Oraculum habebant Cirrenſes, invictam urbem fore tantiſper, donec mare ſanctam terram attingeret. Cirrenſes id nihili faciebant, longiſſime diſſiti a mari. At Cirra ſacram terram

καθηκούσης ἐπὶ θάλατταν· ὁ Κλεισθένης τὸ μαντεῖον μαθὼν, καθιέρωσε τῷ θεῷ τήν τε πόλιν, καὶ τὴν χώραν τὴν Κιῤῥαίαν. ἵνα πᾶσα ἱερὰ γενομένη, κατὰ τὸν χρησμὸν ψαύσειε τῆς θαλάττης. τοῦτο πράξας ἐκράτησε, καὶ ἀνέθηκε τὴν χώραν τῷ θεῷ.

ΚΕΦ. ς.
ΦΡΥΝΙΧΟΣ.

Φρύνιχος ἐν Σάμῳ στρατηγῶν, προδιδοὺς τὴν πόλιν ἐν τῷ μέλλειν διαβληθεὶς, καταφανὴς γίνεσθαι μέλλων, φθάσας προεῖπε τοῖς Σαμίοις ὅσα δρᾷν ἔμελλον οἱ πολέμιοι· κατὰ τὸ ἀτείχιστον τῆς Σάμου μέλλουσι [9] προσβάλλουσιν οὐ πασῶν τῶν νεῶν· ἀλλὰ προλαβόντες τειχίσωμεν. οἱ μὲν ἤρχοντο τοῦ τειχισμοῦ. οἱ δὲ περὶ Ἀλκιβιάδην ἐχθροὶ, γράμματα Σαμίοις ἔπεμψαν, μηνύοντα τὴν Φρυνίχου προδοσίαν. Σάμιοι τοῖς ἔργοις Φρυνίχου μᾶλλον ἐπίστευσαν ὡς ἀγαθοῦ στρατηγοῦ, ἢ τοῖς τῶν ἐχθρῶν γράμμασιν.

ΚΕΦ. Ζ.

9 προσβάλλειν πάσαις ταῖς ναυσί. conject. *Cas.* vel προσβάλλειν, οὐ πασῶν τῶν νεῶν ἔνδον οὐσῶν, *Masv.* probante.

terram attingebat, quæ ad mare porrigebatur. Clisthenes oraculo percepto, cum urbem tum regionem Cirrensem Deo consecravit, ut universa sacra facta, secundum oraculum mare contingeret. Cum id fecisset, superavit, terramque Deo dicavit.

CAP. VI.
PHRYNICHUS.

Phrynichus in Samo ducem se gerens, cum urbem proderet, inter cunctandum accusatus, metuens ne perspicuum evaderet, prior omnia Samiis prædixit, quæ hostes erant facturi: In eam partem Sami quæ muro caret impressionem f a c i e n t cum omnibus navibus: sed agite muniamus antequam adsint: Qui munitionem ædificare cœperunt. At hostes, quibus Alcibiades dux erat, Samiis literas mittebant, Phrynichi proditionem indicantes. Samii rebus ipsis magis crediderunt, quas tanquam bonus ac strenuus dux gereret, quam hostium literis.

CAP. VII.

ΚΕΦ. Ζ.

ΛΑΧΑΡΗΣ.

Λαχάρης ἁλισκομένων Ἀθηνῶν ὑπὸ Δημητρίου, ἐσθῆτα οἰκετικὴν καὶ ἄγροικον ἀναλαβὼν, μέλανι χρίσας τὸ πρόσωπον, κάλαθον ὑπὸ κόπρου κομίζων διὰ πυλίδος μικρᾶς ὑπεξελθὼν, ἐπιβὰς ἵππου, δαρεικοὺς χρυσοῦς ἐπὶ χεῖρας ἔχων, ἔφευγεν. ἱππεῖς Ταραντῖνοι πολλῇ σπουδῇ διώκοντες οὐκ ἀνίεσαν· ὁ δὲ κατ᾽ ὀλίγους τῶν δαρεικῶν ἐῤῥίπτει κατὰ τῆς ὁδοῦ· οἱ δὲ καταβαίνοντες ἀπὸ τῶν ἵππων συνέλεγον τὸ χρυσίον· τούτου γενομένου πολλάκις, ἡ δίωξις μὲν διεκόπτετο· Λαχάρης δὲ ἱππεὺς ἔφθασεν ἐς τὴν Βοιωτίαν.

β′ Λαχάρης Θηβῶν ἁλισκομένων εἰς τοὺς ὑπονόμους καταδὺς, μετὰ τρεῖς ἢ τέτταρας ἡμέρας ἑσπέρας ὑπεξελθὼν εἰς Δελφοὺς ἀφίκετο, κἀκεῖθεν ὡς Λυσίμαχον.

γ′ Λαχάρης τῶν πολεμίων Σηστοῦ κρατησάντων, ὀλίγας μὲν ἡμέρας ἐν λάκκῳ διήγαγε καταδεδυκὼς, τροφὰς ὀλίγας ἔχων ὅσον μὴ τελευτῆσαι· γυναικὸς δὲ ἐκφορὰν οἰκείου νεκροῦ ποιουμένης, ἐν γυναικείᾳ στολῇ ταῖς πενθούσαις ἀναμε-

CAP. VII.

LACHARES.

Lachares captis Athenis a Demetrio, veſtem ſervilem et ruſticam indutus, atramento faciem ungens, calathum ſterquilinio tectum portans, furtim egreſſus per exiguam portulam, conſcenſo equo, Daricos aureos in manibus tenens fugit. Equites Tarentini ſummo ſtudio perſequentes, nihil remittebant. Qui ſigillatim Daricos in viam ſparſit. Illi deſcendentes ex equis, aurum colligebant. Hoc facto, ſæpenumero inſecutio interciſa eſt. Lachares equitans in Bœotiam pervenit.

2 Lachares captis Thebis in cloacam ſe abſcondens, poſt triduum ſeu quatriduum ſub veſperam egreſſus, ad Delphos abiit, et inde ad Lyſimachum.

3 Lachares cum Seſtum hoſtes cepiſſent, paucos dies in fovea delituit, victum exiguum, et tantum habens, ut a morte ſe vindicare poſſet. Forte autem fortuna muliere ſuum mortuum efferente,

ἀναμεμιγμένος, καλύπτραν ἔχων μέλαιναν, ἐξῆλθεν ἔξω τοῦ τείχους, καὶ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἐς Λυσιμαχίαν διεξῆλθεν.

ΚΕΦ. Η.
ΑΡΧΙΝΟΣ.

Ἀρχῖνος Ἀργείων ὅπλα ποιουμένων δημοσίᾳ πᾶσι τοῖς πολίταις, ἐπιμελητὴς τῶν ἐργαζομένων ἀποδειχθεὶς, καινὸν ὅπλον ἑκάστῳ τῶν πολιτῶν διδοὺς, τὸ παλαιὸν [10] ἀνελάμβανεν, ὡς ἀναθήσων τοῖς θεοῖς. καὶ γὰρ οὕτως ἦν τοῖς Ἀργείοις δεδογμένον· ἐπεὶ δὲ τὰ παλαιὰ πάντων ὅπλα μόνος ἤθροισεν, ὁπλίσας ξένους, καὶ μετοίκους, καὶ ἀτίμους, καὶ πένητας, τὴν Ἀργείων τυραννίδα κατέσχεν.

ΚΕΦ. Θ.
ΙΦΙΚΡΑΤΗΣ.

Ἰφικράτης ἐπὶ τοὺς πολεμίους προῆγε τὴν φάλαγγα· τῶν στρατιωτῶν τινὲς ὀκνηροὶ, καὶ δειλοὶ, καὶ ὠχριῶντες εἵποντο· τούτους ἰδὼν Ἰφικράτης, κατὰ βραχὺ προελθὼν ἐκήρυξε· [11] τῆς στρατείας ἄφνω γενομένης, εἴ τις ἀπολέλοιπε

10 MSſ. ἐλάμβανεν. 11 MSſ. omittunt τῆς στρατείας.

ferente, in muliebri ſtola mulieribus luctum agentibus permixtus, nigrum habens flammeum, evaſit extra mœnia. Deinde per noctem Lyſimachiam tranſiit.

CAP. VIII.
ARCHINUS.

Archinus cum Argivi arma cunctis civitatibus publico ſumtu fabricarent, procurator ejus officii deſignatus, ſingulis civibus nova arma largiens, vetera quaſi Diis ſuſpenſurus accipiebat: Etenim ſic decretum fecerant Argivi. Poſtquam omnium vetera arma ſolus collegit, armatis mercenariis, inquilinis, infamibus et egenis, Argivorum tyrannidem occupavit.

CAP. IX.
IPHICRATES.

Cum Iphicrates in hoſtes militum agmen produceret, quosdam trepidos ac timidos, pallidosque ſequi conſpicatus, progreſſus aliquantulum, cum mox eſſet ineundum prælium, clamare præconem juſſit: Cum expeditio fuerit ſubito ſuſcepta, ſi quis aliquid reliquit, rever-

λοιπέ τι, ἀναστρεφέτω, καὶ παρασκευασάμενος καλῶς ἐπανηκέτω· ἥσθησαν οἱ δειλοὶ, καὶ αὐτίκα ἀνέστρεψαν. ὁ δὲ Ἰφικράτης ἐκ ἀναμείνας, νῦν, ἔφη, ἄνδρες, τῶν ἀνδραπόδων ἀπηλλαγμένων, ἡμεῖς τοῖς πολεμίοις συνάπτωμεν, ἵνα καὶ μόνοι τὲς καρπὲς τῆς ἀνδραγαθίας λάβωμεν. πολλῷ μᾶλλον οἱ στρατιῶται ἐθάῤῥησαν· καὶ συμβαλόντες ἄνευ τῶν δειλῶν ἐνίκησαν.

β' Ἰφικράτης τὲς πολεμίες εἰς φυγὴν τρεψάμενος, εἵπετο, σχεδὸν ἄγων τὴν φάλαγγα· καὶ παραγγέλλων ἔφη· οἱ μὲν ἐλαφροὶ, φυλάττεσθε τὰς ἐνέδρας· τῶν δὲ φευγόντων τοῖς ὑπολειπομένοις ἐνοχλεῖτε. 12 ἢ ποταμῶν διαβάσεις, ἢ καὶ τόποι στενοὶ καὶ τάφροι. ταύτῃ μάλιστα κυκλῦσθαι τὲς φεύγοντας ἐ χρὴ, ἵνα μὴ ἀναγκάζοιντο ἐξ ἀπονοίας μάχεσθαι· τῶν τειχῶν ἐγγὺς διώκειν ἐ συμφέρει· πολλοὶ γὰρ ἤδη λαθόντες, ἐντὸς βέλες ἐγένοντο, καὶ κακῶς παθόντες ἀνεχώρησαν.

γ' Ἰφικράτης νύκτωρ κατελάβετο πολεμίων πόλιν. οἱ δὲ συνέφευγον εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ τὸ πλῆθος ἠθροίζοντο· Ἰφικρά-

12 *Masv.* legi mavult ἧ hic et in sequenti, ut referatur ad ταύτῃ.

revertatur, et recte instructus redeat. Hoc audito, timidiores lætabantur, et continuo reverti cœperunt. At Iphicrates nulla mora facta: Nunc, inquit, viri sine mancipiis nos cum hostibus manum conferemus, ut soli etiam fructum fortitudinis et virtutis capiamus. Hac re multo confidentiores effecti sunt milites, et sine timidis pugnam facientes, victoriam pepererunt.

2 Iphicrates hostibus in fugam versis, pedetentim agmen ducens sequebatur, et præcipiens ajebat: Qui levi armatura estis, insidias omni studio cavete. Extremum autem agmen fugientium cædite, usque ad fluviorum transitus, et locorum angustias atque fossas. Hic maxime includi fugientes non oportet, ne cogantur ex desperatione pugnare. Prope munitiones, aut mœnia persequi non utile est. Multi enim jam sæpe parte victoria postquam intra teli jactum venerunt, maximis cladibus affecti discesserunt.

3 Iphicrates noctu capiebat hostium urbem. Quibus in forum concurrentibus, et in magnam multitudinem con-

Ἰφικράτης ἀνοίγειν ἐκέλευσε τὰς πύλας, παρέχων αὐτοῖς ἀφορμὴν τοῦ φεύγειν, ἵνα τῆς πόλεως αὐτὸς ἀκινδυνώτερον κρατήσειεν.

δ΄ Ἰφικράτης ἐν Θρᾴκῃ 13 ἐνέβαλλεν· τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ φοβηθέντων τοὺς πολεμίους, 14 καὶ ἐς φυγὴν τρεπομένων, ἐκήρυξεν ὃς ἂν μηνύσῃ τὸν ἀφέντα . . . . τὸν νόμον ἐς τὰ ὅπλα ὡς δὴ πανικοῦ γεγονότος· τούτῳ τῷ κηρύγματι, τὰς ψυχὰς τῶν στρατιωτῶν ἀνεκαλέσατο, καὶ πρὸς τὸ μένειν εὐθυμοτέρας ἐποίησεν.

ε΄ Ἰφικράτης διὰ μέσων πολεμίων ἐξελθεῖν βουλόμενος, ἔπεμψε νύκτωρ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν κατεχομένων χωρίων σαλπιγκτὰς, τὸ πολεμικὸν σημῆναι προστάξας. οἱ μὲν ἐσήμηναν· οἱ πολέμιοι δὲ ἀνέδραμον πρὸς τὸν ἦχον τῶν σαλπιγκτῶν. Ἰφικράτης ἀσφαλῶς διῆλθε, τῶν πολεμίων τὸν μέσον τόπον ἔρημον καταλιπόντων.

ϛ΄ Ἰφικράτης ἡττηθεὶς, μετ᾽ ὀλίγων κατέφυγεν ἐς χωρίον δασὺ καὶ πολύδενδρον· ἐπεὶ δ᾽ ἐφυλάσσετο, προσέταξε νύκτωρ κατὰ θάτερον μέρος ποιῆσαι θόρυβον· τῶν πολε-

13 *Cant.* ἐνέβαλε. 14 Hic locus eo ordine legendus, quo monuit *Caſ.* ἐς φυγ. τρ. ὡς δὴ πανικοῦ γεγονότος, ἐκήρυξεν, ὃς ἂν μηνύσῃ τὸν ἀφέντα τὸν νόμον καὶ τὰ ὅπλα.

conglobatis, Iphicrates portas aperire juſſit, fugiendi poteſtatem concedens, ut ipſe minori cum periculo civitatem obtineret.

4 Iphicrates in Thraciam impreſſionem faciens, cum ſui milites, hoſtium metu quaſi panico injecto, in fugam verterentur, promulgavit, ut quisquis indicaret eum qui ordinem deſeruiſſet et arma reliquiſſet, is ea poſſideret: Hoc præconio et excitavit animos militum et ad manendum alacriores reddidit.

5 Iphicrates, ut per medios hoſtes evaderet, noctu tibicines miſit ad extremitates locorum occupatorum, mandans, ut claſſicum canerent. Quibus canentibus, hoſtes ad tubicinum ſonitum accurrerunt. Iphicrates cum hoſtes medium locum inanem reliquiſſent, ſine periculo tranſiit.

6 Iphicrates victus, cum paucis in locum denſum et plenum arboribus confugit. In eo cum obſideretur, præcepit noctu, ut ab altera parte tumultum ederent. Hoſti-

πολεμίων τρεπομένων πρὸς τὸ θορυβοῦν μέρος, αὐτὸς κατὰ θάτερον ἐξῆλθεν ἀκωλύτως.

ζʹ Ἰφικράτης στρατιώτας εἶχε πλείους τῶν πολεμίων, καὶ οἱ μάντεις καλὰ τὰ ἱερὰ προὔλεγον, ἀλλ᾽ οὐκ ἔκρινε παρατάξασθαι· ὡς δὲ παράλογος ἡ μέλλησις τοῖς πολεμίοις ἐγένετο· τὰ ἐν τῇ διανοίᾳ μου ἱερὰ οὐκ ἐπέτρεψεν, ἔφη, συνάψαι μάχην· πολλοὶ γὰρ ὄντες οἱ στρατιῶται, οὔτε προβάλλεσθαι ὁμοῦ δυνατοὶ ἦσαν, οὔτε παιωνίσαι. ἡνίκα δὲ παρήγγειλα κλῖναι τὸ δόρυ, πλείων ἐξηκούετο ψόφος τῶν ὀδόντων ἢ τῶν ὅπλων.

ηʹ Ἰφικράτης ἀντιστρατευομένων τῶν πολεμίων προῆλθε τρισὶν ἡμέραις λαθών· μηχανησάμενος δὲ τὸ λαθεῖν, ξύλα ξηρὰ ὑφῆψε, καὶ τοῖς ξηροῖς χλωρὰ ἐπέθηκεν· ὁ δὲ ἀὴρ παχὺς καὶ ὁμιχλώδης γενόμενος ἐπεσκότισε ταῖς τῶν πολεμίων ὄψεσιν.

θʹ Ἰφικράτης τῶν μαντέων ἀπαγορευόντων οὐκ εὐθὺς ἐπείθετο. ἀλλ᾽ ἢ τὸ πλῆθος μετέταττεν, ἢ τὴν χώραν ὑπήλλαττεν, ἢ τὸ χωρίον μετέβαλλε. καὶ πάλιν ἐπὶ τούτοις ἐθύετο. τοῦτο ἐποίει πολλάκις· οὐ μιᾷ σκέψει τὸν τοῦ παντὸς κίνδυνον ἐπιτρέπων.

ιʹ Ἰφι-

Hostibus ad tumultuantem partem conversis, ipse nemine prohibente per alteram exivit.

7 Iphicrates, quamvis plures milites haberet quam hostes, et vates omnia fausta et egregia promitterent, tamen non statuit prælium committere. Quæ cunctatio cum præter opinionem hostibus accidisset: Sacra, inquit, in mea mente non permiserunt pugnam committere. Nam cum multi essent milites, neque impetum facere simul poterant, neque clamorem tollere: sed cum hastam inclinare juberem, major dentium quam armorum fremitus exaudiebatur.

8 Iphicrates e regione castrametantibus hostibus, clam progressus est trium dierum itinere. Nam, ut latere posset, arida ligna inflammarat, atque aridis viridia imposuerat: sic aër densus et nubilus factus, hostium oculis tenebras offudit.

9 Iphicrates, quoties vates dehortarentur, non statim morem gerebat. Sed aut multitudinem transponebat, aut terram aut locum mutabat, atque sacrificia repetebat. Hoc sæpe faciebat, non uni considerationi periculum universæ rei permittens.

10 Iphi-

ι' Ἰφικράτης Λακεδαιμονίοις παραταξάμενος ἤρχετο· πολλοὶ παρεκάλουν αὐτὸν ὅπως ἀποφήνῃ τὸν μὲν χιλίαρχον, τὸν δὲ πεντακοσίαρχον· καὶ ἄλλος ταξίαρχος, καὶ λοχαγὸς ἕτερος ἐσπούδαζε γενέσθαι. πάντας τοὺς παρακαλοῦντας ἀνεβάλετο εἰς καιρὸν ἐπιτήδειον. ὁ δὲ καιρὸς, οὗτος ἦν· προάγει τὴν φάλαγγα· καὶ καθισάμενος τὴν τάξιν, ἐκέλευσεν ἐν ἀποῤῥήτῳ κινῆσαι πανικὸν, ὡς τῶν πολεμίων ἐμβεβληκότων. ταραχὴ μεγάλη πάντων· οἱ μὲν δειλοὶ φοβηθέντες ἀνεχώρουν· οἱ δὲ ἀνδρεῖοι προῆλθον ἀντιταξόμενοι τοῖς πολεμίοις. Ἰφικράτης γελάσας, ὡμολόγησε τὸ πανικὸν αὐτὸς κεκινηκέναι, πειρώμενος τῶν δυναμένων ἡγεῖσθαι· τοῖς μὲν δὴ μείνασι χιλιαρχίας, καὶ ταξιαρχίας ἔδωκεν· τοὺς δὲ ἀναχωρήσαντας ἐκέλευσε τούτοις ἕπεσθαι.

ια' Ἰφικράτης μέλλων καταστρατοπεδεύειν, ἔπεμψέ τινας καταληψομένους τόπον ὀχυρὸν ποῤῥωτάτω τοῦ στρατοπέδου· θαυμασάντων τῶν παρόντων καὶ ἐρομένων, τί καταλαμβάνεις; Ἰφικράτης ὑπολαβὼν ἔφη, τὸ, τίς ἂν ἤλπισε τοῦτο ἔσεσθαι; παιδεύων, ὡς ἐν πολέμῳ χρὴ φυλακὴν εἶναι καὶ τῶν οὐκ ἐλπιζομένων.

ιβ' Ἰφι-

10 Iphicrates adversus Lacedæmonios aciem ordinare incipiebat. Complures ab eo petebant, hic ut se tribunum constitueret, ille ut se quingentis ducem præficeret: atque alius centurio fieri, alius manipulum ducere conabatur. Ille petentes omnes in tempus opportunum rejecit, quod cum venisset, acie collocata, secreto imperat, ut panicus terror excitetur, quasi hostibus impetum facientibus. Cum magna esset omnium perturbatio, timidi metu perculsi, fugam arripuerunt. Fortes progrediebantur, ut se hostibus opponerent. Iphicrates ridens, confessus est, se panicum terrorem ciere jussisse: ut periculum faceret, quinam possent duces agere. His igitur qui manserant, millenorum ac centenorum præfecturas dedit: iis vero qui fugerant, mandavit, ut hos sequerentur.

11 Iphicrates castra positurus, misit aliquos qui locum munitum ab exercitu longissime remotum occuparent. Mirantibus iis qui aderant, et interrogantibus. Ecquid occupas? respondens Iphicrates. Illud, inquit, Ecquis hoc futurum sperasset? docens, in bello etiam illa quæ nemo sperasset, custodiis esse munienda.

12 Iphi-

ιβʹ Ἰφικράτης ἐν πεδίῳ μεγάλῳ παρετάττετο· οἱ πολέμιοι πολλῷ πλείους ὄντες προσέβαλον· ὁ δὲ κατόπιν τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν, τάφρον βαθεῖαν ὤρυξεν· ὡς μὴ φυγῆς ἐλπίδας ἔχοντες, γενναιότερον ἀγωνίζοιντο μένοντες.

ιγʹ Ἰφικράτης, εἰ μὲν ἀγυμνάστοις παρετάσσετο, στρατιώτας ἔχων ἠσκημένους, οὐ παραχρῆμα συνῆπτεν ἐς μάχην· τρίβων δὲ τὸν χρόνον ἐν τῇ στάσει 15 προσεξέλυε τοὺς πολεμίους, ὡς πονεῖν ἔλαττον εἰθισμένους, καὶ τότε ἐπετίθετο. εἰ δὲ προγεγυμνασμένοις ἔμελλε μάχεσθαι, αὐτὸς ἔχων στρατιώτας ἀγυμνάστους, συνεπλέκετο παραχρῆμα ἐς μάχην, ταῖς πρώταις ὁρμαῖς τῶν οἰκείων ἀκμαίως ἀποχρώμενος.

ιδʹ Ἰφικράτης πολεμίους τρεψάμενος, εἰς χωρίον στενὸν συνήλασεν· ὁρῶν δὲ μηδεμίαν ὁδὸν ἀναχωρήσεως αὐτοὺς ἔχοντας, ἢ μόνην τὴν ἐκ τοῦ νικᾷν ἀνάγκην· εἰπὼν, μὴ ἀναγκάσωμεν ἀγαθοὺς γενέσθαι τοὺς πολεμίους· ἔδωκεν αὐτοῖς πρὸς τὸ φυγεῖν καιρὸν καὶ τόπον, ἵνα τὴν νίκην αὐτὸς ἀκινδύνως ἔχοι.

ιεʹ Ἰφι-

15 προεξέλυε vel παρέλυε conject. *Cas.*

12 Iphicrates in latiſſimo campo aciem inſtruebat. Hoſtes longe numero ſuperiores, incurſionem faciebant. At ille a tergo ſuorum militum foſſam profundam effodit, ut ſpe fugæ præciſa manentes fortius et generoſius pugnarent.

13 Iphicrates ſi contra tirones et inexercitatos aciem inſtrueret, habens exercitatos milites, non continuo pugnam faciebat: ſed ſtando tempus conſumens, hoſtes laſſabat, minus ad laborem aſſuetos, atque tum demum impetum faciebat. Sin cum præexercitatis conflicturus eſſet, habens tirones, ſtatim pugnam inibat, et primum ſuorum impetum tempeſtive adhibebat.

14 Iphicrates hoſtes fuſos ac fugatos in anguſtum locum coëgit. Conſpicatus autem nullam eis ad egrediendum viam patere, niſi quam ſolam neceſſitas per victoriam aperuiſſet, inquiens, Ne cogamus hoſtes ſtrenuos fieri: conceſſit eis ad fugam tempus et locum, ut ipſe ſine periculo victoriam obtineret.

15 Iphi-

ιε' Ἰφικράτης θανάτου δίκην φεύγων, παρεστήσατο νεανίσκους ἐγχειρίδια κατέχοντας· οἱ παραφαίνοντες τοῖς δικασταῖς τὰς λαβὰς, οὕτως αὐτοὺς κατέπληξαν, ὥστε φοβηθέντες ἀπεδίκασαν τὴν δίκην.

ιϛ' Ἰφικράτης καὶ ὡς τὸν κηδεστὴν ἀπιὼν ἐπὶ τὴν ἑστίαν, τὸν θώρακα ἐνεδύσατο λέγων, μελετῶ φυλάττεσθαι.

ιζ' Ἰφικράτης καὶ ἐν τῇ φιλίᾳ τὸν χάρακα ἐβάλλετο λέγων, οὐ στρατηγικὸν τὸ, οὐκ ᾤμην.

ιη' Ἰφικράτης πολεμίους ἐγγύθεν ἐπικειμένους λαθεῖν βουλόμενος, καὶ ἀκινδύνως ἀναζεῦξαι, ὅσα ἦν ἐν τῷ τόπῳ δένδρα περιέκοψε, καὶ προσήρτησεν αὐτοῖς ἀσπίδας, κράνη, δόρατα· οἱ μὲν δὴ πολέμιοι φαντασίαν εἶχον μενόντων. Ἰφικράτης δὲ μετὰ τοῦ στρατοπέδου παντὸς ἀσφαλῶς ἀνέζευξεν.

ιθ' Ἰφικράτης, εἰ μὲν πλείους τῶν πολεμίων ἔχοι στρατιώτας, βουλόμενος λαθεῖν ἵνα καταφρονοῦντας αὐτοὺς λάβοι, μίαν στιβάδα τοὺς δύο στρατιώτας ἐκέλευσε ποιεῖσθαι· ἐπὶ ταύτης ἀνὰ μέρος ἀναπαύεσθαι· καὶ τὰ ὅπλα ἐπ' ἄλληλα τιθέναι· εἰ δὲ ὀλίγους ἔχοι, ὅπως μὴ καταφρονοῖντο, τὸν ἕνα στρατιώτην δύο στιβάδας ποιεῖσθαι προσέταττε· καὶ

15 Iphicratis capitis reus, juvenes cum pugionibus in judicio collocavit, qui, monſtrantes capula judicibus, terrorem eis incuſſerunt, ita ut reum abſolverent.

16 Iphicrates etiam ad ſocerum abiens, domum ipſius, thoracem indutus, dicebat, exerceo me cavendo.

17 Iphicrates etiam in ditione amicorum vallo caſtra muniebat, non eſſe boni ducis ajens, dicere, Non putabam.

18 Iphicrates clam hoſtibus prope imminentibus, ut ſine periculo caſtra moveret, quotquot erant arbores in eo loco reſecuit, et appendit illis ſcuta, galeas, haſtas. Hoſtes igitur ex his eos manere conjiciebant, Iphicrates vero cum omnibus copiis tuto caſtra movit.

19 Iphicrates ſi plures hoſtibus milites haberet, et hoc ab hoſtibus ignorari vellet, ut eos paucitatem contemnentes caperet, unum lectum duos milites juſſit facere, et in eo vicibus requieſcere, atque arma altera alteris imponere. Sin paucos haberet, ne contemnerentur, unum militem duo ſtrata juſſit facere, atque ſtatim in alium locum traduxit.

 Ho-

καὶ ταχέως ἐς ἄλλο χωρίον μετανίστατο. τῶν δὲ πολεμίων τὰς στιβάδας καταμαθόντων, καὶ τὸ πλῆθος καταπλαγέντων, τηνικάδε προσπεσὼν συνῆπτε μάχην.

κ' Θηβαῖοι νύκτωρ εἰσπεσεῖν Ἀθήναζε διενοοῦντο. Ἰφικράτης μαθὼν, παράγγελμα ἔδωκεν Ἀθηναίοις, νύκτωρ ὑποσημήναντος, εἰς ἀγορὰν ἀθροίζεσθαι· προδίδοται οἱ ἡ Θηβαίων πόλις, καὶ μετὰ ἡσυχίας ἐξελθόντες ἄφνω προσπεσόντες ἀμαχεὶ Θήβας αἱρήσομεν· τοῦτο δὲ ἐξαγγελθὲν Θηβαῖοι μαθόντες, ἀπέσχοντο, προσπεσεῖν ταῖς Ἀθήναις. ἐς δὲ τὸ φυλάττειν τὴν πόλιν αὐτῶν κατέστησαν.

κα' Ἰφικράτης ὀλίγους εἶχε στρατιώτας, καὶ τούτους ἀθυμοῦντας· βουλόμενος αὐτοῖς θάρσος ἐνδοῦναι, μεταξὺ δειπνοῦντας συγκαλεῖ λοχαγοὺς καὶ ταξιάρχας, καὶ κελεύει φέρειν ὅσον ἕκαστος ἔχοι ἀργύριον, ἢ κόσμον, ὡς προδοσίαν τῶν πολεμίων διαπραξόμενος, καὶ δέον τὰ δῶρα 16 δόντας ἤδη βαδίζειν ἐπὶ τοὺς ἐναντίους· οἱ μὲν ἐκόμισαν. ὁ δὲ λαβὼν, σύνθημα ἔδωκεν Ἑρμῆ Φίλιον. ὡς τοῦτο πρὸς

16 *Διαπραξάμενος Fl.* sequentia verba paulo aliter leguntur et distinguuntur in Vulgata, scil. *καὶ δέοντα δῶρα. δόντας δὲ ἤδη βαδίζειν. Masv.*

Hostibus vero strata videntibus, et multitudinem admirantibus, tum demum prælium committebat.

20 Thebani noctu obruere cogitabant Athenas. Iphicrates re cognita, præcepit Atheniensibus, ut noctu signo dato in forum convenirent: sibi proditum iri Thebanorum civitatem: Itaque sine tumultu egredi in animo habere, ac sine pugna Thebas ex improviso obruere. Id cum Thebanis nuntiatum esset, ab opprimendis Athenis destiterunt, ad custodiendam urbem remanentes.

21 Iphicrates cum paucos haberet milites, eosque tristibus et abjectis animis præditos, volens audaciam et confidentiam ipsis injicere, inter cœnandum convocat manipulorum duces ac centuriones, jubetque quantum quisque haberet, adferre, sive argentum, sive aurum, sive ornatum, quasi proditionem hostium facturus, oportere jam, collatis donis, eos pergere ad hostes. Qui quidem attulerunt. Ille cum accepisset, tesseram dedit Mercurium Philium, quasi de hoc sibi cum proditoribus

πρὸς τοὺς ἐνδιδόντας αὐτῷ συγκείμενον· καὶ βραχὺ διαλιπὼν, ἐπῆγε τοὺς στρατιώτας. οἱ δὲ πιστεύσαντες ὡς ἔχοιεν τοὺς προδώσοντας, εὐθαρσέστεροι πρὸς τὴν μάχην ἐγένοντο.

κβ' Ἰφικράτης τὴν σύνταξιν τῶν στρατοπέδων εἴκαζε τῷ σώματι· θώρακα ἐκάλει τὴν φάλαγγα· χεῖρας τοὺς ψιλούς· πόδας τὴν ἵππον· κεφαλὴν τὸν στρατηγόν. τὰ μὲν δὴ ἄλλα ὅταν ἐπιλείπῃ, χωλὸν, καὶ πηρὸν τὸ στρατόπεδον. ὅταν δὲ ὁ στρατηγὸς ἀπόληται, τὸ πᾶν ἄχρηστον οἴχεται.

κγ' Ἰφικράτης ἐν Μιτυλήνῃ λόγον ἔδωκεν, ἀσπίδας χρὴ κατασκευάσαι διὰ τάχους πολλὰς, ὥς τε τοῖς τῶν Χίων οἰκέταις πέμψαι· Χῖοι τοῦτο ἀκούσαντες, καὶ τὸ οἰκετικὸν φοβηθέντες, παραχρῆμα ἔπεμψαν αὐτῷ χρήματα· καὶ συμμαχίαν συνέθεντο.

κδ' Ἰφικράτης Σικυῶνι προσέβαλλε· Λάκων ἁρμοστὴς βοήθειαν ἐκ Λακεδαίμονος μεταπέμψασθαι σκηψάμενος, τοὺς πεμφθέντας εἰς ἐνέδραν καθίσαι προσέταξεν· οἱ μὲν δὴ ἐλόχων. Ἰφικράτης δὲ βαδίζων ἐπὶ τὴν πόλιν παρῆλθε τὴν ἐνέδραν· νεανικοί τινες ἐκ τῆς πόλεως θρασύτερον ἠπείλησαν, νῦν γέ τοι δώσεις δίκην. Ἰφικράτης ὑπονοήσας

toribus conveniſſet: et parva interpoſita mora, milites adduxit. Qui credentes fore, ut ſibi aliqui adverſarios proderent, audentiores ad faciendum prælium extiterunt.

22 Iphicrates diſpoſitionem exercituum humano corpori aſſimilabat. Pectus phalangem appellabat, manus levis armaturæ milites, pedes equitatum, caput ducem. Reliquorum aliquod ſi deſit, claudum et mancum exercitum eſſe: ſin deficiat dux, totum inutilem diſcedere.

23 Iphicrates Mitylenis rumorem in vulgus diſſeminavit, brevi multa ſcuta comparari oportere, quæ Chiorum ſervis mitterentur. Hoc audito Chii, mancipiorum conatum metuentes, e veſtigio miſerunt ei pecunias, et ſocietatem fecerunt.

24 Iphicrates Sicyonem oppugnabat. Lacedæmonius præfectus Lacedæmone auxilium arceſſens, juſſit miſſos in inſidiis collocare. Qui inſidias ſtruxerunt. Iphicrates viam ad urbem dirigens, tranſiit inſidias. Aliqui feroces ex urbe minabantur audacius, Nunc vero pœnas dabis. Iphicrates ſuſpica-

σας εἶναί τινας, οἷς οὗτοι πεποίθασιν, αὐτίκα ἀναστρέφει κατ' ἄλλην ἀνοδίαν σύντομον· καὶ τοὺς εὐρωστάτους ἐπιλέξας αὐτὸς ἄφνω προσέπεσε τοῖς ἐνεδρεύουσι, καὶ πάντας διέφθειρεν· ὁμολογῶν ἁμαρτάνειν, ὅτι μὴ προηρευνήσατο τοὺς τόπους· τῷ δὲ ταχέως ὑποπτεῦσαι τὸν λόχον ἄριστα ἐχρήσατο, προεμπεσὼν ὀξέως τοῖς ἐνεδρεύουσιν.

κε' Ἰφικράτης ἔμελλε βαρβάροις μάχεσθαι· καὶ βουλόμενος τοὺς ἑαυτοῦ στρατιώτας εὐτολμοτέρους ποιῆσαι, δέδοικα, ἔφη, μὴ οὐκ ᾐσθημένοι εἶεν οἱ βάρβαροι, ὡς τοὺς πολεμίους εἴωθα καταπλήττειν, τῷ Ἰφικράτης εἶναι. ἀλλ' ἔγωγε φροντιῶ, ὅπως νῦν γένοιντο καταμαθόντες, καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπαγγέλλωσι· μόνον καὶ ὑμεῖς συμφιλοτιμήσασθέ μοι· ἐπεὶ δὲ συνίεσαν αἱ δυνάμεις, φήσαντός τινος φοβεροὺς εἶναι τοὺς πολεμίους· καὶ πόσῳ, εἶπεν, ἡμεῖς ἐκείνοις φοβερώτεροι.

κϛ' Ἰφικράτης παρεκάλεσε τοὺς στρατιώτας, ἀνθ' ὧν πολλοὺς καὶ ἐνδόξους ἀγῶνας νενικήκασιν αὐτοῦ ἡγουμένου, τοῦτο μόνον αὐτῷ χαρίσασθαι, στῆναι προτέρους ἐν τῷ προσιέναι τοῖς ἐναντίοις, εἰδὼς ὅτι τοῦτο ποιῆσαι μὴ φιλοτιμηθέντων, συμβήσεται τοὺς ἐναντίους προτέρους τοῦτο πρᾶξαι.

κζ' Ἰφι-

ſpicatus aliquos eſſe, in quibus illi ſpem haberent, ſtatim revertitur per aliam viam difficilem et compendioſam: atque ipſe delectis robuſtiſſimis, continuo eos, qui in inſidiis latebant, obruit, et omnes morte affecit: confeſſus ſe erraſſe, quod non ante loca perſcrutatus fuiſſet. Suſpicione vero repentina optime uſum eſſe, quod extemplo inſidiantes adortus eſſet.

25 Iphicrates cum barbaris prælium collaturus, volens ſuos milites audaciores reddere: Vereor, inquit, ne non intellexerint barbari, quemadmodum hoſtes terrere ſoleam, Iphicratis nomine. Sed ego curam adhibebo, ut nunc id intelligant, et aliis renuntient. Tantum vos etiam ſtudium mecum intendite. Cum autem congrederentur exercitus, dicente quodam hoſtes eſſe formidabiles: Et quanto nos, inquit, ſumus formidabiliores?

26 Iphicrates rogabat milites, ut quoniam multa et glorioſa certamina ſe duce viciſſent, ſibi hoc ſolum largirentur, ac priores ſtarent, dum in hoſtes iretur: ſciens, niſi id facere ſummo ſtudio contendiſſent, eventurum ut hoſtes idem priores facerent.

27 Iphi-

κζ' Ἰφικράτης ὑπέσχετο τοῖς στρατιώταις τὴν νίκην παραδώσειν, ἐὰν, τὸ σημεῖον ἄραντος, παραθαρσύναντες ἀλλήλους ἓν βῆμα προβῶσιν. ἦν μὲν ἐπὶ ῥοπῆς ὀξυτάτης ἡ μάχη· τὸ δὲ σημεῖον ἦρεν ὁ στρατηγὸς, καὶ οἱ στρατιῶται προέβησαν ἐπαλαλάξαντες, καὶ τοὺς πολεμίους ὠσάμενοι, εἰς φυγὴν ἔτρεψαν.

κη' Ἰφικράτης περὶ Κόρινθον Ἀθηναίων ἐστρατήγει πολεμούντων Θηβαίοις· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι σφόδρα ἐπήγοντο ἐξελθεῖν ἐπὶ τὴν μάχην· Ἰφικράτης δὲ ὁρῶν τοὺς πολεμίους πλείονας, καὶ ἐπὶ προσφάτῳ τῇ ἐν Λεύκτροις νίκῃ μεγαλοφρονοῦντας, οὐ προῆγεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς ἔφη· ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἐς τοῦτο ἀνδρείας προήγαγον, ὥς τι καταφρονεῖν Βοιωτῶν δύνασθαι· τῶν δὲ ἐμοῦ κρειττόνων στρατηγῶν παραλαβών τις ὑμᾶς προαγέτω. οὕτως εἷλε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τῆς ὁρμῆς [17] ἐπαύσαντο, ἡ παρὰ στρατηγοῦ ἀρετὴ, μὴ συνεξορμῆσαι τοῖς προεξανισταμένοις, ἀλλὰ τὸν θυμὸν αὐτῶν λογισμῷ κατασχεῖν.

κθ' Ἰφικράτης προδοσίας δίκην ἔφευγεν. Ἀριστοφῶν καὶ Χάρης ἐδίωκον· αἰτία δὲ ἦν ὅτι ἄρα περὶ Ἔμβατα δυνάμενος

17 ἐπαύσατο melius videtur esse

27 Iphicrates promittebat, se militibus victoriam daturum, si, postquam ipse signum extulisset, animantes se mutuo, unum gradum procederent. Cum pugna esset in inclinatione gravissima, dux signum tollebat. Milites acclamantes sibi mutuo procedebant, et hostes pulsos in fugam vertebant.

28 Iphicrates ad Corinthum Atheniensium dux erat, bellum Thebanis inferentium. Athenienses admodum festinabant egredi ad pugnam. Iphicrates videns hostes numero plures, recens parta in Leuctris victoria, confidere, non produxit. Sed ad eos inquit: Ego vos ad tantam fortitudinem adduxi, ut etiam contemnere Bœotos possitis. Verum ex iis ducibus, qui me sunt præstantiores, aliquis vos assumat, et producat. Ita cepit Athenienses, et ab impetu revocavit ducis virtus, ut non egredi cogeretur ad pugnam una cum his qui ante surrexissent, sed furorem ipsorum ratione compescuit.

29 Iphicrates proditionis reus citabatur, accusantibus Aristophonte et Charete, eam ob caussam, quod ad Embata cum hostes interfi-

μενος ἑλεῖν τοὺς πολεμίους, οὐ διεναυμάχησεν· ὁρῶν τὸ δικαστήριον ὑποφερόμενον εἰς τοὐναντίον, τοῦ λόγου παυσάμενος, παρέφηνέ πως τὸ ξίφος τοῖς δικασταῖς· οἱ δὲ καταδείσαντες μὴ τὴν ἑταιρίαν ὅλην ἐξοπλίσας κυκλώσειε τὸ δικαστήριον, ἄφεσιν αὐτῷ πάντες ἐψηφίσαντο· μετὰ τὴν νίκην, ψηφίσαντός τινος, ὡς παρεκρούσατο τοὺς δικαστάς· εὐήθης ἂν εἴην, ἔφη, ὑπὲρ Ἀθηναίων μὲν στρατηγῶν, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ δὲ πρὸς Ἀθηναίους μηκέτι.

λ' Ἰφικράτης ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων ἔπεισεν Ἀθηναίους τὰ ὑπερέχοντα τῶν οἰκοδομημάτων ἐς τὰς δημοσίους ὁδοὺς ἀποκόπτειν, ἢ πιπράσκειν· ὥς τε οἱ δεσπόται τῶν οἰκιῶν πολλὰ εἰσενεγκαν χρήματα ὑπὲρ τοῦ μὴ περικοπῆναι καὶ σαθρὰ γενέσθαι τὰ οἰκοδομήματα.

λα' Ἰφικράτης μετὰ μὲν τὴν μάχην, ἀπὸ τῶν ληφθέντων ἄξια τῶν πόνων διένειμεν ἑκάστῳ· εἰ δὲ ξένια παρὰ πόλεων ἐκομίσθη, καὶ ἀπὸ τούτων διέπεμπεν ἑκάστῳ, οὐ κατὰ ἕνα μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἔθνη [18] καὶ κατὰ λόχους. καὶ κατὰ τὰς ὁπλίσεις, ἱππεῦσιν ἄλλα, ὁπλίταις ἄλλα,

18 Distinctio non recte videtur facta in textu, ideo eam in versione mutavi.

cere posset, navale prælium non iniverat. qui videns judicium in contrariam sententiam ferri, desistens a dicendo, ensem quodammodo judicibus ostendit. Illi vero timentes, ne tota conspiratione armata circumdaret judicium, absolutionem omnes ei decreverunt. Post victoriam decernente quodam, eum judicibus vim adhibuisse: Amens essem, inquit, si pro Atheniensibus bella geram, pro me vero non item.

30 Iphicrates in summa pecuniarum egestate suasit Atheniensibus, ut ædificiorum, quæ eminerent in publicas vias, partem abscinderent, aut ea venderent. Itaque domini ædium multas pecunias contulerunt, ne mutilarentur, aut labefactarentur ædificia.

31 Iphicrates post pugnam de præda cuilibet dignam laboribus partem distribuit. Sin munera a civitatibus adferrentur, ab his etiam dispertivit unicuique, non sigillatim tantum, verum etiam secundum cohortes atque manipulos, et secundum armaturas, equitibus alia, armatis alia, levis armaturæ mili-

ἄλλα, ψιλοῖς ἕτερα, πρὸ τῆς μάχης σιγὴν κηρύξας ἐπηγγέλλετο τῷ ἀριστεύσαντι ἐν τοῖς ὁπλίταις ἆθλον· καὶ τῷ πάλιν ἐν τοῖς ἱππεῦσιν, ἢ ἐν τοῖς πελτασταῖς, καὶ ἐφεξῆς ἐν ἁπάσαις ταῖς τάξεσιν· ἔν γε μὴν ταῖς ἑορταῖς, καὶ πανηγύρεσιν, ὅσοι ἀνδρειότεροι τῶν ἄλλων, προετίμα προεδρίαις. ταῦτα πάντα ἐστρατήγει, προθυμοτέρους ποιῶν τοὺς στρατιώτας ἐν τοῖς κινδύνοις.

λβ' Ἰφικράτης ποικίλως ἐγύμναζε τοὺς στρατιώτας, μηχανώμενος ψευδοβοηθείας, ψευδοενέδρας, ψευδοπροδοσίας, ψευδαυτομολίας, ψευδεφόδους, ψευδοπανικὰ, ἵνα εἴ ποτε καὶ τοιοῦτόν τι γένοιτο, μηδαμῶς ἐκπλήσσοιντο.

λγ' Ἰφικράτης περὶ τὸ ἱερὸν ὄρος ἀντικαθισαμένων αὐτῷ πολεμίων, καὶ ἀπεχόντων στάδια πέντε, καὶ κατεχόντων ὑψηλότατον τόπον παρὰ τὴν θάλασσαν, καὶ τῆς πορείας τῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐφ' ἕνα οὔσης· τὸ δὲ λοιπὸν χωρίον ἀπόκρημνον ἦν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐπιλεξάμενος ἄνδρας εὐρώστους, νύκτα παραφυλάξας ἀνηνεμίαν, ἀλειψάμενος λίπα σὺν τοῖς ἀναγκαίοις ὅπλοις, διὰ τῆς θαλάττης περιών· ὅσα γε μὴν βαθύτερα παρανηχόμενος, παρελθὼν τοὺς φύλακας ἐκβὰς, ὄπισθεν αὐτῶν γενόμενος, ἀπέκτεινε πάντας·

militibus alia. Ante pugnam, facto silentio, promittebat ei, qui ex armatis se fortissime gessisset, præmium: et iterum ei qui ex equitibus, sive scutatis, seu ordine deinceps in singulis ordinibus. In festis autem et publicis comitiis eos, qui cæteris magis strenui extitissent, primis sedibus honorabat. Hæc omnia excogitabat, ut alacriores et promtiores ad pericula milites redderet.

32 Iphicrates variis modis milites exercebat, fictis excursionibus, falsis insidiis, fictis proditionibus, simulatis transitionibus, fictis aggressionibus, et panicis terroribus, ut si quando tale quid eveniret, non terrerentur.

33 Iphicrates circa sacrum montem ex adverso constitutis hostibus, et quinque stadia distantibus, atque altissimum locum juxta mare tenentibus, cum non aliter quam singulis ad illos via pateret, reliquus vero locus præceps in mare ferretur, delectis robustis ac fortibus viris, observata nocte tranquilla, unctus oleo cum necessariis armis per mare circumiens: ubi vero esset aqua profundior, tranans accessit, et egressus a tergo custodes adortus, omnes trucidavit, ac

τας· καὶ τὸ αὑτοῦ στρατόπεδον ἤγαγε διὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ παρὰ τὸν κρημνόν· καὶ τοῖς πολεμίοις, ἔτι νυκτὸς οὔσης, ἀφυλάκτοις καὶ μὴ προσδοκῶσιν ἐπιθέμενος, τινὰς μὲν διέφθειρε, τινὰς δὲ ἐζώγρησεν.

λδʹ Ἰφικράτης περὶ χειμῶνας καὶ κρυμοὺς, ὁρῶν καιρὸν ἐπιθέσεως προάγειν ἐβούλετο τοὺς στρατιώτας· διὰ γυμνότητα καὶ κρύος οὐ προθυμουμένων, αὐτὸς ἐνδὺς ἐσθῆτα φαύλην, καὶ τῶν ἄλλων ἀθλιωτέραν, παριὼν τὰς σκηνὰς ἕκαστον ἐπιχειρῆσαι τοῖς πολεμίοις παρεκάλει. οἱ δὲ προθύμως ἠκολούθησαν, ὁρῶντες τὸν στρατηγὸν ταπεινῶς ἠσθημένον, καὶ ἀνυπόδητον, ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας προθυμούμενον.

λεʹ Ἰφικράτης εἰ μὲν μὴ ἔχοι διδόναι μισθοφορὰν, ἦγε τοὺς στρατιώτας εἰς ἀνοίκητα χωρία, καὶ ἀκτὰς, ἵνα ὡς ἐλάχιστα ἀναλίσκοιεν· εἰ δὲ εὐποροίη χρημάτων, ἦγεν αὐτοὺς ἐς πόλεις καὶ χωρία εὐδαίμονα· ὅπου τάχιστα τὸν μισθὸν ἀναλώσαντες σπουδάζοιέν τι πράττειν, διὰ τὴν τοῦ ἀργυρίου ἔνδειαν. οὐ μὴν ἐπέτρεπεν αὐτοὺς οὐδὲ σχολάζειν. ἀλλ' εἰ μὴ πόλεμος ἦν, ἀεί τι προσέταττεν, ἢ ὀρύττειν, ἢ τα-

ac ſuum exercitum per anguſtam viam juxta præcipitium duxit. Hoſtes igitur nocte adhuc durante ex improviſo nec opinantes adortus, alios occidit, alios vivos cepit.

34 Iphicrates ſub hyemem et magna frigora videns opportunum tempus hoſtes aggrediendi, producere milites volebat. Quibus ob veſtium tenuitatem, et frigoris ſævitiam difficulter obedientibus, ipſe malam veſtem indutus, et reliquis leviorem, accedens ad tabernacula, ſingulos hortabatur ut hoſtes invaderent. Qui conſpicati ducem abjectiſſima veſte præditum et calceis vacantem, pro communi ſalute ſe voluntario periculo offerre, libenter ſecuti ſunt.

35 Iphicrates quando non poterat dare ſtipendia, duxit milites ad inhabitata loca et littora, ut quam minimum abſumerent. Sin abundaret pecuniis, duxit ipſos in civitates et loca florentia, ubi celerrime conſumto ſtipendio facere præclarum aliquid ob inopiam pecuniæ conarentur. Non autem permiſit eis otium agere. Sed cum bellum non eſſet, ſemper aliquid negotii dedit, et juſſit aut cuniculos in terram agere, aut foſſas ducere, aut arbores ſecare,

ἢ ταφρεύειν, ἢ δένδρα κόπτειν, ἢ ἀναζευγνύειν, ἢ μετασκευάζειν, ὡς ἐν τῇ σχολῇ νεωτερίζειν βȣλομένων.

λϛ´ Ἰφικράτης Σάμον κατασύρας, εἰς Δῆλον κατέπλευσε. Σάμιοι ἐς πρεσβείας ἀφίκοντο λυτρȣ̃σθαι βȣλόμενοι τὰ ληφθέντα· ὁ δὲ ὁμολογῶν ἀποδώσειν, κρύφα ὑπηρετικὸν ἐκπέμψας ὡς ἐξ Ἀθηνῶν ἐκέλευσε καταπλεῖν κομίζον ἐπιστολὴν πεπλασμένην, ὡς Ἀθηναίων αὐτὸν ἐπανήκειν κελευόντων. ὁ δὲ πρὸς τȣ̀ς Σαμίȣς διαλυσάμενος φιλανθρώπως, τοῖς τριηράρχοις ἀναγωγὴν παραγγείλας, ἀποπλεύσας, εἰς ἐρήμην νῆσον ὡρμίσατο νυκτὸς καὶ ἡμέρας. οἱ Σάμιοι πυθόμενοι ὡς ἀπέπλευσεν Ἰφικράτης, φιλανθρώπως αὐτοῖς χρησάμενος κατά τε τὴν πόλιν ἀδεῶς διέτριβον, καὶ ἐς τὴν χώραν ἀδεῶς διεξῄεσαν· ὁ δὲ διεσκεδασμένων πάλιν ἐπιπλεύσας ἐς τὴν Σάμον, πολλῷ πλείονα λείαν τῆς προτέρας ἥρπασε. τȣ̃το καὶ ὁ Φορμίων πρότερος ἐποίησε Χαλκιδεῦσιν.

λζ´ Ἰφικράτης Λακεδαιμονίȣς καὶ Θηβαίȣς πολεμȣ̃ντας ἐπεχείρει διαλλάσσειν· οἱ σύμμαχοι Θηβαίων Ἀργεῖοι καὶ Ἀρκάδες ἀντέπρασσον· ὁ δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐνίοις προστάξει

secare, aut castra transferre, aut vasa transmutare, quod in otio novas res moliri existimaret.

36 Iphicrates in Samo prædatus, in Delum navigavit. Samii legati venerunt: ea quæ capta fuissent, pretio redemturi. Qui promittens se eis redditurum, clam expeditam navim emisit, et quasi ab Athenis navigare jussit, ac fictam epistolam ferre, tanquam Atheniensibus ipsum redire jubentibus, ipse cum Samiis amice pace constituta, triremium præfectis solvere mandans, et abnavigans versus insulam desertam, noctem unam et diem illic stationem habuit. Samii cum audivissent Iphicratem abnavigasse, summamque legatis humanitatem præstitisse, sine metu in civitate versabantur, et absque metu in regione passim oberrabant. Quibus dissolute vagantibus, ille rursus ad Samum apellens, prædam longe majorem quam antea diripuit. Idem hoc Phormion prius Chalcidensibus fecit.

37 Iphicrates Lacedæmonios et Thebanos bellum inter se mutuo gerentes in gratiam reducere conabatur. Argivis et Arcadibus sociis Thebanorum resistentibus, mandavit quibusdam militibus

τάξε λεηλατῆσαι τὴν Ἀργολίδα· τῶν δὲ Ἀργείων ἐγκαλέντων, τοὺς φυγάδας αὐτῶν ἔφη αἰτίους εἶναι. προελθὼν δὲ καὶ ὡς τοὺς φυγάδας ἀνελόμενος, τὴν λείαν τοῖς Ἀργείοις ἀπέδωκεν· οἱ δὲ ἀπολαβόντες, ὡς εὐεργέτῃ καὶ φίλῳ τῷ Ἰφικράτει προσέφευγον, καὶ τὴν εἰρήνην αἱρεῖσθαι Θηβαίους ἔπεισαν.

λη' Ἰφικράτης βασιλεῖ στρατηγῶν μετὰ Φαρναβάζου, πλέων ἐπ' Αἰγύπτου, τῆς χώρας οὔσης ἀλιμένου, παρήγγειλε τοῖς τριηράρχοις, τεσσαράκοντα σάκκους ἕκαστος ἐχέτω. προσορμιζομένων δὲ τοὺς σάκκους ἄμμου πλήσας, κεφαλίδας ἐξῆπτεν ἑκάστης νεὼς, καὶ οὕτως ἀνείλκυσεν αὐτὰς τεταρσωμένας.

λθ' Ἰφικράτης ἐν Ἐπιδαύρῳ, μικρὸν ἄνω θαλάσσης παρετάσσετο· γενόμενος δὲ κατὰ ἄλσος βαθὺ, καὶ σύσκιον, ἀνεβόησεν, ἐξανίστασθαι τοὺς ἐγκαθημένους· οἱ πολέμιοι φοβηθέντες ἐνέδραν μεγάλην, ἀνέστρεψαν· καὶ διὰ τάχους εἰς τὰς ναῦς καταφυγόντες ἀνεχώρησαν.

μ' Ἰφικράτης ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ Ἰάσων ὁ τύραννος πλησίον ποταμοῦ σπείσασθαι βουλόμενοι, δι' ἀγγέλων ἠρεύνησαν ἀλλήλους, καὶ τὰ σώματα ἐγύμνωσαν· καὶ οὕτως ὑπὸ

bus, ut Argolidem deprædarentur. Argivis accuſantibus, profugos ipſorum ajebat auctores eſſe. Procedens etiam quaſi transfugis occiſis, prædam Argivis reddidit. Quam cum recepiſſent, ad Iphicratem tanquam benefactorem et amicum confugerunt, et Thebanis, ut pacem cuperent, perſuaſerunt.

38 Iphicrates Regis nomine bellum gerens, una cum Pharnabazo navigans in Ægyptum, cum regio eſſet importuoſa, mandavit triremium præfectis, ut quilibet quadraginta ſaccos haberet. Cum vero appellerent, ſaccos arena complens, fulcra ex ſingulis navibus ſuſpendit, atque ſic eas firmatas retinuit.

39 Iphicrates in Epidauro, non multum ſupra mare aciem inſtruebat. Poſtquam vero ad nemus profundum et umbroſum ventum eſſet, exclamavit, ut poſiti in inſidiis conſurgerent. Hoſtes magnas inſidias metuentes, reverſi ſunt, et celeri fuga ſe in naves receperunt.

40 Iphicrates in Theſſalia et Jaſon tyrannus prope fluvium fœdus componere volentes, per internuntios ſeſe mutuo ſcrutabantur, et corpora armis nudabant, atque

ὑπὸ τὴν γέφυραν ἐλθόντες διελέξαντο· ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς ὅρκους διὰ τῶν ἱερείων ἐχρῆν ποιήσασθαι, Ἰφικράτης μὲν δὴ ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀνῆλθεν. Ἰάσων δὲ τὸ ἱερεῖον παραλαβὼν τοῦ ποιμένος ἀπαλλαγέντος, σφαγιάζειν εἰς τὸν ποταμὸν ἤρχετο. καὶ δὴ τότε Ἰφικράτης καθαλλόμενος τῆς σφαγίδος ἐπιλαβόμενος, αὐτὸν μὲν ἀποκτεῖναι ἀπέσχετο, προσομολογῆσαι δὲ ἃ συνέφερεν αὐτῷ κατηνάγκασεν.

μα΄ Ἰφικράτης ἐν Θράκῃ προσκαθημένων πολεμίων, ἐνέπρησε νυκτὸς τὴν μεταξὺ ἀμφοτέρων ὕλην· καὶ τὰ σκευοφόρα καὶ πολλὰ τετράποδα καταλιπὼν, τοῦ καπνοῦ σκοτεινοτέραν τὴν νύκτα ποιοῦντος, ἀνεχώρησεν εἰς τόπον δασὺν καὶ σύσκιον· ἡμέρας δὲ γενομένης, οἱ Θρᾶκες, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ἐλθόντες, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων εὑρόντες, ὥρμησαν ἐπὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν τετραπόδων, καὶ τῶν σκευοφόρων. Ἰφικράτης διεσπαρμένοις ἐπιφανεὶς ἐκ τοῦ χωρίου συντεταγμένος, καὶ τοὺς πολεμίους ἐνίκησε, καὶ τὰ σκευοφόρα ἔσωσεν.

μβ΄ Ἰφικράτης νύκτωρ ἐπιθέμενος χωρίῳ, τοὺς σαλπιγκτὰς ἐπὶ πολλὰ μέρη διαπέμψας, ἐκέλευσε σημαίνειν· οἱ πολέμιοι πρὸς τὸν ἦχον ἄλλος ἄλλῃ διέθεον· ὁ δὲ ἐλα-

χίστους

que ita ſub pontem convenientes, colloquium inierunt. Poſtquam vero per victimas juramentum eſſet ſanciendum, Iphicrates in pontem aſcendit. Jaſon pecudem abſenti paſtori ereptam immolare prope fluvium cœpit. Tum Iphicrates deſiliens, et apprehendens cultrum a cæde quidem abſtinuit: in conditiones autem, quæ ſibi utiles erant, conſentire adegit.

41 Iphicrates in Thracia cum hoſtes prope caſtra haberent, inter utrosque noctu ſylvam incendit, et relictis ſarcinis, multisque quadrupedibus, fumo tenebrioſiorem noctem efficiente, diſceſſit in locum arboribus denſum, et umbroſum. Illuceſcente die, Thraces ad caſtra progreſſi, cum neminem Græcorum inveniſſent, ad ſarcinarum et quadrupedum rapinam ſeſe verterunt. Iphicrates diſperſis ſuperveniens ex eo loco cum inſtructa acie, tum hoſtes profligavit, tum ſarcinas vindicavit.

42 Iphicrates noctu locum quendam affectans, tubicines in diverſas partes dimiſſos claſſicum juſſit canere. Hoſtibus ad ſonitum tubarum aliis alio diſcurrentibus, ille paucis, qui reli-

cti

χίσυς τοὺς καταλειφθέντας νικήσας, ῥᾳδίως ἐκράτησε τοῦ χωρίου.

μγ΄ Ἰφικράτους ὄντος ἐν Κορίνθῳ, Λακεδαιμόνιοι παρῆλθον ἐς τὴν πόλιν· ὁ δὲ οὐκ εὐθὺς ἀπεκινδύνευσε τὴν δύναμιν, συμβαλὼν, ἀλλὰ μαθὼν, ὡς ἐστὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν ὀχυρώτατα χωρία, ἠρέμα ταῦτα προκαταλαβὼν τοῖς ἐν τῇ πόλει προὐκήρυξεν ἰέναι πρὸς αὐτόν. ἐξιόντων δὲ πάντων καὶ ἀθροιζομένων, οἱ Λακεδαιμόνιοι τὸ πλῆθος φοβηθέντες, καὶ τὴν φυγὴν τῶν ὀχυρῶν τόπων φοβηθέντες, ἀμαχεὶ φεύγοντες ᾤχοντο.

μδ΄ Ἰφικράτης Ἀβυδηνοῖς πολεμῶν, περὶ Χεῤῥόννησον ὢν, χωρίον τι καταλαβὼν ἐτείχιζεν, ὡς φοβούμενος [19] Ἀξίβιον τὸν Λάκωνα. Ἀβυδηνοὶ δὲ ὁρῶντες οἰκοδομοῦντα τὸ τεῖχος, κατεφρόνησαν ὡς φοβουμένου, καὶ προελθόντες τῆς πόλεως κατὰ τὴν χώραν ἐγίγνοντο. Ἰφικράτης ἰδὼν ἀσυντάκτους, νυκτὸς μέρος τοῦ στρατεύματος εἰς τὴν Ἀβυδηνῶν διαβιβάσας, τοὺς ἀγροὺς αὐτῶν καταδραμὼν, ἐκράτησε πολλῶν σωμάτων καὶ χρημάτων.

με΄ Ἰφι-

19 Scribendum Ἀναξίβιον. ita enim Historici eum nominant, et Frontinus lib. I. c. 4. lib. II. c. 5. *Caſ.*

cti fuerant, ſuperatis, facile loco potitus eſt.

43 Cum Iphicrates eſſet Corinthi, Lacedæmonii civitatem agreſſi ſunt. Ille non protinus, manum conferens, periculo ſe obtulit. Sed cognito, quod eſſent circa urbem loca munitiſſima, clam ea prius occupavit, et his qui in civitate erant, ante promulgavit, ut ad ſe venirent. Exeuntibus autem omnibus, et in unum collectis, Lacedæmonii multitudinem timentes, et in munita loca factam fugam metuentes, ſine prælio fugientes diſceſſerunt.

44 Iphicrates Abydenis bellum inferens, cum eſſet in Cherroneſo, locum quendam occupatum cinxit, ſimulans ſe metuere Axibium Lacedæmonium. Abydeni videntes eum ædificare murum, ut timidum contemſerunt: et e civitate progreſſi, regioni ſe committere audebant. Iphicrates conſpicatus diſſolutos, noctu partem exercitus in Abydenorum terram inducens, et agros ipſorum incurſionibus infeſtans, magno numero hominum et pecuniarum potitus eſt.

45 Iphi-

με΄ Ἰφικράτης [20] ὢν ἐν Κορίνθῳ, πυθόμενος ὡς οἱ τἀναντία πράττοντες μισθοφόρους ἐκ Λακεδαίμονος νύκτωρ ἐκδέχεσθαι μέλλοιεν, ἀγείρας τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας, τοὺς μὲν κατέλιπεν ἔνδον φυλάττειν· τοὺς δὲ ἄλλους ἔξω πυλῶν ἀγαγὼν καὶ ἐς τάξιν καταστήσας, ἔσπευσεν ἐπ᾽ ἐκείνην τὴν πύλην, ἣν ἤνοιξαν [21] οἱ δεχόμενοι τοὺς πολεμίους ἐσῆγον· τῶν δ᾽ ἐσχάτων ἐσιόντων, ἐξαίφνης ἐπιστὰς συνηκολούθησεν αὐτοῖς, καὶ συνέπεσεν εἰς τὴν πόλιν· ἀδήλου δὲ ὄντος τοῦ γεγονότος, ὡς ἐν νυκτὶ, πολλοὺς μὲν αὐτῶν διέφθειρεν, ἡμέρας δὲ γενομένης πολλοὺς εἰς τὰ ἱερὰ [22] φυγόντας ἐχειρώσατο.

μϛ΄ Ἰφικράτης ἐς Θράκην ἀναβὰς, μετὰ στρατιωτῶν ὀκτακισχιλίων ἐστρατοπέδευσε· πυθόμενος τοὺς Θρᾶκας νύκτωρ ἐπιτίθεσθαι μέλλειν, ἀναλαβὼν τοὺς στρατιώτας ἀνεχώρησεν ἑσπέρας, ὅσον στάδια τρία εἰς φάραγγα κρύψαι δυναμένην. οἱ Θρᾶκες ἐμπεσόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔρημον, διήρπαζον ἀτάκτως, καταγελῶντες τῶν Ἑλλήνων ὡς φευγόντων. Ἰφικράτης ἐξ ἀφανοῦς ἐξορμήσας, πολλοὺς μὲν αὐτῶν ἀπέκτεινε, πολλοὺς δὲ καὶ αἰχμαλώτους ἔλαβε.

μζ΄ Ἰφι-

20 Mſſ. ἦν ἐν Κ. 21 οἱ δεχόμενοι τοὺς πολεμίους. οἱ μὲν τοὺς πολεμίους εἰσῆγον. conj. Caſ. 22 Cant. φεύγοντας.

45 Iphicrates cum eſſet Corinthi, audiens eos, qui contrariam factionem tuebantur, mercenarios ex Lacedæmone in urbem accepturos eſſe, ſuis militibus excitatis, alios reliquit intus præſidii cauſſa, alios extra portas eductos in ordines redegit, et ad illam portam feſtinavit, quam patefecerant, qui hoſtes acceptos introducebant. Poſtremis introeuntibus, repente incumbens ſecutus eſt, et in civitatem ſimul irruit. Cum autem res in obſcuro, nocturno tempore, gereretur, multos ex ipſis trucidavit. Illuceſcente die multos ad aras perfugientes confecit.

46 Iphicrates in Thraciam aſcendens, cum octo millibus militum caſtra locavit: ubi cum audiſſet, Thraces noctu ex inſidiis adoriri velle, aſſumtis militibus ſub veſperam, ad tria ſtadia in vallem deflexit, quæ occulere poſſet. Thraces irruptione facta, caſtra vacua diripuerunt, confuſis ordinibus: et Græcos ut fugientes deriſerunt. Iphicrates ex occulto adortus, multos ex eis occidit, multos etiam vivos cepit.

μζ' Ἰφικράτης μέλλων ὁδὸν ἄνυδρον δυσὶν ἡμέραις πορεύεσθαι, παρήγγειλε δεῖπνον ποιησαμένους, ὕδατος πληρῶσαι τὰ ἀγγεῖα. καὶ ἡλίου δύντος ἤγαγε τὴν δύναμιν διὰ νυκτός. ἡμέρας δὲ γενομένης κατεστρατοπέδευσε, καὶ προσέταξε σιτοποιεῖσθαι τῷ ὕδατι χρησαμένους. καὶ κοιμηθέντας δι' ἡμέρας, δειπνοποιήσασθαι, καὶ συσκευασαμένους, ὁδεῦσαι διὰ τῆς νυκτὸς πάλιν· ὥς τε ἀντὶ δύο ἡμερῶν, δύο νύκτας ἀναψύχοντες διεξῆλθον· καὶ ἡμέρα μία, καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῖς ἱκανὸν ἐγένετο.

μη' Ἰφικράτης περὶ Ἐπίδαυρον λείαν ἦγε πολλήν· ὁ φρουρὸς τῆς χώρας Λάκων ἐδίωκεν αὐτὸν ἐγγίζοντα ταῖς ναυσίν· οἱ μὲν διώκοντες ἦσαν ἐπὶ λόφου. Ἰφικράτης δὲ πρὸ τῆς λείας τοὺς ὁπλίτας τάξας κούφους καὶ ψιλοὺς κατ' ὀλίγον ἄλλον ἄλλῃ, καὶ τῷ Λάκωνι προσέβαλε· τοῦ δὲ προσέχοντος τοῖς πολλαχόθεν ἐφορμῶσιν, οἱ τοῦ Ἰφικράτους, καὶ τὰ ὑπερδέξια χωρία καταλαβόντες, κατὰ νώτου τῶν πολεμίων ἐγένοντο, καὶ πάντας αὐτοὺς διέφθειραν.

μθ' Ἰφικράτης ἐν Φλιοῦντι διὰ στενῶν τόπων ἐβάδιζε, τῶν πολεμίων ἐπιθεμένων τοῖς τελευταίοις, παραγγείλας τοῖς στρατιώταις ἐκ τῶν στενῶν ὅ τι τάχος ὑπεξιέναι, αὐτὸς διὰ

47 Iphicrates per viam aquæ expertem biduo profecturus, præcepit, ut ſumta cœna, vaſa replerent aquis, et occidente ſole duxit exercitum per noctem. Facto die caſtrametatus eſt, et juſſit cibum capere, atque aquis uti: inde poſtquam quieverunt interdiu, cœnam parare, atque collectis omnibus iterum noctu iter facere. Sic pro biduo duabus noctibus frigus captantes evaſerunt: et una dies atque aqua ipſis recte ſuffecit

48 Iphicrates ad Epidaurum copioſam prædam agebat: præfectus regionis Lacon eum perſequebatur, appropinquantem navibus. Cum perſequentes eſſent in colle, Iphicrates ante prædam armatos collocans, leves ac inermes paucos, etiam hinc inde admiſcuit, et Laconem aggreſſus eſt. Quo impetentibus multis ex locis diſtricto, milites Iphicratis, tum ſuperioribus locis occupatis, ad tergum hoſtium evaſerunt, tum omnes ad internecionem trucidaverunt.

49 Iphicrates circa Phliuntem per anguſta loca copias ducens, hoſtibus poſtremum agmen carpentibus, præcepit ſuis, ut ex anguſtiis protinus ſumma celeritate ſe proriperent: atque ipſe

διὰ μέσου ἐπ' κέραν διαδραμὼν, καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀρίστους προσλαβὼν, ἀκμάζων ἐμπεσὼν τοῖς ἐπικειμένοις ἀτάκτοις, πολλοὺς αὐτῶν διέφθειρεν.

ν' Ἰφικράτης ἐς Θράκην ἐμβαλὼν ἐν πεδίῳ κατεστρατοπέδευσεν ὑπὸ ὄρους περιεχομένῳ, διέξοδον ἔχοντι στενὴν διὰ γεφύρας, ἣν ἔμελλον διαβάντες οἱ Θρᾶκες νύκτωρ ἐπιθέσθαι. ὁ δὲ πυρὰ πολλὰ καύσας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, πρὸς τὴν ὑπώρειαν ἀναδραμὼν σὺν τοῖς στρατιώταις ἐγγὺς τῆς γεφύρας ἐν τῇ ὕλῃ συγκαθίσας ἡσύχασεν. οἱ μὲν δὴ Θρᾶκες διαβάντες τὴν γέφυραν, ὥρμησαν ὡς τὰ πυρὰ, τοὺς πολεμίους ἐκεῖ νομίζοντες εὑρήσειν. Ἰφικράτης δὲ τοὺς στρατιώτας ἐκ τῆς ὕλης ἀναλαβὼν, τὴν γέφυραν διελθὼν, ἀσφαλῶς ἀνεχώρησεν.

να' Ἰφικράτης ἦρξε τοῦ πλείστου στρατεύματος πεζοῦ καὶ ναυτικοῦ, ἐν τῇ δόσει τοῦ μισθοῦ, καθ' ἕκαστον μῆνα ὑφαιρῶν τὸ τέταρτον μέρος, ὥσπερ ἐνέχυρον ἑκάστου κατέχων, ἵνα μὴ λίποιεν τὸ στρατόπεδον. οὕτως ἄρα καὶ πολλοὺς εἶχεν ἀεὶ τοὺς στρατευομένους, καὶ εὐπόρους· τὸ τέταρτον τοῦ μισθοῦ φυλαττόμενον ἔχοντας.

νβ' Ἰφι-

ipſe per medium ad extremum agmen accurrens, cum præſtantiſſimis militibus, integer viribus adortus hoſtes perturbatos et confuſos, magnum illorum numerum interfecit.

50 Iphicrates in Thraciam impreſſionem faciens, caſtra in campo poſuit, qui circumdabatur a monte, et anguſtum exitum per pontem habebat: quem Thraces noctu transgreſſi, aggredi hoſtes volebant. At ille cum multos ignes in caſtris incendiſſet, ad montium radices deſcendens, cum militibus juxta pontem et in ſylva conſidens, quietem agebat. Thraces pontem transgreſſi, impetum ignes verſus fecerunt, rati ſe hoſtes ibi inventuros. Interim Iphicrates militibus ex ſylva aſſumtis, pontem tranſiit, ac tuto receſſit.

51 Iphicrates maximis copiis imperabat, tum terreſtribus, tum navalibus. In ſtipendiorum diſtributione ſingulis menſibus quartam partem ſubtrahens, quaſi arrabonem uniuscujusque retinebat, ne exercitum deſererent. Ita et multos ſemper habuit milites, et divites: quippe qui mercedis quartam partem in ſubſidio habebant.

 52 Iphi-

νβ' Ἰφικράτης τοῖς Λακεδαιμονίων συμμάχοις ἀντιστρατοπεδεύων, νύκτωρ τὴν δύναμιν μετημφίασε. τοῖς μὲν στρατιώταις περιθεὶς, τὴν τῶν οἰκετῶν ἐσθῆτα· τοῖς δὲ οἰκέταις τὴν τῶν στρατιωτῶν· οἱ μὲν δὴ στρατιωτικῶς ἠμφιεσμένοι πόῤῥω τῶν ὅπλων ἐβάδιζον, τὴν τῶν ἐλευθέρων σχολὴν μιμούμενοι. οἱ δὲ οἰκετικῶς κατασκευασάμενοι πλησίον τῶν ὅπλων ἦσαν, ὅσα εἰκὸς διακονούμενοι. ταῦτα ὁρῶντες οἱ πολέμιοι κατὰ ζῆλον τῶν ἐναντίων, οἱ μὲν στρατιῶται ῥαθύμως ἔξω τοῦ στρατοπέδου βαδίζοντες ἐσχόλαζον· οἱ δὲ οἰκέται ταῖς ἀναγκαίαις ὑπηρεσίαις παρέμενον. ἐνταῦθα δὴ σημεῖον αἴρεται· οἱ δὲ Ἰφικράτιοι, τὰ ὅπλα ταχέως ἀναλαβόντες, ἐπὶ τὸ στρατόπεδον τῶν ἐναντίων ἐλθόντες, τῶν μὲν οἰκετῶν τῶν ἐν τῇ διακονίᾳ φυγόντων· τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀόπλων καταληφθέντων, τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους ἤγαγον.

νγ' Ἰφικράτης ἀντιστρατοπεδευόντων τῶν πολεμίων, καὶ κατὰ τὴν ὥραν διὰ παντὸς ἀριστοποιουμένων, προσέταξε τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις πρὸ τῆς ἕω προσενέγκασθαι τὸ ἄριστον· τοῦτο πράξας, συνέβαλε τοῖς ἐναντίοις, καὶ τὸν ἀκροβολισμὸν ἄχρι δείλης παρέτεινεν· ἐπεὶ δὲ ἀλλήλων ἐχωρίσθησαν.

52 Iphicrates exadverſum Lacedæmoniorum ſocios caſtra ponens, noctu veſtitum exercitus commutavit, milites ſervilibus veſtibus induens, ſervos vero militaribus. Qui igitur militari habitu amicti erant, procul ab armis ibant, liberorum otium imitantes. At ſerviliter inſtructi apud arma verſabantur, quemadmodum moris erat ſervientibus. Hæc videntes hoſtes, æmulatione adverſariorum, milites oſcitanter extra caſtra ſpatiantes otium agebant. Servi neceſſariis uſibus erant occupati. Tum vero ſignum tollitur. Iphicratii ſtatim ſumtis armis, ad hoſtium caſtra progreſſi, mancipiis a miniſterio fugientibus, militibus armis deſtitutis, alios occiderunt, alios captivos duxerunt.

53 Iphicrates ex adverſo caſtrametantibus hoſtibus, et ſemper certa hora prandium facientibus, præcepit ſuis militibus, ut ante auroram prandium ſumerent. Hoc facto, pugnam cum hoſtibus commiſit, et velitationem uſque ad ſeram veſperam protraxit. Poſtquam vero ab ſe invicem diſceſſerant, hoſtes

σαν· οἱ μὲν πολέμιοι πρὸς τὸ δεῖπνον ὥρμησαν· ὁ δὲ προηριστηκότας ἔχων τοὺς στρατιώτας προσπεσὼν δειπνοποιουμένοις, οὐκ ὀλίγον ὄλεθρον αὐτῶν εἰργάσατο.

νδʹ Ἰφικράτης περὶ Φλιοῦντα ὡδοιπόρει, τῆς φάλαγγος διὰ τὰς δυσχωρίας, μακρᾶς ἐκτεταμένης. οἱ πολέμιοι κατὰ τὴν οὐραγίαν ἐπικείμενοι, πολλοὺς ἐτίτρωσκον, καὶ πολλὰ ἥρπαζον. ὁ δὲ μετὰ τῶν παρὰ πλευρὰν ἀνδρῶν ἐπιστρέψας, τῇ μὲν φάλαγγι παρήγγειλε θᾶττον προχωρεῖν· τῶν δὲ ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, καὶ ἀπὸ τῆς εὐωνύμου πλευρᾶς ἀνδρῶν, ἐπιλέγων τοὺς ἡγεμόνας, καὶ τοὺς ἀρίστους, 23 μετ᾽ αὐτοὺς συνέταττε· τῆς δὲ οὐραγίας ἐγγὺς 24 γενόμενος, προσπεσὼν τοῖς πολεμίοις κεκμηκόσιν ἐν τῇ διώξει καὶ τεταραγμένοις ἐν τῇ τῶν σκευοφόρων ἁρπαγῇ, πολλοὺς μὲν αὐτῶν διέφθειρε, πολλῷ δὲ πλείονας ἤγαγεν αἰχμαλώτους.

νεʹ Ἰφικράτης ἐν Κερκύρᾳ Κρινίππου προσπλέοντος ἐκ Σικελίας ἕνδεκα πληρώμασιν· τῶν πυρσούρων ἀγγειλάντων ὁρμεῖν αὐτὸν, νήσῳ τινὶ τῶν ἐρήμων προστάξας πυρσὸν ἀνάπτειν φίλιον, νύκτωρ ἐπιπλεύσας ἐκράτησε τῶν δέκα πληρωμάτων, ἑνὸς ἐκφυγόντος.

νϛʹ Ἰφι-

23 Cant. μετ᾽ αὐτοῦ. 24 MSS. γενομένης.

hoſtes ſe ad cœnam conferebant: at ille cum pranſis antea militibus cœnantes obruens, non exiguam ipſorum ſtragem edidit.

54 Iphicrates circa Phliuntem iter faciebat, phalange ob locorum difficultatem in longum protenſa. Hoſtibus extremum agmen carpentibus, et multos vulnerantibus, multaque rapientibus, ille cum his viris qui in latere ibant converſus, phalangi mandavit, ut ocyus procederet. Ex iis vero, qui a dextro lævoque latere erant, aggregatis ducibus et præſtantiſſimis quibusque, eos ad extremum collocavit. Cum jam prope extremum agmen eſſet, impetum faciens in hoſtes perſequendo fatigatos, et diſſipatos in ſarcinarum rapinis, multos ex ipſis occidit, multo plures etiam captivos abduxit.

55 Iphicrates in Corcyra Crinippo e Sicilia cum navibus inſtructis undecim adnavigante, ſpeculatoribus eum appellere jam ſignificantibus, cuidam mandans, ut in deſerta quadam inſula ignem amicum accenderet, noctu adnavigans, omnia navigia cepit, uno ſolum effugiente.

56 Iphi-

νϛ' Ἰφικράτης 25 ἐν Ἄκῃ πυθόμενος δύο τῶν ἡγεμόνων προδιδόναι, καλέσας τοὺς ἀρίστους τῶν ἐπὶ τοῦ στρατοπέδου, προσέταξεν, ὁπόταν 26 τοὺς αἰτίους τῆς προδοσίας μεταπεμψάμενος ἐξετάζῃ τὸ πρᾶγμα, προλαβεῖν αὐτοὺς τὰ τούτων ὅπλα, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῖς τεταγμένων λόχων· οἱ μὲν προλαβόντες κατέσχον τὰς πανοπλίας. Ἰφικράτης δὲ τὴν προδοσίαν ἐλέγξας, τοὺς μὲν ἡγεμόνας ἐκόλασε θανάτῳ· τοὺς δὲ στρατιώτας γυμνοὺς ἐξήλασε τοῦ στρατοπέδου.

νζ' Ἰφικράτης δισχιλίων μισθοφόρων πρὸς τοὺς Λάκωνας αὐτομολησάντων, ἀπόρρητα γράμματα ἔπεμψε πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν ἀποστάντων, παρακαλῶν μεμνῆσθαι τοῦ συγκειμένου καιροῦ, καθ' ὃν καὶ τὴν ἐξ Ἀθηνῶν συμμαχίαν προσδέχοιτο· εἰδὼς τὴν ἐπιστολὴν ἐμπεσουμένην τοῖς φύλαξι τῶν ὁδῶν. ἐπεὶ δὲ οἱ φύλακες ἐκόμισαν τὰ γράμματα τοῖς Λακεδαιμονίοις, οἱ μὲν ὥρμησαν συλλαμβάνειν τοὺς αὐτομόλους. οἱ δὲ ἀγαπητῶς ἐξέφυγον, Ἀθηναίοις μὲν ἄπιστοι γενόμενοι, Λακεδαιμονίοις δὲ δόξαντες.

νη' Ἰφι-

25 *Casauboni Codd.* ἐν Νάκῃ. Legendum videtur ἐν Θράκῃ *Masv.* 26 Mss. τοὺς ἐναντίους. forte ἐναιτίους. *Masv.*

56 Iphicrates Acæ cum audiſſet duos duces proditionem moliri, vocatis præſtantiſſimis qui erant in exercitu, mandavit, ut cum proditionis reos arceſſens, rem perveſtigaret, ipſi confeſtim arma illis et ſequentibus illos manipulis eriperent. Qui mox armaturas occuparunt. Iphicrates vero probata proditione, duces quidem mortis ſupplicio affecit, milites vero nudos e caſtris expulit.

57 Iphicrates cum duo millia mercenariorum ad Lacedæmonios transfugiſſent, clandeſtinas litteras ad duces eorum, qui defecerant, miſit, admonens, ut conſtituti temporis meminiſſent, quo etiam ex Athenis auxilium expectaret: ſciens epiſtolam ad cuſtodes viarum perventuram. Poſtquam autem viarum cuſtodes litteras attulerunt Lacedæmoniis, illi comprehendere transfugas conabantur. Quibus nihil optatius fuit, quam ut effugere poſſent, cum Athenienſibus perfidi extitiſſent, Lacedæmoniis tantummodo viderentur.

58 Iphi-

νη' Ἰφικράτης ἐν Χίῳ τοὺς Λακωνίζοντας ἐλέγξαι βουλόμενος, ἐνίους τῶν τριηράρχων ἐκέλευσε, νυκτὸς ἐκπλεύσαντας μεθ' ἡμέραν ἐπιπλεῦσαι κόσμῳ Λακωνικῷ. οἱ μὲν Λακωνίζοντες ὡς εἶδον, μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἐπὶ τὸν λιμένα κατέδραμον· ὁ δὲ κυκλωσάμενος αὐτοὺς, 27 καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως προελθόντας, συνέλαβέ τε καὶ κολασθησομένους Ἀθηναίοις ἔπεμψεν.

νθ' Ἰφικράτης ἐν ἀπορίᾳ χρημάτων τῶν στρατιωτῶν θορυβούντων, καὶ κοινὴν ἐκκλησίαν αἰτουμένων, ἄνδρας ἐμπείρους τῆς Περσίδος γλώττης στολὰς Περσικὰς ἐνδύσασθαι προσέταξε πληθούσης τῆς ἐκκλησίας ἐπιφανῆναι, καὶ παρελθόντας ἀγγέλλειν βαρβαριστί, Πλησίον οἱ τὰ χρήματα κομίζοντες· ἡμεῖς δὲ προεπέμφθημεν τοῦτο σημανοῦντες· ταῦτα μηνύσαντες, οἱ στρατιῶται διέλυσαν τὴν ἐκκλησίαν.

ξ' Ἰφικράτης ἐκ τῆς Ὀδρυσιάδος λείαν πολλὴν περιήλασεν· ἐδίωκον οἱ Ὀδρύσαιοι πλήθει πολλῷ. ὁ δὲ ἱππεῖς ἔχων ὀλίγους, ἔδωκεν αὐτοῖς καιομένας λαμπάδας· καὶ προσελαύνειν ἐκέλευσε τοῖς ἐναντίοις· οἱ δὲ ἵπποι τῶν Ὀδρυσῶν

27 Mſſ. καὶ τοῖς ἀπὸ τῆς πολ. προσελθοῦσι.

58 Iphicrates in Chio redarguere volens eos, qui Laconum partibus faverent, mandavit quibusdam triremium præfectis, ut ſolventes per noctem, interdiu cum Laconico habitu appellerent. Eos advenientes conſpicati, qui Lacedæmoniorum partes tuebantur, magna cum lætitia in portum accurrebant. Quos ille circumdatos cum iis, qui ex urbe venerant, comprehendit, et puniendos Athenienſibus miſit.

59 Iphicrates in inopia pecuniarum conſtitutus, tumultuantibus militibus et communem concionem poſtulantibus, viros peritos Perſicæ linguæ, ſtolis Perſicis indutos, juſſit frequentiſſima concione ſupervenire, et accedentes barbarice nuntiare: In propinquo ſunt, qui pecunias adferunt. Nos vero præmiſſi ſumus, ut hoc ſignificaremus: quæ cum indicaſſent, milites concionem dimiſerunt.

60 Iphicrates ex Odryſiade multam undiquaque prædam egit. Perſequebantur Odryſenſes magna multitudine. Ille cum paucos equites haberet, dedit eis ardentes faces, et hoſtes invadere juſſit.

δρυσῶν τῆς φλογὸς τὴν ὄψιν ἀσυνήθη μὴ φέροντες, ἀναστρέψαντες ἔφευγον.

ξα΄ Ἰφικράτης ἐπιὼν πόλει, τὸν ἀπὸ τῆς χώρας ποταμὸν διὰ μεσης τῆς πόλεως ῥέοντα διαβῆναι ἀναγκαῖον ἦν, ἑσπέρας διέβη μετὰ τοῦ στρατεύματος, ἵνα τὸ ἐκ τῆς διαβάσεως τοῦ πλήθους θολερὸν διὰ νυκτὸς παροδεῦσαν, λάθῃ τοὺς ἐν τῇ πόλει. καὶ δὴ λαθὼν μεθ᾽ ἡμέραν ἐπέθετο μὴ προσδοκῶσιν.

ξβ΄ Ἰφικράτης ἐν Θρᾴκῃ πολλοὺς ἔλαβεν αἰχμαλώτους Ὀδρυσῶν. οἱ μὲν δὴ σφοδρῶς ἐπέκειντο βάλλοντες καὶ ἀκοντίζοντες. ὁ δὲ τοῖς πρωτοστάταις ἕκαστον αἰχμάλωτον γυμνὸν παρέστησεν ἐξ ἱμάντος 28 ὀπίσω τῶν χειρῶν δεδεμένον. οἱ δὲ Ὀδρυσαῖοι τοὺς οἰκείους μὴ βουλόμενοι τιτρώσκειν, τοῦ βάλλειν καὶ ἀκοντίζειν ἀπείχοντο.

ξγ΄ Ἰφικράτης περὶ Φοινίκην καταπλέων ἑκατὸν τριακοντόροις, ἔνθα τεναγώδης αἰγιαλὸς ἦν, ἰδὼν τοὺς Φοίνικας παρὰ τὴν ἠϊόνα συνθέοντας, παρήγγειλεν, ὅταν τὸ σημεῖον ἀναδειχθῇ, τοῖς μὲν κυβερνήταις ἄγκυραν ἀφεῖναι κατὰ πρύμναν, καὶ τὴν καταγωγὴν ἐν τάξει ποιεῖσθαι· τοῖς

28 Scribe δεδεμένων vel ὀπίσω τὼ χεῖρε δεδεμένον. *Caſ.*

juſſit. Odryſorum equi, inſolitum aſpectum ignis non ferentes, in fugam agebantur.

61 Iphicrates ad urbem accedens (fluvium enim ab regione per mediam urbem labentem tranſire neceſſum erat) veſperi cum exercitu tranſiit, ut quod ex tranſitu multitudinis turbidum factum eſſet, noctu inſciis civibus dilueretur. Atque ſic ignoratus, poſtero die nihil tale expectantes adortus eſt.

62 Iphicrates in Thracia multos Odryſarum ceperat. Illi igitur vehementer jaculando et ſagittando inſtabant. Ipſe vero juxta ſingulos, qui primam aciem tenebant, nudum aliquem captivum manibus loro in tergum revinctis collocavit. Odryſenſes, ne ſuis vulnera infligerent, a jaciendo et jaculando deſtiterunt.

63 Iphicrates prope Phœniciam adnavigans cum centum navibus triginta remorum, cœnoſo littore, conſpicatus Phœnices ad littus concurrere, præcepit, ut cum ſignum oſtenderetur, gubernatores e puppi ancoras dimitterent, et ordine appellerent: milites vero armati ſinguli per remum ſuum in mare ſe demitterent, et

τοῖς δὲ στρατιώταις ὁπλισαμένοις [29] ἕκαστον κατὰ τὴν αὐτοῦ κώπην, εἰς τὴν θάλασσαν αὐτὸν καθίεναι, καὶ τὴν αὐτοῦ τάξιν διαφυλάττειν· ὡς δὲ ἤδη σύμμετρον ὑπέλαβεν εἶναι τὸ τῆς θαλάσσης βάθος, ἀνέτεινε τὸ σημεῖον τῆς ἐκβάσεως. αἱ τριακόντοροι μὲν ἐν τάξει κατήγοντο, διὰ τῶν ἀγκυρῶν· οἱ δὲ ἄνδρες ἐν τάξει προβαλλόμενοι προῆγον. οἱ δὲ πολέμιοι καταπλαγέντες τὴν τάξιν αὐτῶν καὶ τὴν τόλμαν ἔφευγον. οἱ δὲ Ἰφικράτιοι τινὰς μὲν διώξαντες ἀπέκτειναν. τινὰς δὲ ἐζώγρησαν, καὶ λείαν πολλὴν περιελάσαντες· καὶ ταύτην ἐς τὰς ναῦς ἐμβαλόμενοι στρατόπεδον ἐπὶ τῆς γῆς κατεστήσαντο.

ΚΕΦ. Ι.

ΤΙΜΟΘΕΟΣ.

Ἐν Ἀττικῷ στρατοπέδῳ σπάνις ἦν νομίσματος· Τιμόθεος ἔπεισε τοὺς ἐμπόρους χρῆσθαι νομίσματι τῇ ἑαυτοῦ σφραγίδι· ἀπαλλασσομένους δὲ τὴν σφραγίδα καὶ τὸ ἀργύριον λαμβάνειν· ἐπίστευσαν οἱ ἔμποροι, καὶ τὴν ἀγορὰν τοῖς στρατιώταις παρέσχον ἐπὶ τῇ σφραγίδι τοῦ στρατηγοῦ.

29 MSS. ἕκαστος.

et ordines suos servarent. Cum igitur jam mediocrem profunditatem maris esse suspicaretur, signum egrediendi extendit. Naves quidem triginta remorum ordine appellebant, per ancoras. Milites ordinate periculo se offerentes, procedebant. Hostes ordinem ipsorum et audaciam admirantes, in fugam se dabant. Iphicratii persequentes, aliquos interemerunt, aliquos vivos ceperunt: multaque præda circumacta, eaque in naves collata, castra in terra posuerunt.

CAP. X.

TIMOTHEUS.

Timotheus, cum in Atticis castris maxima esset nummi raritas, suasit mercatoribus, ut ipsius sigillo pro numismate uterentur. Reddentes vero sigillum, etiam argentum accepturos. Crediderunt mercatores, et militibus commeatum præbuerunt ducis sigillo. Redden-

τηγοῦ. ἀπαλλασσομένοις αὐτοῖς, ἐν τῷ τέως εὐπορήσας χρημάτων Τιμόθεος, τὴν τιμὴν διέλυσε τὴν ὁμολογουμένην.

β′ Τιμόθεος ἀνήγετο τῷ στόλῳ παντί. πταρμὸς ἐγένετο· ὁ κυβερνήτης ἐπισχεῖν ἐκέλευσεν· οἱ ναῦται τῶν τριήρων ἐπιβαίνειν οὐκ ἐθάῤῥουν· Τιμόθεος μειδιάσας, ποῖον γὰρ ἔφη γέγονεν οἰώνισμα, εἰ τοσούτων περιεστηκότων, εἷς ἔπταρεν; οἱ ναῦται γελάσαντες ἀνήχθησαν.

γ′ Τιμόθεος παράγγελμα ἔδωκεν ἐκβοηθῆσαι τὴν ταχίστην· ὀλίγοι στρατιῶται προῆλθον. ὁ λοχαγὸς ἠγόρευε, χρῆναι καὶ τοὺς λοιποὺς ἀναμεῖναι. ὁ Τιμόθεος οὐκ ἀνέμενεν, ὡς τοὺς μέλλοντας προθύμως μαχεῖσθαι τοῖς πολεμίοις ἔχων ἅπαντας· τοὺς δὲ βραδέως ἐξιόντας, ἀχρήστους ἂν γενέσθαι καὶ παρόντας.

δ′ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι περὶ Λευκάδα ἐναυμάχουν, Τιμοθέου στρατηγοῦντος Ἀθηναίων, Νικομάχου ναυμαχοῦντος Λακεδαιμονίων. ἦν ἑορτὴ Σκίρα· Τιμόθεος κατὰ ταύτην τὴν ἡμέραν μυρσίνῃ στεφανώσας τὰς τριήρεις, ἦρε τὸ σημεῖον [30] ἀχθεὶς, ναυμαχήσας ἐνίκησεν· οἱ δὲ στρατιῶ-

[30] Scribe ἀναχθεὶς vel καὶ ἀναχθεὶς. *Caſ.*

tibus vero illis, interea abundans pecuniis Timotheus, conſtitutum pretium perſolvit.

2 Timotheus ſolvebat cum univerſa claſſe. Facta ſternutatione, gubernator quieſcere juſſit. Nautæ triremes conſcendere non audebant. Timotheus ſubridens. Qualenam enim, inquit, auſpicium contigit, ſi tot circumſtantibus u n u s ſternutavit? Nautæ hunc ejus ſermonem cum riſu excipientes, ſolvebant.

3 Timotheus præceptum ſuis dedit, ut quam celerrime ad pugnam exirent. Paucis militibus procedentibus, manipuli ductor ajebat, reliquos etiam expectandos eſſe. Timotheus non expectavit, arbitratus ſe omnes habere, qui alacriter pugnam ſubire vellent: eos vero, qui tarde exirent, inutiles fore, etiam ſi præſto eſſent.

4 Athenienſes et Lacedæmonii ad Leucadem navale prælium committebant, Timotheo Athenienſium ducem agente, Nicomacho Lacedæmoniorum. Erat feſtum Scirra. Timotheus hoc die myrto coronans triremes, ſolvensque, ſignum extulit, et prælio navali vicit. Milites

στρατιῶται μετὰ ἐλπίδος ἀγαθῆς ἠγωνίσαντο, θεῖον ἔχειν οἰόμενοι σύμμαχον.

ε΄ Τιμόθεος πόλιν περιστρατοπεδεύσας, ἀφώριζε τὸν τόπον τοῖς στρατιώταις, ὅθεν δὴ προνομεύσουσι. τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τῆς χώρας, καὶ ὅσον ἦν ὄφελος αὐτῆς, ἀπεδίδοτο. οὐκ ἐπέτρεπε δὲ οὔτε οἰκίαν, οὔτε ἔπαυλιν καθαιρεῖν. οὐ μὴν οὐδὲ ἥμερον δένδρον ἐκκόπτειν, ἀλλ' αὐτοὺς τοὺς καρποὺς λαμβάνειν· καὶ τάδε οἱ στρατηγοῦντι περιῆν· εἰ μὲν κρατοῖεν, τὸ πλείους φόρους ἐκλέγειν. εἰ δὲ ὁ πόλεμος μηκύνοιτο, τροφὰς ἀφθόνους καὶ καταγωγὰς ἔχειν· τὸ δὲ τούτων μεῖζον, πολλὴν τὴν εὔνοιαν παρὰ τῶν πολεμίων ἐθήρευεν.

ς΄ Τιμόθεος ναυμαχεῖν Λακεδαιμονίοις μέλλων, αὐτὸς μὲν ἐκ τριήρων τὰ πληρώματα παρὰ πρύμναν ἔχων ἀνέπαυσεν. τὰς δὲ ταχυναυτούσας εἴκοσι προσέταξε τοῖς τριηράρχαις ἀντιπαρεξάγειν ταῖς πολεμίαις ναυσὶ, καὶ πυκνὰς ποιεῖσθαι κινήσεις, καὶ τροπάς. οἱ μὲν δὴ πολέμιοι πονέσαντες εἰρεσίᾳ, ἀσθενῶς τὰς κώπας ἀνέφερον. Τιμόθεος δὲ ἀκμαίοις πληρώμασιν ἐπαναχθεὶς, ναυμαχῶν ἐνίκησεν.

ζ΄ Τιμό-

tes enim cum bona ſpe pugnam faciebant, numen ſe rati ſocium habere.

5 Timotheus urbem exercitu circumdans, militibus locum definivit, unde prædam agerent. Reliquam regionis partem, et omnes ejus fructus vendebat. Non autem permittebat, neque domum neque tugurium deſtruere, neque vero ſativam arborem exſcindere: ſed ipſos duntaxat fructus capere. et hæc excogitans efficiebat, ut ſi viciſſent, plura tributa colligere poſſent: ſin bellum diutius traheretur, victum copioſum et diverſoria haberent. Quod vero his majus eſt, maximam benevolentiam ab hoſtibus venabatur.

6 Timotheus navali prælio cum Lacedæmoniis contendere volens, ipſe naves claſſiariis inſtructas ex triremibus ad puppim alligans quieſcebat. Celoces vero viginti mandavit triremium præfectis, ut adverſus hoſtiles naves educerent, et crebros motus ac flexus efficerent. Hoſtes igitur defatigati remigando, imbecilliter remos agitabant. Timotheus recens cum navibus armatis ſuperveniens, et navale prælium iniens, victoriam adeptus eſt.

7 Ti-

ζ′ Τιμόθεος τὴν Ὀλυνθίαν βουλόμενος παρελθεῖν, δεδοικὼς τὸ ἱππικὸν τῶν Ὀλυνθίων, ἔταξε τὸ στρατόπεδον [31] εἰς ἑτερόμηκες πλινθίον. τὰ μὲν σκευοφόρα, καὶ τὴν ἵππον εἰς τὸ μέσον λαβὼν, τὰς δὲ ἁμάξας πυκνὰς ἄγων, καὶ συνηρτημένας. τοὺς δὲ ὁπλίτας τούτων ἔξωθεν περιβαλὼν, ὥς τε τοῖς Ὀλυνθίοις ἱππεῦσιν ἀδύνατος ἦν ἡ ἱππασία.

η′ Τιμόθεος περὶ Ἀμφίπολιν ἐστρατοπέδευεν· ἤγγειλέ τις ἑσπέρας, ἀθροίζεσθαι τοὺς πολεμίους ἐπ᾽ αὐτὸν. καὶ ὡς πολλαπλάσιοι τὸ πλῆθος ὄντες τῆς ὑστεραίας ἐπιθήσοιντο· ὁ δὲ τοῖς μὲν στρατιώταις οὐ προεῖπε τῶν πολεμίων τὸ πλῆθος, ἵνα μὴ καταπλαγεῖεν. αὐτὸς δὲ ὡς ἐπιθησόμενος αὐτοῖς ὀλίγοις οὖσι καὶ ἀτάκτοις, τὸ μὲν ἀχρεῖον τοῦ πλήθους προὔπεμπε διὰ τῶν δυσπόρων, ᾗπερ ἥκιστα οἱ πολέμιοι παραφυλάξειν ἔμελλον. αὐτὸς δὲ τὴν φάλαγγα ἐκίνησε, τοὺς ψιλοὺς τελευταίους ἐπιτάξας. τὰς δὲ τριήρεις ἐν τῷ Στρυμόνι ποταμῷ πληρῶσαι οὐ δυνηθεὶς, ἐνέπρησεν. καὶ ταῦτα πάντα μιᾷ νυκτὶ πράξας, ἀσφαλῶς ἀνεχώρησεν.

θ′ Τιμόθεος ἐπολιόρκει Σάμον, ξενολογήσας στρατιώτας ἑπτακισχιλίους, οἷς οὐκ ἔχων δοῦναι μισθὸν, ἔγκαρπον ὁρῶν τὴν

31 εἰς omissum est in Mss.

7 Timotheus volens Olynthiam transire et Olynthiorum equitatum metuens, exercitum in longum quadratum agmen instruxit, sarcinis et equitatu in medium conjecto, currusque frequentes agens et connexos, armatos circum hos foris circumdedit. Ita ut Olynthii equites equitatione non possent uti.

8 Timotheus apud Amphipolim castra ponebat. Nuntiavit quidam vesperi, hostes adversus ipsum coire, et eum magna multitudine postridie aggressuros esse. Qui militibus hostium multitudinem non prædixit, ne terrorem faceret. Sed quasi aggressurus illos paucos, et confusim agentes, inutilem multitudinem per invia præmisit, ubi minime custodiam hostes essent habituri. Ipse phalangem movit, in postremo levis armaturæ milites constituens. Triremes vero in Strymone fluvio cum instruere non posset, incendio consumsit: et his omnibus una nocte perfectis, absque periculo discessit.

9 Timotheus oppugnabat Samum, conscriptis septem millibus mercenariorum: quibus cum persolvere

τὴν νῆσον, ἐξελὼν χωρίον ἐς προνομὴν, [32] τοὺς ἄλλους καρποὺς ἀποδόμενος, ἀσφάλειαν τοῖς καρπολόγοις παρασχὼν, εὐπορήσας χρημάτων ἀπὸ τούτων μέρος τῶν μισθῶν διανείμας, προθυμοτέροις χρησάμενος τοῖς στρατιώταις, κατὰ κράτος εἷλε τὴν Σαμίων πόλιν.

ί Τιμόθεος πολιορκῶν Σάμον, ἐπεὶ πολλοὶ ξένοι εἰσπλέοντες συχνὰ τῶν [33] πολιορκιῶν ἀνήλισκον, καὶ διὰ τοῦτο σπάνις ἦν. παρήγγειλε μὴ πωλεῖν ἄλευρον, [34] μὴ δὲ κοτύλην ἐλαίου ἢ οἴνου· ἀλλὰ σίτου μεδίμνου μὴ ἔλαττον. τῶν δε ὑγρῶν μετρητὴν τοὐλάχιστον· τὰς δὲ σιτουργοὺς μύλας μηδένα ἔχειν, ἢ ἐν τοῖς λόφοις. οὕτω δὲ συνέβη τοὺς μὲν ξένους οὐκ ἔχοντας τὴν ἀγορὰν τῶν ἐφ' ἡμέραν ἀναγκαίων αὐτοῖς κομίζειν· τὴν δὲ παρασκευὴν τῶν σιτίων μόνους ἀναλίσκεσθαι τοὺς στρατιώτας.

ιά Τιμόθεος ναῦς ἔχων τεσσαράκοντα, βουλόμενος ἀπὸ τούτων πέντε προπέμψαι πλειόνων ἡμερῶν ἐχούσας ἐφόδια· μισθὸν οὐκ ἔχων δοῦναι, παράγγελμα ἔδοκεν, ἀνάγεσθαι τὰς

32 τῶν ἄλλων καρπῶν Mſſ. 33 Emendat *Caſ.* τῶν παρασκευῶν, quod bene convenit. 34 Conjunctim legendum μηδὲ. *Maſu.*

re ſtipendia non poſſet, videns plenam fructibus inſulam eſſe, loco ad prædandum capto, reliquos fructus vendidit, ſecuritate iis qui legerent præſtita: collectisque hinc affatim pecuniis, partem ſtipendiorum militibus diſpertivit, atque ſic uſus illis alacrioribus, Samiorum urbem vi cepit.

10 Timotheus oppugnans Samum, cum multi peregrini appellentes ea, quæ ad vitam neceſſaria ſunt, con ſumerent, et idcirco caritas eſſet annonæ, præcepit ne venderent farinam, neque heminam olei, aut vini: ſed frumenti non minus modio: liquidorum vero, ad minus amphoram. Nemoque frumentarias molas haberet, niſi in collibus. Sic accidit, ut cum peregrinis nihil venale eſſet rerum ad quotidianum uſum ſpectantium, ſecum ipſi eas apportarent, frumenti autem et ciborum apparatum ſoli milites conſumerent.

11 Timotheus cum quadraginta naves haberet, volens ex his quinque præmittere, complurium dierum commeatu inſtructas, cum ſtipendia dare non poſſet, præceptum dedit, ut omnes naves

τὰς ναῦς ἁπάσας τριῶν σιτία ἐχούσας· ἐπεὶ δὲ νήσῳ τινὶ προσωρμίσαντο, τοῖς τριηράρχοις ἐκέλευσεν, ἐξ ἑκάστου πληρώματος αὐτῷ κομίσαι δύο σιτία· ταῦτα ταῖς πέντε ναυσὶ διαδοὺς, τὰς μὲν ἐξέπεμψε πλειόνων ἡμερῶν ἐπισιτισμὰ ἐχούσας· αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν τριάκοντα καὶ πέντε νεῶν, εἰς τὸν ἴδιον ὅρμον ἐπανῆλθεν.

ιβ' Τιμόθεος ναυμαχεῖν μέλλων περὶ Λευκάδα Νικολόχῳ τῷ Σπαρτιάτῃ, τῶν μὲν πλειόνων νεῶν τὰ πληρώματα παρήγγειλεν ἐπὶ γῆς ἀναπαύεσθαι παρ' αὐτῇ τῇ θαλάσσῃ. ταῖς δὲ ἄριστα πλεούσαις εἴκοσιν ἀναχθεὶς, προσέταξε τοῖς τριηράρχοις μὴ συνάπτειν ταῖς πολεμίαις τριήρεσιν ἐντὸς βέλους· ἐκκλίνειν δὲ καὶ φυγομαχεῖν ἑκουσίως· ἵνα κατακόπους ποιήσωσι τοὺς ἐναντίους ἐρέτας· ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν ἐφυγομάχουν· οἱ δὲ ἐλέλυντο καύματι καὶ πόνῳ· Τιμόθεος τὸ ἀνακλητικὸν ἐσήμανεν. καὶ κατασχὼν ἐπὶ τὴν γῆν ἀναπαυσαμένους ἐρέτας ἐμβιβάσας διὰ τάχους τοὺς πολεμίους πεπονηκότας διώξας, πολλὰς αὐτῶν τριήρεις τὰς μὲν κατέδυσε, τὰς δὲ ἄπλους ἐποίησεν.

ιγ' Τιμό-

naves solverent, quæ trium dierum commeatum haberent. Quæ cum ad insulam quandam appulerunt, triremium præfectos jussit ex singulis navibus in duos dies commeatum ad se adferre. Quem in quinque naves distribuit, easque cum plurium dierum commeatu emisit. Ipse vero cum triginta quinque navibus ad pristinam stationem rediit.

12 Timotheus navalem pugnam ad Leucadem initurus cum Nicolocho Spartiata, præcepit, ut remiges ex plurimis navibus supra terram juxta mare requiescerent: et cum viginti optime navigantibus solvens, mandavit triremium præfectis, ne intra teli jactum cum hostium triremibus congrederentur, sed declinarent et tergiversarentur de industria, ut hostium remiges defessos redderent. Cum igitur hæ tergiversarentur, atque illæ præ æstu ac labore defatigarentur. Timotheus receptui cecinit, et eos qui supra terram quietem egerant, remiges naves conscendere jussit: atque celeriter hostes defatigatos persecutus, multas ipsorum triremes partim submersit, partim inutiles ad navigandum reddidit.

13 Timo-

ιγ' Τιμόθεος Λακεδαιμονίους καταναυμαχήσας, φοβηθεὶς δέκα ναῦς Λακωνικὰς, ἃς προέπεμψεν ὁ ναύαρχος ἐπὶ καταγωγῇ πλοίων σιταγωγῶν, μή ποτε ἀναχωροῦσι τοῖς Ἀθηναίοις ἐπίθοιντο, παρήγγειλε τοῖς τριηράρχοις τὴν ἀρχαίαν τάξιν μὴ ζητεῖν, ἀλλὰ ἣν ἕκαστος ἐπὶ τοῦ παρόντος χώραν ἔχοι ταύτην φυλάσσειν· ἵνα μὴ μεταγομένων τῶν σκαφῶν ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν τάξεις, ἐπιπλεύσαντες οἱ πολέμιοι προσβάλλωσι τῷ ναυτικῷ λελυμένῳ· τάξας δὲ τὰς ναῦς ἐν μηνοειδεῖ σχήματι, τὰ μὲν ἔμβολα τῶν νεῶν, καὶ τὸ περιφερὲς τοῦ σχήματος πρὸς τοὺς ἐναντίους [35] ἐπέστρεψεν· τὰ ναυάγια δὲ καὶ τοὺς αἰχμαλώτους τῶν νεῶν ἐς τὸ κοίλωμα [36] τοῦ μηδικοῦ συναγαγὼν, ἔπλει κατὰ πρύμναν.

ιδ' Τιμόθεος Χαλκιδεῦσι πολεμῶν μετὰ Περδίκκου Κύπριον χαλκὸν Μακεδονικῷ νομίσματι μίξας, ἐπίσημον ἔκοψεν ὥς τε τὰς παλαιὰς ε' δραχμὰς ἔχειν ἀργυρίου τεταρτημόριον, τὸ δὲ λοιπὸν χαλκοῦ φαύλου· πλείστης δ' εὐπορήσας μισθοδοσίας, τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς χώρας ἔπεισε, πρὸς χαλκὸν πιπράσκειν· ἀντιφορτιζόμενοι δὲ

35 Mſſ. et Codd. *Caſ.* ἐπέτρεψεν. 36 Scribendum τοῦ ναυτικοῦ vel τοῦ μηνοειδοῦς. *Caſ.*

13 Timotheus navibus cum Lacedæmoniis belligerans, metuens decem naves Laconicas, quas præmiſerat claſſis præfectus ad deducenda navigia, quæ commeatum vehebant, ne in diſceſſu Athenienſes adorirentur, præcepit triremium præfectis, ne priſtinum ordinem quærerent: ſed quem in præſenti quilibet locum occupaſſet, eum teneret, ne dum in ſuos ordines ſcaphæ traducerentur, adnavigantes hoſtes impetum repente facerent in diſſolutas. Collocans autem naves falcata figura, roſtra navium et circumferentiam in hoſtes direxit. Navigiis vero et captivis navium in concavitatem incluſis, ſecundum puppim navigavit.

14 Timotheus bellum gerens adverſus Chalcidenſes, una cum Perdicca, Cyprium æs Macedonico numiſmate permiſcens, inſigne percuſſit, quod priſtinas quinque drachmas valore exæquaret, ejus quarta pars conſtabat argento, reliquum ære vitioſo. Ad hunc modum abundans ſtipendiis, perſuaſit mercatoribus et ejus regionis incolis, ut ære venditiones emptionesque contraherent. Sic mutuo res com-

δὲ τὰ παρ᾽ ἀλλήλων ὀδὲν τῦ νομίσματος ἐφύλαττον. ἀλλὰ τῦτο περιήει πάλιν εἰς τὴν μισθοφορὰν τὴν ςρατιωτικήν.

ιε΄ Τιμόθεος ἐπολιόρκει Τορώνην· οἱ μὲν Τορωναῖοι μεγάλα ὕψη ἀντανέςησαν, φορμῶν ψάμμȣ πληρȣμένων· ὁ δὲ Τιμόθεος μηχανήμασι μακροτέροις ἐξ ἱςῶν ἀκίδας περιθεὶς, καὶ δρέπανα ἐπὶ τὰ ἄκρα τῦ ἱςῦ ἐμβαλὼν, ταῖς ἀκίσιν τὰς διφθέρας διεῤῥήγνυεν τοῖς δὲ δρεπάνοις ἀνέτεμνε τȣ̀ς φορμȣ̀ς, ὥς τε ῥεῖν τὴν ἄμμον· τῦτο δρώμενον ἰδόντες Τορωναῖοι πρὸς ὁμολογίαν ἐτράποντο.

ις΄ Τιμόθεος μετὰ Κερκυραίων, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων πρὸς Λακεδαιμονίȣς συμμαχῶν, τὰς ἄριςα πλεȣ́σας τῶν νεῶν προέταξε· κελεύσας ἐν τῷ σχήματι τῆς παρατάξεως ἡσυχίαν ἔχειν· ἐπεὶ δὲ οἱ προτεταγμένοι διεναυμάχησαν, ἐπὶ πολὺ κεκμηκότων ἤδη τῶν πολεμίων, σημεῖον ἦρε τοῖς ἡσυχάζȣσιν· οἱ δὲ ἀκμῆτες ἐμβαλόντες ἐτρέψαντο τȣ̀ς κεκμηκότας.

ιζ΄ Τιμόθεος περὶ Λευκάδα Λακεδαιμονίοις ναυμαχήσας ἐνίκησε· πολλῶν συντριβέντων σκαφῶν, περιῆσαν δέκα νῆες τῶν πολεμίων 37 ἀναυμάχητοι, ἃς ἐδεδοίκει. Τιμόθεος

37 Fl. ναυμάχητοι.

commutantes, nihil ex illo numiſmate retinuerunt, ſed illud quaſi circuitu quodam in militare ſtipendium rediit.

15 Timotheus oppugnabat Toronam. Toronenſes altiſſimas moles contra erigebant corbibus arena impletis. Ille longioribus machinis ex malis navium pendentibus, cuſpides apponens, et falces in ſummitate mali affigens, cuſpidibus pelles disrupit. Falcibus autem crates diſſecabat, ita ut arena diſflueret. Quod cum vidiſſent Toronenſes, ad fœdus faciendum impellebantur.

16 Timotheus cum Corcyrenſibus, aliisque ſociis contra Lacedæmonios exercitum ducens, naves optime navigantes primo loco collocavit, jubens, inſtructo ordine reliquas quietem agere. Cum priores navale prælium facerent, plane defeſſis jam hoſtibus, ſignum quieſcentibus extulit. Qui recentes adhuc et integri, facto impetu defeſſos in fugam verterunt.

17 Timotheus circa Leucadem navali prælio Lacedæmonios devicit. Multis contritis ſcaphis, decem naves hoſtium ſupererant, navale prælium non expertæ, quas metuebat. Timotheus rever-

θιος ἐπανιὼν ἐπὶ τὸν ναύσταθμον, καὶ δὴ τὸ ναυτικὸν ἔταξεν ἐν μηνοειδεῖ σχήματι πρὸς τοὺς πολεμίους τὸ κυρτὸν, ἐντὸς τὰ ναυάγια συναγαγών· τὸν δὲ ἀπόπλουν ἐποιεῖτο [38] πρὸς τὴν γῆν, κελεύσας ἐλαύνειν ἐπὶ πρύμναν, ὅπως ἀντίπρωροι τὰς πολεμίας δέκα ναῦς ῥᾳδίως ἀμύνοιντο. τοῦτο τὸ σχῆμα τῆς τάξεως οἱ ἀπὸ τῶν δέκα νεῶν φοβηθέντες οὐκ ἐπέθεντο.

ΚΕΦ. ΙΑ.

ΧΑΒΡΙΑΣ.

Χαβρίας τοῖς στρατιώταις παρήγγειλεν, ἐπειδὰν μέλλωμεν μάχεσθαι, μή τοι νομίζωμεν ὡς πολεμίοις συμβάλλοντες· ἀλλὰ ἀνθρώποις αἷμα καὶ σάρκα ἔχουσι· καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως ἡμῖν κεκοινωνηκόσι.

β' Χαβρίας περὶ Νάξον ναυμαχῶν ἐνίκησε Βοηδρομιῶνος [39] ἕκτῃ ἐπὶ δέκα· αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐπιτήδειον τῇ ναυμαχίᾳ κρίνας, [40] ὅτι ἐν μιᾷ τῶν [41] λθ' μυστηρίων. οὕτω γέ

38 MSS. ἐς τὴν γῆν. 39 MSS. et Codd. *Caſ.* ἕκτῃ ἐπεὶ δὲ κατ' αὐτὴν· ſcribe ἕκτῃ ἐπὶ δέκα. ταύτην τὴν ἡμέραν. *Maſv.* 40 ὅτι ἦν μία. conject. *Caſ.* 41 Numeri λθ' corrupti ſunt, quare aut delendi cum MſS. aut legendum cum Meurſio τῶν θ' μυστηρίων. *Maſv.*

reverſus ad navale, nauticum exercitum falcata figura inſtruxit, et contra hoſtes circumferentiam vertens, navigiis intus comprehenſis, abnavigationem ad terram inſtituit, jubens ſecundum puppim impellere, ut proris exadvorſum collocatis, facile ſe ab hoſtilibus decem navibus defenderent. Hanc ordinis figuram hi, qui decem naves tenebant, metuentes, aggredi non audebant.

CAP. XI.

CHABRIAS.

Chabrias militibus dixit: Si pugnam inibimus, ne putemus nos cum hoſtibus manum conſerere, ſed cum hominibus ſanguine ac carne præditis, et qui naturam eandem, communemque nobiſcum habeant.

2 Chabrias ad Naxum prælio navali victoriam conſecutus eſt, Boëdromionis die decima ſexta: pugnæ navali aptam ratus eſſe eam diem, quoniam una ex illis... erat, quibus myſteria celebrabantur. Similiter The-

γέ τοι καὶ Θεμιςοκλῆς τοῖς Πέρσαις ἐναυμάχησε περὶ Σαλαμῖνα· ἀλλὰ οἱ μὲν περὶ Θεμιςοκλέα σύμμαχον ἔσχον τὸν Ἴακχον [42] γολλάδα μύσαι.

γ' Χαβρίας, ναῦς Λακωνικὰς κατασκόπους δώδεκα ἐφορμούσας, οὐ μὴν ἔτι ἀναχθῆναι θαῤῥούσας, ἐξεκαλέσατο οὕτως πῶς αὐτὰς ἀναχθῆναι. [43] ναυσὶ δεκαδύο κατὰ δύο ζεύξας ἐπὶ τὰ ἱςία τῶν νεῶν, ἐπὶ μιᾶς ἐρέμενος. οἱ πολέμιοι καταφρονήσαντες, ὡς πρὸς ἓξ τριήρεις, αὐτοὶ δεκαδύο ἔχοντες, ἐπανήχθησαν. Χαβρίας ἐπιπλέον αὐτῶν τοῦ πελάγους προελθόντων, καθελὼν τὰ ἱςία, τὰ σκάφη διαζεύξας ἐπέςρεψε, καὶ τὰς ἡμισείας τῶν πολεμίων ἔλαβεν αὐτάνδρους.

δ' Χαβρίας διὰ ςενῶν τόπων ἀναχωρῶν, ὀλίγους ἔχων, πολλῶν πολεμίων ἐπικειμένων, αὐτὸς τῆς πορείας ἡγούμενος, τοὺς μάλιςα εὐρώςους οὐραγεῖν ἔταξεν, ὅπως προσκειμένους ἀμύνοιντο. οὐδεὶς οὖν τῶν οὐραγούντων ἔφυγεν, οὐ τολμῶν

42 *Fl.* γολλάδας μύσαι. *Cant.* γολάδαι μύσαι. optime in ejusdem margine ἅλαδε μύσαι, uti ſagaciter olim hic reſtituit *Joh. Meurſius.* Secundus myſteriorum dies dictus fuit ἅλαδε μύσαι. Ultima autem verba ſic legenda: οἱ δὲ περὶ χαβρίαν Ἅλαδε μύσαι. *Maſv.* 43 Scribendum ναῦς δεκαδύο κατὰ δύο ζεύξας, ἔτι τὰ ἱςία τῶν δυοῖν ἐπὶ μιᾶς ἀράμενος. *Maſv.*

Themiſtocles de Perſis navale victoriam retulit ad Salaminem. Verum Themiſtoclem quidem ipſe Bacchus, Chabriam ſecundus dies myſteriorum juvit.

3 Chabrias cum naves Laconicæ ſpeculatrices duodecim appuliſſent, neque amplius auderent ſolvere, ſic eas ut ſolverent elicuit. Naves duodecim binas et binas conjunxit, duarum vela in unam contrahens. Hoſtes iis contemtis, quaſi adverſus ſex, ipſi cum duodecim ſolverunt. Quibus latius in mare progreſſis, Chabrias velis ſublatis ſcaphas disjunctas immiſit, et partem dimidiam hoſtium navium una cum ipſis hominibus cepit.

4 Chabrias per anguſta loca cum paucis diſcedens, inſtantibus multis hoſtibus, ipſe præcedens dux profectionis, robuſtiſſimos in extremo collocavit, ut inſtantes propulſarent. Nemo igitur ex poſtremis fugam capeſſivit,

τολμῶν τὸν στρατηγὸν παρελθεῖν ὡς κωλυθεὶς, ἢ καὶ κολασθείς· τῷ σχήματι τούτῳ τῆς πορείας ἀσφαλῶς διήγαγε τὸ στρατόπεδον.

ε΄ Χαβρίας Θάμῳ Αἰγυπτίων βασιλεῖ χρημάτων ἀποροῦντι, συνεβούλευσε τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ κεκτημένους ἱκανὴν οὐσίαν, κελεῦσαι παραχρῆμα εἰσενεγκεῖν 44 ὅσον τὶς ἔχει χρυσίον ἢ ἀργύριον· 45 κομιδὴν δὲ αὐτοῖς οὐ διδόασι γενέσθαι τῶν φόρων, οὓς κατ' ἔτος ἐτέλουν· οὕτως δὴ πολλὰ 46 συνελέγη χρήματα οὐδενὸς ἀδικηθέντος, ἀλλὰ πάντων ὕστερον ὡς δεδώκαν ἀπολαβόντων.

ϛ΄ Χαβρίας 47 εἰς Ἑλλάδα τῆς Λακωνικῆς ἐμβαλὼν νυκτὸς τὸν ποταμὸν διαβὰς λείαν πολλὴν λαβὼν, τὴν μὲν ὑπὲρ τὸν ποταμὸν εἰς τὴν Φιλίαν ἀπεπέμψατο. αὐτὸς δὲ τοὺς ἄλλους στρατιώτας φαγεῖν κελεύσας, ἀνέμεινε μέχρι μεσούσης ἡμέρας, τοῦτο προσδοκῶν, ὃ δὴ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι μαθόντες ἐξεβοήθησαν, ὡς ἀφαιρησόμενοι τὴν λείαν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ. καὶ σπουδῇ δραμόντες διακόσια

44 *Fl.* ὅσον τὶς ἔχοι. 45 legendum cum utroque codice, κομιδὴν δὲ αὐτοῖς ὧν διδόασι γενέσθαι τῶν φόρων. *Masv.* 46 *Cant.* συνελέγει. 47 Scribe εἰς Ἕλος, quod fuit τῆς Λακωνικῆς oppidum. *Cas.*

pessivit, non audens ducem prætereire, quippe prohibitus vel etiam punitus. Hac profectionis constitutione tuto exercitum traduxit.

5 Chabrias Thamo Ægyptiorum regi, pecuniis indigenti, consilium dedit, ut ditiores regionis incolas juberet confestim quantum unusquisque posset auri vel argenti contribuere: pro iis vero quæ darent, annua tributa eis remitteret. Hoc pacto multas pecunias collegit, neque tamen injuriam cuiquam fecit. Sed omnes postea, quemadmodum dederant, receperunt,

6 Chabrias in Laconicam faciens impressionem, noctu fluvium transgressus, multa præda capta eam trans fluvium in amicam et sociam terram misit, Ipse vero cum reliquis militibus cibum sumere jussis, remansit usque ad meridiem, hoc ipsum expectans, quod etiam contigit. Nam Lacedæmonii re cognita ad prædam recuperandam fluvium transgressi sunt: et cum summo studio ducenta

κόσια ϛάδια κεκμηκότες, ἀσύντακτοι, διεσπαρμένοι, πρὸς μάχην ἦσαν ἄχρηϛοι. ὁ δὲ τὲς αὐτȣ̃ ϛρατιώτας βεβρωκότας, ἀναπαυσαμένȣς, συντεταγμένȣς 48 πρὸς διαγωγὴν ῥᾳδίως τȣ̀ς πλείϛȣς αὐτῶν διέφθειρεν.

ζ΄ Χαβρίας ἦν ἐν Αἰγύπτῳ ϛρατηγῶν τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων. τȣ̃ Περσῶν βασιλέως ἐπιϛρατεύσαντος πεζῇ δυνάμει, καὶ ναυτικῇ, ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς ναῦς πολλὰς ἔχων ἠπόρει πληρωμάτων συγκεκροτημένων. Χαβρίας καταλέξας Αἰγυπτίων τȣ̀ς νεωτάτȣς ἱκανȣ̀ς πληρῶσαι ναῦς διακοσίας, ἐξελὼν τὰς κώπας τῶν τριηρῶν ξύλα μακρὰ παραβαλὼν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, ὥς τε ἐφ᾽ ἕνα καθῆσθαι, δȣ̀ς αὐτοῖς τὰς κώπας, καὶ 49 κελεύσας τῶν διγλώσσων ἐπιϛήσας, ὀλίγαις ἡμέραις ἐλαύνειν αὐτȣ̀ς 50 ἐβάδιζεν ἐρετῶν συγκεκροτημένων ἐπλήρωσεν.

η΄ Χαβρίας ὁπότε νεοσύλλογον ἔχων δύναμιν καὶ μέλλοι παρατάττεσθαι, διὰ τȣ̃ κήρυκος ἐκέλευσε τȣ̀ς ἀῤῥώϛως ἔχοντας, χωρὶς τίθεσθαι τὰ ὅπλα. ὅσοι δὲ δειλοὶ δι᾽

48 Interpres pro πρὸς διαγωγὴν legiſſe videtur προσάγων. *Maſv.* 49 κελευϛὰς recte conjiciente *Caſaubono.* 50 ἐδίδαξε conject. *Caſ.*

ducenta ſtadia percurriſſent, defeſſi, inordinati, atque diſperſi ad pugnam inutiles erant. At ille ſuos milites cœnatos, quiete refectos, atque ordinatos adducens, ſine negotio multos ex hoſtibus interfecit.

7 Chabrias in Ægypto regis Ægyptiorum exercitum ducebat. Cum rex Perſarum pedeſtribus ac navalibus copiis expeditionem faceret, Ægyptius navibus abundans, exercitatis claſſiariis egebat. Chabrias delectis junioribus ex Ægyptiis eo numero, ut ducentis navibus inſtruendis ſufficerent, remos e triremibus ſuſtulit, longisque contis verſus littus projectis, effecit, ut ſinguli ordine ſederent: dansque eis remos, et præficiens hortatores utramque linguam *Græcam* et *Ægyptiam* callentes, paucos dies ipſos agere docuit, et exercitatis remigibus naves implevit.

8 Chabrias, ſi recens collectum exercitum haberet, et pugnam initurus eſſet, per præconem juſſit, ut qui male haberent, ſeorſim arma deponerent. Quotquot igitur erant

51 δι' ἀῤῥωστίαν προσποιούμενοι χωρὶς ἐτίθεντο τὰ ὅπλα, τούτοις ἐς μὲν τὴν μάχην οὐκ ἐχρῆτο· ἐς δὲ τὰς προκαταλήψεις τῶν ὀχυρῶν τόπων· ἵνα τὸ γοῦν πλῆθος ἐπιφαινόμενον αὐτῶν φόβον ἐνεργάζοιτο τοῖς πολεμίοις· καιροῦ δὲ παραστάντος, ποιεῖ ταχέως αὐτοὺς ἀπομίσθους.

θ' Χαβρίας προσπλεύσας πολεμίᾳ πόλει, νυκτὸς τοὺς πελταστὰς ἀπεβίβασεν. αὐτὸς δὲ ἀρχομένης ἕω, ἐπὶ τὸν λιμένα ἔπλει ἀποτέρω τῆς πόλεως ὄντα. οἱ ἐκ τῆς πόλεως ἐξέδραμον κωλύσοντες ἀποβῆναι τοὺς ἐκ τῶν νεῶν· οἱ δὲ ἐκ τῆς ἐνέδρας πελτασταὶ ὄπισθεν ἐπιφανέντες τοὺς μὲν διέφθειραν αὐτῶν, τοὺς δὲ ζωγρίᾳ λαβόντες, τῶν νεῶν ἐπιβάντες, ἀνήχθησαν.

ι' Χαβρίας ἀπὸ τῶν πελταστῶν δέκα τοὺς δρομικωτάτους ἐφ' ἑκάστην ναῦν παρεβιβάσατο. καὶ νυκτὸς ἐς τὴν πολεμίαν ἀπεβίβασε, καὶ λεηλατεῖν τὴν χώραν ἐκέλευσεν. οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκβοηθήσαντες, ἐπικρατεῖν τῶν λεηλατούντων ἔμελλον. ὁ δὲ προϊδὼν, κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὴν πόλιν ἔπλει. οἱ δὲ ἐκβοηθήσαντες, τὸν ἐπίπλουν ἰδόντες, ἐσπούδασαν, ἵνα μὴ καταλάβοι τὴν πόλιν. ὁ δὲ τὰς ναῦς τῆς

51 Scribe *ὡς δὴ ἀῤῥ. Caſ.*

erant timidi, morbum ſimulantes, arma ſeponebant. His ad pugnam quidem non utebatur, ſed ad præoccupanda loca munita, ut ſaltem ipſorum multitudo apparens, metum hoſtibus faceret. Occaſione vero data, ſtatim eos ſtipendiis privavit.

9 Chabrias ad hoſtilem urbem appellens, noctu ſcutatos egredi fecit. Ipſe vero prima luce ad portum navigabat, longe ab urbe diſſitum. Cives excurrebant, ut e navibus egredi prohiberent. Scutati vero ex inſidiis impetentes a tergo, quoſdam ex iis occiderunt, et quibuſdam captis vivis, in naves ingreſſi ſolverunt.

10 Chabrias ex ſcutatis decem velociſſimos in ſingulas naves impoſuit, et noctu in hoſtile ſolum emiſit, atque prædam ex regione agere juſſit. Cives ex urbe ſuis rebus opem ferentes, capturi prædatores erant. Quo ille viſo, confeſtim ad urbem navigabat. Egreſſi cum adnavigantem vidiſſent, diligentiam adhibuerunt, ne urbem caperet. Ille naves ad terram

52 τῆς χώρας προσορμίσας, τοὺς πελταστὰς καὶ τὴν λείαν ὅσην ἔλαβεν ἀναλαβὼν, καὶ δὴ ἀποπλεύσας ᾤχετο.

ιαʹ Χαβρίας ἐν Νάξῳ μέλλων ναυμαχεῖν πρὸς Πόλλιν, παρήγγειλε τοῖς τριηράρχαις ἐὰν ἰσοπαλεῖς κατὰ τὸν κίνδυνον ὦσι, τὰ σημεῖα τῶν ἰδίων νεῶν λάθρα καθελόντας, εἰδέναι τὰς ἐπισήμους πολεμίας οὔσας. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ἐγένετο, οἱ μὲν τοῦ Πόλλιδος κυβερνῆται ταῖς ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπαντῶντες, διὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς τὸ Ἀττικὸν σημεῖον ἀμφιγνοοῦντες παρέπλεον. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸ παράγγελμα ἐπισήμοις τῶν νεῶν ἔφθανον διαδόντες διττὰς ἐμβολάς. τὸ τέχνασμα τοῦτο νίκην Ἀθηναίοις ἔδωκεν.

ιβʹ Χαβρίας εἰς Αἴγιναν νυκτὸς καταπλεύσας, τριακοσίους ἄνδρας εἴς τινα τόπον ἐπιτήδειον ἀποβιβάσας, αὐτὸς παρέπλει. οἱ μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐπεξελθόντες, τοῖς ἀποβᾶσι παρετάσσοντο· καὶ πολλοὺς αὐτῶν ἀνῄρουν· ὁ δὲ διὰ τάχους ἐς τὴν πόλιν εἰσέπλευσεν· οἱ δὲ πολῖται φοβηθέντες μὴ τῆς πόλεως ἀποκλεισθῶσι, καταλιπόντες τὴν πρὸς τοὺς τριακοσίους μάχην, ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὴν πόλιν.

ιγʹ Χα-

52 Scribendum τῇ χώρᾳ. *Cas.*

tam appellens, acceptis scutatis et præda, quam ceperant, discessit.

11 Chabrias in Naxo adversus Pollin navale prælium gesturus, præcepit triremium præfectis, ut si in æquali et ancipiti periculo essent, suarum navium signis absconditis insignitas hostiles esse scirent. Hoc facto, Pollidis gubernatores Atheniensium navibus obviam facti, cum non haberent Atticum signum, dubii et ancipites præternavigarunt. Athenienses vero quemadmodum præceptum erat, utrinque in insignitas naves impressionem fecerunt. Hæc machinatio, victoriam Atheniensibus attulit.

12 Chabrias noctu in Æginam navigans, triginta viris in locum idoneum expositis, ipse præternavigabat. Cives ex urbe progressi, pugnam cum egressis incipiebant, et multos ex eis perimebant. Ille confestim ad urbem navibus contendit. Cives metuentes ne excluderentur, deserta pugna, quam cum triginta viris inceperant, in urbem reversi sunt.

13 Cha-

ιγ΄ Χαβρίας πρὸς τὰς ἐπιβολὰς τῶν κυμάτων ὑπὸ τὴν παρεξειρεσίαν ἑκατέρου τοίχου δέῤῥεις κατελάμβανεν· καὶ κατὰ 53 μόνας ἀρτίως τῷ καταστρώματι κατὰ τὸ ὕψος φράγμα κατελάμβανεν αὐτὸ πρὸς τὰς παρεξειρεσίας· τοῦτο δὲ ἐκώλυε τὴν ναῦν ὑποβρύχιον φέρεσθαι, καὶ τοὺς ναύτας ὑπὸ τῶν κυμάτων βρέχεσθαι. καὶ τὰ ἐπιφερόμενα κύματα οὐχ ὁρῶντες διὰ τὴν τοῦ φράγματος πρόσθεσιν, οὐκ ἐξανίσταντο διὰ τὸν φόβον, οὐδὲ τὴν ναῦν ἔσφαλον.

ιδ΄ Χαβρίας πρὸς τοὺς πελαγίους πλοῦς, καὶ τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ χειμῶνας κατεσκεύαζεν ἑκάστῃ τῶν νηῶν δισσὰ πηδάλια, καὶ τοῖς μὲν ὑπάρχουσι ἐν ταῖς εὐδείαις ἐχρῆτο. εἰ δὲ ἡ θάλασσα κοίλη γένοιτο, θάτερα διὰ τῆς παρεξειρεσίας κατὰ τὰς θρανίτιδας κώπας 54 πατῆθῆ, τοὺς αὐχένας ἔχοντα καὶ τοὺς οἴακας ὑπὲρ τοῦ καταστρώματος, ὥς τε ἐξηρμένης τῆς πρύμνης, τούτοις τὴν ναῦν κατευθύνεσθαι.

ιε΄ Χαβρίας καταλαβὼν τὴν Λακωνικὴν, καὶ λείαν πολλὴν ἁρπάσας, Σπαρτιατῶν ἐκβοηθησάντων ὧν Ἀγησίλαος

53 κώπας conject. *Masv.* cum *Cas.* παρετίθη.

54 *Cant.* πατηθεῖ legendum

13 Chabrias adversus impetus fluctuum ad proram et puppim ex utroque latere pluteos affixit, et seorsim æquales navis tabulato, in altitudine munitionem hanc cum extremis partibus conjungens. Id impedimento fuit, quominus patens fluctibus navis ferretur, et nautæ minus madescerent. Sic etiam cum impetentes fluctus cernere non possent, propter munimenti appositionem, non perterriti sunt metu, neque navim reliquerunt.

14 Chabrias adversus pelagias navigationes, et marinas procellas singulis navibus duo gubernacula comparavit, atque pristinis in tranquillitate utebatur. Sin mare cavum fieret, alia per spatium, quod est inter remiges et proram, juxta remos supremos adaptabat, ansas et clavos habentia supra tabulatum, ita ut elevata puppi hisce moderaretur navem.

15 Chabrias cum Laconum terram occupasset, multamque prædam abegisset, exeuntibus ad ferendum suis auxilium Spartiatis, duce A-

λαος ἡγεῖτο, συναγαγὼν τοὺς στρατιώτας ἐπὶ λόφον ὑψηλὸν, τὰ σκευοφόρα καὶ τοὺς αἰχμαλώτους ἀγαγὼν ἐπὶ τὸ ὀχυρώτατον, περιεστρατοπέδευσεν. οἱ δὲ Λάκωνες ἀπὸ πέντε σταδίων ἀντεστρατοπέδευσαν. Χαβρίας παρήγγειλεν ὡς πλεῖστα πυρὰ καῆναι διὰ νυκτός· καὶ περὶ δευτέραν φυλακὴν παρήγγειλε, τὰ μὲν ὑποζύγια καὶ τὰ βοσκήματα καταλιπεῖν. αὐτοὺς δὲ ἀναχωρεῖν κατὰ τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ λόφου. οἱ μὲν δὴ λαθόντες ἀνεχώρησαν· οἱ δὲ Λάκωνες τό τε πῦρ ὁρῶντες, τῆς τε φωνῆς τῶν ὑποζυγίων ἀκούοντες, μένειν τοὺς Ἀθηναίους νομίζοντες, ὑπὸ τὴν ἕω διασκευασάμενοι, πρὸς μάχην σύνθημα λαβόντες, τῷ λόφῳ προσῆγον. ἐπεὶ δὲ ἐγγὺς γενόμενοι κενὸν τὸ στρατόπεδον εἶδον, ἀνεβόησεν Ἀγησίλαος, ἄριστός γε στρατηγὸς Χαβρίας.

ΚΕΦ. ΙΒ.

ΦΩΚΙΩΝ.

Φωκίων Ἀθηναίους ὡρμηκότας στρατεύειν ἐπὶ Βοιωτοὺς ἐκώλυεν· οἱ δὲ πολλῇ ὁρμῇ χρώμενοι τὸν πόλεμον ἐψηφίσαντο, καὶ Φωκίωνα στρατηγόν. ὁ δὲ τὸν κήρυκα ἀνειπεῖν

gesilao, milites in collem excelsum conduxit: jumentisque et captivis in munitissimum locum impositis, castra circum ea locavit. Lacones quinque stadiorum spatio e regione castrametabantur. Imperavit Chabrias, ut ignes plurimi per noctem incenderentur: et secunda vigilia promulgavit, ut relictis jumentis et pecudibus ipsi per posteriorem collis partem discederent. Qui mandato parentes, clam discesserunt. Lacones et ignem conspicientes, et jumentorum vocem exaudientes, cum Athenienses remanere putarent, sub diluculum vasis conclamatis, accepta ad ineundam pugnam tessera, ad collem processerunt. Postquam vero appropinquassent, et inania castra invenissent, exclamavit Agesilaus: Optimus equidem dux est Chabrias.

CAP. XII.

PHOCION.

Phocion Atheniensibus expeditionem adversus Bœotos suscipere volentibus, restitit. Qui magnis propensisque studiis bellum decreverunt, et Phocionem ducem crearunt. At ille præconem jussit proclamare: Omnes Athe-

πῶν ἐκέλευσεν· ὅσοι Ἀθηναίων μέχρι ἑξήκοντα ἐτῶν ἀπὸ ἥβης, πέντε ἡμερῶν σιτία λαβόντες, εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἕπεσθέ μοι. ὁ θόρυβος ἦν πολύς. οἱ πρεσβύτεροι καὶ μᾶλλον ἐβόων, ἀνεπήδουν, ἠγανάκτουν. τότε δὴ Φωκίων, οὐδέν, ἔφη, δεινὸν ὑπομενεῖτε· κἀγὼ γὰρ ὁ στρατηγὸς ὀγδοηκοστὸν ἔχων [55] ἔτος [56] μεθ᾽ ὑμῶν κείσομαι. τοῦτο ἀκούσαντες Ἀθηναῖοι, τῆς ὁρμῆς τῆς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπαύσαντο καὶ μετεβάλλοντο.

ΚΕΦ. ΙΓ.

ΧΑΡΗΣ.

Χάρης ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατασκόπους ὑπονοήσας εἶναι, φυλακὴν ἔξωθεν τοῦ χάρακος ἐπιστήσας, προσέταξεν ἕκαστον ἐπιλαμβάνεσθαι τοῦ πλησίον· καὶ μὴ πρότερον προσαφιέναι, πρὶν εἰπεῖν ὅς τις εἴη, καὶ τίνος τάξεως. οὕτω δὴ συνέβη τοὺς κατασκόπους ἁλῶναι, μὴ δυναμένους εἰπεῖν μήτε τάγμα, μήτε λόχον, μήτε συσσίτιον, μήτε σύνθημα.

55 Mſſ. ut et Codd. Caſ, μέρος. 56 Quidam Codd. μεθ᾽ ὑμῶν ἔσομαι quid ſi, ἐκεῖ ἔσομαι. Caſ

Athenienſes ab ætate puberum uſque ad annum ſexageſimum, aſſumto quinque dierum commeatu, mox a concione me ſequimini. Ibi tum magnus oriri tumultus, et præ cæteris potiſſimum ſenes vociferari, proſilire, atque indigne ferre. Tum Phocion: Nihil, inquit, vobis grave aut indignum accidet. Nam ego quoque dux octogeſimum annum habens, vobiscum una jacebo. Hoc audito, Athenienſes belli ſtudium ac voluntatem remiſerunt atque mutarunt.

CAP. XIII.

CHARES.

Chares in exercitu ſuſpicatus exploratores verſari, præſidium extra vallum collocavit, mandavitque, ut unusquisque proximum apprehenderet: neque ante dimitteret, quam dixiſſet quisnam eſſet, et cujus ordinis. Ita factum eſt, ut caperentur exploratores, cum neque ordinem, neque manipulum, neque contubernium, neque ſignum indicare poſſent.

β΄ Χάρης ἐν Θρᾴκῃ χειμῶνος ὄντος ὑπερβολῇ, τοὺς στρατιώτας ὁρῶν φειδομένους τῶν ἱματίων, καὶ πρὸς τὸ πράττειν ἃ χρὴ διακειμένους ὀκνηρῶς, παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἀλλάττειν παρ᾽ ἀλλήλων τὰ ἱμάτια. τούτου γὰρ γενομένου, τῶν ἀλλοτρίων ἐσθήτων ἕκαστος οὐ φειδόμενος, ἑτοιμότερος ἦν πράττειν τὰ κελευόμενα.

γ΄ Χάρης ἀπῆγε στρατόπεδον ἐκ Θρᾴκης, ἐπέκειντο οἱ Θρᾷκες καὶ τὴν οὐραγίαν ἔθραυον· ὁ δὲ βουλόμενος, 57 ἀποσπάσας τοὺς πολεμίους, διελθεῖν ἀσφαλῶς τόπον ὕποπτον, 58 συνιδὼν ἀναβιβάσας τῶν σαλπιγκτῶν ἐπὶ τοὺς ἵππους, καὶ συμπέμψας αὐτοῖς ὀλίγους τῶν ἱππέων, ἐκέλευσε παριππευσαμένους τὴν ταχίστην, γενομένους ὄπισθεν τῶν πολεμίων, τὸ πολεμικὸν σημῆναι· οἱ μὲν ἐσήμηναν· οἱ δὲ προσκείμενοι Θρᾷκες ἐνέδραν εἶναι νομίσαντες, τὴν τάξιν λύσαντες, φεύγοντες ᾤχοντο· Χάρης δὲ ἀσφαλῆ τὴν ἀποχώρησιν ἐποιήσατο.

ΚΕΦ. ΙΔ.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ.

Χαρίδημος Ἰλιέων λεηλατούντων αὐτοῦ τὴν πόλιν, οἰκέτην Ἰλιέα προελθόντα ἐπὶ λείαν συλλαβὼν, μεγάλοις δώροις

57 *Uterque Codex ἀποσπάσαι.* 58 *συχνοὺς. Caſ,*

2 Chares in Thracia, cum vehementiſſima tempeſtas ingruiſſet, conſpicatus milites veſtimentis parcere, et ſegniter imperata facere: mandavit, ut veſtes invicem commutarent. Hoc facto, cum ſinguli alienarum veſtium nullam rationem haberent, promtius id, quod imperatum fuerat, exequebantur.

3 Chares exercitum e Thracia deducebat. Inſtantibus Thracibus, et poſtremum agmen carpentibus: cum vellet abſtractis hoſtibus, tuto locum ſuſpectum tranſire: re deliberata impoſitis in equos tubicinibus, et miſſis una paucis equitibus, juſſit ut obequitantes ſtatim ad hoſtium terga penetrarent, et claſſicum canerent. Quibus canentibus, Thraces qui inſequebantur, inſidias eſſe ſuſpicati, perturbatis ordinibus fugam capeſſiverunt. Chares vero ſecure ac ſine detrimento diſceſſit

CAP. XIV.

CHARIDEMUS.

Charidemus Ilienſibus urbem ejus deprædantibus, ſervum Ilienſem progreſſum ad prædam comprehendit, eumque

ροις ἔπεισε προδοῦναι τὴν πόλιν· ἵνα δὲ πιϛὸς φανείη τοῖς φυλάττουσι τὰς πύλας, ἔδωκεν αὐτῷ πολλὰ πρόβατα, καὶ ἀνδράποδα δὶς που καὶ τρὶς ἀγαγεῖν. οἱ δὲ φύλακες ταῦτα νεμόμενοι, συνεχώρουν αὐτῷ πολλάκις ἐξίεναι νύκτωρ, καὶ σὺν αὐτῷ ἄνδρας πλείονας, τὴν λείαν περιελαύνοντας. Χαρίδημος τοὺς μὲν σὺν αὐτῷ συλλαβὼν ἔδησε. τὰ δὲ τούτων ἱμάτια περιβαλὼν ἰδίοις ἀνδράσιν ὡπλισμένοις, ἔδωκεν αὐτοῖς τά τε ἄλλα τῆς λείας, καὶ ἵππον ὡς αἰχμάλωτον. οἱ φύλακες ἵνα δέξαιντο τὸν ἵππον, πᾶσαν τὴν πύλην ἀνέωξαν· οἱ ϛρατιῶται τῷ ἵππῳ συνεισπεσόντες τούς τε φύλακας ἀπέκτειναν, καὶ τὴν λοιπὴν δύναμιν δεξάμενοι, τῆς πόλεως ἐκράτησαν. ὥς τε, εἰ χρή τι καὶ παῖξαι, δεύτερον ἑάλω τὸ Ἴλιον, πάλιν ἵππῳ καταϛρατηγούμενον.

Κ Ε Φ. ΙΕ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ὁ ΦΑΛΗΡΕΥΣ.

Δημήτριος Φαληρεὺς συλλαμβάνεσθαι μέλλων ὑπὸ τοῦ Θρακῶν βασιλέως, κατακρύψας αὐτὸν ἐς ἅμαξαν χορτοφόρον, ἐς τὴν ὅμορον χώραν διεσώθη.

ΚΕΦ. Ιϛ.

eumque magnis propoſitis muneribus, ad prodendam urbem adduxit. Verum quo majorem ei fidem haberent, portarum cuſtodes, multas oves, mancipiaque bis terve dedit, ut adduceret. Cuſtodes vero patientes hæc, ſæpius illi per noctem exeundi poteſtatem fecerunt: cumque eo homines complures, qui prædam agerent. Charidemus ſocios ejus comprehenſos in vincula conjecit. Horum autem veſtibus quosdam ex ſuorum numero armatos induit, deditque eis tum aliam prædam, tum equum quaſi captivum. Cuſtodes ad recipiendum equum, totam portam aperuerunt. Milites cum equo irruentes, cuſtodes trucidaverunt, reliquamque manum recipientes, urbe potiti ſunt. Itaque ſi quid ludendum eſt, iterum dolo per equum ſtructo, captum eſt Ilium.

C A P. XV.

D E M E T R I U S.

Demetrius Phalereus cum ſe a Thraciæ rege interceptum, captum iri cerneret, ſemetipſum in currum ſtramine onuſtum abdens, in finitimam regionem ſalvus et incolumis pervenit.

CAP. XVI.

ΚΕΦ. Ις.

ΦΙΛΟΚΛΗΣ.

Φιλοκλῆς Πτολεμαίȣ ςρατηγὸς Καύνῳ προσεςρατοπέδευσε, καὶ χρήμασι διαφθείρας τȣ̀ς σιτοφύλακας, συνέθετο. οἱ μὲν ἐν τῇ πόλει παρήγγειλαν τοῖς ςρατιώταις δώσειν. οἱ δὲ τὰς φυλακὰς τῶν τειχῶν ἀπολιπόντες, τὸν σῖτον ἐμετρȣ̃ντο. Φιλοκλῆς ἐν τȣ́τῳ τῷ καιρῷ προσπεσὼν ἀφύλακτον ἔλαβε τὴν πόλιν.

Τέλος τȣ̃ γ′ βιβλίȣ τῶν Πολυαίνȣ Στρατηγημάτων.

CAP. XVI.

PHILOCLES.

Pilocles Ptolemæi dux ad Caunum poſuit caſtra, et pecuniis annonæ præfectos corrupit, et cum illis ſocietatem iniit. Qui promulgarunt in urbe, ſe frumentum militibus daturos. Illi relictis murorum cuſtodiis, frumentum metiebantur. Interea Philocles nudatam præſidiis urbem adortus cepit.

Τάδε

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ τετάρτῳ τῶν

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

HAEC INSUNT IN QUARTO LIBRO

POLYAENI

STRATEGEMATUM.

Τέλος τοῦ πίνακος.

ΠΟ-

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

βιβλίον τέταρτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν τέταρτον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς, Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων· τοῦτο μὲν δὴ καὶ ἥδιον τῶν ἄλλων συγγράψας, ἐν ᾧ καταμάθοιτε ἂν τὰς ἀρετὰς τῶν ὑμετέρων προγόνων, οἳ τῆς Μακεδονίας ἐβασίλευσαν.

Τέλος τοῦ προοιμίου.

ΚΕΦ. Α.

ΑΡΓΑΙΟΣ.

Ἀργαῖος βασιλεὺς Μακεδόνων, Ταυλαντίων Γάλαυρος. Ταυλάντιοι στρατεύουσιν ἐπὶ Μακεδόνας. Ἀργαῖος, ἦν γὰρ αὐτῷ χεὶρ ὀλίγη, κελεύει τὰς παρθένους τῶν Μακεδόνων, ἐπει-

POLYAENI

STRATEGEMATUM

LIBER QUARTUS.

PROOEMIUM.

Etiam hunc librum Strategematum, sanctissimi Imperatores Antonine et Vere, vobis dedico: eumque majori cum voluptate, quam alios conscripsi, vestrorum quod in eo majorum virtutes conspiceretis, qui Macedoniæ imperium tenuerunt.

CAP. I.

ARGAEUS.

Argæus rex Macedonum, Taulantinorum Galaurus. Taulantii contra Macedōnes exercitum ducunt. Argæus (erat enim ei manus perexigua) jubet virgines Macedonum

ἐπειδὰν οἱ πολέμιοι προσάγωσι τὴν φάλαγγα, αὐτὰς ἐκ τοῦ ὄρους τῆς Ἐρεβοίας ἐπιφανῆναι· οἱ μὲν δὴ προσῆγον· αἱ δὲ ἐπεφάνησαν, καὶ κατῄεσαν ἀπὸ τοῦ ὄρους, παρθένοι πολλαὶ θύρσους ἀντὶ δοράτων πάλλουσαι, καὶ στεφάνοις τὰ πρόσωπα σκιάζουσαι. Γάλαυρος ἐξεπλάγη, ἄνδρας εἶναι τὰς παρθένους ἀπὸ μακροῦ νομίζων. καὶ τὸ ἀνακλητικὸν ὑπεσήμαινεν. Ταυλάντιοι δὲ ἔφευγον, τά τε ὅπλα ἀποβαλόντες, καὶ τὰ σκευοφόρα καταλιπόντες· Ἀργαῖος ἀμαχεὶ κρατήσας, ἱερὸν ἱδρύεται Διονύσῳ Ψευδάνορι· καὶ τὰς παρθένους, ἃς πάλαι Κλώδωνας ἔκληζον οἱ Μακεδόνες, αὐτὸς κλήζειν ἔταξε, διὰ τὴν μίμησιν τῶν ἀνδρῶν, Μιμαλλόνας.

ΚΕΦ. Β.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ.

Φίλιππος ἐπὶ στρατοπέδου [1] δόκιμον Ταραντῖνον λουτρῷ θερμῷ χρησάμενον, τὴν ἡγεμονίαν ἀφείλετο· φήσας, ἀγνοεῖν μοι δοκεῖς τὰ Μακεδόνων· παρ' οἷς οὐδὲ γυνὴ τεκοῦσα θερμῷ λοῦται.

β' Φιλιπ-

1 *Δόκιμον* nomen proprium putat esse *Casaub.*

num, cum hostes agmen suum adducerent, ipsas e monte Ereboeæ sese ostendere. Appropinquantibus igitur hostibus, apparebant, et e montibus descendebant magno numero virgines, thyrsosque pro hastis vibrabant, et sertis faciem obumbrabant. Galaurus perterrebatur, viros esse virgines e longinquo existimans, et receptui signum dabat. Taulantii abjectis armis, impedimentisque relictis, terga verterunt. Argæus sine prælio victoriam adeptus, templum ædificat Baccho Pseudanori, quasi dicas virili specie decipienti: atque virgines, quæ antea *κλώδωνας* Macedones appellabant, ipse propter virorum imitationem, *μιμαλλόνες* dici, decreto jussit.

CAP. II.

PHILIPPUS.

Philippus in exercitu magnæ existimationis quendam Tarentinum, quod calidis balneis fuisset usus, imperatorio munere ac dignitate privavit, inquiens: Nescire mihi videris Macedonum consuetudinem ac mores, apud quos ne mulierem quidem puerperam aqua calida lavari videas.

2 Phi-

β′ Φίλιππος ἐν Χαιρωνείᾳ παρατασσόμενος Ἀθηναίοις εἴξας ἐνέκλινεν· στρατηγὸς Ἀθηναίων Στρατοκλῆς ἐκβοήσας, οὐ χρὴ ἀποστῆναι προσκειμένους, ἕως ἂν τοὺς πολεμίους κατακλείσωμεν ἐς Μακεδονίαν· οὐκ ἀνῆκε διώκων. Φίλιππος εἰπὼν, οὐκ ἐπίστανται νικᾷν Ἀθηναῖοι, ἐπὶ πόδα ἀνεχώρει, συνεσπασμένην ἔχων τὴν φάλαγγα, καὶ ἐντὸς ὅπλων πεφυλαγμένος· μετ᾽ ὀλίγον ὑπερδεξίων τόπων λαβόμενος, παραθαῤῥύνας τὸ πλῆθος, ἀναστρέψας, εὐρώστως ἐμβάλλει τοῖς Ἀθηναίοις. καὶ λαμπρῶς ἀγωνισάμενος ἐνίκησεν.

γ′ Φίλιππος ἐπὶ Θηβαίους ἐστράτευεν. Ἀέροπος, καὶ Δαμάσιππος ἡγεμόνες ἀπὸ πανδοκείου μισθωσάμενοι ψάλτριαν, ἐς τὸ στρατόπεδον εἰσήγαγον. οὐ μὴν ἔλαθον Φίλιππον· ἀλλὰ καὶ μαθὼν ἄμφω τὼ ἡγεμόνε τῶν ὅρων τῆς αὐτοῦ βασιλείας ἐξεκήρυξεν.

δ′ Φίλιππος πρέσβεις ἔπεμψεν ἐς πολεμίων Θρακῶν πόλιν· οἱ μὲν ἐκκλησίαν συνήγαγον, καὶ τοὺς πρεσβευτὰς ἐκέλευον ἀγορεύειν· καὶ ἦν ἁπάντων σπουδὴ περὶ τὴν ἀκρόασιν ὧν ἀγγέλλουσι. Φίλιππος ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ μὴ προσδοκῶσιν ἐπιθέμενος, τῆς πόλεως ἐκράτησεν.

ε′ Φίλιπ-

2 Philippus ad Chæroneam commisso cum Atheniensibus prælio cedens, quasi ad fugam inclinabat. Dux Atheniensium Stratocles exclamans: Non prius ab urgendis hostibus desistendum est, donec eos in Macedoniam concludamus, nihil a persequendo remisit. Philippus inquiens: Nesciunt Athenienses vincere, contractam habens phalangem pedetentim recessit, et armis intus munitus. Paulo post cum excelsiora loca occupasset, militibus confirmatis revertitur, et summa vi in Athenienses impetum facit, atque collatis signis egregie superavit.

3 Philippus cum Thebanis bellum gerebat: Aëropus et Damasippus duces e publico diversorio conductam mercede psaltriam in castra duxerunt. Neque vero latere Philippum potuerunt: qui re cognita duces ambos e sui regni finibus exterminavit.

4 Philippus in hostium Thracum urbem legatos misit. Illi convocata concione, legatos verba facere jusserunt, omniumque animi erant intenti ad audiendum quid adferrent. Interea Philippus nec opinantes adortus, urbem cepit.

5 Phi-

ε' Φίλιππος ᾔτησε παρὰ τῶν πολεμίων Ἰλλυριῶν ὑποσπόνδους νεκρούς· τῶν δὲ διδόντων, ἡνίκα οἱ ἔσχατοι ἐκομίζοντο, σημήνας ἀφυλάκτοις ἐπῆλθεν.

ϛ' Φίλιππος ἐν παλαίστρᾳ καὶ Μηνηγέτης ὁ παγκρατιαστὴς ἐκυλίοντο· οἱ στρατιῶται κύκλῳ περιστάντες κατεβόων τὴν μισθοφορὰν ἀπαιτοῦντες. οὐκ ἔχων ὁ Φίλιππος προσῆλθεν ἱδρῶτι ῥεόμενος, κεκονιμένος προσμειδιάσας αὐτοῖς, δίκαια, ἔφη, λέγετε, ὦ συστρατιῶται, ἀλλά τοι κἀγὼ διὰ τοῦτο νῦν ἐπὶ τὸν βάρβαρον ἀλείφομαι, ὅπως ὑμῖν πολλαπλασίως ἀποτίσαιμι τὰς χάριτας· ταῦτα εἰπὼν, καὶ ταῖν χεροῖν κροτῶν διὰ μέσων δραμὼν ἐς κολυμβήθραν ἀπέῤῥιψεν. καὶ οἱ Μακεδόνες ἐγέλασαν. ὁ Φίλιππος μέχρι τοσούτου διαβαπτιζόμενος πρὸς τὸν παγκρατιαστὴν καὶ κατὰ τοῦ προσώπου ῥαινόμενος οὐκ [2] ἀνῆγεν, ἕως ἂν οἱ στρατιῶται καμόντες ἀπεῤῥύησαν· τοῦ στρατηγήματος τούτου καὶ αὐτὸς Φίλιππος παρὰ τοὺς πότους ἐμέμνητο πολλάκις, ὡς ἀστείως διακρουσάμενος τοὺς ἀπαιτοῦντας.

ζ' Φίλιππος ἐν Χαιρωνείᾳ γινώσκων τοὺς μὲν Ἀθηναίους ὀξεῖς καὶ ἀγυμνάστους, τοὺς δὲ Μακεδόνας ἠσκηκότας, καὶ

2 Ἀνῆκεν. Cas.

5 Philippus mortuos ab hostibus Illyriis ad sepulturam postulavit. Quibus concedentibus, cum extremi apportarentur, dato signo ex improviso eos obruit.

6 Philippus et Menegetes pancratiastes in palæstra versabantur. Milites interea circumstantes, ingenti vociferatione stipendia flagitabant. Philippus cum non haberet, accessit, sudore diffluens, pulvere respersus, atque arridens eis: Recte, inquit, dicitis, o commilitones. Verum ego quoque nunc ob eam caussam adversus barbarum ungor, ut cumulate vobis gratiam rependam. His dictis, manibus plaudens, per medios eos cucurrit, atque seipsum in piscinam abjecit, quam rem Macedones ridebant. Philippus usque eo se immergere contra pancratiasten, et faciem conspergere non ante destitit, quam milites defessi discederent. Hujus strategematis Philippus inter pocula persæpe mentionem faciebat, quod jucundissimo ludibrio instantes repulisset,

7 Philippus ad Chæroneam cum sciret Athenienses esse celeres et inexercitatos, Macedones autem frequenti

καὶ γεγυμνασμένους, ἐπὶ πολὺ τὴν [3] παράταξιν ἐκτείνας, ταχέως παρέλυσε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ εὐχειρώτους ἐποίησε.

η' Φίλιππος ἐπὶ τὴν Ἀμφισσέων ἐστράτευεν. Ἀθηναῖοι καὶ Θηβαῖοι τὰ στενὰ προκατελάβοντο. καὶ ἦν ἡ δίοδος ἀμήχανος· ἐξαπατᾷ τοὺς πολεμίους Φίλιππος ἐπιστολὴν πεπλασμένην Ἀντιπάτρῳ πέμψας ἐς Μακεδονίαν, ὡς τὴν μὲν [4] στρατιὰν τὴν ἐπ' Ἀμφισσεῖς ἀνεβάλλοιτο, σπεύδοι δὲ ἐς Θράκην, πεπυσμένος τοὺς ἐκεῖ νεωτερίζειν. [5] ὁ γραμματοφόρος διὰ τῶν στενῶν . . . . οἱ στρατηγοὶ Χάρης, καὶ Πρόξενος, αἱροῦσιν αὐτόν· καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀναγνόντες, πιστεύουσι τοῖς γεγραμμένοις· καὶ τὴν φυλακὴν τῶν στενῶν ἀπολείπουσι· Φίλιππος δὲ λαβόμενος ἠρεμίας ἀφυλάκτως διεπέμψατο, καὶ τοὺς στρατηγοὺς ἀναστρέψαντας ἐνίκησε, καὶ τῆς Ἀμφίσσης ἐκράτησεν.

θ' Φίλιππος οὐκ ἐλάττω δι' ὁμιλίας, ἢ διὰ μάχης κατειργάζετο. καὶ νὴ Δία μεῖζον ἐφρόνει, ἐφ' οἷς διὰ τῶν

3 *Cant.* τὴν τάξιν. 4 Scribe στρατείαν. *Caſ.* 5 Deeſt verbum. Lege πορεύεται ὁ γραμματοφ. vel ὥδευεν. *Idem.*

quenti uſu exercitatos, prælio valde tracto, continuo perturbavit Athenienſes, et ſuperatu faciles reddidit.

8 Philippus in Amphiſſenſium terram expeditionem parabat. Athenienſes et Thebani anguſtias præoccupaverant: neque quemadmodum tranſiri poſſet, ulla ratio poterat inveniri. Decipit hoſtes Philippus, fictis litteris ad Antipatrum miſſis in Macedoniam, ſe expeditionem, contra Amphiſſenſes ſuſceptam, in aliud tempus rejicere: atque jam in Thraciam feſtinare, quod ejus regionis incolas novis rebus ſtudere audiviſſet. Tabellarius per anguſtias iter facit: quem duces Chares et Proxenus capiunt, cumque epiſtolam legiſſent, fidem habentes ſcriptis, anguſtiarum cuſtodiam relinquunt. Philippus tranquillitatem nactus, ſine periculo tranſiit, et redeuntes duces ſuperavit, Amphiſſaque potitus eſt.

9 Philippus non minores res oratione quam prælio confecit: et hercle magis ſibi placebat in his, quæ verbis,

τῶν λόγων ἐκτᾶτο, ἢ διὰ τῶν ὅπλων· τῶν μὲν γὰρ κοινωνεῖν αὐτῷ τὲς ςρατιώτας· τῶν δὲ [6] αὐτῷ μόνῳ μετεῖναι.

ι' Φίλιππος ἤσκει τὲς Μακεδόνας τρόπῳ κινδύνων, ἀναλαβόντας τὰ ὅπλα τ' ςάδια πολλάκις ὁδεύοντας φέροντας ὁμῦ κράνη, πέλτας, κνημίδας, σαρίσσας, καὶ μετὰ τῶν ὅπλων ἐπισιτισμὸν, καὶ ὅσα σκευὴ καθημερινῆς διαίτης.

ια' Φίλιππος ἀφικόμενος εἰς Λάρισσαν, [7] ἵνα τὰς τῶν Ἀλευάδων ἐξοικίας καθέλῃ, νοσεῖν ὑπεκρίνατο. ὅπως εἰσιόντας αὐτὲς ὡς ἐπισκεψομένες συλλάβοι. Βοῖσκος ἐξήγγειλε τοῖς Ἀλευάδαις τὴν ἐπίθεσιν· καὶ διὰ τῦτο τέλος ὐκ ἔσχεν ἡ πρᾶξις.

ιβ' Φίλιππος ἠξίωσε Σαρνυσίοις ἐκκλησιάζυσι διαλεχθῆναι. οἱ μὲν συνῄεσαν. τοῖς δὲ ςρατιώταις παρηγγέλλετο ἱμάντας ὑπὸ μάλης κομίζειν· ἐπεὶ δὲ ὁ Φίλιππος ἀνέτεινε τὴν δεξιὰν ὡς δημηγορήσων, τῦτ' ἦν ἄρα σημεῖον τοῖς

6 Scribe αὐτῷ μόνῳ. *Masv.* 7 Legendum cum *Cant.* ἵνα τὲς τῶν Ἀλευάδων ἐξ οἰκίας καθέλοι, nisi quod pro οἰκίας habeat οἰκείας. *Masv.*

bis, quam quæ armis in suam potestatem redegisset. Horum enim partem sibi vindicare milites existimabat: at illa ad suam unius laudem pertinere.

10 Philippus exercebat Macedones perinde ac si periculum immineret, ita ut assumtis armis trecenta sæpe stadia conficerent, ferentes una galeas, scuta, tibialia, sarissas, et cum his armis etiam commeatum, atque omnia vasa, quæ ad quotidianum victum requirebantur.

11 Philippus cum venisset Larissam, ut Aleuadarum ædificia demoliretur, morbum simulabat, ut eos ad visendum accedentes comprehenderet. Bœscus Aleuadis insidias enuntiavit, atque ita res ad finem perduci non potuit.

12 Philippus petebat, ut sibi in Sarnusiorum concione verba facere liceret. Quibus congressis, imperaverat militibus, ut lora sub axillis ferrent. Cum autem Philippus dextram extenderet quasi concionaturus, id videlicet

τοῖς ϛρατιώταις τῦ δῆσαι πάντας τὸς παρόντας· 8 ὅτως Ἀρνόντιοι δεθέντες εἰς Μακεδονίαν ἤχθησαν πλείϛς μυρίων.

ιγ´ Φίλιππος διωκόμενος ὑπὸ Θρακῶν, παρήγγειλεν, ἐπειδὰν ὁ σαλπιγκτὴς φεύγειν σημήνῃ, τοῖς μὲν ὀραγϛσι προβαλλομένοις μένειν, τοῖς δὲ ἄλλοις φεύγειν· ὅπως τὸς μὲν πολεμίϛς ἐπιϛήσειε διώκοντας, τοῖς δὲ οἰκείοις προλαβεῖν τῆς ὁδῦ παράσχοι.

ιδ´ Φίλιππος τὰς παρόδϛς τῆς Βοιωτίας Βοιωτῶν φυλαττόντων· ἦν δὲ ϛενὸς ὄρϛς αὐχήν· ὀκ ἐπὶ τῦτον ὥρμησεν· ἀλλὰ τήν τε χώραν πυρπολῶν, καὶ τὰς πόλεις πορθῶν φανερὸς ἦν: Βοιωτοὶ δὲ ὀχ ὑπομένοντες ὁρᾷν τὰς πόλεις πορθϛμένας, κατέβησαν ἀπὸ τῦ ὄρϛς. Φίλιππος ὑποϛρέψας διὰ τῦ ὄρϛς διεξεπέσατο.

ιε´ Φίλιππος τοῖς Μεθωναίων τείχεσι κλίμακας προσήγαγε· καὶ δι' αὐτῶν πολλὸς Μακεδόνας ἀνεβίβασε πολιορκητάς· ἐπεὶ δὲ ἀνέβησαν ἐπὶ τὰ τείχη, ἀφεῖλε τὰς κλίμακας, ὅπως ἐλπίδα τῦ καταβῆναι μὴ ἔχοντες, προθυμότερον τῶν τειχῶν κρατήσειαν.

ιϛ´ Φίλιπ-

8 Lege ſaltem ὅτω Σαρνόντιοι, quanquam et pro eo cum *Cant.* et *Interprete* ſcripſerim Σαρνόσιοι. *Maſv.*

licet ſignum militibus dederat, ut omnes præſentes vinculis conſtringerent. Hoc modo Sarnuſii vincti ducebantur in Macedoniam plus decem millibus.

13 Philippus, cum eum Thraces inſequerentur, præcepit, ut cum tubicen fugam ceciniſſet, ii qui poſtremum agmen tenebant, objectis armis manerent, reliqui fugerent, ut hoſtes a perſequendo remoraretur, atque ſuis viam præoccupandi facultatem daret.

14 Philippus cum tranſitus Bœotiæ præſidiis tenerentur (erant autem anguſtæ montis fauces) non ad hunc iter direxit, ſed in oculis omnium agros urbesque incendio et vaſtitate populabatur. Bœoti cum civitates ſuas vaſtari ob oculos videre non ſuſtinerent, a monte deſcenderunt. Ita Philippus reverſus per montem evaſit.

15 Philippus Methonenſium mœnibus ſcalas admovebat, et per eas magnum numerum Macedonum ad oppugnandum adducebat. Poſtquam vero aſcenderant in muros, ſcalas amovit, ut omni ſpe deſcenſionis interciſa, fortius atque animoſius muros obtinerent.

16 Phi-

ιϛʹ Φίλιππος ἐνέβαλεν εἰς τὴν 9 Ἀρβηλίων χώραν· ἡ δέ ἐστι φαραγγώδης, καὶ δασεῖα. καταδυομένων τῶν βαρβάρων ἐς τὰ ἄλση, καὶ τοὺς θάμνους, θηρευτικὰς κύνας πολλὰς ἐξήγαγεν· αἳ τοὺς πολεμίους ἐξιχνεύουσαι, τοὺς πλείστους αὐτῶν ἐθήρευον.

ιζʹ Φίλιππος Ἀμφίπολιν ἀπαιτούμενος ὑπὸ Ἀθηναίων, ὁμοῦ δὲ καὶ Ἰλλυριοῖς πολεμῶν, οὐκ ἀπέδωκεν, ἀλλ᾽ ἀφῆκεν ἐλευθέραν· Ἀθηναῖοι δὲ ἠγάπησαν τὸ ἐλευθέραν ἀφεῖσθαι. Φίλιππος ὁπότε τῶν Ἰλλυριῶν κρατήσας μείζω δύναμιν ἐκτήσατο, τηνικαῦτα πάλιν Ἀμφίπολιν κατέσχεν, Ἀθηναίων καταφρονήσας.

ιηʹ Φίλιππος ἐπολιόρκει 10 Φαλκιδόνα πόλιν 11 Θεσσαλονίκης· Φαλκιδόνιοι παρέδωκαν τὴν πόλιν· ὡς δὲ εἰσῆλθον οἱ Φιλίππειοι μισθοφόροι, περιπταίουσιν ἐνέδρᾳ· πολλοὶ γὰρ ἀπὸ τῶν στεγῶν καὶ τῶν πύργων ἔβαλλον, καὶ ἠκόντιζον. Φίλιππος πρὸς τὴν ἐνέδραν ὀξέως ἀντεστρατήγησεν· ἦν τὰ ὄπισθεν τῆς πόλεως ἤρεμα, τῶν πολιτῶν συνδρα-

9 *Masv.* legi vult Ἀργιλίων. Ἄργιλος civitas est Thraciæ, ad fluvium Strymona. 10 *Cant.* ubique Χαλκιδόνα. 11 *Uterque Cod.* Θεσσαλονίκην. *Codd. Cas.* Θεσσαλικήν.

16 Philippus in Arbeliorum regionem irruptionem faciebat. Ea multas habet fauces, atque densa est arboribus. Occultantibus sese barbaris inter nemora et frutices, canes venatorias permultas eduxit, quæ vestigia hostium persequentes, plurimos ex ipsis capiebant.

17 Philippus, cum Amphipolim ab eo repeterent Athenienses, eodem tempore bellum gerens cum Illyriis, non reddidit, sed liberam dimisit. Athenienses hoc ipso contenti fuerunt, quod libera esset dimissa. Philippus superatis Illyriis majores vires adeptus rursus Amphipolim, contemtis Atheniensibus, occupavit.

18 Philippus oppugnabat Phalcedonem urbem Thessalicam. Phalcedonii civitatem tradebant. Cum autem introirent Philippi mercenarii, in insidias incidunt. Multi enim e tectis et turribus lapides et jacula mittebant. Philippus adversus insidias mox consilium reperit. Posterior urbis pars erat tranquilla: quippe cives omnes

δραμόντων ἐπὶ τὴν ἐνέδραν· κατὰ ταῦτα τοὺς Μακεδόνας προσβάλλειν ἐκέλευσε, καὶ προστιθέναι κλίμακας· ἀναβάντων δὲ ὑπὲρ τὸ τεῖχος, οἱ Φαλκιδόνιοι τοῦ βάλλειν τοὺς μισθοφόρους ἀποσχόμενοι, σπουδῇ ἔθεον ἀμυνούμενοι τοὺς τειχοκρατοῦντας· οἱ δὲ πρὶν ἥκειν εἰς χεῖρας, ἤδη τῆς πόλεως ἐκράτουν.

ιθ′ Φίλιππος ποθῶν κτήσασθαι Θεσσαλίαν, αὐτὸς μὲν φανερῶς οὐκ ἐπολέμει Θεσσαλοῖς. Πελινναίων δὲ πολεμούντων Φαρσαλίοις, καὶ Φεραίων Λαρισσαίοις, τῶν δὲ ἄλλων ἐς τούτους διῃρημένων, ἀεὶ προσεβοήθει τοῖς καλοῦσι· νικῶν δὲ, οὐκ ἀναστάτους ἐποίει τοὺς ἡττωμένους· ὅπλα οὐ παρῃρεῖτο· τείχη οὐ κατέβαλε· τὰς στάσεις ἔτρεφε μᾶλλον ἢ ἔλυεν· τῶν ἀσθενεστέρων ἐπεμελεῖτο· τοὺς δυνατωτέρους καθῄρει. τοῖς δήμοις φίλος ἦν· τοὺς δημαγωγοὺς ἐθεράπευεν· τούτοις τοῖς στρατηγήμασι Φίλιππος ἐκράτησε Θεσσαλίας, οὐ τοῖς ὅπλοις.

κ′ Φίλιππος πολιορκῶν χρόνῳ μακρῷ Κάρας ὀχυρὸν χωρίον, ἑλεῖν οὐχ οἷός τε ὤν, ἀποχωρῆσαι βουλόμενος ἀσφαλῶς, καὶ τὰ ὄργανα τῆς πολιορκίας περισώσασθαι, νύκτα

mnes ad insidias concurrerant. In eo loco Macedones impressionem facere jussit, et scalas apponere. Qui cum ascendissent mœnia, Phalcedonii desistentes a jaculandis mercenariis, incitato cursu ad eos repellendos ferebantur, qui muros tenebant. At illi, priusquam pugna commissa esset, urbe potiti sunt.

19 Philippus cum Thessaliam suæ ditionis facere cuperet, ipse quidem nullum aperte bellum Thessalis inferebat. Sed cum Pallenenses cum Pharsaliis bellum gererent, et Pherenses cum Larissæis, aliique alterutrorum partibus adhærerent, semper auxilio veniebat iis, qui ejus opem implorarent. Victoriam vero nactus, excisionem aut vastitatem nullam victis inferebat, arma non eripiebat: muros non demoliri, factiones magis alere quam dissolvere, imbecilliorum curam gerere, potentiores affligere, atque de medio tollere, populis amicus esse, tribunos plebis et oratores colere. His strategematis Philippus Thessaliam subigebat, non armis.

20 Philippus oppugnans longo tempore Caras munitissimum oppidum, cum nulla ratione capere posset, atque discedere sine periculo, et instrumenta oppugnationis salva deportare cuperet: noctem

νύκτα σκοτεινὴν παραφυλάξας, ἐκέλευσε τοῖς μηχανοποιοῖς διαλύειν μὲν τὰ ὄργανα· μιμεῖσθαι δὲ κτύπον οἷος ἂν γένοιτο συμπηγνύντων. οἱ δὲ ἐν ταῖς Κάραις ἀκούσαντες τοῦ κτύπου, τὰς πύλας ἔνδοθεν ἀσφαλέστερον ἀπέκλειον, καὶ τοῖς μηχανήμασιν ἀντιμηχανήματα ἐνετρέπιζον. Φίλιππος δὲ περὶ ταῦτα ἀσχολουμένων διὰ νυκτὸς αὐτοῖς μηχανήμασιν ἀφανὴς ἦν.

κα' Φίλιππος ἐπολιόρκει Βυζαντίους ἔχοντας οὐκ ὀλίγην χεῖρα συμμάχων. τούτους ἀπολιπεῖν τὴν συμμαχίαν ἐτεχνάσατο, πέμψας αὐτομόλους ἀγγέλλοντας, ὡς αἱ πόλεις αὐτῶν ὑπὸ Φιλίππου πολιορκοῖντο, πέμψαντος ἄλλας δυνάμεις ἐκεῖ καὶ οὐ μακρὰν ἁλώσεως αἱ πόλεις. οἱ μὲν ταῦτα ἤγγελον. Φίλιππος δὲ φανερὸς ἦν διαπέμπων μέρη τῆς στρατιᾶς ἄλλο ἀλλαχοῦ εἰς δόκησιν, οὐκ ἐπὶ πρᾶξιν· οἱ σύμμαχοι ταῦτα ὁρῶντες καὶ ἀκούοντες ἀπολιπόντες Βυζαντίους ἐπὶ τὰς αὐτῶν πατρίδας ἐστέλλοντο.

κβ' Φίλιππος τὴν Ἀβδηριτῶν καὶ Μαρωνιτῶν καταλαβὼν ἐπανῄει, καὶ ναῦς ἔχων πολλὰς, καὶ στρατιὰν πεζὴν ἄγων· Χάρης περὶ Νεάπολιν ἐναυλόχει, τριήρεις ἔχων εἴκοσι.

noctem caliginosam elegit, jussitque machinatores dissolvere machinas: ipso tamen sonitu fabricantium morem referre. Carenses audito sonitu, portas intrinsecus firmius claudebant, et machinis contraria tormenta parabant. Cum illi in his occupati tenerentur, Philippus clam una cum ipsis tormentis per noctem discessit.

21 Philippus Byzantios oppugnabat, non exiguam sociorum manum possidentes. Eos ad defectionem sollicitare machinabatur, missis transfugis, qui nuntiarent, ipsorum urbes oppugnari a Philippo, qui alias eo copias misisset: neque procul abesse, quin urbes capiantur. Qui cum hos adferrent nuntios, Philippus palam exercitus partes alias in alia loca ad opinionem, non rem gerendam dimittebat. Socii cum id viderent et audirent, desertis Byzantiis ad suam patriam singuli proficiscebantur.

22 Philippus Abderitarum et Maronitarum occupata regione, revertebatur cum navium magno apparatu et pedestribus copiis. Chares circa Neapolim insidias navales habebat, cum viginti trire-

κοσι. Φίλιππος ἐπιλεξάμενος τῶν νεῶν τέσσαρας ἄριστα πλεούσας ἐπλήρωσεν ἐρετῶν ἀκμῇ, καὶ τέχνῃ, καὶ ῥώμῃ ἀρίστων. καὶ παράγγελμα ἔδωκε προαναχθῆναι τοῦ στόλου παντός· καὶ παραπλεῖν τὴν Νεάπολιν, οὐ πολὺ τῆς γῆς ἀπέχοντας. οἱ μὲν παρέπλεον· ὁ δὲ Χάρης, ὡς ἀναρπασόμενος τὰς τέσσαρας ναῦς ἐπηνέχθη ταῖς εἴκοσιν· αἱ δὲ τέσσαρες. ἐλαφραὶ καὶ ἀρίστους ἐρέτας ἔχουσαι, ταχέως εἰς τὸ πέλαγος μετεωρίζονται· τῶν δὲ ἀμφὶ τὸν Χάρητα συντεταγμένως διωκόντων, ἔλαθεν ὁ Φίλιππος, Νεάπολιν ἀσφαλῶς παραπλεύσας, Χάρης δὲ οὐδὲ τὰς τέσσαρας ναῦς κατέλαβεν.

ΚΕΦ. Γ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλέξανδρος ἐστρατήγει πάντας ἀνθρώπους εἰς εὔνοιαν ὑπεραγαγέσθαι. καὶ δὴ διέγνω πάντας ἀντὶ βροτῶν, καὶ ἀνδρῶν, καὶ φωτῶν, καὶ μερόπων, καὶ ἀνθρώπων, Ἀλεξάνδρους καλεῖν.

β' Ἀλέ-

triremibus. Philippus in delectas quatuor naves optime navigantes remiges imposuit, ætatis vigore, arte, atque robore præstantissimos, et mandatum iis dedit, ut ante classem universam solverent, atque Neapolim præterlegerent, neque longe a terra recederent: illi præternavigabant. Chares vero ad diripiendes quatuor naves, suas viginti deduxit. Quatuor vero leves, et remigibus optimis præditæ, celeriter in altum pelagus provehuntur. Dum autem Chares cum suis certo ordine insequeretur, Philippus clam et tuto Napolin præternavigavit. Chares vero, ne quatuor illas quidem naves cepit.

CAP. III.

ALEXANDER.

Alexander operam dabat, ut omnes homines in unam societatem redigeret. Itaque decreverat omnes non mortales, aut viros, aut articulate loquentes, aut homines, sed Alexandros appellare.

2 Ale-

β΄ Ἀλέξανδρος πολεμῶν προσέταττε τοῖς στρατηγοῖς ξυρεῖν τὰ τῶν Μακεδόνων γένεια, ἵνα μὴ παρέχοιεν πρόχειρον λαβὴν τοῖς ἐναντίοις.

γ΄ Ἀλέξανδρος πολιορκῶν Τύρον, βουλόμενος μέγα χῶμα τοῖς τείχεσι τῶν Τυρίων μεταβαλεῖν, πρῶτος αὐτὸς κόφινον λαβὼν χοῦν πληρώσας προσήνεγκεν. οἱ Μακεδόνες ὡς εἶδον αὐτουργοῦντα τὸν βασιλέα, παραχρῆμα τὰς χλαμύδας ἀποῤῥίψαντες, τὰ χωρία διὰ τάχους ἤγειραν.

δ΄ Ἀλέξανδρος Τύρῳ πολιορκίαν περιβαλὼν ἐπ᾽ Ἀραβίας ἐστέλλετο· Τύριοι τῆς ἀπουσίας αὐτοῦ καταφρονήσαντες, τῶν τειχῶν προελθόντες, τοῖς Μακεδόσι προσπεσόντες ἐκράτουν πολλαχῇ. Παρμενίων Ἀλέξανδρον ἀνακαλεῖται. ὁ δὲ διὰ τάχους ἐπανελθὼν, Μακεδόνων τοὺς ἐγκλίνοντας ἰδὼν, τοῖς ἡττωμένοις οὐκ ἐβοήθησεν· ἐς δὲ τὴν πόλιν κενὴν ἀνδρῶν ὁρμήσας, κατὰ κράτος αἱρεῖ τὴν Τύρον· Τύριοι τὴν πόλιν ἁλοῦσαν ἰδόντες, αὐτίκα σφᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰ ὅπλα τοῖς Μακεδόσι προήκαντο.

ε΄ Ἀλέξανδρος Δαρείῳ παρατάσσεσθαι μέλλων, παράγγελμα τοῖς Μακεδόσιν ἔδωκεν· ἢν ἐγγὺς γένησθε τῶν Περσῶν, εἰς γόνυ κλίναντες ταῖν χεροῖν διατρίβετε τὴν γῆν. ἢν

2 Alexander bellum gerens imperabat ducibus, ut barbas Macedones raderent, ne facilem ansam hostibus ad capiendum præberent.

3 Alexander Tyrum oppugnans, cum magnum aggerem mœnibus Tyriorum adjungere cuperet, primus ipse corbem arena refertum apportavit. Macedones cum regem suis manibus opus facere viderent, confestim abjectis chlamydibus, celeriter molem erexerunt.

4 Alexander Tyro obsidione cincta, in Arabiam proficiscebatur. Tyrii ob ejus absentiam elati, progressi extra mœnia, cumque Macedonibus manum conferentes, persæpe vincebant. Parmenion Alexandrum revocat. Qui subito reversus, cum fugientes Macedones conspiceret, non victis auxilio venit: sed in urbem inanem viris impetum faciens, vi Tyrum capit. Tyrii captam urbem conspicati, mox semetipsos, et arma Macedonibus tradiderunt.

5 Alexander cum Dario signa collaturus, præceptum dedit Macedonibus: Si in conspectum veneritis Persarum, procidentes in genua, terram manibus conterite, ubi

ἦν δὲ ἡ σάλπιγξ ὑποσημήνῃ. τότε δὴ ἀνασάντες θυμῷ καὶ ῥώμῃ τοῖς πολεμίοις ἐμβάλλετε. οἱ μὲν δὴ Μακεδόνες ὕτως ἐποίησαν· οἱ δὲ Πέρσαι σχῆμα προσκυνήσεως ἰδόντες, τὴν πρὸς τὸν πόλεμον ὁρμὴν ἐξέλυσαν· καὶ ταῖς γνώμαις ἐγένοντο μαλακώτεροι. Δαρεῖος δὲ ἐκυδριῦτο, καὶ φαιδρὸς ἦν, ὡς [12] ἀμαχὶ κρατῶν· οἱ Μακεδόνες ὑπὸ τῷ συνθήματι τῆς σάλπιγγος ἀναπηδήσαντες, ῥυμηδὸν ἐμβάλλουσι τοῖς πολεμίοις, καὶ τὴν φάλαγγα ῥήξαντες, ἐς φυγὴν ἐτρέψαντο.

ϛʹ Ἀλέξανδρος ἐν Ἀρβήλοις τὴν ὑςάτην μάχην Δαρείῳ παρετάσσετο· μοῖρα Περσῶν ὐκ ὀλίγη περιελθόντες, τὰ σκευοφόρα τῶν Μακεδόνων διήρπαζον. ὁ Παρμενίων Ἀλεξάνδρῳ συνεβύλευε τοῖς σκευοφόροις βοηθεῖν. ὁ δὲ, ὐδὲν, ἔφη, παραλύειν τῆς φάλαγγος χρή· ἀλλὰ τοῖς πολεμίοις αὐτοῖς μάχεσθαι· ἡττηθέντες μὲν γὰρ, ὐκ ἔτι τῶν σκευοφόρων χρήζομεν· νικήσαντες δὲ καὶ τὰ ἡμέτερα καὶ τὰ τῶν πολεμίων ἕξομεν.

ζʹ Ἀλέξανδρος ἐκράτησε τῆς Ἀσίας· οἱ Μακεδόνες ἦσαν ἐπαχθεῖς αὐτῷ καὶ βαρεῖς· καὶ πάντα, φασὶν, αὐτοῖς ἐβιάζοντο παρ' αὐτῦ γίγνεσθαι. ὁ δὲ προσέταξεν ὁπλι-

12 Ἀμαχεί. Caſ.

ubi vero tuba ſignum dederit, tum conſurgentes, ſtrenue et fortiter impetum in hoſtes facite. Macedones ita fecerunt. Perſæ formam adorationis conſpicati, incitatum ad bellum impetum remiſerunt, animisque facti ſunt molliores. Darius gloriabatur ac gaudebat, ſe absque prælio victoriam obtinere. Macedones ad ſignum tubæ exilientes, vehementi impetu in hoſtes feruntur, et eos rupta phalange in fugam convertunt.

6 Alexander ad Arbela poſtremam pugnam cum Dario committebat. Non exiguus Perſarum numerus circumibant, et Macedonum impedimenta diripiebant. Parmenion hortabatur Alexandrum, ut impedimentis opem ferret. Qui, nequaquam, inquit, phalanx eſt diſſolvenda: ſed cum hoſtibus ipſis prælium faciendum: nam ſi victi fuerimus, non indigebimus amplius impedimentis: ſin evaſerimus victores, non ſolum noſtra, verum etiam hoſtium obtinebimus.

7 Cum Alexander Aſiam deviciſſet, Macedones ei moleſti erant, et graves, atque omnia per vim ab eo volebant extorquere. Qui mandavit,

ὁπλισαμένους ἰδίᾳ στῆναι τοὺς Μακεδόνας· εἰς δὲ τοὐναντίον τοὺς Πέρσας· ἐπεὶ δὲ διέστησαν, ἐπιλέξασθε, οἱ Μακεδόνες, ἔφη, ὃν βούλεσθε τῶν ἡγεμόνων. ἐγὼ δὲ ἡγήσομαι τῶν Περσῶν. ἢν μὲν νικήσητε, ποιήσω πάντα ὅσα ἂν κελεύητε, ἢν δὲ ἡττηθῆτε, μαθόντες ὅτι οὐδὲν αὐτοὶ δύνασθε, τὴν ἡσυχίαν ἄγετε. τὸ στρατήγημα ἐξέπληξε τοὺς Μακεδόνας· καὶ τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ἐγένοντο μετριώτεροι.

η΄ Ἀλέξανδρος ἐν τῇ πρώτῃ παρατάξει πρὸς τοὺς Πέρσας, ὁρῶν ἐνδιδόντας ἤδη τοὺς Μακεδόνας, παριππεύων ἀνεβόα· ἔτι ἅπαξ ἐπαγάγωμεν ἄνδρες Μακεδόνες, ἔτι γενναίως ἅπαξ. καὶ δὴ τῆς ἐμβολῆς εὐρώστου γενομένης, ἐς φυγὴν ἐτράποντο οἱ βάρβαροι. παρὰ τοσοῦτον ἡ νίκη γίνεται τότε.

θ΄ Ἀλέξανδρος ἦν ἐν Ἰνδοῖς, καὶ τὸν Ὑδάσπην ποταμὸν διαβαίνειν ἔμελλε. Πῶρος Ἰνδῶν βασιλεὺς ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ τὴν δύναμιν ἀντιπαρετάσσετο, καὶ διαβαίνειν ἀδύνατον ἦν. Ἀλέξανδρος ἄνω τοῦ ποταμοῦ ἀντιπαρεξῆγεν. καὶ ὁ Πῶρος ἄνω πάλιν· Ἀλέξανδρος τοῦ ποταμοῦ κάτω. καὶ τῷ Πώρῳ ὁμοίως κάτω. τοῦτο ἐγένετο καὶ πολλάκις καὶ

davit, ut armati Macedones seorsim a cæteris starent: e regione vero Persæ. Qui cum discessissent: Deligite, inquit, Macedones ducem, quem volueritis: Ego vero Persis præero. Si viceritis, faciam omnia quæ volueritis: sin victi fueritis, experti vos nihil per vosmetipsos posse quidem, quietem agite. Hoc strategema Macedones perterruit, atque in posterum modestiores reddidit.

8 Alexander in prima conflictione adversus Persas videns jam cedere Macedones, obequitans clamabat: Adhuc semel accedamus, viri Macedones, adhuc semel strenue. Cumque valida fieret impressio, barbari terga vertere cogebantur. Adeo levi momento tunc victoria constitit.

9 Alexander in India per Hydaspen fluvium exercitum traducere volebat. Porus Indorum rex ad alteram ripam fluminis aciem constitutam habebat, atque prorsus omnem transitum intercluserat. Alexander ad superiorem partem fluminis contra manum educebat, atque etiam Porus. eodem Alexander ad inferiorem, et eodem modo faciebat Porus: idque sæpe,

καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. ὥς τε οἱ μὲν Ἰνδοὶ κατεγέλασαν τῆς δειλίας τῶν πολεμίων, καὶ συμπαραθέοντες ἐπαύσαντο· ὡς ἐκ ἂν ποτὲ ἀποβῆναι τολμησόντων, οἱ τοσάκις ἐκ ἐθάῤῥησαν· Ἀλέξανδρος δὲ ὀξυτάτῳ δρόμῳ παρὰ τὰς ὄχθας ἀναδραμὼν, ἐπιβὰς πλοίων καὶ ζευγμάτων, καὶ διφθερῶν χόρτε πεπληρωμένων, διέβη τὸν ποταμὸν, ἐξαπατήσας Ἰνδὲς τῷ τῆς διαβάσεως ἀνελπίσῳ.

ι' Ἀλέξανδρος κατέςρεψε τὴν Ἰνδῶν· τῶν δὲ ςρατιωτῶν ἐφελκομένων λάφυρα Περσικὰ, καὶ πλῦτον ὑπέρογκον ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν, καὶ τὴν πρὸς Ἰνδὲς μάχην ἐκ ἀναγκαίαν ἡγεμένων, τοσαῦτα δὲ κεκτημένων· πρώτας ὑπέπρησε τὰς βασιλικὰς ἁμάξας, εἶτα τὰς τῶν ἄλλων. οἱ Μακεδόνες ἐλαφροὶ γενόμενοι, καὶ ἐν χρείᾳ τε πάλιν κτήσασθαι καταςάντες, ἐπὶ τὸν πόλεμον ὥρμησαν προθυμότερον.

ια' Ἀλέξανδρος Θρακῶν παρεσκευασμένων καταγνὲς ἁμάξας πολλὰς ἐπαφιέναι τοῖς Μακεδόσι, παρήγγειλεν αὐτοῖς ἐκκλίνειν μὲν ὅσας δύναιντο· εἰ δὲ καταλαμβάνοιντο, καθιέντας αὐτὲς πρὸς τὴν γῆν, ὑπερτιθέναι τὰς ἀσπίδας, ὅπως συμβαίνοι φερομέναις ταῖς ἁμάξαις ὑπερπηδᾷν. τἔτό τοι

ſæpe, et multis diebus: ita ut Indi timiditatem hoſtium riſui haberent, atque una diſcurrere hinc inde deſiſterent, eo quod nunquam tranſituros flumen exiſtimabant, qui toties auſi non fuiſſent. Alexander vero curſu celerrimo ad ripam aſcendens, conſcenſis navibus ac ratibus et utribus fœno plenis fluvium trajecit, deceptis Indis tranſitum deſperantibus.

10 Alexander Indiam in ſuam poteſtatem redegit. Militibus autem contrahentibus ſpolia Perſica, et immenſas divitias in curribus, pugnamque cum Indis non neceſſariam ducentibus, tot opes adeptis, primum regios currus, poſt alios etiam incendit et combuſſit. Macedones non tot rebus onuſti, et in neceſſitate alias divitias ſibi comparandi conſtituti, majori ſtudio ad bellum ferebantur.

11 Alexander cum Thraces ita paratos eſſe didiciſſet, ut magnam vim curruum in Macedones immiterent, præcepit eis, ut quos poſſent, devitarent: ſin interciperentur, dimiſſi ipſi in terram ſcutis ſe tegerent, ut ea currus incitati

τοι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πείρᾳ γινόμενον, ἤλεγξε τοῖς Θρᾳξὶν ἄχρηστον τὴν παρασκευὴν τῶν ἁμαξῶν

ιβ΄ Ἀλέξανδρος ἔλαβε Θήβας τῆς δυνάμεως ἱκανὴν ἀποκρύψας, καὶ τάξας ἐπ᾽ αὐτῆς Ἀντίπατρον· τὴν δὲ φανερὰν [13] αὐτῆς ἦγεν ἐπὶ τοὺς ἐχυροὺς τῶν τόπων. Θηβαῖοι δὲ ἐπεξῆλθον, καὶ πρὸς τὴν ὁρωμένην δύναμιν οὐκ ἀγεννῶς ἀντιπαρετάσσοντο. Ἀντίπατρος ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης τὴν κεκρυμμένην δύναμιν ἀναστήσας, κύκλῳ περιελθὼν ᾗ σαθρὸν καὶ ἀφύλακτον ἦν τὸ τεῖχος, ταύτῃ κατελάβετο τὴν πόλιν· καὶ σημεῖον ἦρεν. Ἀλέξανδρος ἰδὼν ἀνεβόησεν, ὡς ἤδη τὰς Θήβας ἔχοι· Θηβαῖοι δὲ εὐρώστως μαχόμενοι, ὡς εἶδον ἐπιστραφέντες ἑαλωκυῖαν τὴν πόλιν, ἔφευγον.

ιγ΄ Ἀλέξανδρος ἡμιθωράκια τοῖς φεύγουσι στρατιώταις ἀντὶ θωράκων ἔδωκεν, ἵνα μένοντες μὲν, ἀσφάλειαν ἔχοιεν τῶν κατὰ πρόσωπον κρυπτομένων· φεύγοντες δὲ, τὰ ὄπισθεν μέρη φυλάσσειν μὴ δύναιντο. οὐ τοίνυν ἔφευγεν οὐδεὶς, γυμνωθῆναι δεδοικὼς, ἀλλὰ πάντοτε ἐνίκων μένοντες.

ιδ΄ Ἀλέ

13 *Fl.* αὐτοῖς ἦγεν. Sed legendum cum interprete αὐτὸς ἦγεν. *Masv.*

citati transilirent. Hoc experientia probatum, Thracibus inutilem curruum apparatum effecit.

12 Alexander Thebas cepit, maxima copiarum occultata parte, quibus Antipatrum ducem præfecit. Manifestam autem ipse duxit ad loca munitiora. Thebani contra eam exibant, et adversus eum exercitum, qui in conspectu erat, non instrenue pugnabant. Antipater in medio prælio partem abstrusam educens et circumveniens, mœnia qua maxime erant infirma, et custodum expertia, civitatem eam occupavit, signumque sustulit. Alexander conspicatus, exclamavit jam se Thebas obtinere. Thebani fortiter pugnam facientes, cum conversi aspicerent urbem captam, in fugam sese conjecerunt.

13 Alexander semithoraces suis militibus pro thoracibus dedit, ut si mansissent, securitatem ac munitionem haberent, anterioribus partibus occultatis: sin fugissent, aversa hostibus nuda paterent. Itaque nemo fugam capessere voluit, metuens ne tergum hostibus nudaret, sed manentes omni tempore victoriam parabant.

14 Ale-

ιδ´ Ἀλέξανδρος ὁπότε παρὰ τῶν μάντεων ἤκȣεν καλὰ γεγονέναι τὰ ἱερὰ, περιφέρειν ἐκέλευε τὰ ἱερεῖα, καὶ δεικνύειν τοῖς στρατιώταις· ἵνα μὴ μόνον ἀκȣόντες, ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες, ἀγαθὰς ἔχοιεν περὶ τȣ͂ κινδύνȣ τὰς ἐλπίδας.

ιε´ Ἀλέξανδρος διαβὰς ἐς τὴν Ἀσίαν, Μέμνονα στρατηγȣ͂ντα Πέρσαις ὕποπτον ἐποίησε· προστάξας τοῖς Μακεδόσιν ἐξιȣ͂σιν ἐπὶ τὰς προνομὰς ἀπέχεσθαι τῶν τȣ͂ Μέμνονος χωρίων.

ις´ Ἀλέξανδρος Γρανικὸν διαβαίνων, Πέρσας, ἐξ ὑπερδεξίων ἐπιόντας αὐτȣ̀ς, αὐτὸς ἐπὶ ὕδωρ τȣ̀ς Μακεδόνας ἀναγαγὼν, ὑπερεκέρασεν· ἡ δὲ φάλαγξ προσπεσȣ͂σα, τȣ̀ς πολεμίȣς ἐτρέψατο.

ιζ´ Ἀλέξανδρος ἐν Ἀρβήλοις παρετάσσετο. Δαρεῖος τὸ μεταίχμιον τῆς συμβολῆς τριβόλοις κατέσπειρε· τȣ͂το δὴ συνιδὼν ὁ Μακεδὼν, τȣ͂ δεξιȣ͂ κέρως ἡγȣμένος, ἐπὶ δόρυ παρήγγειλεν ἀκολȣθεῖν· ὅπως περιέλθοι τὸν τόπον τὸν κατεσπαρμένον τοῖς τριβόλοις. ὁ δὲ Πέρσης ἀντιπαράγειν πειρώμενος, ἐπ᾿ ἀσπίδα διέσπα 14 συνέχων τὴν ἵππον, τοῖς διασπάσμασιν ἐμβαλὼν Ἀλέξανδρος, ὁμοίως δὲ καὶ Παρ-

14 συνεχῶς conject. *Caſ.* quæ etiam verſione expreſſa eſt.

14 Alexander cum ab aruſpicibus cognoviſſet, deos omnia fauſta portendere, circumferre hoſtias juſſit, et militibus demonſtrare, ut non ſolum ex auditu, verum etiam ex aſpectu ſpem bonam de periculo haberent.

15 Alexander cum Aſiam tranſiiſſet, Memnonem hoſtium ducem Perſis ſuſpectum fecit. Imperabat enim egredientibus ad prædandum Macedonibus, ut a Memnonis agris abſtinerent.

16 Alexander cum Granicum tranſiiſſet Perſis ex præcelſis et altiſſimis locis apparentibus, ipſe Macedonibus per fluvium ductis, eos circumvenit. Phalanx autem hoſtes aggreſſa, in fugam convertit.

17 Alexander ad Arbela aciem inſtruebat. Darius medium inter duas acies ſpatium, quo prælium committendum erat, muricibus conſtravit. Id conſpicatus Macedo, dextrum cornu ducens, obliquato in latus dextrum agmine ſequi ſe juſſit, ut circumiret locum muricibus ferreis conſtratum. Perſa contra ducere conatus, ſiniſtrorſum confeſtim laxavit equitatum. In laxatos ordines impreſſione facta, Alexander ſimul et Par-

Παρμενίων ἀπὸ τοῦ λαιοῦ, τὰς μὲν τριβόλους ἐξένευσαν, τοὺς δὲ πολεμίους φεύγειν ἠνάγκασαν.

ιη' Ἀλέξανδρος Τίγριν διαβὰς, Περσῶν τὴν χώραν καταπιμπράντων, ἔπεμψε τοὺς κατὰ κράτος διώξοντας, ἵν' ἀγαπητῶς αἱρούμενοι σώζεσθαι, τὴν χώραν ἀκέραιον καταλίποιεν.

ιθ' Ἀλέξανδρος ἐν Ὑρκανίᾳ πυθόμενος μοχθηρὰ περὶ αὐτοῦ λογοποιεῖν τοὺς Μακεδόνας, καὶ τοὺς Ἕλληνας. συναγαγὼν τοὺς φίλους, ἔφη βούλεσθαι γράμματα πέμπειν οἴκαδε δηλώσοντα ὡς ἐπανήξοι μετὰ χρόνον ἐτῶν τριῶν· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ τοὺς φίλους ἐκέλευε τοῖς οἰκείοις ἐπιστέλλειν· οἱ μὲν δὴ πάντας ἐνέγραψαν. ἐπεὶ δὲ οἱ γραμματοφόροι τρεῖς ἀπεῖχον σταθμοὺς, ἀνακαλεσάμενος αὐτοὺς, λύσας τὰς ἐπιστολὰς ἔμαθεν τί φρονοῦντες ἕκαστοι διετέλουν.

κ' Ἀλέξανδρος χωρίῳ τῆς Ἰνδικῆς ἐχυρῷ προσεκάθητο. φοβηθέντες Ἰνδοὶ, συνέθεντο μεθ' ὅπλων ἐξελθεῖν. οἱ μὲν ἐξελθόντες λόφον ἕτερον κατελάβοντο, καὶ φυλακὰς καθίσαντο· καὶ Ἀλέξανδρος ἐπῆγε τὴν δύναμιν, τῶν Ἰνδῶν ἐπιβοωμένων τὰς συνθήκας· ὁ δὲ περὶ ἐξόδου μὲν ὡμολόγει συντίθεσθαι. περὶ δὲ ἀφέσεως μηδὲν ὑπεσχῆσθαι.

κα' Ἀλέ-

Parmenion a lævo cornu murices declinarunt, et hostes fugam capere coëgerunt.

18 Alexander Tigrim trajiciens, Persis terram igni populantibus, misit qui omni vi et contentione eos persequerentur, ut suæ saluti consulentes, regionem intactam relinquerent.

19 Alexander in Hyrcania cum audisset, malos de se jactari sermones a Macedonibus et Græcis, convocatis amicis, dixit se domum litteras missurum esse, quibus nuntiaret, se reversurum intra triennium. Idem etiam amicos suis familiaribus per litteras scribere jussit: qui omnes ad unum scripserunt. Cum vero tabellarii tres mansiones abessent, revocatis iis, literas resignavit, et quam sententiam et opinionem haberent singuli, cognovit.

20 Alexander castellum Indiæ valde munitum obsidebat. Indi metu compulsi transegerunt, ut sibi cum armis liceret egredi. egressi, collem alium occupaverunt, custodiasque constituerunt. Alexander exercitum adducens, Indis fœderis religionem implorantibus, de exitu duntaxat se fidem dedisse inquit, de dimissione nihil a se promissum fuisse.

21 Ale-

κα΄ Ἀλέξανδρος Πιττακȣ̃, ὃς ἦν ἀδελφιδȣ̃ς Πώρȣ, λοχῶντος κατὰ τὴν ὁδὸν, ᾗ ϛενὸς ἦν αὐλὼν, μῆκος μὲν ἱκανῶς ἐκτεταμένος, πλάτος δὲ συνεϛαλμένος ἄχρι τεσσάρων ϛαδίων· ἡ δίεξοδος ϛενὴ παντάπασιν· ἐν τοιαύτῃ χωρίȣ φύσει τῆς ἵππȣ διφαλαγγίαν ποιήσας, [15] προσήει παραγγείλας ἐφ᾽ ἡνίαν, καὶ παρὰ τὴν κίνησιν ἕκαϛον ἕπεσθαι τῷ ἡγȣμένῳ· καὶ γενομένων μὲν τῶν ἐναντίων κατὰ τὸ δεξιὸν ἐπιϛρέφειν ἐπὶ δόρυ, καὶ τȣ̃ λοιπȣ̃ ἐξ ἡνίας παρεμβάλλειν. ὅταν δὲ τῆς δεξιᾶς πορείας τὴν ȣ̓ραγίαν ἴδωσιν, ἐπάγειν ἐπὶ τȣ̀ς πολεμίȣς. ταῦτα παραγγείλας, ὀρθίαν αὐτὸς ἐποιεῖτο τὴν πορείαν· ὥς τε γνώμονι σχῆμα παραπλήσιον ἦν· ὁπότ᾽ ȣ̃ν οἱ τȣ̃ λαιȣ̃ μέρȣς τὴν δεξιὰν ȣ̓ραγίαν ἰδόντες ἀλαλάξαντες προσῆγον· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀπὸ τȣ̃ δεξιȣ̃ ἐφ᾽ ἡνίαν ϛρέφοντες ἐπῆγον τοῖς Ἰνδοῖς. οἱ δὲ συγκλεισθῆναι φοβηθέντες, ὥρμησαν ὁμȣ̃ πάντες ἐπὶ τὴν ϛενὴν ἔξοδον· ὥς τε οἱ μὲν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἀνῃρȣ̃ντο, οἱ δὲ πλείȣς ὑπ᾽ ἀλλήλων καταπατȣ́μενοι διεφθείροντο.

κβ΄ Ἀλέ-

15 Lego προήει non προσήει. et inox, si recte est scriptum, παρὰ τὴν κίνησιν, tollerem καὶ. *Cas.*

21 Alexander Pittaco, qui patruelis erat Pori, insidias juxta viam tendente, quæ angustam convallem habebat, longitudine satis protensam, latitudine vero ad quatuor stadia contractam, transitumque difficilem omnino et arctum. In hac loci natura, duplicem equitatus aciem instruxit, et adversus hostes eduxit: dato præcepto, ut ad sinistram in motu quilibet antecedentem sequeretur: et si hostes ad dextrum latus venissent, converterent se ad dextram, ac deinceps qui a sinistra sunt, certo ordine se collocarent: cum vero dextræ turmæ extremum agmen vidissent, hostes aggrederentur. His mandatis, ipse directe iter faciebat, ita ut gnomoni figura non esset dissimilis. Cum igitur qui sinistrum latus obtinebant, extremum a dextera parte agmen sunt conspicati, clamore sublato impetum fecerunt, similiterque a dextro cornu ad sinistram flectentes Indos invaserunt: illi metuentes ne concluderentur, omnes simul ad angustum exitum contenderunt. Itaque nonnulli Macedonum manibus interfici, plures vero a sese mutuo conculcati, mortem occumbere.

22 Ale-

κβ' Ἀλέξανδρος ἐν τῇ πρὸς Πῶρον μάχῃ, τὸ μὲν ἱππικὸν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρως ἔταξεν [16] ἐν τόπῳ· τὸ δὲ λοιπὸν ἐν ἐπικαμπίῳ· τὴν δὲ φάλαγγα, καὶ τοὺς ἐλέφαντας ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρως ἔστησεν. καὶ ἀπὸ τούτων [17] ἐπικαμπίων ἔταξεν· Πῶρος δὲ πολλοὺς ἐλέφαντας ἀντιπαρατάξας, αὐτὸς μὲν κατὰ τὸ λαιὸν, ἐπὶ τοῦ ἡγουμένου ἐλέφαντος ἦν· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐλέφαντας ἐκ διαστήματος πεντήκοντα ποδῶν μέχρι τοῦ δεξιοῦ κέρως ἔστησεν· τὰ δὲ μέσα τῶν θηρίων ἀνδράσι πεζοῖς ἀνεπλήρωσεν. ὥς τε ἦν τὸ σχῆμα τείχει μεγάλῳ παραπλήσιον· οἱ μὲν ἐλέφαντες ἐοικότες πύργοις· οἱ δὲ πεζοὶ μεσοπυργίοις. ἔνθα δὴ παραγγείλας Ἀλέξανδρος τοὺς πεζοὺς ἀντιπαράγειν τοῖς πολεμίοις· αὐτὸς εἰς τὴν ἵππον ἐπὶ δόρυ σφοδρότερον ἤλασεν, βουλόμενος ὑπερκεράσαι τοὺς ἐναντίους· τοῦτο φυλασσόμενος Πῶρος, ἀντιπαρήγγειλεν. τῷ δὲ μὴ φθάνειν τὰ θηρία διέσπα κατὰ πολλὰ τὴν τάξιν· τῶν Μακεδόνων τοῖς διασπάσμασιν ἐμπιπτόντων, ἠναγκάζετο κατὰ πρόσωπον ἐπιστρέφων ἀγωνίζεσθαι· ἐν τούτῳ φθάνουσιν οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἱππεῖς

16 Scriptum fortasse fuit ἐν μετώπῳ aut ἐν πλινθίῳ. *Cas.*
17 ἐπικάμπιον mavult *Idem.*

22 Alexander in pugna adversus Porum partem equitatus in dextro cornu separatim constituit, ex reliquo aciem incurva facie instruxit. Phalangem autem et elephantos in cornu sinistro collocavit, et post hos milites inflexos posuit. Porus multis elephantis oppositis, ipse a parte sinistra in principe fuit elephanto. Reliquos autem elephantos ex intervallo quinquagenum pedum usque ad cornu dextrum ordinavit. Spatium vero relictum inter belluas, pedestribus militibus replevit, ita ut ingentis cujusdam muri imaginem referrent, elephanti turribus similes, pedites vero parietibus inter turres interjectis. Hic Alexander mandans, ut pedestres copiæ eos invaderent, ipse in equitatum ad dextram vehementiorem impetum fecit, volens hostium cornu alterum circumvenire. Hoc ut caveret Porus, contra suis præceptum dedit. At cum bestiæ equos celeritate antevertere non possent, multis in locis aciem disturbabat. Macedonibus laxatas partes aggredientibus, cogebatur se convertere, et a fronte pugnam facere. Interim equites Ale-

xandri

πεῖς ἐκπεριελθόντες, καὶ κατὰ νώτου συνελάσαντες τοὺς Ἰνδοὺς, τελεωτάτην νίκην ἀνείλοντο.

κγ΄ 18 Ἔτι ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἰνδικῆς Θεσσαλῶν τὰ Τέμπη φυλασσόντων, τῆς Ὄσσης τὰς ὀρθίους πέτρας ὑπορύξας, καὶ προσπλάσας βαθμίδας μικρὰς, διὰ τούτων αὐτός τε καὶ οἱ Μακεδόνες ἀκροβατοῦντες ἀνέπτησαν ἐπὶ τὰς κορυφὰς, καὶ τὴν Ὄσσαν ὑπερβάντες Θεσσαλίαν εἶχον· Θεσσαλοὶ δὲ τὰ στενὰ τῶν Τεμπῶν ἐφύλασσον. ἔτι νῦν τοῖς διοδεύουσι τὰ Τέμπη, πάρεστιν ὁρᾷν τὰς πέτρας τῆς Ὄσσης κλιμακηδὸν ᾠκοδομημένας· καλοῦσι δὲ αὐτὰς, τὴν Ἀλεξάνδρου Κλίμακα.

κδ΄ Ἀλέξανδρος ἐν μὲν τοῖς Μακεδόσιν ἢ ἐν τοῖς Ἕλλησι δικάζων, μέτριον καὶ δημοτικὸν ἔχειν τὸ δικαστήριον ἐδοκίμαζεν· ἐν δὲ τοῖς βαρβάροις, λαμπρὸν καὶ στρατηγικὸν, ἐκπλήσσων τοὺς βαρβάρους, καὶ τῷ τοῦ δικαστηρίου σχήματι. ἐν γοῦν Βάκτροις, καὶ Ὑρκανίοις, καὶ Ἰνδοῖς δικάζων, εἶχε τὴν σκηνὴν, ὧδε 19 πεποικιλμένην· ἡ σκηνὴ τὸ μέγεθος ἦν κλινῶν ἑκατόν· χρύσεοι κίονες ὑπετίθεντο αὐτῇ πεντή-

18 *Uterque Codex*: μεθ' ἣν βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἰνδικῆς. ſunt, meo quidem judicio, hæc verba ultima præcedentis ſtrategematis, hoc autem inchoandum eſſet. Ἀλέξανδρος, Θεσσαλῶν κ. τ. λ. 19 *Fl.* πεποιημένην.

xandri circumvenientes a tergo in unum Indos cogunt, perfectiſſimamque victoriam conſequuntur.

23 Alexander rex Indiæ, cum Theſſali Tempe præſidiis impoſitis obtinerent, ſuffoſſis præcipitibus Oſſæ petris, et effectis exiguis gradibus, per eos ipſe et Macedones adſcendentes, in juga evaſerunt: atque Oſſam transgreſſi, Theſſaliam occupaverunt, Theſſalis Tempe anguſtias tenentibus: Etiamnum videre eſt iis, qui Tempe perambulant, petras Oſſæ in ſcalarum modum ædificatas, quam Scalam Alexandri appellant.

24 Alexander, ſi inter Macedones, aut etiam Græcos judicium exerceret, mediocre vulgareque tribunal probabat: ſin inter barbaros, ſplendidum et imperatorium, ut etiam tribunalis figura metum barbaris incuteret. Cum igitur inter Bactros et Hyrcanios atque Indos judicia inſtitueret, tabernaculum hoc fere modo ornatum habuit. Tabernaculum amplitutidine tantum erat, ut centum menſas

πεντήκοντα· ὑπερτείνοντες οὐρανίσκοι διάχρυσοι, ποικίλμασιν ἐκπεπονημένοι, τὸν ἄνω τόπον ἐσκέπαζον. Πέρσαι μὲν πρῶτοι πεντακόσιοι μηλοφόροι περὶ τὴν σκηνὴν ἐντὸς ἵσταντο, πορφυραῖς καὶ μηλίναις ἐσθῆσιν ἐξησκημένοι, μετὰ δὲ τοὺς μηλοφόρους, τοξόται τὸν ἴσον ἀριθμὸν ἔχοντες, ταῖς ἐσθῆσι διήλλαττον. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν φλόγινα, οἱ δὲ κυάνεα, οἱ δὲ ὑσγινοβαφῆ περιεβέβληντο· τούτων προΐσταντο Μακεδόνες ἀργυράσπιδες φ΄, τῶν μεγίστων ἀνδρῶν. κατὰ δὲ τὸ μέσον τῆς σκηνῆς, ὁ χρυσοῦς ἔκειτο θρόνος, ἐφ᾽ οὗ προκαθήμενος ἐχρημάτιζε· οἱ σωματοφύλακες, [20] ἀφεστήκεσαν ἑκατέρωθεν τοῦ βασιλέως δικάζοντος ἐν κύκλῳ τῆς σκηνῆς· τὸ τῶν ἐλεφάντων ἄγημα διεσκεδασμένον ἐφεστήκει, καὶ Μακεδόνες χίλιοι στολὰς Μακεδονικὰς ἔχοντες. ἐπὶ τούτοις φ΄ Σούσιοι πορφυροσχήμονες· καὶ μετὰ τούτους ἐν κύκλῳ πάντων Πέρσαι μύριοι, [21] πάντων οἱ κάλλιστοι, καὶ μέγιστοι, κεκαλλωπισμένοι παντὶ κόσμῳ Περσικῷ, πάντες ἀκινάκας ἔχοντες. τοιόνδε ἦν Ἀλεξάνδρου τὸ δικαστήριον ἐν τοῖς βαρβάροις.

κε΄ Ἀλέ-

20 Scribe ἐφεστήκεσαν. Paullo post, illa verba, ἐν κύκλῳ τῆς σκηνῆς cum sequentibus melius Interpretis codices conjungunt, posita post vocem δικάζοντος distinctione. *Casaub.* 21 κ. c. Περσῶν οἱ καλ.

ſas poſſet capere. Id fulciebatur aureis columnis quinquaginta. Cœli auro obducti variis ornamentis elaborati, ſupremum locum tegebant. Perſæ primo quinquaginta mala aurea ferentes circum tabernaculum intus ſtabant, purpureis, melinisque veſtibus induti. Poſt hos viros mala aurea ferentes, pari numero jaculatores, qui veſtibus variabant: Nam alii flammeis, alii cæruleis, alii coccineis amiciebantur. Ante hos ſtabant Macedones argentea ſcuta tenentes, quingenti immani magnitudine viri. In medio tabernaculo aureus thronus poſitus erat, in quo reſidens jus dictabat. Utrumque latus regis judicantis ſatellites cingebant. In circuitu tabernaculi diſperſum hinc inde elephantorum agmen aſtabat, et Macedones mille, ſtolis Macedonicis induti. Poſt hos quingenti Suſii purpurati, poſt quos circumcirca ambibant undique decem Perſarum millia, pulcherrimi, maximique, ornati omni habitu Perſico, omnes acinacibus præditi. Ejusmodi fuit Alexandri curia inter barbaros.

κε´ Ἀλέξανδρος τὴν ἄνυδρον ὁδεύων, αὐτός τε ὑπὸ δίψȣς ἐπόνει, καὶ οἱ Μακεδόνες· οἱ κατάσκοποι τῆς χώρας, ἐν κοίλῃ πέτρᾳ σμικρὸν ὑδάτιον εὑρόντες, τȣ̃το βάλλοντες ἐπὶ κράνος Ἀλεξάνδρῳ κομίζȣσιν. ὁ δὲ τῇ ϛρατιᾷ δείξας ὡς εὐθυμεῖν χρὴ, φανέντος ὕδατος, αὐτὸς μὴ πιὼν ἐξέχεε τὸ κράνος πάντων ὁρώντων. οἱ Μακεδόνες ἀλαλάζοντες, ἐκέλευον αὐτὸν ἡγεῖσθαι τῆς ὁδȣ̃ πρὸς τὸ δίψος εὐρώϛως ἀντέχοντες διὰ τὴν τȣ̃ βασιλέως ἐγκράτειαν.

κϛ´ Ἀλέξανδρος ἐπὶ ποταμὸν τὸν Τίγριν 22 φθάσας Δαρεῖον ἠπείγετο· πανικὸν ἀπὸ τῆς ȣ̓ραγίας διῆξε τὴν ϛρατείαν πᾶσαν· ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε τῷ σαλπιγκτῇ ὑποσημῆναι σημεῖον ἀφοβίας· τοῖς δὲ πρωτοϛάταις τῶν πεζῶν θέσθαι τὰ ὅπλα πρὸ τῶν ποδῶν, καὶ τȣ̃το φράζειν τοῖς μετ᾽ αὐτȣ̀ς· καὶ δὴ πάντες ἐφεξῆς τȣ̃το ποιήσαντες, ἔμαθον τὴν αἰτίαν τȣ̃ φόβȣ. τὸ μὲν πανικὸν ἐλέλυτο. οἱ ϛρατιῶται δὲ ἀράμενοι τὰ ὅπλα, προΐεσαν.

κζ´ Ἀλέξανδρος ἐν Ἀρβήλοις Δαρεῖον ἐνίκησεν· Φρασαόρτης Δαρείȣ συγγενὴς πολλὴν χεῖρα Περσικὴν ἔχων, ἐφύλαττε τὰς Σȣσίδας πύλας· αἱ δὲ ἄρα εἰσὶν ὄρη ϛενὰ καὶ

22 *Fl.* φθάσαι, quomodo etiam legit *Interpres.*

25 Alexander per expertem aquæ viam iter faciens, maxime ſiti laborabat, itemque Macedones: ſpeculatores regionis cum in cavo ſaxo pauxillum aquæ reperiſſent, eam in galeam fuſam Alexandro attulerunt. Ille oſtendens exercitui, ut apparente aqua bonum animum haberent, nequaquam ipſe bibit, ſed in omnium conſpectu galeam effudit. Macedones clamore ſublato voluerunt, ut ipſe viam præcederet, fortiter ſiti reſiſtentes, ob regis continentiam.

26 Alexander ad fluvium Tigrim prævertere Darium feſtinabat: panicum ab extrema acie pervaſit univerſum exercitum. Rex mandavit tubicini, ut ſecuritatis ſignum promulgaret, et anteſignanis militibus, ut ante pedes arma projicerent, atque idem ſequentibus ſe dicerent. Sic omnes ex ordine hoc facientes, cauſſam terroris cognoverunt. Cum panicum ceſſaſſet, milites ſublatis armis proceſſerunt.

27 Alexander ad Arbela Darium ſuperavit. Phraſſaortes Darii cognatus cum magnis copiis Perſicis Suſidas portas cuſtodiebat. Hæ ſunt montes anguſti et excelſi. In hos

καὶ ὑψηλά. τούτοις προσβάλλοντας τοὺς Μακεδόνας εὐκόλως ἀπεκρούοντο οἱ βάρβαροι, σφενδόνας, βέλη, πέτρους ἀφίεντες· ὥς τε ἀνακαλέσας αὐτοὺς Ἀλέξανδρος ἀπὸ τριάκοντα σταδίων χάρακα ἐβάλετο. ἦν δὲ λόγιον Ἀπόλλωνος· ὡς ἄρα ξένος Λύκος ἡγεμὼν αὐτῷ τῆς ὁδοῦ τῆς κατὰ Περσῶν γένοιτο· πρόσεισι δὴ τῷ Ἀλεξάνδρῳ βουκόλος θηρείαν ἔχων στολὴν, ὁμολογῶν ὅτι Λύκιος ἦν, καὶ ὡς κύκλῳ τῶν ὀρῶν ἀτραπὸς εἴη τῷ συνηρεφεῖ τῆς ὕλης [23] ἀποκεκρυμμένη, αὐτῷ δὲ μόνῳ γιγνώσκοιτο διὰ τὴν τῶν βοῶν νομήν. ἀναμνησθεὶς Ἀλέξανδρος τοῦ μαντείου, πιστεύει τῷ βουκόλῳ. τὴν μὲν δὴ πᾶσαν στρατιὰν ἐκέλευσε ἐν στρατοπέδῳ μένειν· καὶ πολλὰ πυρὰ ἀνακαίειν ἐφελκομένους τὴν τῶν Περσῶν ὄψιν· Φιλώτᾳ δὲ καὶ Ἡφαιστίωνι παράγγελμα δοὺς ἀπόρρητον, ὁπόταν κατὰ κορυφῆς τῶν ὀρῶν ἴδωσι τοὺς Μακεδόνας ἐκφανέντας, αὐτοὺς κάτωθεν προσβαλεῖν. αὐτὸς τοὺς ὑπασπιστὰς ἄγων, καὶ μίαν ὁπλιτῶν φάλαγγα, καὶ τὸ Σκυθικὸν τοξικὸν ὅσον ἦν, διὰ τῆς ἀτραποῦ τῆς λεπτῆς, ὀγδοήκοντα στάδια προελθὼν ηὐλίσατο, πυκαζόμενος ὕλῃ δασυτάτῃ. μέσης δὲ νυκτὸς περιελθὼν ἐπέστη τοῖς πολεμίοις

23 MSS. ἀποκεκρυμμένης.

hos impressionem facientibus Macedonibus, nullo negotio Barbari restiterunt, eosque repulerunt, fundarum, telorum, saxorumque jactibus. Itaque revocatis iis, a triginta stadiis Alexander vallum muniebat. Extabat oraculum Apollinis, peregrinum Lycum itineris ei contra Persas ducem futurum. Accedit ad Alexandrum bubulcus, agresti veste amictus, inquiens, sibi Lycio nomen esse, in circuitu montium occultam esse viam, quod sylvæ continuis arboribus tegeretur, Sibi vero soli propter boum pascua notam esse. Recordatus Alexander vaticinii, bubulco fidem habet. Itaque omnem exercitum se castris jubet continere, et frequentes ignes incendere, ut Persarum oculos ad se verterent. Philotæ autem et Hephæstioni mandatum dedit occultum, ut cum in jugis montium conspexissent apparere Macedones, ipsi inferius impetum in hostes facerent. Ipse cum satellitibus et uno armatorum agmine, Scythisque sagittariis omnibus, per angustam viam progressus octoginta stadia castrametatus est in medio densissimæ sylvæ. Circa mediam vero noctem in circulum

μίοις καθεύδουσιν. ἀρχομένης δὲ ἡμέρας αἱ σάλπιγγες ἐσήμαινον, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρῶν. Ἡφαιστίων δὲ καὶ Φιλώτας, τοὺς ἐκ τοῦ χάρακος Μακεδόνας προσῆγον· οἱ Πέρσαι μέσοι τῶν ἄνωθεν πολεμίων, καὶ τῶν κάτωθεν 24 ἀπολειφθέντες, οἱ μὲν ἐκτείνοντο· οἱ δὲ κατεκρημνίζοντο. οἱ δὲ ἐζωγρεύοντο.

κη' Ἀλέξανδρος ὥρᾳ θέρους ἦγε τὴν 25 στρατείαν παρὰ ποταμὸν, προσκειμένων πολεμίων. ὁρῶν δὲ τοὺς στρατιώτας διψῶντας, καὶ ἀφορῶντας εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ἵνα μὴ πίνοντες διαλύσειαν τὰς τάξεις, μηδὲ τὸ τῆς ὁδοιπορίας τάχος διακόψειαν, τὸν κήρυκα ἐκέλευεν εἰπεῖν, ἀπεχώμεθα τοῦ ποταμοῦ· θανατῶδες ἔχει τὸ ὕδωρ. οἱ μὲν φοβηθέντες ἀπέσχοντο, καὶ τὴν ὁδὸν ἐτάχυνον. Ἀλέξανδρος δὲ διανύσας, καὶ στρατοπεδεύσας, αὐτὸς μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ φανερῶς ἔπιεν· γελάσαντες οἱ στρατιῶται, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπάτης νοήσαντες, ἀδεῶς ὑδρεύσαντο ἐκ τοῦ ποταμοῦ πάντες.

κθ' Ἀλέξανδρος ἐνέβαλεν εἰς τὴν Σογδιανῶν χώραν· ἡ δέ ἐστι πᾶσα τραχεῖα καὶ δύσβατος· πέτρα δὲ κατὰ μέσην

24 ἀποληφθέντες ex conjecť. legit *Caſ.* 25 στρατιάν. *Idem.*

culum confecto itinere non procul ab hoſtibus ſomno deditis conſtitit. Illuceſcente die tubæ concinuerunt a vertice montium. Hephæſtion et Philotas e caſtris Macedones eduxerunt. Perſæ in medio ſuperiorum atque inferiorum hoſtium comprehenſi, partim trucidari, partim a præcipitiis devolvi, partim vivi ab hoſtibus capi.

28 Alexander æſtivo tempore exercitum præter fluvium, incumbentibus hoſtibus, duxit. Conſpicatus autem milites ſitire, et in flumen oculos intendere, ne bibentes ordinem diſſolverent, neque profectionis celeritatem impedirent, præconem juſſit proclamare: Contineamus nos ab hoc flumine: nam aquam habet mortiferam. Illi metu commoti, abſtinebant, et iter accelerabant. Alexander perfecto itinere, et caſtris poſitis, ipſe cum ducibus aperte ex fluvio bibit. Ridentes milites, et cauſſam doli animadvertentes, ſine metu omnes e fluvio aquam hauſerunt.

29 Alexander in Sogdianorum regionem exercitum inferebat. Ea eſt univerſa aſpera et invia. In medio petra

μέσην ἀνατείνει ὀρνίθων τοῖς πτηνοῖς βάσιμος. ἐν κύκλῳ δὲ ὕλη δασεῖα καὶ πυκνὴ τοὺς [26] ἀβάτους καρποὺς ἀβατωτέρους εἰργάζετο. τὴν πέτραν [27] Ἀριομάζης μετὰ πολλῆς χειρὸς, καὶ καρτερᾶς Σογδιανῶν κατελάβετο, πηγὰς ὕδατος ἔχων ἔνδον, καὶ παρασκευὴν σιτίων ἄφθονον. Ἀλέξανδρος περιϊππασάμενος καὶ καταμαθὼν τὰς φύσεις τῆς πέτρας, ἐκέλευσε τριακοσίους λογάδας νεανίας, οἷς ἦν ἄσκησις καὶ τέχνη κρημνοβατεῖν, ἀόπλους κατόπιν τῆς πέτρας διὰ πυκνῆς ὕλης ἀνέρπειν, καὶ λεπτοῖς κάλοις ἀνιμᾶν ἀλλήλους· ἐπειδὰν δὲ τῶν κορυφῶν κρατήσωσιν, ζώνας λευκὰς, ἃς εἶχον, λυσαμένους, κοντοῖς εὐμήκεσι περιάψαι, καὶ τούτους ὑπὲρ τὴν ὕλην ἀνατείνειν, ὥς τε ἀθρόας καὶ λαμπρὰς τὰς ζώνας ἐπιπλεῖστον τινασσομένας, καὶ τοῖς βαρβάροις, καὶ τοῖς κάτω Μακεδόσιν ὁρᾶσθαι. οἱ μὲν δὴ κρημνοβάται σὺν πολλῷ πόνῳ [28] κατὰ κορυφὴν ἀνίσχοντος ἡλίου τὰς ζώνας ἀνέσεισαν· οἱ δὲ Μακεδόνες μέγα καὶ λαμπρὸν κάτωθεν ἠλάλαξαν· ὁ δὲ Ἀριομάζης ἐκπλα-

26 Quid ſi τὰς ἀβ. ἀτραποὺς, vel ἀταρποὺς? *Caſ.* Legendum τοὺς ἀβάτους κρημνούς. *Maſv.* 27 Curtio lib. VII. cap. 11. eſt *Arimazes. Maſv.* 28 Supple γενόμενοι. cum per magnos labores evaſiſſent in montium juga. *Caſ.*

tra ſurgit, et in altum tendit, ſolis volucrum alis pervia. In ambitu ſylva denſa, crebraque, invia præcipitia, magis inacceſſa reddebat. Petram Ariomazes cum magna validaque Sogdianorum manu occupavit, intusque ſcaturientes aquæ fontes habuit, et commeatus non mediocrem copiam. Alexander obequitans, et naturam petræ, opportunitatemque perſpiciens, juſſit trecentos delectos adoleſcentes, quorum opera atque ars in ſcandendis præcipitiis erat poſita, inermes poſt petram per ſylvam denſam aſcendere, tenuibusque ſe funibus attrahere. Poſtquam vero juga ſuperaſſent, albis cingulis quæ habebant ſolutis, contos bene longos implicarent, eosque ſupra ſylvam extenderent, ut multa et ſplendida cingula frequenter quaſſata a ſuperioribus barbaris, et ab inferioribus Macedonibus conſpicerentur. Præcipitiorum ſcanſores magno labore in jugis, oriente ſole cingula vibrabant. Macedones magnum, clarumque ex inferiore loco clamorem tollere. Ariomazes perterritus, quod omnem

ἐκπλαγεὶς, ὡς πάσης τῆς στρατείας ἀναβαινούσης, καὶ ὡς ἤδη κατὰ κορυφῆς ἑαλωκὼς, αὐτόν τε καὶ τὴν πέτραν παρέδωκεν Ἀλεξάνδρῳ, θειοτέραν αὐτοῦ τὴν δύναμιν καὶ τὴν 29 τέχνην ἡγούμενος.

λ΄ Ἀλέξανδρος Καθαίους μοῖραν Ἰνδῶν, ἐξ ἀπονοίας ἀντιστᾶσαν ἡβηδὸν ἔκτεινε, καὶ πόλιν αὐτῶν 30 Σαλγαλὰ τὴν καρτερωτάτην κατέσκαψεν. 31 . . . . τοὺς Ἰνδοὺς φήμη πονηρὰ ὡς Ἀλεξάνδρου φονικῶς καὶ βαρβαρικῶς πολεμοῦντος. ὁ δὲ μεταβάλλειν τὴν δόξαν βουλόμενος, ἄλλην πόλιν διὰ τῆς Ἰνδίας ἑλὼν, ὁμήρους λαβὼν 32 σπεισάμενος, ἐπὶ τρίτην πόλιν ἦλθεν εὐμεγέθη καὶ πολυάνθρωπον, τάξας πρὸ τῆς φάλαγγος τοὺς ὁμήρους, γέροντας, παῖδας, γυναῖκας· οἱ δὲ τοὺς ὁμοφύλους γνωρίσαντες, καὶ τὰ ἔργα τῆς Ἀλεξάνδρου φιλανθρωπίας ὁρῶντες, ἀνοίγουσί τε τὰς πύλας, καὶ μετὰ ἱκετηρίων αὐτὸν ἐδέξαντο· αὐτίκα ἡ φήμη διαδραμοῦσα ἔπεισεν Ἰνδοὺς ἑκόντας Ἀλέξανδρον δέχεσθαι.

λα΄ Ἀλέ-

29 Interpres legit *τύχην*, quod placet *Caſ.* 30 Σάγγαλα dicitur Arriano lib. V. Σάγαλα Ptolemæo lib. VII. Geogr. cap. I. *Maſv.* 31 Deeſt verbum, vel κατεῖχε, vel διῆξε, vel ἦλθεν ὡς τοὺς Ἰνδοὺς. *Caſ.* Mſſ. ἵνα τοὺς Ἰνδοὺς. in margine vero *Fl.* additum εἷλε. *Maſv.* 32. *u. c.* ut et *Codd. Caſ.* στησάμενος.

omnem exercitum aſcendere, et jam ſe in ſummitate captum exiſtimaret, ſe et petram Alexandro tradidit, divinam ratus ejus eſſe potentiam atque fortunam.

30 Alexander Cathæos Indiæ populum ex deſperatione pugnantem, ad puberem uſque ætatem occidit, urbemque eorum Salgalatam munitiſſimam ſolo æquavit. Fama pervenit ad Indos mala, Alexandrum latronum ac barbarorum more belligerare. Qui mutare opinionem de ſe conceptam volens, aliam urbem Indiæ cepit, obſidesque accepit, unde cum ad tertiam urbem veniſſet maximam ac populoſam, obſides ante aciem collocavit ſenes, pueros, mulieres. Illi cum ſuæ gentis eſſe agnoviſſent, et Alexandri humanitatem ex effectis conſpexiſſent, aperuerunt portas, et ramos oleæ ſuppliciter porrigentes, eum receperunt. Ea fama ſtatim diſcurrens, Indis perſuaſit, ut ſua ſponte Alexandrum acciperent.

31 Ale-

λα' Ἀλέξανδρος τὴν Κοσσαίων χώραν ἑώρα τραχεῖάν τε καὶ ὄρη ὑψηλὰ, καὶ ἀπρόσιτα, καὶ πλῆθος ἐν τοῖς ὄρεσιν ἀνδρῶν δοκίμων. οὐ τοίνυν ἑλεῖν 33 ἐλπὶς ἦν· ἧκεν τὶς ἀγγέλλων, Ἡφαιστίων ἐν Βαβυλῶνι τέθνηκεν· ὁ δὲ κοινὸν πένθος ἐπαγγείλας ἐπὶ τὴν Ἡφαιστίωνος ταφὴν ἠπείγετο· οἱ σκοποὶ τῶν Κοσσαίων 34 ἀναζευγνύντες ὡς εἶδον αὐτοῖς . . . . . διεσπάρησαν. Ἀλέξανδρος νύκτωρ ἱππέας πέμψας τὴν ἐς τὰ ὄρη πάροδον ἀφύλακτον κατελάβετο· καὶ τῆς ὁδοιπορίας ἀποκλίνας, ἐπιφανεὶς τοῖς ἱππεῦσι σὺν αὐτοῖς τὴν Κοσσαίων χώραν ἐχειρώσατο. τοῦτο τὸ ἔργον τῆς ἐπὶ Ἡφαιστίωνι λύπης παρηγόρημα φασὶν Ἀλεξάνδρῳ γίνεσθαι.

λβ' Ἀλέξανδρος ἐν τοῖς Περσῶν βασιλείοις, ἀνέγνω τὸ βασιλέως ἄριστον καὶ δεῖπνον, ἐν κίονι χαλκῷ γεγραμμένον· ὅπου καὶ οἱ ἄλλοι νόμοι, οὓς ἔγραψε Κῦρος. εἶχεν δὲ οὕτως. 35 πυραμηνῶν ἀλεύρων καθαρῶν τετρακοσίας ἀρτάβας· ἡ δὲ ἀρτάβη ἡ Μηδικὴ μέδιμνος ἐστὶν Ἀττικός· τῶν

33 MSS. delent ἦν. *Cant.* ἧκε pro ἧκεν. 34 MSS. αὐτοί. commode legi posse videtur, ἀναζευγνύντας ὡς εἶδον, αὐτοὶ διεσπάρησαν *Masu.* 35 *Vulgata* πυρινῶν.

31 Alexander Cossæorum terram videbat asperam esse, montesque præcelsos et inaccessos habere, atque collocatam in montibus egregiorum hominum multitudinem. Nulla igitur capiendi spes offerri poterat. Venit quidam nuntius, Hephæstionem Babylone diem suum obiisse: ille communem luctum imperans, ad Hephæstionis sepulturam properabat. Speculatores Cossæorum cum nossent, eos castra movisse, dispersi sunt. Alexander missis per noctem equitibus, transitum in montem nulla custodia munitum occupavit: et ab itinere deflectens, cum se conjunxisset equitibus, una cum eis Cossæorum regionem subegit. Hanc rem gestam ajunt Alexandro pro consolatione fuisse mortis Hephæstionis.

32 Alexander in Persarum regia prandium regis legebat, et cœnam in ærea columna inscriptam. In qua cæteræ quoque leges inerant, quas Cyrus scripserat. Hæc autem erant verba: De triticea farina pura quadringentæ artabæ. Artaba autem Medica modium Atticum

τῶν δὲ δευτέρων ἀλεύρων μετὰ τὰ καθαρὰ τριακόσιαι ἀρτάβαι. καὶ τῶν τρίτων τριακόσιαι ἄλλαι ἀρτάβαι. πυραμηνῶν μὲν ἀλεύρων τῶν πάντων ἀρτάβαι εἰς τὸ δεῖπνον χίλιαι. κριθαμηνῶν δὲ ἀλεύρων τῶν κάρτα καθαρῶν διακόσιαι ἀρτάβαι. τῶν δὲ δευτέρων τετρακόσαι. [καὶ τῶν τρίτων τετρακόσιαι] τὸ σύμπαν δὲ τῶν κριθαμηνῶν ἀλεύρων χίλιαι ἀρτάβαι. χόνδρου δὲ ἐξ ὀλυρῶν πεποιημένου διακόσιαι ἀρτάβαι. παιπάλης ἐν ἀλφίτῳ πεποιημένης ὡς εἰς κυκεῶνας, δέκα ἀρτάβαι. καρδάμου κεκομμένου σεσησμένου λεπτοῦ, . . . πτισσάνης δέκα ἀρτάβαι· σινήπιος σπέρματος, τρίτον μέρος ἀρτάβης· πρόβατα, οἱ ἄρσενες τετρακόσιοι βόες ἑκατόν· ἵπποι τριάκοντα. χῆνες σιτευτοὶ τετρακόσιοι· τρυγόνες τριακόσιαι· ὀρνίθια παντοδαπὰ μικρὰ ἑξακόσια· ἄρνες τριακόσιοι· νεοσσοὶ χηνῶν ἑκατόν. δορκάδες τριάκοντα. γάλακτος αὐθημερινοῦ δέκα μάριες· μάρις ἐστὶ δέκα χοεῖς Ἀττικοί. ὀξυγάλακτος ἡδυσμένου δέκα μάριες. σκορόδων τάλαντον σταθμῷ· κρομμύων ἡμιτάλαντον σταθμῷ, τῶν δριμέων· φύλλου ἀρτάβη. ὀποῦ σιλφίου δύο μναῖ· κυμίνου ἀρτάβη· σιλφίου τάλαντον σταθμῷ. ἱεροῦ ἐκ μήλων γλυκέος τέταρτον μέρος ἀρτάβης· κυκεῶνος

confecit. De ſecundaria poſtea farina poſt puram artabæ trecentæ: et de tertia, aliæ deinde trecentæ artabæ. De omni triticea farina artabæ ad cœnam mille. De hordeacea farina puriſſima ducentæ artabæ. De ſecunda poſt eam quadringentæ, atque itidem de tertia quadringentæ. Summa hordeaceæ farinæ, artabæ mille. Grani ex arinca facti artabæ ducentæ. Pollinis polentæ mixti ad miſcellaneam potionem, decem artabæ. Naſturtii inciſi, cribratique, tenuis, ptiſanæ decem artabæ. De ſinapis ſemine tertia pars unius artabæ. Oves maſculi quadringenti. Boves centum. Equi triginta. Anſeres ſaginati quadringenti. Turtures trecenti. Aviculæ omnis generis ſexcentæ: agni trecenti: pulli anſerini centum: damæ triginta. Lactis recentis decem marides. Maris autem decem valet congios Atticos. Oxygalæ edulcatæ decem marides. Alii talentum: ceparum ſemitalentum, de guſtu aſperiorum genere: phylli artaba: liquoris ſilphii duæ minæ: cumini artaba. Silphii talentum pondere. Sacri ex pomis muſti, quarta pars artabæ. Miſcellaneæ potionis

νος ἐκίδων ὀξέων ἀρτάβη, κηρῦ ἐκ κυμίνυ τέταρτον μέρος ἀρτάβης. σαφίδος μελίνης τρία τάλαντα ςαθμῷ· 36 κνηϑυ ἄνϑυς τρεῖς μνᾶς ςαθμῷ· μελανθρύον τρίτον μέρος ἀρτάβης· 37 διαῤῥινὸς σπέρμα δύο 38 καπέτιες· σισάμων καθαρῶν δέκα ἀρτάβαι. γλεύκυς ἐξ οἴνυ πέντε μάρεις· ῥαφανίδων 39 ἐψανῶν. γογγυλίδων ἐσκευασμένων ἐν ἅλμῃ πέντε μάρεις· καππάρεως ἐσκευασμένης ἐν ἅλμῃ, ἐξ ἧς τὺς 40 ἀβυρτάκυς ποιῦσι πέντε μάρεις· ἁλῶν δέκα ἀρτάβαι. Αἰθιοπικῦ κυμίνυ ἓξ καπέτιες. ἡ δὲ καπέτις ἐςὶ χοῖνιξ Ἀττική. ἄνηθον αὖον, τριάκοντα μνᾶς ἕλκον. σελίνυ σπέρματος τέσσαρες καπέτιες. ἐλαίυ σισαμίνυ δέκα μάρεις· ἐλαίυ ἀπὸ γάλακτος πέντε μάρεις· ἐλαίυ 41 ἀπὸ τῶν κλίνϑων πέντε μάρεις· ἐλαίυ ἀκανθίνυ πέντε μάρεις· ἐλαίυ ἀπὸ ἀμυγδάλων τῶν γλυκέων τρεῖς μάρεις· ἀμυγδάλων αὔων τῶν γλυκέων τρεῖς ἀρτάβαι. οἴνυ πεντακόσιαι μάρεις. ὅταν δὲ ᾖ ἐν Βαβυλῶνι, ἢ ἐν Σύσοις,

36 Interpres legit ἀνήϑυ: sed anethi paulo poſt fit mentio. Lego κνίκυ ἄνϑυς ex Dioſcoride. *Caſ.* 37 ἄριος ſuſpicatur legendum eſſe *Idem.* 38 Mſſ. καπίτεες. 39 *Fl.* ἀιψανῶν. *Cant.* ἀυψανῶν. 40 *Cant.* ἀβυρτάκας. 41 Mſſ. ἀπὸ τερκλίνϑων. Legendum videtur ἀπὸ τερμίνϑων. *Maſu.*

tionis ecidum auſterarum artaba. Favi ex cumino facti, quarta pars artabæ. Grana panici, tria talenta pondere. Anethi floris, tres minæ pondere. Melanthryon tertia pars artabæ. De diarrhinis ſemine, duæ capetes. Siſami puri decem artabæ. Muſti ex vino quinque marides. Rhaphanorum ſeu gongylidum ſale conditarum quinque marides. Capparis aqua ſalſa præparatæ, unde fiunt abyrtaci, quinque marides. Salis decem artabæ. Æthiopici cumini ſex capetes. Capetis autem eſt chœnix Attica. Anethum aridum, triginta minarum pondere. De apii ſemine quatuor capetes. Olei ſiſamini decem marides. Olei lactei quinque marides. Olei terminthini quinque marides, Olei acanthini quinque marides. Olei de amygdalis dulcioribus tres marides. Amygdalarum aridarum dulcium tres artabæ. Vini quingentæ marides (quod ſi Babylone

Σούσοις, τὸν μὲν ἡμίσεα ἐκ τῶν φοινίκων οἶνον παρέχει, τὸν δὲ ἡμίσεα ἀμπέλινον· ξύλων διακόσιαι ἅμαξαι· ὕλης ἑκατὸν ἅμαξαι· τοῦ ὕοντος μέλιτος ἑκατὸν παλάθαι τετράγωνοι ἀνὰ δέκα μνᾶς ἑλκοῦσαι. ὅταν ἐν τῇ Μηδικῇ ᾖ, ταῦτα δίδωσι. κνίκου σπέρματος τρεῖς ἀρτάβαι. κρόκου δύο μνᾶς ἕλκοντος σταθμῷ. ταῦτα μὲν [42] εἰς δεῖπνόν τε καὶ ἄριστον· ἀναλίσκεται δὲ δι' ἃ δίδωσι πυραμηνῶν ἀλεύρων τῶν καθαρῶν πεντακοσίας ἀρτάβας· κριθαμηνῶν δὲ καθαρῶν ἀλεύρων χιλίας ἀρτάβας. καὶ τῶν ἑτέρων χιλίας ἀρτάβας. σεμιδάλεως πεντακοσίας ἀρτάβας· χόνδρου τοῦ ἐκ τῶν ὀλυρῶν πεντακοσίας μάριας· κριθὰς τοῖς κτήνεσι δισμυρίας ἀρτάβας· ἀχύρων μυρίας ἁμάξας· κάρφους πεντακισχιλίους ἁμάξας· ἐλαίου σισαμίνου διακοσίας μάριας· ὄξους ἑκατὸν μάριας· καρδάμου κεκομμένου λεπτοῦ τριάκοντα ἀρτάβας. ταῦτα μὲν πάντα [43] διαδίδωσι ταῖς στρατιαῖς ὅσα εἴρηται· βασιλεὺς δὲ σὺν τῷ ἀρίστῳ καὶ τῷ δείπνῳ, καὶ οἷς ἀναλίσκει διαδίδωσι, τοσαῦτα ἀναλίσκει τῆς ἡμέρας. ταύτην τοῦ δείπνου τὴν παρασκευὴν οἱ μὲν ἄλλοι Μακεδόνες ἀναγνόντες ἐθαύμασαν ὡς εὐδαίμονα· Ἀλέ-

42 Mſſ. εἰς τόπον. 43 *Caſaub.* in margine poſuit διαδιδοῦς, ſcripſerim δι' ἃ δίδωσι. *Maſv.*

lone aut Suſis cœnam faciant, dimidium vini de palmis præbet, dimidium de vitibus) lignorum ducenti currus. Materiæ centum currus. Fluentis mellis centum palathæ quadrangulæ, quæ circiter decem minas capiebant. Cum in Media, hæc præſtat. Semen cnici ad tres artabas. Crocum duas minas exæquantem pondere. Hæc in cœnam et prandium. Conſumit autem largiendo triticeæ farinæ puræ quingentas artabas. Hordeaceæ farinæ puræ, mille artabas, aliarumque mille artabas. Similaginis quingentas artabas. Grani ex arinca quingentas marides. Hordeum pro jumentis vicies mille artabas. Palearum decies mille currus. Feſtucarum quinquies mille currus. Olei ſiſamini ducentas marides. Aceti centum marides. Naſturtii conciſi tenuis, artabas triginta. Hæc omnia diſpertit copiis, quæ ſunt enumerata. Rex autem cum prandio, cœnaque, et iis quæ inſumit, largiendo tantum impendit quotidie. Hunc cœnæ apparatum reliqui Macedones legentes, tanquam beatum admirabantur: Alexander

Ἀλέξανδρος δὲ κατεγέλασεν, ὡς κακοδαίμονος, καὶ μακρᾶς ἀσχολίας ἐχούσης· ὥς τε καὶ τὸν κίονα, ἐν ᾧ ταῦτα ἐγέγραπτο, καθελεῖν προσέταξεν. εἰπὼν πρὸς τοὺς φίλους· οὐδαμῶς συμφέρει τοῖς βασιλεῦσιν οὕτως ἀσώτως δειπνεῖν διδάσκεσθαι· ἀνάγκη γὰρ τῇ πολλῇ ἀσωτείᾳ καὶ τρυφῇ πολλὴν ἀνανδρίαν ἕπεσθαι· ὁρᾶτε δὲ καὶ τοὺς τηλικούτων δείπνων πιμπλαμένους, ἐν ταῖς μάχαις ταχέως ἡττωμένους.

ΚΕΦ. Δ.
ΑΝΤΙΠΑΤΡΟΣ.

Ἀντίπατρος ἐν τῇ Τετραχωριτῶν στρατεύων, ἔταξε τὸν χόρτον τῶν ἵππων ἐμπρῆσαι, τὸν περὶ τῇ σκηνῇ· οἱ μὲν ἐνέπρησαν· ὁ δὲ σαλπιγκτὴς ἐσήμαινεν. οἱ δὲ Μακηδόνες περὶ τὴν σκηνὴν ἠθροίζοντο, μετέωρα ἔχοντες τὰ δόρατα. ταῦτα ἰδόντες οἱ Τετραχωρῖται, καταπλαγέντες ἐξέλιπον τὸ χωρίον· ἀμαχεὶ δὲ Ἀντίπατρος ἐκράτησεν.

β´ Ἀντίπατρος τὸν Σπερχειὸν διαβῆναι ἠβούλετο· Θετταλῶν δὲ ἱππέων κωλυόντων διαβαίνειν, ὁ μὲν τὴν δύναμιν ἀπήγαγεν εἰς τὴν 44 αὐτὴν στρατοπέδειαν, καὶ παρήγγειλε

44 Scribe αὐτοῦ. *Caf.*

der vero tanquam infelicem et miserum deridebat, atque multis negotiis impeditum. Itaque columnam etiam, in qua hæc scripta exstabant, convellere jussit, dicens ad amicos: Nequaquam utile esse regibus, tam prodige cœnare discere. Necesse enim esse, ut magnum luxum ac prodigalitatem, eximia mollities consequatur. Videtis autem, eos, qui tantis cœnis impleri solent, in pugnis etiam celeriter superari.

CAP. IV.
ANTIPATER

Antipater in Tetrachoritarum regione militans, jussit in equorum stramen, quod circum tabernaculum erat, ignem injicere. Quo inflammato, tubicen signum dedit, ac Macedones circa tabernaculum coibant, hastas elevatas tenentes. Quo viso, Tetrachoritæ perterriti, locum reliquerunt: atque ita sine prælio Antipater victoriam adeptus est.

2 Antipater Sperchium transire volebat: Equitibus autem Thessalis prohibentibus trajicere, copias abduxit in castra, et Macedonibus impe-

λε τοῖς Μακεδόσι μένειν ἐν τοῖς ὅπλοις, καὶ τὰ σκευοφόρα μὴ λύειν. οἱ Θετταλοὶ δὲ ἐς τὴν Λαμίαν ἀφιππεύσαντες, ἠριστοποιοῦντο κατὰ τὰς οἰκίας· Ἀντίπατρος τὸν ποταμὸν φθάσας διεβίβασε τὴν δύναμιν, πρὶν ἐκβοηθῆσαι Θετταλοὺς, καὶ κατελάβετο τὴν Λαμίαν προσπεσών.

γ΄ Ἀντίπατρος ἐν Θετταλίᾳ βουλόμενος φαντασίαν τοῖς πολεμίοις παρασχεῖν ἱππέων πολλῶν, συναγαγὼν ὄνους πολλοὺς καὶ ἡμιόνους, συνέταξεν εἰς ἴλας καὶ ἀνεβίβασεν ἄνδρας ὅπλισιν ἱππικὴν ἔχοντας· προσέταξε δὲ ἑκάστῃ ἴλῃ τὸν πρῶτον ζυγὸν ἀληθινῶν ἱππέων. τούτους ὁρῶντες οἱ πολέμιοι, καὶ τοὺς ἑπομένους ἱππεῖς εἶναι νομίσαντες, καταπλαγέντες ἔφυγον. τούτῳ τῷ στρατηγήματι καὶ Ἀγησίλαος ἐχρήσατο πρὸς Ἀέροπον ἐν Μακεδονίᾳ, καὶ Εὐμένης πρὸς Ἀντίγονον ἐν Ἀσίᾳ.

ΚΕΦ. Ε.

ΠΑΡΜΕΝΙΩΝ.

Παρμενίων μετὰ τὴν ἐν Ἰσσῷ μάχην ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πεμφθεὶς εἰς Δαμασκὸν ἐπὶ τὴν ἀποσκευὴν τῶν 45 πεζῶν, συνῆψε

45 *Freinshemius* ad Curtii lib. III. c. 13. n. 9. legit Περσῶν. *Masv.*

peravit, ut in armis permanerent, neque jumenta solverent. Thessali Lamiam equitantes, prandium fecerunt in singulis ædibus. Antipater prævertens eos, fluvium copias traduxit, priusquam excurrerent ad repellendum Thessali, et Lamiam irruptione facta cepit.

3 Antipater in Thessalia volens hostibus plurimorum equitum opinionem præbere, contractos multos asinos atque mulos, turmatim instruxit, et in eos viros imposuit equestri armatura præditos: unicuique vero turmæ primum ordinem verorum equitum addidit. Eos hostes conspicati, et sequentes etiam equites esse suspicati, metu perculsi, se fugæ mandaverunt. Hoc strategemate Agesilaus etiam usus est adversus Aëropum in Macedonia, et Eumenes adversus Antigonum in Asia.

CAP. V.

PARMENION.

Parmenion post factum ad Issum prælium, ab Alexandro missus Damascum, ad impedimenta peditum, conflixit

συνῆψε τοῖς σκευοφόροις· ἐπεὶ δὲ οἱ βάρβαροι φοβηθέντες ἔφυγον, ἐννοήσας Παρμενίων ὅτι μὴ δύναται διασῶσαι τοσαύτην ἀποσκευὴν τῶν κομιζόντων βαρβάρων φυγόντων, τρεῖς ἴλας ἱππέων πέμψας πρὸς αὐτοὺς, ἐκήρυξεν, ὃς ἂν μὴ ταῖς ἑαυτοῦ χερσὶ λάβηται τῶν ἰδίων ὑποζυγίων, φονευθήσεται. τοῦτο τὸ κήρυγμα οἱ βάρβαροι δείσαντες αὐτοὶ προσῆλθον τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ τὴν ἀποσκευὴν διεκόμισαν.

ΚΕΦ. ϛ.

ΑΝΤΙΓΟΝΟΣ.

Ἀντίγονος ἐκράτησε Κορίνθου τοιῷδε στρατηγήματι· Ἀλέξανδρος ὁ κατέχων Ἀκροκόρινθον ἐτελεύτησεν· ἦν αὐτῷ γυνὴ Νίκαια ἡλικίας ἅλις ἔχουσα. ταύτην Ἀντίγονος τῷ υἱῷ Δημητρίῳ μνηστεύεται. ἡ δὲ ἀσμένη μειρακίῳ βασιλεῖ καὶ πρὸς γάμον αὐτὴν ἐπέδωκεν. ἦν θυσία μεγαλοπρεπής· πανήγυρις Ἑλληνική. Ἀμοιβεὺς κιθαρῳδεῖν ἔμελλεν· πολλὴ σπουδὴ περὶ τὴν θέαν ἦν· τὴν Νίκαιαν αὐτὴν ἐν φορείῳ βασιλικῶς κεκοσμημένῳ τρυφῶσαν καὶ θρυπτομέ-

flixit cum calonibus. Postquam vero barbari metuentes fugam capesserent, cogitans Parmenion se non posse conservare tantam impedimentorum multitudinem, si calones barbari se fugæ traderent, missis ad eos tribus equitum turmis promulgavit: Quicunque non propriis manibus sua jumenta apprehenderit, trucidabitur. Hanc promulgationem veriti barbari, ipsi ad jumenta accesserunt, et impedimenta transportarunt.

CAP. VI.

ANTIGONUS.

Antigonus Corinthum tali strategemate cepit. Alexander arcem Corinthiorum tenens, e vita discesserat. Huic fuerat uxor Nicæa, ætatis provectioris. Eam Antigonus filio suo Demetrio uxorem postulat: quæ se lubenter adolescenti regi in matrimonium tradidit. Sacrificium instituebat magnificum, et panegyrim Græcorum, atque Amœbeum, ut cithara luderet, conduxerat. Magno studio ad spectandum homines confluebant. Nicæam ipsam lectica regium in modum ornata, luxuriantem ac

πτομένην δορυφόροι παρέπεμπον· ἐς δὲ τὸ θέατρον εἰσιούσης, μακρὰ χαίρειν τῷ κιθαρῳδῷ, καὶ τῷ γάμῳ 46 φράσας Ἀντίγονος, ὥρμησεν ἐπὶ τὸν Ἀκροκόρινθον· καὶ τῶν φυλάκων περὶ τὴν πανήγυριν ἀσχολουμένων, καὶ θέαν κατειληφότων, ῥᾳδίως κατέσχε τὸ χωρίον, καὶ τῆς Κορίνθου πάσης ἐκράτησε, στρατηγήματι τῷ γάμῳ χρησάμενος.

β Ἀντίγονος ταῖς πρεσβείαις χρηματίζων προσεδίδασκεν ἐκ τῶν ὑπομνημάτων, τίνες εἶεν ὡς αὐτὸν οἱ καὶ πάλαι πρεσβεύσαντες, καὶ μετὰ τίνων, καὶ ὑπὲρ οἵων πραγμάτων· ἐν δὲ ταῖς ἐντεύξεσιν ἀπομεμνημένος ἑκάστου, πρὸς τοὺς πρεσβεύοντας 47 ἐξεποίησεν, ὡς μνήμην ἔχων ὑπερβάλλουσαν.

γ Ἀντίγονος Μέγαρα πολιορκῶν, τοὺς ἐλέφαντας ἐπῆγεν. οἱ Μεγαρεῖς σύας καταλείφοντες ὑγρᾷ πίσσῃ, καὶ ὑφάπτοντες ἠφίεσαν· αἱ δὲ ὑπὸ τοῦ πυρὸς καιόμεναι, κεκραγυῖαι, πολλῷ δρόμῳ εἰς τοὺς ἐλέφαντας ἐνέπιπτον· οἱ δὲ οἰστρῶντες καὶ ταρασσόμενοι, ἄλλος ἄλλῃ διέφευγον· Ἀντίγονος τοῦ λοιποῦ προσέταξε τοῖς Ἰνδοῖς τρέφειν ὗς μετὰ τῶν

46 *Vulgata* φθάσας. 47 *Cant.* εποίησεν. Forte ἐξεπόνησεν. *Masv.*

ac superbientem satellites deducebant: quæ cum in theatrum introiisset, Antigonus parum de citharœdo et nuptiis sollicitus amplius, impetum in arcem Corinthiorum fecit, et custodibus circa festum et spectaculum occupatis, nullo negotio locum munitum obtinuit, universaque Corintho potitus est, hoc usus nuptiarum strategemate.

2 Antigonus cum legationibus agens, simul ex monumentis docuit, quinam apud se antea legationem obiissent, et cum quibus: item de quibus rebus ac negotiis. In mutuis vero colloquiis mentionem singulorum faciens, apud legatos effecit, ut præstantissima memoria præditus videretur.

3 Antigonus in oppugnatione Megararum elephantos adduxit. Megarenses, sues liquida pice ungebant, eaque incensa dimittebant. Quæ cum urerentur igni, grunnientes incitato cursu in elephantos incidebant. Illi metu perciti et conturbati, alius alio fugam faciebant. Antigonus in posterum Indis mandavit, ut sues cum

τῶν ἐλεφάντων, ἵνα τὴν ὄψιν αὐτῶν καὶ τὴν κραυγὴν τὰ θηρία φέρειν ἐθίζοιτο.

δ' Ἀντίγονος Ἀντίπατρον κινδυνεύοντα [48] κλιθῆναι ὑπὸ Μακεδόνων, ἔσωσε· τοῦ στρατοπέδου μέσος ἦν ποταμὸς ὀξὺς τὸ ῥεῦμα, γέφυραν ἔχων· ἔνθεν οἱ Μακεδόνες ἐσκήνουν· ἐκεῖθεν Ἀντίπατρος, ἔχων ἱππέας ὁμοφρονοῦντας. οἱ μὲν μετὰ πολλοῦ θορύβου καὶ μεγάλης βοῆς ᾔτουν χρήματα, [49] καλεῖν ἀπειλοῦντες εἰ μὴ λάβοιεν. Ἀντίπατρος δὲ μὴ ἔχων δοῦναι, ἦν ἐν ἀμηχανίᾳ. Ἀντίγονος ἔφη πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' ἔγωγέ σοι δώσω καιρὸν ἀφόδου· ταῦτα εἰπὼν, ἐν αὐτῇ τῇ πανοπλίᾳ, διαδραμὼν τὴν γέφυραν, μέσας τεμὼν τὰς φάλαγγας ἑκάστῳ προσῄει ἐοικὼς δημηγορήσοντι· οἱ Μακεδόνες ὡς ἀνδρὶ τῶν ἐπιφανῶν ἐξεχώρουν καὶ παρῄεσαν, καὶ πάντες εἵποντο ἀκουσόμενοι ὧν λέγειν μέλλει. ἐπεὶ δὲ περιέστη τὸ πλῆθος, μακρὰ ἐδημηγόρησεν ἀπολογούμενος ὑπὲρ Ἀντιπάτρου, ἐπαγγελλόμενος, παρακαλῶν, διαλλάσσων· ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς μακρᾶς δημηγορίας, Ἀντίπατρος

48 Scribendum λιθασθῆναι. *Maſv.* 49 βαλεῖν vel ἀνελεῖν. conject. *Caſ.*

cum elephantis alerent, ut ad earum adſpectum, clamoremque ferendum, aſſuefierent belluæ.

4 Antigonus Antipatrum, cum in periculum veniſſet, ut lapidibus obrueretur a Macedonibus, eripuit. Inter medium exercitum flumen erat rapidiſſimum, ponte conjunctum. Hinc ſua tabernacula Macedones habebant, inde Antipater cum quibusdam ſibi adhærentibus equitibus. Illi magno cum tumultu et vociferatione ſtipendia petebant, mortem minitantes, niſi accepiſſent. Antipater non habens quod numeraret, in ſummis difficultatibus verſabatur. Cui Antigonus: At, inquit, ego tibi diſcedendi facultatem præſtabo. His dictis, cum ipſa armatura per pontem cucurrit, et medias phalanges dividens, ſingulos adibat concionaturo ſimilis. Macedones viro illuſtri cedebant et deflectebant, omnesque ſequebantur audituri quid dicere vellet. Poſtquam vero circumſtitit multitudo, longam orationem habuit, defendens Antipatrum, promittendo, hortando, conciliando. Inter hanc prolixam concionem, Anti-

πατρος μετὰ τῶν ἱππέων τὴν γέφυραν 50 προελθὼν, ἐξέφυγεν τοὺς ἀπὸ τῶν στρατιωτῶν λίθους.

ε' Ἀντίγονος ὁ πρῶτος αὐτὸς ἰσχυροτέραν ἔχων χεῖρα τῷ πολέμῳ σχολαίτερον ἐχρῆτο. εἰ δὲ ἀσθενεστέραν, βιαίου κινδύνου τὰς ἐπιθέσεις ἐποιεῖτο, τοῦ ζῆν ἀγεννῶς, τὸ θνήσκειν ἀνδρείως αἱρετώτερον ἡγούμενος.

ς' Ἀντίγονος 51 οὗτος περὶ Καππαδοκίαν ἐχείμαζεν. ἀπέστησαν αὐτοῦ οἱ Μακεδόνες ὁπλῖται τρισχίλιοι. οὗτοι καταλαβόμενοι λόφους καρτεροὺς, Λυκαονίαν ἐπόρθουν, ἤδη δὲ καὶ Φρυγίαν· Ἀντίγονος κτεῖναι μὲν τοσούτους ὠμὸν ἡγεῖτο· ἐδεδοίκει δὲ καὶ μὴ προσθοῖντο τοῖς πολεμίοις, ὧν Ἀλκέτας ἦρχεν· τοιοῦτό τι οὖν ἐμηχανήσατο· καθῆκε πρὸς αὐτοὺς Λεωνίδαν τῶν ἰδίων ἡγεμόνων ἐπὶ κοινοπραγίᾳ τῆς ἀποστάσεως δή· οἱ δὲ ἄσμενοι τὸν ἄνδρα ἐδέξαντο, καὶ στρατηγὸν εἵλοντο· Λεωνίδας πρῶτον μὲν ἔπεισεν αὐτοὺς, προστίθεσθαι μηδενί· ὥς τε γε τοῦτο πρῶτον Ἀντιγόνῳ κατώρθωτο· ἔπειτα δὲ κατήγαγεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λόφων ἐς χωρίον

50 παρελθών. *Cas.* 51 MSS. οἷς. forte ὡς, posito post ἐχείμαζεν commate. *Masv.*

Antipater transiens cum equitibus pontem, militum lapides effugit.

5 Idem hic Antigonus primus, si fortiorem manum haberet, moderatius bellum administrabat: sin imbecilliorem quam ut violentum periculum sustinere posset, impressiones faciebat, viriliter obitam mortem, quam turpem vitam, magis expetendam arbitratus.

6 Idem hic Antigonus in Cappadocia hibernabat. Defecerunt ab eo Macedonum armatorum tria millia. Hi collibus munitioribus occupatis, Lycaoniam populabantur, atque jam etiam Phrygiam. Antigonus tot homines morte mulctare, crudele putabat. Metuebat autem, ne se cum hostibus, quorum Lacetas principatum tenebat, conjungerent. Itaque talem dolum machinatus est. Dimisit ad eos Leonidam, unum de suis ducibus, qui se participem defectionis præberet. Illi hominem libenter receperunt, eumque ducem crearunt. Leonidas primum eis persuasit, ne cum aliquo se conjungerent. Hoc igitur primum Antigono pro animi sententia successit. Postea deduxit eos a collibus in locum

χωρίον ἱππάσιμον, ἀφίππους ὄντας· ἐνταῦθα π[illegible] ἱππευσάμενος Ἀντίγονος, Ὁλκίαν καὶ δύο τῆς ἀποστάσεως ἐξάρχους συνέλαβεν. οἱ μὲν ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν ἱκέτευον. ὁ δὲ ἀφήσειν τούτους ὑπέσχετο, εἰ μετὰ ἡσυχίας εἰς Μακεδονίαν ἐπανέλθοιεν. ἐπὶ τούτοις ἐσπείσαντο, καὶ ἀνεχώρησαν. Ἀντίγονος Λεωνίδαν τῶν ἀνδρῶν ἡγήσασθαι [52] μέχρι Μακεδονίας . . . . ὡς ἀσφαλῶς αὐτοὺς εἰς τὴν οἰκείαν παραπέμψοντα.

ζ Ἀντίγονος Ἄτταλον, Ἀλκέταν, Δόκιμον, στρατηγοὺς Μακεδόνων οὐκ ἀδόξους [53] ἐν αὐλῷ Πισιδικῷ στρατοπεδεύοντας ἐδίωκε [54] τοῦ ζῆν· τῶν δὲ ἐλεφάντων κλαγξάντων καὶ φριξαμένων, ᾔσθοντο ὡς Ἀντίγονος προσάγοι· μόνῳ γὰρ τούτῳ παρασκευὴ τοιούτων θηρίων ἦν. Ἀλκέτας τὸ πελταστικὸν ἀναλαβὼν, τὴν διὰ τῶν ὀρῶν τραχεῖαν καὶ δύσβατον οὖσαν ἠπείγετο καταλαβέσθαι· Ἀντίγονος Ἀλκέταν μὲν οὐκ ἐδίωξεν· λοξώσας δὲ τὴν στρατιὰν ὑπὸ τὰς τῶν ὀρῶν λαγόνας, ἔσπευδεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· κατέλαβε

52 μέχρι Μακεδονίας ἐκέλευσε. *Casaub.* 53 Scribe ἐν αὐλῶνι. *Idem.* 54 ἐγγὺς ὢν ἤδη, vel ἤδη ἐγγίζων, vel λαθὼν, ut videtur legisse Interpres. conject. *Ejusd.*

cum equitibus idoneum, cum ipsi carerent equis. Hic adequitans Antigonus, Holciam atque duos auctores defectionis comprehendit. Illi pro salute impetranda, supplices illi se abjecerunt: qui promisit, se eis discedendi facultatem permissurum, si quiete reverti in Macedoniam vellent. His conditionibus utebantur, ac domum regressi sunt. Antigonus Leonidam eos ducere jussit usque in Macedoniam, ut eos secure domum deduceret.

7 Antigonus Attalum, Alcetam, et Docimum duces Macedonum, non parvæ existimationis viros, in Pisidicis angustiis castrametantes, clam persequebatur. Elephantis clangorem edentibus atque horrentibus, Antigonum adventare senserunt. Solus enim hic ejusmodi belluarum apparatum circum se habebat. Alcetas assumtis secum scutatis operam dabat, ut asperam, difficilemque per montana viam occuparet. Antigonus omittens Alcetam, obliquatam aciem sub latera montium summa cum celeritate adversus hostes ducebat, eosque de improviso obruit, par-

βε δὲ τῶν πολεμίων τοὺς μὲν ἄρτι ὁπλιζομένους, τοὺς δὲ ἀόπλους, ταρασσομένους δὲ πάντας· ὥς τε φόνου μὲν ἀπεχόμενος, σωτηρίαν δὲ ὑποσχόμενος, χωρὶς μάχης ἐνίκησεν.

η' Ἀντίγονος νῆας ἔχων ἑκατὸν τριάκοντα, ὧν ἦν ναύαρχος Νικάνωρ· ἐναυμάχησε πρὸς τὸ Πολυσπέρχοντος ναυτικόν. οὗ Κλεῖτος ἐναυάρχει· Ἑλλήσποντος, ἔνθα ἡ μάχη· Νικάνωρ, τῶν αὐτοῦ ὑπ' ἀπειρίας πρὸς ἐναντίον κῦμα βιαζομένων, ἀπέβαλε ναῦς ἑβδομήκοντα. τῶν πολεμίων λαμπρῶς νικησάντων· παρῆν Ἀντίγονος ἑσπέρας, καὶ τὴν ἧτταν οὐκ ἔδεισεν, ἀλλὰ τοὺς μὲν ἐπὶ τῶν λοιπῶν νεῶν ἑξήκοντα ἑτοίμους εἶναι πρὸς ναυμαχίαν, αὖθις νυκτὸς ἐκέλευσε. τῶν δὲ ὑπασπιστῶν τοὺς ἀλκιμωτάτους ἐπιστήσας τοῖς σκάφεσι προσέταξεν ἀπειλεῖν ὡς ἀποκτενοῦσι τοὺς μὴ χωροῦντας ἐς μάχην· Βυζάντιον δὲ φίλην ἔχων, ἐγγὺς οὖσαν, ἐντεῦθεν ὑπηρεσίαν ναυτικὴν διὰ τάχους [55] ἐκέλευσε πελταστὰς καὶ ψιλοὺς, καὶ τοξότας χιλίους [56] παρὰ τὰς ναῦς τῶν πολεμίων ὁρμούσας, ἀπὸ γῆς ἀκοντίζειν, καὶ τοξεύειν ἔταξεν. ταῦτα μὲν ἐν νυκτὶ μιᾷ διετέτακτο· ἀρχομέ-

55 ἐκάλεσε. conject. *Caf.* 56 οὓς παρὰ τ. ν. *Idem.*

partim arma circumdantes, partim inermes, omnesque perturbatos. Quamobrem abstinens a cæde, promissa salute, sine prælio victoriam adeptus est.

8 Antigonus naves habebat centum et triginta, quibus præerat Nicanor. His cum Polysperchontis classe navale prælium committebat, quam ducebat Clitus. In Hellesponto pugna conserebatur. Nicanor suis ob imperitiam in adversos fluctus coactis, septuaginta naves perdidit. Cum victoriam palam hostes in manibus haberent, sub vesperam Antigonus advenit, neque acceptam cladem metuit: sed eos, qui in reliquis essent sexaginta navibus, paratos ad pugnam navalem iterum sub noctem esse jubet: et ex satellitibus fortissimum quemque ad navigia constituit, iisque dat præceptum, ut minentur se mortem omnibus allaturos, qui non in pugnam successissent, et cum Byzantium in propinquo sitam civitatem societate conjunctam haberet, inde confestim ad moderandos remos mitti imperat scutatos, et levis armaturæ milites, milleque sagittarios: qui in hostium naves stationem habentes, e littore jacula, sagittasque conjicerent. Hæc per unam noctem administrata sunt. Incipiente vero dilucu-lo,

χομένης δὲ ἔω, οἱ μὲν ἀπὸ γῆς ἐτόξευον, καὶ ἠκόντιζον· οἱ πολέμιοι δὲ, οἱ μὲν ἔτι καθεύδοντες, οἱ δὲ ἄρτι ἀφυπνίζοντες, ἀφυλάκτως ἐτιτρώσκοντο· ἄλλοι μὲν ἀνέσπων τὰ πρυμνήσια, ἄλλοι δὲ ἀνεῖλκον τὰς ἀποβάθρας· ἄλλοι δὲ ἀγκύρας ἀνιμῶντο· πάντων δὲ βοὴ καὶ τάραχος ἦν. Ἀντίγονος ἐσήμηνεν· καὶ ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ ἐπιπλεῦσαι, καὶ μετὰ θυμοῦ καὶ ῥοθίου ποιεῖσθαι τὰς ἐμβολάς· αὐτίκα δὴ συνέβαινεν, 57 τῶν μὲν ἀπὸ γῆς βαλόντων, ... κρατεῖν τοὺς νενικηκότας.

θ' Ἀντίγονος μετὰ τὴν νίκην τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ ναυμαχίας πλεῖν τὰς ναῦς ἐπὶ Φοινίκης ἔταξεν, τοὺς μὲν ναύτας ἐστεφανωμένους· τὰς δὲ πρύμνας κεκοσμημένας λαφύροις καὶ ἀκροστολίοις αἰχμαλώτων τριήρων· τοῖς δὲ κυβερνήταις, ἐνετείλατο κατὰ τὸ πέλαγος παραπλεῖν πᾶσι μὲν ὅρμοις, πάσαις δὲ πόλεσι προσπελάζοντας, ὅπως ἡ νίκη διαβόητος ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν γένοιτο· Φοίνισσαι νῆες ὁρμῆσαι Κιλικίας ὑπὸ τῷ Ῥωσίῳ λιμένι χρήματα Εὐμενοῦς ἄγουσαι, Σωσιγένην ναύαρχον 58 εἶχον· ὁ μὲν Σωσι-

57 Lacunam post *βαλόντων* sic explet *Caf.* τῶν δὲ πολεμίας ναῦς προσαγαγόντων. 58 γρ. εἶλον. *Caf.*

lo, cum infesta pila, spiculaque illi e littore mitterent, hostes autem tum somno nondum soluti, tum recens excitati, sine cautione vulnera acciperent, alii navium retinacula solvere, alii quibus exscendunt asseres retrahere, alii ancoras levare: breviter, omnes vociferationem ac tumultum ciere. Antigonus sexaginta quoque navibus signum dat, ut appellerent, cumque furore et impetu impressionem facerent. Sic statim accidit, ut aliis e littore jaculantibus, aliis naves infestas adducentibus, victores a victis superarentur.

9 Antigonus cum navale prælium in Hellesponto vicisset, ut naves Phœniciam versus navigarent, imperavit, nautæ quidem coronis redimiti, puppes vero spoliis et captivarum triremium rostris ornatæ. Gubernatores autem jussit, ad omnes portus per mare adnavigare, cunctisque civitatibus appropinquare, ut victoria per universam Asiam celebris evaderet. Phœnicum naves prope Rosium Ciliciæ portum stationem habentes, et grandem Eumenis pecuniam vehentes, Sosigenem præfectum elegerunt. Sosigenes

Σωσιγένης ἐπὶ Ὀρθιουμάγου διέτριβεν ἀποσκοπῶν τὴν τοῦ πελάγους κίνησιν· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Φοινισσῶν νεῶν, ὡς εἶδον τὰς νικώσας λαμπρῶς κεκοσμημένας, ἁρπάσαντες τὰ χρήματα, ἐπεπήδησαν ἐς τὰς Ἀντιγόνου τριήρεις· αἱ δὲ αὐτίκα ἀνήγοντο πολλὰ [59] χρήματα . . . . καὶ συμμάχους· Σωσιγένης δὲ ὁ ναύαρχος τὸ πέλαγος ἀπεσκόπει.

ι´ [60] Ἀντίγονος καὶ Εὐμένης ἐμάχοντο. ἀμφιβόλου τῆς νίκης οὔσης, Εὐμένης κήρυκα περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως ἔπεμψεν· Ἀντίγονος πλείονας ὄντας τοὺς οἰκείους νεκροὺς λαθεῖν βουλόμενος, ἐπὶ τοσοῦτον κατέσχε τὸν κήρυκα, ἐφ᾽ ὅσον αὐτῶν πάντων τὰ σώματα ἔκαυσεν. ἐπεὶ δὲ πέρας ἔσχεν ἡ ταφὴ, τότε τὸν κήρυκα ἀπέπεμψε, συγχωρῶν τὴν ἀναίρεσιν.

ια´ Ἀντίγονος ἐν Γαδαμαρτοῖς τῆς Μηδείας προσεχείμαζεν· Εὐμένης προκατελάβετο τὴν ὁδὸν ἄχρι σταδίων χιλίων, διατάξας τὴν δύναμιν πανταχοῦ. ἦν δὲ ἡ μὲν ὁδὸς παρὰ τὰς ὑπωρείας· τὸ δὲ κάτω πεδίον, ὁμαλὸν, ἄνυδρον, ἀοίκητον, οὐ βοτάνην ἔχον, οὐ δένδρον, οὐ φυτόν· ἀσφαλτῶ-

59 χρήματα ἄγουσαι. *Casaub.* 60 Mſſ. Ἀντ. καὶ Ε. παρετάξαντο. ἀγχώμαλος ἡ νίκη.

genes Orthiomagi tempus terebat, et motum pelagi exſpectabat. Phœnicum vero naves cum vidiſſent victrices ſplendidiſſimis ornamentis præditas, direptis pecuniis in Antigoni triremes inſiliebant: quæ ob eam cauſſam repente magnam et pecuniarum et ſociorum copiam abducebant, Soſigene, navium præfecto, maris motum obſervante.

10 Antigonus et Eumenes pugnam conſeruere. Ancipiti victoria, de ſepultura cæſorum legatum Eumenes mittit. Antigonus, cum ex ſuis major numerus cecidiſſet, ut id lateret, legatum eouſque detinuit, donec eorum omnium corpora igni tradidiſſet. Cumque jam ſepultura finem accepiſſet, præconem dimiſit, conceſſa ſepeliendi poteſtate.

11 Antigonus Gadamartis in civitate Medorum hiberna agebat. Eumenes viam uſque ad mille ſtadia diſpoſitis undique præſidiis præoccupaverat. Ea via ducebat per montium radices. Subjectus erat campus æqualis, carens aqua, non habitatus, nullo gramine præditus, non arbore, non planta. Sed cum

σφαλτώδεις δὲ καὶ πλῆθος ἁλμυρίδος· οὐκ ἄρα ἦν διαβατὸν οὔτε ζώοις οὔτε ἀνθρώποις. Ἀντίγονος τὰς κατὰ τὴν ὁδὸν φυλακὰς ἐκκλίνας, στρατηγῶν μέσον ἔγνω τὸ πεδίον 61 ἐπεσθαι· προσέταξε δὴ ῥάψασθαι μυρίους ἀσκοὺς, καὶ πλῆσαι τούτους ὕδατος· καὶ σιτία δέκα ἡμερῶν 62 πέμψαντας ἔχειν, καὶ κρίθας τοῖς ἵπποις, καὶ χιλὸν αὐτάρκη· τὰ μὲν ηὐτρέπιστο· ὁ δὲ διὰ τῆς ἀοικήτου μέσης ἦγε τὴν στρατιὰν τῇ νυκτὶ καίειν οὐκ ἐπιτρέπων, ἵνα μὴ τοῖς φυλάττουσι τὰς ὑπωρείας κατάδηλον γένηται· καὶ μὴν μέχρι τέλους ἔλαθον ἂν, εἰ ἐπείσθησαν τῷ Ἀντιγόνου παραγγέλματι. ὀλίγοι δὲ αὐτῶν παγετώδους νυκτὸς γενομένης πῦρ ἀνέκαυσαν· ὥς τε τὴν φλόγα ἰδόντες οἱ πολέμιοι, συνῆκαν, καὶ τὸ πεδίον ἐκβαινόντων προσβαλόντες κατὰ τὴν οὐραγίαν, ἔστιν οὓς τῶν ὑστάτων ἀπέκτειναν. ὅσον δὲ ἐπὶ τῷ Ἀντιγόνου στρατηγήματι, ἀβλαβεῖς ἐσώθησαν πάντες.

ιβ' Ἀν-

61 *Fl.* ἐπέμεσθαι. *Cant.* ἐπεμπεσρεῖσθαι, sed quinque litteræ intermediæ πεσει seriore manu erant insertæ. *Masv.*
62 Lego πέψαντας. *Cas.*

cum sulphure, multaque salsuginosa materia scateret, neque animalia, neque homines per eum iter facere poterant. Antigonus præsidia propter viam collocata declinans, per medios duces elapsus planitiem conficere statuebat. Quam ob causam decies mille utres jussit consui, eosque repleri aqua, commeatumque decem dierum comportatum in promtu habere, et hordea pro equis, et pabulum quantum necessitas postularet. His rebus comparatis, Antigonus per mediam non habitabilem planitiem duxit exercitum noctu, ignes incendere vetans, ne qui radices montium tenebant, ex eo profectionem cognoscerent: et quidem ad finem usque res animadversa non fuisset, si Antigoni præcepto morem gessissent. Verum pauci eorum nocte frigidiore facta ignes incenderunt. Cujus flammam hostes conspicati, rem intellexerunt: cumque jam planitiem egrederentur, adorti eos a tergo, nonnullos ex postremis interfecerunt. Quantum vero ad Antigoni strategema, sine damno omnes evaserunt.

12 An-

ιβ΄ Ἀντίγονος ἐν παρατάξει ὄρους ὑπτίαν λαγόνα περιλαβὼν, ὡς εἶδε τὴν Εὐμένους ἀνὰ τὸ πεδίον ἔκταξιν οὐκ ἐχυρὰν, τοῖς ὀπισθοφυλακοῦσιν ἐπιπέμψας ἱππικὰ στίφη, πολὺ μέρος τῆς ἀποσκευῆς αὐτοῦ κατέσυρεν.

ιγ΄ Ἀντίγονος περὶ τὴν Γαβιηνὴν συνέβαλεν Εὐμένει μάχην· ἦν πεδίον λεπτόγεων καὶ ψαμμῶδες· ἐν τούτῳ συνιόντων μεγάλων στρατευμάτων, αἴρεται νεφελώδης κόνις ἐπισκοτοῦσα καὶ φιλίοις, καὶ πολεμίοις· ἡ μάχη μὲν ἐν χερσὶν ἦν. Ἀντίγονος δὲ τῶν Εὐμενείων στρατιωτῶν εἰδὼς ἀπομένειν τὴν ἀποσκευὴν, ἐν ᾗ γυναῖκες ἦσαν αὐτῶν, καὶ τέκνα, καὶ παλλακαὶ, καὶ οἰκέται, καὶ χρυσὸς, καὶ ἄργυρος, καὶ ὅσα ἄλλα ἐκτήσαντο ἀπὸ τῆς μετὰ Ἀλεξάνδρου στρατείας· ἐκέλευσεν ἐπιλέκτους ἴλας περιελάσαι τὴν ἀποσκευὴν ἐς τὴν 63 ἑαυτοῦ στρατοπεδείαν· οἱ μὲν περιήλασαν ἀσχολουμένων τῶν πολεμίων περὶ τὴν μάχην, καὶ τῆς κόνεως ἐπισκοτούσης. ἐπεὶ δὲ πέρας ἔσχεν ἡ μάχη, πεντακισχίλιοι μὲν ἔπεσον Ἀντιγόνου, τριακόσιοι δὲ Εὐμένους· μέγα δὴ φρονοῦντες ἐπὶ τῇ νίκῃ διελύθησαν. ἐπεὶ δὲ τὴν ἀποσκευὴν εἶδον ἡρπασμένην, καὶ τοὺς οἰκείους ἀπολωλότας, ἀθυμίᾳ

63 *Uterque Codex* ἑαυτῶν.

12 Antigonus in pugna latus acclive montis obſidens, cum videret Eumenis aciem per campum explicatam, nequaquam ſatis firmam, ſummittens poſtremo agmini turmas aliquot equitum, magnam partem impedimentorum ejus diripuit.

13 Antigonus circa Gabienam prælium cum Eumene committebat. Erat campus tenui terra atque arenoſa. In eo congredientibus maximis copiis, excitatur nubilus pulvis, qui tenebras offundebat et amicis et hoſtibus. Prælium erat in manibus. Antigonus vero, cum intelligeret Eumeniorum militum impedimenta remanſiſſe, in quibus uxores erant et liberi, ac pellices et ſervi, et aurum et argentum, alia denique omnia, quæ in Alexandri expeditione comparaſſent, delectas turmas juſſit impedimenta circumventa in ſua caſtra compellere. Qui hoſtibus circa pugnam occupatis, circumequitarunt, et pulvere caliginem obducente addụxerunt. Poſtquam vero deſiit pugna, quinque millia ceciderant ab Antigoni partibus: ab Eumenis ſolum trecenti. Quamobrem hi magnos ſpiritus gerentes ob victoriam, diſceſſerunt. Poſtquam vero abrepta viderunt

ἀθυμία καὶ θρῆνος ἦν τῶν νενικηκότων· ὥς τε οἱ πλεῖστοι διὰ τὸν ἔρωτα τῶν οἰκείων ἐπρεσβεύοντο παρὰ Ἀντίγονον, ἀξιοῦντες αὐτῷ προστίθεσθαι. Ἀντίγονος τὴν ἀποσκευὴν τῶν Εὐμενείων στρατιωτῶν ἁρπάσας, ἐπειδὴ βαρέως ἔφερον ἀπολέσαντες τὰ φίλτατα, ἐκήρυξε προῖκα ἀποδώσειν τὰ ἡρπασμένα· οἱ δὲ πρὸς τὸ κήρυγμα αὐτίκα μετεβάλλοντο· οὐ μόνον οἱ Μακεδόνες, ἀλλὰ καὶ μύριοι Περσῶν, ὧν ἦρχε Πευκέστης· καὶ γὰρ οὗτος τοὺς Μακεδόνας ἰδὼν Ἀντιγονίζοντας, ὡς τούτους ἐνέκλινε· τέλος δὲ τοσαύτη μεταβολὴ γνώμης καὶ τύχης ἐγένετο, ὥς τε οἱ Ἀργυράσπιδες συλλαβόντες Εὐμένη δεσμώτην 64 Ἀντιγόνῳ παρέδωκαν· Ἀντίγονος δὲ ἁπάσης τῆς Ἀσίας βασιλεὺς ἀνηγορεύθη.

ιδʹ Ἀντίγονος Πίθωνα σατράπην Μηδείας πυθόμενος ξενολογεῖν, καὶ χρήματα συλλέγειν, ἀποστῆναι βεβουλευμένον, ἀπιστεῖν τοῖς ἀγγέλλουσι προσεποιήσατο, φάσκων, οὐκ ἂν ἐγὼ πιστεύσαιμι ταῦτα Πίθωνα πράττειν, ᾧ πεντακισχιλίους Μακεδόνας ὁπλίτας, καὶ Θρᾶκας, καὶ χιλίους φύλακας

64 Ἀντιγόνῳ non habent Mſſ. neque agnoſcit Interpres.

runt impedimenta, ſuosque amiſſos, in mœrore luctuque eſſe cœperunt hi, penes quos victoriæ palma ſteterat: adeo ut plerique, ſuorum amore compulſi, legationem ad Antigonum mitterent, petentes ab eo, ut ſe in ſuorum militum numerum reciperet: Antigonus abreptis impedimentis Eumeniorum militum, cum moleſtiſſime eos ferre ſuorum amiſſionem cerneret, promulgavit ſe gratis redditurum ea quæ rapuiſſet. Qui ad hanc promulgationem continuo tranſierunt, non ſolum Macedones, verum etiam Perſarum decem millia, quibus præerat Peuceſtes. Nam is, cum videret Macedones ad Antigoni partes deſciſcere, ad hos deflexit. Poſtremo tanta mutatio ſententiarum et fortunæ facta eſt, ut Argyraſpides comprehenſum Eumenem, ac vinctum traderent. Antigonus vero totius Aſiæ rex proclamatus eſt.

14 Antigonus cum audiſſet Pythonem Mediæ præfectum, peregrinum exercitum conſcribere, et pecunias colligere, eo conſilio ut defectionem faceret, ſimulabat ſe fidem non adhibere nuntiantibus, inquiens: Ego vero nequaquam crediderim hoc agere Pythonem, cui ego quinque millia Macedonum armatorum atque Thracum, et mille præfecturæ cuſtodes

λακας τῆς σατραπείας συμπέμψαι παρεσκεύακα. ταῦτα Πίθων ἀκούσας πιστεύει τῇ φιλανθρωπίᾳ· καὶ διὰ τάχους ἧκε ληψόμενος τὴν ἐπικουρίαν. Ἀντίγονος δὲ ἐς τὸ κοινὸν τῶν Μακεδόνων εἰσαγαγὼν Πίθωνα ἑλὼν, τιμωρησάμενος ἀπέκτεινεν.

ιε' Ἀντίγονος τοὺς Ἀργυράσπιδας, οἳ τὸν Εὐμένη δεσμώτην αὐτῷ παρέδωκαν, ἐτίμησε δωρεαῖς· τὸ δὲ ἄπιστον αὐτῶν φυλαττόμενος, χιλίους μὲν αὐτῶν ἔδωκε συμμάχους εἶναι Σιβυρτίῳ τῷ σατράπῃ τῆς Ἀραχωσίας. τοὺς δὲ ἄλλους εἰς ἄλλα χωρία φρουροὺς διέπεμψεν ἐχυρὰ καὶ δύσβατα, ἵνα φρουρὰν αὐτοὶ τὴν χώραν ἔχοιεν. διὸ ταχέως ἀφανεῖς πάντες ἐγένοντο.

ις' Ἀντίγονος ἐπολιόρκει Ῥόδον, ἐπιστήσας τῇ πολιορκίᾳ τὸν υἱὸν Δημήτριον, κηρύξας αὐτοῖς Ῥοδίοις εἶναι πᾶσαν ἀσφάλειαν, ὁπόσοι δὲ περὶ Συρίαν, Φοινίκην, Κιλικίαν, Παμφυλίαν ἦσαν ἔμποροι, καὶ θαλασσουργοὶ Ῥόδιοι, καὶ τούτοις ἐκήρυξεν ἀσφάλειαν τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῷ μὴ καταίρειν εἰς Ῥόδον· ἵνα βοηθείας ἐρήμην Ῥόδον ἐξέλοι τῶν παρὰ Πτολεμαίου συμμάχων οὐχ ἱκανῶν ὄντων ἀντισχεῖν Δημητρίῳ πολιορκοῦντι.

ιζ' Ἀλέ-

paravi, quos ei mitterem. His auditis, Python credit humanitati, et confeſtim venit ad recipiendum auxilium. Antigonus vero Pythonem in medium Macedonum introductum cepit, et punitum morte mulctavit.

15 Antigonus Argyraſpides, qui Eumenem vinctum ei tradiderant, muneribus ornavit. Verum ut eorum perfidiam caveret, mille ex eis ſocios tradidit Sibyrtio Arachoſiæ præfecto. Alios vero in alia loca munitiſſima et invia præſidii cauſſa dimiſit, ut ipſis cuſtodiæ loco regio eſſet. Itaque ſubito omnes evanuerunt.

16 Antigonus Rhodum oppugnabat, filiumque ſuum Demetrium oppugnationi præfecit, promulgans ipſos Rhodios ab omni periculo liberos. Quotquot vero circa Syriam, Phœniciam, Ciliciam, Pamphyliam erant mercatores, et Rhodii, qui mare exercerent, etiam his ſecuritatem per mare reliquum conceſſit, hac conditione, ne Rhodum appellerent, ut omnibus auxiliis deſtitutam Rhodum facilius exſcinderet, cum miſſi eis a Ptolemæo ſocii non ſatis virium haberent ad reſiſtendum Demetrio oppugnanti.

17 An-

ιζ' Ἀντίγονος μισθοφόρους ἐμισθώσατο Γαλάτας, ὧν [65] Βιδήριος ἦρχε, συνθέμενος ἑκάστῳ δώσειν χρυσοῦν Μακεδονικὸν, ὅμηρα δοὺς τοῦ μισθοῦ ἄνδρας καὶ παῖδας τῶν εὐγενῶν. ἡ μάχη πρὸς Ἀντίπατρον ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ἐγένετο, οἱ Γαλάται τὸν μισθὸν ἀπῄτουν. Ἀντίγονος ἑκάστῳ θυρεαφόρῳ τὸν μισθὸν ἀπεδίδου. οἱ Γαλάται καὶ τοῖς ἀόπλοις καὶ ταῖς γυναιξὶ, καὶ τοῖς παισὶν ἀπῄτουν. τοῦτο γὰρ εἶναι, τῶν Γαλατῶν ἓν ἑκάστῳ. ἦν οὖν, εἰ μὲν οἱ μάχιμοι λαμβάνοιεν, τριάκοντα τάλαντα· εἰ δὲ μετὰ τῶν ἀπομάχων, ἑκατόν. ἀφίσταται δὲ τὸ Γαλατικὸν, καὶ τοὺς ὁμήρους ἀποκτείνειν ἠπείλει. Ἀντίγονος δείσας περὶ τοῖς ὁμηρεύουσι, πρεσβευτὴν ἔπεμψεν, ὅσα αἰτοῦσι δώσειν ὑπισχνούμενος, εἰ πέμψειαν, τοὺς ληψομένους τὸ χρυσίον· οἱ δὲ περιχαρεῖς τῷ πλήθει τῶν χρημάτων τοὺς ἀρίστους Γαλατῶν οἷα δὴ χρυσοφόρους ἔπεμψαν. Ἀντίγονος κατασχὼν τοὺς ἥκοντας, οὐκ ἄλλως ἔφη τοῖς Γαλάταις τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν, εἰ μὴ [66] τούτους ἀπολάβοι πάλιν· οἱ Γαλάται σπουδάζοντες ἀνασώσασθαι τοὺς αὐτῶν, ἀποδόντες τοὺς ὁμήρους,

65 *Fl.* κιδήριος. *Cant.* Βιδόριος. quomodo etiam Interpres.
66 τοὺς ἑαυτοῦ. *Caſ.*

17 Antigonus mercenarios milites Gallos certo ſtipendio conduxit, quibus Bederius præerat, promittens unicuique Macedonicum aureum ſe numeraturum, datis ſtipendii cauſa vadibus viris ac pueris nobiliſſimis. Pugna adverſus Antipatrum facta eſt. Qua facta, Galli ſalarium repetebant. Antigonus ſingulis ſcutigeris mercedem perſolvit. Galli etiam inermibus et mulieribus ac liberis ſtipendia flagitare. Hoc enim eſſe, unicuique Gallo unum. Summa vero pecuniæ, ſi bellatores tantum acciperent, triginta talentorum erat; ſin cum imbellibus, centum. Diſcedit Gallicus exercitus, et ſe vadibus mortem allaturum minatur. Antigonus metuens vadibus, legatum ad eos mittere, et quantascunque pecunias peterent, ſe daturum polliceri: ſaltem mitterent aliquos qui aurum numeratum capiant. Qui ſummo gaudio affecti propter multitudinem pecuniæ, primates Gallorum, quibus adferendi auri negotium committerent, miſerunt. Antigonus comprehenſis iis qui venerant, non aliter inquit ſe eos viros Gallis reddere velle, niſi ſuos prius recepiſſet. Galli ſummo ſtudio ſuos redimere cupientes, red-

ὁμήρους, τότε τοὺς ἰδίους ἀπολαμβάνουσι, καὶ σὺν αὐτοῖς τὰ τριάκοντα τάλαντα.

ιη' Ἀντίγονος Κασσάνδρειαν ἐπολιόρκει, βουλόμενος ἐξελεῖν Ἀπολλόδωρον τὸν Κασσανδρέων τύραννον· δέκα μηνῶν χρόνος ἦν τῇ πολιορκίᾳ· αὐτὸς μὲν ἀνεχώρησεν· Ἀμεινίαν δὲ τὸν ἀρχιπειράτην καθῆκεν συνθησόμενον φιλίαν πρὸς Ἀπολλόδωρον· ὁ δὲ κήρυκα πέμψας, πραΰνειν Ἀντίγονον ἐπηγγέλλετο. καὶ σιτία πολλὰ, καὶ οἶνον πέμψειν. ὡς ἐδόκει πιστὸς Ἀμεινίας· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν τύραννον τῇ τε Ἀμεινίου φιλίᾳ πιστεύοντες, καὶ τῆς ἀπουσίας τῆς Ἀντιγόνου καταφρονοῦντες, οὐκ ἀκριβῶς ἐφύλαττον τὰ τείχη· τῷ δὲ Ἀμεινίᾳ κλίμακες ἰσομήκεις τοῖς τείχεσιν ἐπεποίηντο, καὶ ὑπὸ τὴν καλουμένην Βῶλον, ἀπέχουσαν οὐ πρόσω τῶν τειχῶν 67 ἀπεκρύπτοντο στρατιῶται δισχίλιοι· καὶ μετὰ τούτων Αἰτωλοὶ πειραταὶ δέκα, ὧν Μελώτας ἡγεῖτο· οὗτοι κατὰ τὴν πρώτην αὐγὴν τῆς ἡμέρας ἀραιοὺς τοὺς ἐπὶ τῶν τειχῶν φρουροὺς ἰδόντες προσέρπουσι τοῖς μεσοπυργίοις· καὶ προσθέμενοι τὰς κλίμακας, αἴρουσι σύνθημα· 68 Ἀμεινίας

67 Mff. ἀπέκρυπτον. 68 Particulam δὲ post Ἀμεινίας Mff. et Interpres delent.

redditis vadibus, tum denique legatos recipiunt, atque cum eis triginta talenta.

18 Antigonus Caffandriam oppugnabat, ut Caffandrenfium tyrannum Apollodorum everteret. Cum ad decimum menfem oppugnatio produceretur, ipfe quidem difceffit: Aminiam vero archipiratam fubornavit, qui focietatem cum Apollodoro coiret. Qui miffa legatione, fibi curæ fore promittebat, ut Antigonus placaretur, multumque commeatum atque vinum fe miffurum ajebat. Itaque fatis fidus Aminias videbatur. Tyrannus Aminiæ focietati bene fidens, et propter abfentiam Antigoni negligentior, non exacta cura mœnia cuftodiebat. Aminias autem fcalas æquantes muri altitudinem effecerat, et fub tumulo, qui Bolus dicitur, neque ita procul a mœnibus diftabat, occultabant fe duo millia militum, cumque his Ætolorum piratarum decem, quibus Melotas præerat: ii prima luce raros in muris difpofitos milites confpicati, ad partem muri inter duas turres accedunt, et appofitis fcalis fignum tollunt. Aminias cum duo-

νίας δὲ μετὰ τῶν δισχιλίων στρατιωτῶν ἀναβὰς διὰ τῶν κλιμάκων ἐκράτησε τῶν τειχῶν· ὥς τε οἱ μὲν ἔνδον ἦσαν· Ἀντίγονος δὲ αὐτίκα παρῆν. καὶ τὴν Κασσάνδρειαν κατασχὼν τὴν Ἀπολλοδώρου τυραννίδα κατέλυσεν.

ιθ´ Ἀντίγονος ἐλάττονας ἔχων στρατιώτας ἀντεστρατοπεδεύετο τοῖς περὶ Εὐμένη πολεμίοις· ἐπικηρυκευομένων δὲ συνεχῶς προσέταξεν, ἐπειδὰν ὁ κήρυξ ἀφίκηται, στρατιώτην ἐκδραμεῖν πνευστιῶντα, κεκονιαμένον, ἀγγέλλοντα, οἱ σύμμαχοι πάρεισιν. Ἀντίγονος μὲν ἀκούσας, περιχαρὴς ἀνεπήδησε· τοὺς κήρυκας ἀποπεμψάμενος, καὶ τῆς ὑστεραίας τὸ μῆκος τῆς φάλαγγος διπλάσιον ἐκτείνας, τοῦ χάρακος ἐξήγαγεν· οἱ δὲ πολέμιοι παρὰ τῶν κηρύκων ἀκούσαντες τὴν παρουσίαν τῶν συμμάχων, τὴν μὲν ἔκτασιν τοῦ μήκους τῆς φάλαγγος ὁρῶντες. τὸ δὲ βάθος εὐκαταφρόνητον ἔχοντες, μάχην συνάψαι φοβηθέντες, φυγόντες ᾤχοντο.

κ´ Ἀντίγονος τὰς Ἀθήνας βουλόμενος λαβεῖν, εἰρήνην ἐσπείσατο τῷ τοῦ φθινοπώρου καιρῷ. Ἀθηναῖοι τὸν σῖτον κατασπείραντες, ὀλίγον ἐφύλαξαν, 69 τὸν ἀποχρήσοντα μέχρι

69 Mſſ. et Codd. *Caſaub.* ἀποχωρήσοντα, alii Codd. *Ejusd.* ἀπαρκέσαντα.

duobus illis millibus aſcendens per ſcalas, muris potitus eſt. Qui cum intra civitatem eſſent, Antigonus confeſtim adeſt, et occupata Caſſandria, tyrannidem Apollodori ſuſtulit.

19 Antigonus cum paucioribus militibus caſtrametabatur adverſus hoſtes, qui Eumenem ſequebantur. Cum autem continuis legationibus inter ſe uterentur, imperavit, ſi legatus veniret, militem quendam procurrere anhelantem, pulvere reſperſum, atque nuntiare: Socii præſto ſunt. Antigonus hac audita voce lætabundus exiliit, dimiſſisque legatis, poſtero die longitudinem aciei duplicatam extendit, et e vallo deduxit. Hoſtes de adventu ſociorum a legatis certiores facti, cum phalangis extenſam longitudinem conſpicerent, quoniam ipſi aciem non admodum latam habebant, manum conſerere timuerunt, fugamque capeſſentes diſceſſerunt.

20 Antigonus ut Athenas caperet, ſub finem autumni pacem cum eis pepigit. Athenienſes frumentum hinc inde ſeminantes, tantum ejus ſibi reſervarunt, quantum ſatis eſſet, donec fruges vigere cœpiſ-

μέχρι τῆς τῶν καρπῶν ἀκμῆς· ἐπεὶ δὲ ἤκμαζον οἱ καρποὶ Ἀντίγονος μετὰ τῦ στρατεύματος ἐς την Ἀττικὴν ἐνέβαλεν· οἱ δὲ, τῦ σίτυ τὸν μὲν, καταναλωκότες· τὸν δὲ, κωλυόμενοι θερίζειν, Ἀντίγονον εἴσω τῦ ἄστεος ἐδεδέξαντο· καὶ ὑπήκυσαν ἅπασιν αὐτῦ τοῖς προστάγμασι.

ΚΕΦ. Ζ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ.

Δημήτριος χρήματα [70] ὐκ ἔχων, διπλασίυς συνέλεξε στρατιώτας· καὶ δὴ θαυμάζοντος τινὸς, πόθεν ἡ μισθοφορὰ τοσύτοις, ὅπυ μηδὲ τοῖς ἐλάττοσιν· ὅτι, ἔφη, βαρύτεροι ὄντες, ἀσθενεστέρυς τὺς ἀντιπάλυς ἕξομεν, καὶ τῆς τύτων χώρας κρατήσομεν· καὶ φόρυς οἴσυσιν ἄλλοι, καὶ στεφάνυς πέμψυσι τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν δεδιότες ἤδη.

β' Δημήτριος μέλλων ἐπὶ τὴν Εὐρώπην πλεῖν, [71] βυλόμενος μαθεῖν ὅποι ἀποβαίνειν μέλλοι, τῶν κυβερνητῶν ἑκάστῳ βιβλίον ἔδωκεν ἐσφραγισμένον, προστάξας, εἰ μὲν ὁμῦ

70 Mſſ. et Codd. *Caſaub.* ὐχ ἑλών. 71 Scribe καὶ βυλόμενος λαθεῖν, ex libris *Caſaub.*

piſſent. Cum vero ad maturitatem jam fruges perveniſſent, Antigonus cum exercitu impreſſionem in Atticam fecit. At illi cum frumentum partim conſumſiſſent, partim metere prohiberentur, Antigonum intra mœnia receperunt, omnibusque ejus mandatis morigeros ſeſe præbuerunt.

CAP. VII.

DEMETRIUS.

Demetrius pecunias non habens, duplicavit militum numerum, quos deligebat: et quodam admirante, unde ſtipendium tot militibus ſuppeteret, cum ne paucioribus quidem ſufficeret. Quoniam, inquit, ſi graviores fuerimus, imbecilliores habebimus adverſarios, et eorum terra potiemur, atque alii tributum pendent, coronasque mittent, jam metuentes militum multitudinem.

2 Demetrius cum in Europam navigationem inſtitueret, ut ſcirent quo in loco egreſſus eſſet, gubernatorum ſingulis librum tradidit obſignatum, mandans eis: Si ſimul

ὁμοῦ πλέοιμεν. ἐᾶτε μένειν τὰς σφραγῖδας· εἰ δὲ διασπασθείημεν, ἀνοίξαντες τὰ γραμματεῖα ποιεῖσθε τὸν πλοῦν εἰς τὸν γεγραμμένον τόπον.

γʹ Δημήτριος ἀδοκήτως προσπεσεῖν τῇ Σικυῶνι βουλόμενος, ἀνεχώρησεν εἰς Κεγχρέας. κἀκεῖ διέτριβεν ἡμέραις πλείοσι, προσέχων ἡδοναῖς καὶ τρυφαῖς· ὁπηνίκα δὲ πόῤῥω τῆς ὑπονοίας ἐγένοντο Σικυώνιοι· τὸ μὲν ξενικὸν μετὰ Διοδώρου νυκτὸς ἔταξε προσβαλεῖν κατὰ τὰς ἐπὶ Παλλήνην πόλιν πύλας· τὸ δὲ ναυτικὸν τοῖς λιμέσιν ἐπιφαίνεσθαι· τὸ δὲ ὁπλιτικὸν αὐτὸς ἤγαγεν ἐπὶ τὴν πόλιν. ὥστε πανταχόθεν τὰς προσβολὰς ποιησάμενος, τῆς πόλεως ἐκράτησεν.

δʹ Δημήτριος Διοδώρῳ φρουράρχῳ τὴν Ἔφεσον παραδοὺς, ἔπλευσεν ἐπὶ Καρίας· ὁ δὲ Λυσιμάχῳ συνέθετο προδώσειν τὴν πόλιν ἐπὶ πεντήκοντα ταλάντοις· πυθόμενος Δημήτριος, ἀναλαβὼν τὰς ἡμιολίας, τὰς μὲν ὑπὸ τὴν χώραν ἐκέλευσεν ὑφορμίσαι· αὐτὸς δὲ ἐπὶ μιᾶς πλέων, καὶ Νικάνορα προσλαβὼν, ἔπλει πρὸς τὸν λιμένα τῆς Ἐφέσου. ὁ μὲν Δημήτριος ἐν κοίλῃ νηῒ κατεκέκρυπτο· φανερῶς δὲ ὁ Νικάνωρ ἐκάλει τὸν Διόδωρον, ὡς διαλεξόμενος αὐτῷ περὶ τῶν στρατιω-

ſimul navigaverimus, integra relinquite ſigilla. Sin fuerimus diſtracti, libellis apertis, quem locum notatum inveneritis, in eum navigationem dirigite.

3 Demetrius ex improviſo Sicyonem adoriri volens, ſeceſſit Cenchreas, atque ibi plurimos dies terens luxui atque libidinibus indulſit. Cum vero jam omnem ſuſpicionem depoſuiſſent Sicyonii, mandavit, ut mercenarii milites cum Diodoro ſub noctem impreſſionem facerent apud eas portas, quæ Pallenen verſus ſpectabant: navalis autem exercitus circa portum ſe oſtenderet: armatos ipſe ad civitatem adduxit: ſic omnibus locis irruptione facta, civitate potitus eſt.

4 Demetrius Diodoro præſidii præfecto Epheſum cuſtodiendam tradidit, et Cariam verſus navigavit. At ille cum Lyſimacho pactus eſt, ſe quinquaginta acceptis talentis urbem ei proditurum. Quo cognito, Demetrius aſſumtis biremibus, reliquas in regione clam juſſit appellere. Ipſe in una, adjuncto Nicanore, in portum Epheſiorum adnavigavit. Demetrius in cavitate navis occulebatur: Nicanor autem aperte Diodorum vocabat, quaſi de militibus cum eo locu-

ϛρατιωτῶν, ὅπως ἀσφαλῶς αὐτοῖς ἀπελθεῖν ἐπιτρέψειεν· ὁ δὲ ὑπολαβὼν ἥκειν τὸν Νικάνορα μόνον, ἐπιβὰς ἐπικώπȣ κέλητος ἕτοιμος ἦν ποιεῖσθαι τὰς συνθήκας· ὡς δὲ ἐγγὺς ἦν, ἐκ νεὼς κοίλης ἀναπηδήσας Δημήτριος, τὸν μὲν κέλητα κατέδυσεν αὐτοῖς ἀνδράσι, τȣ̀ς δ' ἀπονηξαμένȣς συνέλαβεν· τὴν δ' Ἔφεσον κατέσχε, τὸν προδιδόντα φθάσας.

ε' Δημήτριος Αἴγιναν καὶ Σαλαμῖνα λαβὼν ἐν τῇ Ἀττικῇ, [72] ϛρατόπεδον ἔπεμψε πρὸς τȣ̀ς ἐν Πειραιεῖ, αἰτῶν ὅπλα χιλίοις ἀνδράσιν, ὡς ἧκον σύμμαχοι αὐτοῖς κατὰ τυράννȣ Λαχάρȣς· οἱ μὲν πιϛεύσαντες ἔπεμψαν· ὁ δὲ λαβὼν καὶ ὁπλισάμενος, αὐτȣ̀ς ἐπολιόρκησε τȣ̀ς πέμψαντας.

ϛ' Δημήτριος τȣ̃ Πειραιῶς ἐκράτησεν, ȣ̓χὶ πάντων τῶν ναυτικῶν κατάρας, ἀλλὰ τὰς μὲν πλείϛας τριήρεις ὑπὸ τῷ Σȣνίῳ ναυλοχεῖν κελεύσας, εἴκοσι δὲ τὰς ἄριϛα πλεȣ́σας ἐπιλεξάμενος, προσέταξε ῥοθίῳ τῇ εἰρεσίᾳ πλεῖν ȣ̓κ ἐπὶ τὸ ἄϛυ, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα. Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς Ἀθηναίων ϛρατηγῶν, ἐτύγχανε μὲν Κασσανδρίζων· ἀπὸ δὲ τῆς ἀκροπόλεως κατιδὼν τὰς εἴκοσι νέας ἐπὶ Σαλα-

72 Fortasse ἐκ ποδὸς *e vestigio. Casaub.* Forte ϛρατηγόν. *Masv.*

locuturus, ut eis tuto discedendi facultatem concederet. Ille Nicanorem solum venire arbitratus, conscensa celoce remigio instructa, fœdus icere paratus erat. Cum autem appropinquasset, exiliens e cava nave Demetrius, celocem una cum ipsis hominibus submersit, enatantesque comprehendit, Ephesumque, antevertens proditorem, obtinuit.

5 Demetrius, cum Æginam ac Salaminam in Attica cepisset, misit ad Piræenses, armaque mille viris postulavit, ut societate facta his adversus Lacharem tyrannum uterentur. Qui cum ejus promissis fiderent, arma miserunt. At ille acceptis suos armavit, eosque qui miserant oppugnavit.

6 Demetrius Piræeum obtinuit, non omnibus copiis navalibus adductis, sed plurimis triremibus ad Sunium latitare jussis, viginti optime ad navigandum instructas delegit, easque incitatis remis non ad urbem, sed quasi Salaminem versus contendere jussit. Demetrius Phalereus Atheniensium dux Cassandri partibus favebat. Is conspicatus ab arce, viginti naves, Salaminem versus navi-

Σαλαμῖνος πλεούσας, ἐνόμισεν εἶναι πολεμικὰς, ἐπὶ Κορίνθου πορευομένας· οἱ δὲ ἐπὶ τῶν εἴκοσι, ἐπιστρέψαντες εὐθὺς τοῦ Πειραιῶς κατέσχον. παραχρῆμα δὲ [73] καὶ συνιεὶς ὁ στόλος ἅπας ἐπικατήγετο. ὥστε πολὺ πλῆθος ἐκβάντες κατελάβοντο τοὺς πύργους, καὶ τὸν λιμένα. κήρυκες δὲ ἀνεβόων· Δημήτριος τὰς Ἀθήνας ἐλευθεροῖ. καὶ Ἀθηναῖοι τὸ κήρυγμα τῆς ἐλευθερίας ὁρώμενοι, Δημήτριον προσεδέξαντο.

ζ′ Δημήτριος ἐπολιόρκει Σαλαμῖνα τὴν ἐν Κύπρῳ [74] τριήρεσιν ἑκατὸν ὀγδοηκοντα. Πτολεμαίου στρατηγὸς Μενέλεως ἑξήκοντα ναυσὶν ἐφρούρει τὴν πόλιν καὶ αὐτὸς δὲ Πτολεμαῖος προσεδοκᾶτο ναυσὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν ἐπιπλευσεῖσθαι. Δημήτριος πρὸς διακοσίας ὁμοῦ τριήρεις ἀξιόμαχος οὐκ ὢν, τῆς Σαλαμῖνος ἄκραν ὑπερέχουσαν περιπλεύσας, ὑπὸ κρη ῳ λιμενίζοντι ναυλοχῶν ἐκρύπτετο· ἐπεὶ δ᾽ ὁ Πτολεμαῖος τοὺς ὄπισθεν τοῦ κρημνοῦ μὴ προορώμενος, κατῆρεν ἐς θῖνα ἔνορμον, ἀναπεπταμένον, καὶ περὶ ἔκβασιν

73 *Fl.* καὶ συνιῖθεν ὁ στ. *Cant.* καὶ συνίθεν ὁ στ. in ora vero libri notatum συνιεὶς ὁ στ. ut Vulgata. *Caſ.* Codd. συνηθέν. *Gronovius* bene monet legendum: καὶ Σουνιῶθεν ὁ στ. Sunii enim relicta erat claſſis. 74 Mſſ. nec non Interpres, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα.

navigantes, hoſtiles eſſe ſuſpicabatur, atque Corinthum verſus curſum habere. At ii, qui viginti naves agebant, recta ad Piræeum ſe vertentes, eum obtinuerunt. Confeſtim autem intellecta re, cæteri claſſem etiam univerſam appulerunt, ita ut multitudo expoſita turres occuparet, et portum. præcones proclamabant, Demetrius Athenas liberat. Athenienſes libertatis præconium intelligentes, Demetrium acceperunt.

7 Demetrius Salaminem oppugnabat in Cypro, centum et ſeptuaginta triremibus: Ptolemæi dux Menelaus ſexaginta navibus urbem tenebat, atque ipſum Ptolemæum cum centum et quadraginta navibus venturum exſpectabat. Demetrius nequaquam par pugnæ cum navibus ducentis, terram ſupra Salaminem legens, ſub præcipitio ſtationem figens, in inſidiis occultabatur. Cum vero Ptolemæus ignarus eorum, qui poſt præcipitium latitabant, in portum ſtationem commodam habentem et apertum ad-

ἔκβασιν ἦν, ἐπιστρέψαντες οἱ περὶ τὸν Δημήτριον ἐξεφάνησαν· καὶ παραχρῆμα ταῖς Αἰγυπτίαις ναυσὶν ἄρτι προσορμιζομέναις, ἐμβάλλουσιν· ὥστε ὀξύτατον γενέσθαι τῆς νίκης τὸ τάχος. Πτολεμαῖος μὲν παραχρῆμα ἔφυγεν, Μενέλεως δὲ ἀπὸ Σαλαμῖνος ἀναχθεὶς ὡς προσβοηθήσων, καὶ αὐτὸς Πτολεμαίῳ φεύγοντι συνέφυγεν.

η' Δημήτριος ἐς Κόρινθον προδιδομένην νύκτωρ προῆλθε, τῶν προδιδόντων τὰς μετὰ κορυφὴν πύλας ἀνοιξάντων, δεδιὼς τοὺς ἐν τῇ πόλει, μὴ λαθόντες ἐπιθοῖντο. περιέσπασε αὐτοὺς πολλὴν στρατιὰν προσβαλὼν ταῖς πύλαις ταῖς κατὰ τὸ Λέχαιον. οἱ μὲν δὴ μεγάλα ἠλάλαξαν· οἱ δὲ Κορίνθιοι πρὸς τὴν βοὴν συνέδραμον ἅπαντες· οἱ προδιδόντες, τὰς κατὰ κορυφὴν πύλας ἀνοίξαντες, τοὺς πολεμίους ἐδέξαντο. Δημήτριος δὲ ᾑρήκει Κόρινθον, Κορινθίων τὰς ἐπὶ Λεχαίου πύλας φυλαττόντων.

θ' Δημήτριος ἀπεστράτευε Λακεδαιμονίοις· ἦν μέσον ἀμφοτέρων ὄρος Ἀρκαδικὸν [75] Λυκαῖος· οἱ Μακεδόνες οὐκ ἀδεῶς εἶχον, ἄπειροι τοῦ ὄρους ὄντες· βορέας ἐπίφορος ἔπνευ-

σεν

75 MſS. Λυκαῖον. *Casaub.* Codd. Λυκαίων.

adpelleret, atque milites jam exponeret, reverſus exercitus Demetrii ſupervenit, et ſine mora in naves Ægyptias modo appulſas impetum facit. Itaque mira celeritate victoria parta eſt: Ptolemæus enim repente ſe fugæ mandabat: Menelaus vero cum ſolviſſet e Salamine, ad ſocios periculo liberandos, etiam ipſe ſe fugienti Ptolemæo comitem præbuit.

8 Demetrius noctu Corinthum proditam ingrediebatur, proditoribus portas ad Coryphen patefacientibus. Metuens autem, ne qui erant in urbe, ex inſidiis irruptionem facerent, abſtraxit eos, multasque copias portis ad Lechæum adduxit. Quæ cum ingentem clamorem tollerent, Corinthii ad vociferationem univerſi concurrebant. Interim proditores apertis portis ad Coryphen, hoſtes receperunt. Ita Demetrius Corinthum cepit, Corinthiis portas Lechæum ſpectantes cuſtodientibus.

9 Demetrius adverſus Lacedæmonios caſtrametabatur. Utrosque in medio interpoſitus mons Arcadius Lycæus a ſe mutuo ſeparabat. Macedones non vacabant metu, quod ejus montis peritiam non haberent. Cum Boreas vehe-

σεν εἰς τοὺς πολεμίους· Δημήτριος πῦρ ἐμβαλὼν, ἀνῆψε [76] τὴν πύλην. ἡ δὲ φλὸξ μετὰ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ καπνοῦ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐμπεσοῦσα, πάντας ἀπέστρεφεν· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δημήτριον ἐπεξελθόντες, θυμῷ καὶ σιδήρῳ Λακεδαιμονίους ἐνίκησαν.

ι΄ Δημήτριος ἀνεχώρει διὰ στενῆς ὁδοῦ· Σπαρτιάται κατὰ τὴν οὐραγίαν προσβαλόντες, πολλοὺς ἐτίτρωσκον· ὁ δὲ πλῆθος ἁμαξῶν σωρεύσας κατὰ τὸ στενώτατον τῆς δυσχωρείας πῦρ ἐνῆκεν· οἱ μὲν πολέμιοι τὴν πυρκαϊὰν ὑπερβαίνειν οὐκ ἠδύναντο· ἐφ᾿ ὅσον δὲ συνέβαινεν καταφλέγεσθαι τὰς ἁμάξας, Δημήτριος προλαβὼν ἐξέφυγε τοὺς διώκοντας.

ια΄ Δημήτριος κήρυκα πρὸς Βοιωτοὺς πέμψας, πόλεμον ἐπήγγειλεν· ὁ μὲν κήρυξ ἐν Ὀρχομενῷ τοῖς Βοιωτάρχαις τοῦ πολέμου τὴν ἐπιστολὴν ἀνέδωκε· Δημήτριος δὲ ἐν Χαιρωνείᾳ τῇ ὑστεραίᾳ ἐστρατοπέδευσε. κατεπλάγησαν οἱ Βοιωτοὶ πόλεμον ἀγγελλόμενον ὁμοῦ καὶ παρόντα.

ιβ΄ Δημήτριος Λύκον ποταμὸν ὀξύτατον ἐπεραιοῦτο, πεζοῖς μὲν οὐ διαβατὸν, ἱππεῦσι δὲ, τῶν ἱππέων ὅσοι μεγίστους καὶ [77] στενοβριθεῖς ἵππους εἶχον. ἐς τετραφαλαγγίαν

76 Lego τὴν ὕλην. *Caſ.* 77 Σθενοβριθεῖς. *Idem.*

vehementi flatu in hoſtes fertur, Demetrius ſubjectis ignibus, portam incendebat. Flamma cum impetu et fumo in Lacedæmonios irruens, omnes avertebat. At Demetrii milites inſtantes, furore ac ferro Lacedæmonios ſuperabant.

10 Demetrius per anguſtam viam revertebatur: cum Spartiatæ extremum agmen adorti, plurimos vulnerarent: ille curruum multitudine coacervata, in anguſtiſſimo, difficillimoque loco ignem ſubdidit. Hoſtes incenſum ignem tranſire non poterant. Donec vero currus omnes comburerentur, Demetrius hoſtes antevertens, perſequentium vim effugit.

11 Demetrius miſſo ad Bœotos feciali, bellum eis denuntiabat. Fecialis quidem Orchomeni Bœotarchis epiſtolam belli nuntiam reddidit. Poſtridie vero Demetrius in Chæronea caſtra locavit. Perterruit Bœotos bellum ſimul annuntiatum et præſens.

12 Demetrius Lycum fluvium rapidiſſimum tranſmittebat, peditibus nequaquam pervium, equitibus autem illis duntaxat, qui maximos et robuſtiſſimos equos haberent: quadruplicem aciem inſtructam

γίαν [78] ἀντέςησε τῷ ῥεύματι· τέτοις τὸ ὀξὺ τῦ ποταμῦ περικλώμενον, ῥᾴονα τὴν διάβασιν τοῖς πεζοῖς παρέςχεν.

ΚΕΦ. Η.

ΕΥΜΕΝΗΣ.

Εὐμένης ὑπὸ Γαλατῶν ἐδιώκετο, τῦ σώματος ἀῤῥώςως ἔχων κομιζόμενος ἐν φορείῳ· βραδεῖαν δὲ τὴν φυγὴν ποιέμενος, καὶ ἤδη καταλαμβανόμενος, ἰδὼν ἐν τῇ παρόδῳ γεώλοφον, προσέταξε τοῖς κομίζεσιν ἐπὶ τῦτον θεῖναι τὸ φορεῖον. οἱ βάρβαροι πλησίον ὄντες, καὶ νομίσαντες ἐκ ἄν ποτε τῦτο ποιῆσαι τὸν Εὐμένη, μὴ ἐχὶ μεγάλην ἔχοντα βοήθειαν ἐγγὺς ἀποκεκρυμμένην, τῦ διώκειν ἀπέςησαν.

β' Εὐμένης ἤδη συνιεὶς τῶν Ἀργυρασπίδων ἀρχομένων νεωτερίζειν, [79] μάλιςα δὲ Ἀντιγένες καὶ Τευταμάτε, οἳ ςρατηγοὶ τέτων ἦσαν, ὑπερηφάνως πρὸς αὐτὸν διακειμένων, καὶ βαδίζειν ἐπὶ τὴν σκηνὴν αὐτῦ κατοκνέντων· συγκαλέσας τὲς ἡγεμόνας, ἐνύπνιον ἔφη τῦτο δεύτερον ἑωρακέναι,

78 *Fl.* ἀντίκς ἔςησε. *Cant.* ἐναντίαν ἔςησε. 79 *Fl.* ἀλλὰ μὲν Ἀντ. *Cant.* ἀλλὰ μὴν Ἀντ. quomodo etiam legit *Interpres*, et in ſuis quoque invenit *Caſaub.*

ſtructam exadverſum fluctus collocavit. His fracta rapiditas fluminis, tranſitum peditibus faciliorem præbuit.

CAP. VIII.

EUMENES.

Eumenes Galatas perſequentes fugiebat, imbecilla corporis valetudine præditus, et in lectica decumbens. Cum non ſatis celeriter fugam maturaret, et jam interciperetur, conſpicatus prope viam collem, mandavit iis qui lecticam portabant, ut in hoc eam deponerent. Barbari proxime ſequentes, arbitrati nunquam hoc Eumenem facturum fuiſſe, niſi magnam aliquam manum in propinquo auxilii cauſſa latitantem haberet, a perſequendo deſtiterunt.

2 Eumenes, cum intelligeret Argyraſpides jam novas res moliri, duces autem eorum Antigenes et Teutamates ſuperbe ſe erga illum gererent, et venire ad tabernaculum ejus intermitterent: convocatis ducibus, hoc inſomnium ſe ajebat ſecundo jam

κέναι, διαπειλούμενον, [80] εἰ μὲν πεισθείημεν, κοινὴν σωτηρίαν· εἰ δὲ μὴ, κοινὸν ἅπασιν ἔσεσθαι κίνδυνον. [81] ἦν δὲ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς σκηνῆς ἐν μέσῳ στρατοπέδῳ τεθείσης προκαθήμενος ἐν θρόνῳ χρυσῷ, σκῆπτρον ἔχων, χρηματίζων ἅπασι· καὶ δὴ προσέταξε τοῖς ἡγεμόσι, μηδὲν τῶν κοινῶν καὶ βασιλικῶν διοικεῖν, ἔξω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς· καὶ καλεῖν ταύτην μόνην Ἀλεξάνδρου σκηνήν. προσεκύνησαν οἱ Μακεδόνες τὸν Ἀλέξανδρον· καὶ συνεβούλευσαν ἐκ τῶν βασιλικῶν χρημάτων σκηνὴν κατασκευάσαι βασιλικὴν, καὶ θρόνον χρυσοῦν βασιλικῶς κεκοσμημένον· ἐπὶ δὲ τούτου χρυσοῦν στέφανον ἔχοντα διάδημα βασιλικόν· καὶ παρὰ τὸν θρόνον ὅπλα, καὶ μέσον σκῆπτρον, καὶ πρὸ τοῦ θρόνου τράπεζαν χρυσῆν· ἐπὶ δὲ ταύτης ἐσχαρίδα καὶ λιβανωτίδα χρυσῆν· καὶ λιβανωτὸν, καὶ θυμιάματα εὐώδη· ἀλλὰ μὴν καὶ δίφρους ἀργυροῦς [82] εἶναι ἐν τῇ σκηνῇ, ἐφ' ὧν οἱ πάντες ἡγεμόνες βουλεύοιντο περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων.

80 Mſſ. εἰ μὲν πεισθείημεν, κοινὸν ἅπασιν ἔσεσθαι κίνδυνον. intermediis omiſſis, quæ nec *Interpres* agnoſcit; ſed tum neceſſario cum eo legendum, εἰ μὴ πεισθ. 81 Mſſ. ἦν δὲ Ἀλέξανδρος ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ στρατοπέδῳ προκαθήμενος ἐν σκηνῇ, σκῆπτρον ἔχων. cum quibus conſentit *Interpres*; quare vulgato prætulerim. *Maſv.* 82 Mſſ. καὶ.

jam vidiſſe: interminans, niſi mos gereretur, communiter omnes in periculum venturos. Erat autem ejusmodi: Alexander rex in mediis caſtris ſedens in tabernaculo, ſceptrumque tenens, omnibus jura dabat, et ducibus imperabat, ne quod commune vel regium negotium extra regium tabernaculum tranſigerent, et hoc ſolum appellarent Alexandri tabernaculum. Adorarunt Macedones Alexandrum, et regiis pecuniis regium tabernaculum ædificandum deliberato conſilio curarunt, ſedem auream regiis ornamentis inſtructam, atque in ea coronam auream regio diademate præditam: ac juxta ſedem arma, medium inter ea ſceptrum, et ante ſedem menſam auream, ſuper hanc autem foculum et thuribulum aureum, atque thura, ſuffitusque odoratos. Item ſellas argenteas etiam in tabernaculo, in quibus duces de rebus communibus conſilia caperent.

μάτων. ταῦτα μὲν δὴ κατεσκευάσαντο. Εὐμένης δὲ τὴν αὐτῦ σκηνὴν ἤγειρε παρὰ τὴν Ἀλεξάνδρυ, καὶ οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες ἐφεξῆς· ὕτω δὴ συνέβαινε τὸν Εὐμένη εἰσιόντα πάντας ἐκείνυς ἡγεμόνας ὑποδέχεσθαι, μεθ᾽ ὧν Ἀντιγένης καὶ [83] Τευταμάτης, οἱ ϛρατηγοὶ τῶν Ἀργυρασπίδων, ἐβάδιζον τῷ μὲν ἔργῳ πρὸς Εὐμένη, τῇ δὲ τιμῇ πρὸς Ἀλέξανδρον.

γ' Εὐμένης ἐν τῇ Περσίδι τὺς ϛρατιώτας ὁρῶν ὑπὸ Πευκέϛυ δημαγογυμένυς οἴνῳ, καὶ διανομαῖς, δεδοικὼς μὴ περισπάσῃ πᾶσαν τὴν ἡγεμονίαν, ἐπιϛολὴν προήνεγκεν ὡς παρὰ Ὀρόντυ τῦ σατράπυ τῆς Ἀρμενίας γεγραμμένην Συρίοις γράμμασι, δηλῦσαν ὡς Ὀλυμπιὰς ἐξ Ἠπείρυ κατελθῦσα τὸν υἱὸν ἄγυσα τὸν Ἀλεξάνδρυ, [84] βιαίως [85] Μακεδονίαν ἔχει Κασσάνδρυ ἀναιρεθέντος. Μακεδόνες ταῦτα ἀκύσαντες, Πευκέϛυ μὲν ἐπελάθοντο, τὴν δὲ Ἀλεξάνδρυ μητέρα καὶ τὸν υἱὸν μετὰ πολλῆς ἡδονῆς καὶ χαρᾶς [86] βασιλέας ἀνηγόρευον.

δ' Εὐμέ-

83 *Cant.* Τευτάμης. 84 Apud Diodorum, unde hæc deſcripta videntur, non eſt βιαίως, ſed κυρίως. *Caſaub.* 85 *u. c.* Μακεδονίας. ἀναιρεθέντος neuter agnoſcit. 86 Nec Mſſ. nec *Interpres* βασιλέας agnoſcunt.

rent. Hæc ad dictum modum apparabant. Eumenes vero ſuum juxta Alexandri tabernaculum erigebat, aliique duces ex ordine deinceps. Sic accidit, ut Eumenes ingreſſus, omnes duces exciperet: cum quibus Antigenes etiam et Teutamates, Argyraſpidum duces, commeabant, ſi rem ſpectes, ad Eumenem: ſi honorem, ad Alexandrum.

3 Eumenes cum in Perſide milites videret a Peuceſte ſollicitari vino et largitionibus, metuens ne univerſum imperium ad ſe transferret, litteras protulit, quaſi ab Oronte Armeniæ ſatrapa Syriacis characteribus ſcriptas, in eam ſententiam: Olympiadem ex Epiro deſcendere, et Alexandri filium adducere, atque vi Macedoniam tenere, Caſſandro ſublato. Macedones his auditis, Peuceſtem e memoria depoſuerunt: Alexandri vero matrem, ejusque filium ſumma cum voluptate et gaudio promulgarunt.

4 Eu-

δ' Εὐμένης ἐν τῇ Περσίδι τὴν δύναμιν ἀφῆκε κατὰ κώμας χειμάζουσαν· Ἀντίγονος τοῦτο πυθόμενος ἐπήρχετο. 87 Πευκέστης πέμψας ἤγγειλεν Εὐμένει· ὁ δὲ τοὺς ἡγεμόνας ἐκέλευσε νύκτωρ μετὰ τῶν ἰδίων παίδων, πῦρ ἐν ἀγγείοις ἔχοντας τὰ μετέωρα τῆς χώρας καὶ ἄποπτα περιιππεύσαντας ἐπὶ στάδια ἑβδομήκοντα, 88 διϊστάντας ἀπ' ἀλλήλων ὅσον πήχεις εἴκοσιν, ὕλην ἱκανὴν καῦσαι, τὰ δὲ πυρὰ καίειν, πρώτης μὲν φυλακῆς δαψιλῆ, δευτέρας δὲ ἐλάττω, τρίτης δὲ μικρὰ παντάπασιν· ὡς τὴν μίμησιν ἀληθινῇ στρατοπεδείᾳ προσεοικέναι. ταῦτα ὁρῶντες οἱ περὶ τὸν Ἀντίγονον, ἐνόμισαν συνῆχθαι τῷ Εὐμένει τὴν δύναμιν ἅπασαν. καὶ μὴ θαῤῥήσαντες ἐπελθεῖν, ἄλλην ὁδὸν ἐτράποντο, τὴν οὐ κατεχομένην ὑπὸ τῶν πολεμίων.

ε' Εὐμένης τοὺς στρατιώτας βουλομένους ἁρπάσαι τὴν ἀποσκευὴν τῶν πολεμίων, ἀπέτρεπεν, ὡς οὐ συμφέρει· ἐπεὶ δ' οὐκ ἔπειθεν, αὐτὸς πέμψας ὡς τοὺς πολεμίους, προεῖπεν αὐτοῖς τὴν ἀποσκευὴν φυλάττειν· ἰδόντες οἱ στρατιῶται φυλακὰς ἀσφαλεστέρας, ἀπέσχοντο.

ΚΕΦ. Θ.

87 MSS. Εὐμενὴς πέμψας ἤγγειλεν αὐτῷ. τοὺς κ. τ. λ.
88 MSS. διαστάντας.

4 Eumenes in Perside copias dimisit vicatim hibernatum. Antigonus hoc audito, viam ad eos cum infesto exercitu adfectabat. Peucestes missis nuntiis certiorem Eumenem fecit. Præcepit is vero, ut duces nocturno tempore cum suis pueris ignem in testis ferentes, sublimiora regionis loca, et e longinquo conspicua equis peragrarent ad septuaginta stadia: relictoque inter se viginti cubitorum spatio, plurimam materiam incenderent, ignesque facerent prima quidem vigilia largiores, secunda tenuiores, tertia prorsus exiles, sic ut imitatio veram castrametationem referret. Hæc cernentes Antigoni milites, omnes copias ab Eumene contractas in unum locum arbitrabantur: neque ausi in eos impetum facere, aliam viam capesserunt, quæ ab hostibus non tenebatur.

5 Eumenes milites hostium impedimenta diripere paratos deterrebat, et non prodesse affirmabat. Cum vero persuadere non posset, ipse misit ad hostes, præmonuitque ut impedimenta summa cura tuerentur. Milites conspicati præsidia firmiora a proposito destiterunt.

ΚΕΦ. Θ.

ΣΕΛΕΥΚΟΣ.

Σέλευκος Ἀντιγόνῳ παρετάσσετο. ἦν ἴση τῆς μάχης ἡ κρίσις. ἐπεὶ δὲ νὺξ [89] προΐει, ἔδοξεν ἀμφοῖν [90] δεῖν εἰς τὴν ὑστεραίαν ὑπερβαλέσθαι. οἱ μὲν Ἀντιγόνου στρατοπεδεύουσιν ἀφοπλισάμενοι. Σέλευκος δὲ προσέταξεν τοῖς αὐτοῦ στρατιώταις [91] ἐνόπλοις δειπνῆσαι, καὶ κοιμηθῆναι, τὸ σχῆμα τῆς τάξεως φυλάσσοντας. ὄρθρος ἦν βαθὺς οἱ μὲν Σελεύκειοι προσῆλθον ὡπλισμένοι, καὶ συντεταγμένοι. οἱ δὲ Ἀντιγόνειοι καταληφθέντες ἄοπλοι, καὶ ἀσύντακτοι, ταχέως τοῖς πολεμίοις τὸ νῖκος ἔδωκαν.

β′ Σέλευκος ἀντεστρατοπέδευε Δημητρίῳ. ἀλλ᾽ ὁ μὲν μέγα φρονῶν Σέλευκος· ἀπεγνωκὼς δὲ τῶν πραγμάτων Δημήτριος· νὺξ ἦν· ἔδοξε νυκτομαχῆσαι Δημητρίῳ, ὡς [92] ἐξ ἐπινοίας τι κατεργασομένῳ· προθύμως ὑπήκουον οἱ στρατιῶται, τὸ παράλογον τὸ τῆς ἐπιθέσεως ἐφόδιον ὑστάτης ἐλπίδος ἔχοντες· οἱ μὲν δὴ ἀνακινούμενοι ὡπλίζοντο· Αἰτω-

89 Scribe προσήει. *Casaub.* προήει. *Cant.* 90 Verbum δεῖν uterque Codex non agnoscit. 91 ἐν ὅπλοις. *Caſ.* 92 Ἐξαπιναίως. conject. *Caſaub.*

CAP. IX.

SELEUCUS.

Seleucus cum Antigono prælium committebat, erat pugna æqualis. Ingruente vero nocte, visum est utrisque conflictum in posterum diem differre. Interea milites Antigoni armis exuti, castrametabantur. At Seleucus præcepit suis militibus, ut in armis cœnam sumerent, et somnum caperent, atque aciei figuram conservarent. Summo mane Seleucii accedebant armati, acie instructa. Antigonei vero circumventi, inermes et dissipati, statim victoriam hostibus dederunt.

2 Seleucus contra Demetrium castra figebat. Seleucus quidem magnum animum habebat, Demetrius contra rebus desperatis omnibus, sub nocte statuit præliari, sperans se repentino motu aliquid memorabile facturum. Milites promtissime morem gerebant, et insperato incursu spem alebant. Illi moti armabantur. Ætoli vero

Αἰτωλοὶ δὲ πελτασαὶ Δημητρίȣ δύο νεανίαι ἐντυχόντες προφυλακῇ Σελεύκȣ, τὴν ταχίστην ἄγειν αὐτȣ̀ς ἠξίωσαν ὡς βασιλέα· ἐπεὶ δὲ ἦλθον, ἤγγειλαν τῆς νυκτομαχίας τὴν παρασκευήν· Σέλευκος δείσας μὴ τῆς ὁπλίσεως τῶν στρατιωτῶν ὀξυτέρα τῶν πολεμίων ἡ ἔφοδος γένοιτο, προσέταξε τοῖς μὲν σαλπιγκταῖς τὸ πολεμικὸν σημαίνειν· τοῖς δὲ στρατιώταις ὁπλιζομένοις ἀλαλάξαι μέγιστον· ἕκαστον δὲ ἀνὰ τὴν κλισίαν πῦρ ἐμβαλεῖν τοῖς παρȣ̃σι φρυγάνοις· ὁρῶν Δημήτριος περιλαμπομένην πυρὶ τὴν στρατιὰν, ταῖς σάλπιγξι περιηχȣμένην, ἀλαλαγμὸν ἐγειρȣ́σαν, ὡς ἀντιπαρεσκευασμένην, ȣ̓κ ἐθάῤῥησεν ἐπιθέσθαι.

γʹ Σέλευκος τῶν Δημητρίȣ στρατιωτῶν ἀθύμως διακειμένων, τȣ̀ς ἀνδρωδεστάτȣς τῶν ὑπασπιστῶν ἐπιλεξάμενος, καὶ προστάξας ἐλέφαντας ὀκτὼ διὰ στενῆς ἀτραπȣ̃ παρὰ πλευρὸν τῶν πολεμίων βαδίζων, ἀποῤῥίψας τὸ κράνος, ἀνεβόα, Μέχρι πȣ̃ μαίνεσθε λῃστάρχῳ λιμώσσοντι παραμένοντες, δυνάμενοι πλȣτȣ̃ντι βασιλεῖ μισθοφορεῖν, καὶ βασιλείας μετέχειν ȣ̓κ ἐλπιζομένης, ἀλλὰ παρȣ́σης· τȣ́των ἀκȣ́σαν-

vero scutati Demetrii duo juvenes cum in primas Seleuci excubias incidissent, rogarunt, ut se quamprimum ad regem ducerent. Qui postquam venissent, nocturnique prælii apparatum nuntiassent, metuens Seleucus, ne ante hostes præsto essent, quam suis armandi facultas daretur, tubicines classicum canere jussit. Milites vero inter armandum maxima vociferatione exclamare, et unumquemque in singulis tabernaculis ignem præsentibus sarmentis injicere. Demetrius cum igni circumfulgere exercitum cerneret, tubicinibusque circumsonare, ac vociferationem edere, existimans apparatos ad pugnam esse, non audebat eos aggredi.

3 Seleucus, cum Demetrii milites admodum timidi essent ac trepidi, fortissimos ex satellitibus delegit, et elephantos octo in fronte præposuit, per angustum secessum ad latus hostium incedens, abjecta galea, magna voce exclamabat: Quousque tandem insanietis, prædonumque dominum fame confectum sequemini: cum apud regem divitiis affluentem stipendia merere possitis, et regno non in spe posito, sed præsenti perfrui. His auditis pleri-

κὔσαντες οἱ πλεῖστοι, τὰ δόρατα καὶ ξίφη ῥίψαντες ἀνέσεισαν τὰς χεῖρας, προστεθειμένοι Σελεύκῳ.

δ' Σέλευκος τὴν Σαρδέων ἄκραν ἐπόρθει τὰς ἐν αὐτῇ θησαυρὰς Θεοδότε φυλάσσοντος· τοῦτον θησαυροφύλακα Λυσίμαχος ἔταξε· μὴ δυνάμενος τὴν ἄκραν ἐχυρὰν ὖσαν ἑλεῖν, ἐκήρυξε τάλαντα ἑκατὸν δώσειν τῷ κτείναντι Θεόδοτον. ἦν ὖν καὶ τῶν στρατιωτῶν πολλοῖς ἐπιθυμία τῶν ἑκατὸν ταλάντων· καὶ τῷ Θεοδότῳ πρὸς τὰς στρατιώτας ὑποψία καὶ φόβος· ὁ μὲν ὖν ὐδὲ προήει· πολλοὶ δὲ ἠγανάκτεν ἀπιστέμενοι· τοιαύτης ταραχῆς ὔσης, φθάσας Θεόδοτος, πυλίδα νύκτωρ ἀνοίξας, εἰσαγαγὼν Σέλευκον, ἐξέδωκεν αὐτῷ τὰς θησαυρὰς.

ε' Σέλευκος Δημητρίε στρατοπεδεύοντος ὑπὸ τοῖς λόφοις Ταύρε, δεδοικὼς μὴ λαθὼν ἐπὶ Συρίας ἀναχωρήσῃ, ἔπεμψε Λυσίαν μετὰ πολλῶν Μακεδόνων ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ ὑπερκείμενα τῶν Ἀμανίδων πυλῶν, ᾗ τὴν πορείαν ἔμελλε ποιεῖσθαι, προστάξας πυρὰ καῦσαι πολλά. Δημήτριος προκατειλημμένας ὁρῶν τὰς τόπας, τῆς πορείας ταύτης ἀπετράπετο.

ς' Σέλευ-

plerique haſtas atque enſes abjecerunt, comploſisque manibus Seleuco acceſſerunt.

4 Seleucus Sardenſium arcem oppugnabat. In ea Theodotus præerat cuſtos theſauris, quod officium ei a Lyſimacho demandatum fuerat. Cum arcem ob munitionem capere non poſſet, proclamari juſſit, ſe centum talenta daturum ei, qui Theodotum occidiſſet. Unde factum eſt, ut et milites multos centum talentorum cupiditas invaderet, et Theodotus valde ſuſpectos haberet milites, ac ab illis ſibi metueret. Hic igitur ne prodiit quidem in publicum, ob eam cauſſam. Vulgus vero moleſte ferebat, ſibi fidem non haberi. in hac omnium perturbatione, Theodotus antevertens, noctu portam aperuit, et introducto Seleuco theſauros ei tradidit.

5 Seleucus, Demetrio ſub collibus Tauri caſtrametante, metuens, ne clam Syriam verſus diſcederet, Lyſiam cum magna Macedonum manu in montes Amanidis anguſtiis impendentes miſit, qua iter erat facturus, mandans ut plurimos ignes incenderent. Demetrius cum hæc loca præoccupata eſſe videret, profectione deſtitit.

6 Seleu-

ϛ′ Σέλευκος ἐς Κιλικίαν φυγὼν, ἐκ τῆς μάχης τῆς πρὸς τὰς βαρβάρας, ἵνα μηδὲ οἱ φίλοι μάθοιεν ὅτι μετ᾽ ὀλίγων τυγχάνει φεύγων, Ἀμακτιόνος τῦ ἡγεμόνος [93] τῆς βασιλικῆς ἤδη ὁπλοφόρος εἶναι προσεποιήσατο, ἐσθῆτα λαβὼν ἁρμόζυσαν ὁπλοφόρυ σχήματι· ἐπεὶ δὲ πολὺ πλῆθος συνῆλθεν ἱππέων καὶ πεζῶν· τότε τὴν βασιλικὴν στολὴν ἀναλαβὼν, ἑαυτὸν τοῖς στρατιώταις ἔδειξεν.

ΚΕΦ. Ι.

ΠΕΡΔΙΚΑΣ.

Περδίκας Ἰλλυριῶν καὶ Μακεδόνων πολεμύντων, ἐπειδὴ πολλοὶ Μακεδόνες ἡλίσκοιτο ζωγρεῖν, καὶ οἱ λοιποὶ λύτρων ἐλπίδι πρὸς τὰς μάχας ἦσαν ἀτολμότεροι· ἐπεκηρυκεύσατο περὶ λύτρων, ἐντειλάμενος τῷ κήρυκι ἐπανελθόντι ἀγγεῖλαι, ὡς ἄρα λύτρα Ἰλλυριοὶ μὴ προσίοιντο. ἀλλὰ ψηφίσειν τὰς αἰχμαλώτας κτιννύειν. οἱ δὴ Μακεδόνες ἀπογνόντες τῆς διὰ τῶν λύτρων σωτηρίας, εὐτολμότεροι πρὸς τὰς μάχας ἐγένοντο· ὡς ἐν μόνῳ τῷ νικᾷν ἔχοντες τὸ σώζεσθαι.

β′ Περ-

93 Scribendum forte τῆς βασιλικῆς ἴλης. *Masv.*

6 Seleucus, cum in Ciliciam fugisset e prælio, quod cum barbaris commiserat, ut ne amici quidem intelligerent, eum cum paucis se fugæ mandare, Amactionis ducis regiæ jam armigerum se esse simulabat, sumta veste ad habitum armigeri accommodata. Postea cum magna multitudo equitum, peditumque confluxisset, tum recepta stola regia, seipsum militibus conspiciendum agnoscendumque præbuit.

CAP. X.

PERDICCAS.

Perdiccas, Illyriis et Macedonibus bellum gerentibus, cum multi Macedones caperentur vivi, reliqui etiam redemtionis spe ad pugnam minus alacres erant. Quibus legationem inter se de redemtionis pretio mittentibus, præcepit legato, ut reversus nuntiaret, Illyrios redemtionis pretium non accepturos, sed condemnatos captivos morte affecturos. Macedones desperata salute redemtione obtinenda, audaciores ad pugnandum reddebantur, quippe quibus in sola victoria salus posita esset.

2 Per-

β' Περδίκκας Χαλκιδεῦσι πολεμῶν ἀργυροῦ νομίσματος ἀπορούμενος, χαλκόκρατον κασσίτερον ἐχάραξε· καὶ οὕτως ἦν μισθοφορὰ τοῖς στρατιώταις· οἱ μὲν ἔμποροι τὸ βασίλειον νόμισμα ἐλάμβανον· ἐπεὶ δὲ ἦν ἀχρεῖον ὑπὲρ τοὺς ὅρους 94 ἀντεφόρτιζεν καρποὺς τοὺς ἐπιχωρίους.

ΚΕΦ. ΙΑ.

ΚΑΣΣΑΝΔΡΟΣ.

Κάσσανδρος Νικάνορα φρουροῦντα τὴν Μουνυχίαν, καὶ πρὸς αὐτὸν κακοήθως ἔχοντα, τέχνῃ συνέλαβεν· ἀποπλεῖν τῆς Ἀττικῆς προσεποιήσατο· μέλλοντι δὲ αὐτῷ τοῦ σκάφους ἐπιβαίνειν προσελθὼν γραμματοφόρος, ἐπέδωκε γράμματα περὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ φίλων, ὡς Μακεδόνων αὐτὸν καλούντων ἐς τὴν βασιλείαν διὰ τὴν πρὸς Πολυσπέρχοντα ὀργήν· ταῦτα ἀναγνοὺς Κάσσανδρος, φαιδρὸς καὶ περιχαρὴς ἐγένετο. καὶ τὸν Νικάνορα παραπέμποντα ἐπισπασάμενος εὐηγγελίσατο. καὶ, νῦν, ἔφη, ἄλλων ἡμῖν πέρὶ τῶν πραγμάτων ἐστὶ βουλευτέον· καὶ κοινῇ γνώμῃ τὴν ἀρχὴν διατά-

94 Scribendum ἀντεφόρτιζον. *Caſ.*

2 Perdiccas cum Chalcidenſibus bellum gerens, deſtitutus argenteo numiſmate, ſtannum ære mixtum ſignavit, atque ita ſtipendium militibus ſuppetebat. Mercatores regium numiſma accipiebant. Cum vero extra fines nulli eſſet uſui, pro his regionis ſuæ frumenta ac fructus reddidit.

CAP. XI.

CASSANDER.

Caſſandar Nicanorem præſidentem Munichiæ, et iniquo animo adverſus ſe affectum, dolo cepit. Etenim ſe diſceſſurum ex Attica cum navibus præ ſe ferebat. Cui jam conſcenſuro navim, tabellarius litteras reddidit ab amicis, qui eſſent in Macedonia, quarum hæc erat ſententia: Macedones eum ad regnum capeſſendum arceſſere, propter civium in Polyſperchontem odium. His lectis, Caſſander lætabundus atque hilaris factus eſt. Et Nicanorem comitantem complexus gratulabatur: et, nunc, ajebat, nobis de aliis rebus conſultandum eſt, ac de communi ſententia imperium ordinan-

διατάξωμεν· ταῦτα λέγων ἡσυχῇ παρήγαγεν αὐτὸν εἴς τινα τῶν πλησίον οἰκιῶν, ὡς μόνῳ περὶ μεγάλων ἀπορρήτων διαλεγόμενος· ἦν δ' ἐπὶ τῆς οἰκίας ἀποκεκρυμμένος λόχος ὑπασπιστῶν, οἱ συλλαβόντες Νικάνορα ἐφρούρουν· Κάσσανδρος δὴ παραχρῆμα συνήγαγεν ἐκκλησίαν· καὶ τοῖς βουλομένοις κατηγορῆσαι Νικάνορος ἐπέτρεψε· παρὰ δὲ τὸν καιρὸν τῆς κατηγορίας τὴν Μουνυχίαν 95 ἀνωχυρώσατο. Νικάνορος ἀδεῶς πολλὰ δράσαντος παρανόμως, θάνατον οἱ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας κατεψηφίσαντο.

β' Κάσσανδρος ὁμοῦ μὲν ἐπολιόρκει Σαλαμῖνα, ὁμοῦ δὲ καὶ Ἀθηναίοις ἐναυμάχησε· νικήσας τῇ ναυμαχίᾳ ὅσους μετ' Ἀθηναίων εἷλε Σαλαμινίους ἄνευ λύτρων ἀφῆκε· πυθόμενοι δὲ οἱ τὴν Σαλαμῖνα οἰκοῦντες προσεχώρησαν Κασσάνδρῳ, πιστεύσαντες αὐτοῦ τῇ φιλανθρωπίᾳ.

γ' Κάσσανδρος Ὀλυμπιάδα καθείρξας ἐς Πύδναν τῆς Μακεδονίας, ἐπολιόρκει πολέμῳ. Πολυσπέρχων νύκτωρ ἔπεμψε πεντηκοντήρη πλησίον ὑφορμοῦσαν. ἧς ἐπιβῆναι τὴν Ὀλυμπιάδα προὔτρεπε διὰ γραμμάτων· ὁ γραμματοφόρος

95 *Vulgata* ὀχυρώσατο. *Cant.* ἀνεχυρώσατο. *Interpres videtur legisse* ἀνεχειρώσατο.

nandum. Hæc dicens, tacite perduxit eum in vicinam quandam domum, ac si cum solo de rebus magnis et arcanis differere vellet. Erat autem in domo manipulus satellitum abstrusus, qui comprehensum Nicanorem custodiverunt. Cassander extemplo concionem convocavit, iis que qui Nicanorem vellent accusare, potestatem concessit. Interea dum in eum crimina conferuntur, Munychiam recepit. Nicanori vero, qui multa scelera contra jus et fas licenter patraverat, mortem in concione adjudicarunt.

2 Cassander eodem tempore Salaminem oppugnabat, et cum Athenienfibus navali prælio confligebat, parta victoria, omnes, quotquot cum Athenienfibus vicerat, Salaminios sine redemtionis pretio misit. Qua re audita, qui Salaminem habitabant, freti humanitate Cassandri, se ei dediderunt.

3 Cassander Olympiadem conclusam in Pydnam Macedoniæ civitatem, bello oppugnabat. Polysperchon noctu misit navem quinquaginta remorum proxime appellentem, Olympiademque ut eam conscenderet, per litteras

φόρος ἁλοὺς ἀχθεὶς παρὰ Κάσσανδρον ὡμολόγει [96] τὴν πρᾶξιν ἐφ' ἣν ἐςέλλετο· ὁ δὲ τὴν μὲν ἐπιςολὴν ἐσφραγισμένην τῇ σφραγῖδι τῇ Πολυσπέρχοντος ἐκέλευσεν αὐτὸν εἰσκομίσαι· μὴ μέν τοι προσειπεῖν ὡς Κάσσανδρος ταῦτα ἔγνω· καὶ ὁ μὲν εἰσεκόμισε· Κάσσανδρος δὲ τὴν πεντηκοντήρη συλλαβὼν, ἐποίησεν ἀφανῆ· Ὀλυμπιὰς πιςεύσασα τῇ σφραγῖδι τῇ Πολυσπέρχοντος καὶ τοῖς γράμμασι, τῆς πόλεως προελθοῦσα νύκτωρ, οὐχ εὑροῦσα τὴν πεντηκοντήρη, ὡς δὴ καὶ Πολυσπέρχοντος ἐξαπατῶντος, ἠθύμησεν, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὴν, καὶ τὸ ἄςυ τὸ [97] Πυδναῖον Κασσάνδρῳ.

δ' Κάσσανδρος ἀπὸ τῆς Ἰλλυρίδος ἐπανιὼν, [98] ἐπισχὼν ὁδὸν ἡμέρας Ἐπιδάμνου, τὴν δύναμιν [99] ὑπογράψας, ἱππέας καὶ πεζοὺς πέμψας, ἐνέπρησε κώμας ὑψηλὰς κειμένας ἐπὶ τῶν ὁρίων Ἰλλυρίδος καὶ Ἀτινταννίδος, [100] καταφρονήσασαν τοῖς Ἐπιδαμνίοις. οἱ μὲν δὴ νομίσαντες ἀπεληλυθέναι Κάσσανδρον, προγεωργίαις προσεῖχον· ὁ δὲ τὴν

96 Mſſ. τὴν τάξιν. et ſic quoque Codd. *Caſaub.* 97 Πυδναίων *Cant.* 98 *Caſaub.* in margine ἀπέχων. 99 Mſſ. cum *Interprete* ἀπογράψας. ſed legendum cum *Caſaub.* ὑποκρύψας. 100 Legendum cenſeo τὰς συμφρονησάσας τοῖς Ἐπ. vel τὰς ταυτὰ φρονησ. *Caſ.*

ras hortabatur. Tabellarius captus, et ad Caſſandrum adductus, confitebatur, qua de cauſſa miſſus eſſet. Ille litteras obſignatas Polyſperchontis ſigillo, eum intro ferre juſſit, neque dicere, quod Caſſander eas legiſſet. Qui cum intro ferret, Caſſander navem quinquaginta remorum interceptam de medio removit. Olympias habita fide Polyſperchontis ſigillo et litteris, ſub noctem ex urbe progreſſa, cum navem quinquaginta remorum non reperiret, inſigniter doluit, et ſe a Polyſperchonte quoque deceptam exiſtimavit: atque ſeipſam, urbemque Pydnenſium Caſſandro tradidit.

4 Caſſander ab Illyride revertens, cum abeſſet unius diei itinere ab Epidamno, copias equeſtres, pedeſtresque deſcripſit, iisque miſſis incendit vicos excelſos, poſitos in finibus Illyridis et Atintanidis, qui cum Epidamniis fecerant. Illi diſceſſiſſe Caſſandrum arbitrati, progrediebantur ex urbe, colendoque

τὴν κεκρυμμένην δύναμιν ἀνασήσας, ἀπὸ μὲν τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἔλαβεν οὐκ ἐλάττους ἀνδρῶν δισχιλίων· καὶ τὰς πύλας δὲ τῆς πόλεως ἀνεῳγμένας εὑρὼν, ἐπεισελθὼν τὴν Ἐπίδαμνον κατέσχεν.

ΚΕΦ. ΙΒ.

ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ.

Λυσίμαχος Αὐταριατῶν τὰς ἀποσκευὰς ἀπολεσάντων ἐν τῇ πρὸς Δημήτριον μάχῃ 101 περὶ Λάμψακον, φοβηθεὶς μή τι νεωτερίσωσιν οἱ βάρβαροι, πάντα ὅσα εἶχον ἀπολέσαντες, προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω τοῦ χάρακος, ὡς ἐπὶ σιτομετρίαν, σύνθημα δοὺς ἀπέκτεινεν ἅπαντας. ἦσαν ἄνδρες πεντακισχίλιοι.

β' Λυσίμαχος Ἀμφιπόλεως κρατήσας Ἀνδραγάθου προδόντος, πολλὰ καὶ μεγάλα χαρισάμενος αὐτῷ, μείζονα δὲ ὑποσχόμενος, ἐὰν εἰς τὴν Ἀσίαν αὐτῷ συναποδημήσῃ. ἐπεὶ δὲ πρὸς ταῖς Θρακείαις πύλαις ἐγένετο, οὐ μόνον πάντα ὅσα ἐτύγχανεν ἔχων ἀφείλετο· ἀλλὰ καὶ αὐτὸν βασανίσας ἀπέκτεινεν.

γ' Λυ-

101 περὶ λάμψακα. MSS.

doque ruri operam dabant. At ille occultis copiis excitatis, non minus mille viris eorum, qui extra urbem erant, cepit: cumque portas urbis patefactas repetisset, ingressus Epidamno potitus est.

CAP. XII.

LYSIMACHUS.

Lysimachus, cum Autariatæ suis impedimentis spoliati essent in pugna cum Demetrio ad Lampsacum facta, metuens, ne quid novarum rerum inciperent barbari omnibus possessionibus exuti, productos eos extra vallum, tanquam ad frumenti distributionem, dato signo omnes ad unum interfecit. Erant universi numero quinquies mille.

2 Lysimachus, cum Amphipolim cepisset Andragathi proditione, multis et magnis eum muneribus ornavit: majoraque promisit, si in Asiam secum una proficisceretur. Postquam vero ad Thracias angustias deventum esset, non solum omnibus bonis, quæ possidebat, eum spoliavit: verum etiam tormentis confectum, vita privavit.

3 Lysi-

γʹ Λυσίμαχος Ἀρίστωνα τὸν Αὐτολέοντος πρὸς Παίονας ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν κατῆγεν, ἵνα γνωρίσαντες τὸ βασιλικὸν μειράκιον προσοῖντο φιλοφρόνως αὐτόν. ἐπεὶ δὲ τὸν Ἀρίστωνα ἔλουεν τὸ βασιλικὸν λουτρὸν ἐπὶ [102] τοῦ Ἀστύκου ποταμοῦ, καὶ τὴν τράπεζαν τὴν βασιλικὴν παρέθηκαν παρὰ τὸ πάτριον ἔθος· Λυσίμαχος ἐσήμηνεν ἐξοπλίσασθαι. Ἀρίστων μὲν φυγὼν ἀφιππάσατο εἰς τὴν [103] Σαρδιέων· Λυσίμαχος δὲ Παιονίαν κατέσχεν.

ΚΕΦ. ΙΓ.

ΚΡΑΤΕΡΟΣ.

Κρατερὸς, Τυρίων ἐπιθεμένων, τοῖς ἐργαζομένοις τὸ χῶμα Μακεδόσι [104] τροπῆς αὐτῶν γενομένης ὑποχωρεῖν παρήγγειλεν· ἐπεὶ δὲ οἱ Τύριοι σφοδρῶς ἐπὶ μακρὸν διώξαντες ἔκαμον· ἐσήμηνεν ἀναστρέψαντας ἐμβαλεῖν τοῖς Τυρίοις. αὐτίκα δὴ οἱ μὲν διώκοντες ἔφευγον· οἱ δὲ φεύγοντες ἐδίωκον.

ΚΕΦ. ΙΔ.

102 Interpres legerat Ἀριστίβου. *Masv.* mavult Ἀρίσβου, sed ἀστύκου videtur esse adjectivum. 103 Mss. Σαρδανέων. 104 Mss. πρὸ τῆς.

3 Lysimachus Aristonem Autoleontis filium ad Paeonas in paternum regnum deduxit, ut cognito regio juvene, benevole et amice eum exciperent. Ubi vero Aristonem regio lavacro in Aristibo fluvio lavissent, et mensam regiam more patrio apposuissent, Lysimachus signum suis dedit, ut sese armarent, Ariston correpta fuga ad Sardenses equo evasit. Ita Lysimachus Paeoniam obtinuit.

CAP. XIII.

CRATERUS.

Craterus, Tyriis Macedones in muniendo vallo occupatos adorientibus hisque fugientibus, mandavit, ut longius recederent. Postquam vero Tyrii longa persecutione vehementer essent defatigati, signum dedit suis, ut conversi in Tyrios impetum facerent: statimque persequentes fugerunt, et fugientes persecuti sunt.

CAP. XIV.

ΚΕΦ. ΙΔ.

ΠΟΛΥΣΠΕΡΧΩΝ.

Πολυσπέρχων τὰ ὄρια φυλασσόντων Πελοποννησίων, τοὺς αὑτοῦ στρατιώτας προὔτρεψε πρὸς τὸν κίνδυνον, πῖλον Ἀρκαδικὸν ἐπιθέμενος, καὶ τρίβωνα διπλοῦν ἐμπορπησάμενος, καὶ βακτηρίαν λαβὼν ἔφη πρὸς αὐτούς· πρὸς οὓς μὲν κινδυνεύειν μέλλομεν, ὦ συστρατιῶται, τοιοῦτοι τυγχάνουσιν ὄντες. ταῦτα δὲ ἀποθέμενος, καὶ τὴν πανοπλίαν λαβών· οἱ δὲ μέλλοντες πρὸς αὐτοὺς πολεμεῖν, τοιοῦτοι, μέχρι νῦν πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀγῶνας νενικηκότες· ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται ἠξίωσαν μηκέτι μέλλειν· ἀλλ᾽ εὐθὺς ἄγειν ἐπὶ τὴν μάχην.

ΚΕΦ. ΙΕ.

ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΣΕΛΕΥΚΟΥ.

Ἀντίοχος βουλόμενος κρατῆσαι Δαμασκοῦ, ἣν ἐφύλασσε Δίνων Πτολεμαίου στρατηγὸς, ἐπήγγειλε τῇ στρατιᾷ, καὶ τῇ χώρᾳ πάσῃ, Περσικὴν ἑορτὴν θαλιάζειν· προστάξας ἅπασι τοῖς ὑπάρχοις ἀμφιλαφῆ κομίζειν εὐωχίας παρασκευήν.

CAP. XIV.

POLYSPERCHON.

Polyſperchon Peloponneſiis aditum obſidentibus, milites ſuos ad periculum adeundum confirmavit. Pileum Arcadicum impoſuit, et tunicam duplicem indutus, acceptoque baculo, dixit ad eos: Qui nos in periculum invocant, o commilitones, ejusmodi ſunt homines. Poſt, his depoſitis, et armatura recepta: Qui vero cum iis manum conferent, inquit, ejusmodi, uſque in hoc tempus multorum, magnorumque bellorum victores. Quo audito, milites obſecrabant, ne amplius moram aliquam interponeret, ſed recta ad ineundam pugnam duceret.

CAP. XV.

ANTIOCHUS SELEUCI FILIUS.

Antiochus volens Damaſcum in ſuam poteſtatem redigere, quam Dinon Ptolemæi dux cum præſidio tenebat, præcepit exercitui atque univerſæ regioni, ut feſtum diem Perſarum ſumma celebritate agerent: mandavitque omnibus principibus, ut copioſum adferrent convivii

σκευήν. ἐφ᾽ ᾗ πανταχοῦ πανηγυρίζοντος Ἀντιόχου μετὰ πάντων, καὶ ὁ Δίνων πυνθανόμενος τὴν τρυφὴν τῆς ἑορτῆς, ἐχάλασε τὸ σφοδρὸν τῆς φυλακῆς. Ἀντίοχος δὲ προστάξας ἄπυρα σιτία τεσσάρων ἡμερῶν κομίζειν, ἤγαγε τὴν στρατιὰν, διά τε ἐρημίας, καὶ ἀτραπῶν περικρήμνων καὶ ἀπροσδοκήτως ἐκφανεὶς, αἱρεῖ Δαμασκὸν, Δίνωνος οὐ δυνηθέντος ἀντισχεῖν, Ἀντιόχῳ παρόντι.

ΚΕΦ. Ιϛ.

ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ.

Ἀντίοχος ἐπόρθει Κύψελα Θρᾷτταν πόλιν, ἔχων σὺν αὐτῷ Θρᾳκῶν εὐπατρίδας πολλοὺς, ὧν ἡγοῦντο Τίρις, καὶ Δρομιχαίτης. τούτους κοσμήσας στρεπτοῖς χρυσοῖς, καὶ ὅπλοις ἀργυροπάρτοις προῆλθεν ἐπὶ τὴν μάχην. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν Κυψέλων ἰδόντες τοὺς ὁμοφύλους καὶ ὁμογλώσσους πολλῷ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ κεκοσμημένους, μακαρίσαντες αὐτοὺς τῆς μετ᾽ Ἀντιόχου στρατείας, τὰ ὅπλα καταβαλόντες, Ἀντιόχῳ προσέθεντο· καὶ ἦσαν ἀντὶ πολεμίων σύμμαχοι.

ΚΕΦ. ΙΖ.

apparatum. in quo celebrando cum prorſus occuparetur Antiochus, cum omnibus ſuis: etiam Dinon audito celebritatis luxu, aliquantum de excubiarum diligentia remiſit. Antiochus autem imperans, ut incoctum frumentum ad quatuor dies ſecum portarent, duxit exercitum per ſolitudinem, et vias præcipites, atque ex improviſo irruptione facta, capit Damaſcum, cum Dinon reſiſtere non poſſet Antiocho præſenti.

CAP. XVI.

ANTIOCHUS ANTIOCHI FILIUS

Antiochus oppugnabat Cypſela, Thraciam urbem, multosque ſecum habebat Thraces nobili genere natos, quibus præerant Tiris et Dromichætes. Hos ornavit torquibus aureis, et armis argenteis, atque ſic ad pugnam faciendam prodiit. Illi proſpicientes e Cypſelis cives ſuos et patria lingua utentes, multo auro argentoque exornatos, beatos eos prædicabant, qui ſub Antiocho ſtipendia mererent, et abjectis armis, Antiocho ſe dediderunt, et pro hoſtibus ſocii facti ſunt.

CAP. XVII.

ΚΕΦ. ΙΖ.

ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΙΕΡΑΞ.

Ἀντίοχος Σελεύκου τοῦ ἀδελφοῦ ἀποστὰς ἔφυγεν εἰς τὴν μέσην τῶν ποταμῶν. ὅτε καὶ αὐτὸν τὰ τῶν Ἀρμενίων ὄρη διελθόντα φίλος ὢν Ἀρσάβης ὑπεδέξατο· στρατηγοὶ Σελεύκου Ἀχαιὸς καὶ Ἀνδρόμαχος μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐδίωκον· πολλὴ μὲν αὐτῶν ἐγένετο ἡ παράταξις· τέλος τρωθεὶς Ἀντίοχος ὑποφεύγει ἐς τὴν ὑπερκειμένην ὑπώρειαν τῆς στρατιᾶς, ἢ ἦν [105] ὁμαλεῖ στρατοπεδεύουσα ὑπὸ ταῖς λαγόσι τοῦ ὄρους. Φήμην δὲ διέδωκεν ὡς Ἀντίοχος ἐν τῇ μάχῃ πεπτώκει· τῆς δὲ στρατιᾶς οὐκ ὀλίγον μέρος νύκτωρ ἐκέλευσε καταλαβέσθαι τὰς ὑπωρείας· μεθ' ἡμέραν πρεσβευτὰς ἔπεμψαν οἱ Ἀντιόχου στρατιῶται, Φιλέταιρον ἡγεμόνα Κρῆτα, καὶ Διονύσιον Λυσιμαχέα, ὑπόσπονδον Ἀντιόχου τὸ σῶμα αἰτούμενοι, καὶ σφᾶς αὐτοὺς, καὶ τὰ ὅπλα παραδιδόντες. Ἀνδρόμαχος οὐδέπω μὲν ἔφη τὸ Ἀντιόχου σῶμα εὑρέσθαι. ζητεῖσθαι δὲ πεπτωκὸς εἴτω ἐν τοῖς δεσμοῖς.

105 Deest ἐν, quod si addas, omnia sunt plana. Particula δὲ post Φήμην cum utroque Codice omitti potest.

CAP. XVII.

ANTIOCHUS HIERAX.

Antiochus a Seleuco fratre defectione facta, profugit in Mesopotamiam. Itaque eum Armeniorum montes transgressum, Arsabes, cum quo ei amicitia intercedebat, excepit. Duces Seleuci Achæus et Andromachus cum infinitis copiis persequebantur, et magno quidem impetu manum conserebant. Tandem Antiochus accepto vulnere, profugit in montis colles inferiores, qui imminebant exercitui in planitie sub lateribus montis castrametanti: et famam divulgavit, Antiochum in prælio cecidisse. Exercitus vero non exiguam partem noctu colles montis inferiores occupare jussit. Sequenti die legatos miserunt Antiochi milites, Philetærum Cretensem, et Dionysium Lysimacheum, certisque conditionibus Antiochi corpus ad sepeliendum postularunt, seipsos atque arma tradentes. Andromachus nondum, inquit, Antiochi corpus inventum est: quærerent cadaver apud se in vinculis: se missurum, qui arma et milites acciperent. Ve-

δεσμοῖς. πέμψειν δὲ τοὺς παραληψομένους τά τε ὅπλα καὶ τοὺς στρατιώτας. ἧκον ἄνδρες τετρακισχίλιοι, οὐ πρὸς μάχην ἐσκευασμένοι, ἀλλὰ πρὸς παράληψιν αἰχμαλώτων ἐσταλμένοι· ἐπεὶ δὲ ὑπὸ ταῖς λαγόσι τοῦ ὄρους ἐγένοντο, οἱ τὰς ὑπωρείας προκαταλαβόντες, ἄνωθεν ἐπιχυθέντες πολὺν αὐτῶν φόνον εἰργάσαντο. Ἀντίοχος δὲ σχῆμα τὸ βασίλειον ἀναλαβὼν, ἐπεφάνη, δείξας αὑτὸν καὶ ζῶντα καὶ νικῶντα.

ΚΕΦ. ΙΗ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ.

Φίλιππος Ῥοδίων πόλιν ἐν τῇ περαίᾳ Πρινασσὸν ἐπόρθει· τῶν δὲ τειχῶν καρτερῶν ὄντων, ἐπεχείρησεν ὑπορύττειν· πέτρας δὲ στερεωτάτης ἐν τῇ διώρυχι φανείσης, καὶ τοῖς μεταλλευτικοῖς ὀργάνοις μηδαμῶς εἰκούσης, ἐκέλευσε Φίλιππος μεθ' ἡμέραν μὲν ἐπὶ τὴν διωρυχὴν καταβαίνειν· τοῖς ὑπορυττομένοις δὲ καὶ προκαλύμματα ὑπερέτεινεν, ὡς βουλόμενος λανθάνειν· τὰ δὲ ἦν ἄρα φανερὰ τοῖς πολεμίοις ἀπὸ τῶν τειχῶν ὁρῶσι· νύκτωρ δὲ ἐκέλευσε τοὺς στρατιώτας ἀπὸ σταδίων ὀκτὼ, ἢ δέκα, ἔκ τινος βαθείας φάραγγος

nerunt quatuor millia virorum, non ad pugnam faciendam parati, sed ad accipiendos captivos instructi. Qui postquam ad latera montis venissent, hi qui colles occuparant, desuper effusi, magnam eorum stragem ediderunt. Antiochus vero regio habitu recepto apparuit, et viventem et vincentem se ostendens.

CAP. XVIII.

PHILIPPUS DEMETRII FILIUS.

Philippus Rhodiorum urbem in Peræa i. e. in opposita continente, Prinassum oppugnabat. Muros insigni firmitudine præditos, conatus est suffodere. Cum autem inter suffodiendum solidissima petra se offerret, et fossorum instrumentis nequaquam cederet, Philippus interdiu in foveam jussit descendere. Eos vero qui opus faciebant, etiam tegumentis extensis occultabat, ut putaretur velle eos occultare. Hæc autem omnia manifesto hostes intuebantur ex muris. Noctu vero imperavit, ut milites a stadiis octo seu decem ex profundo quodam specu agge-

ῥαγγος ἀνακομίζοντας χοῦν μεταβάλλειν πρὸ τοῦ στόματος τῶν ὀρυγμάτων· ἐπεὶ δὲ πολὺς χοῦς ἐγήγερτο σωρηδὸν, μεθ᾽ ἡμέραν, οἱ ἀπὸ τῶν τειχῶν ἰδόντες τοῦτο, [106] ἐκείνῳ ἐπίστευσαν, ὡς ἡ πόλις κάτωθεν ὑπορώρυκται· οὗτος ὁ φόβος ἔπεισεν αὐτοὺς παραδοῦναι Φιλίππῳ τὴν πόλιν· ὕστερον δὲ τὴν ἀπάτην μαθόντες, πολλὰ τὴν αὐτῶν ἄνοιαν κατωδύραντο.

β′ Φίλιππος Δημητρίου πολεμῶν Ἀττάλῳ βασιλεῖ, καὶ Ῥοδίοις, ἀποδρᾶναι κατὰ τὴν θάλατταν βουλευσάμενος, αὐτόμολον Αἰγύπτιον ἔπεμψεν· ὃς ἤγγειλε τοῖς πολεμίοις ὅτι παρασκευάζοιτο διαναυμαχεῖν τῆς ὑστεραίας· καὶ διὰ νυκτὸς πυρὰ πολλὰ ἔκαυσεν ὡς τῆς στρατιᾶς μενούσης. τῶν δὲ ἀμφὶ τὸν Ἄτταλον τὰ πρὸς τὴν ναυμαχίαν παρασκευαζομένων, καὶ την κατὰ τὸν ἔκπλουν φυλακὴν διαλυσάντων, Φίλιππος λαθὼν ἀπέπλευσεν.

ΚΕΦ. ΙΘ.
ΠΤΟΛΕΜΑΙΟΣ.

Πτολεμαῖος Περδίκκου κατὰ Μέμφιν διαβαίνοντος τὸν ποταμὸν, καὶ ἤδη συχνῶν διαβεβηκότων, συναγαγὼν ἐκ τῆς χώρας

106 Cant. ἐκεῖνο.

aggerem adferrent, et ad fauces cuniculorum conjicerent. Multa autem terra acervatim aggeſta interdiu, qui muros defenſabant, id ipſum conſpicati, civitatem inferne ſuffoſam eſſe crediderunt. Is metus eos impulit, ut urbem Philippo dederent. Poſtea vero cognito dolo, multis lacrymis ſuam amentiam deploraverunt.

2 Philippus Demetrii filius bellum gerens cum Attalo rege, et Rhodiis, et quemadmodum per mare effugere poſſet deliberans, transfugam Ægyptium miſit, qui hoſtibus nuntiaret, eum ad navale prælium ſequenti die committendum præparari, noctuque multos ignes fecit, ut manere exercitus videretur. At cum Attali milites ad navalem pugnam ſe inſtruerent, et ex eo loco, per quem exitus navibus erat, præſidia deducerent, Philippus clam omnibus abnavigavit.

CAP. XIX.
PTOLEMÆUS.

Ptolemæus, cum Perdiccas flumen juxta Memphim transmitteret, et jam magna pars tranſiiſſet, contraxit ex omni

χώρας αἰπόλια, συφόρβια, βουκόλια πλεῖστα ὅσα, προσέταξεν ἑκάστου ζώου φρυγάνων φορτία ἐκδῆσαι, ὅπως ἐπισυρόμενον κονιορτὸν ἐγείροι πλεῖστον· τὰ μὲν δὴ ὑπὸ τῶν νομέων, πρὸς δὲ τούτοις, καὶ ἱππέων ἐλαυνόμενα κονιορτὸν ἀνέστησε μέγιστον· αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τῶν ἱππέων τοὺς λοιποὺς, τοῖς πολεμίοις προσῆγε· οἱ δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ κονιορτοῦ πολὺ πλῆθος ἐπιέναι νομίσαντες, αὐτίκα ἔφευγον· καὶ οἱ πλεῖστοι μὲν ἐν τῷ ποταμῷ διεφθάρησαν. πολλοὶ δὲ καὶ ζῶντες ἑάλωσαν.

ΚΕΦ. Κ.

ΑΤΤΑΛΟΣ.

Ἄτταλος Γαλάταις μεγάλην δύναμιν ἔχουσι παρατάττεσθαι μέλλων, ὁρῶν τοὺς στρατιώτας καταπεπληγότας, εὐθύμους ποιῆσαι βουλόμενος πρὸ τοῦ κινδύνου τῆς μάχης ἱερεῖα παρεσκεύασε, Σουδίνου Χαλδαίου μάντεως θυσίαν [107] πράττοντος. ὁ μὲν εὐξάμενος καὶ σπείσας ἀνέτεμε τὸ ἱερεῖον· ὁ δὲ βασιλεὺς [108] κηκίδα τρίψας, ἐπέγραψεν ἐπὶ τὴν χεῖρα

107 *Cant.* κραδεύοντος. *Fl.* βραδεύοντος. *Gronovius* ex conject. substituit βραβεύοντος. 108 Mss. κικίδα ut et paulo post κικίδος.

omni regione greges caprarum, suumque et boum armenta, mandavitque ut quam plurima sarmentorum onera ex unoquoque jumento suspenderentur, ut attracta maximum pulverem excitarent. Quæ a pastoribus atque etiam ab equitibus agitata, magnam vim pulveris suscitaverunt. Ille vero iis equitibus assumtis, qui erant reliqui, contra hostes duxit: qui ex pulvere conjectantes innumerabiles copias adventare, repente fugæ se mandarunt, et plurimi flumine perierunt, multi etiam vivi capti sunt.

CAP. XX.

ATTALUS.

Attalus cum Gallis magnum numerum habentibus, prælium commissurus, milites suos timore perculsos confirmare volens, ante conflictus periculum victimam apparavit, Sudino Chaldæo vate sacrificium obeunte: ipse deos precatus libavit, et victimam dissecuit. Rex contrita galla, inscripsit in

χεῖρα τὴν δεξιὰν, Βασιλέως νίκη· ποιησάμενος τὴν ἐπιγραφὴν, οὐκ ἀπὸ τῶν ἀριστερῶν ἐπὶ δεξιὰ, ἀλλ' ἔμπαλιν, ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστερά· καὶ τῶν σπλάγχνων ἐξαιρουμένων ὑπέσχετο τὴν χεῖρα τῆς κηκίδος εἰς θερμὸν καὶ ἀραιὸν τόπον, ἀπομαξάμενος τὴν ἐπιγραφήν· ὁ μάντις
109 ἐπιδιεξιὼν τοὺς λοβοὺς καὶ τὴν χολὴν, πύλας τὲ δὴ καὶ τράπεζαν, καὶ ὅσα ἄλλα σημεῖα κατανοῶν, ἀνέστρεψε τὸν λοβὸν τὸν ἔχοντα τὴν ἐπιγραφὴν, δι' ἧς ἐδηλοῦτο βασιλέως νίκη· αὐτός τε οὖν ὑπερχαρὴς ἐγένετο, καὶ τῷ πλήθει τῶν στρατιωτῶν ἔδειξε τὸ σημεῖον· οἱ δὲ ἐλθόντες, καὶ ἀναγνόντες θάρσους ἐνεπλήσθησαν, καὶ πάντες ἀνεβόησαν κελεύοντες ἄγειν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, καὶ προθύμως ἀγωνισάμενοι, τοὺς πλείστους Γαλάτας ἐνίκησαν.

ΚΕΦ. ΚΑ.

ΠΕΡΣΕΥΣ.

Περσεὺς Ῥωμαίων ἐλέφαντας ἀγόντων, τοὺς μὲν ἐκ Λιβύης, τοὺς δὲ Ἰνδοὺς παρὰ Ἀντιόχου Συρίας βασιλέως, ἵνα μὴ καινὸν καὶ φοβερὸν τοῖς ἵπποις τὸ θηρίον φανείη, προσέταξε

109 MSS ἐπιξιών.

in dextram manum, *Regis victoria:* inſcriptionem efficiens, non a ſiniſtris ad dextra, ſed contra a dextris ad ſiniſtra: et cum viſcera extraherentur, ſuppoſuit manum, galla inſcriptam, in calidiorem ac fungoſum locum, abſterſitque inſcriptionem. Vates percurrens lobos ac bilem, portasque et menſam, atque omnia ſigna perſpiciens, convertit particulam, quæ inſcriptionem continebat, qua regis victoria ſignificabatur. Itaque tum ipſe gaudium concepit, tum univerſis militibus ſignum oſtendit. Qui accedentes ac legentes, fiducia replebantur: omnesque vociferabantur, jubentes ducere adverſus barbaros: et alacribus animis in pugnam ruentes, Gallorum multitudinem ſuperarunt.

CAP. XXI.

PERSEUS PHILIPPI FILIUS.

Perſeus Romanis elephantos ducentibus partim ex Africa, partim Indos ab Antiocho Syriæ rege, ne nova ac formidabilis equis bellua primo aſpectu exiſteret, præcepit

ταξε τοῖς χειροτέχναις εἴδωλα ξύλινα κατασκευάζειν, ἐλεφάντων ἰδέαν καὶ χρόαν ἔχοντα· ἐπεὶ δὲ ἡ κλαγγὴ τοῦ θηρίου μάλιστα δεινή, προσέταξεν εἰς τὸ ξύλινον εἴδωλον ἐμβαίνειν ἄνδρα αὐλὸν ἔχοντα, ὃς διὰ τοῦ στόματος τὸν αὐλὸν ἰθύνων, ὀξὺν καὶ ἀπηνῆ φθόγγον προΐοιη· οὕτως ἔμαθον οἱ Μακεδόνων ἵπποι καταφρονεῖν τῆς ἐλεφάντων 110 κλαγγῆς.

Τέλος τοῦ δ' βιβλίου τῶν Πολυαίνου Στρατηγημάτων.

110 *Fl.* κλαγγῆς καί. Forte κλαγγῆς καὶ ὀδμῆς, vel ὄψεος, quomodo legiſſe videtur *Interpres. Maſv.*

pit opificibus, ut lignea ſimulacra fabricarentur, elephantorum figura atque colore prædita. Quoniam vero fremitus beſtiæ terribilis ſupra modum eſſet, juſſit ligneum ſimulacrum virum cum tuba conſcendere, qui per os tubam dirigens, acutum et horribilem ſonum emitteret. Ad hunc modum equi Macedonum aſſuefacti ſunt ad elephantorum fremitum et aſpectum contemnendum.

Τάδε

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

HAEC INSUNT IN QUINTO LIBRO

POLYAENI

STRATEGEMATUM.

Τέλος τοῦ πίνακος.

ΠΟ-

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.
βιβλίον πέμπτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν πέμπτον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων· οὐχ οὕτως ἐμαυτὸν ἄξιον ἐπαίνου ἡγούμενος ἐπὶ τῷ συγγράφειν, ὡς ὑμᾶς ἐπὶ τῷ σπουδάζειν ἀναγινώσκειν τοσαῦτα συγγράμματα, τοσαύτης ἀρχῆς προεστηκότας· νυνί γε μὴν μάλιστα, ὁπότε μὴ μόνον τὰ δίκαια τῆς εἰρήνης πρυτανεύεται, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔργα τοῦ πολέμου διατάσσεται· καὶ τοῦτο ἄρα στρατήγημα νίκης [1] ἡγούμενοι, εἰ δι' ὧν ἐνίκησαν οἱ παλαιοὶ στρατηγοὶ, ταῦτα καταμανθάνοιτε· βασιλεῦσι γὰρ πόλεμον ἐκτάσσουσι προσήκειν ὑπολαμβάνεται, κατανοεῖν ἔργων ἀγώνισμα. λόγων μὲν γὰρ σπουδὴ τοῖς ἄγουσι

1 Pro ἡγούμενοι cum *Caſaub.* Codd. et Interprete ſcripſerim ἡγοῦμαι, vel ἡγούμενος. *Maſv.*

POLYAENI
STRATEGEMATUM
LIBER QUINTUS.

PROOEMIUM.

Etiam hunc librum quintum Strategematum, ſanctiſſimi Imperatores, Antonine et Vere, vobis offero. Neque mihi tantum laudis arrogo, quod conſcripſerim, quam vobis tribuo, qui diligenter hæc ſcripta et ſummo cum ſtudio legitis, in tanta poteſtate et imperio conſtituti: in hoc præſertim tempore, quo non ſolum pacis leges tractantur, verum etiam bellicæ res adminiſtrantur. Et hoc ſane victoriæ ſtrategema judico, ſi quorum auxilio veteres duces ſæpe victoriam pepererunt, hæc vos legendo addiſcatis. Regibus enim bella gerentibus convenire exiſtimatur rerum tractatio. Nam dicendi ſtudium

ἄγουσι σχολὴν, χρῆμα ὠφέλιμον· ἔργων δὲ ἐπιστήμη τοῖς ὅπλων ἄρχουσιν ἀρίστη διδάσκαλος, ὧν χρὴ δρᾷν κατὰ ζῆλον, τῶν πάλαι κρατησάντων. ὅπως οὖν ζηλώσητε τὰς τῶν ἀρχαίων ἀρετὰς καὶ νίκας, αὐτὰ δείξει τὰ στρατηγήματα.

Τέλος τοῦ προοιμίου.

ΚΕΦ. Α.
ΦΑΛΑΡΙΣ.

Φάλαρις Ἀκραγαντῖνος τελώνης, τῶν πολιτῶν κατασκευάσαι βουλομένων Διὸς Πολιέως νεὼν, 2 ἀπὸ .... ταλάντων ἐπὶ τῆς ἄκρας ὡς πετρώδους, καὶ στερεωτάτης, καὶ ἄλλως 3 ὁσίαν· ἀνισχὸν ἐν ὑψηλοτάτῳ τὸν θεὸν 4 ἰδιώσασθαι. αὐτὸς ὑπέσχετο τοῦ ἔργου ἐπιστάτης ἂν γενέσθαι, καὶ τοὺς ἀρίστους τεχνίτας ἕξειν· καὶ τὴν ὕλην λυσιτελῶς παρέξειν, καὶ τῶν χρημάτων ἀσφαλεῖς ἐγγυητὰς δώσειν. ἐπίστευσεν ὁ δῆμος, ὡς διὰ τὸν τελωνικὸν βίον ἐμπειρίαν τῶν

2 *Uterque Codex* ἀποσταλέντων. unde cum *Casaub.* existimaverim scriptum fuisse ἀπὸ σ´ ταλάντων. *Masv.* 3 Fortasse ὅσιον νομίζοντες. *Cas.* 4 Malim ἱδρύσασθαι. *Idem.*

dium ac facultas iis qui in otio vitam degunt, plurimum utilitatis adfert. Rerum vero scientia, his qui armis præsunt, optima magistra est, quæ facienda sint ad imitationem eorum, qui priscis temporibus vicerunt. Quemadmodum igitur veterum virtutes atque victorias persequamini, hæc strategemata ob oculos ponent.

CAP. I.
PHALARIS.

Phalaris, Agrigentinus publicanus, cum cives Jovis Gubernatoris templum, sex talentorum pretio ædificare decrevissent in arce, quod ea saxis prædita et firmissima existimaretur, et alioquin etiam religiosum putarent in celsissimo loco deum constituere: ipse promisit se operi curando præfuturum, et fabros optimi generis habiturum, materiamque utiliter suppeditaturum, ac pecuniarum certos arbitros daturum. Credidit populus, quod eum ob genus vitæ, qui esset publicanus, harum rerum expe-

τῶν τοιούτων ἔχοντι. λαβὼν δὴ τὰ κοινὰ χρήματα, πολλοὺς μὲν μισθοῦται ξένους, πολλοὺς δὲ ὠνεῖται δεσμώτας, πολλὴν δὲ ὕλην ἐς τὴν ἄκραν ἀνακομίζει, λίθων, ξύλων, σιδήρου. ἤδη δὲ τῶν θεμελίων ὀρυσσομένων, καθῆκε τὸν μηνύσοντα. ὃς ἂν μηνύσει τοὺς κλέψαντας τῶν ἐν τῇ ἄκρᾳ λίθου καὶ σιδήρου, λήψεται ἀργύριον τόσον. ἠγανάκτησεν ὁ δῆμος ὡς τῆς ὕλης κλεπτομένης· ὁ δὲ, οὐκοῦν, ἔφη, συγχωρήσατέ μοι περιφράξαι τὴν ἀκρόπολιν· συνεχώρησεν ἡ πόλις περιφράξαι, καὶ περιβόλαιον ἐγεῖραι· λύσας τοὺς δεσμώτας, τοῖς λίθοις, καὶ τοῖς πελέκεσι, καὶ ταῖς ἀξίναις ὁπλίσας, Θεσμοφορίων ὄντων ἐπιθέμενος, τοὺς πλείστους τῶν ἀνδρῶν ἀποκτείνας, γυναικῶν καὶ παίδων κύριος καταστὰς, ἐτυράννησε τῆς Ἀκραγαντίνων πόλεως.

β΄ Φάλαρις Ἀκραγαντίνων τὰ ὅπλα παρελέσθαι βουλόμενος, ἀγῶνα γυμνικὸν λαμπρότατον ἔξω τῆς πόλεως ποιήσειν ἐπήγγειλεν· τῶν δὲ πολιτῶν ἁπάντων ἐπὶ τὴν θέαν προελθόντων, τὰς πύλας κλείσας, προσέταξε τοῖς δορυφόροις τὰ ὅπλα τῶν οἰκιῶν ἐκφέρειν.

γ΄ Φάλα-

experientiam habere putaret. Acceptis igitur publicis pecuniis, magnum numerum conducit mercenariorum, multosque captivos coëmit, et materiam non paucam in arcem comportat lapidum lignorum, atque ferri. Cumque jam ponerentur fundamenta, ſubornavit quendam promulgantem: Quicumque ſignificarit eos qui lapides ac ferrum in arce furto eripiunt, is tantum argenti accipiet. Populus indigne ferebat materiam per furtum ſubduci, Ille igitur, inquit, concedite mihi poteſtatem muniendi arcem. Permiſit civitas, ut eam muniret, valloque circumdaret. Ille captivos vinculis liberavit, eosque lapidibus, bipennibus ac ſecuribus armavit: cumque Cereris feſtum celebraretur, ex inſperato cives adortus, magnam virorum ſtragem edidit; et ipſe mulierum ac puerorum dominus factus, tyrannidem in Agrigentinorum Republica exercebat.

2 Phalaris ut Agrigentinis arma eriperet, ludos gymnicos ſplendidiſſimos extra civitatem ſe facturum affirmavit: cumque univerſa multitudo civium ad ſpectaculum egrederetur, clauſis portis, mandavit ſatellitibus, ut arma ex ædibus auferrent.

3 Pha-

γʹ Φάλαρις πολιορκούντων Ἀκραγαντίνων Σικανοὺς, οὐ δυνάμενος ἀνελεῖν αὐτοὺς, πολὺν σῖτον παρεσκευασμένους, διελύσατο τὸν πόλεμον. ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου σῖτον αὐτοῖς παρακατέθετο. συνθέμενος ἀπολήψεσθαι τὸν θερίζεσθαι μέλλοντα· ἀσμένως ἐδέξαντο οἱ Σικανοί· ὁ δὲ Φάλαρις τοὺς σιτοφύλακας αὐτῶν ἐποίησεν ἀργυρίῳ διαφθείρας, τὰς ὀροφὰς τῶν οἰκοδομημάτων διελεῖν, ὅπως ὁ σιτούμενος κατασαπείη· τὸν δὲ θερισθέντα κατὰ συνθήκας αὐτὸς ἀπέλαβεν· ἀναγκαίως οὖν τὸν μὲν ἀπὸ τῆς χώρας τῷ Φαλάριδι ἀποδόντες, τὸν δὲ ἐν τῇ πόλει διεφθαρμένον εὑρόντες, ὑπήκουσαν αὐτῷ διὰ τὴν σιτοδείαν.

δʹ Φάλαρις πρὸς Τεῦτον ἄρχοντα Οὐέσσης, ἥπερ εὐδαιμονεστάτη καὶ μεγίστη Σικανῶν πολις, ἔπεμψε τοὺς μνηστευομένους αὐτῷ τὴν ἐκείνου θυγατέρα. ὑποσχομένου δὲ, στρατιώτας ἀγενείους ἐπὶ τῶν ζευγῶν καθίσας, ἔπεμψε, στολὰς γυναικῶν ἔχοντας, ὡς θεραπαίνιδας δῶρα τῇ κόρῃ κομιζούσας. ἐπεὶ δὲ κατελάβοντο τὴν οἰκίαν, οἱ μὲν τὰς μαχαίρας ἐσπάσαντο· Φάλαρις δ᾽ εὐθὺς ἐπιφανεὶς τὴν Οὐέσσαν ἐχειρώσατο.

ΚΕΦ. Β.

5 Σίτος ὑόμενος. conject. *Casaub.*

3 Phalaris in eo bello, quo Sicanos Agrigentini oppugnabant, cum eos exſcindere nulla ratione poſſet, quod multum frumenti comportaverant, finem belli fecit: ad hæc frumentum, quod in caſtris habebat, eis reliquit ea conditione, ut ejus loco reciperet, quod poſt meteretur. Gratis animis receperunt Sicani. Phalaris effecit, ut qui frumento præerant, pecuniis corrupti, tecta ædificiorum reſcinderent, quo facilius frumentum complutum putreſceret. Quod vero metebatur, ipſe ex pacto accepit. Itaque quum omnem a regione fructum dediſſent Phalaridi, cum vero, qui in urbe tenebatur, corruptum invenirent, neceſſitate compulſi, ob frumenti inopiam ei ſe dederunt.

4 Phalaris ad Teutum Veſſæ principem, quæ florentiſſima, maximaque inter omnes Sicanorum civitates habebatur, miſit, qui ſibi ejus filiam in matrimonium peterent. Qui cum eam addixiſſet, milites imberbes in curribus collocatos miſit cum veſtitu muliebri, quaſi famulas, quæ puellæ munera ferrent. Qui cum domum occupaſſent, gladios diſtrinxere. Phalaris autem extemplo ſuperveniens, Veſſam in ſuam poteſtatem redegit.

CAP. II.

ΚΕΦ. Β.
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.

Διονύσιον Σικελίας τύραννον ὥρμησαν οἱ μισθοφόροι κτεῖναι, ἀθρόοι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ περιστάντες ἀπὸ συνθήματος· ὁ δὲ προῆλθεν ἐσθῆτα ἐλεεινὴν λαβὼν, καὶ τὴν κόμην κόνιν καταχεόμενος, παρέχων ἑαυτὸν ἔκδοτον ὡς βούλοιντο χρῆσθαι· οἱ μισθοφόροι τὴν εἰς τὸ ταπεινὸν αὐτοῦ μεταβολὴν ἐλεήσαντες, ἀθῷον ἀφῆκαν· Διονύσιος οὐκ εἰς μακρὰν ἐν Λεοντίνοις περιστήσας αὐτοῖς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἅπαντας κατηκόντισεν.

β´ [6] Διονύσιος Ἑρμοκράτους Συρακουσίοις ὑπηρετοῦντος, καὶ γραμματέων τοῖς στρατηγοῖς, ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς Καρχηδονίους ἡττωμένων πολλάκις Συρακουσίων, καὶ τοὺς στρατηγοὺς αἰτιωμένων, ἐτόλμησε προδοσίας αὐτοὺς γράψασθαι· οἱ μὲν οὖν αὐτῶν ἑάλωσαν ἀποθανεῖν, οἱ δὲ φυγεῖν, ὁ δὲ ὡς ἐπιβουλευόμενος ὑπὸ τῶν διὰ τοὺς ἁλόντας ἐχθρῶν γενε-

[6] Locus cum MSS. sic legendus: Διονύσιος Ἑρμοκράτους, Συρακουσίοις ὑπηρετῶν, καὶ γραμματεύων τοῖς στρατηγοῖς, κ. τ. π. π. Κ. nisi quod MSS. habeant γραμματέων, ut *Vulgata*. *Masv.*

CAP. II.
DIONYSIUS.

Dionysius Siciliæ tyrannus, cum mercenarii ad eum interficiendum impetum fecissent, confertimque domum ejus, quemadmodum inter eos convenerat, circumsisterent, miserabili veste amictus prodiit, comamque pulvere respersit, et potestati militum suam vitam permisit, ut se pro libito tractarent. Mercenarii humilem et abjectam ejus commutationem miserati, eum incolumem dimiserunt. Dionysius eos non ita multo post in urbe Leontinorum circumventos suis copiis, ad unum omnes telis confixit.

2 Dionysius Hermocratis Syracusanis operam navans, et scribæ munere apud duces fungens, cum Syracusani in bello quod adversus Carthaginienses habuerant, persæpe victi essent, atque culpam in duces conferrent, ausus est eos proditionis insimulare. Qui cum partim morte mulctati, partim in exilium pulsi essent, simulabat insidias sibi parari ab his, in quorum inimicitiam et odium venisset, propter damnatos: atque

γενομένων, καὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Καρχηδονίους ἀκμάζοντος φυλακὴν τοῦ σώματος αἰτήσας, καὶ παρὰ τοῦ δήμου λαβὼν, τύραννος ἐγένετο Συρακουσίων μέγιστος· καὶ μέχρι γήρως τὴν ἀρχὴν κατασχὼν, προσέτι καὶ τῷ υἱῷ κατέλιπεν.

γ΄ Διονύσιος τοὺς ἐπιβουλεύοντας φωρᾶν μάλιστα πάντων ἐσπούδασε· τῶν ξένων τὶς περιῄει τὴν πόλιν, φάσκων, μόνος δύνασθαι διδάξαι προγιγνώσκειν τοὺς ἐπιβουλεύοντας· κληθεὶς εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔφη πρὸς τὸν Διονύσιον, μόνον αὐτὸν διδάσκειν, ἵνα μὴ φανερὰ γένοιτο πᾶσιν ἡ τέχνη· μεταστάντων ὅσοι παρῆσαν, ἰδίᾳ πρὸς αὐτὸν ἔφη· ὁμολόγησαι ὅτι μεμάθηκας τὴν τέχνην τοῦ προγινώσκειν· καὶ οὐδεὶς ἐπιβουλεύειν ἔτι τολμήσει· ὁ δὲ ἡσθεὶς τῷ σοφίσματι, τὸν μὲν ἄνθρωπον δώροις λαμπροῖς ἐτίμησε, πρὸς δὲ τοὺς σωματοφύλακας καὶ τοὺς στρατιώτας ἀπήγγειλεν, ὡς θαυμαστὸν εἴη γνώρισμα τῶν ἐπιβουλευόντων δεδιδαγμένος· οἱ δὲ ἐπίστευσαν, καὶ ἐπιβουλεύειν ἐτόλμων οὐκέτι.

δ΄ Διονύσιος [7] ἠγγέλλει καταστήσας Ἀνδρῶνα φύλακα τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τῶν χρημάτων· Ἑρμοκράτης παρεκάλει

7 Mss. ἠγγέλλη. Forte ἀνήχθη, vel simile quid. *Masv.*

que etiam bello Carthaginiensi adhuc vigente, præsidium corporis a populo petiit. Quod cum impetrasset, tyrannus Syracusanorum evasit longe truculentissimus, et usque ad extremum spiritum imperium obtinuit, atque etiam filio suo quasi per manus traditum reliquit.

3 Dionysius summam curam ac diligentiam adhibere solebat, ut insidiatores deprehenderet. Peregrinus quidam obambulabat in urbe, dicens, se posse solum viam ac rationem demonstrare, qua insidiatores prænoscerentur. Vocatus in arcem, ait ad Dionysium, se ei soli planum hoc facturum, ne ars vulgaris, omnibusque perspicua fieret. Cum omnes quotquot ei aderant, secessissent, seorsim ad eum inquit: Confitere te prænoscendi artem didicisse, neque quisquam amplius insidias tibi struere audebit. Ille delectatus commento, muneribus amplissimis hominem ornavit. Satellitibus et militibus dixit, se mirabilem rationem cognoscendi insidiatores edoctum esse. Qui credentes, non amplius audebant insidias ei parare.

4 Dionysius expeditionem suscipiens, Androni arcis ac pecuniarum custodiam commendavit. Eum Hermocrates

κάλει συλλαβεῖν αὐτῷ πρὸς τὸ κατασχεῖν ἀκροπόλεως καὶ τῶν χρημάτων· ἐπεὶ δὲ σῶος κατέπλευσεν ὁ Διονύσιος μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐδὲν πυθόμενος τῦ Ἀνδρῶνος, ἔφη· πάντα μὲν πεπύσθαι παρ' ἄλλων· ὅμως δὲ καὶ παρ' αὐτῦ βέλεσθαι μαθεῖν, τίς ἦν ὁ μάλιστα σπεδάσας ἐπιπηδῆσαι τῷ καιρῷ. ὁ δὲ ἐξαπατηθεὶς ὡμολόγησε τὸν Ἑρμοκράτην. Διονύσιος τὸν μὲν Ἀνδρῶνα προσέταξεν ἀναιρεθῆναι, ὅτι εὐθὺς αὐτῷ καταπλεύσαντι μὴ τῦτο ἐμήνυσε. τὸν δὲ 8 Ἑρμοκράτην καθεῖρξεν, ἄνδρα ὄντα τῆς ἀδελφῆς· δι' ἣν ὕστερον καὶ λύσας αὐτὸν ἐς Πελοπόννησον ἀπεπέμψατο.

ε' Διονύσιος συνθέμενος πρὸς τὲς ἐνδιδόντας Νάξον, αὐτὸς μὲν ὀψὲ τῆς ὥρας προσῆλθε τοῖς τείχεσιν, ἑπτὰ στρατιώτας ἔχων· οἱ δὲ Νάξιοι τῆς προδοσίας αἰσθόμενοι, ὥρμησαν ἐπὶ τὲς πύργες· οἱ δὲ προδιδόντες, ἀπὸ τῶν πύργων ἐκάλεν τὸν Διονύσιον μετὰ τῆς δυνάμεως ἁπάσης· ὁ δὲ ἠπείλει τοῖς ἐπὶ τῦ τείχες, εἰ μὴ προδοῖεν τὴν πόλιν ἑκόντες, ἀποσφάξειν αὐτὲς ἅπαντας· ὑπὸ δὲ τὴν αὐ-

τὴν

8 Pro Ἑρμοκράτης toto hoc capite ſcribendum Τιμοκράτης, is enim Dionyſii minoris ſororem Areten duxerat uxorem. *Maſv.*

crates hortabatur, ut ſibi operam ſuam accommodaret, ad obtinendam arcem atque pecunias. Poſtquam vero ſalvus Dionyſius poſt paucos dies revenit, cum nihil audiret ab Androne, dixit ſe ab aliis audiviſſe omnia: verum ab ipſo quoque ſe velle cognoſcere, quisnam potiſſimum occaſionem arripere voluerit. Qui deceptus, prodebat Hermocratem. Dionyſius Andronem quidem interficiendum curavit, quod non confeſtim ſibi poſt reditum hoc indicaſſet. Hermocratem vero in cuſtodiam dedit, qui ſororem ſuam in matrimonio habebat: in cujus gratiam eum poſtmodum liberavit, et in Peloponneſum dimiſit.

5 Dionyſius pactus cum iis, qui Naxum prodere inſtituerant, ipſe quidem ſero ad muros cum ſeptem militibus acceſſit. Naxii intellecta proditione, in turres aſcenderunt. Proditores e turribus Dionyſium vocabant cum univerſis copiis. Ille vero minabatur iis, qui muros tuebantur, niſi ſua ſponte traderent ſibi civitatem, ſe omnes eos morte affecturum. Sub

τὴν ὥραν Διονυσίου προστάξαντος, εἰς τὸν λιμένα τῶν Ναξίων κατέπλει πεντηκόντορος Διονυσιακή, αὐλητὰς αὐλοῦντας ἄγουσα, καὶ κελευστὰς κελεύοντας [9] ὧν ἂν ἕκαστος ἀνεκάλει τριήρη μίαν· οἱ δὲ Νάξιοι νομίσαντες ἐπιπλεῖν τοσαύτας τριήρεις, ὅσους ἑώρων κελευστάς, φοβηθέντες παρέδωκαν ἑκόντες Διονυσίῳ τὴν πόλιν.

ς' Διονύσιος Ἱμίλκωνος ἐπιπλεύσαντος, καὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος τοῦ Μοτυκίων ἀποφράξαντος, αὐτός τε ἀπὸ τῆς Μοτύης τὸ πεζὸν ἀναστήσας ἐστρατοπέδευσε κατ' ἀντικρύ, καὶ παρεκάλεσε τοὺς ναύτας καὶ στρατιώτας θαρρεῖν, καὶ παρασκευάζεσθαι τὴν διαγωγὴν τῶν τριήρων· ὑπὸ τῆς περιεχούσης ἄκρας τὸν λιμένα τόπος ἦν ὁμαλὸς καὶ πηλώδης, εὖρος κ' στάδια· τοῦτον οἱ στρατιῶται ξύλοις [10] φαραγγώσαντες, ὑπερήνεγκαν π' τριήρεις ἡμέρᾳ μιᾷ. Ἱμίλκων φοβηθεὶς μὴ Διονύσιος τὸ ναυτικὸν ἀπολαβὼν ὑπὲρ τὴν ἄκραν ἐπιπλεύσας, τοὺς Καρχηδονίους ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος κατακλείσας ἔνδον ἐξέλοι, βορέου πνεύσαντος οὔριον ἀπόπλουν ἐποιήσατο. Διονύσιος δὲ καὶ τὸν λιμένα, καὶ τὴν Μοτύην, καὶ τὸ ναυτικὸν ἀνεσώσατο.

ζ' Διο-

9 ὡς ἄν. *Caſ.* 10 Φράξαντες, φάλαγξιν. conject. *Caſ.*

idem tempus juſſu Dionyſii in portum Naxiorum appellebatur Dionyſiaca navis quinquaginta remorum, quæ tibia canentes tubicines et hortantes hortatores duxit, quorum ſinguli triremem unam appellabant. Naxii totidem triremes adnavigare putantes, quot hortatores videbant, metu perterriti, ſponte Dionyſio civitatem dedidere.

6 Dionyſius Himilcone adnavigante, atque oſtium portus Motyenſium muniente, copiis a Motya deductis, ipſe caſtra e regione conſtituebat, nautasque et milites, ut bonum animum haberent, hortabatur, navibusque tranſitum pararent. Sub promontorio, quod portum continebat, locus erat planus, et luto cœnoque plenus, latitudine viginti ſtadiorum. Hoc lignis munito, milites palangis ſubduxerunt octoginta triremes uno die. Himilcon veritus, ne Dionyſius aſſumta claſſe ſupra promontorium adnavigaret, et Carthaginienſes in oſtio portus concluſos intus conficeret, ſpirante Borea, ſecundis ventis disceſſit. Dionyſius vero et portum et Motyam et claſſem recuperavit.

7 Dio-

ζ´ [11] Διονύσιος ὑπὸ Δίωνος τὴν ἀκρόπολιν κατασχὼν, ἐπρεσβεύσατο πρὸς Συρακουσίους ὑπὲρ διαλλαγῶν. οἱ δὲ ἀπεκρίναντο· εἰ μὲν ἀφίησι τὴν ἀρχὴν, δεχόμεθα πρεσβείαν· εἰ δὲ μὴ, ἄσπονδος ὁ πόλεμος ἔστω. Διονύσιος πάλιν κήρυκα πέμψας, ἐκέλευσε πέμπειν πρεσβευτὰς, ὡς ἀφήσων τὴν ἀρχὴν, καὶ πρὸς αὐτοὺς σπονδὰς ποιησόμενος, οἱ μὲν ἔπεμψαν, καὶ ὑπὸ χαρᾶς ἐξέχυσαν τὰς φυλακὰς, ὡς ἤδη τυράννου τὴν ἀρχὴν ἀφέντος· ὁ δὲ τοὺς μὲν πρέσβεις κατασχὼν, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐξαγαγὼν, μετὰ πολλῆς βοῆς καὶ ὁρμῆς ἐλθὼν πρὸς τὰ διατειχίσματα, πρεσβολῇ καρτερᾷ χρησάμενος, ἐμπεσὼν ταῖς Συρακούσαις, τήν τε ἀκρόπολιν οὐκ ἀπέδωκε, καὶ τὴν πόλιν ἀπέλαβεν.

η´ Διονύσιος τοὺς πρεσβευτὰς Συρακουσίων, οὓς κατέσχε τῆς ὑστεραίας ἀντέπεμψε τοῖς πολίταις· συνηκολούθησαν δὲ αὐτοῖς καὶ γυναῖκες ἐπιστολὰς φέρουσαι πρὸς Δίωνα, καὶ Μεγακλέα, παρὰ τῆς ἀδελφῆς, καὶ τῆς γυναικὸς, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Συρακουσίους, ὧν ἦσαν γυναῖκες πολιορκούμεναι· ταύτας τὰς ἐπιστολὰς [12] εὑρόντες ἐν ἐκκλησίᾳ φανερῶς

11 Adde ἐκπεσὼν, vel ἐξελαθεὶς, aut ſimile verbum. *Idem.* 12 *Uterque Codex* εὑρόντες ἐκκλησίαν.

7 Dionyſius contra Dionem arcem obtinens, legationem ad Syracuſanos miſit, quæ de pace concilianda tranſigeret. Illis reſpondentibus, Si dimittit imperium, accipimus petitionem: ſin minus, inexpiabile bellum eſto. Dionyſius rurſus miſſo præcone, juſſit mittere legatos, quibus remitteret imperium, et quibuscum fœdus faceret. Illi miſerunt, et præ nimio gaudio præſidia effuderunt, quod tyrannum jam imperium depoſuiſſe arbitrarentur. At ille legatos retinuit, et militibus eductis, cum inſigni impetu et vociferatione ad munitiones acceſſit, vehementique irruptione facta, Syracuſas invaſit. Sic neque arcem reddidit, et urbem ſimul recuperavit.

8 Dionyſius legatos Syracuſanorum, quos apud ſe tenebat, poſtridie civibus remiſit. Sequebantur autem eos mulieres, quæ ad Dionem et Megaclem litteras habebant, a ſorore et uxore, atque etiam ad reliquos Syracuſanos, quorum uxores in oppugnatione tenebantur. Has litteras acceptas in con-

νερῶς ἀναγινώσκειν ἠξίων· 13 αἱ μὲν ἄλλαι γυναῖκες, ὧν ἦσαν ἱκετεῖαι καὶ δεήσεις, μὴ περιϊδεῖν σφᾶς ἀπολλυμένας, ἀλλὰ διαλλαγῆναι πρὸς Διονύσιον· μιᾶς δὲ ἐπιστολῆς ἔξωθεν ἐγέγραπτο, 14 Παρὰ Ἱππαρίωνος τῷ πατρί· τοῦτο δὲ ἦν ὄνομα τῷ Δίωνος υἱῷ· τοῦ δὲ γραμματέως τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγνόντος καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀνοίξαντος· ὁ δὲ υἱὸς οὐδὲν ἦν γεγραφώς. Διονύσιος δὲ Δίωνι φιλικῶς καὶ συγγενικῶς ἐπιστέλλων καὶ μεγάλα ὑπισχνούμενος· τούτων ἀναγνωσθέντων διεβλήθη πρὸς τοὺς Συρακουσίους ὁ Δίων. καὶ οὐκ ἔθ' ὁμοίως πιστὸς ἦν· ὅγε δὴ μάλιστα Διονύσιος ἐσπουδάκει.

θ' Διονύσιος Καρχηδονίων ἐπιόντων χειρὶ μυριάδων λ', πολλὰ κατὰ τὴν χώραν ἐρύματα, καὶ φρούρια κατεσκεύασε, συντάξας διαλύεσθαι πρὸς Καρχηδονίους, καὶ τὰς φρουρὰς αὐτῶν δέχεσθαι· οἱ Καρχηδόνιοι πάνυ ἀσμένως τὰ χωρία παρελάμβανον ἄνευ μάχης, καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν 15 φρουρὰς καὶ φυλακὰς ἐν ἑκάστῳ κατέλιπον· ὁπηνίκα τὸ πλεῖστον τῆς δυνάμεως διεσπάρη μεριζόμενον φρουραῖς

13 Lego αἱ μὲν ἄλλαι, γυναικῶν ἦσαν ἱκ. *Caſ.* 14 Παρ' Ἱππαρίνου conject. *Maſv.* 15 MſT. φρουρούς.

cione palam recitari juſſerunt. Reliquorum fœminæ maritos et cognatos orare, et obſecrare, ne ex negligentia paterentur ſe perire, ſed in gratiam redirent cum Dionyſio. Una vero quædam epiſtola exterius inſcriptum habuit, *Hipparion patri.* Hoc autem nominis erat filio Dionis: cumque ſcriba legiſſet inſcriptionem, ac litteras aperiret: filius quidem nihil ſcripſerat, ſed Dionyſius peramanter ac familiariter ad Dionem, magniſque pollicitationibus eum ſollicitabat. His lectis Dion in infamiam apud Syracuſanos et ſuſpicionem venit, neque ejus fides amplius momentum aliquod habuit: id quod efficere maxime in votis erat Dionyſio.

9 Dionyſius, Carthaginienſibus cum trecentorum millium exercitu adventantibus, complures in regione munitiones et caſtella ædificanda curavit: et cum Carthaginienſibus facere pacem conſtituit, ut præſidia eorum reciperet. Carthaginienſes admodum libentibus animis munitiones abſque prælio recipiebant, multoſque ex militibus præſidii et cuſtodiæ cauſſa in ſingulis relinquebant. Cum bona pars copiarum eſſet diſperſa, diviſaque præſi-

φρουραῖς καὶ φυλακαῖς, τηνικάδε τοῖς ὑπολοίποις Διονύσιος ἐπιθέμενος ἐνίκησεν.

ι' Διονύσιος χειρώσασθαι βουλόμενος Ἱμέραν, πρὸς μὲν τοὺς Ἱμεραίους φιλίαν συνέθετο· πρὸς δὲ τὰ πλησίον αὐτῶν πολίσματα πόλεμον ἐξήνεγκε· καὶ δὴ στρατοπεδεύσας οὐ μακρὰν τῆς Ἱμέρας ἐπεκηρυκεύετο πρὸς τοὺς ἐν τοῖς πολίσμασιν· Ἱμεραῖοι δὲ μέχρι πολλοῦ μὲν τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ τὴν ἀγορὰν ἔπεμπον· ἐπειδὴ δὲ χρόνου προϊόντος δῆλος ἦν οὐδὲν πράττων, ὑπιδόμενοι δύναμιν τηλικαύτην παραστρατοπεδεύουσαν, πέμποντες τὴν ἀγορὰν ἐπαύσαντο. Διονύσιος ἔχθρας ἀρχὴν ποιησάμενος, τὴν ἔνδειαν τῶν ἀναγκαίων, ἧκεν ἐπὶ τὴν Ἱμέραν αὐτὴν, καὶ βίᾳ προσβαλὼν ἐξεῖλε τὴν πόλιν.

ια' Διονύσιος τοὺς πρεσβυτέρους τῶν στρατιωτῶν ἀπομίσθους ἐβούλετο ποιῆσαι· οἱ δὲ ἠγανάκτουν πρὸς αὐτὸν, καὶ οἱ νέοι, ὡς ἄδικον, εἰ γηρῶντες ἐκβάλλοιντο· ὁ δὲ τὸν θόρυβον μαθὼν, συναγαγὼν ἐκκλησίαν, ἀπαγορεύει τάδε· τοὺς μὲν νεωτέρους ἐς τὸν κίνδυνον τῆς μάχης τάττω. τοὺς δὲ πρεσβυτέρους ἐς τὰς φυλακὰς τῶν χωρίων ἴσην σύνταξιν

præſidiis et cuſtodiis, tum demum reliquos aggreſſus Dionyſius profligavit.

10 Dionyſius ut Himeram ſuæ ditionis faceret, amicitiam cum Himerenſibus coivit, Propinquis autem oppidis bellum intulit, caſtrisque non procul ab Himera poſitis, legationem amicitiæ petendæ cauſſa miſit ad eos, qui in caſtellis habitabant. Himerenſes per longum tempus militibus ejus commeatum ſuppeditavere. Poſtquam vero procedente tempore nihil rerum gerere eum viderent, ſuſpectum habentes tantum exercitum in proximo caſtra habentem, res ad victum neceſſarias mittere deſierunt. Dionyſius ab inopia commeatuum exordium ſumens inimicitiæ, ad Himeram ipſam copias adduxit, et civitatem, per vim impreſſione facta, cepit.

11 Dionyſius milites ætate provectiores privare ſtipendiis volebat. Illi vero valde eum accuſabant. Juniorum etiam erga ſe indignationem commovebat, qui indignum cenſebant, ſenio confectos jam rejici. Ille cognito tumultu, concionem convocat, et in hanc ſententiam verba facit. Juniores in periculum pugnæ deſtino, ſeniores in præſidia munitionum æquale

ξιν λαμβάνοντας· πεῖραν γὰρ πίστεως δεδωκότες, ἐπιμελῶς τὰ χωρία φυλάξουσι, καὶ πονήσουσιν ἔλαττον· ἥσθησαν οἱ στρατιῶται πάντες· καὶ διηρέθησαν ἀπ' ἀλλήλων ἄσμενοι· ἐπειδὴ δὲ διελύθη τὸ πλῆθος, καὶ κατ' ὀλίγους εἰς πολλὰς φυλακὰς ἐμερίσθη, καὶ δὴ τότε ἑκάστους τῶν πρεσβυτέρων ἀπομίσθους ἐποίησεν, οὐκ ἔτι τὴν παρὰ τοῦ πλήθους ἐπικουρίαν ἔχοντας.

ιβʹ Διονύσιος βουλόμενος ἐπιθέσθαι πόλει κατὰ θάλατταν, καὶ γνῶναι τοὺς πιστοὺς τῶν τριηράρχων. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ προειδέναι τινὰ ποῦ μέλλει πλεῖν· βιβλίον ἄγραφον ἐσφραγισμένον ἔδωκεν ἑκάστῳ τριηράρχῳ, προστάξας, ἐπειδὰν ἀναχθέντων ἀρθῇ τὸ σημεῖον, τότε λύειν τὰ βιβλία· καὶ μαθόντας ἐκεῖσε πλεῖν, οἷ κελεύει τὰ γεγραμμένα· οἱ μὲν δὴ ἀνήχθησαν· ὁ δὲ πρὶν ἆραι τὸ σημεῖον ἐπιβὰς ὑπηρετικῷ, περιέπλει, καὶ παρ' ἑκάστου τριηράρχου τὸ βιβλίον ἀπῄτησεν· ὅσους μὲν εὗρε τὴν σφραγῖδα λελυκότας, ὡς προδότας ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι τὴν ἐπὶ θανάτῳ· τοῖς δὲ ἄλλοις ἔδωκεν ἕτερα βιβλία, ἐν οἷς ἀληθῶς ἐγέγραπτο ποίᾳ πόλει βούλοιτο ἐπιπλεῦσαι· καὶ δὴ τὸ ἀπόρρητον οὕτω φυλα-

æquale ſtipendium accepturos. Nam qui experimentum fidei exhibuerint, munitiones ſumma cura tuebuntur, atque minus laboris ſuſtinebunt. Ea res ſummam omnibus lætitiam attulit, atque omnes a ſe mutuo diſtrahebantur hilares. Poſtquam vero multitudo in varias partes disceſſit, et in ſingula præſidia pauci diviſi: tum ſingulis veteranis ademit ſtipendia, cum non amplius auxilium aliquod in multitudine paratum haberent.

12 Dionyſius per mare civitatem aggreſſurus, ut fidem triremium præfectorum perſpiceret, neque quisquam ſciret quo navigaturus eſſet, libellum nullis litteris ſcriptum obſignatum tamen, cuilibet præfecto dedit, mandans, ut poſtquam deductis navibus ſignum tolleretur, libellos ſolverent: iisque lectis, eo curſum tenerent, quo ſcripta juberent. Qui cum ſolviſſent, ille, priusquam ſignum datum eſſet, expeditam navem conſcendit, et circumnavigans, a ſingulis triremium præfectis libellum repetiit. Quos quidem deprehenderet reſignaſſe ſigillum, quaſi proditores ad mortis ſupplicium trahi juſſit. Reliquis alios libellos dedit, in quibus revera ſcriptum erat, quam ad civitatem navigaturus eſſet. Eaque res ad

φυλαχθὲν, παρέσχεν αὐτῷ τὴν Ἀμφίπολιν ἀφύλακτον λαβεῖν.

ιγ' Διονύσιος βουλόμενος μαθεῖν, οἷα περὶ αὐτοῦ φρονοῖεν καὶ λέγοιεν οἱ ἀρχόμενοι, τὰς μουσουργοὺς καὶ τὰς ἑταίρας ἐκέλευσεν ἀπογράψασθαι· οἱ μὲν δὴ πολλοῦ τέλους ἐπιβολὴν ἐνόμισαν γενήσεσθαι· ὁ δὲ τέλος μὲν οὐκ ἐπέβαλεν· ἑκάστην δὲ τῶν ἑταιρῶν ἀνέκρινε βασανίζων τίνα παρὰ τῶν ἐραστῶν συνόντων ἀκούσειαν περὶ τῆς τυραννίδος· οὕτω τοὺς βλασφημοῦντας μαθὼν, οὓς μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ἐδίωξεν.

ιδ' Διονύσιος τὰ ὅπλα τῶν πολιτῶν παρελόμενος, ἡνίκα πρὸς τοὺς πολεμίους κινδύνου καιρὸς ἦν, προάγειν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως ρ' στάδια κελεύσας, τούτοις ἀπεδίδου τὰ ὅπλα· μετὰ δὲ τὴν μάχην, πρὶν ἐπανελθεῖν εἰς τὴν πόλιν, καὶ τὰς πύλας ἀνοῖξαι, πάλιν αὐτοὺς ἐκέλευσεν ἀποτίθεσθαι τὰς πανοπλίας.

ιε' Διονύσιος βουλόμενος εἰδέναι τίνες εἶεν οἱ πρὸς τὴν τυραννίδα ἀλλοτρίως ἔχοντες, κατέπλευσεν ἐκ τῆς Ἰταλίας εἰς τὸ κρυπτὸν νεώριον, 16 ὡς ἀποθανὼν ὑπὸ τῶν ἰδίων στρατιω-

16 Mſſ. ὡς λίκως τῶν. Codd. *Caſ.* ὡς λέκως ὑπὸ τῶν. Unde legendum forte ὡς ἀπολωλεκὼς ὑπὸ τῶν. *Maſv.*

ad hunc modum arcana habita, effecit ut Amphipolim nihil tale ſperantem, et præſidiis deſtitutam caperet.

13 Dionyſius, ut cognoſceret, quam de ſe ſententiam haberent, et quid dicerent ſubjecti, muſicas fœminas et meretrices conſcribi juſſit. Quæ cum magnum tributum ſibi impoſitum iri putarent, ille nihil eis impoſuit: ſed meretrices ſingulas exploravit, adhibitis tormentis quidnam ab amatoribus, quibus uterentur, audirent de tyrannide. Ita cognitos obtrectatores partim morte affecit, partim in exilium miſit.

14 Dionyſius, cum arma civibus eripuiſſet, quo tempore adverſus hoſtes periculum erat ſubeundum, cum eos ad centum ſtadia ex urbe produxiſſet, arma his reddidit. Poſt pugnam, antequam in urbem reverterentur, et portas aperirent, rurſus eos deponere armaturas juſſit.

15 Dionyſius cum ſcire cuperet, quinam iniquo animo tyrannidem ferrent, navigavit ab Italia in occultum navale: famamque ſparſit, Dionyſium a propriis militibus

στρατιωτῶν· οἱ δὲ δυσμενῶς ἔχοντες συνθέοντες μετὰ χαρᾶς, ἀλλήλοις τὸ πταῖσμα διηγοῦντο. ὁ δὲ συναρπάσας τοὺς ἐφηδομένους ἀπέκτεινεν.

ιϛ' Διονύσιος ἀῤῥωστεῖν προσποιησάμενος, λόγον διέδωκεν ὡς ἐσχάτως εἴη διακείμενος· ἐπεὶ δὲ πολλοὶ πρὸς τὴν φήμην ὑπερήσθησαν, αὐτὸς μετὰ τῶν δορυφόρων ἐπεξελθὼν ἅπασιν ἐφάνη· καὶ τοὺς ἐφηδομένους ἀπαχθῆναι προσέταξεν.

ιζ' Διονύσιος Καρχηδονίους ἐπὶ μεγάλοις λύτροις ἀπεδίδου· τοὺς δὲ Ἕλληνας ἄνευ λύτρων· Καρχηδόνιοι τὴν τυράννου φιλανθρωπίαν ὑποπτεύσαντες, οὓς εἶχον μισθοφόρους Ἕλληνας ἀπέπεμψαν· τῷ Διονυσίῳ δὲ ἄριστ' εἶχε πολεμίων Ἑλλήνων ἀπαλλαχθῆναι.

ιη' Διονύσιος πολεμῶν Μεσσηνίοις, παρ' οἷς ἦσαν ὕποπτοι τινὲς ὡς προδιδόντες, βουλόμενος αὐτοὺς ταράττειν, τὴν τῶν ἄλλων χώραν λυμαινόμενος, τῆς τῶν διαβαλλομένων ἐκέλευσεν ἀπέχεσθαι· τοῦτο μὲν δὴ καὶ ἄλλοις οἶδα στρατηγοῖς πεπραγμένον. Διονύσιος δὲ πρὸς τοῦτο, καὶ στρατιώτην εἰσέπεμψε τάλαντον χρυσίου κομίζοντα τοῖς ὑποπτευομένοις.

bus interfectum esse. Qui ægre imperium ejus tulerant, concurrunt cum summo gaudio, sibique mutuo casum narrant. Ille comprehensis iis, quibus ea res lætitiæ erat, omnes trucidavit.

16 Dionysius morbum simulans, rumorem divulgavit, regem in extremo periculo versari. Cum multis ea fama gaudium faceret, ipse cum satellitibus progressus, omnibus conspiciendum sese præbuit, gaudentesque ad mortem rapi imperavit.

17 Dionysius Carthaginiensium captivos magna mercede redemtos reddidit, Græcos vero sine pretio. Carthaginienses, tyranni humanitatem suspectam habentes, mercenarios Græcos, quos habebant, dimiserunt. Dionysio vero commode hoc evenit, ut ab hostibus Græcis liberaretur.

18 Dionysius bellum gerens cum Messaniis, apud quos aliqui in proditionis suspicionem venerant, ut eis terrorem injiceret, cum reliquorum omnium fundos depopularetur, ab eorum prædiis abstineri jussit, qui calumnia premebantur. Hoc etiam ab aliis ducibus memini factitatum. Dionysius vero præter hæc, militem etiam in urbem misit, qui auri talentum iis, ad quos suspicio per-

μένοις· τοῦτον οἱ Μεσσήνιοι μετὰ χρυσίου λαβόντες, ἀνακρίναντες, μαθόντες οἷς ἐκόμιζεν, τοὺς μὲν ὡμολογημένους προδότας ὥρμησαν κολάζειν· οἱ δὲ ἦσαν ἐν δυνάμει· καὶ αὐτοὶ σφόδρως ἀντέστησαν· ἐγένετο στάσις, ἣ παρέσχε Διονυσίῳ Μεσσήνης κρατῆσαι.

ιθʹ Διονύσιος ἐν σπάνει χρημάτων παρὰ τῶν πολιτῶν εἰσφορὰς ᾔτει· τῶν δὲ πολλάκις δεδωκέναι φασκόντων, βιάζεσθαι μὲν οὐκ ἔγνω· διαλιπὼν δὲ ὀλίγον, ἐκέλευσε τοὺς ἄρχοντας, ὅσα ἦν ἀναθήματα ἐν Ἀσκληπιοῦ· πολλὰ δὲ ἦν ἀργυρίου καὶ χρυσίου· ταῦτα ἔξω τοῦ ἱεροῦ κομίσαντας, ὡς βέβηλα, προκηρύττειν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς· οἱ Συρακούσιοι μετὰ πολλῆς σπουδῆς ἐπρίαντο· ὥς τε ἠθροίσθη χρημάτων πλῆθος· ὧν κρατήσας Διονύσιος, [17] προσέταξε κηρύττειν, εἴ τις τι τῶν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἀναθημάτων ἠγόρασεν, αὐτίκα εἰς τὸ ἱερὸν κομίζειν, καὶ ἀποδιδόναι τῷ θεῷ, ἢ θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. οἱ μὲν ἀπέδωκαν τῷ θεῷ· Διονύσιος δὲ εἶχε τὰ χρήματα.

κʹ Διο-

17 Melius προσέταξε κηρύξας. *Caſ.* Mſſ. κηρύξαι.

pertinebat, adferret. Hunc Meſſanii cum auro deprehenderunt: cumque re examinata cognoviſſent quibus illud ferret, indicatos proditores ſupplicio afficiendos cenſuerunt: ii vero cum poteſtate erant, atque ei conſilio vehementer reſiſtebant. Itaque ſeditione concitata, factum eſt ut Dionyſius Meſſana potiretur.

19 Dionyſius in egeſtate pecuniarum conſtitutus, tributum civibus imperavit. Qui cum ſæpe jam ſe contuliſſe dicerent, vim eis adhibendam eſſe non exiſtimabat. Intermiſſis vero paucis diebus mandavit principibus, ut dona Deo dicata (quibus Æſculapii templum erat exornatum, quæ multa fuerunt ex auro et argento confecta) e fano deportata, quaſi profana in foro proſcriberent. Ea ſummo ſtudio coëmebant Syracuſani, ita ut magna vis pecuniæ colligeretur. qua potitus Dionyſius, voce præconis juſſit: Si quis donum Æſculapio ſacrum emiſſet, mox in templum reportaret, Deoque reſtitueret, aut morte pœnam lueret. Illi Deo ſua reddiderunt. Dionyſius pecunias obtinuit.

κʹ Διονύσιος πόλιν ἑλὼν, ἧς τῶν πολιτῶν οἱ μὲν τεθνηκότες, οἱ δὲ πεφευγότες ἦσαν, [18] ἐπεὶ μείζων ἡ πόλις ἦν, ἢ ὥς τε ὑπὸ ὀλίγων φυλάττεσθαι, φρȣρὰς μὲν ὀλίγȣς αὐτόθι καταλείπει· τοῖς δὲ ἁλȣ͂σιν οἰκέταις, τῶν δεσποτῶν θυγατέρας συνῴκισεν· ἵνα πολεμιώτατοι φανέντες αὐτῶν πιστοὶ φύλακες τῆς πόλεως γένοιντο.

καʹ Διονύσιος ἐς Τυῤῥηνίαν πλεύσας ρʹ τριήρεσι, καὶ ἱππαγωγοῖς, παρελθὼν ἐς τὸ τῆς Λευκοθέας ἱερὸν, λαβὼν νομίσματος τάλαντα φʹ, παραχρῆμα [19] ἔπλευσεν. μαθὼν δὲ ἐν ἀποῤῥήτῳ χρυσίȣ τάλαντα αʹ, ἀργύρȣ πολλῷ πλείονα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ναυτῶν διηρπάσθαι, πρὶν ἐπιβῆναι τῆς γῆς, ἐκήρυξε τοῖς ἔχȣσι τὰ χρήματα προστάσσων· τὰ μέν τοι ἡμίσεα [20] ἀφαιρῶν, τὰ δὲ ἡμίσεα συγχωρῶν· ἢ θανάτῳ ζημιώσειν τȣ̀ς μὴ πεισθέντας· οἱ μὲν τὰ ἡμίσεα προσεκόμισαν. ὁ δὲ ἀπὸ τȣ́των καὶ τὰ

18 Mſſ. ἐν δὲ μεῖζον, ἢ ὥς τε. uti etiam Codd. *Caſaub.* quare ſcripſerim, ἦν δὲ μείζων, ἢ ὥς τε. *Maſv.* 19 Lego ἀπέπλευσεν. *Caſaub.* 20 *Fl.* ἀναφέρων. *Cant.* διαφέρων. Legendum videtur τὰ μὲν ἡμίσεα ἀναφέρειν, τὰ δὲ ἡμίσεα συγχωρεῖν. *Maſv.*

20 Dionyſius, cum urbem cepiſſet, cujus cives partim mortui, partim in exilium erant acti, cum urbs amplior eſſet, quam ut modicum præſidium ad eam tuendam ſufficeret, paucos quidem ibi in præſidio reliquit. Captis vero ſervis, dominorum filias in matrimonium dedit, ut ſummas inimicitias adverſus eos gerentes, fideliter civitatem cuſtodirent ac defenderent.

21 Dionyſius in Tyrrheniam navigans centum triremibus, cum navis quæ equites vehebat, tranſiſſet ad Leucotheæ fanum, acceptis ſeptuaginta talentis numiſmatis, confeſtim navigavit. Cumque intellexiſſet in occulto mille auri talenta, argenti multo plura, milites ac nautas diripuiſſe, antequam eos in terram exponeret, promulgavit, his qui pecunias haberent, imperans, ut dimidium ſummæ ad ſe deferrent, dimidio altero ipſis relicto. Qui morem non gererent, eos ſe morte mulctaturum. Qui cum dimidiam partem

τὰ λοιπὰ εἰσπράξας, δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς μηνὸς σιταρκίαν.

κβ΄ Πάριοι, ζηλωταὶ λόγων Πυθαγορείων, διῆγον ἐν τοῖς περὶ Ἰταλίαν χωρίοις. Διονύσιος ὁ Σικελίας τύραννος ἐπεκηρυκεύετο πρὸς Μεταποντίνους, καὶ τοὺς ἄλλους Ἰταλιώτας περὶ φιλίας. Εὐήφενος προσφοιτῶσι νέοις καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν γνώμην ἠγόρευε, μηδαμῶς τυράννῳ πιστεύειν· Διονύσιος ἐπὶ τούτῳ μᾶλλον ὠργίζετο· ὥς τε καὶ λαβεῖν αὐτὸν ὑποχείριον ἐσπούδασεν ἐκ Μεταποντίου διακομιζόμενον ἐς Ῥήγιον· ἐπεὶ δὲ ἔλαβεν, ἐπὶ τοῦ συνεδρίου κατηγορήσας ἔδειξεν ἡλίκων δι᾽ αὐτὸν εἴη πραγμάτων ἀφῃρημένος· ὁ δὲ ὁμολογῶν, δικαίως ἔφη ταῦτα ποιῆσαι. τοὺς μὲν γὰρ εἶναι φίλους αὐτῷ καὶ μαθητάς· τύραννον οὐδὲ ὄψει γνώριμον αὐτῷ· ὁ δὲ αὐτοῦ θάνατον κατέγνω. Εὐήφενος οὐδὲν ταραχθεὶς, πρὸς Διονύσιον ἔφη· τοῖς μὲν δεδογμένοις πείθομαι· ἐπεὶ δὲ ἀνέκδοτος ἀδελφὴ ἐστί μοι ἐν Παρίῳ, ταύτην ἐκδοῦναι πρότερον βούλομαι διαπλεύσας εἰς τὴν πατρίδα, καὶ συντόμως ἐπανελθὼν θνήξομαι· πάντων γελασάντων

tem singuli attulissent, ab his ille reliqua etiam exegit, et dono eis dedit unius mensis frumentum.

22 Parii æmulatores Pythagorearum disputationum, in regionibus circa Italiam degebant. Dionysius Siciliæ tyrannus legationem de amicitia facienda ad Metapontios et cæteros Italos misit. Euephenus juvenibus, qui discendi caussa ad eum commeabant, eorumque parentibus, suadebat, nullo modo tyranni verbis adhibendam esse fidem. Quæ res ad iram vehementissime Dionysium inflammabat. Itaque operam dabat, quemadmodum eum in suam potestatem redigere posset, cum Metapontio Rhegium transportaretur. Quem posteaquam cepit, in concilio accusationem in eum intendens demonstravit, quantis rebus ob eum solum esset spoliatus. Ille confitens, recte se fecisse prædicabat. Illos enim amicitia et discendi consuetudine sibi devinctos esse: tyrannum sibi ne de facie quidem cognitum. Qui eum ob hæc morti adjudicavit. Euephenus nihil perterritus, ad Dionysium inquit: Decretis quidem pareo, verum quia sororem adhuc innuptam habeo, eam prius in Pario collocare, alicui in animum induxi. Itaque in patriam navigabo, brevique reversus mortem obibo. Cum omnes hoc audito sermone in

των ἐπὶ τῷ λόγῳ, Διονύσιος ἐθαύμασε· καὶ ἤρετο· τίς ἂν οὖν 21 πιστὸς γένοιτο; ὁ δὲ ἐγγυητὴν, ἔφη, τοῦ θανάτου καταστήσω. καὶ μεταπεμψάμενος τὸν Εὔκριτον, ἠξίωσεν ἐγγυήσασθαι· ὁ δὲ μάλ᾽ ἀσμένως ἐπένευσε τοῦ θανάτου τὴν ἐγγύην· συντάξας, τὸν μὲν ἐξιέναι, ὡς ἐν μησὶν ἓξ ἐπανήξοντα. αὐτὸν δὲ φυλάττειν αὐτόθι μενοῦντα καὶ φρουρούμενον. ἦν τὸ χρῆμα ἤδη θαυμαστόν· θαυμαστότερον δὲ ἐγένετο. καὶ γὰρ μετὰ τοὺς ἓξ μῆνας, ὁ τὸν ἐγγυητὴν παρασχὼν, τὴν ἀδελφὴν ἐκδοὺς ἐπανελθὼν, ἐν Σικελίᾳ παραδοὺς ἑαυτὸν, ἠξίωσε τὸν ἐγγυησάμενον ἀφεῖναι. Διονύσιος ὑπεραγασθεὶς ἀμφοτέρων τὴν ἀρετὴν, ἀμφοτέρους ἀφῆκεν. καὶ τὰς δεξιὰς λαβὼν, ἠξίου τρίτον αὐτὸν εἰς τὴν ἑαυτῶν φιλίαν συγκατατάττειν, καὶ μένειν παρ᾽ αὐτῷ κοινωνοῦντας τῶν παρόντων ἀγαθῶν. οἱ δὲ τὴν μὲν προαίρεσιν ἀπεδέξαντο τοῦ τυράννου· ἠτήσαντο δὲ εἰ τὸ ζῆν αὐτοῖς βούλοιτο παρασχεῖν, συγχωρῆσαι ἀναστρέφειν ἐπὶ τὰς συνήθεις διατριβὰς μετὰ τῶν νέων· συνεχώρησε Διονύσιος· τοῦτο τὸ ἔργον ἔπεισε πολλοὺς Ἰταλιωτῶν Διονυσίῳ πιστεύειν.

ΚΕΦ. Γ.

21 Πίστις. *Caſ.*

in riſum effunderentur, Dionyſius admirabatur, et interrogabat: Quisnam igitur pro te ſponſurus eſt. Ille: Vadem, inquit, mortis dabo. Eucritumque arceſſitum rogavit, ut vadimonio fungeretur. Qui admodum lubens hanc pro morte ſponſionem recepit, tranſigens, ut ille digreſſus intra ſex menſium ſpatium reverteretur. Se vero ibidem permanentem, interea temporis cuſtodiri et aſſervari juſſit. Admirandum quidem factum erat: verum longe mirabilius aliud conſecutum eſt. Etenim poſt ſex menſes, is qui eum vadem dederat, collocata ſorore ſua, reverſus in Siciliam, ſeipſum tyranno reddidit, juſſitque vadem dimitti. Dionyſius utriusque virtutem ſupra modum complexus, et admiratus, ambos liberos dimiſit: petiitque ut data fide tertium ipſum in amicitiam ſuam adſcriberent, et apud ſe manerent, præſentibusque bonis una fruerentur. Qui animum quidem tyranni, propoſitumque comprobaverunt: at petebant, ſi vitam ſibi concedere vellet, reverti ſe ad conſuetas cum adoleſcentibus exercitationes pateretur. conceſſit Dionyſius. Hoc facto multos Italos adduxit, ut majorem ſibi fidem haberent.

CAP. III.

ΚΕΦ. Γ.

ΑΓΑΘΟΚΛΗΣ.

Ἀγαθοκλῆς Σικελίας τύραννος ὀμόσας τοῖς πολεμίοις, παρέβη τοὺς ὅρκους, καὶ κατασφάξας τοὺς ἁλόντας, ἐπιχλευάζων πρὸς τοὺς φίλους ἔλεγεν. Δειπνήσαντες ἐξεμέσωμεν τοὺς ὅρκους.

β' Ἀγαθοκλῆς νικήσας Λεοντίνους, Δεινοκράτην τὸν στρατηγὸν αὐτῶν ἐς τὴν πόλιν ἔπεμψε, λέγοντα, ὡς ἄρα φιλοτιμοῖτο πρὸς Διονυσίον, 22 εἰ βούλοιτο σῶσαι αὐτοὺς, ὡς ἐκεῖνος ἔσωσε τοὺς περὶ τὸν Ἐλέπορον ποταμὸν πταίσαντας Ἰταλιώτας· ἐπίστευσαν Λεοντῖνοι, καὶ ὅλβους ἔδωκαν. Ἀγαθοκλῆς εἰσελθὼν ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀόπλους ἐς τὴν ἐκκλησίαν συνελθεῖν· ὁ στρατηγὸς ἐπηρώτησεν, ὅτῳ δοκεῖ ὅπερ καὶ Ἀγαθοκλεῖ, αἰρέτω τὴν χεῖρα. ὁ τοίνυν Ἀγαθοκλῆς, δοκεῖ μοι, ἔφη, πάντας ἀνελεῖν· ἦσαν δὲ μύριοι· καὶ δὴ περιστάντες οἱ στρατιῶται πάντας ἀνεῖλον ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας.

γ' Ἀγαθοκλῆς πυθόμενος τοὺς ἐν τέλει Συρακουσίων νεωτερίζειν, Καρχηδονίους νικήσας θύων ἐπινίκια, φ' ἄνδρας τοὺς

22 καὶ. *Caf.*

CAP. III.

AGATHOCLES.

Agathocles datum hostibus jusjurandum, transgressus est: occisisque captivis, ridens ad amicos dixit: Cœnati, jurisjurandi religionem evomamus.

2 Agathocles, cum superasset Leontinos, Dinocratem ducem misit in urbem eorum, qui diceret, ei cum Dionysio gloriæ contentionem esse, seque velle eos conservare, quemadmodum ille conservavit Italos ad Elleporum fluvium prælio devictos. Crediderunt Leontini, pecuniasque dederunt. Agathocles ingressus, jussit eos in concionem inermes convenire. Dux interrogabat, cui videretur idem quod Agathocli, is manum tolleret. Agathocles igitur: Mihi, inquit, placet omnes occidere. Decem vero eorum millia erant. milites, qui circumsistebant, omnes in concione trucidarunt.

3 Agathocles, cum audisset principes Syracusanorum novis rebus studere, Carthaginiensibus devictis, gratulatoria

τὰς ὑπόπτους ἐπὶ τὴν ἑστίαν ἐκάλεσεν· ἦν μὲν δὴ μεγαλοπρεπὴς ἡ τῶν κληθέντων ἑστία· αὐτὸς δὲ ἤδη μεθυόντων ἐς μέσους παρελθὼν, 23 κροκωτὸν ἐνδὺς Ταραντῖνον, περιβαλλόμενος ηὔλησεν, ἐκιθάρισεν, ὠρχήσατο· ὥς τε ὑφ᾽ ἡδονῆς θόρυβος καὶ κρότος ἐκ πάντων ἦν· ἐν δὲ τῷ καιρῷ τῆς ἡδονῆς, ὑπεξῆλθε τοῦ συμποσίου ὡς κεκμηκὼς, τὴν ἐσθῆτα ἀλλάξων· ἐκυκλώσαντο τὸν ἀνδρῶνα ὁπλῖται πολλοί. χίλιοι δὲ ξίφη σπασάμενοι, δύο κατὰ ἕνα στάντες πάντας ἀπέσφαξαν τοὺς κατακειμένους.

δ´ Ἀγαθοκλῆς Ὀφέλαν Κυρηναῖον σὺν πολλῇ δυνάμει στρατεύσαντα πυθόμενος εἶναι φιλόπαιδα, ὅμηρον αὐτῷ τὸν ἴδιον υἱὸν ἔπεμψεν Ἡρακλείδην ὡραῖον ὄντα, ἐντολὴν δοὺς τῷ παιδὶ ἀντισχεῖν τῇ πείρᾳ μέχρις ὀλίγων ἡμερῶν· ἧκεν ὁ παῖς· ὁ Κυρηναῖος τῆς ὥρας ἡττώμενος περιεῖπεν αὐτὸν, καὶ περὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ 24 μόνην ἠσχολεῖτο. Ἀγαθοκλῆς ἄφνω τοὺς Συρακουσίους ἐπαναγαγὼν, τόν τε Ὀφέλαν

23 Distinguo: κροκωτὸν ἐνδὺς, Ταραντῖνον περιβαλλόμενος, ηὔλησεν. *Masv.* 24 *Cant.* μόνον.

toria diis sacrificia peragens, quingentos viros, quos suspectos habebat, ad convivium convocavit. Erat sane magnificentissimum vocatorum, et supra modum opiparum convivium. Ipse vero, cum omnes jam largius vinum hausissent, in medium eorum ingressus, crocota indutus et Tarentina veste amictus, fistula cecinit, citharaque lusit atque saltavit, ita ut e nimia voluptate tumultus strepitusque consequeretur. Interim dum omnes indulgent genio, ipse e convivio se subduxit, quasi defatigatus, et se vestem mutaturum simulavit. Circumdederant eum locum, ubi convivium agitabatur, magnus armatorum numerus, et ex iis mille districtis gladiis bini singulos aggressi, discumbentes ad unum omnes peremerunt.

4 Agathocles Ophelam Cyrenensem cum ingentibus copiis militantem, audiens amantem esse puerorum, obsidem ei proprium filium misit Heraclidem, egregia forma præditum: præceptumque dedit puero, ut paucos dies resisteret. Venit puer. Cyrenensis formæ elegantia victus, eum amplectebatur, omnique studio eum colebat. Agathocles repente Syracusanis adductis, Ophelam occidit:

λεν ἀπέκτεινε, καὶ τῆς δυνάμεως αὐτȣ̃ πάσης ἐκράτησε. καὶ τὸν υἱὸν ἀπέλαβεν ȣ̓χ ὑβρισθέντα.

έ Ἀγαθοκλῆς ἐπὶ Καρχηδόνα διαπλεῦσαι βȣλόμενος, ἤδη μέλλων ἀνάγεσθαι, δοκιμάζει τίνες αὐτῷ συνδιαπλεῦσαι δύναιντο· καὶ δὴ προέγραψεν ἐπιτρέπων τοῖς βȣλομένοις ἑαυτȣ̀ς σώζειν, ἐξιέναι τῶν νεῶν μετὰ τῶν ἰδίων κτημάτων· ἐξῆλθον συχνοί. καὶ τȣ̀ς μὲν δὴ ἔκτεινε πάντας ὡς δειλȣ̀ς καὶ ἀπίςȣς· τȣ̀ς δὲ μείναντας, ὡς ἀνδρείȣς καὶ πιςȣ̀ς ἐπαινέσας, διέβαλεν εἰς τὴν Λιβύην ξ´ ναυσὶ, καὶ τῆς γῆς ἐπιβὰς παραχρῆμα τὰς ναῦς ἐνέπρησεν, ὅπως ἀγωνίζοιντο γενναιότερον οἱ ςρατιῶται, τὸ δύνασθαι φεύγειν ἐπὶ τῶν νεῶν ἀπεγνωκότες. τȣ́τοις τοῖς ςρατηγήμασι χρησάμενος Ἀγαθοκλῆς, αὐτῶν τε Καρχηδονίων, καὶ πολλῶν ἐν Λιβύῃ πόλεων ἐκράτησεν.

ς´ Ἀγαθοκλῆς β ςρατιώτας συντεταγμένȣς ᾔτησε παρὰ Συρακȣσίων ὡς διαβησόμενος εἰς τὴν Φοινίκην, φάσκων τῶν ἐκεῖ τινὰς προδιδόντας μετὰ σπȣδῆς αὐτὸν καλεῖν. πιςεύσαντες ἔδωκαν οἱ Συρακȣ́σιοι· ὁ δὲ λαβὼν τȣ̀ς ςρα-

cidit: omnemque exercitum ejus ſuperavit, et filium nulla injuria affectum aut corruptum accepit.

5 Agathocles Carthaginem verſus navigationem inſtituere volens, cum jam in eo eſſet, ut ſolveret, exploravit, quinam una navigare poſſent: et promulgavit ſe concedere, ut qui vitæ ſuæ conſultum vellent, e navibus cum ſupellectile ſua egrederentur. Exierunt multi, quos univerſos, quaſi timidos et infidos, morte affecit. Eos vero qui manſerant, ob fortitudinem ac fidem laudibus evehebat, et in Africam cum ſexaginta navibus trajecit. Cumque in terram eos expoſuiſſet, extemplo naves igne ſubjecto incendit, ut milites ſe fortius in pugnando gererent, fuga per naves deſperata. His uſus ſtrategematis Agathocles, ipſos Carthaginienſes, multasque in Africa civitates ſuperavit.

6 Agathocles bis mille milites in aciem inſtructos petiit a Syracuſanis, quaſi in Phœniciam transmiſſurus, inquiens ſe ab aliquibus ejus regionis incolis, quo commodius proditionem tranſigant, ſummo ſtudio arceſſi. Syracuſani credentes dederunt. Quos

στρατιώτας Φοίνιξι μὲν μακρὰν χαίρειν ἔφη· ὁρμήσας δὲ ἐπὶ τοὺς συμμάχους, τὰ περὶ τὴν 25 Ταυρομενίαν φρούρια κατέσκαψεν.

ζ′ Ἀγαθοκλῆς πρὸς Ἀμίλκαν ἀνοχὴν ἔθετο· ὥς τι ὁ μὲν Λιβύην ἀπῆρεν, ὁ δὲ συναγαγὼν ἐκκλησίαν τῶν Συρακουσίων, ταύτην, ἔφη, τὴν ἡμέραν ηὐξάμην ἐν ᾗ τοὺς πολίτας ὄψομαι τὴν ἐλευθερίαν ἔχοντας. ταῦτα λέγων, τὴν χλαμύδα περιελὼν, καὶ τὴν μάχαιραν, 26 αὐτὸν ἰδιώτην ἀπέφηνε τῶν Συρακουσίων, ὡς ἀνδρὶ δημοτικῷ καὶ μετρίῳ τὴν πολιτείαν ἐπιτρεψάντων· ὁ δὲ μετὰ τὴν ἕκτην ἡμέραν πολλοὺς φονεύσας τῶν πολιτῶν, διώξας δὲ πλείους τῶν ε′ χιλιάδων, αὐτὸς τὴν ἀρχὴν τῶν Συρακουσίων κατέσχεν.

η′ Ἀγαθοκλῆς μαθὼν τοὺς περὶ Τίσαρχον, καὶ Ἀνθρώπινον, καὶ Διοκλέα φίλους ἐπιβουλεύειν αὐτῷ, καλέσας αὐτοὺς, ἐνεχείρισεν αὐτοῖς πολλὴν στρατιὰν, ἵνα πόλει συμμάχῳ πολεμουμένῃ βοηθεῖεν ἐξελθόντες· καὶ αὔριόν γε, ἔφη, συνελθόντες εἰς τὸ Τιμολεόντιον μετὰ τῶν ὅπλων, καὶ

25 *MSS. Interpres et Codd. Casaub.* Ταυρομενίτιν. 26 *Cas.* hic aliquid deesse putat, et sic legit: αὐτὸν ἰδιώτην ἀπέφηνε. πάλιν δὲ τῶν Συρακουσίων.

Quos cum accepisset, Phœnicum nullam habuit rationem: et adversus socios expeditione facta, castella circa Taurομeniten diruit.

7 Agathocles cum Amilcare inducias fecit: Itaque hic in Africam discessit: Ille vero congregata Syracusanorum concione: Hanc, inquit, horam semper omnibus votis optavi, qua cives visurus essem libertate præditos. His dictis, deposita chlamyde et ense, seipsum privatum Syracusanorum esse declaravit, quasi viro populari et moderato Rempublicam commisissent. At ille post diem sextum multis interfectis civibus, et fugatis plus quinque millibus, ipse Syracusanorum imperium obtinuit.

8 Agathocles cum rescisset, ab amicis Tisarcho, Anthropino, et Diocle sibi insidias parari, arcessivit eos, magnumque exercitum ipsis commisit, ut egressi sociæ cuidam civitati, quæ ab hostibus oppugnabatur, auxilio venirent. Et cras, inquit, in Timoleontium conveniemus cum armis et equis, omnemque

καὶ τῶν ἵππων διατάξομεν τὴν ἔξοδον· οἱ μὲν ἄσμενοι ταῦτα ἐδέξαντο ὡς μέλλοντες καὶ δύναμιν στρατιωτικὴν ἔχειν πρὸς τὴν ἐπίθεσιν· ἐπὶ δὲ τῆς ὑστεραίας εἰς τὸ Τιμολεόντιον συνῆλθον· ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς ἐσήμηνε τὴν σύλληψιν. οἱ δὲ τὸ σύνθημα δεξάμενοι, τοὺς περὶ Διοκλέα καὶ Τίσαρχον, καὶ Ἀνθρώπινον, ἄνδρας τῶν σ´ πλείονας ἐξεκέντησαν· ὅσοι δὲ βοηθεῖν τούτοις ἐπειρῶντο, καὶ οὗτοι προσανῃρέθησαν, οὐκ ἐλάττους τῶν ἑξακοσίων.

ΚΕΦ. Δ.
ΙΠΠΑΡΙΝΟΣ.

Ἱππαρῖνος ἐν Λεοντίνοις ὤν, αἰσθόμενος τὴν Συρακουσίων πόλιν ἔρημον γενομένην, διὰ τὸ μετὰ Καλλίππου τοὺς πολίτας εἴς τινα τόπον ἐξωρμηκέναι νομίσας, ἐκ Λεοντίνων ἐλθὼν ἐπὶ Συρακούσας νυκτὸς, πέμψας τινὰς ἐπὶ τὴν πόλιν, ἐκέλευσε τοὺς παραφυλάττοντας τὴν ἐφοδίαν ἀποκτεῖναι. οἱ μὲν ἔκτειναν τοὺς παραφυλάσσοντας, καὶ πυλίδας τινὰς τοῦ τείχους διεῖλον· Ἱππαρῖνος δὲ διὰ τούτου τοὺς ξένους εἰσαγαγὼν, κατέσχε τὴν Συρακουσίων πόλιν.

ΚΕΦ. Ε.

que expeditionem ordinabimus. Illi libentibus animis hæc receperunt, quod etiam ſe militares copias ad aggrediendum regem habituros putabant. Poſtridie cum in Timoleontium conveniſſent, Agathocles ſignum ad eos comprehendendos dedit. Reliqui audito ſigno Dioclem, Tiſarchum, et Anthropinum cum omnibus aſſeclis ad ducentos confoderunt: omnesque quotquot his opem vellent adferre, ſimul neci dederunt, non minus ſexcentis.

CAP. IV.
HIPPARINUS.

Hipparinus cum in Leontinorum urbe degens, Syracuſas audiret vacuas eſſe defenſoribus, quod cives in locum quendam cum Calippo profecti ex urbe dicerentur, ſtatuit ab Leontinis Syracuſas verſus exercitum ducere: noctuque miſit aliquos ad urbem, qui vigiles et excubitores de medio tollerent. Qui cum hoc præſtitiſſent, et portas aliquas civitatis aperuiſſent, Hipparinus per eas mercenarios introduxit, civitatemque Syracuſanorum occupavit.

ΚΕΦ. Ε.

ΘΕΟΚΛΗΣ.

Θεοκλῆς Χαλκιδέας τοὺς ἀπ' Εὐβοίας ἀγαγὼν, τὴν Λεοντίνων κατέσχεν μετὰ Σικελῶν, οἳ προενοικοῦντες ἐτύγχανον· ἐπεὶ δὲ καὶ Πλαταιεῖς ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν ἀναγαγόντες τῇ Λεοντίνων προσβάλλουσιν, αὐτὸς μὲν ἐκβαλεῖν ἔφη τοὺς συνοικοῦντας Σικελοὺς μὴ δύνασθαι, διὰ τοὺς ὅρκους· ἐκείνοις δὲ νυκτὸς ἀνοίξειν τὰς πύλας, καὶ παρελθόντας αὐτοὺς χρῆσθαι τοῖς Σικελοῖς ὡς πολεμίοις. ὁ μὲν ἀνέωξεν· οἱ δὲ Μεγαρεῖς καταλαβόμενοι την ἀγορὰν, καὶ τὴν ἀκρόπολιν, ὡπλισμένοι προσέπιπτον τοῖς Σικελοῖς· οἱ δὲ καταλειφθέντες ἄοπλοι τὴν πόλιν ἐκλιπόντες ἔφευγον· Μεγαρεῖς δὲ ἀντὶ Σικελῶν Χαλκιδεῦσι συνωμολόγησαν.

β' Θεοκλῆς Μεγαρέας Χαλκιδεῦσι συνοικήσαντας ἓξ μῆνας, τῆς πόλεως ἐξέβαλε, φήσας, εὔξασθαι κατὰ τὸν τοῦ πολέμου καιρὸν, ἐὰν κρατήσωμεν τῆς πόλεως ἀσφαλῶς, θύσειν τοῖς δώδεκα θεοῖς, καὶ πέμψειν πομπὴν ὅπλοις κεκοσμημένην· τῶν δὲ Μεγαρέων οὐχ ὑπιδομένων, ἀλλὰ θύειν ἀγαθῇ τύχῃ κελευόντων. Χαλκιδεῖς παρ' αὐτῶν εἰς τὴν

CAP. V.

THEOCLES.

Theocles Chalcidensibus ab Eubœa adductis, Leontinorum civitatem invasit, obtinuitque cum Siculis, qui antea sedes in ea habuerant. Cum vero Platæenses ex Megaris coloniam deducere in Leontinorum civitatem vellent, ad eamque venissent, se quidem jurisjurandi religione impediri dicebat, quo minus inhabitantes Siculos expellere posset: ipsis vero portas noctu patefacturum. Itaque ingressi, Siculos pro hostium consuetudine tractarent. Qui cum portas aperuisset, Megarenses occupato foro et arce, Siculos armati adoriebantur. Qui cum inermes obrutos se viderent, relicta civitate, fugam capessiverunt. Megarenses vero pro Siculis societatem cum Chalcidensibus inierunt.

2 Theocles Megarenses, cum sex menses Chalcidensibus cohabitassent, ejecit ex urbe. Dicebat enim, se belli tempore votum nuncupasse, si urbe potiti sine periculo fuissent, duodecim diis sacrificia peracturum, pompamque armis ornatam celebraturum. Megarensibus nihil suspicantibus mali, sed bonæ fortunæ sacra jubentibus facere: Chalcidenses ad obeundam

τὴν πομπὴν χρησάμενοι τὰς πανοπλίας, τῆς θυσίας γενομένης, αὐτοὶ νόμῳ πομπῆς βαδίζοντες· ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὡπλισμένοι κατέστησαν, Θεοκλῆς ἐκέλευσεν ἀνειπεῖν τὸν κήρυκα, Μεγαρεῖς, ἐκ τῆς πόλεως ἀπιόντων πρὸ δύναντος ἡλίου· οἱ δὲ ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ἱκέται καταφυγόντες, ἠξίουν μὴ διώκεσθαι, ἢ μετὰ τῶν ὅπλων ἐκπέμπεσθαι. Θεοκλῆς μετὰ τῶν Χαλκιδέων ἐβουλεύσατο οὐκ ἀσφαλῶς ἔχειν ἐκβαλεῖν τοσούτους ἐχθροὺς ὡπλισμένους· καὶ δὴ γυμνοὶ Μεγαρεῖς τῆς Λεοντίνων ἐκπεσόντες Τρωΐλον κατῴκησαν, μέχρι ἑνὸς χειμῶνος· μέχρι γὰρ τοσούτου συνεχώρησαν οἱ Χαλκιδεῖς.

ΚΕΦ. ϛʹ.

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ.

Ἱπποκράτης κρατῆσαι τῆς Ἐργετίνων πόλεως ἐσπουδακὼς, οὓς Ἐργετίνους εἶχε μισθοφόρους, τούτοις ἔνεμεν ἀεὶ τῆς λείας τὸ πλεῖον μέρος, καὶ μισθοὺς μείζονας, ὑπερεπαινῶν αὐτοὺς ὡς προθυμοτάτους, καὶ μάλιστα [27] χαρῖνος, ὡς πλείο-

27 Conject. *Casaub.* στοχαζόμενος. conj. *Masv.* χαριζόμενος.

dam pompam ab iis arma mutuati, dum sacrificium perageretur, ipsi in morem pompæ gradientes, postquam in foro armati constitissent, Theocles præconem jussit proclamare: Megarenses ante solis occasum ex urbe discedant. Illi ad aras supplices confugerunt, et ne se in exilium pelleret, rogaverunt, aut cum armis ex urbe emitteret. Theocles consilio cum Chalcidensibus habito, non tutum esse censuit, tot hostes armis munitos ejicere. Itaque inermes Megarenses e Leontino pulsi, Troïlum inhabitaverunt, unam duntaxat hiemem. Tamdiu enim permiserant Chalcidenses.

CAP. VI.

HIPPOCRATES.

Hippocrates ad occupandam Ergetinorum urbem animum intendens, quos quidem Ergetinos secum stipendiarios habebat, his semper maximam prædæ partem distribuit, ampliioremque mercedem dedit, ac summis eos laudibus tanquam ad subeunda pericula promtissimos affecit: in primisque operam dedit, ut plurimos ex hac

πλείονας ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἔχοι συμμάχους· ταῦτα ἠγγέλλετο τοῖς ἐν τῇ πόλει· οἱ δὲ ζηλώσαντες πολιὰν τῶν στρατευομένων, ἐθέλοντες πάντες ἐξῆλθον, καταλιπόντες ἔρημον τὴν πόλιν. Ἱπποκράτης φιλοφρόνως δεξάμενος τοὺς ἄνδρας, αὐτῆς νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν, διὰ τοῦ Λαιστρυγονίου πεδίου προῆγε. τοὺς μὲν Ἐργετίνους τάξας πρὸς τὴν θάλατταν· την δὲ ἄλλην στρατιὰν πρὸς τὴν ἤπειρον· ἐπεὶ δὲ ἐφράχθησαν πρὸς ταῖς ῥαχίαις τῶν κυμάτων οἱ Ἐργετῖνοι, τοὺς ἱππεῖς προπέμψας Ἱπποκράτης, τὴν πόλιν αὐτῶν ἔρημον οὖσαν κατελάβετο· καὶ τὸν κήρυκα πόλεμον αὐτοῖς προειπεῖν ἐκέλευσε, καὶ σύνθημα Γελώοις καὶ Καμαριναίοις ἔδωκε κτείνειν ἀδεῶς Ἐργετίνους ἅπαντας.

ΚΕΦ. Ζ.

ΔΑΦΝΑΙΟΣ.

Δαφναῖος Συρακουσίων, καὶ Ἰταλιωτῶν πρὸς Καρχηδονίους παραταττομένων. τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἐχόντων Συρακουσίων· τὸ δὲ εὐώνυμον Ἰταλιωτῶν, ἀκούσας μεγάλης βοῆς φερομένης ἀπὸ τῆς λαιᾶς τάξεως, προσδραμὼν, τοὺς Ἰταλιώτας ἰδὼν πονοῦντας καὶ ἡττωμένους, ἐπανελθὼν ἐπὶ τὸ

urbe in exercitu suo haberet: hæc civibus in urbe nuntiabantur. Qui æmulantes militantium famam ac fortunam, omnes urbe relicta, ad stipendia sub Hippocrate merenda exierunt. Hippocrates amice susceptis hominibus, eadem nocte copiis assumtis per Læstrygonium campum eas duxit: Ergetinisque ad mare collocatis, reliquo exercitu in continente, cum Ergetini separati essent, et fluctibus impediti, præmissis equitibus Hippocrates, urbem eorum desertam ac præsidiis nudatam, occupavit, præconemque misit, qui bellum ipsis indiceret, et Gelois atque Camarinæis signum dedit, ut audacter Ergetinos ad unum omnes conciderent.

CAP. VII.

DAPHNÆUS.

Daphnæus Syracusanis et Italis cum Carthaginiensibus prælium committentibus, dextrum cornu tenentibus Syracusanis, sinistrum Italis, cum audisset magnum clamorem ferri a lævo, accurrit: conspicatusque laborantes, et pene victos Italos, reversus ad dextrum cornu, lætum

τὸ δεξιὸν κέρας, εὐηγγέλιζε τοῖς Συρακουσίοις [28] τῶν Ἰταλιωτῶν κατὰ τὴν εὐώνυμον τάξιν νενικηκότων· καλῶς δὲ ἔχειν, καὶ παρ' αὐτῶν ἔργον τι γενναῖον γενέσθαι· ὑπολαβόντες οἱ Συρακούσιοι, τὸν στρατηγὸν ἀληθῆ λέγειν, ἀνεβόησαν, Παντὶ θυμῷ τοῖς πολεμίοις ἐμβάλλωμεν. καὶ δὴ προθύμως ἐμβαλόντες ἐτρέποντο τοὺς βαρβάρους.

ΚΕΦ. Η.
ΛΕΠΤΙΝΗΣ.

Λεπτίνης Καρχηδονίων ἐπέκεινα τοῦ Παχύνου παραπλεόντων, καὶ ἀποβαινόντων ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὅσα ἐπὶ θαλάττῃ, καὶ γῇ ἁρπαζόντων, παρακαθίσας νύκτωρ ἱππεῖς ἐνεδρεύοντας· προπέμψας κρύφα τινὰς ἐκέλευσεν ἐμπιπρᾶναι τοὺς σταθμούς· οἱ δὲ Καρχηδόνιοι πρὸς τὰ καιόμενα προσθέοντες ὡς ἁρπασόμενοι τὰ ἐν τοῖς σταθμοῖς, περιέπιπτον τοῖς ἐνεδρεύουσιν ἱππεῦσιν, ὑφ' ὧν διωκόμενοι μέχρι τῶν τριήρων, οἱ πλεῖστοι διεφθείροντο.

β' Λεπτίνης, ἐκ Λακεδαίμονος ἀνακομιζόμενος Τάραντι προσέσχεν· ἐκβάντων δὲ τῶν ναυτῶν, οἱ Ταραντῖνοι τού-

τους

28 Codd. *Casaub.* ὡς τῶν Ἰταλ.

lætum nuntium Syracuſanis attulit, Italosque in ſiniſtro cornu victoriam adeptos prædicabat: egregiumque eſſe, ſi ab ipſis etiam præclarum aliquod facinus ederetur. Syracuſani ducem vera dicere arbitrati, exclamarunt: Omnibus viribus in hoſtes irruamus; alacriterque impetu facto, barbaros in fugam verterunt.

CAP. VIII.
LEPTINES.

Leptines Carthaginienſibus Pachynum prænavigantibus, et in terram egredientibus, et prædam terra marique facientibus, ſub noctem equitibus in inſidiis collocatis, clam aliquot præmiſſos juſſit navalia incendere Carthaginienſes igne conſpecto accurrentes, ut, quæ in navalibus eſſent, raperent, in equites inſidiantes incidunt: a quibus fuſi, fugatique ad triremes uſque, magnum ſuorum numerum amiſerunt.

2 Leptines Lacedæmone profectus, navem Tarentum appulit. Expoſitis nautis, Tarentini nullam his quidem injuriam aut vim attulerunt,

ob

τὰς μὲν οὐκ ἠδίκουν, ὄντας Λακωνικούς· τὸν δὲ Λεπτίνην ἐζήτουν συλλαβεῖν· ὁ δὲ τὴν ἰδίαν στολὴν ἀποθέμενος, καὶ λαβὼν τὰ αὐτοῦ σκεύη, καὶ φορτίον ξύλων ἀράμενος, ἐπέβη τῆς νεώς. καὶ ἀποκόψας τὰ πρυμνήσια τὸ σκάφος ἐπανῆγε, καὶ τοὺς ναύτας προσνηξαμένους ἀπολαβὼν ἀνέπλευσεν ὡς Διονύσιον.

ΚΕΦ. Θ.

ΑΝΝΩΝ.

Ἄννων σὺν Καρχηδονίοις ἀνακομιζομένοις παρέπλει Σικελίαν· Διονύσιος τύραννος ἐξέπεμψε ναῦς ἐπ' αὐτὸν οὐκ ὀλίγας. αἱ μὲν ὅσον οὐκ ἤδη συνῆγον. ὁ δὲ Ἄννων τῶν αὐτοῦ νεῶν καθαιρεῖ τὰ ἱστία. καὶ οἱ πολέμιοι τὸ αὐτὸ ἐποίησαν. Ἄννων δὲ συνέταξεν ὀξέως ἄρασθαι τὰ ἱστία· καὶ οὕτω διέφυγε τοὺς ἐναντίους μέλλοντας, καὶ ταρασσομένους, καὶ ἀπειροτέρους ὄντας ναυτικῆς ἐπιστήμης.

ΚΕΦ. Ι.

ΙΜΙΛΚΩΝ.

Ἰμίλκων Καρχηδόνιος εἰδὼς τῶν Λιβύων τὸ φίλοινον, κεράμια οἴνου πολλὰ μανδραγόρᾳ διαφθείρας, καὶ ἐν τοῖς προα-

ob eam caussam, quod essent Lacedæmonii. Leptinem vero quærebant, ut eum comprehenderent. Ille abjectis suis vestimentis, acceptis vasis, et lignorum onere sublato, conscendit navim, funeque resecto navigium deduxit, et nautis adnatantibus receptis, ad Dionysium navigavit.

CAP. IX.

ANNON,

Annon cum Carthaginiensibus domum redeuntibus, Siciliam præterlegebat. Dionysius tyrannus naves adversus eum non paucas numero misit, quæ propemodum jam accedebant. Annon suis navibus vela detrahit: idem faciunt hostes. Annon suis mandat, ut celeriter explicent vela, et hoc pacto cunctantes et perturbatos et rei nauticæ imperitos effugit.

CAP. X.

IMILCON.

Imilcon Carthaginiensis non ignorans Africanorum in vino luxuriam, multa vini vasa mandragora corrupit: iisque

προαστείοις ἐπικλίνας, ἐπιόντων ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πόλιν, ὡς οὐχ οἷός τε ὢν βιαζομένοις ἀντιστῆναι· οἱ δὲ ὑπερχάρησαν ὡς κατακλείσαντες εἴσω τειχῶν Καρχηδονίους, καὶ τὰ κεράμια εὑρόντες τοῦ οἴνου χανδὸν ἐνεφορήθησαν· καὶ αὐτίκα ὕπνῳ βαρυτάτῳ καταλαμβάνονται.

β' Ἰμίλκων σὺν Καρχηδονίοις νύκτωρ ἀναγόμενος ἐκ Λιβύης εἰς Σικελίαν, γράψας καὶ σημηνάμενος εἰς γραμματεῖα τοῖς κυβερνήταις ἔδωκε, συντιθέμενος, ἐὰν ἀποσπασθῶσιν ἐν τῷ πελάγει, ποῖ χρὴ συνάπτειν, ἵνα μὴ ὑπὸ τῶν αὐτομόλων ἐξαγγελθῇ· [29] λαμπτῆρα τὸ πρόσθεν μέρος πεφραγμένον, ὅπως μὴ γνωρίζοιεν ἀπὸ τοῦ φωτὸς οἱ πολέμιοι τὸν ἐπίπλουν.

γ' Ἰμίλκων ἐν Λιβύῃ καταλαβεῖν [30] ἐσπούδασε πόλιν, ἐφ' ἣν ἦσαν ὁδοὶ δύο δύσποροι· ταύτας οἱ μὲν Λίβυες ἐφύλαττον· ὁ δὲ Ἰμίλκων ἔπεμψε πρὸς αὐτοὺς αὐτόμολον φράσοντα· ἡ μὲν ἑτέρα τῶν ὁδῶν ἐγχωσθήσεται, ὅπως εὔπορος γένοιτο· ἑτέρα δὲ ἀποσκαφήσεται, ὅπως μὴ διὰ ταύτης [31] ὁρμήσαντες κυκλωθήσονται· καὶ δὴ ταῦτα γινό-

29 Scribendum λαμπτῆρα δὲ ἦρε. *Casaub.* 30 MSS. σπουδάζων. 31 Scribe ὁρμησάντων. *Cas.*

iisque depositis in suburbiis, cum illi accederent, in urbem rediit, quasi vim adhibentibus resistere cum suis copiis non posset. Illi gaudio elati, quod Carthaginienses intra mœnia conclusissent, inventis vasis, largissime se vino ingurgitarunt, statimque in somnum gravissimum incidunt.

2 Imilcon cum Carthaginiensibus noctu solvens ex Africa in Siciliam, scriptos obsignatosque libellos gubernatoribus tradidit: constituitque, si distraherentur in pelago, quo cursum dirigere et convenire deberent, ne per transfugas hostibus enuntiaretur. Funali signum dabat ab anteriore parte tecto, ne hostes ex splendore de adventu conjecturam facere possent.

3 Imilcon in Africa urbem capere nitebatur, ad quam duæ viæ difficiles et arduæ ferebant. Eas Africani impositis præsidiis custodiebant. Imilcon transfugam ad eos misit, qui diceret hostes alteram viam esse munituros aggere, ut sit ad ingrediendum idonea: per alteram fossam ducturos, ne ab hostibus per eam venientibus includantur. Hæc fieri ho-

γινόμενα ὁρῶντες οἱ πολέμιοι, πιςὸν ἡγȣ́μενοι τὸν αὐτόμολον, [32] ὁρμήσαντες ἐπὶ τὴν ἐγχωννυμένην ὁδὸν ὡς ἀνείρξοντες· ὁ δὲ νύκτωρ προπαρασκευασμένοις ξύλοις [33] τὴν ἀνεςρεμμένην ὁδὸν γεφυρώσας, διὰ ταύτης ἀγαγὼν τὸ ςρατόπεδον εἷλε τὴν πόλιν, τῶν πολεμίων τὴν ἑτέραν ὁδὸν φυλαττόντων.

δ΄ Ἰμίλκων ἐν Ἀκράγαντι πλησίον τȣ̃ τείχȣς ἐςρατοπέδευσε· προῆλθε τῆς πόλεως ςρατιὰ πολλή· ὁ δὲ διελὼν τὸ ςρατόπεδον, ἑνὶ μέρει συνέβαλε, παράγγελμα δȣ̀ς ἀπόῤῥητον, εἰς φυγὴν ἑκόντας τραπέσθαι· οἱ μὲν δὴ ἔφευγον, οἱ δ᾽ Ἀκραγαντῖνοι διώκοντες πολὺ τῆς πόλεως ἀπεσπῶντο· Ἰμίλκων πρόσθεν τῶν τειχῶν ὕλην ἐμπρήσας, τȣ̀ς ὑπολοίπȣς εἰς ἐνέδραν ἀφανῆ κατέςησεν· οἱ διώκοντες τὸν καπνὸν αἰρόμενον ἰδόντες ἀπὸ τῶν τειχῶν, ᾠήθησαν ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἀνακαλεῖσθαι· καὶ μεταβαλλόμενοι, πρὸς τὴν πόλιν ἀνέςρεφον. ἐπικειμένων αὐτοῖς τῶν πρότερον φευγόντων· ὡς δὲ κατὰ τὴν ἐνέδραν ἐγένοντο, οἱ μετὰ Ἰμίλκω-

32 Mſſ. ὥρμησαν, quod rectum eſt. 33 *Cant.* ἀνεςραμμένην. conj. *Caſaub.* ἀνεσκαμμένην vel ἀπεσκαμμένην.

ſtes conſpicati, et fidelem transfugam exiſtimantes, ad eam viam quæ aggeſta terra muniebatur, concurſum fecerunt, ut hoſtium conatum et opus impedirent. At ille noctu, præparatis ad eam rem lignis, foſſa interciſam viam ponte conſtravit: per eumque copiis adductis, dum hoſtes alteram ſumma cura tuerentur, urbem cepit.

4 Imilcon Agrigentum oppugnans, non procul a civitate caſtra metabatur. Ejiciebant ſe ex urbe copiæ multæ. Ille vero exercitum dividens, cum altera parte hoſtes aggreſſus eſt, cui ſecretum dederat præceptum, ut ultro ſe in fugam verterent. Quibus fugientibus, Agrigentini inter perſequendum longius ab urbe diſtrahebantur. Imilcon ante civitatem incenſa ſylva, reliquam partem ſui exercitus in latentibus inſidiis collocaverat. Qui perſequebantur, fumum ſurgere a mœnibus conſpicati, a civibus ſe revocari putabant: ſeſeque convertentes ad urbem, revertebantur, inſtantibus, urgentibusque iis qui prius fugerant. Cum vero in eum locum ventum eſſet, ubi poſitæ erant inſidiæ, conſurgens Imilcon cum ſuis, partem

Ἰμίλκωνος ἐξαναστάντες. τοὺς μὲν αὐτῶν διέφθειραν· τοὺς δὲ ἐζώγρησαν.

ε' Ἰμίλκων περὶ τὸ Κρόνιον ἀντεστρατοπέδευε τοῖς τοῦ Διονυσίου στρατηγοῖς· τῶν δὲ Κρόνιον οἰκούντων βουλομένων δέξασθαι τοὺς Καρχηδονίους, οὐ μὴν τῶν στρατηγῶν ἐπιτρεπόντων· τοῦτο μαθὼν Ἰμίλκων, τὴν ὕλην, ὅση πρὸ τοῦ στρατοπέδου τῶν πολεμίων ἦν· πολλὴ δὲ ἦν· παραφυλάξας ἄνεμον ἐναντίον τοῖς πολεμίοις, ἐνέπρησεν. ὁ μὲν δὴ καπνὸς πολὺς, καὶ βιαίως ἐς τὰς ὄψεις τῶν πολεμίων ὑπὸ πνεύματος ἐφέρετο. Ἰμίλκων δὲ ἔλαθε διελθὼν πρὸς τὰ τείχη, καὶ ἀνέωξαν αὐτῷ τὴν πύλην οἱ βουλόμενοι δέξασθαι, καὶ παρῆλθεν εἴσω, τῶν στρατηγῶν ἀγνοούντων.

ΚΕΦ. ΙΑ.
ΓΕΣΚΩΝ.

Ἀμίλκας Καρχηδονίων ἄριστος στρατηγὸς, τῶν ἐν Λιβύῃ στρατηγῶν, πολλοὺς πολέμους κατορθώσας, φθονηθεὶς ὑπὸ τῶν διαπολιτευομένων διαβληθεὶς, ὡς ἐπιθέμενος τυραννίδι αὐτός τε ἀνῃρέθη, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Γέσκων φυγαδευθεὶς

partem eorum morte affecit, partem in captivitatem redegit.

5 Imilcon juxta Cronium adversus Dionysii duces castra constituebat. Cum ii qui Cronium inhabitabant, Carthaginienses urbe recipere vellent, neque duces potestatem facerent, Imilcon hac re cognita, sylvam omnem, quæ pro castris hostium erat sane magna, captato adverso hostibus vento, subjectis ignibus incendit. Fumi magna copia vehementer in vultus hostium vi venti deferebatur. Interea temporis Imilcon clam ad mœnia transivit, eique portas aperuerunt ii, qui recipere eum cupiebant, in urbemque ducibus ignorantibus ingressus est.

CAP. XI.
GESCON.

Amilcar Carthaginiensium excellentissimus totius Africæ copiarum ductor, multis bellis feliciter confectis, in invidiam vocatus, et ab adversarum partium factione in crimen affectatæ tyrannidis adductus, cum ipse morte mulctatus est, tum ejus frater Gescon in exilium

θεὶς ἐξέπεσε· τὰ δὲ χρήματα αὐτῶν δημευθέντα ἐνείμαντο οἱ πολῖται· τούτων πραχθέντων, οἱ Καρχηδόνιοι στρατηγοῖς ἄλλοις χρησάμενοι, καὶ πολλάκις ἡττώμενοι, καὶ ἁλῶναι κινδυνεύοντες, μετέγνωσαν ἐπὶ τῇ τοῦ Γέσκωνος φυγῇ, καὶ τῇ ἀναιρέσει τοῦ Ἀμίλκου. ἀλλὰ τὸν μὲν Ἀμίλκαν τεθνηκότα, οὐχ οἷόν τε ἦν ἀνακαλέσασθαι· τὸν Γέσκωνα δὲ ἀπὸ τῆς φυγῆς ἀνεκαλέσαντο, καὶ αὐτοκράτορα στρατηγὸν ἀπέδειξαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς 34 αὐτῷ παρέδωκαν εἰς τιμωρίαν καθ' ὃν ἂν βούληται τρόπον. Γέσκων δὲ παραλαβὼν αὐτοὺς δεδεμένους, προσέταξε τοῦ πλήθους ἐναντίον, κατὰ γαστέρα κατακλίναι χαμαί· τρὶς δὲ ἑκάστοις 35 ἐλαφρῷ τῷ ποδὶ ἐπὶ τὸν τράχηλον ἐπιβὰς, ἱκανὴν ἔφη τιμωρίαν ἔχειν τῆς τοῦ ἀδελφοῦ προαναιρέσεως· τοῦτο πράξας, ἀφῆκε τοὺς ἐχθροὺς, προσειπών· οὐ κακῷ κακὸν ἠμυνάμην, ἀλλ' ἀγαθῷ κακόν. τοιγαροῦν αὐτοί τε οἱ ἐχθροὶ, καὶ οἱ τούτων οἰκεῖοι, καὶ οἱ Καρχηδόνιοι πάντες πειθαρχοῦντες τῷ Γέσκωνι διετέλεσαν, ὡς ἀγαθῷ στρατηγῷ, καὶ αὐτίκα μεταβολὴ τῆς τοῦ πολέμου νίκης ἐγένετο, νικῶντος τοῦ Γέσκωνος

34 *Uterque Codex* αὐτῶν. 35 *U. C.* ἐλαφρῶς.

actus solum vertit. Eorum vero bona publicata inter se cives partiti sunt. His ita gestis, Carthaginienses aliis ducibus usi, cum plerumque turpiter superarentur, et in extremum servitutis periculum venissent, pœnitentia ducebantur ob Gesconis exilium, et necem Amilcaris. Sed Amilcarem morte affectum, non poterant ab inferis excitare. Gesconem autem ab exilio revocarunt, eique summam belli commiserunt, eorumque inimicos ad supplicium tradiderunt, quocumque modo eos punire illi collibitum esset. Gescon vinculis affectos jussit in conspectu populi in ventrem humi procumbere: atque ter levi pede singulorum colla conculcavit, inquiens, satis magnas pœnas fraternæ cædis ab iis repetii. His factis, inimicos dimisit, inquiens: Non malo malum ultus sum, sed bonum pro malo rependi. Quo factum est, ut cum ipsi inimici, tum horum etiam familiares, atque omnes Carthaginienses perpetuo obedientiam Gesçoni præstiterint, tanquam bono duci: statimque commutatio victoriarum in bellis consecuta

κωνος ἐν τοῖς μάχαις διὰ τὴν παρὰ τῶν ἀρχομένων ἔυνοιαν καὶ προθυμίαν.

ΚΕΦ. ΙΒ.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ.

Τιμολέων ἐν Σικελίᾳ τὴν δύναμιν ἐξήγαγε παραταξομένην Καρχηδονίοις ἐς τὴν νῆσον διαπεπλευκόσιν· ἡμίονος ἀπηντᾶτο ἀυτοῖς κομίζων σέλινα· οἱ στρατιῶται τὸ σημεῖον ἐφοβήθησαν, ὅτι ἄρα παρ' ἀυτοῖς τὰ μνημεῖα τῶν ἀποθανόντων στεφανοῦται σελίνοις. Τιμολέων, καὶ μὴν μᾶλλον, ἔφη, φανερὰν νίκην οἱ θεοὶ δηλοῦσιν ἡμῖν· τοὺς γὰρ τὰ Ἴσθμια νικῶντας οἱ Κορίνθιοι 36 τῶν σελίνων στεφανοῦσιν. ταῦτα εἰπὼν, ἀυτός τε τῶν σελίνων ἀνεστέψατο, καὶ τοὺς περὶ ἀυτὸν ἡγεμόνας ἀνέστεψεν· ὥς τε καὶ οἱ στρατιῶται, ἄλλος πρὸς ἄλλου τῶν σελίνων λαβόντες ἐυτολμότεροι πρὸς τὴν μάχην ἐγένοντο.

β Τιμολέων πολιορκῶν Μάμερκον τὸν τύραννον πολλοὺς ἐξαπατήσαντα, καὶ παρὰ τοὺς ὅρκους ἀποκτείναντα, κατεστρα-

36 Vera eſt lectio quorundam librorum στεφάνοις τῶν σελίνων στεφανοῦσι. Iidem mox, ἐκ τῶν σελίνων ἀνεστ. *Caſ.*

ta eſt, ſuperante in præliis Geſcone, propter ſubjectorum erga ſe benevolentiam ac ſtudium.

CAP. XII.

TIMOLEON.

Timoleon in Sicilia copias eduxit ad pugnam ineundam cum Carthaginienſibus, qui in inſulam trajecerant: illis obviam factus eſt mulus, portans apium. Milites omen perhorruerunt, quod apud ipſos defunctorum monumenta coronabantur apio. Timoleon: Atqui, inquit, manifeſtiorem Dii nobis victoriam ſignificant. Nam eos qui Iſthmica certamina vicerunt, Corinthii ſertis ex apio factis coronant. His dictis, tum ipſe ſe apio redimivit, tum etiam duces ſuos coronavit. Ex quo accidit, ut reliqui milites ab ſe mutuo apium ſumentes, audaciores ad pugnam redderentur.

2 Timoleon oppugnabat Mamercum tyrannum, qui multos dolis circumvenerat, et neglecta jurisjurandi religione

τετρατήγησεν, 37 ὁ μὲν τύραννος . . . . κριθῆναι παρὰ Συρακουσίοις μὴ κατηγοροῦντος Τιμολέοντος, ὁ δὲ ὤμοσε μὴ κατηγορήσειν. ἐπὶ τούτοις ὁ Μάμερκος ἧκεν εἰς τὰς Συρακούσας. Τιμολέων παραγαγὼν αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, κατηγορῆσαι μὲν οὐδαμῶς ἔφη· τοῦτο γὰρ συνεθέμην· ἀποκτεῖναι δὲ τὴν ταχίστην αὐτὸν κελεύω· τὸν γὰρ πολλοὺς ἐξαπατήσαντα δίκαιον ἂν εἴη καὶ αὐτὸν ἅπαξ ὁμοίως ἐξαπατηθῆναι.

γ' Τιμολέων συμμαχῶν Συρακουσίοις, ἐλθὼν ἐπί τινα λόφον ὑψηλὸν, καὶ μετέωρον, ἰδὼν Καρχηδονίους πεντακισμυρίους ἐκτεταμένους, τὸ δὲ κατάστημα κινούμενον ἐναντίον τοῖς πολεμίοις· ἐκκλησίαν συναγαγὼν ἠγόρευσε· νῦν ἁλῶναι χρὴ τοὺς πολεμίους· εἶναι γὰρ χρησμὸν ὡς ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ παραταξάμενοι, διαφθαρήσοιντο· τεκμηριοῖ δὲ τὸν χρησμὸν ὁ χειμὼν ἐξαπίνης κινούμενος· οἱ Ἕλληνες ἐπὶ μέγα ταῖς γνώμαις ἀρθέντες ὀλίγοι πολλοὺς ἐνίκησαν.

ΚΕΦ. ΙΓ.

37 Deeſt vox ὡμολόγησε. In quibusdam vero libris ita hic locus legitur, ὁ μὲν τύραννος ὡμολόγησε Τιμολέοντι παραδώσειν ἑαυτὸν, ἐφ' ᾧ κρ. *Caſ.*

gione trucidaverat. Tyrannus ſimulabat ſe judicium apud Syracuſanos ſubiturum, ſi Timoleon non accuſaret. Ille juravit ſe non accuſaturum. His intercedentibus conditionibus, Mamercus Syracuſas venit. Timoleon cum eum in concionem protraxiſſet, Nequaquam, inquit, eum accuſabo: ſic enim pactus ſum: verum interfici celerrime jubeo. Nam æquum eſt, qui multis verba dedit, eum aliquando ſimili ratione circumveniri.

3 Timoleon pro ſocietatis jure Syracuſanis auxilium ferens, in collem quendam altiſſimum et excelſum adſcendit. Cum vidiſſet quinquaginta millia Carthaginienſium explicata, locum vero procellis infeſtum, et ventum hoſtibus adverſum ferri, congregata concione: in hoc tempore, inquit, hoſtes capi neceſſe eſt. Etenim oraculum extare, eos qui in illo loco aciem collocaſſent, interituros: comprobari autem oraculum tempeſtate repentina. Græci magnis animis ſumtis, pauci complures fuderunt.

CAP. XIII.

ΚΕΦ. ΙΓ.
ΑΡΙΣΤΩΝ.

Ἀρίστων κυβερνήτης, μιᾷ νηῒ τρεῖς ὁλκάδας σῖτον ἀγούσας παρέπεμψε· πολεμία τριήρης ἐπεφάνη τοῦ πνεύματος ἐπιλείποντος· ὁ δὲ τὰς τρεῖς ὁλκάδας συναγαγὼν, ἐγγὺς αὐτῶν παρέπλει· ἵνα, ἢν μὲν ἡ πολεμία τριήρης προσάγοι σιτηγοῖς, ὑπὸ τῶν ἐν τῇ νηὶ προσβάλλοιτο βέλεσι πολλοῖς. εἰ δε ταῖς ὁλκάσιν αὐταῖς πειρῶντο προσβάλλειν καὶ βιάζεσθαι, αὐτὸς περιπλέων ἐκ πλαγίων βλάπτοι τὴν πολεμίαν τριηρη, καὶ ἀπολαμβάνοι μετην αὐτοῦ καὶ τῶν ὁλκάδων.

β´ Ἀρίστων Κορίνθιος κυβερνήτης, ναυμαχούντων Ἀθηναίων καὶ Συρακουσίων, καὶ μενόντων ἀμφοτέρων, πέμψας πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἐκέλευσε τὴν ἀγορὰν τῶν τροφῶν μεταγαγεῖν ἐπι την θάλασσαν· ἐπεὶ δὲ ταῦτα ἐκεκόμιστο, κρουσάμενοι πρύμναν ἀνεχώρησαν ἐπὶ γῆν, καὶ ἀποβάντες εὐθὺς ἠριστοποιοῦντο· οἱ Ἀθηναῖοι, νομίσαντες αὐτοὺς ἡττωμένους ἀναχωρῆσαι, μέγα φρονοῦντες ἐπὶ τῇ νίκῃ, ἐκβαίνουσί τε καὶ περιῄεσαν, τά τε ἄλλα πράττοντες, καὶ ὅσα πρὸς ἄριστον

CAP. XIII.
ARISTON.

Ariston una navi tres onerarias commeatum ferentes comitabatur. Ostendebat se triremis hostilis, cum ventus remitteret. Hic vero conductis in unum locum onerariis, propter eas navigabat: ut si hostium triremis in eos qui frumentum vehebant, impetum fecisset, ab his qui navem obtinebant, innumeris telis premerentur. Sin in ipsas onerarias conarentur impressionem facere, ac vim adhibere, ipse circumcirca navigans ab lateribus hostilem triremem incommodo afficeret, eamque inter suam et onerarias concluderet.

2 Ariston Corinthius gubernator, Atheniensibus et Syracusanis navale prælium committentibus, et utrisque manentibus, misit ad principes, jussitque cibaria in mare transferre. Quæ cum essent allata, versis navibus in terram recesserunt: egressique, celeriter prandium sumserunt. Athenienses existimantes eos victos discedere, magnos animos ob victoriam gerentes, e navibus egrediuntur, obambulantesque tum alia fecerunt, tum etiam omnia ad prandium instruxexerunt.

ἄριστον ἑτοιμάζοντες. ἐπέπλευσαν ἐξαίφνης οἱ Συρακούσιοι· θόρυβος ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀσίτων ἐμβαινόντων· οἱ δὲ ἠριστηκότες εὐκολώτερον ἐκράτησαν.

ΚΕΦ. ΙΔ.

ΘΡΑΣΥΜΗΔΗΣ.

Θρασυμήδης Φιλομήλου, τῆς Πεισιστράτου θυγατρὸς ἐρασθεὶς πομπευούσαν αὐτὴν προσδραμὼν ἐφίλησεν· τῶν δὲ ἀδελφῶν τῆς παρθένου βαρέως φερόντων, καὶ δεινὴν ὕβριν ἡγουμένων, ὁ Πεισίστρατος, Εἰ τοὺς φιλοῦντας, ἔφη, κολάσωμεν; τοὺς μισοῦντας τί ποιήσομεν; Θρασυμήδης ἐπὶ μεῖζον αἰρομένου τοῦ ἔρωτος, ἡλικιώτας παραλαβὼν συμμάχους τὴν κόρην ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ θυσίαν τελοῦσαν παρεφύλαξεν. οἱ μὲν δὴ σπασάμενοι τὰ ξίφη τὸν ὄχλον σκεδάσαντες εἰς σκάφος ἐμβάλλοντες ἐπ' Αἰγίνης ἀνήγοντο· Ἱππίας δὲ ὁ πρεσβύτερος τῶν Πεισιστράτου παίδων τὰ λῃστρικὰ τῆς θαλάσσης ἀναιρῶν, καὶ τοῦτο τὸ σκάφος, διὰ τὴν σπουδὴν τῆς εἰρεσίας νομίσας εἶναι τῶν λῃστῶν, αὐτήν τε ἀνεσώσατο, καὶ τοὺς ἁρπάσαντας συλλαβὼν ἐπανήγαγεν· Θρασυμήδης καὶ οἱ φίλοι τῷ τυράννῳ παραστάντες, οὐκ ἱκέτευσαν, οὐκ ἀλλὰ

runt. Adnavigarunt repentino Syracusani. Tumultus erat inter Athenienses, qui sine prandio naves conscendebant. Illi vero pransi, minori negotio hostes profligarunt.

CAP. XIV.

THRASYMEDES.

Thrasymedes filius Philomeli filiæ Pisistrati amore captus, eam in pompa ingredientem accurrens osculabatur. Fratribus virginis ægre ferentibus, et non ferendam contumeliam existimantibus, Pisistratus, Si, inquit, amantes pœnis affecerimus, quid iis faciemus, qui nos odio prosequuntur? Thrasymedes, amore magis magisque in dies accrescente, assumtis æqualibus suis sociis, puellam in mari sacrificium obeuntem observavit. Qui districtis gladiis turbam disjecerunt, inque navim ingredientes, Æginam versus discesserunt. Hippias, adultior Pisistrati filius, mare ab latrociniis repurgans, hanc etiam navem ob remorum celeritatem latronum esse existimans, sororem recuperavit, eosque, qui rapuerant, comprehensos reduxit. Thrasymedes, sociique coram tyranno

ἀλλὰ μάλα ἀνδρείως, χρῆσθαι αὐτοῖς ᾧ βέλοιτο τρόπῳ προεκαλέσαντο, φήσαντες, ἔκτοτε θανάτε καταφρονῆσαι, ὁπότε τὴν ἁρπαγὴν ἐβελεύσαντο. Πεισίςρατος καταπλαγεὶς τὴν γενναιότητα τῶν νεανίσκων, πρὸς γάμον ἐξέδωκε τῷ νεανίσκῳ τῷ Θρασυμήδει τὴν θυγατέρα· τἕτο ποιήσας, εὔνοιαν καὶ φιλίαν ἐκτήσατο παρ᾽ αὐτῶν, ἐκ ἔτι τύραννος, ἀλλὰ χρηςὸς πατὴρ, καὶ δημοτικὸς πολίτης.

ΚΕΦ. ΙΕ.
ΜΕΓΑΚΛΗΣ.

Μεγακλῆς Μεσσήνιος τῆς ἐν Σικελίᾳ Μεσσήνης, Ἀγαθοκλεῖ τῷ Συρακεσίῳ τυράννῳ τἀναντία πράττων διετέλει, καὶ πολλὲς Σικελιώτας κατ᾽ αὐτἕ συνίςα, καὶ τοῖς ἀνελἕσιν αὐτὸν ἐκήρυξε μεγάλας δωρεάς. Ἀγαθοκλῆς παροξυνθεὶς πολιορκῶν Μεσσήνην παρεσκευάζετο· καὶ πέμψας κήρυκα ἐξήτει Μεγακλέα· εἰ δὲ μὴ λάβοι, τὴν πόλιν ἐξανδραποδιεῖσθαι κατὰ κράτος ἑλὼν ἠπείλει. Μεγακλῆς τὸν θάνατον ἐκ ἔδεισεν· ἀλλ᾽ ἑκὼν αὐτὸν εἰς τὴν ἔκδοσιν ἐπέδωκεν, εἰ πέμποιτο πρεσβευτής. ψηφισαμένων ταῦτα Μεσ-

ranno constituti, nullo modo supplices se præbuerunt, sed admodum viriliter, ut pro libitu se tractaret, hortabantur: dicentes, ex eo tempore se contemnere mortem, ac pro nihilo ducere cœpisse, cum primum de raptu consilium inivissent. Pisistratus admiratus in juvenibus animi celsitudinem, filiam suam Thrasymedi adolescenti in matrimonium collocavit. Hoc facto, benevolentiam et amicitiam eorum sibi conciliavit, non amplius tyrannum agens, sed benignum patrem, ac popularem civem.

CAP. XV.
MEGACLES.

Megacles Messanius, ejus Messanæ quæ in Sicilia est, Agathocli Syracusanorum tyranno in rebus omnibus adversabatur, multosque Sicilienses contra eum concitabat, iisque qui eum de medio sustulissent, amplissima munera promisit. Agathocles irritatus, Messanam oppugnare parabat, missoque præcone Megaclem a civibus exposcebat. Quem nisi accepisset, omnino se eos urbe per vim capta in servitutem redacturum minabatur. Megacles mortem non perhorruit: sed ultro se tradendum tyranno obtulit, si legatus mitteretur. Decernentibus hæc Messaniis

Μεσσηνίων ἐλθὼν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀγαθοκλέους· ἐγώ τοι, ἔφη, καὶ πρεσβεύων παρὰ τῆς πόλεως, καὶ τεθνηξόμενος ἥκω. πρότερον δὲ τῆς πρεσβείας ἄκουσον μετὰ τῶν φίλων. Ἀγαθοκλῆς συνήγαγε τοὺς φίλους. ἐπὶ τούτων ὁ Μεγακλῆς διεξελθὼν τὰ δίκαια τῆς πατρίδος, τελευταῖον ἔφη· εἰ δὲ ἐπὶ τὰς Συρακούσας ἐστράτευον Μεσσήνιοι, πότερον ἂν ὑπὲρ Συρακουσίων, ἢ Μεσσηνίων ταῦτα ἔπραττες; τοῦ δὲ Ἀγαθοκλέους πρὸς τὸ ἐρώτημα μειδιάσαντος. οἱ παρόντες φίλοι παρεκάλεσαν αὐτὸν φείδεσθαι πρεσβευτοῦ διαλέγοντος· ὁ δὲ διαλυσάμενος τὸν πόλεμον, καὶ τὸν Μεγακλέα σῶον ἀπέπεμψε, καὶ φιλίαν συνέθετο πρὸς τοὺς Μεσσηνίους.

ΚΕΦ. Ιϛ.

ΠΑΜΜΕΝΗΣ.

Παμμένης διὰ τῆς Φωκίδος ἦγε τὸ στρατόπεδον εἰς Θήβας· οἱ πολέμιοι τὸν Φιλοβοιωτὸν καλούμενον κατελάβοντο, ἔχοντα ὁδοὺς δύω στενάς, ὧν τῆς ἑτέρας ἤδη κατειλημμένης, ὁ Παμμένης ὀρθίας τὰς τάξεις βαθύνας, καὶ ποιήσας τὸ στρατόπεδον εὔογκον, καὶ πορευτικὸν, ἐσχημάτισεν

niis, accedens in castra Agathoclis: Ego vero, inquit, et legatus civitatis nomine venio, et moriturus. Sed ante de legatione cum amicis audias. Cum Agathocles amicos convocasset, in horum consessu Megacles patriæ jura percensens ad extremum inquit: Si ad exscindendas Syracusas expeditionem Messanii suscepissent, utrum pro Syracusanis an pro Messaniis omnia faceres? Cum ad hanc interrogationem subrideret Agathocles, amici qui præsto erant, eum hortabantur, legato verba facienti parceret. Ille deposito bello, Megaclem salvum et incolumem domum remisit, amicitiamque cum Messaniis fecit.

CAP. XVI.

PAMMENES.

Pammenes per Phocidem Thebas versus exercitum ducebat. Hostes collem Philoboeotum nomine occuparant, ad quem duæ angustæ viæ ducebant: quarum cum altera jam hostium præsidiis teneretur, Pammenes rectis ordinibus condensatis, exercitumque ad proficiscendum amplifi-

τισιν ἐπὶ τὸ δεξιὸν ὡς ἔνθεν ἄξων· οἱ δὲ τὸ εὐώνυμον ἐκλιπόντες ἐπὶ τὸ δεξιὸν ἔδραμον ὡς κωλύσοντες. ὁ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον σπουδῇ δραμὼν ἀσφαλῶς διήγαγε τὸ στρατόπεδον.

β′ Παμμένης πολλὴν ἵππον 38 καὶ μάχην ἔχων, πολλοὺς πελταστὰς τῶν πολεμίων ἐχόντων, ὀλίγους τῶν αὐτοῦ πελταστὰς, καὶ τὴν κούφην στρατιὰν ἔταξε κατὰ τὸ κράτιστον τῶν πολεμίων, καὶ παρήγγειλεν ἑκόντας ὑποφεύγειν, ἵνα ἀποσπάσῃ ἐναντίους πελταστὰς ἀπὸ τῆς ἄλλης φάλαγγος· ἐπεὶ δὲ τοῦτ᾽ ἐγένετο, λαβὼν τοὺς ἱππεῖς ἀπὸ τοῦ ἑτέρου κέρατος, παρίππευσεν ἐπ᾽ αὐτοὺς, καὶ κυκλωσάμενος ἐνίκησε, τῶν τε ἱππέων ἐπικειμένων, καὶ τῶν φεύγειν δοκούντων, ἀναστρεψάντων.

γ′ Παμμένης μετὰ Θηβαίων κρατῆσαι βουλόμενος τοῦ Σικυωνίων λιμένος, αὐτὸς μὲν κατὰ γῆν παρεσκευάζετο προσβαλεῖν· πλοῖον δὲ στρογγύλον πληρώσας ὁπλιτῶν, ἔπεμψεν· οἱ δὲ πλεύσαντες προτέσχον πρὸ τοῦ λιμένος. δείλης δὲ

38 Σύμμαχον conj. *Caf.* κατὰ μάχην conj. *Gronov.*

plificatum ita instruxit in dextro latere, quasi in eam partem ducturus. Illi relicta parte sinistra, ad dextram deflectebant, ut profectionem impedirent. Ille ad sinistram incitato cursu cum suis properabat, copiasque sine omni periculo traducebat.

2 Pammenes magnum equitum numerum in exercitu ducens, hostibus scutatorum multitudinem infinitam habentibus, paucos quos in suo exercitu habebat scutatos et levis armaturæ milites ea parte, ubi validissimus erat hostium exercitus, opposuit: iisque præcepit, ut data opera se in fugam conjicerent, quo adversariorum scutatos a reliqua acie distraheret. Quod postquam contigit, assumtis equitibus ab altero latere obequitans, in eos impetum fecit, et undiquaque circumdatos superavit, instantibus equitibus, iisque, qui fugere existimabantur, se convertentibus.

3 Pammenes, ut cum Thebanis portum Sicyoniorum caperet, ipse quidem in terra statuit irruptionem facere, navem vero rotundiorem plenam militibus armatis per mare misit. Qui navigantes, ante portum appulerunt. Sub vesperam pauci inermes in terram egrediebantur, quasi mer-

δὲ ἀπέβησαν αὐτῶν ὀλίγοι γυμνοὶ, ὡς ἐμπορικοί τινες ἀπὸ πλοίου πρὸς ἀγορὰν ἐπιτηδείων ἥκοντες. ὁ δὲ Παμμένης ἐπεὶ τὸ πλοῖον ἐφώρμει τῷ λιμένι, καὶ ἐν ἑσπέρᾳ προσέβαλε τῇ πόλει σὺν θορύβῳ πολλῷ· οἱ δὲ περὶ τὸν λιμένα πρὸς τὸν θόρυβον ὁρμήσαντες, βοηθεῖν ἐπειρῶντο. ἐκ τοῦ πλοίου δὲ τοῦ στρογγύλου ἀποβάντες οἱ ὁπλῖται, μηδενὸς κωλύοντος, τὸν λιμένα κατέσχον.

δ' Παμμένης τοὺς πολεμίους ἐξηπάτησε χρησάμενος τῷ νόμῳ τῆς σάλπιγγος ὑπεναντίον, προπαραγγείλας τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις, πρὸς μὲν τὸ ἀνακλητικὸν ἐπιθέσθαι, πρὸς δὲ τὸ ἐπικελευστικὸν ἀναχωρῆσαι· τοῦτο ποιήσας, ἐν ἀμφοτέροις μεγάλα τοὺς πολεμίους ἔβλαψεν.

ε' Παμμένης ὀλίγην ἔχων δύναμιν, ὑπὸ πλειόνων ἀποληφθεὶς, ἔπεμψεν αὐτόμολον ἐς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον· ὁ δὲ τὸ σύνθημα ἐκμαθὼν, ἐπανελθὼν ἤγγειλε τῷ Παμμένει. ὁ δὲ νυκτὸς ἐπιθέμενος τοῖς πολεμίοις, πολλοὺς αὐτῶν φθείρας διεξιππάσατο 39 αὐτὸς σύνθημα· τοῖς δὲ ἦν ἀπορία, γνωρίζειν ἐν σκότῳ τοὺς οἰκείους μὴ δυναμένοις διὰ τοῦ συνθήματος.

ΚΕΦ. ΙΖ.

39 Δοὺς τὸ *Casaub.* in margine.

mercatores aliqui a navi ad forum ut, quæ ad victum necessaria sunt, emerent, venientes. Pammenes postquam navis in portum venit, vespere magno cum tumultu civitatem aggrediebatur. Qui circa portum habitabant, concurrentes ad tumultum, auxilium ferre suis nitebantur. Armati e navi rotundiori egredientes, nullo impediente, portum obtinuerunt.

4 Pammenes contrario modo tubarum modulato cantu usus, hostes decepit, mandans suis militibus, ut cum receptui caneretur, impressionem facerent: cum vero ad pugnam vocarentur, discederent. His utrisque magnam cladem hostibus inflixit.

5 Pammenes cum exigua manu a pluribus interceptus, transfugam in hostium castra misit, qui cognita pugnæ tessera, reversus Pammeni nuntiavit. Ille per noctem hostes aggressus magnum eorum numerum interfecit, atque per medios dicta tessera equitavit. Qui ad difficultatem maximam redigebantur, cum in tenebris suos per tesseram cognoscere non possent.

CAP. XVII.

ΚΕΦ. ΙΖ.

ΗΡΑΚΛΕΙΔΗΣ.

Δημήτριος Ἡρακλείδην φύλακα τῶν Ἀθηναίων συντάξας, αὐτὸς μὲν ἦν περὶ τὴν Λυδίαν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἀποῤῥήτῳ βουλευσάμενοι, τὸν ξεναγὸν Ἱεροκλέα Κᾶρα τῷ γένει ἔπεισαν νυκτὸς ἀνοῖξαι τὰς πύλας, καὶ δέξασθαι στρατιώτας Ἀττικοὺς, οἳ κτενοῦσιν Ἡρακλείδην. ταῦτα μὲν δὴ συνέθεντο παρὰ τὸν Ἰλισσὸν, οὗ τὸν καθαρμὸν τελοῦσι τοῖς ἐλάττοσι Μυστηρίοις, Ἱππάρχου καὶ Μνησιδήμου στρατηγῶν ὅρκια δόντων καὶ λαβόντων. Ἱεροκλῆς δὲ πιστὸς Ἡρακλείδῃ γενόμενος, ἐμήνυσε τὴν πρᾶξιν. ὁ δὲ συνέπραττεν [40] ὕδωρ αὐτοὺς εἰσδέξασθαι, διορύξαντας τὶ μέρος πυλῶν· καὶ δὴ νυκτὸς εἰσεδέξαντο υ΄ καὶ κ΄ ἄνδρας, ὧν ἡγοῦντο Μνησίδαμος, Πολυκλῆς, Καλλισθένης, Θεόπομπος, Σάτυρος, Ὀνητορίδης, Σθενοκράτης, Πυθίων. Ἡρακλείδης δὲ στρατιώτας δισχιλίους ὡπλισμένους ἐπαφῆκεν, οἳ πάντας αὐτοὺς εἰσελθόντας ἐφόνευσαν.

β΄ Ἡρα-

40 Scribe *νύκτωρ*. *Masv.*

CAP. XVII.

HERACLIDES.

Demetrius Heraclide Athenis præsidii caussa relicto, ipse in Lydia versabatur. Duces Atheniensium occulto habito consilio, Hieroclem, natione Carem, mercenariorum ducem impulerant, ut portas noctu patefaceret, et milites Atticos reciperet, qui H e r a c l i d e m interficerent. Hæc ad Ilissum transsigebant, ubi lustratio fieri consuevit minoribus Mysteriis, Hipparcho et Mnesidamo ducibus jusjurandum dantibus et accipientibus. Hierocles fidelis Heraclidi totam rem significavit. Qui consensit ut eos reciperent, aperta quadam parte duntaxat portarum. Ac noctu receperunt quadringentos et viginti viros, quibus præerant Mnesidamus, Polycles, Callisthenes, Theopompus, Satyrus, Onetorides, Sthenocrates et Pythion: iis Heraclides duo millia militum armatos immisit, qui omnes ingredientes trucidarunt.

β΄ Ἡρακλείδης Ταραντῖνος ἀρχιτέκτων ὑπέσχετο Φιλίππῳ τῷ πατρὶ Περσέος μόνος καταπρήσειν τὸ Ῥοδίων ναυτικόν· καὶ δὴ τότε στρατηγῶν προῆλθεν ἐκ τῆς αὐλῆς τοῦ Φιλίππου, σημεῖα ἀδικίας ἔχων· καὶ βωμῷ προσέφυγεν ἱκετηρίας λαβὼν, καὶ παρὰ τοῦ πλήθους ἔλεον αἰτούμενος· ὥς τε ἦσαν τῶν Μακεδόνων, οἷς ἐδόκει ταῦτα μὴ δικαίως. ὁ δὲ πορθμίδος ἐπιβὰς καθῆκεν εἰς Ῥόδον, φάσκων, ἱκέτης ἥκω προπηλακιζόμενος δι' ὑμᾶς, ἐπειδὴ Φίλιππον ἐκώλυον πολεμεῖν ὑμῖν· ἵνα δὲ πιστεύσητε τοῖς λεγομένοις, καὶ δὴ ἐπιστολὰς Φιλίππου δεικνύω γεγραμμένας πρὸς Κρῆτας, ἐν αἷς συντίθενται κατὰ Ῥοδίων τὸν πόλεμον ἐξοίσειν. Ῥόδιοι ταῖς ἐπιστολαῖς πιστεύσαντες, Ἡρακλείδην ὑποδέχονται, ὡς δυνησόμενον αὐτοῖς ὠφέλιμον κατὰ Φιλίππου γενέσθαι· ὁ δὲ νύκτωρ πνεῦμα ἐπίφορον παραφυλάξας, τὰ νεώρια Ῥοδίων κατέπρησεν. τρισκαίδεκα νεώσοικοι διεφθάρησαν, καὶ ὅσαι τριήρεις ἐν αὐτοῖς. τὸ δὲ πῦρ ἐμβαλὼν, παραχρῆμα σκάφους ἐπιβὰς ἀνήχθη, καὶ διαβαλὼν ἐς Μακεδονίαν, ἦν παρὰ Φιλίππῳ κορυφαῖος τῶν φίλων Ἡρακλείδης.

ΚΕΦ. ΙΗ.

2 Heraclides Tarentinus architecton Philippo Persei patri promisit, se solum Rhodiorum classem incensurum. Atque tum ficta arte progressus ex aula Philippi, signa injuriæ ferebat, et ad aram supplex confugit, et ramum oleæ protendens a populo misericordiam flagitabat. Erant nonnulli Macedones, quibus hæc indigna viderentur. Ita conscensa cymba Rhodum devenit, inquiens: Supplex venio ad vos injuriis affectus propter vos, quoniam Philippum impedivi ne vobis bellum inferret. ut autem fidem his, quæ dico adhibeatis, epistolam Philippi ostendo, scriptam ad Cretas, qua se bellum adversus Rhodios suscepturos esse paciscuntur. Rhodii credentes litteris, Heraclidem recipiunt, eumque sibi usui fore contra Philippum arbitrantur. Ille noctu captans ventum procellosum navalia Rhodiorum incendit. Tredecim navium domicilia perierunt, et quotquot triremes in iis fuerunt. Ille conjecto igne, mox scapham conscendit, ac solvit: trajiciensque in Macedoniam, primum locum inter amicos Philippi Heraclides tenuit.

ΚΕΦ. ΙΗ.
ΑΓΑΘΟΣΤΡΑΤΟΣ.

Ῥόδιοι βασιλεῖ Πτολεμαίῳ πολεμοῦντες περὶ Ἔφεσον ἦσαν· Χρεμωνίδης Πτολεμαίου ναύαρχος ἀνήχθη ναυμαχήσων· Ἀγαθόστρατος Ῥοδίους ἐξῆγεν 41 ἐπὶ μέλειαν ναῦν. καὶ φανερὸς γενόμενος τοῖς ἐπιπλέουσι, μετέστρεψε μετωπηδόν· χρόνον τ' ἐπισχὼν βραχὺν, ἀνεχώρησεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ὅρμον. οἱ πολέμιοι νομίσαντες ὅτι μὴ θαῤῥοῦσι διαναυμαχεῖν, αὐτοὶ παιωνίσαντες ἐς λιμένα ἐπανῄεσαν. Ἀγαθόστρατος ἐπιστρέψας, καὶ τὸ ναυτικὸν πυκνώσας ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κεράτων ἐπέπλευσε τοῖς πολεμίοις, ἐκβαίνουσι περὶ τῆς Ἀφροδίτης τέμενος, καὶ ἀπροσδοκήτως προσπεσὼν ἐνίκησεν.

ΚΕΦ. ΙΘ.
ΛΥΚΟΣ.

Λύκος Λυσιμάχου στρατηγὸς, Αἰνήτου στρατηγοῦ Δημητρίου φυλάσσοντος Ἔφεσον, καὶ πολλοῖς πειραταῖς τοὺς ὁμόρους κατατρέχοντος, τὸν ἀρχιπειρατὴν Ἀνδρῶνα χρήμασι δια-

41 *Cant.* ἐπὶ μελίαν ναῦν. conj. *Gronov.* ἐπὶ μίαν ναῦν.

CAP. XVIII.
AGATHOSTRATUS.

Rhodii bellum gerentes cum rege Ptolemæo, apud Epheſum erant. Chremonides Ptolemæi nauarchus ſolvit, ut navalem pugnam faceret. Agathoſtratus Rhodios eduxit ad Meliam navem, viſusque ab adnavigantibus hoſtibus, retro naves reduxit. Brevi tempore interjecto, ad eundem portum reverſus eſt. Hoſtes arbitrati, eos non audere prælium committere, clamore ſublato, in portum redierunt. Agathoſtratus reverſus, et claſſe condenſata, ab utroque latere hoſtibus adnavigavit, apud Veneris templum egredientibus: et ex inſperato irruptione facta, victoriam eſt conſecutus.

CAP. XIX.
LYCUS.

Lycus dux Lyſimachi, cum Anetus Demetrii dux Epheſum cuſtodiret, multisque piratis finitimorum terram infeſtaret, archipiratam Andronem pecuniis corrupit,

διαφθείρας, κατελάβετο τὴν Ἔφεσον. ὁ μὲν ἀρχιπειρ τὴς τοὺς Λύκου στρατιώτας ἀόπλους ἐν ἱματίοις καὶ τριβῶ δεδεμένους, ὡς αἰχμαλώτους λαβὼν, εἰσήγαγε, καὶ πλησ τῆς ἀκροπόλεως γενόμενος, παρήγγειλε χρῆσθαι τοῖς ἐ χειριδίοις ἃ κεκρυμμένα ἐκόμιζον ὑπὸ μάλην· τῶν δὲ π τὴν ἀκρόπολιν πυλωρῶν, καὶ φυλάκων φονευομένων, αἴ ται σημεῖον τοῖς περὶ τὸν Λύκον· οἱ δὲ εἰσπεσόντες, κ τὸν Αἰνητον συνέλαβον, καὶ τὴν Ἔφεσον κατέσχον καὶ τ μὲν πειραταῖς τὸν μισθὸν ἀποδόντες, παραχρῆμα τῆς π λεως αὐτοὺς ἀπέπεμψαν· τὸ ἄπιστον αὐτῶν περὶ τοὺς πρ τους φίλους οὐκ ἀσφαλὲς ὑπάρχειν ἡγούμενοι.

ΚΕΦ. Κ.

ΜΕΝΕΚΡΑΤΗΣ.

Μενεκράτης Σαλαμῖνα τὴν ἐν Κύπρῳ βουλόμενος ἑλε δὶς τῷ τείχει προσβαλὼν ἀπεκρούσθη, τῶν στρατιωτ εἰς τὰς ναῦς φυγόντων· τρίτον προσβαλὼν, σημεῖον ἦρε τ κυβερνήταις ἀποπλεῦσαι, καὶ ὑπὲρ τὴν παρακειμένην ἄκρ ναῦς ἀποκρύψαι. οἱ στρατιῶται προσβάλλοντες, πάλιν ἔφε γον· ὡς δὲ εἶδον τὰς ναῦς ἀφανεῖς, οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα τ δύνα

pit, et Ephefum occupavit. Archipirata Lyci milites inermes, tunicis ac palliis amictos, vinctosque quasi captivos in urbem induxit: cumque arci appropinquaffet, juffit eos enfibus uti, quos fub axilla ferebant abfconditos. Trucidatis janitoribus et cuftodibus, qui arcem tenebant, fignum iis, qui cum Ly co erant oftenditur. Qui pe vim ingreffi, Ænetum cep runt, et Ephefum obtinu runt, piratasque, perfolut eis mercede, ex urbe cor feftim emiferunt, perfidiam eorum in prioribus amic non tutam effe rati.

CAP. XX.

MENECRATES.

Menecrates Salaminem in Cypro capere volens, bis muros aggreffus eft, toties que militibus in naves fugientibus re infecta difceffit. Cum tertio oppugnationem inftitueret, gubernatoribus f gnum dedit, ut folutas nave abducerent, et fub suprapo fito promontorio occultaren Milites adorti mœnia, rurfu fe fugæ mandabant: cumqu nullib

δύνασθαι φυγεῖν, ἀναστρέψαντες, ἐξ ἀπονοίας ἐμαχέσαντο, καὶ νικήσαντες κατέσχον τὴν Σαλαμῖνα.

ΚΕΦ. ΚΑ.

ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΣ.

Ἀθηνόδωρος βασιλεῖ στρατηγῶν ἡττηθεὶς ὑπὸ Φωκίωνος περὶ Ἀταρνέα, ὥρκισε τοὺς στρατιώτας, καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν μονομαχήσασθαι μέχρις ἂν ζῶσι· καὶ δὴ συνέβαλον πάλιν ὡς διὰ τὸν ὅρκον. καὶ ἦν ἰδεῖν τοὺς μὲν νικήσαντας ἡττημένους· τοὺς δὲ ἡττημένους νικήσαντας.

ΚΕΦ. ΚΒ.

ΔΙΟΤΙΜΟΣ.

Διότιμος πλοῖα σιτηγὰ παραπέμπων δέκα τριήρεσι, καταληφθεὶς περὶ τὴν Χίον ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐχόντων εἴκοσι ναῦς διωκόμενος ἐν γαλήνῃ, κύκλῳ τῶν ὁλκάδων φεύγων, ταχύτερα ἔχων τὰ σκάφη ἔπασχε μὲν οὐδὲν ὑπὸ τῶν διωκόντων, ἀεὶ δὲ κατὰ πρύμναν ἁπτόμενος τῶν ἐσχά-

nullibi videre naves possent, nulla spe fugiendi relicta, reverti ex desperatione pugnam fecerunt: et hostibus devictis, Salamine potiti sunt.

CAP. XXI.

ATHENODORUS.

Athenodorus Regis nomine bellum gerens ad Atarnam superatus a Phocione, religione jusjurandi obstrinxit milites, atque duces eorum, ut singularia certamina subirent quamdiu eis vita superesset. Qui rursus in eodem loco pugnam inierunt propter jusjurandum: eoque tempore licebat videre victores vinci, et victos vincere.

CAP. XXII.

DIOTIMUS.

Diotimus navigia commeatum vehentia cum decem triremibus deducens, deprehensus apud Chium a Lacedæmoniis, qui viginti naves habebant, instantibus hostibus cum malacia esset, circum onerarias fugiens et celeriores habens naves, nihil damni a persequentibus passus est: semperque puppibus in extremas impetu facto,

ἐσχάτων νεῶν, τὰς δέκα κατέδυσεν, ὥς τε ἦν τὸ χρῆμα παράλογον· οἱ γὰρ φεύγοντες ἐνίκησαν τοὺς διώκοντας.

β′ Διότιμος δέκα ναῦς ἔχων ἀνθώρμει Λακεδαιμονίοις, τὰς ἴσας ναῦς ἔχουσιν· οἱ μὲν οὐκ ἐθάῤῥουν συμβάλλειν, τὰς Ἀττικὰς ἐμπειρίας δεδιότες. ὁ δὲ τοὺς ταρσοὺς τῶν τριήρων ἐξελὼν, ζεύξας πρὸς ἀλλήλας, τὰ ἱστία τῆς μιᾶς ἐπαράμενος εἰς τὸ πέλαγος ἀνήγετο. Λακεδαιμόνιοι ε′ ἱστίων φαινομένων, πέντε ναῦς εἶναι νομίσαντες, καταφρονήσαντες ἔπλευσαν. Διότιμος τὰ ζεύγματα λύσας, ἐπιστρέψας ἐναντίοις ἐμβαλὼν ι′ ναυσὶ, προσούσης τῆς Ἀττικῆς ἐπιστήμης, τὰς μὲν ἓξ τῶν Λακωνικῶν κατέδυσεν, τὰς δὲ τέσσαρας ἔλαβεν αὐτάνδρους.

γ′ Διότιμος Ἀθηναῖος ναύαρχος πελάγιον πλοῦν μέλλων πλεῖν, κρύφα συναγαγὼν τοὺς τριηράρχους, προεῖπεν αὐτοῖς ὅτι τὰς κάλλιστα πλεούσας τῶν νεῶν αὐτὸς παραλαβὼν ἀναχθήσεται· τοῦτο δὲ προεῖπεν, ἵνα οἱ ἄλλοι τριήραρχαι μὴ ἀπολείποιντο ὡς περισσὰς τριήρεις ἔχοντες.

δ′ Διότιμος, καταπλεύσας νυκτὸς εἰς χωρίον τῆς πολεμίας, ἀφ᾽ ἑκάστης νεὼς συχνοὺς ἄνδρας ἐκβιβάσας, τοὺς μὲν

cto, decem submersit: eratque admirabilis pugna, qua a fugientibus persequentes vincebantur.

2 Diotimus cum decem navibus obviam ibat Lacedæmoniis, totidem naves habentibus. Hi non audebant confligere, peritiam Atticarum metuentes. Ille remigio demto, binas inter se conjunxit, uniusque solum velis sublatis, in pelagus solvebat. Lacedæmonii quinque velis apparentibus, quinque duntaxat naves esse suspicati, contemta paucitate adnavigabant. Diotimus solutis vinculis se convertit, et in adversarios impetum cum decem navibus fecit: et usus Attica scientia, sex Lacedæmoniarum navium submersit: reliquas quatuor una cum hominibus cepit.

3 Diotimus Atheniensis nauarchus navigationem suscepturus, clam convocatis trierarchis, dixit eis, se iis navibus quæ optime navigarent assumtis soluturum. Hoc autem prædixit, ne reliqui trierarchi destituerentur, eximiasque naves haberent.

4 Diotimus sub noctem in hostilem terram navigans, ex unaquaque navi plurimis vi-

μὲν εἰς ἐνέδραν ἀπέκρυψεν· ἀρχομένης δὲ ἡμέρας κατὰ τοὺς ἐνεδρεύοντας ταῖς ναυσὶν ἀνεκώχευε. παραγγείλας τοῖς μὲν ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων διασκευάζεσθαι πρὸς μάχην. τοῖς δὲ ἐρέταις ἀνὰ μερος, ὁτὲ μὲν τὰς θαλαμιας, ὁτὲ δὲ τὰς ζυγιας, ὁτὲ δὲ τὰς θρανίτιδας κώπας ἀναφέρειν, καὶ τινὰ τῶν σκαφῶν τῇ γῇ προσάγειν ἐπειρᾶτο· οἱ μὲν πολεμιοι προσδραμόντες ἐκώλυον την ἀπόβασιν· τοῦ δὲ τὸ προκείμενον σημεῖον ἄραντος, οἱ μὲν ἐκ τῶν ἐνεδρῶν ἐπιφανέντες πολλοὺς τῶν πολεμίων ἐφόνευσαν· τοὺς δὲ λοιποὺς ἐς φυγὴν ἐτρέψαντο. ὁ δὲ Διότιμος ἀσφαλῆ τὴν ἀπόβασιν ἐποιήσατο.

ΚΕΦ. ΚΓ.

ΤΥΝΝΙΧΟΣ.

Τύννιχος Θευδοσίας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ πολιορκουμένης ὑπὸ τῶν πλησίον τυράννων, καὶ κινδυνευούσης ἁλῶναι, τὴν πολιορκίαν ἔλυσεν, ὁρμηθεὶς μὲν ἐξ Ἡρακλείας νηὶ στρογγύλῃ, καὶ τριήρει μιᾷ, δεξάμενος δὲ στρατιώτας, ὅσους οἷον τε ἦν, καὶ σαλπιγκτὰς τρεῖς, καὶ σκάφας, ἢ μονοξύλους, ἑκάστην ἕνα ἄνδρα δέξασθαι δυναμένην, νυκτὸς ἐπιπλεύσας, τῆς

viris expoſitis, eos in inſidiis occultavit. Summo mane juxta eos qui in inſidiis latebant, naves movebat, mandans iis qui erant in ſuperioribus tabulatis, ut ſe ad pugnam accingerent: remigibus vero ut viciſſim nunc infimos, nunc medios, nunc ſummos remos agitarent, et quasdam ſcaphas ad terram adducere conabatur. Hoſtes accurrentes, egredi prohibebant. Illo ſignum, de quo convenerat, tollente, milites ex inſidiis conſurgentes, multos hoſtium occiderunt, reliquos in fugam pepulerunt. Hoc pacto Diotimus ſine periculo milites expoſuit.

CAP. XXIII.

TYNNICHUS.

Tynnichus, cum Theodoſia Ponti civitas a vicinis tyrannis oppugnaretur, et ne caperetur, periculum eſſet, eam obſidione liberavit, veniens Heraclea cum navi rotundiori, et una triremi. Nam aſſumtis tot militibus, quot quidem pōterat, et tribus tubicinibus, ſcaphisque ex uno ligno conſtantibus, quarum ſingulæ virum unum capere poſſent, per noctem adnavigans, cum ad civitatem ap-

pro-

τῆς πόλεως ἐγγὺς γενόμενος, ἐξελὼν τὰς σκάφας, ἐμβιβάσας ἑκάστῃ σαλπιγκτὴν ἕνα, συνέταξεν ἀποσχόντας ἀλλήλων διάστημα σύμμετρον, ἐπειδὰν ἐκ τῆς τριήρους, καὶ τῆς στρογγύλης ὑποσημαίνοι, διαδεξαμένους σημαίνειν παραλλάσσοντας τοῖς χρόνοις ὡς μὴ σάλπιγγος μιᾶς προσπίπτειν ἦχον, ἀλλὰ πλειόνων· οἱ μὲν ἐσήμηναν, ἤχῳ σαλπίγγων τὸν περικείμενον ἀέρα τῇ πόλει πληροῦντες· οἱ δὲ πολιορκοῦντες νομίσαντες ἐπίπλουν εἶναι στόλου μείζονος, οὐδενὶ κόσμῳ τὰς φυλακὰς ἐκλιπόντες ᾤχοντο· Τύννιχος δὲ προσπλεύσας, τὴν Θευδοσίαν ἠλευθέρωσε τῆς πολιορκίας.

ΚΕΦ. ΚΔ.
ΚΛΕΙΤΑΡΧΟΣ.

Κλείταρχος πολεμίων ἐπελθόντων, ἵνα μὴ γένοιτο τειχήρης, προήγαγε την δύναμιν ἔξω τοῦ τείχους, προστάξας κλεῖσαι τὰς πύλας, καὶ βαλεῖν τὰς βαλανάγρας ὑπὲρ τὸ τεῖχος· ἃς δὴ καὶ λαβὼν, ἔδειξε τοῖς στρατιώταις· οἱ δὲ μαθόντες ὡς οὐκ ἔχοιεν ἐλπίδα εἴσω τῆς πόλεως φεύγειν, ἐνικων ἀνδρείως μαχομενοι.

ΚΕΦ. ΚΕ.

propinquasset, eximens scaphas, attribuit singulis buccinatorem unum: dato præcepto, ut mediocri intervallo a se mutuo distantes, postquam e triremi, navique rotundiori signum dedisset, excipientes ipsi, vicissim signum canerent certis tum intervallis temporum, ne unius tubæ duntaxat sonus audiretur, sed plurium. Illi cecinerunt, tubarumque fremitu universum urbi circumdatum aërem impleverunt. Qui oppugnabant, majorem aliquam classem adnavigare arbitrati, nullo ordine relictis excubiis, se fugæ tradiderunt. Tynnichus autem adductis navibus, Theodosiam oppugnatione liberavit.

CAP. XXIV.
CLITARCUS.

Clitarchus adventantibus hostibus, ne intra muros inclusus oppugnaretur, ex oppido copias eduxit, imperans, ut clausis portis claves supra mœnia conjicerent. Quas etiam militibus ostendit. qui cum intelligerent nullam sibi spem in urbem fugiendi superesse, fortiter pugnantes, cum victoria discesserunt.

CAP. XXV.

ΚΕΦ. ΚΕ.
ΤΙΜΑΡΧΟΣ.

Τίμαρχος Αἰτωλὸς ἀποβὰς τῆς Ἀσίας ἐς πολυάνθρωπον χωρίον, ἵνα μὴ φύγοιεν οἱ στρατιῶται τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, τὰς ναῦς κατέπρησεν. οἱ δὲ ἐλπίδα φυγῆς οὐκ ἔχοντες, ἀγωνισάμενοι γενναίως ἐνίκησαν.

ΚΕΦ. Κς.
ΕΥΔΟΚΙΜΟΣ.

Εὐδόκιμος ὁρῶν τοὺς στρατιώτας στασιάζοντας καταπαῦσαι τὴν στάσιν οὐ δυνάμενος· ἤδη δὲ καὶ ἐπ' ἀλλήλους ὁρμώντων τοῖς δρομοκήρυξι προσέταττε κηρύττειν· ὡς ἥκοιεν οἱ πολέμιοι διαρπασόμενοι τὸν χάρακα· οἱ δε φοβηθέντες, τῆς μὲν στάσεως ἐπαύσαντο· τὰς δε αὐτῶν τάξεις ἀπολαβόντες, τὸν χάρακα ἐφύλαττον.

ΚΕΦ. ΚΖ.
ΠΑΥΣΙΣΤΡΑΤΟΣ.

Παυσίστρατος ναύαρχος Ῥοδίων παρήγγειλεν ἀριθμὸν, καὶ ἐξόπλισιν τοῖς στρατιώταις· ἐπειδὴ προῆλθον ἐν τοῖς καλλί-

CAP. XXV.
TIMARCHUS.

Timarchus Ætolus expositis militibus in Asiæ locum multitudine hominum abundantem, ne milites multitudinem hostium metuentes, fugam capesserent, naves incendit. Illi omni spe fugæ intercisa, strenue prælium facientes, victoria potiti sunt.

CAP. XXVI.
EUDOCIMUS.

Eudocimus videns milites inter se tumultum movere, cum sedare discordiam nullo modo posset, jamque etiam armis se mutuo peterent, cursoribus nuntiis mandavit, ut proclamarent hostes adventare, ac vallum discerpere velle. Qui metu hostium abstracti, seditionem reliquerunt: inque suum locum quisque recurrens, vallum tuebantur.

CAP. XXVII.
PAUSISTRATUS.

Pausistratus, Rhodiorum nauarchus, numerum et armaturam militibus imperavit. Qui cum splendidissi-

καλλίστοις ὅπλοις, ἀναλαβὼν αὐτοὺς ἦγεν ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ πάντας ἐμβιβάσας ἐκέλευσεν ἀπερείσασθαι τὰ ὅπλα κατὰ κόσμον ἕκαστον, καὶ τοῦ 42 μηδὲν ὅπλον ἐκκομισθῆναι φύλακας κατεστήσατο.

ΚΕΦ. ΚΗ.
ΘΕΟΓΝΙΣ.

Θεόγνις Ἀθηναῖος στρατηγὸς ὁρῶν τοὺς στρατιώτας περὶ τῶν ἡγεμονιῶν, καὶ τῶν τάξεων στασιάζοντας. νύκτωρ προσέταξε πέμψαι τινὰς τῶν ἱππέων, καὶ 43 τῶν κορυφῶν, παραγγείλας ἐπιφανῆναι ὡς πολεμίους, κατ᾽ ἄλλο τι χωρίον ἀφ᾽ οὗ μάλιστα ἔμελλον ὀφθήσεσθαι ἐπιφανέντων. ὁ Θεόγνις μετὰ θορύβου καὶ ταραχῆς παρεκάλει τοὺς στρατιώτας· ὡς ἤδη τῶν πολεμίων ἐπιφαινομένων, αὐτοὺς καταλαμβάνεσθαι τάξιν τὴν προσήκουσαν. οἱ δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν πολεμίων τοῦ φιλονεικεῖν ἀλλήλοις ἀποστάντες, εἰς τὰς συνήθεις τάξεις καθίσαντο· ἐπεὶ δὲ κατέστησαν, ὡμολόγησεν ὁ Θεόγνις, τοὺς μὲν πολεμίους εἶναι φίλους. ὑμεῖς δὲ,

42 *Cant.* μηδενός. 43 *Interpres* τῶν κορυφαίων. Vereor ne gravior menda subsit. *Cas.*

didissimis armis induti progrederentur, in naves eos deduxit, omnibusque impositis, jussit arma singulos suo loco deponere: certosque homines præfecit, qui ne qua arma efferrentur, caverent.

CAP. XXVIII.
THEOGNIS.

Theognis Atheniensium dux, videns milites de præfecturis et ordinibus seditionem facere, noctu quosdam equites ac duces misit, præcipiens ut quasi hostes se in alio quodam loco ostenderent, in quo maxime conspici ab exercitu possint. Quibus apparentibus, Theognis cum tumultu ac perturbatione milites ipsos, quasi jam hostes in conspectum venissent, justa loca capere jussit. Illi metu hostium adducti, contentione deposita, pristinos ordines constituerunt. Qui cum ordines struxissent, Theognis hostes amicos esse fatebatur. Vos autem, inquit, in

δὲ, ἔφη, τάξαντες ἑαυτὰς ἄνευ στάσεως, καὶ εἰσαῦθις φυλάττεσθε τὴν τάξιν ἣν αὐτοῖς δεδώκατε.

β' Θεόγνις ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατασκόπους ὑπονοήσας ὑπάρχειν, φυλακὴν ἔξωθεν τοῦ χάρακος περιτειχίσας παρήγγειλεν ἕκαστον μένειν ἐπὶ τῶν ἰδίων ὅπλων 44 ὄντας καὶ χωριζομένους εὐχερῶς κατασκόπους ὄντας ἁλίσκεσθαι.

ΚΕΦ. ΚΘ.
ΔΙΟΚΛΗΣ.

Διοκλῆς Ἀθηναίων στρατηγὸς ἐν τῇ πολεμίᾳ τῶν στρατιωτῶν ἀτάκτως διαλελυμένων τὰ ὅπλα φέρειν οὐ βουλομένων, σύνθημα ἔδωκεν ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ. οἱ δὲ στρατιῶται νομίσαντες πλησίον εἶναι τοὺς πολεμίους, ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα ἐν τάξει πάντες ἐβάδιζον.

ΚΕΦ. Λ.
ΧΙΛΙΟΣ.

Χίλιος Ἀρκὰς ἐν Λακεδαίμονι διατρίβων, μαθὼν Σπαρτιάτας βεβουλευμένους τὸν Ἰσθμὸν τειχίζειν, Ἀθηναίους δὲ καὶ

44 *Casaub.* hæc interserenda esse putat, ὅθεν συνέβη τοὺς ἄνευ ὅπλων.

in posterum ordinibus absque seditione servaris, eam stationem tenete, quam vobis ipsi dedistis.

2 Theognis exploratores in castris esse suspicatus, extra vallum præsidio constituto, mandavit, ut quilibet in suis armis permaneret: cumque divisi ac distributi essent; facile exploratores deprehendit.

CAP. XXIX.
DIOCLES.

Diocles Atheniensium dux in hostili solo militibus nullo ordine dispersis, arma ferre nolentibus, tesseram datam sæpe commutavit. Milites arbitrati non longe hostes abesse, receptis armis, instructa acie profectionem faciebant.

CAP. XXX.
CHILIUS.

Chilius Arcas Lacedæmone degens, cognoscens, quod Spartiatæ de muniendo Isthmo consilium agitarent, Athenien-

καὶ 45 ἔξω Πελοποννήσου προσιέσθαι, προεῖπεν, Ἀθηναίων καὶ τῶν λοιπῶν Ἑλλήνων τὰ οἰκεῖα πρὸς τοὺς Πέρσας εὖ θεμένων, πολλὰς διαβάσεις ἕξουσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον οἱ βάρβαροι. τούτῳ τῷ λόγῳ πεισθέντες οἱ Λάκωνες, τῷ Ἰσθμῷ μακρὰν χαίρειν εἰπόντες, ἐκοινώνησαν τοῦ πολέμου πᾶσι τοῖς Ἕλλησι.

ΚΕΦ. ΛΑ.
ΚΥΨΕΛΟΣ.

Κύψελος τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν Βακχιαδῶν θεωροὺς πέμψας εἰς Δελφοὺς ὡς περὶ τῆς κοινῆς Κορινθίων σωτηρίας χρώμενος, ἀπεῖπεν αὐτοῖς τῆς Κορινθίας μὴ ἐπιβαίνειν. καὶ τοῦ λοιποῦ τὴν τυραννίδα κατέσχεν ἀσφαλῶς, τοὺς εὐγενεστάτους ἐκβαλών.

ΚΕΦ. ΛΒ.
ΤΕΛΕΣΙΝΙΚΟΣ.

Τελεσίνικος Κορίνθιος ἐν τῷ λιμένι τῶν Συρακουσίων ἐναυμάχει πρὸς Ἀθηναίους· ἐπεὶ δὲ ἐπὶ πλεῖστον τῆς ἡμέρας ναυμαχοῦντες ἐπόνουν, κελήτιον πέμψας ἐς τὴν πόλιν τῶν

45 Deest τοὺς. *Cas.*

thenienses autem et quotquot sunt extra Peloponnesum deserere, prædixit: Si Athenienses, cæterique Græci privatim sibi consuluerint in hoc adversus Persas, multos aditus in Pelopponnesum habebunt barbari. Hoc sermone persuasi Lacones, omnem de Isthmo curam abjecerunt, seque omnibus Græcis belli socios adjunxerunt.

CAP. XXXI.
CYPSELUS.

Cypselus, cum clarissimos ex Bacchiadum familia Delphos misisset, qui de communi salute Corinthiorum oraculum consulerent, interdixit eis, ne Corinthum ingrederentur: atque in posterum nobilissimis ejectis, secure tyrannidem obtinuit.

CAP. XXXII.
TELESINICUS.

Telesinicus Corinthius in portu Syracusanorum cum Atheniensibus navali prælio confligebat. Cum ad multum diem obita pugna defatigarentur, celocem in urbem Syracu-

τῶν Συρακουσίων τὴν ἀγορὰν ἐκέλευσεν ἐπὶ τὸν λιμένα κομίζειν. ὡς δὲ κεκοσμημένην ἴδε, σημεῖον ἄρας, ἀκρίτου τῆς ναυμαχίας οὔσης, ἀπῆλθεν ἐπὶ τὸν λιμένα. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ αὐτοὶ, διὰ τάχους [46] μὲν ὡς ἀπαλλαγέντες ἐπὶ τὴν γῆν ἠρισοποιοῦντο, ἄλλος ἄλλη διασπαρέντες. ὁ δὲ, τῶν στρατιωτῶν ἑτοίμῃ τῇ ἀγορᾷ χρησαμένων, ἀναχθεὶς, αὐτίκα σὺν τοξόταις καὶ ἀκοντισαῖς ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, πολλοῖς προσπεσὼν ἄφνω τοῖς Ἀθηναίοις ἀνακομιζομένοις ἀτάκτως, καὶ μετὰ θορύβου, ποιεῖσθαι τὴν ἔμβασιν, ἀντιπρώροις ταῖς τριήρεσιν ἐμβαλὼν ἐνίκησε.

β' Τελεσίνικος ἀπὸ τῶν αὐτῶν σημείων ἀρισοποιουμένων τῶν πολεμίων, καὶ τὰ λοιπὰ πραττόντων ὁμοίως, προσέταξε τοὺς ἐν ταῖς ἄριστα πλεούσαις τριήρεσιν, αὐτοὺς πρὸ ἡμέρας ἀριστήσαντας ἡσυχάζειν ἐμβάντας· ἐπεὶ δὲ καιρὸς ἀρίστου παρῆν, κατὰ τὸ ἔθος ἐσήμηνεν· οἱ μὲν οὖν ἐν τοῖς ἄλλοις σκάφεσιν ἠρισοποιοῦντο [47] συνιδόντες πρὸς τῇ παρασκευῇ τῶν σιτίων ὄντων· οἱ δὲ τῶν Συρακουσίων προεμβεβηκότες ἐπὶ τὰ καταστρώματα τοὺς ἐπιβάντας ἐπιπλεύ-

46 Aut legendum ἀσμένως, aut tollendum τὸ μέν. *Idem.*
47 *Casaub.* ex conjectura emendat, οὓς συνιδόντες οἱ πολέμιοι, πρὸς τ. π. τ. σ.

racusanorum misit, ac cibaria in portum deportari jussit. Quæ cum instructa videret, sublato signo, dum anceps adhuc prælium esset, in portum se recepit. Athenienses etiam ipsi in terram discedentes, prandium faciebant, alius alio dispersi. Ille militibus præparato victu refectis, solvens continuo cum sagittariis et jaculatoribus in superioribus tabulatis repentine superveniens, Atheniensibus sine ordine discurrentibus, et cum tumultu egressis, in obversas triremium proras impetu facto victor discessit.

2 Telesinicus cum iisdem signis hostes prandium sumerent, et reliqua similiter facerent, mandavit iis qui optime navigantes triremes habebant, ut ipsi ante lucem sumto cibo egressi quiescerent. Cum tempus instaret prandii, consueto more signum dedit. Qui igitur in reliquis erant navigiis, prandium faciebant, quos hostes videbant apparandis cibis vacare. Reliqui Syracusani progressi, conscensis navibus in hostes impetum faciebant,

πλεύσαντες, πολλὰς διέφθειραν τριήρεις τῶν πολεμίων περὶ τὰς τροφὰς ἀσχολȣμένων.

ΚΕΦ. ΛΓ.
ΠΟΜΠΙΣΚΟΣ.

Πομπίσκος Ἀρκὰς, ἀεὶ ςρατοπεδεύων τὰς ὁδȣ̀ς τὰς ἐπὶ τὸ ςρατόπεδον ἀγȣ́σας, τὰς μὲν ἀπέσκαπτε, τὰς δὲ ἀπεχαράκȣ χωννυμένας· αὐτὸς δὲ καινὰς κατεσκεύαζεν ἄλλας, ὅπως οἱ κατάσκοποι ἢ οἱ νύκτωρ ἐπιθέμενοι διὰ τῶν ἀρχαίων ὁδῶν πορευόμενοι, ἐμπίπτοιεν τοῖς ὀρύγμασι· τῶν δὲ καινῶν ἀπείρως ἔχοιεν.

β' Πομπίσκος τῶν πολεμίων ἐγγύθεν τὰ σημεῖα καὶ τὰ κηρύγματα αὐτȣ̃ παραφυλαττόντων ἐν ἀποῤῥήτῳ, παρήγγειλε τοῖς φανεροῖς παραγγέλμασι καὶ κηρύγμασι χρῆσθαι τȣ̀ς ςρατιώτας εἰς τȣ̀ναντίον.

γ' Πομπίσκος περιςρατοπεδεύων πόλιν, ἐπὶ μὲν τὴν πολλὴν τῆς χώρας ἐξιέναι τȣ̀ς πολεμίȣς ἐκώλυσεν· 48 ἐπὶ δὲ τόπον ἕνα συνεχῶς.... καὶ τοῖς ληϊζομένοις ἀπέχεσθαι τȣ̃ τόπȣ τȣ́τȣ προσέταξεν. εἰ δὲ ἐκ τῆς πόλεως ἀδεῶς ἐνταῦθα προ-

48 Ad lacunam explendam addit *Caſ.* συνεχώρησε.

ciebant, multasque triremes eorum perdiderunt, dum ipſi in capiendo cibo occuparentur.

CAP. XXXIII.
POMPISCUS.

Pompiſcus Arcas in more habebat, ut quotiescunque caſtra poneret, ſemper vias eas quæ ad caſtra ducerent, partim foſſa ducta incideret, partim aggere obrueret. Ipſe vero novas alias parabat, ut exploratores, aut qui nocte aggredi exercitum vellent, per vias priſtinas profecti, in foſſas inciderent, novarumque periciam non haberent.

2 Pompiſcus, hoſtibus ex propinquo ſigna et promulgationes ipſius obſervantibus, in occulto præcepit militibus, ut manifeſto data præcepta et promulgationes ſemper in contrarium verterent.

3 Pompiſcus urbem cingens caſtris, in maximam regionis partem hoſtes exire prohibuit. In unum vero locum continenter venire permiſit, iisque, qui ad agendam prædam mitterentur, præcepit, ut ab eo ſolo loco abſtinerent. Qui in urbe erant,

προΐεσαν· ὁ δὲ παρὰ τῶν σκοπῶν ὡς ἔμαθεν τοὺς ἥκοντας πολλοὺς, ἐπιθέμενος, τοὺς πλείστους αὐτῶν ἐχειρώσατο.

δ' Πομπίσκος χωρίον πολιορκῶν, ἑλεῖν οὐχ οἷός τε ὢν καθίσα αὐτόμολον ἀγγέλλοντα ὡς Ἀρκάδων αὐτὸν μεταπεμπομένων, ἀπορρίη πῶς ἂν ἀπολίποι τὴν πολιορκίαν· οἱ δὲ ἡσθέντες, [49] μετ' οὐ πολὺ τὴν στρατιὰν ἀναχωροῦσαν ἰδόντες, πιστὸν εἶναι τὸν αὐτόμολον ἡγούμενοι, προελθόντες, πολλὰ ἐκ τοῦ στρατοπέδου διήρπαζον. ὁ δε Πομπίσκος ἀναστρέψας ἐπιθέμενος, καταλαβὼν ἐκράτησεν αὐτῶν τε καὶ τοῦ χωρίου.

ε' Πομπίσκος, ἵνα θᾶττον οἱ κατάσκοποι τῶν πολεμίων ἁλίσκοιντο, [50] εἰσόδους ὀλίγας .... τὸ στρατόπεδον ἐτίθει παρ' αὐτὰς ἐπὶ ὑψηλοῦ· καὶ τοῖς προξευομένοις εἰς τὰς προνομὰς παρηγγέλλετο [51] παρὰ τὸν πίλου διέρχεσθαι· οἱ δὴ κατάσκοποι τὰς διόδους ταύτας ὡς φανερὰς φυλαττόμενοι διὰ τῶν πλαγίων ὑπεῖναι πειρώμενοι ταχέως ἡλίσκοντο.

ς' Πόμπισκος κατασκόπους ἔπεμψεν ἄνδρας ἀγνῶτας ἀλλήλοις, ἵνα μὴ συντίθοιντο, μηδὲ ψευδάγγελοι γίγνοιντο

49 Mſſ. οὐ μετ' οὐ πολύ. Unde lego οὐ μετὰ πολύ. *Maſs.*
50 Nempe παρασκευάζων, vel ſimile quid. *Caſaub.*
51 Mſſ. παρὰ τὸν πίλον. *Interpres* παρὰ τὴν ὁδὸν legiſſe videtur.

rant, ſine metu eo commeabant. Ille cum multos veniſſe ex ſpeculatoribus cognoviſſet, facto in eos impetu, magnum numerum ſubegit.

4 Pompiſcus cum oppidum quoddam oppugnatione capere non poſſet, transfugam ſubornat, qui nuntiaret: Arcades ipſum arceſſere, et ob eam cauſſam animi pendere, quemadmodum oppugnationem relinqueret. Illi ſummo gaudio affecti, cum non multo poſt exercitum diſcedere viderent, transfugam vera dixiſſe arbitrati, effuſi ex urbe, multa in caſtris diripiebant. Pompiſcus reverſus, et deprehenſos aggreſſus, tum ipſos ſuperavit, tum etiam oppido potitus eſt.

5 Pompiſcus, quo citius exploratores hoſtium caperentur, paucas vias habebat, ad quas in excelſo loco caſtra ponebat: iisque, qui prædatum exirent, præcipiebat, ut extra viam ingrederentur. Exploratores has vias quaſi perſpicuas caventes, perque obliquas ſubire conantes, celeriter capiebantur.

6 Pompiſcus exploratum miſit viros ſibi invicem ignotos, ne conſpirationem facerent,

το. ἀπηγόρευεν δὲ αὐτοῖς μηδενὶ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ διαλέγεσθαι, ὅπως μή τινες αὐτοῖς φθονοῦντες ἐξαγγείλωσι τοῖς πολεμίοις τὴν μέλλουσαν αὐτῶν ἄφιξιν.

ΚΕΦ. ΛΔ.

ΝΙΚΩΝ.

Νίκων Σάμιος κυβερνήτης πλησίον τριήρων πολεμίων ὁρμουσῶν, βουλόμενος παραπλεύσας λαθεῖν, τὴν ἀλοιφὴν τῆς αὐτοῦ νεὼς ὁμοίαν καταχρίσας ταῖς πολεμίαις τριήρεσι, τάξας τοὺς ἀρίστους, καὶ τοῖς σώμασιν 52 εὐῤῥώστους ἐρέτας, ἔπλει παρ' αὐτὰς τὰς πρώρας τῶν πολεμίων τριήρων, ὡς φίλος ὢν ναύταις· προελθὼν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ὁρμουσῶν νεῶν ἐξέπλευσε, καταπεπληγότων, καὶ θαυμαζόντων τὸ δρώμενον τῶν πολεμίων· καὶ τότε ἐγνώσθη πολέμιος ὢν, ὅτε μὴ καταληφθῆναι οἷός τε ἦν.

ΚΕΦ. ΛΕ.

ΝΕΑΡΧΟΣ.

Νέαρχος Κρὴς κατέσχε Τελμισσὸν Ἀντιπατρίδου κρατοῦντος· κατέπλευσε μὲν ἐς τὸν λιμένα Νέαρχος· ἐπεὶ δὲ Ἀντι-

52 Ἐυρώστους, aut ἐυρωστάτους. *Caf.*

rent, et res falfas referrent: iisque interdixit, ne cum aliquo in caftris fermones mifcerent, ne qui eis invidentes, hoftibus futurum illorum adventum fignificarent.

CAP. XXXIV.

NICON.

Nicon Samius gubernator, cum hoftium naves in propinquo navigarent, quo commodius illis ignorantibus præteriret, eodem colore fuam tinxit, quo hoftiles triremes tinctas effe intelligebat: fortiffimisque et corporis robore validiffimis viris remos committens, proras ipfas hoftilium navium prætergebat, et tanquam amicus nautis appropinquans, provectus ad extremas naves evafit, obftupefcentibus ac mirantibus id factum hoftibus. Et tum demum eum hoftem effe cognitum eft, cum eum capere jam non amplius poffent.

CAP. XXXV.

NEARCHUS.

Nearchus Cretenfis Telmeffum in fuam poteftatem redegit, cum Antipatrides eam antea tenuiffet. Navigavit

Ἀντιπατρίδας, παλαιὸς ὢν φίλος, ἀπὸ τῆς ἄκρας κατέβη πρὸς αὐτὸν, καὶ διελέξαντο περὶ ὧν ἐβούλοντο· ὁ Κρὴς ἔφη, βούλεσθαι γυναῖκας ἀποθέσθαι παρ' αὐτῷ, καὶ παῖδας δεδεμένας· ὁ μὲν Ἀντιπατρίδης ἐπέτρεψεν· οἱ δὲ παῖδες οἱ δεδεμένοι τὰ σκεύη τῶν μουσουργῶν γυναικῶν ἀνεκόμισαν· ἐν δὲ τοῖς κιβωτίοις τῶν αὐλῶν ἐνῆν ἐγχειρίδια γυμνά· ἐν δὲ ταῖς κίσταις πέλται· ὡς δὲ εἴσω τῆς ἄκρας ἐγένοντο, οἵ τε τὰς γυναῖκας καὶ τοὺς παῖδας ἄγοντες, σπασάμενοι τὰ ἐγχειρίδια καταλαμβάνουσι τὴν ἄκραν, καὶ τῆς Τελμισσοῦ Νέαρχος ἐκράτησεν.

ΚΕΦ. Λϛ.

ΔΩΡΟΘΕΟΣ.

Δωρόθεος Λευκάδιος 53 ναυμαχίαν ἔχων κατῆγεν εἰς λιμένα, προηγούμενος αὐτῶν οὐ πολύ· κάμψας δὲ τὴν ἄκραν τοῦ λιμένος, εὐθὺς ἐπέστρεψε τὴν ναῦν· ἡ δὲ προτέρα τῶν πολεμίων τριήρων διώκουσα τὸν Δωρόθεον, ῥύμῃ φερομένη τὸν εἴσπλουν ἐποιεῖτο. Δωρόθεος ἐμβαλὼν κατέδυσεν· ἡ δ' ἑτέρα ναῦς τὴν προτέραν ἰδοῦσα καταδυομένην εὐθὺς ὥρμησε φεύγειν.

ΚΕΦ. ΛΖ.

53 ναῦν μίαν. conj. *Casaub.*

vit in portum Nearchus. Cum igitur Antipatrides pro veteri amicitia ad eum ab arce descenderet, et illi de variis rebus colloquerentur: Cres inquit, se mulieres quasdam et vinctos servos apud eum velle deponere. Concessit Antipatrides. Servi vincti vasa mulierum musicarum portabant. In tibiarum arculis exigui quidam inerant enses: in cistis vero pila. Cum in arcem ventum esset, ii qui mulieres ac pueros ducebant, strictis gladiis arcem occupant, et Telmissum Nearchus obtinuit.

CAP. XXXVI.

DOROTHEUS.

Dorotheus Leucadius inter navale prælium in portum quendam confugit, hostibus non longe insequentibus: et præterlegens finem portus extremum, navem convertit. Prior hostium triremis persequens Dorotheum, impetu delata in portum tendebat. In quam Dorotheus irruptione facta, eam submersit. Altera navis videns priorem submergi, statim fugam capessebat.

ΚΕΦ. ΛΖ
ΣΩΣΙΣΤΡΑΤΟΣ.

Σωσίςρατος ἔπεισε τὸν Συρακούσιον δῆμον ἄνδρας φίλους Ἀγαθοκλεῖ, πρός τε τὴν τυραννίδα συμπράττοντας, φεύγειν μετὰ τῶν οἰκετῶν ψηφίσασθαι. ἐπεὶ δὲ τῆς πόλεως ἔξω ἐγένοντο ἄνδρες χίλιοι οἱ προπέμποντες αὐτοὺς ὁπλῖται καὶ ἱππεῖς, οὓς μὲν συλλαβόντες ἀπέκτειναν· οὓς δὲ διαφυγόντας Σωσίςρατος ἐπικηρύξας ἀναιρεῖν ἐπέτρεψεν· αὐτὸς δὲ τὰς τῶν φυγάδων οὐσίας κατέσχεν· καὶ συναγαγὼν ςρατιώτας Ἕλληνας, καὶ βαρβάρους, καὶ τοὺς ἐκ τῶν λιθοτομιῶν λύσας, ὑπὸ τούτων φυλασσόμενος ἦρχε τῶν Συρακουσίων.

ΚΕΦ. ΛΗ.
ΔΙΟΓΝΗΤΟΣ.

Διόγνητος Ἀθηναῖος βουλόμενος κρατῆσαι πόλεώς τινὸς, ἀποβιβάσας κρύφα ςρατιώτας νυκτὸς, καὶ λόχον ἐγκαθίσας μεθ' ἡμέραν αὐτὸς ἐπιπλεῖ φανερῶς· οἱ μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τὰς ναῦς ἐβοήθουν. οἱ δὲ ἐνεδρεύοντες ὥρμησαν ἐπὶ τὴν πόλιν, καὶ ῥᾳδίως αὐτῆς ἐκράτησαν. Διόγνητος

CAP. XXXVII.
SOSISTRATUS.

Soſiſtratus populo Syracuſano perſuaſit, ut eos quibus cum Agathocle neceſſitudo aliqua intercederet, quique ad tyrannidem aſſequendam ſuam operam ei præſtitiſſent, communi decreto cum omni familia in exilium mitterent. Qui cum extra civitatem veniſſent, mille viri comitantes eos partim armati, partim equites, alios comprehenſos interfecerunt: alios, qui effugerant, Soſiſtratus facta promulgatione occidere conceſſit. Ipſe vero exulum bonis potitus, conductis militibus Græcis ac barbaris, iisque qui in lautumiis vincti tenebantur ſolutis, ſtipatus his, ac ſatellitibus uſus, imperium in Syracuſanos tenuit.

CAP. XXXVIII.
DIOGNETUS.

Diognetus Athenienſis civitatem quandam capere volens, clam ſub noctem expoſitis militibus, inſidiisque collocatis, interdiu palam ipſe naves appulit. Cives undique prouentes, ex urbe ad naves decurrebant. Qui in inſidiis latebant, in urbem impetum faciunt, eamque ſine labore occupant. Diognetus ad-

νητος προσπλεύσας καὶ καθορμισθεὶς, ἐκβιβάσας τοὺς ἐκ τῶν νεῶν, ἐχειρώσατο τοὺς ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἐξελθόντας.

ΚΕΦ. ΛΘ.

ΑΡΧΕΒΙΟΣ.

Ἀρχέβιος ἦν Ἡρακλεώτης τῶν πολεμίων ἀποβάσεις ποιουμένων συνεχεῖς, πλοῖα τῶν ἁλιευτικῶν ἀνασπάσας, καὶ διὰ τῆς [54] τροπίας δεσμοῖς αὐτὰ δυσκίνητα ποιήσας, αὐτὸς μετά τινων ἐνήδρευε. σαλπιγκτὴς ἦν ἐπὶ δένδρου σκοπός. οὗτος ἰδὼν τοὺς πολεμίους προσορμισθέντας νηῒ μακρᾷ, καὶ τριακοντόροις δυσὶν, καὶ ἀποβάντας, καὶ τοὺς μὲν ἁρπάζοντας· τοὺς δὲ τὰ πλοῖα τῶν δεσμῶν ἀπολύοντας, ἐσήμηνε τῇ σάλπιγγι· Ἀρχέβιος τοὺς ἐνεδρεύοντας ἀναστήσας, τοὺς μὲν πολεμίους διέφθειρε, τὰς δὲ τριακοντόρους αὐτῶν, καὶ τὴν ναῦν τὴν μακρὰν εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως κατήγαγεν.

ΚΕΦ. Μ.

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΗΣ.

Ἀριστοκράτης Ἀθηναῖος ναῦν λαβὼν Λακωνικὴν, ταύτην ἔχων ἀνέπλευσεν ἐς πόλιν συμμαχίδα Σπαρτιατῶν, ἔχων ἐν τῇ νηὶ συχνοὺς ἄνδρας ἔνδοθεν ἐγχειριδίοις ὡπλισμένους· οἱ μὲν ἐπὶ

54 Forsitan τρόπιος, a τρόπις.

adnavigans, et appellens, expositis his qui in navibus erant, eos qui ad defendendum excurrerant, domuit.

CAP. XXXIX.

ARCHEBIUS.

Archebius Heracleotes, hostibus continenter abeuntibus, piscatoria navigia contraxit, eaque per carinas vinculis insertis immobilia fecit, atque ipse cum aliquibus hostium adventum in insidiis exspectabat. Tubicen qui in arbore speculandi caussa stabat, conspicatus hostes adnavigare cum navi longa, et duabus triginta remorum, et egressos partim prædam agere, partim navigiorum vincula solvere, signum tuba dedit. Archebius iis, quos in insidiis posuerat excitatis, hostes perdidit: naves autem triginta remorum et navem longam in portum civitatis adduxit.

CAP. XL.

ARISTOCRATES.

Aristocrates Atheniensis Laconica navi sumta, cum ea in urbem quandam societate Lacedæmoniis devinctam navigavit, habens in navi plurimos viros clandestinis ensibus

ἐπὶ τῦ λιμένος τὴν ναῦν ὡς φίλην ὑπεδέξαντο· οἱ δὲ τῆς νεὼς ἐκβάντες ἄφνω προσπεσόντες τοῖς περιπατῦσι, δέκα μὲν αὐτῶν ἀπέσφαξαν· κ' δὲ καὶ πέντε, συναρπάσαντες, ἀπέπλευσαν. ὃς πολλῶν χρημάτων 55 Ἀριςοκλῆς ἀπελυτρώσατο.

ΚΕΦ. ΜΑ.

ΑΡΙΣΤΟΜΑΧΟΣ.

Ἀριςόμαχος Καρδιανῶν τριήρεις λαβὼν μετεμβιβάσας τὲς ἐρέτας, καὶ κοσμήσας τοῖς ἀκρωτηρίοις τῶν αὐτῦ νεῶν, αὐλέμενος κατέπλει, τὰς ἰδίας ναῦς ἐφέλκων τὴν καταγωγὴν ὀψὲ ποιέμενος. Καρδιανοὶ μὲν πρὸς ναῦς ὥρμησαν ἐκ τῆς πόλεως ὡς οἰκείας καὶ νικώσας· οἱ δὲ Ἀριςομάχειοι τῶν νεῶν ἐκβάντες, πολλὲς Καρδιανῶν ἀπέκτειναν.

ΚΕΦ. ΜΒ.

ΧΑΡΙΜΕΝΗΣ.

Χαριμένης Μιλήσιος καταφυγὼν ἐς Φασηλίδα, ἐφορμέσων αὐτῷ νεῶν μακρῶν Περικλέες τῦ Λυκίε, περιθέμενος περιθετὴν πεζῆ διὰ τῆς Περικλέες χώρας ἐσώθη.

ΚΕΦ. ΜΓ.

55 Lege Ἀριςοκράτης. Nam ἀπελυτρώσατο, non eſt *redemit*, ſed *pro redemtione exegit*. *Caſ.*

bus armatos. Qui portui præerant, navem quaſi ſociam et amicam receperunt. Illi autem egreſſi, ex improviſo deambulantes adorti, decem ex iis trucidarunt, et viginti quinque captivos abduxerunt, quos Ariſtocles multis pecuniis redemit.

CAP. XLI.

ARISTOMACHUS.

Ariſtomachus triremibus Cardianorum captis, impoſuit remiges, ſuarumque navium inſignibus eas ornavit, cum concentu ſuas naves ſub multam veſperam appellens. Cardiani ad naves, affundebantur ex urbe, quaſi ſuas et victrices: Ariſtomachii e navibus egreſſi, multos Cardianorum occiderunt.

CAP. XLII.

CHARIMENES.

Charimenes Mileſius cum in Phaſelidem confugiſſet, ſupervenientitibus ei longis navibus Periclis Lycii, capillamento ſumto, pedes per regionem Periclis evaſit.

CAP. XLIII.

ΚΕΦ. ΜΓ.
ΚΑΛΛΙΑΔΗΣ.

Καλλιάδης κυβερνήτης καταλαμβανόμενος ὑπὸ νεὼς ταχυτέρας τὸ πηδάλιον ἴσχαζε συχνῶς, καθ' ὁπότερον ἂν ἐμβάλλειν μέλλοι· ἵνα ὁ διώκων προσκρούων ταῖς ἐπωτίσι πρὸς τὸ πηδάλιον ἐμβαλεῖν μὴ δύνηται, τῷ τὴν ἐμβολὴν εἶναι κατὰ τὰς πρώτας θρανιτίδας.

ΚΕΦ. ΜΔ.
ΜΕΜΝΩΝ.

Μέμνων ἐπιθέμενος Λεύκωνι τῷ Βοσπόρου τυράννῳ, βουλόμενος καταμαθεῖν τὰ μεγέθη τῶν πολεμίων, καὶ τὰ πλήθη τῶν ἐνοικούντων, ἔπεμψεν Ἀρχιβιάδην Βυζάντιον ἐπὶ τριήρους, πρεσβευτὴν πρὸς Λεύκωνα, ὡς ὑπὲρ φιλίας, καὶ ξενίας διαλεξόμενον. συνέπεμψε δὲ αὐτῷ καὶ Ὀλύνθιον κιθαρῳδὸν Ἀριστόνικον, εὐδοκιμοῦντα μάλιστα δὴ πάντων τότε παρὰ τοῖς Ἕλλησιν· ὅπως ἐν τῷ παράπλῳ προσορμιζομένων, ἐπιδεικνυμένου τοῦ κιθαρῳδοῦ, τῶν ἐνοικούντων εἰς τὰ θέατρα σπουδῇ συνιόντων, τὸ πλῆθος τῶν ἀνθρώπων κατάδηλον τῷ πρεσβευτῇ γένοιτο.

β Μέμ-

CAP. XLIII.
CALLIADES.

Calliades gubernator interceptus a nave celeriore, gubernaculum frequenter inhibuit, a quacunque parte esset incursura, ut persequentes allisis ad gubernaculum navis auriculis impressionem facere non possent, quæ fere ad primos remos, qui in puppi sunt, fieri consuevit.

CAP. XLIV.
MEMNON.

Memnon insidias Leuconi Bospori tyranno ponens, cum explorare vellet, quanta hostium esset magnitudo, et incolentium in ea terra multitudo, Archibiadem Byzantium in triremi legatum ad Leuconem misit, ut de amicitia et hospitio cum eo loqueretur. Mittit autem una cum illo citharœdum, Olynthium, nomine Aristonicum, propter artem celeberrimum omnium eo tempore apud Græcos: ut in transitu, si appellerent, specimen edente citharœdo, incolisque in theatra summo studio confluentibus, multitudo hominum nota legato fieret.

β' Μέμνων ἐρυμνὰ χωρία τῶν πολεμίων καταλαβόντων, καὶ οὐ καταβαινόντων ἐς μάχην, ἀποχωρήσας ἀπωτέρω τῶν ὀχυρῶν τόπων, καὶ ἀντιταχθεὶς μετὰ τῶν ἡμίσεων στρατιωτῶν, ὡς τῶν ἄλλων στασιαζόντων πρὸς αὐτὸν, πέμψας πρὸς αὐτοὺς αὐτόμολον, ἐκέλευσε φράζειν ὅτι στασιάζοιεν, καὶ μέλλοιεν ἀλλήλοις μάχεσθαι· καὶ διὰ τοῦτο ἀνεχώρησαν ἀποτέρω, ἄνωθεν ὑμᾶς φοβηθέντες· καὶ δὴ ὡς ἀντιπαρατάσσεσθαι μέλλοντες ὁπλίζοιντο. οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως τοῖς τοῦ αὐτομόλου λόγοις ὅμοια καὶ τὰ ἔργα ὁρῶντες, καταβαίνουσιν, ἀπὸ τῶν ἐρυμνῶν πρὸς αὐτούς. οἱ δὲ Μεμνόνειοι τοὺς πολεμίους ὁρῶντες ἐν τῷ ἰσοπέδῳ, οὐκ ἐπ' ἀλλήλους, ἀλλὰ μετ' ἀλλήλων ἐπ' αὐτοὺς ὁρμήσαντες, ὑποχειρίους ἅπαντας ἐποιήσαντο.

γ' Ἀριστώνυμον ἐν Μηθύμνῃ 56 Χάρης πολιορκῶν, πρεσβείαν ἔπεμψεν πρὸς Μέμνονα, ἀξιῶν αὐτὸν μὴ φοβηθῆναι Ἀριστωνύμῳ αὐτῷ κατὰ κράτος· καὶ γὰρ εἶναι πατρικὸν φίλον, καὶ ξένον· καὶ τῆς γε νυκτὸς τῆς ἐπιούσης μετὰ

56 Mire hic variant Codices. Nam in ſuis ita reperit Interpres: Ἀρ. ἐν Μηθ. Χ. ἐπολιόρκει, π. ε. πρὸς αὐτὸν Μέμνων, ἀξιῶν μὴ ποσφέρεσθαι Ἀριστωνύμῳ αὐτὸν κατὰ κράτος. *Caſ.*

2 Memnon hoſtibus munitiſſima loca tenentibus, neque ad pugnam deſcendentibus, longius a munitis caſtris diſcedens, et dimidiam tantum militum partem in aciem inſtruens, ut alii ſeditionem adverſus eum concitaſſe viderentur, transfugam ad hoſtes miſit, juſſitque dicere, Seditionem inter eos eſſe coortam, atque inteſtinum bellum movere, ob eamque cauſſam longius receſſiſſe, metuentes ne ipſi deſuper impetum facerent. Itaque ad faciendam pugnam armis ſe cingebant. Qui erant in urbe, cum transfugæ verbis rem conſentaneam viderent, a munitionibus adverſus eos deſcendunt. Memnonii hoſtes in æquali, planoque campo conſpicati, non contra ſe mutuo, ſed una et conjuncti adverſus ipſos arma ferentes, omnes ad unum ſubegerunt.

3 Ariſtonymum in Methymna Chares oppugnabat. Miſit ad eum Memnon legationem, petens ne quid per vim Ariſtonymo faciat. Etenim eſſe ſibi patrium amicum et hoſpitem: et ſequenti nocte

μετὰ πάντων τῶν στρατιωτῶν ἐκεῖ γενήσεσθαι. Χάρης, τῶν πρεσβευτῶν ἀγγειλάντων ταῦτα, κατεφρόνησεν, ὡς ἀδύνατον, πολὺ καὶ βαρὺ στρατόπεδον, ἐπιούσης νυκτὸς ἐνταυθοῖ γενέσθαι· ὁ δὲ Μέμνων ὁδεύσας ε' στάδια ἑσπέρας, ἐς πλοῖα χιλίους διακοσίους στρατιώτας ἐμβιβάσας, σύνθημα ἔδωκεν, ὅταν ἀποβάντες ἐς τὴν ἀκρόπολιν παρέλθωσιν, ἆραι πυρσὸν, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπιτίθεσθαι. τούτων πραχθέντων. ἡ μὲν ἐπίθεσις ἐν τῷ σκότῳ παράδοξος ἐφάνη. ὁ δὲ πυρσὸς ἀρθεὶς ἐς φυγὴν ἐτρέψατο τὸν Χάρητα, ὡς τοῦ Μέμνονος μετὰ πάσης δυνάμεως τὴν ἀκρόπολιν καταιληφότος.

δ' Μέμνων τετρακισχιλίους στρατιώτας ἔχων, Μαγνησίας ἀπέχων μ' στάδια, τεῖχος ἤγειρε κύκλῳ τοῦ στρατοπέδου· Παρμενίων καὶ Ἄτταλος ἦσαν ἐν Μαγνησίᾳ, μυρίους ἔχοντες· ὀχυρωσάμενος δὲ τὸ στρατόπεδον ὁ Μέμνων ἐξήγαγεν αὐτοὺς διεσκευασμένους ἐς μάχην ὅσον ἐπὶ στάδια δέκα· τῶν δὲ πολεμίων ἐκβοηθησάντων, ὁ Μέμνων ἀνακλητικὸν σημήνας, ἀνεχώρησεν εἴσω τείχους· καὶ οἱ πολέμιοι δὲ ὁμοίως ἀπηλλάγησαν. πάλιν ὁ Μέμνων προσελθὼν, τοὺς πολεμίους ὁρῶν ἀντιπαρατασσομένους, ἀνεχώρησε· καὶ οἱ

nocte se cum omnibus militibus ibi affuturum. Chares legatis hæc referentibus, contemsit: quod fieri non posse existimaret, ut exercitus tanto numero atque onere, sequenti nocti in eum locum pervenire posset. Memnon vesperi quinque confectis itinere stadiis milites ad mille et ducentos in naves imposuit: iisque præceptum dedit, ut cum egressi ad arcem venissent, sublato igne significationem facerent, et hostes aggrederentur. His factis, impetus in tenebris præter spem et expectationem accidit, Ignis vero sublatus, in fugam Charetem vertit, quasi Memnon cum universis copiis arcem occupasset.

4 Memnon quatuor millia militum ducens, cum quadraginta stadiis abesset a Magnesia, castra muro erecto cinxit. Parmenion et Attalus erant Magnesiæ cum decem millibus. Munitis castris Memnon eduxit eos instructos ad pugnam ad decem stadia. Hostibus excursionem facientibus, Memnon receptui signo dato, intra muros concessit. Similiter etiam hostes discesserunt. Rursus Memnon progressus, cum hostes aciem instruere cerneret, discessit, atque

οἱ πολέμιοι ἀνεχώρουν. καὶ τοῦτο πολλάκις τῆς ἡμέρας. 57 τέλος δὲ ὁπότε . . . ἐκδεδυκότας αὐτοὺς τὰ ὅπλα περὶ ἀριστοποιίαν ἀσχολεῖσθαι, πάλιν ἐπεφάνη· τῶν δὲ οὐ φθασάντων ἀριστῆσαι, πολλῶν μὲν γυμνῶν, πολλῶν δὲ ἄρτι τὰ ὅπλα λαμβανόντων, πάντων δὲ ἀτάκτων συνιδὼν διεσπασμένην αὐτῶν τὴν φάλαγγα, συντεταγμένος πολλοὺς αὐτῶν διαφθείρας, πολλοὺς δὲ ζωγρήσας, τοὺς λοιποὺς καταφυγεῖν εἰς Μαγνησίαν ἠνάγκασεν.

έ. Μέμνων Κυζικηνοῖς ἐπιὼν, τῇ κεφαλῇ καυσίαν ἐπέθετο Μακεδονικὴν, αὐτός τε καὶ οἱ ἀμφ' αὐτὸν ἡγεμόνες. οἱ Κυζικηνοὶ προσιόντας ἀπὸ τῶν τειχῶν ὁρῶντες, νομίσαντες ὅτι ὁ Χάλκος ὁ Μακεδὼν φίλος ὢν καὶ σύμμαχος ἥκοι βοηθήσων, προσεδέχοντο, τὰς πύλας ἀνοίγοντες. ἐπεὶ δὲ πλησίον γενομένων ἐγνώρισαν, οἱ μὲν ἀπέκλεισαν τὰς πύλας· Μέμνων δὲ τὴν χώραν λεηλατήσας ἀπηλλάττετο.

ΚΕΦ. ΜΕ.
ΦΙΛΟΜΗΛΟΣ.

Φιλόμηλος Φωκεῦσι πολεμουμένοις ὑπὸ Θηβαίων, καὶ Θετταλῶν, ὑποσχόμενος κατορθώσειν τὸν πόλεμον ἡγεμὼν ἀπο-

57 Fortaſſe τέλος δ' ὁπότε ἑώρα. *Caſ.*

atque etiam hoſtes, idque ſæpius eodem die. Poſtremo cum exutis armis in faciendo prandio diſtinerentur, iterum apparuit. Qui cum nondum abſolviſſent prandium, aliis inermibus, aliis jam arma ſumentibus, omnibusque perturbatis, cum diſſipatam phalangem conſpicaretur, inſtructis ordinibus multos ex eis interfecit, multosque vivos cepit, ita ut reliqui in urbem confugere cogerentur.

5 Memnon Cyzicenos aggrediens, cauſiam Macedonicam capiti impoſuit, cum ipſe, tum qui eum ſequebantur. Duces Cyziceni eos accedentes conſpicati e mœnibus, arbitrati Chalcum Macedonem amicum et ſocium auxilio venire, portis apertis eos exſpectabant. Quem cum propius accedentem cognoviſſent, portas clauſerunt. At Memnon agris vaſtatis revertebatur.

CAP. XLV.
PHILOMELUS.

Philomelus Phocenſibus, qui a Thebanis ac Theſſalis bello petebantur, promittens ſe bellum feliciter confecturum,

ἀποδειχθεὶς, τὴν τοῦ πολέμου πρόφασιν, ἐξενολόγει. κρατῶν δὲ τοῖς ἱεροῖς χρήμασιν ἀναίδην ἀποχρώμενος, τὴν ἡγεμονίαν μετέβαλεν εἰς τὴν τυραννίδα.

ΚΕΦ. Μϛ.

ΔΗΜΟΚΛΗΣ.

Δημοκλῆς πρεσβεύσας κατηγορούμενος ὑπὸ τῶν πρεσβευτῶν, ὅτι μεγάλας τοῦ Διονυσίου πράξεις ἔβλαψεν· ὀργισθέντος τοῦ τυράννου, Ἐμοὶ πρὸς τούτοις, ἔφη, γέγονε διαφορὰ, ὅτι μετὰ τὸ δεῖπνον οὗτοι μὲν τοὺς Στησιχόρου καὶ Πινδάρου παιᾶνας ᾖδον, ἐγὼ δὲ τοὺς ὑπὸ σοῦ πεποιημένους· καὶ συνῆψε τοὺς παιᾶνας αὐτοῦ. Διονύσιος ἡσθεὶς, οὐκ ἔτι ἠνέσχετο τῶν ἐγκλημάτων.

ΚΕΦ. ΜΖ.

ΠΑΝΑΙΤΙΟΣ.

Παναίτιος Λεοντίνων Μεγαρεῦσι πολεμούντων περὶ γῆς ὅρων, πολεμαρχῶν, πρώτους μὲν τοὺς πένητας, καὶ πεζοὺς, τοῖς ἐμπόροις, καὶ ἱππεῦσι συνέκρουεν, ὡς ἐκείνων πλεονεκτούντων ἐν ταῖς μάχαις, αὐτῶν δὲ πολλὰ ἐλαττουμένων· ἔπειτα δὲ καὶ πρὸ τῶν πυλῶν ἐξόπλισιν ποιήσας, τὰ μὲν ὅπλα

rum, cum dux eſſet creatus, belli prætextu mercenarios collegit, et impudenter ſacris pecuniis ad eam rem abuſus, ductum belli in tyrannidem convertit.

CAP. XLVI.

DEMOCLES.

Democles legationem obiens, cum a reliquis legatis accuſaretur, magnis Dionyſii rebus obſtitiſſe, iraſcente tyranno: Mihi cum his, inquit, controverſia fuit, quod poſt cœnam Steſichori et Pindari Pæanas canerent: ego vero eos quos tu compoſuiſti, atque ſimul ejus carmina cecinit. Dionyſius lætitia affectus, non amplius ob crimina in eum collata iraſcebatur.

CAP. XLVII.

PANÆTIUS.

Panætius, cum Leontini bellum adverſus Megarenſes gererent de finibus agrorum, dux belli creatus, primum egenos et pedites adverſus mercatores et equites irritavit, quod illi longe deterrima conditione in pugnis uterentur, hi vero commodiſſima. Deinde pro portis armorum

ὅπλα ἀριθμεῖν καὶ δοκιμάζειν ἐπειρᾶτο. τοὺς δὲ ἵππους, τοῖς ἡνιόχοις παραδοὺς, ἐκέλευσεν ἄγειν ἐς νομήν· χ´ δὲ πελταστὰς ἔχων εὐτρεπεῖς πρὸς τὴν ἐπανάστασιν, τῷ μὲν τούτων ἄρχοντι τὴν ἐξαρίθμησιν τῶν ὅπλων ἐπέτρεψεν· αὐτὸς δὲ ὡς σκιᾶς δεόμενος, ὑπὸ τὰ δένδρα ἀνεχώρησε, καὶ τοὺς ἡνιόχους ἔπεισεν ἐπιθέσθαι τοῖς δεσπόταις. οἱ δὲ ἐπιβάντες τῶν ἵππων ἐπέδραμον αὐτοῖς, καὶ τὰ ὅπλα ἐξαριθμούμενα ἁρπάσαντες, γυμνοὺς καὶ ἀόπλους ἐφόνευσαν· καὶ οἱ πελτασταὶ δὲ συνεψηφίσαντο τοῦ φόνου, καὶ πολλῇ σπουδῇ δραμόντες κατελάβοντο τὴν πόλιν· καὶ Παναίτιον τύραννον ἀνηγόρευσαν.

Τέλος τοῦ έ βιβλίου τῶν Πολυαίνου Στρατηγημάτων.

morum numerum atque delectum habere instituit. Equos aurigis traditos pabulatum ducere jussit. Sexcentos vero scutatos habens, idoneos et expeditos ad eruptionem, horum principi numerationem armorum permisit. Ipse vero sub arbores capturus umbram concessit, aurigisque persuasit, ut impetum in dominos facerent. Illi conscensis equis incursionem in equos fecerunt, atque armis, quorum numerus habebatur, direptis, nudos et inermes trucidaverunt, atque scutati in eam cædem consenserunt, citatoque cursu urbem occupaverunt, et Panætium tyrannum constituerunt.

Τάδε

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ ἕκτῳ τῶν

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

HAEC INSUNT IN SEXTO LIBRO

POLYAENI

STRATEGEMATUM.

Χαλ-

Τέλος τοῦ πίνακος.

ΠΟ-

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.
βιβλίον ἕκτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν ἕκτον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων· εὐχόμενος καὶ ὑμῶν νικώντων ἐν τοῖς πολεμίοις, πολλὰ καὶ καλὰ τῆς ὑμετέρας ἀρετῆς ἀναγράψαι στρατηγήματα· ὅσῳ γὰρ δυνάμει καὶ τύχῃ μείζονες ἐστε τῶν πάλαι στρατηγῶν· καὶ δὴ τόσῳ πλεονεκτεῖτε πάντας ἐμπειρίᾳ καὶ τέχνῃ. μεθ' ἧς ἤδη πολλοὺς πολεμίους κατείργασθε πολλῶν βαρβάρων, βουλευσάμενοι καλῶς μετὰ τοῦ πατρός. Μαυρουσίων ἁλόντων, Βρετανῶν ἁλισκομένων, Γετῶν πεπτωκότων. ἄγε δὴ κατὰ Περσῶν καὶ Παρθυαίων ἐξιόντες αὐτοὶ μετὰ τῶν θεῶν δείξατε τὴν ὑμετέραν [1] τύχην, ὡς καὶ βουλεύο-

1 Τέχνην. Cas.

POLYAENI
STRATEGEMATUM
LIBER SEXTUS.

PROOEMIUM.

Etiam hunc ſextum librum ſtrategematum vobis dedico, ſanctiſſimi imperatores Antonine et Vere: exoptans, ut veſtra quoque, qui victores omnibus in bellis extitiſtis, multa, pulchraque ſtrategemata conſcribere poſſim. Quanto enim potentia, fortunaque veteribus ducibus eſtis ſuperiores, tanto magis omnibus præſtatis experientia et arte, qua multa jam bella contra barbaros confeciſtis, bona ſalubriaque conſilia una cum patre capientes: Mauris victis, captis Britannis, ſuperatis Getis. agite in bello contra Perſas et Parthos ſuſcepto, deorum auxilio veſtram oſtendite fortunam, quod et recte de bellis inire

βȣλευόμενοι περὶ πολέμων, καὶ πολεμȣ͂ντες αὐτοὶ [2] τῶν ἐπανιςαμένων . . . . δύνασθε. ἐγὼ δὲ καὶ ταῦτα μὲν ὡς ἀξιομνημόνευτα ὄντα ἐν τῷ δέοντι καιρῷ διὰ μακροτέρων συγγράψαι προθυμήσομαι· νυνὶ δὲ ὅσα θεραπείαν ὑμετέραν ȣ̓κ ἔχει, ἀλλὰ τῶν πάλαι γεγονότων ἀλήθειαν, προσθήσω καὶ ταῦτα τοῖς προλελεγμένοις.

Τέλος τȣ͂ προοιμίȣ.

ΚΕΦ. Α.
ΙΑΣΩΝ.

Ἰάσων βȣλόμενος ἐπιθέσθαι πόλει Θετταλικῇ μηδὲν εἰς τὴν ἐπίθεσιν προειδότας παρήγγειλεν, ἐπὶ ἀριθμὸν, καὶ μισθοδοσίαν ἐξοπλίσασθαι· οἱ μὲν δὴ πάντες ἐξωπλίσαντο. καὶ τῶν σωμάτων εὖ, καὶ τῶν ὅπλων ἔχοντες. ἄγγελοι δὲ [3] καθεμενοι θέοντες ἧκον ἀγγέλλοντες πολεμίȣς ἐμβεβηκέναι τῇ χώρᾳ, τοσȣ͂τον ἀπέχοντας, ὅσον ἀπεῖχεν ἡ πόλις, ἣ προσπολεμεῖν ἐσπȣδάκει. οἱ δὲ ςρατιῶται πρὸς μάχην εὐτρεπεῖς ὄντες, ἠξίωσαν αὐτοὶ μὴ μέλλειν, ἀλλὰ τὴν

2 τῶν ἐπανιςαμένων περιγίνεσθαι. *Idem.* 3 καθειμένοι. conject. *Casaub.*

inire consilia, et ipsi manu vincere hostes possitis. Ego vero etiam hæc, ut memoratu digna, suo tempore longioribus verbis perscribere conabor. Nunc ea, quæ non vestram continent industriam sed veterum memoria gestorum veritatem, prædictis adjungam.

CAP. I.
JASON.

Jason, cum in animo haberet urbem quandam Thessalicam aggredi, jussit prorsus ignaros consilii sui, quod de oppugnatione ceperat ad habendum delectum, accipiendumque stipendium armatos convenire. Qui cum omnes essent armati corporibus, armisque valentes, clam missi nuntii citato cursu supervenjunt, et hostes in agros impressionem fecisse nuntiant, tantoque spatio abesse, quanto distaret civitas, quam oppugnare instituerat. Milites ad pugnam parati, rogare, ne moram rebus injiciat, sed

τὴν ταχίςην ἄγειν· ὁ δὲ Ἰάσων ἐπὶ τὴν πόλιν προσβαλὼν ἀδοκήτως ἐκράτησε, μηδενὸς προγνόντος μή τε τῶν νικώντων, μή τε τῶν νικωμένων.

β´ Ἰάσων Θετταλὸς ἀπαιτέμενος ἀπὸ τῶν μισθοφόρων ἀργύριον, ἐκ ἔχων, εἰσέδραμε πρὸς τὴν μητέρα ὡς διωκόμενος ὑπὸ τῶν ςρατιωτῶν ἀφ᾽ ὧν δύο καὶ τρεῖς αὐτῷ 4 συνέπεσον, ὡς διώκοντες. ἡ μήτηρ, πολυχρήματος γὰρ ἦν, τὲς μισθὲς ὑπὲρ αὐτῦ διέλυσεν.

γ´ Ἰάσων πολέμῳ νικήσας ἔφη πρὸς τὴν μητέρα τὲς Διοσκέρες φανερωτάτες αὐτῷ γενέσθαι συμμάχες. καὶ διὰ τῦτο εὔξασθαι, νικήσας ξενίσαι τοὺς θεές· κεκληκέναι δὲ ἐπὶ τὴν εὐχὴν τοὺς ἡγεμόνας τῦ ςρατεύματος, καὶ λοχαγὲς, καὶ ταξιάρχες, καὶ τὲς ἐν τέλει πάντας· ἡ δὲ πιςεύσασα ὅσον εἶχε κόσμον ἐκπωμάτων, κρατήρων, τραπεζῶν, ἀργύρε, χρυσῦ, πάντα ἔπεμψεν· ὁ δὲ πολλῶν χρημάτων κύριος γενόμενος, τὸν μισθὸν ἀπέδωκε τοῖς μισθοφόροις.

δ´ Ἰάσων πόλιν πλετῦσαν ἑλὼν, πολλὰ καὶ λαμπρὰ λάφυρα κομίζων, ἔπεμψε πρὸς τὴν μητέρα κελεύων πέμψαι

4 Συνειςέπεσον. *Cas.*

sed quam primum se adversus hostes ducat. Jason ad urbem copiis adductis, et irruptione facta, præter omnium exspectationem ea potitus est, nemine præsciente neque ex victoribus neque ex victis.

2 Jason Thessalus cum stipendium ab eo mercenarii flagitarent, neque esset solvendo, cucurrit ad matrem intro quasi persequentibus militibus: quorum duo tresve veluti persequentes eum, simul irruebant. Mater, quæ multis pecuniis abundabat, mercedem pro eo dissolvit.

3 Jason, cum bellum dextre confecisset, dixit ad matrem, Dioscuros manifestissimum sibi auxilium præstitisse, et ob eam caussam vovisse se post victoriam deos hospitio recepturum. Vocasse autem ad convivium duces exercitus, et tribunos militum et centuriones, omnesque qui aliquam dignitatem gererent. Illa fidem habens ejus verbis, quicquid habebat ornatus, poculorum, craterum, mensarum, vasorum ex argento et auro, omnia misit. Qui magnam pecuniam assecutus, salarium mercenariis persolvit.

4 Jason capta urbe pecuniis affluente multa splendidaque spolia consecutus misit ad matrem, omnes famulas

ψαι [5] θεραπαίνας, ὅσαι ποικίλης καὶ πολυτελοῦς ἐσθῆτος ἐμπειρίαν καὶ τέχνην εἶχον, ὅπως ἐπιλέξαιτο αὐτῇ τὰ κάλλιστα· ἡ δὲ πάσας ὅσας εἶχε θεραπαίνας ἔπεμψεν ἐπὶ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐσθήτων. Ἰάσων συγκλείσας αὐτὰς, λύτρα ὑπὲρ αὐτῶν ᾔτησε τὴν μητέρα.

έ Ἰάσων πρὸς τὴν μητέρα ἐν τοῖς ἱστῶσιν τῆς ταλασιουργίας τῶν θεραπαινῶν [6] ἐπιμένειν εἰσελθὼν μετὰ ἑνὸς τῶν ἀδελφῶν ὡς συμβούλῳ χρησόμενος περὶ τῶν ἀναγκαίων τῆς ἀρχῆς, μεταστῆναι ταύτας ἐκέλευσε· δορυφόροις μὲν δὴ [7] συντεταγμένος ἦν ἀπάγειν ἁπάσας. αὐτὸς δὲ μετὰ μακρὰν ὁμιλίαν ἐξιὼν, μειδιῶν τῇ μητρὶ προσέταξε περὶ τῶν θεραπαινῶν ἀργύριον αὐτῷ πέμψαι.

ϛ' Ἰάσων ἀδελφὸν εἶχε Μηριόνην ἄγαν πλουτοῦντα, φιλάργυρον, μηδὲν αὐτῷ διδόντα· καὶ δή ποτε παιδίου γενηθέντος αὐτῷ, μέλλων ὄνομα τιθέσθαι, τοὺς ἀρίστους Θετταλῶν καλέσας, παρεκάλεσε τὸν ἀδελφὸν προστῆναι τῆς ὑποδοχῆς. ὁ μὲν δὴ περὶ ταῦτα εἶχεν· Ἰάσων δὲ κατὰ πρόφασιν θήρας ἐξελθὼν εἰς Παγασὰς ἔνθα Μηριόνης κατῴκει, περι-

5 Cant. θεραπαίνας πάντας, pro πάσας. pro ἐπιλέξαιτο scribend. ἐπιλέξαιντο. Casaub. 6 Ἐπιμενούσας. Idem. 7 Συντεταγμένον. Idem.

las mittere jubens, quotquot variæ, magnificæque vestis experientiam et artem haberent, quæ ipsi pulcherrima quæque deligerent. Illa famulas omnes quotquot habuit, ad vestes eligendas misit. Jason iis conprehensis, mercedem pro redimendis ipsis a matre postulavit.

5 Jason ad matrem, in textrina, ubi famulæ lanificio operam dare consueverant, commorantem, ingressus cum uno ex fratribus, quasi in consilium eam de rebus imperii necessariis adhibiturus, eas removere jussit. Satellitibus imperatum erat, ut omnes eas abducerent. Ipse post longum colloquium egressus, ac subridens, matri præcepit, ut pro famulabus argentum sibi mitteret.

6 Jason fratrem habuit Merionem, maximis opibus præditum, sed tenacem, nihilque ipsi largientem. Qui puero sibi procreato, ad imponendum ei nomen principibns Thessalorum convocatis, advocabat fratrem: ut primas in convivio parando partes ipse susciperet. Merione in his rebus occupato, Jason venationem præ se ferens, Pagasas usque egressus est, ubi Meriones sedem ac familiam habe-

περιστήσας τοὺς αἰχμοφόρους, βιασάμενος τοὺς οἰκονόμους, εἴκοσιν ἀργύρια τάλαντα λαβὼν, μετὰ σπουδῆς ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἦλθε, καὶ τῷ ἀδελφῷ σπονδῶν κατάρχειν ἐπέτρεψεν καὶ κύριον αὐτὸν εἶναι τῆς θέσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ παιδίου. Μηριόνης ἀγγελίαν τοῦ πεπορθῆσθαι τὴν οἰκίαν δεξάμενος, τὸ ὄνομα ἔθετο τῷ παιδίῳ Πορθάονα.

ζ Ἰάσων τὸν ἀδελφὸν Πολύδωρον ἤγαγεν ἐπὶ πόλιν ἁλίσκεσθαι μέλλουσαν, λαφυροπώλην γενησόμενον· ἐπεὶ δὲ ἦν ὥρα λουτροῦ, παρεκάλεσε τὸν ἀδελφὸν, σφοδρῶς αὐτοῦ τὸ σῶμα τρῖψαι, καὶ διαγυμνάσαι. ὁ μὲν ἐπειρᾶτο τρίβειν εὐτόνως. Ἰάσων δὲ ὡς ἐνοχλούμενος ὑπὸ τοῦ δακτυλίου παρεκάλεσεν αὐτὸν παρὰ τὴν τρῖψιν ἀποθέσθαι. Πολύδωρος δε ἐξελὼν τῆς χειρὸς ἀπέδωκεν ἀνδρὶ πιστῷ τῶν παρόντων. τούτῳ δὲ ἦν ἄρα προσεγκείμενον, δραμεῖν πρὸς την γυναῖκα Πολυδώρου, καὶ τὸν δόντα τὸ δακτύλιον, ἀντὶ δεκα ταλαντα χρυσίου λαβεῖν παρ᾽ αὐτῆς. ἡ δὲ τῷ δακτυλίῳ τοῦ ἀνδρὸς πιστεύσασα, παραχρῆμα ἔδωκε τὸ χρυσίον. ὡς δε ἐπανῆλθεν ὁ τὸ δακτύλιον παρὰ Πολυδώρου λαβὼν, τότε Ἰάσων τριβόμενος ἐπαύσατο.

ΚΕΦ. Β.

habebat: milites haſtigeros circumdedit, vimque diſpenſatoribus adhibuit: et abreptis viginti argenti talentis, ſummo ſtudio ad cœnam rediit, ac fratri litationum principatum conceſſit, eique poteſtatem nomen puero indendi dedit. Meriones cum domum vaſtatam eſſe a nuntiis accepiſſet, nomen impoſuit infanti Porthaon, quod eſt vaſtator.

7 Jaſon fratrem Polydorum ad civitatem jam capiendam adduxit, ut ſpolia divenderet: cumque tempus eſſet balnei, fratrem monebat, ut vehementer ſibi corpus fricaret et exerceret. Qui cum rite et apte fricare conaretur, Jaſon ſimulans annulum quem frater digito geſtabat, ſibi moleſtum eſſe, eum inter fricandum juſſit deponere. Polydorus abſtractum e manu, viro cuidam fido ex iis qui forte aderant, conſervandum dedit. Huic autem injunctum erat, ut feſtinanter ad uxorem Polydori curreret: datoque annulo, decem auri talenta ab ea poſtularet: illa mariti annulo fidem habens, confeſtim aurum dedit, cumque is, qui annulum a Polydoro acceperat, rediiſſet, tum demum Jaſon fricari deſiit.

ΚΕΦ. Β.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ὁ ΦΕΡΑΙΟΣ.

Ἀλέξανδρος Πάνορμον πολιορκοῦντος Λεωσθένους πρὸς ἁπάσας τὰς Ἀττικὰς ναῦς φανερῶς ναυμαχεῖν οὐ θαῤῥῶν, διέπεμψεν [8] ἐπὶ Ἀκατίου νύκτωρ πρὸς τοὺς ἔνδον στρατιώτας, ὅπως εἴ τινες τῶν νεῶν ἐκλίποιεν τὴν φυλακὴν πρὸς τῷ πρότερον αἰρομένῳ πυρσῷ, δεύτερον ἀνάσχοιεν τοῖς ἐν Μαγνησίᾳ, κἀκεῖνοι τοῖς ἐν Παγασαῖς. Λεωσθένης μὲν τρεῖς τριήρεις διέπεμψε, τὴν μὲν ἐπὶ Σάμου, τὴν δὲ ἐπὶ Θάσου, τὴν δὲ ἐπὶ Ἑλλησπόντου. οἱ δὲ πολιορκούμενοι τοὺς πυρσοὺς ἀνέσχον. Ἀλέξανδρος ἐπιπλεύσας ἄφνω, καὶ προσπεσὼν ἐνίκησε τῇ ναυμαχίᾳ τοὺς Ἀθηναίους.

β΄ Ἀλέξανδρος μετὰ τὴν ἐν Πεπαρήθῳ ναυμαχίαν, ἐλπίσας λήψεσθαι τοὺς Ἀθηναίους, ἀφυλάκτως μετὰ νίκην καὶ ἀμελῶς ἔχοντας· συνέταξε τοῖς ἐπὶ τῶν νεῶν διὰ τάχους προσπλεῦσαι τῷ Δείγματι τοῦ Πειραιῶς, καὶ ἀπὸ τῶν τραπεζῶν ἁρπάσαι τὰ χρήματα. τῶν δὲ προσπλεόντων, οἱ

8 Quidam Codd. ἐπὶ Ἀκάνθιον non probo, ſed ἐπὶ ἀκατίου potius. *Caſaub.* Ἐπὶ ἀκατίου. *Cant.*

CAP. II.

ALEXANDER PHERÆUS.

Alexander, Panormum oppugnante Leoſthene, adverſus omnes naves Atticas manifeſto prælio navali non audens contendere, ſub noctem ad milites qui erant in urbe in actuario minuto quendam miſit, qui moneret, ut ſi quæ naves ſtationem vigiliamque relinquerent, præter ignem prius ſublatum, tollerent alium iis qui Magheſiæ commorabantur, atque illi rurſus iis qui Pagaſis. Leoſthenes tres triremes dimiſit, unam verſus Samum, alteram ad Thaſum, tertiam ad Helleſpontum. Qui oppugnabantur, igne ſignum dabant. Aexander appellens, de improviſo impetu facto, navali pugna Athenienſes ſuperavit.

2 Alexander poſt commiſſam in Peparetho navalem pugnam, in ſpem adductus, ſe Athenienſes capere poſſe, ſine cuſtodia, vacuosque cura poſt victoriam agentes, mandavit iis qui in navibus erant, ut celeriter in Piræeum ad Digma naves appellerent, e que menſis pecunias diriperent. Quibus

οἱ Ἀθηναῖοι Φιλίας τὰς ναῦς εἶναι νομίσαντες ἀπεσκόπουν. οἱ δὲ ἀποβάντες τὸ πολεμικὸν ἐσήμηναν, καὶ σπασάμενοι τὰς μαχαίρας ὥρμων ἐπὶ τὰς τραπέζας· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι σπουδῇ ἔθεον ἐς τὸ ἄστυ, τοῖς στρατηγοῖς ἀγγελοῦντες τὴν κατάληψιν τοῦ Πειραιῶς· οἱ δὲ τὰ χρήματα ἁρπάσαντες, ἀπέπλευσαν.

ΚΕΦ. Γ.

ΑΘΗΝΟΚΛΗΣ.

Ἀθηνοκλῆς πολιορκούμενος, πρὸς τοὺς κριοὺς, καὶ τὰ τρύπανα, δοκοὺς μολίβδου ποιήσας, πλαγίας παρέτεινεν ἐπὶ τὰς ἐπάλξεις, αἷς ἐμπιπτόντων τῶν πολεμίων τὰ μηχανήματα συνετρίβετο. οἱ δὲ ἐτεχνάσαντο ἄλλο μηχάνημα προσάγειν, ὅπερ τὸ ἄκρον τῆς δοκοῦ πλῆξαν, τὴν δοκὸν ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων πίπτειν ὀρθὴν ἐβιάζετο, μηδένα βλάψασαν τῶν ἐπὶ γῆς ἑστηκότων· πάλιν οἱ μὲν πολέμιοι χελώνας προσάγοντες, τὰ τείχη συνέσειον. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τειχῶν μόλιβδον τηκτὸν ἐν χαλκείοις προσαθοῦντες κατέχεον, ὑφ' οὗ συνέβαινε τὴν χελώνην διαλύεσθαι. οἱ δὲ πολέμιοι μετὰ τῆς χελώνης ἐκ πύργων προσαγομένων ὄξος ἐπέχεον, καὶ

bus adnavigantibus Athenienses amicas naves esse rati, nullam earum rationem ducebant. Illi egressi classicum cecinerunt, districtisque gladiis in mensas impressionem fecerunt. Athenienses summo studio in urbem currebant, nuntiaturi ducibus Piræei occupationem. Interim illi pecuniis ablatis discesserunt.

CAP. III.

ATHENOCLES.

Athenocles oppugnatus, adversus arietes ac terebra, trabes plumbeas comparavit, easque transversas in propugnaculis opposuit: Quibus irruentes hostium machinæ confringebantur. At illi tormentum aliud adducere machinabantur, quod extremitate trabis concussa, eam per vim de propugnaculis rectam dejiceret, ita ut neminem in terra consistentem læderet. Rursus hostes testudinibus admotis quassabant mœnia. Illi e mœnibus liquefactum plumbum æreis vasis desuper effundebant, quo testudo dissoluta est. Hostes ope testudinis de turribus dejectis acetum

καὶ κατεσβέννυον τόν τε μόλιβδον, καὶ ὅσα ἄλλα ἀπὸ τῶν τειχῶν καίοντα ἠφίετο. σβεστήριον γὰρ πυρὸς μάλιστα ὄξος εἶναι δοκεῖ· ἄριστον δὲ κώλυμα πυρὸς ἐπαλειφόμενον ὄξος· ἥκιστα γὰρ τούτου πῦρ ἅπτεται. καὶ σπόγγος ὕδατος πλήρης προσαρτώμενος. ἔνιοι δὲ πρὸς τὸν καταχεόμενον μόλιβδον 9 πλείους τοῖς μηχανήμασιν ἐπιθέντες, χοῦν καὶ πηλὸν τετριχωμένον προσῆγον.

ΚΕΦ. Δ.

ΦΙΛΟΠΟΙΜΗΝ.

Φιλοποίμην οὐκ ἐνόμιζε προσήκειν ἀγαθῷ στρατηγῷ τῆς φάλαγγος ἡγεῖσθαι· ἀλλὰ τοτὲ μὲν ἐν πρώτοις, τοτὲ δὲ ἐν ἐσχάτοις, πολλάκις δὲ καὶ κατὰ μέσους παριππεύων, καὶ πάντας ἐφορῶν, ἀεὶ τὸ ἁμαρτανόμενον ἐπανορθοῦτο.

β′ Φιλοποίμην ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐδιώκετο καὶ ὅσον οὔπω καταλαμβανόμενος τὸν Εὐρώταν διαβὰς, προσέταξε τοῖς ἱππεῦσιν ἀποχαλινοῦν τοὺς ἵππους, καὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ποτίζειν τοῦ παρακειμένου τόπου δασέος ὄντος, καὶ πολλὴν

9 Πλείους. Latet sub hac voce tegumenti nomen ad arcendos machinis ignes. Æneas cap. XXXIII. *Masv.*

tum infundebant, plumbumque et quæcunque alia candentia de muris demitterentur, restinguebant (etenim ad extinguendum ignem aptissimum esse acetum videtur. Optimum vero impedimentum ignis inunctum acetum. Minime enim ignis in eo potest hærere) et spongia aqua plena appensa. Quidam vero adversus defusum plumbum, tegumenta machinis imponentes aggerem ac lutum pilis permixtum adduxerunt.

CAP. IV.

PHILOPOEMEN.

1 Philopœmen non existimabat decere fortem ducem, phalangem præcedere: sed modo apud primos, modo apud postremos, aliquando etiam per medios obequitans, et omnes inspiciens, semper ubi quid peccatum esset, corrigebat.

2 Philopœmen a Lacedæmoniis fugatus, et propemodum deprehensus, cum Eurotam fluvium trajecisset, equitibus mandavit, ut equis frena detraherent, et ex aqua potum haurire finerent. Cum vicinus locus arboribus densior esset, et sylva abundaret, Lace-

λὴν ὕλην ἔχοντος· οἱ Λακεδαιμόνιοι πολὺ τὸ θράσος ἰδόντες τῶν ἀποχαλινωσάντων τοὺς ἵππους καὶ τῶν ποτιζόντων, ὑπώπτευσαν ἐν τῇ ὕλῃ συμμάχους τοῦ Φιλοποίμενος πολλοὺς ἀποκεκρύφθαι, καὶ μὴ τολμήσαντες διαβῆναι τὸν ποταμὸν ἀνέστρεψαν.

β' Φιλοποίμην ἐδίδαξε τοὺς Ἀχαιοὺς ἀντὶ μὲν θυρεοῦ καὶ δόρατος ἀσπίδα καὶ σαρίσσαν λαβεῖν· κράνεσι δὲ καὶ θώραξι, καὶ προκνημίσι φράξασθαι. μόνιμον δὲ καὶ βεβηκῦιαν μάχην ἀσκεῖν, ἀντὶ δρομικῆς καὶ πελτασικῆς. τρυφὰς δὲ καὶ πολυτελείας ἐσθήτων, καὶ δείπνων ἀφελεῖν· μόνοις δὲ τοῖς ἀναγκαίοις ἐν στρατείᾳ χρησίμοις ἀρκεῖσθαι. ταῦτα διδάξας Φιλοποίμην, ἐν ταῖς πλείσταις μάχαις εὐδοκιμοῦντας εἶχεν τοὺς στρατιώτας.

ΚΕΦ. Ε.

ΑΡΑΤΟΣ.

Ἄρατος ἐκράτησεν Ἀκροκορίνθου φρουροὺς ἔχοντος, οὓς ἐγκατέστησεν Ἀντίγονος φύλακας τάξας ἐπ' αὐτοὺς Περσαῖον τὸν φιλόσοφον, καὶ Ἀρχέλαον τὸν στρατηγόν. ἦν δὲ ἄρα τὸ στρατήγημα τοιόνδε. ἦσαν ἐν Κορίνθῳ τέσσαρες ἀδελ-

φοὶ

Lacedæmonii magnam fiduciam conſpicati, equos freno liberantium ac potum ducentium, ſuſpicabantur in nemore magnas aliquas copias ſociorum Philopœmenis latere: neque transmittere fluvium audentes, revertebantur.

2 Philopœmen inſtruxit Achivos, ut pro ſcuto et haſta, clypeum, ſariſſamque caperent, galeisque et loricis atque ocreis ſeſe munirent: ſtabilemque et ſtatariam pugnam exercerent, pro curſu et velitatione: omnemque luxum et magnificentiam veſtium, cænarumque removerent, et ſolis iis quæ neceſſitas poſtularet, ad uſum militarem, contenti viverent. His præceptis Philopœmen in plerisque conflictibus virtute præſtantes milites habuit.

CAP. V.

ARATUS.

Aratus Acrocorinthum cepit præſidiis munitam quæ Antigonus impoſuerat, eisque Perſæum philoſophum et Archelaum ducem præfecerat. Ejusmodi autem uſus eſt ſtrategemate. Erant Corinthi quatuor fratres natione

φοὶ Σύροι τὸ γένος, ὧν εἷς ἦν Διοκλῆς, τῶν φρουρούντων Ἀκροκόρινθον· οἱ τρεῖς κλέψαντες βασιλικὸν χρυσίον ἧκον ἐς Σικυῶνα πρὸς [10] Αἰτίαν τραπεζίτην, ᾧ καὶ Ἄρατος διὰ τὴν τοῦ νομίσματος ἐργασίαν ἐχρῆτο· [11] Παρὰ γοῦν τούτῳ τὸ χρυσίον κατήλλαττον· εἷς αὐτῶν Ἐργῖνος πλεονάκις φοιτῶν, καὶ τῷ τραπεζίτῃ κοινωνήσας ἑστίας καὶ σπονδῶν, λόγου παραπεσόντος περὶ τῆς φρουρᾶς τῆς Ἀκροκορίνθου, ὡμολόγησε, παρὰ τὸ κρημνῶδες ἐντομὴν ἑωρακέναι [12] πλαγίαν· [13] καὶ χθαμαλὸν καὶ ἐπίβατον εἶναι τὸ τεῖχος. ὁ τραπεζίτης ἀνήγγειλεν Ἀράτῳ. ὁ δὲ πολλῇ σπουδῇ τὸν Ἐργῖνον φιλοποιησάμενος συντίθεται τάλαντα [14] ἑπτὰ δώσειν, εἰ δι᾽ αὐτοῦ κρατήσειεν Ἀκροκορίνθου. Ἐργῖνος ὑπισχνεῖται μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦτο πρᾶξαι· ἦν μὲν δὴ πάντα πρὸς τὴν ἐπίθεσιν εὐτρεπῆ· Ἄρατος δὲ κελεύει τὴν ἄλλην δύναμιν ἐν τοῖς ὅπλοις ἐγρηγορέναι· αὐτὸς δὲ υ´ λογάδας ἀναλαβὼν νύκτωρ ἧκε πρὸς τὸ τεῖχος· καὶ κλίμακας

10 Plutarcho dicitur Ἀιγίας. *Maſv.* 11 *Fl.* παράσχῃ τούτῳ τὸ χρυσίον κατ. ſed lego cum *Cant.* παρεῖχον τούτῳ τὸ χρυσίον καταλλάσσειν. *Maſv.* 12 *Fl.* παγίαν. 13 *Fl.* ἢ χθαμ. καὶ εὐεπίβατόν ἐστι. *Cant.* ἢ χθ. καὶ ἐπίβατόν ἐστι. unde lego ᾖ χθαμαλὸν καὶ εὐεπίβατον εἴη. *Maſv.* 14 Secundum Plutarchum ἑξήκοντα. *Caſ.*

Syri, quorum unus erat Diocles, ex eorum numero, qui Acrocorinthum tuebantur. Tres reliqui regium aurum furati, Sicyonem ad Æſiam nummularium pervenerunt, quo etiam Aratus rei nummariæ cauſa plurimum utebatur. Apud hunc aurum commutabant. Unus eorum Erginus frequentans nummularii domum, ejusque conviviorum particeps, cum forte ſermo incidiſſet de præſidio Acrocorinthi, fatebatur ſe in præcipitiis ſciſſuram animadvertiſſe transverſam, qua mœnia non ſint alta et aſcenſu facilia. Nummularius hæc Arato nuntiat: qui ſummo ſtudio Erginum in amicitiam pertrahens, pactus eſt ſe talenta ſeptem ei daturum, ſi per eum Acrocorinthum obtinuiſſet. Erginus recepit, ſe cum fratribus hoc effecturum. Omnibus rebus ad oppugnationem paratis, Aratus reliquum exercitum in armis excubias agere jubet: ipſe quadringentis electiſſimis aſſumtis, ſub noctem venit ad mœnia: ſcalisque locis

κας τῷ χθαμαλῷ προσβαλὼν ὑπερέβη· τῶν δὲ ἔνδον αἰσθομένων ἐγίνετο νυκτομαχία κρατερὰ, τῆς σελήνης τοτὲ μὲν φῶς παρεχούσης τοῖς μαχομένοις, τοτὲ δὲ ὑπὸ τὰ νέφη δυομένης. καὶ τοῦ σκότους ποιοῦντος τὴν μάχην φοβερωτέραν, τέλος οἱ περὶ τὸν Ἄρατον ἐκράτησαν· καὶ ἀνατέλλοντος ἡλίου τὰς πύλας ἀνοίξαντες, τὴν λοιπὴν δύναμιν εἰσεδέξαντο. Ἄρατος δὲ Ἀρχέλαον μὲν ἁλόντα ἀφῆκε· Θεόφραστον δὲ ἀνεῖλεν οὐ βουλόμενον ἀπαλλάσσεσθαι. Περσαῖος δὲ ὁ φιλόσοφος τῆς ἄκρας ἁλισκομένης, εἰς Κεγχρεὰς διαφυγὼν, ἐκεῖθεν πρὸς Ἀντίγονον ᾤχετο.

ΚΕΦ. ϛ.

ΠΥΡΡΟΣ.

Πύῤῥος ἡττηθεὶς ὑπὸ Ῥωμαίων, τοὺς ἐλέφαντας ἀπολέσας, πρὸς Ἀντίγονον πρεσβευσάμενος περὶ συμμαχίας, ἀποτυχὼν προσέταξε τοῖς πρεσβευταῖς τἀναντία πρὸς ἅπαντας ἀγγέλλειν, ὡς Ἀντίγονος μεγάλῃ δυνάμει βοηθήσειν ὑπέσχετο. ὥστε οἱ Ταραντῖνοι, καὶ ὅσοι Σικελῶν καὶ Ἰταλῶν σύμμαχοι, τὸν Πύῤῥον καταλιπεῖν βουλόμενοι, συνέμειναν ἐλπίδι τῆς Ἀντιγόνου συμμαχίας.

β΄ Πύῤῥος

locis humilioribus appositis, ea superavit. Cum ii qui intus erant, rem intellexissent, nocturnum prælium est coortum durissimum, luna modo lumen pugnantibus suppeditante, modo sub nubibus abscondita, atque in tenebris formidolosissimam pugnam committentes, ad extremum Arati copiæ victoriam assecutæ sunt, et sub solis ortum portis apertis, reliquas copias receperunt. Aratus Archelaum quidem captum dimisit: Theophrastum autem discedere nolentem, interfecit. Persæus philosophus arce capta, in Cenchreas fuga delatus, inde ad Antigonum abiit.

CAP. VI.

PYRRHUS.

Pyrrhus a Romanis prælio superatus, amissis elephantis, ad Antigonum, petendi auxilii caussa, legationem misit: cumque non impetrasset, præcepit legatis, ut omnibus contraria nuntiarent, Antigonum se cum magnis copiis auxilio venturum promisisse. Itaque Tarentini, omnesque ex Siculis et Italis socii, qui deserere Pyrrhum volebant, remanserunt spe Antigoni societatis.

β' Πύῤῥος ἐς τὴν Πελοπόννησον ἐσβαλὼν, Σπαρτιατῶν πρεσβευτῶν ἀπαντώντων περὶ Ἀρκαδίαν, φιλανθρώπως αὐτὺς ὑπεδέξατο, καὶ τὺς ἰδίυς υἱὺς ὑπέσχετο πέμψειν Σπαρτιάταις παιδευθησομένυς τὴν Λυκύργειον πολιτείαν· οἱ μὲν πρεσβευταὶ ταῦτα ἤγγελλον· ὁ δὲ Πύῤῥος τῇ Σπάρτῃ προσέβαλεν. ἐγκαλύντων δὲ τῶν Σπαρτιατῶν ὡς ἄλλα προειπὼν, ἄλλα πράττει· γελάσας ἔφη· ὐ δὲ γὰρ ὑμεῖς εἰώθατε προλέγειν, μέλλοντες πολεμεῖν· μὴ τοίνυν ἀγανακτεῖτε εἰ πρὸς τὺς Λάκωνας ἐχρησάμην Λακωνικῷ στρατηγήματι.

γ' Πύῤῥος συνεβύλευσεν πρὸ τῦ πολέμυ πείθειν τὺς πολεμίυς φόβῳ, πλεονεξίᾳ, ἡδονῇ, οἴκτῳ, δικαίῳ, νομίμῳ, συμφέροντι, δυνατῷ.

ΚΕΦ. Ζ.

ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ.

15 Ἀπολλόδωρος ὁ Κασσάνδρυ δίκην φεύγων ὡς ἐπιτιθέμενος τυραννίδι, προσελθὼν ἐν μελαίνῃ ἐσθῆτι, τὴν γυναῖκα, καὶ τὰς θυγατέρας ἐν ὁμοίῳ σχήματι προαγαγὼν,

15 Legit hic *Nic. Heinsius* Ἀπολλόδωρος ὁ Κασσανδρεύς. Fuit enim *Cassandriæ* tyrannus.

2 Pyrrhus in Peloponnesum expeditione suscepta, Spartiatarum legatos ipsi prope Arcadiam occurrentes, perhumaniter recepit, suosque filios ad Spartiatas missurum pollicebatur, ut Lycurgeis disciplinis imbuerentur. Hæc legatis Spartam renuntiantibus, Pyrrhus cum exercitu infesto accessit. Incusantibus Spartanis eum alia quam prædixerat, facere, ridens ait: Neque enim vos consuevistis prædicere, si cui bellum vultis inferre. Itaque ne male vos habeat, si contra Lacones usus sum Laconico strategemate.

3 Pyrrhus ante bellum hostes in suam sententiam adducere conabatur metu, cupiditate, voluptate, misericordia, conditionibus justis, legitimis, utilibus, et quas præstare facile possent.

CAP. VII.

APOLLODORUS.

Apollodorus, Cassandri filius, de affectata tyrannide in judicium vocatus, pulla veste amictus progreditur, uxoremque et filias habitu simili indutas, produxit supplices:

γὼν, ἱκετηρίας προτείνων, αὐτὸν ἐς πᾶσαν τιμωρίαν ἐξέδωκε τοῖς δικαςαῖς· οἱ παθόντες ἄφεσιν αὐτῷ τῦ ἐγκλήματος ἐψηφίσαντο· ἀφεθεὶς Ἀπολλόδωρος ὐκ ἐς μακρὰν τὴν τυραννίδα κατέσχεν· καὶ μάλιςα δὴ τὺς ἀφέντας δικαςὰς ὠμῶς ἐκόλασε, τὴν σωτηρίαν ἀναφέρων εἰς τὴν ἑαυτῦ ςρατηγίαν, ὐκ εἰς τὴν ἐκείνων φιλανθρωπίαν.

β' Ἀπολλόδωρος πολιτευόμενος παρὰ Κασσανδρεῦσι, πάντα ἔλεγεν καὶ ἔπραττεν, ἀφ' ὧν ἔδοξεν εἶναι μισοτύραννος. καὶ γὰρ κατὰ Λαχάρυς τῦ τυράννυ ψήφισμα ἔγραψεν ἀγώγιμον ἐκ τῆς χώρας εἶναι τῆς Κασσανδρέων· καὶ γὰρ Ἀντίοχον τὸν βασιλέα ποιεῖσθαι φίλον, καὶ σύμμαχον, αὐτῷ τὴν πολιτείαν ἐπιτρέποντα. ὅς καὶ Θεοδότῳ γράψαντι φυλακὴν αὐτῷ δῦναι τῦ σώματος, αὐτὸς ἀντεῖπεν καὶ τῆς ἀποδόσης Κασσανδρεῦσι τὴν ἐλευθερίαν 16 Εὐριδίκης . . . . ην κατεςήσατο· ἣν ἐκάλεσεν 17 Εὐρυδικείαν. καὶ τοῖς ἐξελθῦσι τῆς ἄκρας ςρατιώταις πολιτείαν ἔγραψε, καὶ κλήρυς ἐν τῇ Παλλήνῃ δοθῆναι· ἵνα παραμένοιεν φύλακες τῆς ἐλευθερίας. ἐν δὲ τοῖς συμποσίοις

16 *Casaub.* sic explet lacunam, Εὐριδίκης ἑορτὴν κατεςήσατο. 17 *Casaub.* mavult Εὐρυδίκεια.

plices: ramum oleæ protendens, ad omnem pœnam, quam ſtatuiſſent, ſe judicibus tradidit, qui miſericordia moti, eum crimine ſuffragiis ſuis liberaverunt. Dimiſſus Apollodorus, non ita multo poſt tyrannidem occupavit, in primisque judices, qui eum abſolverant, crudeliſſimis ſuppliciis affecit, ſalutem ſuæ induſtriæ acceptam referens, non illorum humanitati.

2 Appollodorus rempublicam gerens apud Caſſandrenſes, omnia dicta factaque ſic inſtituit, ut ex iis infeſtiſſimus tyrannis haberetur. Nam et contra Lacharem tyrannum decretum ſcripſit, ut eum e terra Caſſandrenſium in nexum abducere liceret: Etenim eum cum Antiocho rege amicitiam ſocietatemque facere, eique Rempublicam prodere. Etiam Theodoto referenti, ut præſidium corporis ipſi daretur, reſtitit, et in honorem Eurydices, quæ libertatem Caſſandrenſibus reſtituerat, feſtum diem conſtituit, eumque a nomine ejus appellavit: et milites arcem relinquentes, civitate donandos, poſſeſſionesque in Pallene dandas ſtatuit, ut ibi permanerent, vindicesque libertatis ſe præberent. In

σίοις . . . . εἴ τις ἔφη δεινὸν, ἀλλὰ καὶ σχέτλιον. 18 Τούτοις . . . . ἐξαπατήσας, ὡς δημοτικώτατος ὢν, ἐπανέστησεν οἰκέτας καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ἐργαστηρίων τεχνίτας, καὶ μειράκιον Καλλιμέλη συναρπάσας, καὶ θύσας ἐπέστησεν αὐτῷ μάγειρον Λεοντομένη. οὗτος δειπνοποιήσας, τὰ σπλάγχνα παρέθηκε τοῖς συνωμόταις· ὧν δειπνησάντων, καὶ πιόντων τὸ αἷμα οἴνῳ μέλανι μεμιγμένον, ἔδειξεν αὐτοῖς τὸ σῶμα· τῇ κοινωνίᾳ τοῦ μιάσματος ἐμπεδῶν τὸ πιστὸν τῆς ἐπιθέσεως καὶ δὴ τούτοις χρησάμενος συμμάχοις κατέλυσε τὴν τυραννίδα· καὶ τύραννος ἐγένετο φονικώτατος καὶ ὠμότατος πάντων, ὅσοι παρ' Ἕλλησιν ἢ παρὰ βαρβάροις ἐτυράννησαν.

ΚΕΦ. Η.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

Αἴγυπτος ὑπὸ Μαυσώλου πεμφθεὶς ἐς Μίλητον συμπράξων τοῖς προδιδοῦσι τὴν πόλιν. καταπλεύσας, προαισθόμενος ὡς ἐπιβουλεύοιτο, σπεύσας, ἐπὶ τὴν ναῦν προανέβη·

οἱ

18 *Caſaub.* in ora vulgatæ ſuppleverat, τούτοις τὸν δῆμον ἐξαπατήσας.

In conviviis præ cæteris omnibus rem gravem ac pernicioſam eſſe tyrannidem prædicabat. His plebem decipiens, cum maxime omnium popularis haberetur, ſervos atque operas concitavit, et correptum adoleſcentem Callimelem mactavit, eumque coquo Leontomeni coquendum dedit: is viſcera hominis cocta conjuratis epulanda appoſuit. Quibus veſcentibus, et ſanguinem vino permiſcendo atrum efficientibus, corpus eis oſtendit, ſceleris communione fidem conjurationis firmans, et his uſus ſociis, tyrannidem aliorum evertit, tyrannusque truculentiſſimus evaſit, et crudeliſſimus omnium, quotquot unquam vel apud Græcos, vel apud barbaros tyrannidem exercuerant.

CAP. VIII.

ÆGYPTUS.

Ægyptus a Mauſolo ablegatus Miletum, ut eos, qui civitatem prodere inſtituerant, ſua ope juvaret. Cum appuliſſet, et inſidias ſibi ſtrui præſenſiſſet, feſtinans ad navem

prior

οἱ μὲν ἐπιβουλεύοντες ἐγγὺς τῆς θαλάττης ἐφέδρευον· ὁ δὲ ἐκ τῆς νεὼς ἐκπέμπει τινὰ, φράσας, τὸν κυβερνήτην ζητήσας [19] Αἴγυπτον ἄγε· ἤδη γὰρ ἀνάγεσθαι χρή. τοῦτ' ἀκούσαντες οἱ παραφυλάσσοντες Μιλήσιοι, τῆς νεὼς ἀποχωρήσαντες, ἐζήτουν Αἴγυπτον ἀνὰ τὴν πόλιν. ὁ δὲ ἀφικομένου τοῦ κυβερνήτου ἀποκόψας τὸ ἀπόγειον, ἀπέπλευσεν ἀκινδύνως.

ΚΕΦ. Θ.
ΛΕΥΚΩΝ.

Λεύκων, χρημάτων δεόμενος ἐκήρυξεν ὅτι μέλλοι κόπτειν ἄλλο νόμισμα, καὶ δέοι προσφέρειν αὐτῷ τὸ ὑπάρχον ἑκάστῳ, ὅπως μετακοπὲν δόκιμον [20] εἴη· οἱ μὲν προσήνεγκαν ὅσον εἶχον· ὁ δὲ ἄλλον χαρακτῆρα ἐπιβαλὼν ἐπέτρεψε τὸ τίμημα διπλάσιον ἑκάστῳ νομίσματι. ὥς τε τοῦ συλλεγέντος τὸ ἥμισυ κερδάνας, οὐδένα τῶν πολιτῶν ἐζημίωσεν.

β Λεύκων μαθὼν ὡς ἐπιβουλεύοιεν αὐτῷ φίλοι καὶ πολῖται συνομοσάμενοι πολλοὶ, τοὺς ἐμπόρους καλέσας ἅπαντας, χρήματα ὅσα εἶχεν ἕκαστος ἐδανείζετο. φάσκων τοὺς πολε-

19 *Caf.* ex conj. καὶ τὸν Αἰγ. 20 *Uterque Cod.* γένοιτο.

prior venit. Infidiatores prope mare latitabant. Ille quendam e navi mifit, inquiens, gubernatorem et Ægyptum quære, et eum huc adducito. Jam enim folvendum eft. Quo fermone audito, Milefii qui in cuftodia erant, difcedentes a navi, Ægyptum per urbem quærebant. Ille, cum gubernator rediiffet, refecto fune, fine periculo abnavigavit.

CAP. IX.
LEUCON.

Leucon pecuniis indigens, promulgavit fe aliam monetam fignaturum. itaque adferret quilibet fuos nummos, ut alia forma excufi valerent. Quibus omne quicquid habebant adferentibus, aliud fignum impreffit, et duplo majori pretio effe unumquemque nummum juffit. Itaque dimidiam partem eorum quæ collegerat lucratus, neminem civium damno affecit.

2 Leucon cum intellexiffet fibi amicos multosque cives conjuratos, infidias parare, convocatis mercatoribus omnibus, tantum pecuniarum a fingulis mutuo accepit,

πολεμίοις αὐτῷ προδιδόσθαι. οἱ μὲν ἔμποροι προθύμως ἐδάνειζον τὰ χρήματα. ὁ δὲ συναγαγὼν αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν, ὡμολόγησε τὴν ἐκ τῶν [21] πολλῶν ἐπίθεσιν· καὶ παρεκάλεσε φύλακας τοῦ σώματος αὐτοῦ γενέσθαι. ὡς τὰ χρήματα κομιουμένους εἰ σώζοιντο αὐτόν. καὶ δὴ τὰ χρήματα σῶσαι ἐθέλοντες οἱ ἔμποροι ὅπλα παραλαβόντες, οἱ μὲν δορυφόροι τοῦ σώματος· οἱ δὲ τῶν ἀρχείων φύλακες ἐγένοντο. Λεύκων δὲ μετὰ τούτων, καὶ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν πιστοτάτων, τοὺς κοινωνοῦντας τῆς ἐπιθέσεως συλλαβὼν ἀπέκτεινε, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀσφαλῶς καταστησάμενος ἀπέδωκε τὰ χρήματα.

γ´ Λεύκων ἐν τῷ πρὸς Ἡρακλεώτας πολέμῳ αἰσθόμενος τῶν τριηράρχων τινὰς προδιδόντας καὶ αὐτομολεῖν μέλλοντας, συλλαβὼν αὐτοὺς, ἀκοῦσαι μὲν ἔφη περὶ αὐτῶν λόγους οὐκ ἐπιτηδείους. οὐ πιστεῦσαι γε μήν. ὅπως οὖν μὴ καὶ κατὰ τύχην ἥττης γενομένης αὐτοὶ δοκοῖεν αἴτιοι τοῦ σφάλματος, αὐτοὺς μὲν ἡσυχάζειν ἐκέλευσεν, ἄλλους δὲ τριηράρχους ἀπέδειξε. τοῖς δὲ οἰκείοις τῶν ὑπόπτων ἀρχὰς καὶ ἐπιτελείας ἐνεχείριζε κωμῶν, ὡς δὴ φιλοφρόνως ἔχων πρὸς αὐτοὺς,

21 *Fl.* πολιτῶν.

pit, quantum habebant, hostes sibi per proditionem dedi causarus. Mercatores promtis animis mutuo pecunias dederunt. Ille conductis ipsis in aulam, confessus est multorum insidias: hortatusque est, ut sui corporis essent custodes. Etenim tum demum eos pecunias recuperaturos, si se incolumem conservassent. Quo factum est, ut pecuniarum caussa mercatores armis sumtis, alii corpus Leuconis stiparent, alii regiam tuerentur. Leucon horum, atque amicissimorum quos circa se habebat, auxilio, participes conjurationis comprehensos, trucidavit: imperioque in securum statum redacto, pecunias reddidit.

3 Leucon in bello contra Heracleotas, animadvertens, aliquos ex trierarchis proditionem moliri, et transitionem ad hostes parare, comprehendi eos jussit, et ad se ait parum honestos sermones de ipsis deferri, verum se fidem iis non habere. Ne igitur, si fortuna victoriam hostibus dedisset, ipsi cladis autores viderentur, eos imperio abstinere jussit, aliosque trierarchos in eorum locum suffecit. Familiaribus autem suspectorum magistratus, vicorumque principatus commisit, quasi amico erga eos ani-

αὐτοὺς, ἐπεὶ δὲ τὸν πόλεμον κατελύσατο. δίκαιον ἔφη κριθῆναι τοὺς ὑπόπτους, ἵνα μὴ δόξῃ ἀλόγως αὐτοῖς ἀπιστῆσαι· παρελθόντων δὲ εἰς τὸ δικαστήριον ὁμοῦ τοῖς οἰκείοις, περιστησάμενος ὡπλισμένην δύναμιν, ἅπαντας αὐτοὺς ἀναιρεθῆναι προσέταξεν.

δ´ Λεύκων ἐπιστρατευσάντων Ἡρακλεωτῶν ναυσὶ πολλαῖς, καὶ ἀποβαινόντων ὅπῃ τῆς χώρας ἐβούλοντο, ὁρῶν τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας ἐθελοκακοῦντας καὶ οὐκ ἀνείργοντας, ἔταξε τοὺς ὁπλίτας πρώτους πρὸς τὴν ἀπόβασιν τῶν πολεμίων. ἐπὶ δὲ τούτοις ὄπισθεν, τοὺς Σκύθας. καὶ φανερῶς παρήγγειλε τοῖς Σκύθαις, ἐὰν οἱ ὁπλῖται ὀκνῶσι, καὶ τοὺς πολεμίους ἀποβαίνοντας παρέχωνται, τηνικαῦτα τοξεύειν καὶ κτιννύειν αὐτούς· τοῦτο μαθόντες οἱ ὁπλῖται ἐρρωμένως τοὺς πολεμίους ἀποβαίνειν ἐκώλυον.

ΚΕΦ. Ι.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ὁ Φρούραρχος.

Ἀλέξανδρος Φρούραρχος τῶν περὶ τὴν Αἰολίδα χωρίων μισθωσάμενος τῶν ἀπ᾽ Ἰωνίας τοὺς ἀρίστους ἀγωνιστάς, αὐλητὰς μὲν Θέρσανδρον καὶ Φιλόξενον, ὑποκριτὰς δὲ Καλλιππί-

animo affectus. Cum vero bello finem imposuisset: Justum ait esse ut in suspectos inquisitio fieret: ne sine ratione fidem illis non habuisse putaretur. Qui cum in curiam venissent una cum familiaribus, inclusos armata militum manu omnes ad unum morte affici jussit.

4 Leucon Heracleotis sibi bellum inferentibus, cum magna navium multitudine, et egredientibus in terram, ubicumque libitum ipsis fuisset, cum videret suos milites pugnam detrectare, neque eos egressu prohibere, in prima acie constituit armatos ad hostium egressionem arcendam. Post hos a tergo Scythas: et manifesto Scythis præcepit, si armati rem segniter administrarent, hostesque egredi paterentur, tum in ipsos tela mitterent, atque occiderent. Quo cognito, armati fortiter, ne hostes egredi possent, restiterunt.

CAP. X.

ALEXANDER.

Alexander præfectus iis præsidiis, quæ oppida Aeolidis et munitiones tenebant, conductis ex Ionia ludionibus præstantissimis, tibicinibus Theandro et Philoxeno, histrio-

λιππίδην, καὶ Νικόστρατον, θέαν ἐπήγγειλε· πρὸς μὲν οὖν τὴν δόξαν τῶν ἀγωνιστῶν συνέδραμον ἐκ τῶν πλησίον πόλεων ἅπαντες· ἐπεὶ δὲ πλῆρες τὸ θέατρον ἦν, περιστήσας τοὺς στρατιώτας, καὶ τοὺς βαρβάρους, μεθ' ὧν ἐφρούρει τὰ χωρία, πάντας τοὺς θεατὰς συλλαβὼν αὐτοῖς παισὶ καὶ γυναιξὶ, λύτρα μεγάλα λαβὼν, τοὺς μὲν ἀπέλυσεν· αὐτὸς δὲ 22 τὰ χωρία . . . . δοὺς ἀπηλλάγη.

ΚΕΦ. ΙΑ.
ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

Ἀριστείδης Ἐλεάτης Διονυσίῳ πολιορκοῦντι Καυλωνίαν ἐπέπλει μετὰ ιβ' τριήρων· ὁ δὲ συνιδὼν ἐπανήχθη πέντε καὶ δέκα ναῦς πληρώσας. Ἀριστείδης ὑποστρέψας ὑποχωρεῖ, καὶ νυκτὸς γενομένης, ἐκέλευσεν ἆραι τοὺς λαμπτῆρας, οἷς αἱ τοῦ Διονυσίου νῆες εἵποντο. μετὰ μικρὸν δὲ τούτους καθελόντες, ἑτέρους καθῆκαν ἐς τὴν θάλατταν φελλοῖς μεγάλοις ἐφηρμοσμένους, κἀκ τοῦ φωτὸς ἐς τὸ πλάγιον ἐπιστρέψαντες, ἔφθασαν ἐς τὴν Καυλωνίαν καταπλεύσαντες, τῶν

22 *Cant.* *ά. δ. τ. χ. Φρουράρχοις δοὺς ἐπάρας ἀπηλλάγη.* *Fl. ά. δ. τ. χ. Θίβρων ἐπάρας δοὺς ἀπαλλάγη.* *Interpres* in ſuis legit *Θίβρωνι δούς.*

hiſtrionibus vero Callipede et Nicoſtrato ſpectaculum indixit. Ad famam et celebritatem ludionum omnis vicinarum urbium multitudo confluebat. Cum plenum jam eſſet hominibus theatrum, immiſſis militibus ac barbaris cum quibus oppida tenebat, ſpectatores omnes una cum liberis et uxoribus comprehendit: magnoque accepto pretio, eos liberos dimiſit. Ipſe vero munitionibus Thibroni traditis, ex iis locis diſceſſit.

CAP. XI.
ARISTIDES ELEATES.

Ariſtides Eleates Dionyſio Cauloniam oppugnanti, cum duodecim navibus inſtructis, contra ſolveret, Ariſtides revertens diſcedebat, et ingruente nocte juſſit faces tollere, quas Dionyſii naves ſequebantur. Paulatim his exſtinctis facibus, alias in magnis ſuberibus adaptatas, et a lumine in obliquum ſe convertentes, ad Caulo-

τῶν περὶ Διονύσιον πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν φελλῶν αὐγὴν πλαναμένων.

ΚΕΦ. ΙΒ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ὁ ΛΥΣΙΜΑΧΟΥ.

Ἀλέξανδρος, Λυσιμάχου καὶ [23] Μηκρίδης υἱὸς εἰς Κοτίλιον τῆς Φρυγίας βουλόμενος ἐλθεῖν, καὶ λαθεῖν· τοὺς μὲν ἀκολουθοῦντας νυκτὸς ἔκρυψεν εἴς τι κοῖλον χωρίον παρὰ τὴν πόλιν· αὐτὸς δὲ ἕωθεν διπλοΐδα Φρυγίαν τραχεῖαν καὶ ῥυπῶσαν περιβαλλόμενος, πίλιον κεφαλῇ περιθέμενος, δύο παῖδας παραλαβὼν, ἑκατέρῳ φορτίον ξύλων ἐπιθεὶς, καὶ μάχαιραν ὑπὸ μάλης δοὺς, εἰσῆλθε διὰ τῆς πύλης, ἄγροικος εἶναι νομιζόμενος· εἰσελθὼν δὲ, τὸ μὲν πίλιον ἀπέθετο. γνωρισθεὶς δὲ ἐδεξιοῦτο πάντας, ὡς ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς πόλεως ἥκων. οἱ δὲ κατακεκρυμμένοι κατὰ συγκείμενον ἀνεῳγμένῃ τῇ πύλῃ προσπεσόντες, αἱροῦσι τὸ Κοτίλιον.

ΚΕΦ. ΙΓ.

ΑΜΦΙΚΤΥΟΝΕΣ.

Ἀμφικτύονες [24] Κίῤῥαν ἐπολιόρκουν· καὶ δὴ κρυπτὸν ὑπόνομον εὗρον ἄγοντα ναματιαῖον ὕδωρ πολύ. καὶ τῇ Εὐρυ-

23 Fl. Μηκρίδου. 24 *Vulgata* Κύῤῥαν.

Cauloniam adnavigaverunt, Dionysio cum suis ad suberum splendorem cursum dirigentibus.

CAP. XII.

ALEXANDER.

Alexander Lysimachi et Mecridæ filius, volens clam iis qui sequebantur in Cotilium Phrygiæ castellum pervenire, noctu exercitum in cavum locum juxta civitatem abdidit. Ipse vero prima luce lænam Phrygiam duplicatam, asperam sordidamque indutus, pileo capiti imposito, duobusque pueris adjunctis, utrique lignorum onus imposuit, ensemque sub axillam dedit. Introivit per portam, agresti et rustica specie deceptis hostibus. Ingressus pileum deposuit, cognoscendumque se præbens, omnium dextras prehensabat, quasi ad salutem civitatis vindicandam advenisset. Occultati vero, quemadmodum constitutum erat, apertis portis irruentes, Cotilium occupant.

CAP. XIII.

AMPHICTYONES.

Amphictyones in oppugnatione Cyrrhæ abstrusum aquæductum invenerunt copioso latice fluentem, et de consi-

Εὐρυλόχου γνώμῃ συλλέξαντες Ἀντικύραθεν πολὺ πλῆθος ἐλλεβόρου κατέμιξαν τῷ ὕδατι· Κιῤῥαῖοι πιόντες διαφθείρονται τὰς γαστέρας, καὶ πάντες ἐκλυθέντες ἔκειντο· Ἀμφικτύονες ἀπονητὶ τὴν Κίῤῥαν πόλιν ἔλαβον, κειμένων τῶν πολεμίων.

ΚΕΦ. ΙΔ.

ΣΑΥΝΙΤΑΙ.

Σαυνῖται πρὸς τοὺς πολεμίους ὅρκους ἐποιήσαντο, καὶ συνθήκας εἰρήνης πέρι· οἱ δὲ συνέθεντο ποιήσειν μηδὲν ἄλλο, ἢ λίθον ἐν κύκλῳ τοῦ τείχους ἐξελεῖν. τῶν δὲ οὐδὲν μέγα ἡγησαμένων, οἱ πολέμιοι τοὺς κάτω λίθους τῶν τειχῶν ἐξεῖλον, ὅπως εἰς γῆν εὐκόλως καταφέροιτο.

ΚΕΦ. ΙΕ.

ΚΑΜΠΑΝΟΙ.

Καμπανοὶ, σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς τοὺς πολεμίους, ἐπὶ τῷ, δοῦναι τὰ 25 ἡμίσεα τῶν ὅπλων αὐτοῖς, καὶ διατεμόντες τὰ ὅπλα ἐκέλευον τούτους τὰ ἡμίση λαμβάνειν.

ΚΕΦ. Iϛ.

25 *Fl.* ἡμίση.

consilio Eurylochi magnam ellebori copiam ab Anticyra collectam aquæ permiscuerunt. Cyrrhenses aquam bibentes, ventribus laborabant, et omnes languidi jacebant. Amphictyones sine labore, decumbentibus morbo hostibus, urbem ceperunt.

CAP. XIV.

SAMNITES.

Samnites cum hostibus jurejurando interposito fœdus de pace constituerunt. Hi sola hac conditione fecerunt pactionem, ut lapidem per nniversum murorum circuitum eximere sibi liceret. Quibus eam rem minoris momenti existimantibus, hostes infimos lapides e mœnibus eruerunt, sic ut facile moles universa collaberetur.

CAP. XV.

CAMPANI.

Campani fœdus cum hostibus pepigerunt ea lege, ut eis dimidiam armorum partem traderent, et dissectorum armorum dimidiam partem eos recipere jusserunt.

CAP. XVI.

ΚΕΦ. Ις.

ΚΑΡΧΗΔΟΝΙΟΙ.

Καρχηδόνιοι κατακλεισθέντες εἰς χωρίον ἄνυδρον ὑπὸ Διονυσίου, περὶ συμβάσεως ἐπεκηρυκεύσαντο. ὁ δὲ ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀποστῆναι πάσης Σικελίας, τὴν δαπάνην ἀποδόντας, ἣν ἐν τῷ τελευταίῳ πολέμῳ πεποίηται. οἱ πρόβουλοι τῶν Καρχηδονίων ὡμολόγουν ταῦτα ποιήσειν· οὐ μὲν εἶναι σφᾶς αὐτοὺς κυρίους ἄνευ τοῦ ναυάρχου δοῦναι βέβαιον ἀπόκρισιν· ἠξίουν δὴ μεταστρατοπεδεῦσαι πρὸς ἐκεῖνον. Διονύσιος μὲν ἐπέτρεψεν, καίπερ ἀντιλέγοντος Λεπτίνου· Καρχηδόνιοι δὲ μεταστρατοπεδεύσαντες Διονυσίῳ τοὺς κήρυκας ἀπράκτους ἀνέπεμψαν.

β΄ Καρχηδόνιοι Σικελίαν πορθοῦντες ὅπως αὐτοῖς ἀπὸ Λιβύης διὰ τάχους τὰ ἀναγκαῖα κομίζοιτο, κλεψύδρας δύο ποιήσαντες ἴσας τοῖς μεγέθεσι, κύκλους ἐν ἑκατέρᾳ διέγραψαν ἴσους, ἔχοντας τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν. ἐπεγέγραπτο δὲ οὗ μὲν, χρεία νεῶν· οὗ δὲ, στρογγύλων πλοίων, ἀλλαχοῦ δὲ χρυσίου, καὶ πάλιν ἀλλαχοῦ μηχανημάτων· καὶ πάλιν σίτου, καὶ πάλιν θηρίων, καὶ πάλιν ὅπλων, καὶ πεζῶν,

CAP. XVI.

CARTHAGINIENSES.

Carthaginienſes in locum aqua vacantem concluſi a Dionyſio, de conſtituenda pace legationem ad eum miſerunt. Ille conditionem hanc tulit, ut ab omni Sicilia abſtinerent, ſumtusque præſtarent, quos in poſtremum bellum impendiſſet. Conſiliarii Carthaginienſium ſe imperata facturos receperunt: verum ſe plenam poteſtatem, ſine nauarcho, non habere, firmum aliquod reſponſum reddendi. Itaque rogabant, ut ſibi ad eum caſtra transferre liceret. Conceſſit Dionyſius, quamvis repugnante Leptine. Carthaginienſes mutatis caſtris, Dionyſio legatos re infecta remiſerunt.

2 Carthaginienſes Siciliam vaſtantes, ut celeriter ex Africa ſibi commeatus, resque neceſſariæ adferrentur, duas clepſydras æquales magnitudine fecerunt, et in utraque circulos æquales deſcripſerunt, eandem habentes inſcriptionem. Inſcriptum autem erat, alibi opus eſſe navibus, alibi rotundioribus navigiis, alibi auro, alibi machinis, et rurſus frumento, iterumque beſtiis, et iterum armis ac pedeſtribus, equeſtribusque copiis.

πεζῶν, καὶ ἱππέων. οὕτω δὴ πάντας τοὺς κύκλους ἐπιγράψαντες, τὴν ἑτέραν τῶν κλεψυδρῶν ἐν Σικελίᾳ κατασχόντες ἐξέπεμψαν εἰς Καρχηδόνα, συντάξαντες, [26] ἣν ἴδωσιν ἀρθέντα πυρσὸν παρ᾽ αὐτῷ ἀποσκοπεῖν, ὅτ᾽ ἂν ὁ δεύτερος ἀναδειχθῇ πυρσὸς, ποίου κύκλου τοῦτο συμβήσεται· οὗ τὴν ἐπιγραφὴν ἀναγνόντας ὅτι τάχος τὸ σημαινόμενον διὰ τῶν γραμμάτων, ἐκπέμπειν· τοῦτον τὸν τρόπον ὀξυτάτην εἶχον Καρχηδόνιοι τὴν κομιδὴν τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἀναγκαίων.

γ´ Καρχηδόνιοι [27] ναυσὶ καὶ τριήρεσιν ἔπλεον ἐπὶ Σικελίαν. Διονύσιος αἰσθανόμενος, ναυσὶ πολλαῖς ἐπέπλευσεν. παριδόντες Καρχηδόνιοι τὸν στόλον, τὰς μὲν στρογγύλας τῶν νεῶν κύκλῳ περιστήσαντες ἑτέραν ἀπὸ τῆς ἑτέρας ἱκανὸν διάστημα· τὰς δὲ τριήρεις ἐς τὸ μέσον αὐτῶν ἀθροίσαντες, συχνοὺς δὲ τῶν ἀνδρῶν ἐπὶ τὰς ὁλκάδας ἐπιβιβάσαντες, ἠμύνοντο τοὺς πολεμίους ἐπιόντας· καὶ τῶν διαστημάτων ταῖς τριήρεσι διεκπλέοντες, καὶ τοῖς τοῦ Διονυσίου σκάφεσιν ἐμβαλόν-

26 *Vulg.* ἵν᾽ ἴδωσιν, et pro παρ᾽ αὐτῷ, πᾶς αὐτῷ.
27 Supple, στρογγύλαις. Paulo post lege, καὶ διὰ τῶν διαστ. *Cas.*

copiis. Ad eum modum omnibus circulis conscriptis, alteram clepsydram in Sicilia retinentes, alteram Carthaginem miserunt, mandantes, ut cum ignem apud ipsos sublatum vidissent, animadverterent, quando secundus ignis ostenderetur, quo in circulo hoc contingeret: ejusque inscriptionem legentes, statim id quod litteris esset significatum, mitterent. Hac ratione Carthaginienses celerrimam subvectionem habuerunt rerum ad bellum necessariarum.

3 Carthaginienses cum rotundis navibus atque triremibus in Siciliam navigabant. Dionysius re cognita, infinitas naves eis obviam duxit. Carthaginienses classem conspicati, rotundas quidem naves in ambitu quodam et circuitu alteram ab altera satis magno intervallo constituerunt, et in harum medium triremes collegerunt, magnoque virorum numero in onerarias imposito, se ab impetu hostium defenderunt, perque relicta intervalla cum triremibus enavigarunt: et in Dionysii naves incur-

βαλόντες τινὰ μὲν αὐτῶν κατέδυσαν, τὰ δὲ ὅπλα πάντων ἀχρεῖα τελείως ἐποίησαν.

δ΄ Καρχηδόνιοι πολεμοῦντες Ἱέρωνι, νύκτωρ ἐπιπλεύσαντες Μεσσήνῃ, πλησίον τῆς πόλεως [28] ὑπὸ Ἀκραγαντίνων καθωρμίσθησαν. ἐν τῷ λιμένι πολλαὶ τριήρεις, καὶ στρογγύλαι νῆες ὥρμουν. ἐπὶ τοῦ στόματος ἄλλαι παρεφύλασσον· ὁ στρατηγὸς τῶν Καρχηδονίων ἀρίστα πλεούσης νεὼς τὸν τριήραρχον καλέσας, προσέταξεν αὐτῷ παρὰ τὸν λιμένα πλεῖν ἐγγίζοντα τοῦ στόματος· εἰ δὲ οἱ πολέμιοι διώκοντες ἐπαναχθεῖεν, φεύγειν ἄνω πελάγους· ὁ μὲν τριήραρχος ἐπέλαζε τῷ στόματι. οἱ δὲ κυβερνῆται τῶν ἐφορμουσῶν νεῶν ὑπολαβόντες εἶναι κατάσκοπον τὴν ναῦν, ἐδίωκον κατὰ κράτος· ὡς δὲ μακρὰν ἀπεσπάσθησαν, ἄχρι πελάγους διώκοντες· οἱ Καρχηδόνιοι τοῖς λοιποῖς σκάφεσι σπουδῇ πλεύσαντες ἐπὶ τὸν λιμένα, τὰς μὲν τριήρεις κενὰς οὔσας ἐνέπρησαν· τῶν δὲ ὁλκάδων τὰς πλείστας ἐξείλκυσαν.

ε΄ Καρχηδόνιοι περὶ Σικελίαν μαθόντες ὅτι Ῥωμαῖοι ναῦς πλείονας αὐτῶν ἔχοιεν, βουλόμενοι ταύτας περισπάσαι,

28 Conj. *Caſaub.* ὑπὸ ἄκρας τινὸς vel ὑπὸ ἄκρας Ἀργείνου.

incurſione facta, partim eas ſubmerſerunt, partim armamenta earum plane contriverunt, et ad nihilum redegerunt.

4 Carthaginienſes bellum cum Hierone gerentes, noctu adnavigaverunt Meſſanæ. Prope urbem Agrigentum in portu naves ſuas habebant. Magna triremium et rotundarum navium copia ſubducta erat, reliquæ circa introitum cuſtodiam agebant. Dux Carthaginienſium, præſtantiſſimæ navis trierarchum advocat: ei præcepit, ut portum navi obeat, et ad oſtium appropinquet. Quod ſi hoſtiles ad eam perſequendam ſolverent, in altum fugam caperet. Trierarchus appropinquat oſtio, Gubernatores ſtantium navium exploratorem eſſe rati, navim ſumma contentione perſequebantur. Quibus, longius perſequendo, in altum provectis, Carthaginienſes cum reliquis navibus ſumma celeritate in portum adnavigarunt, et triremes vacuas incenderunt, onerariarum vero plurimas extraxerunt.

5 Carthaginienſes cum in Sicilia cognoviſſent Romanos majorem navium copiam quam ſe habere, ut eas diſ-

σαι, πείθουσί τῶν ἰδίων πολιτῶν τινας αὐτομόλους γενέσθαι. οἳ πρὸς τὸν Ῥωμαίων στρατηγὸν Γνάιον Κορνήλιον ἐλθόντες, ὑπέσχοντο Λιπάραν τὴν νῆσον, τὴν προκειμένην τῆς Σικελίας αὐτῷ προδώσειν. ὁ μὲν δὴ πιστεύσας· τὰ ἡμίση σκάφη πληρώσας κατέπλευσεν ἐς Λιπάραν. Καρχηδόνιοι δὲ ἐπαναχθέντες τῶν Ῥωμαϊκῶν νεῶν παρωρμήσαντο πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Κορνήλιον ἔπεμψαν· οἳ τὸν ὕπατον ἐξικετεύσαντες, εἰρήνην σπείσαντες καὶ δόντες, ἐδεήθησαν εἰς τὸ σκάφος αὐτῶν μεταβῆναι, τοῦ Καρχηδονίων στρατηγοῦ χαλεπῶς νοσοῦντος, ὅπως ἐφ' οἷς δεῖ τὴν εἰρήνην ἀσφαλέστερον συνθοῖντο· πεισθεὶς ὁ Ῥωμαῖος, μετέβη πρὸς τὸν Καρχηδόνιον· οἱ δὲ Λίβυες ἐγκρατεῖς αὐτοῦ γενόμενοι, ταῖς πάσαις ναυσὶν ἐπιθέμενοι, ῥαδίως ἐκράτησαν.

ΚΕΦ. ΙΖ.

ΑΜΠΡΑΚΙΩΤΑΙ.

Ἀμπρακιώτας Ῥωμαῖοι πολιορκοῦντες, ἐπειδὴ πολλοὶ μὲν αὐτῶν ἐτιτρώσκοντο, πολλοὶ δὲ διεφθείροντο, σύριγγα στενὴν

traherent, ac dissiparent, quibusdam suis civibus persuadent, ut transitionem faciant, Qui cum ad Romanum ducem Cn. Cornelium pervenissent, promiserunt se Liparam insulam Siciliæ objectam ei prodituros. Qui fidem eorum verbis habens, in dimidiam classem impositis militibus, Liparam versus navigavit. Carthaginienses contra solventes in Romanas naves inciderunt, legatosque ad Cornelium miserunt, qui suppliciter consulem deprecati, et pacem expetentes et offerentes, rogaverunt ut in navigium transcenderet, quod Carthaginiensium dux gravi morbo conflictaretur, ut justis conditionibus de pace liquidius transigerent. Romanus persuasus, transcendit ad Carthaginiensem. Africani, cum ducem in sua potestate haberent, in universas naves impetu facto, facile victoriam consecuti sunt.

CAP. XVII.

AMBRACIOTÆ.

Ambraciotas Romani oppugnabant. Cum multi eorum vulnerarentur, non pauci etiam interficerentur, angu-

στενὴν ὑπώρυξαν κάτωθεν, 29 τὴν πόλιν ἐκπορθεῖν δυνάμενοι. μέχρι μὲν δὴ πολλοῦ τοὺς πολεμίους ἐλάνθανον. ἐπεὶ δὲ χοῦς πολὺς ἐσωρεύετο, συνέντες Ἀμπρακιῶται τὸ δρώμενον, καὶ αὐτοὶ σύριγγα ἔνδοθεν ἀνθυπώρυξαν, καὶ τῆς σύριγγος ἐπ᾽ ἄκρῳ τάφρον ἐγκαρσίαν τεμόντες, λεπτὰ χαλκώματα ἐφεξῆς ἔθηκαν· ὅπως τῶν Ῥωμαίων τούτοις ἐντυγχανόντων, ψόφος γένοιτο. καὶ δὴ γενομένου ψόφου, ὑπὸ γῆς ἀπαντήσαντες, ἀπεμάχοντο ταῖς σαρίσσαις· ἐπεὶ δὲ ἐν ὀρύγματι στενῷ καὶ σκότος ἔχοντι μέγα οὐδὲν ἤνυον, πίθον κατασκευάσαντες ἴσον τῷ ὀρύγματι, τρήσαντες αὐτοῦ τὸν πυθμένα, σιδηροῦν αὐλίσκον διέντες, πτίλων πληρώσαντες λεπτῶν, πῦρ ὀλίγον ἐμβαλόντες, πῶμα πλῆρες πρισμάτων ἐπιθέντες, νεύσαντες πρὸς τοὺς ἐναντίους, τῇ σύριγγι τῶν πολεμίων προσήρεισαν· ὄπισθεν δὲ τοῦ πίθου χαλκευτικὸν ἀσκὸν προσαρμόσαντες εἰς τὸν διατεταγμένον αὐλίσκον, φῶς ἐνέντες διέκαιον· ὥστε τῆς σύριγγος πληρουμένης καπνοῦ πολλοῦ καὶ δριμέος, οἱ Ῥωμαῖοι μὴ φέροντες, ἐξέλιπον τὴν ὑπὸ τῇ γῇ πολιορκίαν.

ΚΕΦ. ΙΗ.

29 Fortaſſe verborum facta eſt trajectio, et ita legendum, τὴν πόλιν ἐκπορθεῖν οὐ δυνάμενοι, σύριγγα στενὴν ὑπώρυξαν κατ. *Caſ.*

guſtum ſub terra meatum foderunt, ut ex inferiore loco civitatem expugnare poſſent. Quæ res hoſtes diu latuit. Poſtquam vero magna pulveris copia congregabatur, intelligentes Ambraciotæ quid ageretur, etiam ipſi meatum intrinſecus e regione foderunt, atque in extremitate meatus obliquam foſſam ducentes, æra tenuiſſima ordine conjecerunt: ut cum in hæc inciderent Romani, ſtrepitus excitaretur: factoque ſonitu procedentes eis obviam, pugnabant ſariſſis. Qui cum in anguſta foſſa et tenebris obruta nihil admodum proficerent, cadum apparaverunt æqualem foſſæ, ejusque fundum perforantes, ferream fiſtulam immittentes, levibusque plumis implentes, ignem injecerunt, operculumque plenum rimis adaptarunt, et cadum in adverſarios converſum hoſtium meatui applicarunt. Poſt cadum vero retro vas æneum admoventes, in conſtitutam fiſtulam igne conjecto combuſſerunt. Ita factum eſt, ut meatus fumo multo acerboque compleretur, Romanique ſubterraneam oppugnationem relinquere cogerentur.

ΚΕΦ. ΙΗ.
ΦΩΚΕΙΣ.

Φωκεῖς ἐς τὸν Παρνασσὸν κατακλεισθέντες,[30] αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα νυκτὶ πανσελήνῳ, ἐπικαταβάντες, τοῖς πολεμίοις ἐπέθεντο· οἱ δὲ ὥσπερ φάσμα ξένον καὶ ἀλλόκοτον φοβηθέντες, ἔνιοι δὲ καὶ νομίσαντες ἄλλους εἶναι τοὺς ἐπιτιθεμένους, ἡττήθησαν. καὶ πτῶμα ἐγένοντο Θετταλικὸν ἄνδρες τετρακισχίλιοι.

β΄ Φωκεῖς τὴν Θετταλικὴν ἵππον διέφθειραν, τάφρον ὀρύξαντες κατὰ τὴν πόλιν, καὶ πληρώσαντες αὐτὴν κενῶν ἀμφορέων. καὶ γῆν ὀλίγην ἐπέβαλον· εἰς ταύτην τὴν τάφρον ἐμπεσόντες οἱ ἱππεῖς, αὐτοῖς ἵπποις διεφθάρησαν.

ΚΕΦ. ΙΘ.
ΠΛΑΤΑΙΕΙΣ.

Πλαταιεῖς Θηβαίων ἔλαβον αἰχμαλώτους· ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν Πλαταιΐδα ἐνέβαλον Θηβαῖοι κήρυκα πέμψαντες ἠπείλησαν

30 Locum emendat *Casaub.* κατακλείσαντες αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα, νυκτὶ πανσελήνῳ ἐπικατ.

CAP. XVIII.
PHOCENSES.

Phocenses in Parnassum cum armis inclusi nocte plenilunio illustri descendentes, in hostes impetum fecerunt. Illi partim quasi spectrum novum et inusitatum perhorrescentes, partim etiam alios esse qui aggrederentur, existimantes, victoriam hostibus dederunt. et strages Thessalica contigit ad quater millium virorum.

2 Phocenses Thessalicum equitatum ad perniciem redegerunt. Fossam enim contra urbem ducentes, eam vacuis amphoris impleverunt, paulumque terræ insuper injecerunt. In hanc fossam cum incidissent equites, una cum ipsis equis perierunt.

CAP. XIX.
PLATÆENSES.

Platæenses Thebanos aliquot in prælio ceperant. Cum autem in Platæensium terram impressionem Thebani facerent, legatum Platæenses miserunt, et se captivos

σαν ἀποκτεῖναι τοὺς αἰχμαλώτους, εἰ μὴ τῆς χώρας ἐξέλθοιεν· 31 Πλαταιεῖς δὲ τοὺς αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν.

β' Πλαταιεῖς ὑπὸ Λακεδαιμονίων πολιορκούμενοι, νύκτωρ ἐπέθεντο τῷ περιτειχίσματι. Λακεδαιμόνιοι πυρσοὺς πολεμίους ἐς τὰς Θήβας ἀνέσχον, συμμαχίαν καλοῦντες. Πλαταιεῖς ἐκ τῆς πόλεως ἀντανέσχον πυρσοὺς φιλίους· ἵνα διὰ τῆς ἐπιπυρσίας ἀπαντήσαντες, Θηβαίους πείσωσιν ἀποστῆναι τῆς βοηθείας. οὕτω γε τοῖς πυρσοῖς ἐναντίοις ἀμφιδοξήσαντες Θηβαῖοι, βοηθῆσαι κατώκνησαν.

γ' Πλαταιεῖς ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων ἐπολιορκοῦντο· ἄνδρες διακόσιοι Πλαταιέων ἀσέληνον νύκτα καὶ χειμέριον παραφυλάξαντες, τοῖς ἄλλοις πολίταις παρήγγειλαν κατὰ τὸ ἐναντίον μέρος τοῦ τείχους προσβαλόντας βοηθῆσαι. τῶν Λακεδαιμονίων ἔξωθεν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον παραβοηθέντων· οἱ δὲ κατὰ τὸ ἐναντίον προσθέμενοι κλίμακας, ὑπερέβησαν τὸ τεῖχος· οὐ μὴν οὐδὲ τὴν ἐπ' Ἀθηνῶν ὁδὸν ἐτράποντο. ἀλλὰ τὴν ἐπὶ Θηβῶν· ὡς ἥκιστα ἂν κατὰ ταύτην διωχθέντες. καὶ γὰρ οὕτω συνέβη. Λακεδαιμό-

νιοι

31 Deeſt membrum integrum ante hæc verba. *Caſ.*

vos eorum morte affecturos minabantur, niſi e terra decederent. Platæenſes vero captivos interficiebant.

2 Platæenſes, cum a Lacedæmoniis oppugnarentur, noctu vallum aggrediebantur. Lacedæmonii ſublatis ignibus hoſtilibus ad Thebas, auxilium vocabant. Platæenſes ex urbe contra ignes amicos excitarunt, ut ignium ambiguitate decepti Thebani, ab ope ferenda deſiſterent. Sic ignibus contrariis in dubitationem conjecti Thebani auxilium ferre intermiſerunt.

3 Platæenſes a Lacedæmoniis et Thebanis oppugnabantur. viri ducenti Platæenſium obſervata nocte tenebricoſa et procelloſa, reliquis civibus præceperunt, ut in contrariam partem murorum aſcenderent, ibique pugnam facerent, quod per eum locum extrinſecus Lacedæmonii irruptionem facerent. At ipſi in altera parte ſcalis appoſitis, muros ſuperarunt: neque vero Athenas ducentem viam ingrediebantur, ſed Thebas verſus, quod per eam hoſtes minime inſecuturos putarent. Sic enim etiam acci-

dit.

νιοι μὲν διὰ τῦ Κιθαιρῶνος ἐδίωκον· οἱ δὲ Πλαταιεῖς ἐκ τῆς ὁδῦ τῆς Θηβαϊκῆς ἐκκλίναντες ἐπανῆλθον ἐς τὰς Θήβας, κἀκεῖθεν Ἀθήναζε διεσώθησαν.

ΚΕΦ. Κ.

ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΙ.

Ἀθηναῖοι στρατεύῦσιν ἐπὶ Κερκυραίῦς φυγάδας καταλαβομένῦς τὸ τῆς Ἰστώνης ὄρος· οἱ δὲ ὅπλα παρέδωκαν, ἐπιτρέποντες τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων βῦλεύσασθαι περὶ αὐτῶν. ἐὰν δέ τινες αὐτῶν φεύγοντες ἁλῶσι, λελύσθαι τὰς σπονδάς· Κερκυραῖοι δείσαντες μὴ φιλανθρώπως βῦλεύσηται περὶ αὐτῶν ὁ Ἀθηναίων δῆμος· 32 κρύφα ἔπεμψαν πρὸς Ἀργείῦς, ἀποδράναι συμβῦλεύοντες, καὶ πλοῖον αὐτοῖς παριστάντες· ἵνα πεισθέντων φυγεῖν, αἱ σπονδαὶ λυθεῖεν· Ἀθηναῖοι δὲ ὡς παρασπονδήσαντας αὐτῦς, ἐξέδωκαν τοῖς Κερκυραίοις· οἱ δὲ παραλαβόντες ἅπαντας ἀπέκτειναν.

ΚΕΦ. ΚΑ.

32 Aliter verba diſtinguenda monente *Maſv.* κρύφα ἔπεμψαν, πρὸς Ἀργείῦς ἀποδράναι συμβῦλεύοντες.

cidit. Lacedæmonii per Cithæronem perſequebantur. Platæenſes a via Thebaica paulum declinantes, Thebas venerunt, atque inde Athenas uſque evaſerunt.

CAP. XX.

CORCYRENSES.

Athenienſes, cum expeditionem adverſus Corcyrenſes exules Iſtones montem tenentes ſuſcepiſſent, illi arma tradiderunt, deferentes Athenienſium populo de ſe ſtatuendi poteſtatem. Quod ſi qui ipſorum fugam parare deprehenderentur, irritum eſſe fœdus debere. Corcyrenſes veriti, ne nimis humaniter Athenienſium populus de eis ſtatueret, clam miſerunt, ut ad Argivos ſeſe conferrent, ſuadentes, ut ſe in fugam conjicerent: navemque ſuppeditaverunt, ut ſi morem geſſiſſent, fœdus diſſolveretur. Athenienſes eos quaſi fœderum ruptores Corcyrenſibus tradiderunt. Qui eos receptos, ad unum omnes morte mulctarunt.

CAP. XXI.

ΚΕΦ. ΚΑ.

ΑΙΓΕΣΤΑΙΟΙ.

Αἰγεςαῖοι τῆς Ἀθηναίων συμμαχίας δεόμενοι, πολλὰ καὶ μεγάλα χρήματα ὑπέσχοντο. πεμψάντων δὲ πρέσβεις τοὺς ὀψομένους τὴν παρασκευὴν τῶν χρημάτων, χρησάμενοι ἐκ τῶν πλησίον πόλεων 33 ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, τά τε ἱερὰ τῶν θεῶν ἐκόσμησαν, καὶ τὰς τῶν ἰδιωτῶν οἰκίας. οἱ πρεσβευταὶ πλοῦτον ἰδόντες, ἤγγειλαν Ἀθηναίοις· οἱ δὲ τὴν συμμαχίαν ἔπεμψαν.

ΚΕΦ. ΚΒ.

ΛΟΚΡΟΙ οἱ ΕΠΙΖΕΦΥΡΙΟΙ.

Οἱ κατὰ τὴν Ἰταλίαν Λοκροὶ, σπονδὰς ποιούμενοι πρὸς Σικελοὺς σκορόδων κεφαλὰς ὑπὸ τοῖς χιτωνίσκοις 34 ὑπὸ τοὺς ὤμους ἐπιθέντες, καὶ γῆν ἐμβεβλημένην τοῖς ὑποδήμασιν ὑπὸ τοῖς ποσὶν ἔχοντες, ὤμοσαν, πρὸς τὸ βέβαιον αὐτοῖς φυλάξειν τὴν πολιτείαν, ἐφ᾽ ὅσον ἂν τὴν γῆν αὐτῶν πατῶσιν, καὶ τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τοῖς ὤμοις φέρωσι. τοῖς ὅρκοις

33 *Vulgata* ἄργυρον καὶ χρυσόν. 34 Conj. *Caf.* ἐπὶ τοὺς ὤμους vel ὑπὲρ τῶν ὤμων.

CAP. XXI.

ÆGESTANI.

Ægeſtani auxilio Athenienſium indigentes, infinitas, ingentesque pecunias eis promittebant. Qui cum legatos mitterent ad pecuniarum apparatum perſpiciendum, Ægeſtani mutuantes a vicinis urbibus argentum et aurum, fana deorum itemque privatorum ædificia ſplendidiſſime ornabant. Legati divitias conſpicati, nuntiaverunt Athenienſibus: iique auxilium miſerunt.

CAP. XXII.

LOCRI EPIZEPHYRII.

Locri Italici fœdus cum Siculis facientes, allii capita ſub tunicis ſuper humeros impoſuerunt, et terram injectam calceis ſub pedibus habentes, jurarunt ſe firmam ac ſolidam ipſis Rempublicam conſervaturos donec eam terram calcarent, et capita in humeris ferrent. Jurijurando

ὅρκοις πιστεύσαντας τοὺς Σικελοὺς, ἀνεῖλον οἱ Λοκροὶ μετὰ μίαν ἡμέραν. ὡς οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς γῆς ἐπιβαίνοντες, οὐδὲ τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τοῖς ὤμοις φέροντες.

ΚΕΦ. ΚΓ.

ΚΟΡΙΝΘΙΟΙ.

Κορίνθιοι Συρακουσίοις βοήθειαν πέμποντες, ἀκούσαντες ἑξακοσίους ναῦς Ἀττικὰς περὶ Ναύπακτον ἐφορμεῖν παραφυλαττούσας, πληρώσαντες ὀκτὼ καὶ πέντε τριήρεις, ταύτας μὲν ἐν Πανόρμῳ τῆς Ἀχαΐας ἀνθώρμουν ἀντικρὺ τῶν Ἀττικῶν. τούτων δὲ παραφυλαττόντων ἀλλήλους, ὁλκάδες μεσταὶ Κορινθίων ὁπλιτῶν ἀπῆραν ἐκ Πελοποννήσου σύμμαχοι Συρακουσίοις· Ἀθηναῖοι δὲ προσεῖχον ταῖς ἀνθορμούσαις τριήρεσιν.

ΚΕΦ. ΚΔ.

ΛΑΜΨΑΚΗΝΟΙ.

Λαμψακηνοὶ καὶ Παριανοὶ, περὶ γῆς ὁρίων ἀμφισβητοῦντες, συνέθεντο· ἡνίκα ὄρνιθες ᾄδουσι πρῶτοι, πέμψειν ἄνδρας

35 Legendum cum Interprete κʹ ναῦς. et paulo post cum eodem εἴκοσι καὶ πέντε.

rando fidem habentes Siculos omnes postridie Locri interfecerunt: quasi jam non amplius in eadem terra ingredientes, neque capita super humeros ferentes.

CAP. XXIII.

CORINTHII.

Corinthii Syracusanis auxilium mittentes, cum intellexissent viginti naves Atticas apud Naupactum appellere, quæ custodias agerent, ac specularentur, impletis viginti quinque triremibus, eas in Panormo Achajæ e regione Atticarum navium subduxerunt. Dum hæ se mutuo observant, naves onerariæ plenæ Corinthiorum armatorum e Peloponneso solverunt, ad opem Syracusanis ferendam. Athenienses vero iis navibus, quæ e regione stationem habebant, animos intenderunt.

CAP. XXIV.

LAMPSACENI.

Lampsaceni et Pariani de agrorum finibus litem habentes, constituerunt, sub primum galli cantum viros ex utra-

ἄνδρας ἐξ ἑκατέρας πόλεως ἐς ἀλλήλους· ὅπου δ' ἂν οἱ πεμφθέντες ἀπαντήσωσιν, τοῦτον ἀμφοτέροις ὅρον τῆς γῆς γενέσθαι. ἐπειδὴ ταῦτα ἔδοξεν, οἱ Λαμψακηνοὶ τῶν ἐν τοῖς τόποις θαλασσουργῶν, ἔπεισάν τινας, ὅταν ἴδωσι τοὺς Παριανοὺς παριόντας, ἰχθῦς ἀφθόνως ἐπιβάλλειν τῷ πυρὶ, καὶ οἶνον πολὺν ἐπισπένδειν ὡς Ποσειδῶνι θύοντας, καὶ παρακαλεῖν αὐτοὺς μετ' εὐφημίας τιμῆσαι τὸν θεὸν, σπονδῶν κοινωνήσοντας. 36 οἱ μὲν ἁλιεῖς . . . . οἱ δὲ πεισθέντες τοῖς ἁλιεῦσι συνήσθιον καὶ συνέπινον τὸ σπουδαῖον τῆς πορείας ἀνέντες. Λαμψακηνοὶ δὲ συντείναντες ἐπὶ τὸ Ἑρμαῖον φθάσαντες ἦλθον. τοῦτο δὲ Παρίου μὲν ἀπέχει στάδια ο', Λαμψάκου δὲ σ'. τοσαύτην γῆν ἀπέτεμον τῇ τέχνῃ Λαμψακηνοὶ Παριανῶν, μεθόριον συστησάμενοι τὸ Ἑρμαῖον.

ΚΕΦ. ΚΕ.
ΧΑΛΚΗΔΟΝΙΟΙ.

Χαλκηδόνιοι Βυζαντίοις πολεμοῦντες 37 ἀνοχὰς ε' ἡμερῶν συνθέμενοι, προεχειρίσαντο ἄνδρας ἑκάτεροι δέκα περὶ τῆς

36 Lacunam post ἁλιεῖς explet *Casaubonus* τοῦτ' ἐποίησαν.
37 Neque *Fl.* neque Interpres agnoscunt ε'. *Masv.*

utraque civitate ad se invicem mittere. Ubicunque vero sibi missi obviam fierent, hunc terminum ac finem regionis esse debere. Quod cum omnium sententiis esset approbatum, quibusdam in iis locis per mare opus facientibus persuaserunt, ut cum Parianos viderent præterire, maximam piscium copiam in ignem imponerent, et circum circa vinum libarent, quasi Neptuno sacra facientes, eosque faustis auspiciis advocarent, ad honorandum Deum, et litationis societatem: Quod cum piscatores facerent, illi piscatoribus morem gerentes: simul epulabantur et bibebant, remittentes aliquantum ex itineris contentione. Lampsaceni vero contendentes, ad Hermæum priores venerunt. Id a Pario septuaginta stadiis distat, a Lampsaco autem ducentis. Tantum soli per fallaciam Lampsaceni Parianis ademerunt, finibus in Hermæo constitutis.

CAP. XXV.
CHALCEDONII.

Chalcedonii cum Byzantiis bellum gerentes, induciis aliquot dierum constitutis, utrique viros ad capiendum de

τῆς εἰρήνης βȣλευσομένȣς. τρισὶν ἡμέραις ἐβȣλεύσαντο· τὴν τετάρτην παραλείψειν ἔφασαν οἱ Χαλκηδόνιοι διά τινας ἀσχολίας ἀναγκαίας. συγχωρησάντων Βυζαντίων, οἱ δὲ νύκτωρ πληρώσαντες τὰς ναῦς ἄφνω προσέπεσον μὴ προσδοκῶσι Βυζαντίοις πόλεμον διὰ τὸ λοιπὰς τῶν ἀνοχῶν εἶναι ἡμέρας δύο.

ΚΕΦ. ΜΕ.

ΣΥΛΟΣΩΝ.

Συλοσῶν Καλλιτέλȣς Σαμίοις δημοτικὸς εἶναι δοκῶν, στρατηγὸς ᾑρέθη. Σαμίων δὲ πολεμȣ́ντων τοῖς Αἰολεῦσι, καὶ τὴν πανήγυριν ȣ̓κ ἀγόντων ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἥρας πορρωτέρω τῆς πόλεως ὄντι· Συλοσῶν ȣ̓κ ἂν ἔφη 38 στρατηγὸν ἀμελῆσαι τῆς εἰς τὴν θεὸν εὐσεβείας, ὡς καὶ μᾶλλον ἐκπλήξων τȣ̀ς πολεμίȣς, εἰ τὴν πάτριον ἀνάγοι πανήγυριν. οἱ Σάμιοι τὸν στρατηγὸν ἐπαινέσαντες τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀνδρείας, ἐλθόντες ἐπὶ τὸ τῆς Ἥρας ἱερὸν ἐσκηνοποιȣ̃ντο,

38 Conject. *Casaub.* στρατηγῶν.

de pace consilium miserunt. Tres dies consilium agitabant. Quartum Chalcedonii sibi prætermittendum esse dicebant, ob incumbentia quædam negotia. Concedentibus Byzantiis, illi per noctem impletis navibus, ex improviso Byzantios nihil de bello suspicantes obruerunt, cum duo adhuc dies ad inducias pertinentes reliqui essent.

Hic desunt duces novendecim, et strategemata viginti quinque.

CAP. XLV.

SOLYSON.

Solyson Callitelis filius, popularis viri opinionem apud Samios habens, dux electus est, cum Samii adversus Æoles bellum gererent, neque solemne festum celebrarent in templo Junonis longius ab urbe remoto: Solyson inquit, se in eo magistratu nequaquam commissurum, ut honor Deæ negligeretur, quo stuporem etiam hostibus incutiens, eos ad patrium conventum pelliceret. Samii collaudata ducis pietate et fortitudine, venientes ad Junonis templum, scenas, omniaque quæ ad festi celebri-

το, καὶ ὅσα εἰς πανήγυριν καθίσαντο. ὁ δὲ Συλοσῶν νυκτὸς εἰς τὴν πόλιν εἰσελθὼν, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν τριήρων ναύτας εἰσκαλέσας, τὴν Σαμίων ἀρχὴν κατέσχεν.

ΚΕΦ. Μϛ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ὁ ΘΕΤΤΑΛΟΣ.

Ἀλέξανδρος Θετταλὸς ναυμαχεῖν μέλλων, πολλοῖς ἐπιβάταις ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων διέδωκε πολλὰ σαυνία, καὶ παρήγγειλεν, ὅταν παραβάλῃ ναῦς ἀκοντίζειν ἐπὶ τὰς ναύτας, ἵνα οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἀχρεῖοι γίγνοιντο.

ΚΕΦ. ΜΖ.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΣ Μιλησίων τύραννος.

Θρασύβουλος, Μιλησίων τύραννος Ἀλυάττου πολιορκοῦντος Μίλητον, καὶ λιμῷ τὴν πόλιν αἱρήσειν μέλλοντος, πέμψαντος δὲ κήρυκα περὶ σπονδῶν ἕως ἂν τὸν νεὼν κατασκευά-

britatem pertinerent, summa alacritate parabant. Solyson per noctem in urbem ingressus, a triremibus nautas intro revocavit, et Samiorum imperium occupavit.

CAP. XLVI.

ALEXANDER.

Alexander Thessalus navale prælium initurus, multis propugnatoribus magnum missilium lapidum numerum in superioribus tabulatis dispertivit, eisque præcepit, ut, cum hostium navis appropinquasset, his in nautas jaculis uterentur, ut plurimi eorum nullum usum præstare navibus possent.

CAP. XLVII.

THRASYBULUS.

Thrasybulus Milesiorum tyrannus, cum Halyattes Miletum oppugnaret, eamque confectam fame capere in animo haberet, misisserque legatum de induciis, donec templum Asseisiæ Minervæ condidisset, man-

σκευάσῃ τῆς [39] Ἀσσησίας Ἀθηνᾶς, τοῖς πολίταις προσέταξεν ὅσον ἕκαστος ἔχοι σῖτον πάντα ἐξενεγκεῖν εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ κατακειμένους εὐωχεῖσθαι. ὁ κῆρυξ ταῦτα ἰδὼν ἤγγειλεν Ἀλυάττῃ· ὁ δὲ, ὡς ἀφθόνων τροφῶν παρασκευὴν Μιλησίων ἐχόντων, διέλυσε τὴν πολιορκίαν.

ΚΕΦ. ΜΗ.

ΜΕΝΤΩΡ.

Μέντωρ Ἑρμείου κρατήσας, πρὸς τὰς πόλεις τὰς ἀρχομένας ὑπ' αὐτοῦ ἔγραψε, τῇ ἐπιστολῇ σφραγῖδα ἐπιθεὶς τὴν ἐκείνου. καὶ προσέταξε παραδιδόναι τὰ πράγματα τοῖς κομίζουσι τὰ γράμματα. οἱ δὲ τὴν Ἑρμείου σφραγῖδα γνωρίσαντες, ἔλαθον αὐτοὺς Μέντωρι παραδόντες τὰς πόλεις.

ΚΕΦ. ΜΘ.

ΑΝΑΞΑΓΟΡΑΣ.

Ἀναξαγόρας, Κόδρος, Διόδωρος, παῖδες Ἐχεάνακτος, Ἡγησίαν τύραννον Ἐφεσίων ἀπέκτειναν· Φιλόξενος Ἀλεξάνδρου

39 *Fl.* nec non Codd. *Caſ.* Ἀρσίας. *Vulg.* Ἀσσισίας.

mandavit civibus, ut pro ſe quisque frumentum omne quod haberet, in forum efferrent, ibique diſcumbentes convivium agitarent. Hæc conſpicatus præco, nunciavit Halyattæ: qui innumerabilem copiam ciborum Mileſios habere exiſtimans, deſtitit obſeſſione.

CAP. XLVIII.

MENTOR.

Mentor cum Herniam in ſua poteſtate haberet, ad eas civitates, quæ ejus imperio parebant, litteras ſcripſit, illius ſigillo obſignatas, et præcepit, ut iis, qui litteras attuliſſent, ſummam rerum traderent. Illi cognito ſigillo Hermiæ, civitates inſcii Mentori dediderunt.

CAP. XLIX.

ANAXAGORAS.

Anaxagoras, Codrus, et Diodorus, filii Echeanactis, Hegeſiam, Epheſiorum tyrannum, interfecerunt: Philoxenus

ξάνδρου βασιλέως ὕπαρχος Ἰωνίας, τοὺς ἄνδρας παρὰ τῶν Ἐφεσίων ἐξαιτῶν, οὐ λαβὼν, φρουρὰν εἰς τὴν πόλιν εἰσαγαγὼν, τοὺς τρεῖς ἄνδρας ἐξαρπάσας ἐν κλοιῷ δεδεμένους ἐς τὴν ἄκραν τὴν ἐν Σάρδεσιν ἔπεμψεν· οἱ δὲ ἐπὶ μακρὸν ταλαιπωρηθέντες, ἔλυσαν αὐτοὺς, φίλου ῥίνην εἰσπέμψαντος. ᾗ χρησάμενοι τὰ δεσμὰ διέσπασαν, καὶ οἰκετικαῖς ἐσθήσεσι μετασκευασάμενοι διὰ νυκτὸς ὡς οἰκέται τοῦ δεσμωτηρίου προελθόντες σχοινίῳ καὶ ἱματίοις κατὰ μῆκος παρασχιζομένοις, συνδήσαντες αὐτοὺς ἀπὸ τῶν τειχῶν [40] καθῆκαν. ἐκπεσὼν ἀπὸ ὕψους ὁ εἷς αὐτῶν παραχρῆμα χωλωθεὶς ἄμφω πόδε, ληφθεὶς ὑπὸ Λυδῶν ὡς Ἀλέξανδρον ἐπέμφθη, δίκας δώσων. Ἀλεξάνδρου ἐν Βαβυλῶνι τελευτήσαντος, εἰς Ἔφεσον ὑπὸ Περδίκκου κατεπέμφθη, κριθησόμενος κατὰ τοὺς νόμους. Ἀναξαγόρας δὲ καὶ Κόδρος διαδράντες ἐς Ἀθήνας ἐσώθησαν· τὴν δὲ Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἀκού-

40 *Fl.* καθῆσαν. Κόδρος μὲν ἐκπεσὼν ἀπὸ ὕψους παρ. Sed scribe cum *Interprete*: καθῆκαν. Διόδωρος μὲν ἐκπεσὼν ἀπὸ ὕψους, παρ. *Masv.*

nus ab Alexandro rege præfectus Ioniæ, viros ab Ephesiis postulavit: cumque non impetrasset, præsidium in urbem adduxit, et hos tres viros per vim rapuit, eosque ferreis catenis ligatos, in arcem Sardianorum misit. Qui diu multumque cruciati, sese ipsos liberaverunt, accepta ab amico lima, cujus auxilio usi, vincula dissecuerunt: et servilibus vestimentis induti, per noctem quasi servi e carcere egressi, fune et vestimentis pro longitudine dissectis, ea constrinxerunt, seseque de mœnibus demiserunt. Diodorus subito decidens ex alto, claudusque factus, in eo loco remansit: captusque a Lydis, ad Alexandrum missus est, ut supplicium dependeret. Cum autem Alexander Babylone summum diem obiisset, Ephesum a Perdicca missus est, ut secundum leges judicium subiret. Anaxagoras vero et Codrus discedentes, Athenas per-

ἀκούσαντες, εἰς Ἔφεσον ἐπανελθόντες, καὶ τὸν ἀδελφὸν Διόδωρον ἀνέσωσαν.

ΚΕΦ. Ν.

ΠΙΝΔΑΡΟΣ.

Κροίσου τοῦ Λυδοῦ πολιορκοῦντος Ἔφεσον, ἐπειδὴ τῶν πύργων τὶ, ὁ προδότης κληθεὶς, ἔπεσε, καὶ τὸ δεινὸν τῆς ἁλώσεως ἐν ὀφθαλμοῖς ἦν, Πίνδαρος ὁ τυραννεύων τῆς πόλεως συνεβούλευσε τοῖς Ἐφεσίοις ἐκ τῶν πυλῶν καὶ τῶν τειχῶν θώμιγγας συνάψαι τοῖς κίοσι τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ὥσπερ ἀνατιθέντας τῇ θεῷ τὴν πόλιν. Κροῖσος τιμῶν τὴν θεὸν, ἐφείσατο τῆς πόλεως, ὥσπερ ἀναθήματος, καὶ πρὸς τοὺς Ἐφεσίους ἐπὶ ἐλευθερίᾳ συνθήκας ἐποιήσατο.

ΚΕΦ. ΝΑ.

ΘΗΡΩΝ.

Θήρων Ἀκραγαντίνων δορυφόρους μὲν ἔχων ἐν ἀπορρήτῳ παρεσκευασμένους, χρημάτων δὲ οὐκ εὐπορῶν πρὸς τὰς μισθο-

pervenerunt: et audita morte Alexandri, revertentes Ephesum, etiam fratrem suum Diodorum liberaverunt.

CAP. L.

PINDARUS.

Crœso Ephesum oppugnante, cum turris, quæ proditrix appellabatur, cecidisset, et periculum, quod ab expugnatione urbis imminebat, coram ob oculos cerneretur, Pindarus, qui imperium in urbe tenebat, consilium Ephesiis dedit, ut per funes portas, mœniaque Dianæ templi columnis connecterent, atque urbem universam Deæ consecrarent. Crœsus in honorem numinis, urbi quasi sacrato dono pepercit: et cum Ephesiis, permissa eis libertate, fœdus pepigit.

CAP. LI.

THERON.

Theron Agrigentinorum mercenarios in occulto paratos et instructos habens, cum ei pecuniæ ad stipendia persol-

μισθοθεσίας, τῆς πόλεως Ἀθηνᾶς μεγαλοπρεπῆ ναὸν ἐγειρούσης, ἐπειδὴ τὰ χρήματα ἐν ταῖς ἐργασίαις διεκέκλεπτο, ἔπεισεν ἀθρόαν ἔκδοσιν ποιήσασθαι τοῦ νεὼ, καὶ λαβεῖν ἐγγυητὰς ἀξιοχρέους, καὶ ὁρίσαι προθεσμίαν, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν συντελεσθήσεται· ἔδοξεν ὀρθῶς λέγειν, καὶ ἡ πόλις πεισθεῖσα, τὸ ἔργον ἐξέδωκεν. ἠργολαβεῖτο Γόργος ὁ Θήρωνος. ἐπεὶ δὲ τὸ τῆς πόλεως ἀργύριον ἔλαβεν, οὔτε τέκτονας, οὔτε λιθοξόους, οὔτε τοὺς ἄλλους δημιουργοὺς ἐμισθώσατο. ἀλλὰ κατὰ τῆς δούσης πόλεως μισθὸν τοῖς δορυφόροις ἔδωκε· καὶ τοῖς ἰδίοις χρήμασιν Ἀκραγαντῖνοι ὑπὸ Θήρωνος ἐτυραννεύθησαν.

ΚΕΦ. ΝΒ.

ΣΙΣΥΦΟΣ.

Σίσυφος, Αὐτολύκου τὰς βόας αὐτοῦ κλέπτοντος πολλάκις, ταῖς χηλαῖς τῶν βοῶν ἐνέτηξε μόλυβδον, ᾧ χαρακτῆρα ἐνήρμοσε γράμματα ἐκτυποῦντα, Αὐτόλυκος ἔκλεψεν.

solvenda non suppeterent, et civitas Minervæ templum magnificentissimum exstrueret, cum pecuniæ, quæ opificibus distribuendæ erant, interverterentur, suasit, ut summatim opus totum ad exstruendum locarent, in eamque rem vades dignos acciperent, certumque tempus definirent, quo templi ædificationem absolvi vellent. Visus est non inutilem sententiam adferre: et ei civitas assensa, opus perficiendum locavit. Manceps factus est Gorgus, Theronis filius. Postquam igitur argentum civitatis acceperat, neque architectos, neque lapicidas, neque alios opifices conducebat, sed contra civitatem, quæ ipsi pecuniam dederat, satellitibus mercedem dabat, et Agrigentinos suis pecuniis in tyrannidem redegit.

CAP. LII.

SISYPHUS.

Sisyphus, Autolyco boves ejus sæpius clam abducente, plumbum eorum ungulis adaptavit, in eoque quasi characterem, has literas impressit, Autolycus furatus est.

ψεν. ὁ μὲν δὴ Αὐτόλυκος νύκτωρ ἀπήλασε τὰς βόας· ὁ δὲ Σίσυφος μεθ' ἡμέραν τοῖς γείτοσι γεωργοῖς ἔδειξε τὰ ἴχνη τῶν βοῶν κατηγορȣ̃ντα τὴν Αὐτολύκȣ κλοπήν.

ΚΕΦ. ΝΓ.

ΑΓΝΩΝ.

Ἄγνων Ἀττικὴν ἀποικίαν ἤγαγεν οἰκίσαι βȣλόμενος τὰς καλȣμένας θ' ὁδȣ̀ς ἐπὶ τῷ Στρυμῶνι· ἦν γὰρ καὶ λόγιον Ἀθηναίοις τοιόνδε.

Τίπτε νέως κτίσαι πολύπȣν μενεαίνετε χῶρον
Κȣ̃ροι Ἀθηναίων; χαλεπὸν δὲ θεῶν ἄτερ ὔμμιν.
Οὐ γὰρ θέσφατόν ἐςι, πρὶν ἂν κομίσητ' ἀπὸ Τροίης
Ῥήσȣ ἀνευρόντες καλάμην, πατρίῃ δὲ ἀρȣ́ρῃ
Κρύψητ' εὐαγέως τότε δ' ἂν τότε κῦδος ἄροισθε.

Ταῦτα τȣ̃ Θεȣ̃ χρήσαντος, ὁ ςρατηγὸς Ἄγνων ἐς Τροίαν ἔπεμψεν ἄνδρας, οἳ, τὸ Ῥήσȣ σῶμα νύκτωρ ἀνορύξαντες, ἀνείλοντο τὰ ὀςᾶ· καὶ καταθέντες τὰ ὀςᾶ ἐς χλαμύδα πορφυρὰν, κομίζȣσιν ἐπὶ τὸν Στρυμῶνα. οἱ μὲν δὴ κατέχοντες

Autolycus ſub noctem boves abducebat. Siſyphus interdiu vicinis agricolis boum oſtendit veſtigia, quæ Autolyci furtum redarguerent.

CAP. LIII.

AGNON.

Agnon Atticam coloniam deduxit, ad inhabitandum eum locum ad Strymonem, qui novem viarum nomen habet. Erat enim oraculum apud Athenienſes ejuſmodi:

Multiviam noviter quid vultis condere terram,
Palladii cives, ſine diis res ardua vobis
Eſt: nec id ante licet, quam Troja ex urbe feratis
Inventam Rheſi ſtipulam, terræque paternæ
Mandetis ſancte, tum tum decus inde legetis.

Cum hæc Deus prodidiſſet, Dux Agnon viros aliquot Trojam miſit, qui Rheſi monumento per noctem effoſſo, ejus oſſa ſuſtulerunt, et in chlamydem purpuream oſſa conjecta, ad Strymonem deportarunt. Barbari terram eam

χοντες βάρβαροι τὴν χώραν διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἐκώλυον. Ἄγνων δὲ σπονδὰς ποιησάμενος [41] τρεῖς ἡμέρας, ἀπέπεμψεν τοὺς βαρβάρους, καὶ διὰ τῆς νυκτὸς τὸν Στρυμῶνα μετὰ τοῦ στρατεύματος διελθὼν, τά τε ὀστᾶ τοῦ Ῥήσου κατώρυξε παρὰ τὸν ποταμόν· καὶ τὸ χωρίον ἀποταφρεύσας ἐτείχιζε πρὸς τὴν σελήνην· ἡμέρας δὲ οὐκ εἰργάζοντο. καὶ δὴ πᾶν ἔργον ἐξετελέσθη τριῶν νυκτῶν. ὡς δὲ οἱ βάρβαροι μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐλθόντες τὸ τεῖχος εἶδον ἐγηγερμένον, ἐνεκάλουν Ἄγνωνι ὡς παραβάντι τὰς σπονδάς· ὁ δὲ οὐδὲν ἔφη ἀδικεῖν· σήσασθαι γὰρ τρεῖς ἡμέρας οὐ τρεῖς νύκτας. τούτῳ τῷ τρόπῳ τὰς θ´ ὁδοὺς Ἄγνων οἰκίσας, τὴν πόλιν Ἀμφίπολιν ἐκάλεσεν.

ΚΕΦ. ΝΔ.
ΑΜΦΙΡΕΤΟΣ.

Ἀμφίρετος Ἀκάνθιος λησταῖς ἁλοὺς ἐς Λῆμνον ἀχθεὶς ἐν δεσμοῖς ἐφρουρεῖτο, τῶν λῃστῶν λύτρα μεγάλα ἐλπιζόντων. ὁ δὲ τροφῆς ἀποσχόμενος μίλτον ὕδατι ἁλμυρῷ μίξας ἔπιεν· ἐπεὶ δὲ διεχώρησεν, οἱ λῃσταὶ νομίσαντες αἵματος

41 Quidam Codd. *Casaub.* ἐς τρεῖς ἡ.

eam tenentes, flumen transire prohibebant. Agnon factis trium dierum induciis, barbaros amandavit: noctuque Strymonem cum exercitu trajecit, et ossa Rhesi ad flumen defodit: eumque locum fossa ac vallo munivit ad Lunam: interdiu autem ab opere cessabant: totaque munitio tribus noctibus perfecta est. Barbari post triduum reversi, cum murum ædificatum cernerent, Agnonem violati fœderis accusarunt. At ille, non, inquit, se injuriam facere. Convenisse enim inter ipsos de tribus diebus, se vero tribus noctibus murum erexisse. Hoc pacto Agnon Novem vias condidit, urbemque Amphipolim appellavit.

CAP. LIV.
AMPHIRETUS.

Amphiretus Acanthius captus a piratis, in Lemnum deductus, in vinculis conservabatur, prædonibus magnam pecuniæ vim pro redemtione sperantibus. Ille a cibo abstinens, minium aqua salsa commixtum bibit. Cum igitur

τος ῥύσιν αὐτῷ γεγονέναι, τῶν δεσμῶν ἀνῆκαν, ὡς μὴ διὰ τὴν νόσον ἀποθάνοι· καὶ δὴ τῶν λύτρων ἀπολουμένων. ὁ δὲ λυθεὶς νύκτωρ ἀποδρὰς, ἁλιάδος ἐπιβὰς, εἰς [42] Ἀκάνθας διεσώθη.

Τέλος τοῦ ϛ′ βιβλίου τῶν Πολυαίνου Στρατηγημάτων:

42 *Casaub.* in margine γρ. Ἄκανθον.

igitur per alvum exiisset, prædones existimantes eum in sanguinis fluxum incidisse, vinculis solverunt, ne morbo moreretur, atque ita ipsis pecuniæ speratæ perirent. Ille solutus noctu aufugit, conscensaque navi piscatoria Acanthum pervenit.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

HAEC INSUNT IN SEPTIMO LIBRO

POLYAENI

STRATEGEMATUM.

Τέλος τοῦ πίνακος.

ΠΟ-

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.
βιβλίον ἕβδομον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν ἕβδομον βιβλίον ἱερώτατοι βασιλεῖς Ἀντωνῖνε καὶ Οὐῆρε προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων, ἐν ᾧ καταμάθοιτε ἂν καὶ τὰς τῶν βαρβάρων γνώμας οὐ παντάπασιν ἀστρατηγήτους· ἀλλὰ καὶ παρ' ἐκείνοις μηχανὴ καὶ δόλος καὶ ἀπάτη σπουδάζεται. ὥς τε αὐτοί τε ὑμῖν αὐτοῖς ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ τοῖς ὑπὸ ὑμῶν πεμπομένοις πολεμάρχοις, ὀρθῶς ἂν παραγγέλλοιτε μὴ καταφρονεῖν ὡς ἀνοήτων, ἢ ἀδόλων. ἀλλὰ τἐναντίον μηδὲν οὕτως αὐτῶν πεφυλάχθαι, ὡς τὸ δολερόν, καὶ ἄπιστον, καὶ ἀπατηλόν, [1] οἷς μᾶλλον ἀγγέλλεται . . . τὸ βαρβαρικόν, ἢ τοῖς ὅπλοις. ἄπιστον δὴ φυλακτή-

1 Vel *χαίρειν* vel *νικᾶν*. *Cas.* Nihil deesse videtur, sed pro *ἀγγέλλεται* scribendum *ἀγάλλεται*. *Masv.*

POLYAENI
STRATEGEMATUM
LIBER SEPTIMUS.

PROOEMIUM.

Etiam hunc septimum Strategematum librum vobis dedico, sanctissimi imperatores Antonine et Vere: in quo perspicere potestis, etiam barbarorum animos non plane fuisse ad rem militarem incallidos. Sed apud ipsos quoque in machinas, dolos ac fraudes multum studii conferri. Itaque non absre facietis, si vobis ipsis in bello, iisque qui a vobis mittuntur, belli ducibus mandabitis, ne eos quasi insipientes et expertes doli contemnant: sed e diverso nihil in eis tam caveant, quam dolum, perfidiam et fraudem: quibus potius gaudent barbari, quam armis. Itaque nihil

λαιντήριον, καὶ ἀνάλωτον ἔςαι πρὸς αὐτοὺς ἀπιςία· μεθ' ἧς ἰσχὺν τῶν ὅπλων ἕξομεν, καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς τέχνην ὀξυτέραν. μελετήσομεν, προμαθόντες αὐτῶν τὰς ἐννοίας τῶν ςρατηγημάτων.

Τέλος τοῦ προοιμίου.

ΚΕΦ. Α.
ΔΗΙΟΚΗΣ.

2 Δηϊόκης ὁ Μῆδος ἐπέθετο τῇ Μήδων ἀρχῇ ὧδε. Μῆδοι νομάδες ἦσαν, πόλιν οὐκ ἔχοντες, ἄνευ νόμου καὶ δίκης ἄγοντες καὶ φέροντες ἀλλήλους. Δηϊόκης ἐδίκαζε τοῖς γείτοσι, καὶ τὸ ἴσον ἔχειν αὐτοὺς ἐδίδασκεν· ἥσθησαν τῷ δικαςῇ, καὶ αὐτίκα κλέος ἦν ἐν Μήδοις αὐτοῦ, καὶ συνέθεον ἐπ' αὐτὸν, ὡς ἴσον δικαςήν. ἐπεὶ δὲ τῇ δόξῃ πάντας παρεςήσατο, 3 τὰς φρουρὰς καταςχίσας νύκτωρ αὐτὸς, καὶ λίθων πλήσας τὴν τύρσην, ἔδειξε μεθ' ἡμέραν τοῖς Μήδοις, ὡς

2 Ita editum cum *Fl.* pro vulgato Δηϊοκλῆς, nisi quod in eo Δηϊοκῆς, *Masv.* 3 *Fl.* οὐράς. τὰς θύρας vel θυρίδας. conj. *Cas.* qui etiam pro τύρσην, quod statim sequitur, mavult τύρσιν.

hil est, quo facilius aut melius se tueri ac defendere ab iis possint, quam diffidentia: cum qua robur ac vires conjunctas habebimus, artemque adversus eos efficaciorem usurpabimus, si prius strategematum, quibus utuntur consilium ac vim cognoverimus.

CAP. I.
DIOCLES.

Diocles Medus hoc pacto Medorum tyrannidem occupavit. Medi sparsim habitabant, nullamque civitatem habentes, sine legibus ac judiciis vitam agebant: et agebant, rapiebantque sese mutuo. Diocles vicinis jura dabat, eosque æqualitatem servare docebat. Eo delectabantur judice, cujus nomen statim celebre apud Medos evasit, factusque est ad eum concursus, tanquam ad æquum judicem. Cum omnium benevolentiam sibi fama et gloria conciliasset, noctu portas concidit, et lapidibus turrim implevit, et interdiu Medis ostendit, quasi eorum caussa

ὡς ταῦτα δι' αὐτοὺς παθὼν, καὶ κινδυνεύσας ἀποθανεῖν, ὅτι αὐτοῖς δικάζοιτο· τὸ πλῆθος ἠγανάκτησαν, καὶ ἀσφάλειαν αὐτῷ τοῦ σώματος ἐπεψηφίσαντο, χωρίον μὲν ἐνοικεῖν ὀχυρώτατον, την ἐν Ἐκβατάνοις ἄκραν· φύλακας δὲ τοῦ σώματος, οὓς αὐτὸς αἱροῖτο· χορηγίαν δὲ τροφῶν συνέταξαν ἀπὸ τῶν ἱερῶν χρημάτων. ὁ δὲ ταύτην περιβαλλόμενος τὴν δορυφορίαν, καὶ πλείονας ἀεὶ προσλαμβάνων, ἀντὶ δικαστοῦ βασιλεὺς ἐγένετο.

ΚΕΦ. Β.

ΑΛΥΑΤΤΗΣ.

Ἀλυάττης Κιμμερίων ἐπιστρατευσάντων, ἀλλόκοτα καὶ θηριώδη σώματα ἐχόντων μετὰ τῆς ἄλλης δυνάμεως, καὶ τοὺς ἀλκιμωτάτους κύνας ἐπὶ τὴν μάχην ἐξήγαγεν· οἱ προσπλακέντες τοῖς βαρβάροις, ὡς θηρίοις, πολλοὺς μὲν αὐτῶν διέφθειραν, τοὺς δὲ λοιποὺς φεύγειν αἰσχρῶς 4 ἐβιάσαντο.

β' Ἀλυάττης Κολοφωνίους πολλὴν δύναμιν ἔχοντας ἀφελέσθαι βουλόμενος τοὺς ἵππους, συμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς ἐποιήσατο, καὶ τὰς ἐκ τῶν 5 στρατιωτῶν ὠφελείας, ἀεὶ μείζονας

4 *Vulg.* ἐποιήσαντο. 5 Στρατειῶν. *Caſ.*

cauſſa hæc paſſus, et in mortis periculum adductus, quod inter eos jus diceret. Multitudo indignabatur, et ad corporis ſecuritatem decernebat ei locum munitiſſimum inhabitandum, arcem Ecbatanorum et corporis ſtipatores, quos ipſe delegiſſet, eique victum de ſacris pecuniis ſuppeditandum conſtituit. Hanc ille conſecutus ſtipatorum multitudinem, in dies his plures adjecit, et pro judice Rex factus eſt.

CAP. II.

ALYATTES.

Alyattes Cimmeriis, inuſitata ac belluina corporum magnitudine præditis, ſibi bellum inferentibus, cum reliquis copiis robuſtiſſimos etiam canes ad pugnam eduxit, qui barbaros quaſi belluas adorti, magnum eorum numerum confecerunt, et reliquos turpiter ſe fugæ mandare coëgerunt.

2 Alyattes, ut Colophonios, magnum exercitum habentes, equitatu ſpoliaret, ſocietatem cum eis conſtituit, ſemperque ex militibus equi-

νας ἔνεμε τοῖς ἱππεῦσι· τέλος δὲ ὁ μὲν ἐν Σάρδεσιν ἦν, λαμπρὰν ἀγορὰν αὐτοῖς παρασκευάζων, καὶ διπλῆν τὴν μισθοφορὰν ἑτοιμάζων· οἱ δὲ ἱππεῖς ἔξω τῆς πόλεως τὸ στρατόπεδον ἔχοντες, τοῖς ἱπποκόμοις παραδόντες τοὺς ἵππους εἴσω τειχῶν παρῆλθον, ἐπὶ τὴν διπλῆν μισθοφορὰν σπουδῇ θέοντες· Ἀλυάττης τὰ τείχη κλείσας, τοὺς ἰδίους ὁπλίτας περιστήσας, ἀπέκτεινε τοὺς ἱππεῖς ἅπαντας, καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν τοῖς ἰδίοις ὁπλίταις ἔδωκεν.

ΚΕΦ. Γ.

ΨΑΜΜΗΤΙΧΟΣ.

Ψαμμήτιχος, Τεμένθη τὸν Αἰγύπτου βασιλέα κατέλυσεν· ὁ μὲν θεὸς Ἄμμων χρωμένῳ Τεμένθει περὶ τῆς βασιλείας ἀνεῖλε φυλάξασθαι τοὺς ἀλεκτρυόνας· Ψαμμήτιχος δὲ Πήγρητα τὸν Κᾶρα συνόντα ἔχων, παρ' αὐτοῦ μαθὼν ὡς πρῶτοι Κᾶρες ἐπέθεντο τοῖς κράνεσι λόφους, συνῆκεν τοῦ λογίου, καὶ πολλοὺς Κᾶρας ξενολογήσας εἰσήγαγεν ἐπὶ τὴν Μέμφιν. καὶ περὶ τὸ τῆς Ἴσιδος ἱερὸν 6 εἴσω τῶν βα-

6 Scribe, si sequeris Interpretem, εἴσω τῶν βασιλείων ἐστρατοπέδευσεν, ἢ ἀπ. Cas.

equites majoribus amplioribusque muneribus affecit. Postremo Sardibus splendidum eis commeatum instruebat, et duplex stipendium apparabat. Equites extra civitatem castra habentes, equisonibus equos tradiderunt, et confestim in urbem venerunt, summo studio ad duplicatum stipendium festinantes. Alyattes clausis portis, suis armatis eos circumdedit, et equites ad unum omnes interfecit, atque eorum equos suis armatis concessit.

CAP. III.

PSAMMETICHUS.

Psammetichus Tementhen Ægypti regem sustulit. Deus Ammon Tementhi oraculum consulenti de regno responderat, caveret Gallos. Psammetichus Pigrete Care familiariter utens, cum ab eo cognovisset, primos Cares galeis imposuisse cristas, oraculi mentem intellexit, et magnam Carum multitudinem conduxit, eosque duxit versus Memphin, et juxta templum Isidis castra posuit in

βασιλείων ἀπέχει ϛάδια πέντε, συμβαλὼν μάχην ἐνίκησεν· ἀπὸ τῶν Καρῶν ἐκείνων μέρος τι τῆς Μέμφεως κέκληται Καρομεμφῖται.

ΚΕΦ. Δ.

ΑΜΑΣΙΣ.

Ἄμασις ἐν τῷ πρὸς Ἄραβας πολέμῳ, κατόπιν τῶν Αἰγυπτίων ἔθηκε τὰ τῶν θεῶν ἱδρύματα τῶν μάλιςα τιμωμένων παρ᾽ αὐτοῖς· ἵν᾽ οὕτως προθυμότερον κινδυνεύοιεν, νομίζοντες ἔχειν θεατὰς τοὺς θεοὺς, ἐκδότους δοῦναι τοῖς πολεμίοις οὐχ ὑπομένοντες.

ΚΕΦ. Ε.

ΜΙΔΑΣ.

Μίδας προσποιησάμενος τελετὴν ποιεῖν τοῖς μεγάλοις θεοῖς, νυκτὸς ἐξήγαγε τοὺς Φρύγας μετ᾽ αὐλῶν καὶ τυμπάνων, καὶ κυμβάλων κρυπτὰ ἔχοντας ἐγχειρίδια. οἱ μὲν πολῖται τῶν οἰκιῶν ἐξῆλθον ἐπὶ τὴν θέαν· οἱ δὲ τυμπανίζοντες, καὶ κυμβαλίζοντες, τοὺς μὲν θεατὰς κατεφόνευσαν· τὰς δὲ οἰκίας αὐτῶν ἀνεῳγμένας καταλαβόντες, Μίδαν τύραννον ἀνηγόρευσαν.

ΚΕΦ. ϛ.

in regia, quæ distabat ab urbe quinque stadia. Commissaque pugna, victoriam adeptus est. Ab his Caribus pars quædam Memphis Caromemphitæ dicta est.

CAP. IV.

AMASIS.

Amasis in eo bello, quod adversus Arabes habebat, a tergo Ægyptiorum constituit statuas eorum Deorum, qui apud ipsos summa religione colebantur, ut hoc modo alacrius pericula subirent: arbitrantes se Deos habere spectatores, quos nequaquam hostibus prodere deberent.

CAP. V.

MIDAS.

Midas simulans se diis magnis rem divinam facturum, per noctem Phryges cum tibiis, tympanis, ac cymbalis eduxit, quibus pugiones occulte gestandos dederat. Cives e domibus egrediebantur ad spectaculum. Illi tympana, cymbalaque pulsantes, spectatores trucidaverunt, et in ædes apertas impetu facto, Midam tyrannum constituerunt.

CAP. VI.

ΚΕΦ. ϛ.
ΚΥΡΟΣ.

Κῦρος Μήδοις παραταξάμενος τρὶς ἡττήθη. ἐπεὶ δὲ τῶν Περσῶν αἱ γυναῖκες καὶ τὰ τέκνα ἦσαν ἐν Πασαργάδαις, τὴν τετάρτην μάχην ἐνταῦθα συνῆψε· πάλιν ἔφυγον οἱ Πέρσαι· ὡς δὲ εἶδον τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας παθόντες ἐπ' αὐτοῖς, ἀνέστρεψαν, καὶ τοὺς Μήδους ἀτάκτως διώκοντας τρεψάμενοι νίκην τηλικαύτην ἐνίκησαν, ὡς μηκέτι Κῦρον πρὸς αὐτοὺς ἄλλης δεηθῆναι μάχης.

β' Κῦρος ἐν ταῖς πρὸς Κροῖσον ἀνοχαῖς ἀπήγαγε τὴν δύναμιν· ὡς δὲ νὺξ ἐπῆλθε, συντόμως ἀναστρέψας ἐπὶ τὰς Σάρδεις ἤγαγεν· καὶ προσπεσὼν τοῖς τείχεσιν ἀφυλάκτως προσθέμενος κλίμακας, κατέσχε τὰς Σάρδεις.

γ' Κῦρος ἐκράτησε Σάρδεων· Κροῖσος κατέσχε τὴν ἀκρόπολιν, ἀναμένων τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος βοήθειαν. Κῦρος τοὺς οἰκείους, τῶν μετὰ Κροίσου τὴν ἀκρόπολιν κατασχόντων δήσας ἔδειξε τοῖς πολιορκουμένοις· τῷ κήρυκι προστάξας ἀνειπεῖν, ὡς παραδοῦσι μὲν τὴν ἀκρόπολιν, ἀποδώσοι τὰ οἰκεῖα σώματα· μὴ βουλομένων δὲ παραδοῦναι, κρεμάσειε πάντας. οἱ δὲ, τὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῶν οἰκείων παρέ-

CAP. VI.
CYRUS.

Cyrus Medis ſigna intulit, et ter victus diſceſſit. Cum autem Perſarum uxores et liberi Paſargadis eſſent, quartum prælium in eo loco commiſit. Rurſus in fugam Perſæ vertebantur: cumque liberos et conjuges aſpicerent, eos miſerati regrediebantur, Medosque ſine ordine perſequentes fugant: ſic victoriam tantam adepti ſunt, ut nullo in poſterum contra illos prælio Cyrus indigeret.

2 Cyrus induciis factis cum Crœſo, exercitum per id tempus abduxit. Ingruente vero nocte, compendio reverſus ad Sardes duxit: et adortus mœnia de improviſo ſcalis applicatis Sardes occupavit.

3 Cyrus Sardibus potitus, cum arcem Crœſus teneret, præſtolans auxilium e Græcia, neceſſarios ac familiares eorum qui arcem cum Crœſo obtinebant, vinculis affecit, et iis, qui obſidebantur, oſtendit, præcone juſſo proclamare, ſi traderent arcem, ſe quoque familiares et conſanguineos ipſis redditurum. Si dedere nollent, ſe omnes ſuſpendio necaturum. Illi, ut domeſticos incolumes

παρέδωκαν, οὐκ ἀναμείναντες Κροίσου τὰς κενὰς τῶν Ἑλλήνων ἐλπίδας.

δʹ Κῦρος μετὰ τὴν ἅλωσιν Κροίσου Λυδῶν πάλιν ἀποστάντων, ἐλαύνων ἐπὶ Βαβυλῶνος, [7] Μαζάρην τὸν Μῆδον κατέπεμπε, προστάξας ὅταν κατάσχῃ τὴν χώραν, ἀφελέσθαι τὰ ὅπλα καὶ τοὺς ἵππους καὶ στολὴν γυναικείαν αὐτοὺς ἀναγκάσαι φορεῖν· καὶ μήτε τοξεύειν, μήτε ἱππεύειν ἔτι μανθάνειν· ὑφαίνειν δὲ καὶ ψάλλειν ἅπαντας· τοῖς ἐπιτηδεύμασι τούτοις, ὡς ἔοικε τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐκθηλῦναι προαιρούμενος· ἀμέλει βαρβάρων ἀπολεμώτατοι γεγόνασιν οἱ Λυδοὶ, πρόσθεν ὄντες πολεμικώτατοι.

εʹ Κῦρος Βαβυλῶνα πολιορκῶν, ἐπειδὴ συνετέλεσε τὰς διώρυχας τοῦ Εὐφράτου διὰ τῆς πόλεως ῥέοντος, ἀνήγαγε τὸ στρατόπεδον μακροτάτω. Βαβυλώνιοι νομίσαντες αὐτὸν ἀπεγνωκέναι τῆς πολιορκίας, τὸ σφοδρὸν τῶν φυλάκων ἀνῆκαν· ὁ δὲ τὸν ποταμὸν ἀποστρέψας, τὴν δύναμιν ἐπαγαγὼν, συντόμως κατὰ τὴν χώραν τοῦ ἀρχαίου ῥεύματος ὑπεισήγαγε τοὺς στρατιώτας, καὶ τῆς Βαβυλῶνος ἐκράτησεν.

ϛʹ Κῦρος

7 *Fl.* Μαράζην.

mes servarent, arcem tradiderunt, nequaquam secuti vanas Crœsi spes de Græcorum auxilio.

4 Cyrus Lydis, post Crœsi captivitatem, iterum deficientibus, ipse Babylonem versus profectus, Mazarem Medum cum præcepto misit, ut cum regionem subegisset, arma pariter et equos adimeret, vestitumque muliebrem gestare eos cogeret, ac neque ad jaculandum, neque ad equitandum amplius exerceri pateretur: sed omnes texere ac psallere compelleret: ut his nimirum studiis eorum animi mollescerent, et effœminarentur. Sic deinceps omnium barbarorum ineptissimi ad bellum evaserunt Lydi, cum antea bellicosissimi extitissent.

5 Cyrus Babylonem oppugnans, cum fossas derivationi Euphratæ per urbem labentis inservientes effecisset, exercitum abduxit longissime. Babylonii existimantes eum de expugnatione desperasse, multum de custodum diligentia remiserunt. Ille vero averso flumine, copias instructas per alveum pristinum adducens, clam in urbem cum militibus pervenit, et Babylone potitus est.

6 Cyrus

ς´ Κῦρος Κροίσῳ [8] παρετάσσετο. Λυδοῖς ἦσαν οἱ ἱππεῖς πολλοὶ, καὶ μέγα ἐπὶ τούτοις ἐφρόνει Κροῖσος. ἀχρεῖον τὸ ἱππικὸν ἀπέφηνε Κῦρος, προτάξας τῶν ἱππικῶν ὁπλιτῶν καμήλους πολλάς· ἵππος δὲ καμήλου φεύγει καὶ τὴν ὄψιν καὶ τὴν ὀδμήν· αὐτίκα δὴ φεύγοντες οἱ ἵπποι, τοὺς Λυδοὺς [9] ὑπεξέφερον· ὥς τε ἦν Κύρῳ νίκη καὶ πρό γε τῆς μάχης.

ζ´ Κῦρος Πέρσας ἀποστῆναι Μήδων ἔπεισεν ὧδε·. δείξας χωρίον αὐτοῖς ἀργὸν, καὶ ἀκανθῶδες, ἐκέλευσεν ἡμερῶσαι. οἱ δὲ σὺν πολλῷ πόνῳ ἡμέρωσαν. τῆς ὑστεραίας ἐκέλευσε λουσαμένους ἥκειν. ἐπεὶ δὲ ἧκον, προύθηκεν αὐτοῖς εὐωχίαν ἄφθονον. καὶ μετὰ τὴν εὐωχίαν ἤρετο, ποτέρα κρείσσων ἡμέρα. οἱ δὲ ὡμολόγησαν τῆς χθὲς τὴν σήμερον τοσῷ κρείττονα, ὅσῳ κακοδαιμονίας εὐδαιμονίαν· οὐκοῦν, ὁ Κῦρος ἔφη, τὰ τῆς εὐδαιμονίας ἀγαθὰ ἕξετε, εἰ τῆς Μήδων δουλείας ἀποστῆτε. Πέρσαι μὴ μελλήσαντες ἀφίστανται· καὶ βασιλέα Κῦρον στησάμενοι, αὐτούς τε Μήδους κατέλυσαν, καὶ τῆς Ἀσίας ἄλλης ἦρξαν.

η´ Κῦρος

8 Scribe, ἀντιπαρετάσσετο. ex libris. *Casaub.*

6 Cyrus adversus Crœsum aciem instruebat. Lydis equitum erat ingens copia: quamobrem magnos sibi spiritus sumebat Crœsus. Cyrus equitatum Crœsi inutilem reddidit, collocatis adversus equites armatos multis camelis. Equi autem ea natura est, ut et aspectum et odorem cameli fugiat. Statim igitur equites in fugam conversi, Lydos obruebant: sic ut ante prælium victoria Cyro obtingeret.

7 Cyrus hoc modo Persas adduxit, ut defectionem a Medis facerent. Ostendens eis locum incultum atque spinosum, eum jussit excolere et fructuosum reddere. Qui summo labore eum excoluerunt. Postridie jussit lotos advenire. Qui cum venissent, epulum eis lautissimum præbuit: et finito convivio rogavit eos, utram diem meliorem existimarent. Illis affirmantibus, hodiernam tanto meliorem hesterna fuisse, quanto felicitas miseriis præstat. Habebitis igitur, inquit Cyrus, felicitatis commoda, si ex Medorum servitute vos in libertatem vindicaveritis. Persæ haud interposita mora deficiunt, Cyrumque regem creant. quo duce tum ipsos Medos ad nihilum redegerunt, tum etiam reliquæ Asiæ imperium sibi comparaverunt.

8 Cyrus

η′ Κῦρος Βαβυλῶνα ἐπολιόρκει· Βαβυλώνιοι πολλῶν ἐτῶν σιτία ἔχοντες, κατεγέλων τῆς πολιορκίας· Κῦρος διὰ μέσης τὸν Εὐφράτην ῥέοντα, διώρυχα τεμὼν, εἰς τὸ πλησίον ἕλος ὑπεξήγαγεν. Βαβυλώνιοι πιεῖν ὕδωρ ἐκ ἔχοντες, αὐτίκα σφέας αὐτὲς τῷ Κύρῳ παρέδωκαν.

θ′ Κῦρος ἡττώμενος [9] Μήδοις, κατέφυγεν εἰς Πασαργάδας· πολλῶν Περσῶν αὐτομολέντων, ἔφη πρὸς αὐτὲς, Αὔριον ἀφίξονται ἡμῖν σύμμαχοι, δέκα μυριάδες ἀνδρῶν πολεμίων Μήδοις· ἀλλὰ εἰς τὴν ὑποδοχὴν τῶν συμμάχων ἕκαστος [10] ὑμῶν κομισάτω φάκελον ξύλε. οἱ μὲν ἐκόμισαν, οἱ δὲ αὐτόμολοι ταῦτα Μήδοις ἀνήγγειλαν. ἐπεὶ δὲ νὺξ ἦν, κελεύει Κῦρος ἕκαστον ὑφάψαι τὸν ἑαυτῦ φάκελον· Μῆδοι πολλὴν φλόγα λάμπεσαν ἰδόντες, πιστεύσαντες ἥκειν τὲς συμμάχες, ἔφευγον.

ι′ Κῦρος πολιορκῶν Σάρδεις [11] ξύλα πολλὰ ἰσομήκη τοῖς τείχεσιν ἐπιστήσας, αὐτὸς εἴδωλα πώγωνας ἔχοντα καὶ Περσικὴν ἐσθῆτα, καὶ φαρέτραν κατὰ νώτε, καὶ τόξα μετὰ χεῖρας, νύκτωρ προσήγαγεν, ὑπερέχοντα περὶ τῶν τειχῶν

9 *Fl.* Μήδων. 10 *Vulg.* ἡμῶν. 11 *Fl.* ξύλα πολλὰ, μακρὰ, ἰσομήκη τοῖς τ.

8 Cyrus Babylonem oppugnabat. Babylonii cum frumentum in multos annos haberent, oppugnationem deridebant. Cyrus Euphratem qui per mediam urbem fluebat, interceptum, in vicinam paludem deduxit. Babylonii cum aquæ bibendæ copiam non haberent, confestim se Cyro dediderunt.

9 Cyrus superatus a Medis confugit ad Pasargadas. Multis Persis ad hostes transeuntibus, inquit ad eos: Crastino die nobis auxilio venient centum millia, ab hostibus Medorum: Vos igitur ad socios excipiendos singuli fascem lignorum ferte. Quibus ferentibus, transfugæ Medis hæc enuntiaverunt. Cum nox appetisset, Cyrus imperat, ut quilibet suum fascem incendat. Medi flammam lucentem conspicati, putantes hostium copias adventare, se in fugam conjecerunt.

10 Cyrus in oppugnatione Sardium plurima ligna mœnibus altitudine æqualia comparavit, impositisque in ea simulacris, barbas habentibus, et Persicas vestes, pharetramque ex humeris, et arcus in manibus gestantibus, per noctem adduxit, ita ut illa

τειχῶν [12] τῆς ἄκρας· ὁ δὲ κατὰ τὰ ἄκρα μέρη τῆς πόλεως προσέβαλεν ἀρχομένης ἡμέρας. ἡ δὲ ϛρατεία τȣ̃ Κροίσȣ ἀπομαχομένη ταῖς τȣ̃ Κύρȣ προσβολαῖς, ἐπειδή τινες αὐτῶν ἐπιϛραφέντες, εἶδον ἀπὸ μακρȣ̃ τὰ εἴδωλα ὑπὲρ τὴν ἄκραν, ἐβόησαν· πάντας δὲ εἷλε φόβος, ὡς ἤδη τῆς ἄκρας ὑπὸ Περσῶν κατειλημμένης· τὰς πύλας δὲ ἀνοίξαντες, ἄλλος ἄλλη ἔφυγον. Κῦρος δὲ Σάρδεις κατὰ κράτος εἷλεν.

ΚΕΦ. Ζ.

ΑΡΠΑΓΟΣ.

Ἅρπαγος ἐπιϛολὴν Κύρῳ κρύφα πέμπων, ἀνέσχισε λαγὼν, καὶ τὰ γράμματα ἔνδον κατακρύψας, πάλιν αὖθις συνέῤῥαψε, καὶ τῷ κομίζοντι λίνα θηρατικὰ περιέθηκεν, ἵνα λάθῃ τȣ̀ς φύλακας τῶν ὁδῶν.

ΚΕΦ. Η.

ΚΡΟΙΣΟΣ.

Κροῖσος τῶν Ἑλλήνων συμμάχων βραδυνόντων, τȣ̀ς ἰσχυροτάτȣς καὶ μεγίϛȣς τῶν Λυδῶν Ἑλληνικοῖς ὅπλοις κατε-

12 Scribe: τὰς ἄκρας· ut etiam meliores Codd. habent. Deinde ὁ δὲ κατὰ τὰ ἕτερα μέρη. Scribe etiam ἡ δὲ ϛρατιὰ τȣ̃ Κρ. etsi omnes libri ϛρατεία. *Caſ.*

illa ſimulacra ſuperarent arcis mœnia Ipſe vero prima luce ſuperiorem urbis partem aggrediebatur. Crœſi exercitus Cyri impetum propulſabat: cumque ex eis nonnulli converſi, e longinquo ſimulacra ſupra arcem cernerent, clamorem ſuſtulerunt: omnesque metus invaſit, quaſi jam arce a Perſis occupata. Itaque portis apertis, alius alio fugam capeſſebat. Cyrus vero Sardes per vim cepit.

CAP. VII.

HARPAGUS.

Harpagus, quo clam Cyro epiſtolam mitteret, leporem diſſecuit, et litteris intus occultatis, rurſus eum conſuit: eumque qui ferebat, venatoriis retibus, ut viarum cuſtodes falleret, induit.

CAP. VIII.

CROESUS.

Crœſus Græcis auxiliis cunctantibus, robuſtiſſimos ac maximos Lydorum Græcis armis ſubornavit. Cyri mili-

κατεσκεύασεν· οἱ δὲ τοῦ Κύρου στρατιῶται, τὸ ἄηθες τῆς Ἑλληνικῆς ὁπλίσεως κατεπλάγησαν· ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν δοράτων κρουομένων πρὸς τὰς ἀσπίδας, ὁ ψόφος τοὺς Πέρσας ἐτάραττεν· ἥ γε μὴν αὐγὴ τῶν ἐπιχάλκων ἀσπίδων τὰς ὄψεις τῶν Περσικῶν ἵππων ἀπέστρεφεν· ὥς τε Κῦρος ἡττηθεὶς, 13 τριῶν μηνῶν σπονδὰς πρὸς Κροῖσον ἐποιήσατο.

β' Κροῖσος ἡττηθεὶς περὶ Καππαδοκίαν ὑπὸ Κύρου, βουλόμενος ἀποδρᾶναι, προσέταξε τοῖς στρατιώταις ξύλα πολλὰ κομίζειν· ταῦτα νήσας ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, στενῆς οὔσης, ἐπεὶ νὺξ ἦν, αὐτὸς μὲν τὴν δύναμιν ἐπεξῆγε σπουδῇ πολλῇ, ἱππεῖς δὲ τοὺς ἐλαφροτάτους κατέλιπεν ὑπαυγαζούσης ἕω, τὴν ὕλην καταπρήσοντας· Κροῖσος μὲν δὴ τῇ φυγῇ προέλαβεν· Κῦρος δὲ ὑπὸ τῆς φλογὸς ἐκωλύετο.

ΚΕΦ. Θ.

ΚΑΜΒΥΣΗΣ.

Καμβύσης Πηλούσιον ἐπολιόρκει· Αἰγύπτιοι καρτερῶς ἀντέστησαν, ἀποκλείοντες τῆς Αἰγύπτου τὰς 14 ἐμβολὰς, καὶ πολλὰ προσάγοντες μηχανήματα ἐφίεσαν καταπέλτας ὀξυβε-

13 Interpres ἡμερῶν. 14 *Fl.* ἐσβολάς.

milites inusitatam armaturæ Græcæ speciem extimuerunt, atque etiam hastarum cum scutis collisarum fremitus anterrorem Persis injecit, et æneorum scutorum splendor, Persicorum equorum aciem perstrinxit, atque avertit. Itaque Cyrus superatus, trium dierum inducias cum Crœso fecit.

2 Crœsus in Cappadocia victus a Cyro ut commode fugam facere posset, militibus imperavit, ut magnam lignorum multitudinem comportarent. His viam angustam stravit: cumque nox ingrueret, per eam copias abduxit summa celeritate. Equites vero levissimos reliquit: qui cum primum illuxisset, ligna incenderent. Hoc pacto Crœsus per fugam evasit. Cyrum autem a persequendo flamma prohibebat.

CAP. IX.

CAMBYSES.

Cambyses Pelusium oppugnabat, Ægyptii fortiter resistentes, aditus Ægypti clauserunt, multasque machinas immiserunt, catapultis acuta tela mittentes, saxa atque

ὀξυβελεῖς, πέτρους, καὶ πῦρ. Καμβύσης ὅσα σέβουσιν Αἰγύπτιοι ζῶα, κύνας, πρόβατα, αἰλούρους, ἴβεις, πρὸ τῆς ἑαυτοῦ [15] στρατείας ἔταξεν· Αἰγύπτιοι δὲ βάλλοντες ἐπαύσαντο φόβῳ τοῦ πλῆξαι τὶ τῶν ἱερῶν ζώων. οὕτω Καμβύσης Πηλούσιον ἑλὼν εἴσω τῆς Αἰγύπτου παρῆλθεν.

ΚΕΦ. Ι.

ΟΙΒΑΡΗΣ.

Οἱ περὶ Δαρεῖον ἑπτὰ σατράπαι, τοὺς μάγους ἄρχοντας Περσῶν καταλύσαντες, ἐβουλεύοντο τῆς ἀρχῆς πέρι· ἔδοξεν ἵππους ἐποχουμένους ἄστεος ἔξω προελθεῖν. ὅτου δ' ἂν πρῶτος ἵππος χρεμετίσῃ, καὶ δὴ βασιλεὺς ἔστω οὗτος· Οἰβάρης ἱπποκόμος Δαρείου μαθὼν τὰ βεβουλευμένα, ἤγαγεν αὐτοῦ τὸν ἵππον πρὸ μιᾶς ἡμέρας εἰς τὸ προκείμενον χωρίον, καὶ παραστησάμενος θήλειαν ἵππον ἐπαφῆκεν τὸν ἄρρενα. τοῦτο πράξας ἐπανήγαγεν τὸν ἵππον· τῆς ὑστεραίας ὁ Δαρεῖος ἐποχούμενος ἧκε μετὰ τῶν ἄλλων σατραπῶν· ὁ δὲ ἵππος αὐτοῦ γνωρίσας τὸν τόπον τῆς συνουσίας, ἐρωτικόν τι παθὼν, πρῶτος ἐχρεμέτισεν. οἱ σατράπαι καταπη-

15 Στρατιᾶς. *Caſ.*

atque ignem. Cambyſes, quotquot animalia Ægyptii deorum honore colunt, canes, oves, feles, ibides ante ſuum exercitum collocavit. Ægyptii jaculari deſtiterunt, metuentes ne ſacrum aliquod animal læderent. Ad hunc modum Cambyſes Peluſio capto, in Ægyptum pervenit.

CAP. X.

OEBARES.

Septem cum Dario ſatrapæ Magis principibus Perſarum de medio ſublatis, conſilium de imperio agitabant. Viſum eſt equis inſidentes extra urbem egredi: et cujus equus primum hinniret, is rex conſtitueretur. Oebares equiſo Darii cum, quid conſilii initum eſſet, comperiſſet, ante unum diem equum ejus in conſtitutum locum adduxit: adjunctaque equa, maſculum immiſit. Quo facto, equum poſtridie reduxit. Darius equo vectus, cum reliquis ſatrapis venit. Equus autem ejus cognito loco, in quo cum equa rem habuiſſet, amatorio quodam deſiderio primus hinniit. Satrapæ

ταπηδήσαντες, Δαρεῖον προσεκύνησαν, καὶ βασιλέα Περσῶν ἐςήσαντο.

ΚΕΦ. ΙΑ.

ΔΑΡΕΙΟΣ.

Δαρεῖος παρετάσσετο Σκύθαις. λαγὼς [16] διῆλαξε παρὰ την Σκυθικὴν φάλαγγα· Σκύθαι μὲν ἐδίωκον τὸν λαγών· Δαρεῖος δὲ ἄξιον ἔφη Σκύθας φεύγειν, οἱ τοσοῦτον ἡμῶν καταφρονοῦσιν, ὥς τε Πέρσας καταλιπόντες, τὸν λαγὼν διώκουσιν· καὶ δὴ τὸ ἀνακλητικὸν σημήνας, περὶ ἀναχωρήσεως ἐβουλεύσατο.

β' Δαρεῖος μέλλων τοῖς μάγοις νύκτωρ ἐπιτίθεσθαι μετὰ τῶν ἑπτὰ Περσῶν, ἵνα ἐν σκότῳ δύναιντο γιγνώσκειν ἀλλήλους, συνεβούλευσε τιαρίδεσμον, ὃ τῆς κεφαλῆς ὄπισθεν ἀποσφίγγει τὴν τιάραν, αὐτοὺς ἐς μέτωπον περιαγαγεῖν, ἵνα σημεῖον ᾖ [17] ἅμα τῆς τιάρας καὶ τῆς μίτρας ἀπτομένους τοῦ μετώπου.

γ' Δαρεῖος πρῶτος φόρους ἔταξε τοῖς ἔθνεσιν· ὅπως δὲ μὴ χαλεπήνειαν, οὐκ αὐτὸς ἔταξεν, ἀλλὰ τοῖς σατράπαις τάξαι

16 *Casaub.* in margine Vulg. διῆλθε. 17 Codd. *Casaub.* ἅμμα et pro ἀπτομένους, ἀπτομένοις. hanc esse veram lectionem, quisque facile videt.

trapæ ex equis suis desilientes, Darium adoraverunt, et regem Persarum constituerunt.

CAP. XI.

DARIUS.

Darius adversus Scythas aciem instruxerat. forte accidit, ut lepus juxta Scythicam phalangem decurreret. Scythæ leporem insequebantur. Darius vero: Operæ pretium, inquit, est a Scythis fugere, quibus adeo contemtui ducimur, ut relictis Persis leporem persequantur: et receptui signo dato, de discessu consilium cepit.

2 Darius Magos nocturno tempore adorturus, cum septem Persis, ut in tenebris se mutuo possent agnoscere, consilium dedit, ut vinculum tiaræ, quod a posteriore capitis parte tiaram connectit, in frontem reducerent, ut pro signo esset tiaræ nodus, frontem attrectantibus.

3 Darius primus tributa gentibus imposuit. Verum ne moleste ferrent, non ipse exegit, sed satrapas constituere

τάξαι προσέταξεν· τῶν δὲ ὁρισάντων μεγάλους φόρους, αὐτὸς προσέγραψε, τοὺς ἡμίσεις χαριζόμενος τοῖς ὑπηκόοις. οἱ δὲ ἄσμενοι τοὺς ἡμίσεις τελεῖν ὑπέστησαν, ὡς ἤδη μεγάλην εὐεργεσίαν παρὰ τοῦ βασιλέως λαβόντες.

δ' Δαρεῖος ἐπὶ Σκύθας ἐλάσας, οὔτε Σκύθας ἑλεῖν οἷός τε ἦν, [18] οὔτε σιτίων εὐπορία περὶ δρασμοῦ σκέψις ἦν· ὅπως οὖν λάθοι τοὺς Σκύθας, τὸ στρατόπεδον ὡς εἶχεν ἐᾷ κατὰ χώραν μένειν. ἦσαν ἐν αὐτῷ τραυματίαι πολλοί, ὄνοι, ἡμίονοι, κύνες· ἀλλὰ καὶ πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτὸς ἐκέλευσεν ἀνακαῦσαι· ταῦτα δὴ ὁρῶντες οἱ Σκύθαι, ἀκούοντες τοῦ ταράχου τῶν ζώων, καὶ τὰς σκηνὰς ἀκεραίους ὁρῶντες, ᾤοντο παρεῖναι τοὺς Πέρσας· οἱ δὲ ἄρα ἦσαν πρὸ πολλοῦ πεφευγότες. Σκύθαι δὲ ὀψὲ τὴν ἀπόδρασιν μαθόντες, ἐπεχείρουν διώκειν, οὓς καταλαβεῖν αὐτοῖς δυνατὸν ἦν οὐκέτι.

ε' Δαρεῖος Χαλκηδόνα ἐπολιόρκει, Χαλκηδόνιοι τειχῶν ὀχυρότητι, καὶ παρασκευῇ τροφῶν θαῤῥοῦντες, ἥκιστα τῆς πολιορκίας ἐφρόντιζον· Δαρεῖος τὴν μὲν στρατιὰν οὐ προσῆγε τοῖς τείχεσιν· ἀλλ' οὐδὲ τὴν χώραν ἔβλαπτεν· προσποιούμενος

18 Scribe, οὔτε σιτίων ἦν εὐπ. vel εὐπορίαν εἶχεν ἀλλὰ περὶ δρ. *Caf.*

ere juſſit. Quibus ingentia tributa deſcribentibus ipſe ſubſcripſit, dimidiam partem remittens ſubjectis. Qui libentibus animis dimidium pependerunt, quaſi magno jam beneficio ab rege affecti.

4 Darius adverſus Scythas expeditione ſuſcepta, cum neque ſuperare Scythas poſſet, neque frumenti ſatis haberet, de fuga deliberationem inſtituebat. Quo igitur facilius Scythas falleret, caſtra quemadmodum erant, ſivit in priſtino loco remanere. Erant in eis multi vulnerati, aſini, muli, canes. Deinde multos ignes per noctem juſſit incendere. Quo viſo Scythæ, audientes ſonitum, quem animalia edebant, et tabernacula integra conſpicientes, Perſas adeſſe putabant. At illi longe ante fugam ceperant. Scythæ ſero tandem fuga cognita, perſequi conabantur, quos aſſequi amplius nequamquam poterant.

5 Darius Chalcedonem oppugnabat. Chalcedonii murorum firmitudine, et ciborum apparatu freti, parum de oppugnatione ſolliciti erant. Darius exercitum quidem mœnibus non admovit, ſed neque regionem populaba-

νος δὲ ἀναμένειν συμμαχίαν μείζονα, τὴν ἡσυχίαν ἦγε· τῶν δὲ Χαλκηδονίων τειχοφυλακτȣ́ντων, ἀπὸ τȣ̃ καλȣμένȣ Ἀφασίȣ λόφȣ, πεντεκαίδεκα ϛάδια τῆς πόλεως ἀπέχοντος, ἤρξαντο μεταλλεύειν ὑπόνομον οἱ Πέρσαι· ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ἀγορὰν ὀρύσσοντες ἐγένοντο, τεκμαιράμενοι ῥίζαις τῶν ἐλαιῶν, αἳ περὶ τὴν ἀγορὰν ἐπεφύκεσαν, νύκτα ἀναμείναντες, τὸν ὑπόνομον ἀναϛομώσαντες, ἀνέβησαν ἐς τὴν ἀγορὰν. καὶ τὴν πόλιν ἄνευ μάχης κατὰ κράτος εἷλον, Χαλκηδονίων τὰ τείχη φυλαττόντων.

ϛ΄ Δαρεῖος ἐπολέμει Σάκκαις τριχῆ διῃρημένοις· μιᾶς ἐκράτησε μοίρας· [19] τῶν δὲ Σακκῶν ἰζόντων τὰς ἐσθῆτας, καὶ τὸν κόσμον, καὶ τὰ ὅπλα περιέθηκε τοῖς Πέρσαις, καὶ προσῆγεν αὐτȣ̀ς τῇ δευτέρᾳ μοίρᾳ τῶν Σακκῶν, νόμῳ φιλίας ἠρέμα βαδίζοντας. οἱ δὲ Σάκκαι τῷ σχήματι τῶν ἐσθήτων καὶ τῶν ὅπλων ἐξαπατώμενοι φιλοφρόνως προσελθόντες ὡς οἰκείȣς ἠσπάζοντο. Πέρσαι δὲ, ἦν γὰρ αὐτοῖς παράγγελμα, πάντας ἐφόνευσαν. καὶ μεταβάντες ἐπὶ τὴν τρίτην μοῖραν Σακκῶν ἀμαχὶ τȣ́των ἐκράτησαν· ȣ̓δὲ γὰρ ἀντέϛησαν, τῶν δύο μοιρῶν προηττημένων.

ζ΄ Δα-

19 *Fl.* Σακκῶν ἰζόντων ἁλόντων τὰς ἐσθῆτας. ἰζόντων ex margine in textum irrepsisse videtur. *Masv.*

labatur: simulansque se majores copias auxiliares expectare, quietem agebat. Chalcedoniis mœnia custodientibus, a colle nomine Aphasio, qui abest ab urbe decem stadiis, subterraneum meatum Persæ fodere cœperunt. cumque ad forum urbis opus produxissent, conjectura sumta de radicibus olivarum, quæ in foro nascebantur, noctem exspectantes, aperto meatu ascenderunt in forum, et urbem sine prælio per vim ceperunt, Chalcedoniis in muris excubias agentibus.

6 Darius cum Saccis tripartito divisis bellum gerebat: cum unam partem debellasset, Saccarum devictorum vestibus et ornatu et armis Persas amicivit, eosque ad alterum Saccarum exercitum duxit, amicorum specie quiete ambulantes. Saccæ vestium et armorum habitu decepti, amice accedentes, quasi suos salutabant. At Persæ (habebant enim hoc præceptum) omnes occiderunt: et ad tertiam partem transeuntes Saccarum, eos absque pugna vicerunt. Neque enim restiterunt, duabus partibus ante superatis.

7 Da-

ζ' Δαρεῖος, Αἰγυπτίων ἐ φερόντων Ὀρυάνδρε τε σατράπε τὴν ὠμότητα, καὶ διὰ τῦτο ἀποςάντων, αὐτὸς διὰ τῆς ἐρήμης Ἀραβίας ὁδεύσας, ἧκεν εἰς Μέμφιν· ἔτυχον δὲ Αἰγύπτιοι τὸν Ἄπιν ἀφανῆ γεγονότα κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας πενθῦντες. Δαρεῖος προέγραψε τῷ ἀγαγόντι τὸν Ἄπιν δώσειν ρ' τάλαντα χρυσίε. οἱ δὲ τὴν εὐσέβειαν αὐτῦ θαυμάσαντες, ἐκέτι μετὰ τῶν ἀποςάντων ἐτράποντο, ἀλλὰ σφᾶς αὐτὲς Δαρείῳ παρέδωκαν.

η' 20 Δαρεῖος ἐπὶ Σάκκας ἐςράτευσεν· οἱ βασιλεῖς τῶν Σακκῶν, Σακεσφάρης, Ὁμάργης, Θάμυρις ἐβελεύοντο ἐν ἐρήμῳ χωρίῳ περὶ τῶν παρόντων. ἱπποφορβὸς ἀνὴρ Συράκης προσῆλθεν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενος διαφθείρειν τὸ Περσῶν ςράτευμα, ἐὰν τοῖς παισὶν αὐτῦ καὶ τοῖς ἐγγόνοις δώσειν οἴκες καὶ χρήματα ὀμόσωσιν· οἱ μὲν ὤμοσαν· ὁ δὲ σπασάμενος τὴν παραξιφίδα ἀφεῖλεν αὐτῦ ῥῖνα, καὶ ὦτα, καὶ τὸ ἄλλο σῶμα δεινῶς ἐλωβήσατο. καὶ αὐτομολήσας πρὸς Δαρεῖον, ταῦτα ἔφη παθεῖν ὑπὸ τῶν ἐν Σάκκαις βασιλέων. Δαρεῖος ἐπίςευσε τῷ μεγέθει τῆς συμφορᾶς· ὁ δὲ Συρά-

20 Hic debuit esse alius titulus. nam strategema, quod hic refertur, non est Darii; sed Syracæ. Darii autem strategemata etiam index septem tantum promiserat. *Cas.*

7 Darius Ægyptiis non ferentibus Oruandri satrapæ crudelitatem, ob eamque caussam deficientibus, ipse per desertum Arabiæ profectus, Memphin pervenit. Per id tempus Ægyptii Apin amissum, communi luctu prosequebantur. Darius promulgavit, se ei qui Apin adduxisset, centum auri talenta daturum. Illi pietatem ejus admirati, non amplius cum defectoribus stabant, sed Dario sese tradebant.

8 Darius adversus Saccas expeditionem suscepit. Reges Saccarum Sacephares, Homarges, Thamyris, in loco deserto de præsentibus rebus consilium capiebant. Equiso quidam nomine Risaces eos accessit, promittens, se Persarum copias ad nihilum redacturum, si jurejurando confirmarent, se liberis et posteris ejus equos ac pecunias daturos. Quibus jurantibus, ille stricto cultro nares et aures suas abscidit, ac reliquum corpus vehementer mutilavit, transfugiensque ad Darium, hanc inquit calamitatem se a Saccarum regibus accepisse. Darius magnitudine calamitatis

Συράκης ἐπικαλούμενος πῦρ ἀθάνατον καὶ ἱερὸν ὕδωρ, τιμωρίαν παρὰ Περσῶν ἔφη λαβεῖν ἐσπούδακα. ὁ δὲ τρόπος· Σάκκαι τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀπαίρειν μέλλουσιν· εἰ δὲ ἡμεῖς διὰ συντομωτέρας ὁδοῦ προλάβωμεν τὴν χώραν, ἐφ' ἣν ἐκεῖνοι στέλλονται, ὥσπερ ἐν πάγῃ πάντας αἱρήσομεν· ἐγὼ δὲ ἱπποφορβὸς ὢν, καὶ τὴν ἐπιστήμην τῆς χώρας ἁπάσης ἔχων, ἡγήσομαι· σιτία δὲ καὶ ποτὰ ζ' ἡμερῶν ἐπαγώμεθα. ὁ μὲν ἡγήσατο τῆς ὁδοῦ· προάγων δὲ τῶν στρατιωτῶν ἡμέρας ζ', καὶ καταστήσας ἐς μέσην τὴν ἄνυδρον, ἐπιλιπόντος τοῦ ὕδατος, καὶ τῶν σιτίων, τοῦ χιλιάρχου Ῥανοσβάτου, τί σοι ἔδοξεν, εἰπόντος, ἐξαπατῆσαι τηλικοῦτον βασιλέα, καὶ τοσοῦτον πλῆθος Περσῶν, καὶ ἀγαγεῖν ἐς χώραν ἄνυδρον, ἐν ᾗ μήτε ὄρνεον ὁρῶμεν, μήτε θηρίον, καὶ οὔτε προϊέναι δυνατὸν, οὔτε ἀναχωρεῖν; ὁ δὲ συγκροτήσας τὼ χεῖρε, καὶ μεγάλα ἀναγελάσας· ἐγὼ, ἔφη, νενίκηκα, βουλόμενος γὰρ σῶσαι Σάκκας τοὺς ἐμοὺς πολίτας, δίψει καὶ λιμῷ Πέρσας ἀπολώλεκα. ὁ μὲν χιλίαρχος τοῦ Συράκου παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν ἀπέκοψε· Δαρεῖος δ' ἀναβὰς

tatis motus fidem adhibuit. Rifaces vero ignem fempiternum obteftans, et facram aquam: Supplicium, inquit, per Perfas volui ab ipfis fumere. Hoc autem pacto id fieri poterit: Saccæ nocte fequenti caftra movere conftituerunt. Quod fi nos per aliam compendiofiorem viam præoccupaverimus eum locum, quo illis iter eft, tanquam in reti omnes capiemus. Ego cum paftor fim equorum, et omnium locorum notitiam habeam, viam facile monftrabo. Sed res poftulabit, ut efculenta, poculentaque feptem dierum nobifcum vehamus. Qui cum viam præmonftrans milites feptem dies duxiffet, eosque in aridam Mediam conjeciffet, deficiente aqua et cibariis, chiliarcha Rhanosbates, quamobrem inquit, decipere regem tantum ac Perfarum tantam multitudinem apud animum ftatuifti, et in locum omni aqua carentem, deducere, in quo neque avem videmus, neque beftiam, et neque progrediendi, neque revertendi poteftas conceditur? At ille, complofis manibus, in cachinnum effufus: Ego, inquit, victoriam adeptus fum. Nam, ut a Saccis civibus meis periculum depellerem, fiti ac fame Perfas enecavi. chiliarcha confeftim Rifaci caput abfcidit. Darius autem

βὰς ἐπὶ λόφον ὑψηλὸν, τὸν κάνδυν, καὶ τὴν τιάραν τῷ σκήπτρῳ περιθεὶς, καὶ τὸ διάδημα τὸ βασιλικὸν περιδήσας, κατέπηξεν ἐπὶ γῆς. 21 καὶ, ἦν γὰρ ἐπὶ πολὺ, ηὔξατο τῷ Ἀπόλλωνι, εἰ χρεὼν σωθῆναι Πέρσας, ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ παρασχεῖν. ὁ θεὸς ἐπήκουσε· καὶ ὄμβρος κατεῤῥάγη πολύς. τοῦτον ὑποδεξάμενοι δέρμασι καὶ ἀγγείοις οἱ Πέρσαι, διεσώθησαν ἐπὶ Βάκτρον ποταμὸν, τῷ θεῷ χάριν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας εἰδότες· ὅσον δὲ ἐπὶ τῇ ἀπάτῃ τοῦ ἱπποφορβοῦ πάντες διεφθάρησαν. τοῦτον ἱπποφορβὸν ὕστερον καὶ Ζώπυρος μιμησάμενος, ἀκρωτηριάσας τὸ πρόσωπον, Βαβυλωνίους ἐξαπατήσας ἐχειρώσατο.

ΚΕΦ. ΙΒ.

ΖΩΠΥΡΟΣ.

Δαρεῖος πολυορκῶν Βαβυλῶνα, χρόνῳ μακρῷ τὴν πόλιν ἑλεῖν οὐχ οἷός τε ἦν. Ζώπυρος Δαρείου σατράπης ἀκρωτηριάσας τὸ πρόσωπον, ἧκεν αὐτόμολος, ὡς ταῦτα δὴ ὑπὸ Δαρείου παθών· Βαβυλώνιοι πιστεύουσι τῇ ὄψει τῆς συμφο-

21 *Fl.* καὶ ἦν γὰρ ἐπὶ πολη . . . ηὔξατο Unde lego absque ulla immutatione, καὶ, ἦν γὰρ ἐπιτολὴ, ηὔξατο. ἐπιτολὴ autem pro ἐντολὴ hic adhibetur *Masv.*

autem ascendens in excelsum quendam collem, sceptrum pallio ac tiara involutum, colligatum ad hæc diademate regio, in terram defixit: sic enim præceperat Deus: precatusque est Apollinem, si quo modo incolumes Persæ servari possent, aquam cœlitus præberet. Audivit preces Deus, imberque copiosus depluit. Hunc excipientes pellibus ac vasis Persæ, ad Bactrum fluvium evaserunt, Deo pro salute gratiam habentes. Quemadmodum autem equisonis dolo pene universus exercitus interiit, sic in posterum Zopyrus imitatus equisonem, mutilata facie deceptos Babylonios subegit.

CAP. XII.

ZOPYRUS.

Darius Babylonem oppugnans, longo tempore civitatem capere non potuit. Zopyrus Darii satrapa, mutilata facie, transfugæ specie ad hostes venit, quasi his damnis a Dario affectus. Babylonii aspectu calamitatis moti,

συμφορᾶς, καὶ τῷ Ζωπύρῳ τὴν πόλιν ἐπιτρέπουσιν· ὁ δὲ νύκτωρ ἀνοίγει τὰς πύλας. καὶ Δαρεῖος κρατήσας Βαβυλῶνος, ἐκεῖνο δὴ τὸ λαμπρὸν ἐφθέγξατο· ἀλλ᾽ οὐδὲ κ᾽ Βαβυλῶνας ἔχειν ἐβουλόμην ἄν, ἐφ᾽ ᾧτε ὁρᾶν τοιαῦτα παθόντα Ζώπυρον.

ΚΕΦ. ΙΓ.

ΑΡΤΑΞΕΡΞΗΣ.

Βασιλεὺς Ἀρταξέρξης Ὀρόντῃ προσέταξε, Τηρίβαζον Κύπρου σατράπην ἄγε μοι δεδεμένον. Ὀρόντες· ἐδεδοίκει γὰρ Τηρίβαζον· λόχῳ τὸν ἄνδρα εἷλε. ὁ δὲ λόχος ἦν, οἶκος ἐν ᾧ βόθρος βαθύς· ἄνω τοῦ βόθρου κλίνην ἔθηκεν οὐκ ἐντεταμένην, ἀλλὰ στρώμασι ποικίλοις κεκοσμημένην. καλεῖ Τηρίβαζον, ὡς διαλεξόμενος ἀπόρρητα. Τηρίβαζος εἰσέρχεται, καὶ καθιζάνει, καὶ διὰ τῆς κλίνης εἰς τὸν βόθρον καταφέρεται, καὶ συλληφθεὶς ἀναπέμπεται βασιλεῖ δεδεμένος.

ΚΕΦ. ΙΔ.

ΟΡΟΝΤΗΣ.

Ὀρόντης ἀποστὰς ἐπολέμει τοῖς βασιλέως στρατηγοῖς, καὶ καταφυγὼν ἐπὶ λόφον τοῦ Τμώλου, χαράκωμα περιεβάλετο·

moti, fidem adhibent, Zopyroque administrationem civitatis permittunt. Qui per noctem portas aperuit, et Darius Babylone potitus est. Sed hanc vocem plane regalem emisit, se viginti Babylonibus æquo animo carere posse, ne damnum hoc Zopyri videret.

CAP. XIII.

ARTAXERXES.

Rex Artaxerxes Oronti mandavit, ut Teribazum, Cypri satrapam, vinctum sibi mitteret. Orontes (metuebat enim Teribazum) per insidias hominem cepit, hoc fere pacto. Domus erat, quæ specum profundam habebat. Super specu lectum collocavit, non extensum, sed variis taperibus ornatum, vocat Teribazum, quasi secretum colloquium cum eo habiturus. Teribazus ingressus consedit, et per lectum in fossam defertur, atque comprehensus ad regem vinctus mittitur.

CAP. XIV.

ORONTES.

Orontes facta defectione cum regis ducibus bellum gerebat, confugiensque in collem Tmoli, eum vallo circum-

βάλετο· τῶν πολεμίων ἀντιστρατοπεδευσάντων, παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις ὀχυροῦν μάλιστα δὴ τὸ χαράκωμα, καὶ τὰς ἐφοδίας, καὶ τὰς φυλακὰς συγκροτοῦντας ὁρᾶσθαι τοῖς πολεμίοις. αὐτὸς δὲ νύκτωρ ἐπιλέκτους ἱππέας λαβὼν ἐξώρμησε, καὶ διὰ τῆς ἐπὶ Σάρδεις ὁδοῦ τὴν ἀγορὰν τὴν κομιζομένην τοῖς πολεμίοις ἥρπασε, καὶ λείαν πολλὴν τῶν Σαρδιανῶν ἀπήλασεν, καὶ πέμψας ἄγγελον τοῖς ἐν τῷ χάρακι ταῦτα ἐμήνυσε, καὶ συνέταξε τῆς ὑστεραίας ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις. οἱ μὲν δὴ θαῤῥοῦντες ἐπεξῆλθον. Ὀρόντης δὲ κατὰ νώτου τῶν πολεμίων γενόμενος, τοὺς μὲν ἀποκτείνας, τοὺς δὲ ζωγρήσας, ἀσφαλῶς ἀπηλλάττετο.

β′ Ὀρόντης ἐν Κύμῃ παρετάξατο Αὐτοφραδάτῃ μυρίους ὁπλίτας ἔχοντι, αὐτὸς ἔχων μυρίους ὁπλίτας Ἕλληνας. πρῶτον μὲν δὴ προσέταξε τοῖς Ἕλλησιν 22 ἐπιστραφῆναι· καὶ ἰδεῖν τὸ πεδίον, ἡλίκον ἐμφανίζων, ὡς οὐκ ἄν τις τὴν τάξιν λύσας τοὺς ἱππέας διαφύγοι· ἐπεὶ δὲ συμβάλλοντες ἔστησαν πεφραγμένοι, τῶν ἱππέων τὴν φάλαγγα διιππεῦσαι μὴ δυνηθέντων, καὶ διὰ τοῦτο ἀποστραφέντων· Ὀρόντης ἐκέλευσε

22 Diſtinguendum cum *Caſaubono*: ἐπιστραφῆναι καὶ ἰδεῖν τὸ πεδίον ἡλίκον, ἐμφανίζων ὡς οὐκ ἄν.

cumdedit. Hoſtibus e regione caſtrametantibus, præcepit militibus, ut ſummo ſtudio caſtra munirent: efficerentque, ut ab hoſtibus et cuſtodias obeuntes, et eos congregantes cernerentur. Ipſe per noctem delectis equitibus aſſumtis, eruptionem fecit, ac per eam viam quæ Sardes ducebat, commeatum devectum ad hoſtes per vim rapuit, magnamque prædam a Sardianis abegit: miſſoque nuntio eos, qui intra munitionem relicti erant, de his certiores fecit: et iis, ut poſtridie hoſtem aggrederentur, imperavit. Qui ſumma cum fiducia impetum fecerunt. Orontes autem a tergo hoſtium accedens, aliis interfectis, aliis captis, ſine periculo diſceſſit.

2 Orontes Cumæ cum decem millibus Græcorum armatorum, adverſus Autophradatem itidem decem millia armatorum habentem aciem inſtruxit. Primum Græcis præcepit, ut reſpicerent, et campi magnitudinem intuerentur: demonſtrans, neminem, ordinibus diſſipatis, equorum impetum poſſe effugere. Qui cum in acie condenſato agmine ſtarent, equitibus phalangem perfringere non valentibus, ob eamque cauſſam averſis, Orontes

ἐκέλευσε τοὺς Ἕλληνας, ἐὰν πάλιν ἐπάγειν ἐγχειρῶσιν οἱ ἱππεῖς, τρία βήματα μόνον εἰς τοὔμπροσθεν ἐμβῆναι· οἱ μὲν δὴ 23 ἀπέβησαν· οἱ δὲ ἱππεῖς νομίσαντες ἐπάγειν αὐτοὺς, ἐκκλίναντες ἔφευγον.

γ' Ὀρόντης πολλοὺς τῶν συμμάχων ἀποβαλὼν, οὓς Αὐτοφραδάτης ἐνέδρᾳ διέφθειρε, καθῆκε λογοποιοὺς, διαγγέλλοντας ὡς ἐγγὺς εἴησαν οἱ μισθοφόροι, ὥστε καὶ τῷ Αὐτοφραδάτῃ τοῦτο ἐπηγγέλλετο· τῶν δὴ βαρβάρων τοὺς ἰσχυροτάτους νυκτὸς ὥπλισεν ὅπλοις Ἑλληνικοῖς, καὶ ἀρχομένης ἕω παρέταξεν αὐτοὺς μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ἐπιστήσας ἑρμηνέας διγλώσσους, ἵνα τὰ παραγγέλματα τοῖς Ἕλλησιν οὗτοι φράζοιεν τοῖς βαρβάροις. Αὐτοφραδάτης ἰδὼν τὰ Ἑλληνικὰ ὅπλα, οἰηθεὶς ἥκειν τοὺς μισθοφόρους περὶ ὧν ἐπέπυστο, συμβαλεῖν οὐ θαῤῥήσας, ἀναλαβὼν τὸ στρατόπεδον ἔφευγε.

ΚΕΦ. ΙΕ.
ΞΕΡΞΗΣ.

Ξέρξης ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύων, πολλὰ ἔθνη συνήγαγεν, λογοποιοὺς διασκεδάσας, ὡς οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἑλλήνων

23 ἐπέβησαν aut προὔβησαν. conject. *Casaub.*

tes Græcos jussit, si rursus impressionem facere conarentur equites, tribus passibus progrederentur. Quibus progredientibus, equites arbitrati ipsos irruptionem facere, declinantes fugam capessiverunt.

3 Orontes magno sociorum numero amisso, quos Autophradates insidiis peremerat, subornavit aliquos qui rumorem spargerent, ac nuntiarent, mercenarios in propinquo esse: sic ut etiam is sermo ad Autophradatem perferretur. Nocte vero valentissimos barbarorum armavit Græcis armis, eosque prima luce cum reliquis Græcis in acie collocavit, adhibitis interpretibus, qui utramque linguam callerent, ut hi ea quæ præcepta Græcis essent, barbaris enuntiarent. Autophradates arma Græca conspicatus, existimans mercenarios venire, de quibus audierat, congredi non ausus, assumtis copiis se fugæ mandavit.

CAP. XV.
XERXES.

Xerxes expeditione contra Græciam suscepta, multas gentes conduxit, dimissis passim qui evulgarent, principes

λήνων ὡμολογήκασι προδοσίαν τῆς Ἑλλάδος· δόξαντες οὖν οὐκ ἐς μάχην, ἀλλὰ ἐς ὠφέλειαν φανερὰν καλεῖσθαι, προθυμότερον ἠθροίζοντο. πολλοὶ δὲ τῶν βαρβάρων, καὶ αὐτεπάγγελτοι συνεμάχησαν.

β´ Ξέρξης κατασκόπων Ἑλλήνων ἁλόντων ἐν τῷ στρατοπέδῳ, κολάζει μὲν τοὺς ἄνδρας οὐδαμῶς· κελεύει δὲ περιαχθέντας ἰδεῖν τὴν δύναμιν ἅπασαν. ἐπεὶ δὲ εἶδον. Ἄπιτε τοίνυν, ἔφη, καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἀπαγγείλατε ὅσα ἐμοῦ δεικνῦντος ἑωράκατε.

γ´ Ξέρξης ἐναυλόχει περὶ Ἄβυδον· σιτηγαὶ νῆες Ἑλληνικαὶ παραπλεῦσαι ἁλίσκονται ὑπὸ τῶν βαρβάρων. τοῖς μὲν δὴ ἔδοξε καταδῦσαι τὰς ὁλκάδας αὐτοῖς ἀνδράσι. Ξέρξης δὲ τοὐναντίον, εἴρετο, ποῖ πλεῖτε; φησάντων, ἐς τὴν Ἑλλάδα· καὶ ἡμεῖς, ἔφη, ἐκεῖσε. ὥστε ὁ σῖτος τοῖς Ἕλλησιν ἀγόμενος ἡμέτερός ἐστιν. ἄπιτε δή. ταῦτα οἱ σωθέντες ἀπαγγείλαντες τοῖς Ἕλλησιν, οὐ μικρὰν ἔκπληξιν αὐτοῖς παρέσχον.

δ´ Ξέρξης ἐν Θερμοπύλαις, πολλῶν βαρβάρων πεσόντων, ἀποκρυπτόμενος τὸ πλῆθος τῶν νεκρῶν, προσέταξε τοῖς

cipes Græcorum, de proditione Græciæ consensisse. Arbitrantes igitur se non ad pugnam, sed ad manifestam utilitatem evocari, promtius congregabantur. Multi etiam barbari sua sponte se socios adjunxerunt.

2 Xerxes exploratoribus Græcis in exercitu deprehensis, nequaquam homines supplicio affecit, verum circumductos universas copias lustrare jussit. Cum inspexissent, Abite igitur, inquit, et Græcis renuntiate, quæ me monstrante conspexistis.

3 Xerxes circa Abydum cum navibus in insidiis latebat: Frumentariæ naves Græcorum præternavigantes capiuntur a barbaris, quibus visum est submergere naves onerarias una cum ipsis hominibus. Xerxes contra quærebat, quo cursum tenerent. Quibus respondentibus, in Græciam: Etiam nos inquit, eo navigabimus. Itaque frumentum quod Græcis advehitur, nostrum est: Abite igitur. Qui evaserant, Græcis hanc rem nuntiantes, non exiguum eis stuporem injecerunt.

4 Xerxes in Thermopylis, cum magnus barbarorum numerus in acie cecidisset, occultans mortuorum multitudi-

τοῖς οἰκείοις αὐτῶν διὰ νυκτὸς τοὺς αὐτοῖς προσήκοντας γῇ κατακρύψαι.

ε' Ξέρξης ἐν Θερμοπύλαις διὰ τὴν στενότητα τῶν ὀρῶν πολλοὺς Περσῶν ἀποβαλὼν, Τραχινίου ἀνδρὸς Ἐφιάλτου δείξαντος ἀτραπὸν περὶ τοῖς ὄρεσι στενὴν, ἔπεμψεν ἄνδρας δισμυρίους. οἱ περιελθόντες, κατὰ νώτου γενόμενοι τῶν Ἑλλήνων, ἀπέκτειναν ἅπαντας, ὧν ἡγεῖτο Λεωνίδας.

ΚΕΦ. ΙϚ.
ΑΡΤΑΞΕΡΞΗΣ.

Ἀρταξέρξης ἐπὶ τὴν Τισαφέρνους σύλληψιν κατέπεμψε Τιθραύστην δύο ἐπιστολὰς κομίζοντα· τὴν μὲν πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ἐπιτρέπων αὐτῷ τὰ πάντα. τὴν δὲ πρὸς Ἀριαῖον ὅπως αὐτὸν συλλάβοι μετὰ Τιθραύστου. Ἀριαῖος ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν ἐν 24 Κολασαῖς τῆς Φρυγίας, καλεῖ Τισαφέρνην ὡς ὁμοῦ βουλεύσασθαι δέοι, τά τε ἄλλα, καὶ περὶ τῶν Ἑλλήνων. ὁ δὲ μηδὲν ὑπιδόμενος, τὸ μὲν στρατόπεδον κατέλιπεν ἐν Σάρδεσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τ' λογάδων Ἀρκάδων καὶ Μιλησίων ἀφικόμενος,

24 *Fl.* Κολοσσαῖς.

tudinem, præcepit eorum familiaribus, ut per noctem eos terra obruerent.

5 Xerxes in Thermopylis, propter angustias montium multis Persis amissis, Trachinio quodam homine Ephialte in montibus angustam viam aliquam monstrante, misit viginti millia hominum. Qui circumeuntes, ad tergum Græcorum evaserunt: omnesque occiderunt, quos Leonidas ducebat.

CAP. XVI.
ARTAXERXES.

Artaxerxes ad comprehendendum Tissaphernem misit Tithraustam, duas epistolas ferentem: unam ad ipsum, de bello contra Græcos, summam omnium rerum ei permittens: alteram ad Ariæum, ut eum cum Tithrausta comprehenderet. Ariæus lectis litteris, in urbe Phrygiæ Colassis, Tissaphernem vocavit ad communicanda consilia, cum de rebus aliis, tum in primis de Græcis. Ille nihil suspicatus mali, copias Sardibus reliquit. Ipse vero cum trecentis delectis Arcadibus et Milesiis pro-

μενος, ἐν Ἀριαίῳ κατέλυεν. ἤδη δὲ περὶ λουτρὸν ἔχων τὸν ἀκινάκην ἀπέθετο. Ἀριαῖος μετὰ τῶν θεραπευτήρων συναρπάσας αὐτὸν, καθείρξας [25] εἰς ἁρμάμαξαν κατεῤῥαμμένην ἄγειν Τιθραύστῃ παρέδωκεν. ὁ δὲ μέχρι μὲν Κελαινῶν ἐγκατεῤῥαμμένον ἤγαγεν. ἐνταῦθα δὲ ἀποτεμὼν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἀνεκόμισε βασιλεῖ. βασιλεὺς δὲ ἔπεμψε τῇ μητρὶ Παρυσάτιδι. ἡ δὲ ἄρα μάλιστα ἐσπουδάκει τίσασθαι Τισαφέρνην ἐπὶ τῇ Κύρου τελευτῇ. ἔμελλον δὲ ἄρα καὶ ὅσαι τῶν Ἑλλήνων τῶν Κυρείων μητέρες, ἢ γυναῖκες, λαμπρὸν ὀλολύζειν, Τισαφέρνου δίκας δόντος τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας ἀπάτης.

β' Ἀρταξέρξης τὸν πόλεμον ἠγωνοθέτει τοῖς Ἕλλησιν, ἀεὶ προστιθέμενος τοῖς ἡττωμένοις. ἀεὶ γὰρ ἐπανισῶν τὸ ἐλαττούμενον, τὴν ἰσχὺν τοῦ νικῶντος κατέλυεν.

ΚΕΦ. ΙΖ.

ΩΧΟΣ.

Ὦχος Ἀρταξέρξου τοῦ πατρὸς αὐτῷ τελευτήσαντος, εἰδὼς ὅτι περιὼν μὲν ὁ πατὴρ φοβερὸς ἦν τοῖς ὑπηκόοις. μετὰ δὲ τὴν τούτου τελευτὴν, αὐτὸς εὐκαταφρόνητος ἔσοιτο, τοῖς

25 *Vulg.* εἰς ἁρμάμαξαν, κατεῤῥαμμένον ἄγ.

profectus, apud Ariæum divertit: jamque balneis operam dans, acinacem deposuerat. Ariæus cum famulis eum comprehendit, conclusumque in carpentum obductum, Tithraustæ agendum dedit. Qui Celænas usque insutum duxit. Ibi abscissum ejus caput regi tulit. Rex matri Parysatidi misit, quæ maxime pœnas ob Cyri mortem ab Tissapherne repetere cupiebat: Græcorumque omnium, qui Cyrum erant secuti, matres aut uxores supplicium Tissaphernis probarunt, eo quod Græcos fraude circumvenerat.

2 Artaxerxes bellum inter Græcos serens, victorum partes semper fovebat. Semper enim eam partem, quæ deficeret, æqualem hostibus reddens, victoris robur ac vires atterebat.

CAP. XVII.

OCHUS.

Ochus, Artaxerxe patre suo vita defuncto, cum sciret patrem superstitem adhuc formidabilem subjectis exstitisse, se vero post ejus obitum pro nihilo habitum iri, cum

τοῖς εὐνούχοις, καὶ κατακοιμισαῖς, καὶ τῷ χιλιάρχῳ συνθέμενος, ἔκρυψε τὸν θάνατον ἐπὶ μῆνας δέκα. ἐν δὲ τούτοις τὴν βασιλικὴν σφραγῖδα διαπέμπων, ἐξ ὀνόματος τοῦ πατρὸς προσέταξεν Ὦχον ἀναγορεῦσαι βασιλέα· ἐπεὶ δὲ πάντες ἀνηγόρευσαν καὶ ὑπήκουσαν, τότε ὡμολόγησε τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς, καὶ τὸ βασίλειον πένθος ἐπήγγειλε κατὰ τοὺς Περσῶν νόμους.

ΚΕΦ. ΙΗ.

ΤΙΣΣΑΦΕΡΝΗΣ.

Τισσαφέρνης πρὸς Κλέαρχον ἐσπείσατο παρακαθισάμενος τὰς παλλακίδας· τὰς δὲ αὐτὰς ἔφη σπονδὰς ἐθέλειν ποιῆσθαι καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἡγεμόνας· ἧκον οἱ λοιποὶ, Πρόξενος Βοιώτιος, Μένων Θετταλὸς, Ἄγις Ἀρκὰς, Σωκράτης Ἀχαιός· εἵποντο τούτοις λοχαγοὶ κ΄, στρατιῶται διακόσιοι. Τισσαφέρνης τοὺς μὲν στρατηγοὺς δήσας ἔπεμψεν ὡς βασιλέα, τοὺς δὲ ἄλλους αὐτὸς ἀπέκτεινε πάντας.

β΄ Τισσαφέρνης ἐμβαλεῖν ἐς Μίλητον, καὶ τοὺς φυγάδας καταγαγεῖν ἐβουλεύετο. ἀπαράσκευος μὲν δὴ ὢν, περιβόητον ἐποίει τὸ ἔργον ὡς τοῦτο δράσων αὐτίκα· ὥστε καὶ Μιλή-

cum eunuchis, cubiculariis, et chiliarcha pactum iniit, ac mortem ad decem menses celavit. Interea temporis regium sigillum circummittens, nomine parentis edixit, ut Ochum regem promulgarent: cumque omnes eum regem salutarent, et obedientiam præstarent, tum denique confessus est patris mortem, regiumque luctum consuetudine Persarum imperavit.

CAP. XVIII.

TISSAPHERNES.

Tissaphernes adhibitis concubinis, cum Clearcho fœdus percussit. Eadem autem fœdera cum cæteris etiam ducibus se facturum affirmavit. Venerunt reliqui, Proxenus Bœotius, Menon Thessalus, Agis Arcas, Socrates Achivus. Sequebantur hos viginti manipulorum præfecti, militesque ducenti. Tissaphernes duces in vincula conjectos misit ad regem: reliquos omnes ipse interfecit.

2 Tissaphernes in Miletum irruptionem facere, et exules reducere cogitabat. Verum imparatus cum esset, rem in omnes homines divulgavit, quasi mox jam id factu-

Μιλήσιοι τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς ἄστυ ἀνεκομίσαντο. παρασκευασάμενος δὲ, τὸ στρατόπεδον διαλύειν προσεποιήσατο, καὶ ȣ̓ μακρὰν ἀπεπέμψατο. Μιλήσιοι τὰς γνώμας μεταβαλλόμενοι, διαλυθὲν τὸ στράτευμα ὁρῶντες, ἐς τȣ̀ς ἀγρȣ̀ς ἀνεχώρησαν. ὁ δὲ ὑπὸ συνθήματι τὸ στράτευμα συλλέξας, διὰ τάχȣς πάντας Μιλησίȣς ἔξω τῆς πόλεως διεσπαρμένȣς ἐχειρώσατο.

ΚΕΦ. ΙΘ.

ΦΑΡΝΑΒΑΖΟΣ.

Φαρνάβαζος κατὰ Λυσάνδρȣ Λακεδαιμονίοις ἔγραψεν· οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ἀσίας αὐτὸν ἀνεκαλέσαντο, σκυτάλην πέμψαντες. Λύσανδρος ἱκετεύει Φαρνάβαζον ἄλλην ἐπιστολὴν ὑπὲρ αὐτȣ̃ γράψαι φιλάνθρωπον· Φαρνάβαζος ὑποσχόμενος, φανερῶς μὲν ἔγραψεν οἵαν ὁ Λύσανδρος ἠξίωσε· κρύφα δὲ εἶχεν ἑτέραν γεγραμμένην. ἐν δὲ τῷ τὴν σφραγῖδα ἐπιβαλεῖν, ὑπαλλάξας τὰ βιβλία, μηδὲν διαφέροντα τῇ ὄψει δίδωσιν αὐτῷ τὴν κρύφα γεγραμμένην. Λύσανδρος ἐπανελθὼν εἰς Λακεδαίμονα τοῖς Ἐφόροις κατὰ τὸ ἔθος ἀπέδωκε τὰ γράμματα· οἱ δὲ ἀναγνόντες ἔδειξαν αὐτῷ·

factur us: ita ut Milesii omnia ex agris in urbem deportarent. Paratus autem, se exercitum dimissurum simulavit, eumque non longe dimisit. Milesii animis mutatis, cum exercitum dimissum viderent, in agros redierunt. Ille certo signo collectis copiis, celeriter omnes Milesios extra civitatem dispersos superavit.

CAP. XIX.

PHARNABAZUS.

Pharnabazus adversus Lysandrum scripsit Lacedæmoniis, qui eum hanc ob caussam missa scytala ab Asia revocarunt. Lysander suppliciter orat Pharnabazum, ut alias litteras pro se mittat leniores. Pharnabazus pollicitus, aperte quidem ejusmodi scripsit, quales Lysander petebat. alias vero scriptas clam habebat. Itaque dum sigillum imprimit, commutatis libellis, qui specie nihil differebant, eam ei tradit quam occulte scripserat. Lysander reversus Lacedæmonem, Ephoris, quemadmodum moris erat, litteras reddit. Qui cum legissent, epi-

τῷ τὴν ἐπιστολὴν, προειπόντες μηδὲν ἀπολογίας δεῖσθαι αὐτὸν καθ᾽ αὐτοῦ γράμματα κομίσαντα.

ΚΕΦ. Κ.

ΓΛΩΣ.

Γλῶς ἦν ἐν Κύπρῳ· τῶν δὲ ἀμφ᾽ αὐτὸν Ἑλλήνων τοῖς ἐν Ἰωνίᾳ κατ᾽ αὐτοῦ γραφόντων, βουλόμενος εὑρεῖν τοὺς αἰτίους, τριήρη καθείλκυσε, καὶ τοῖς ἐρέταις ἔδωκεν ἐφόδιον, καὶ πλεῖν ἐκέλευσεν ἐπὶ Ἰωνίας. τοῦ κυβερνήτου τὴν ἀναγωγὴν ἐπίτηδες ἀναβαλλομένου, πολλοὶ πολλὰς ἐπιστολὰς τοῖς ἐρέταις ἔδωκαν. οἱ μὲν δὴ ἀνήχθησαν, καὶ βραχὺ τῆς πόλεως ἀποτέρω προσωρμίσαντο. ὁ δὲ παρελθὼν πεζῇ πρὸς τὴν τριήρη προσέταξε τοῖς ἐρέταις πάσας προσκομίσαι τὰς ἐπιστολάς. ἐν αἷς τοὺς κατ᾽ αὐτοῦ γράφοντας εὑρὼν, οὐδένα τούτων οὐχὶ παραχρῆμα βασανίσας ἀπέκτεινεν.

ΚΕΦ. ΚΑ.

ΔΑΤΑΜΗΣ.

Δατάμης ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀπαιτούμενος μισθὸν μηνῶν πλειόνων, ἐς ἐκκλησίαν συναγαγὼν αὐτοὺς, ἔφη πολλὰ

epistolam ei monstraverunt, præfati nihil ei opus esse defensione, cum adversus se ipsum litteras attulerit.

CAP. XX.

GLOS.

Glos in Cypro bellum gerebat, cumque Græci, quos apud se habebat, iis qui in Jonia versabantur, litteras contra ipsum mitterent, ut nocentes deprehenderet, triremem deduxit, remigibusque viaticum præbuit, atque in Ioniam eos navigare jussit. Cum gubernator navigationem data opera protraheret, multi multas epistolas remigibus dederunt. Qui solventes, non procul supra urbem appulerunt. Ille pedes in eum locum profectus, ubi triremis stabat, præcepit remigibus, ut omnes sibi epistolas adferrent: in quibus cum invenisset eos qui contra se scripserant, non subito, sed in quæstionibus examinatos interfecit.

CAP. XXI.

DATAMES.

Datames cum a militibus stipendia plurium mensium flagitarentur, convocavit eos in concionem, et se multas

 habe-

λὰ χρήματα ἔχειν ἐν χωρίῳ τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπέχοντι· καὶ δὴ τὴν ταχίστην εἰς τοῦτο ἐπειγώμεθα. ἐπίστευσαν οἱ στρατιῶται, καὶ ἠκολούθησαν. ἀπέχοντας δὲ ἡμέρας ὁδὸν, ἐκέλευσε κατὰ [26] χώρας μένειν ἀναπαυομένους. ἀναλαβὼν δὲ τοὺς περὶ αὐτὸν, καὶ καμήλους καὶ ἡμιόνους, ἐλθὼν ἐς ἱερὸν ἐγχωρίῳ πλούτῳ κεκοσμημένον, ἔλαβεν ἀργύρου τάλαντα τριάκοντα. ταῦτα ἐπὶ τῶν καμήλων καὶ τῶν ἡμιόνων ἤγαγεν εἰς τὸ στρατόπεδον, ὀλίγα μὲν ἀγγεῖα πληρώσας, πολλὰ δὲ κατασκευάσας ὁμοίως τοῖς πεπληρωμένοις. ἐπεὶ δέ τινα τῶν πεπληρωμένων ἔδειξε τοῖς στρατιώταις, οἱ μὲν εὐέλπιδες ἐγίνοντο ὡς χρήματα ἔχοντες. ὁ δὲ ἔφη δεῖν ἐς Ἀμισὸν ἀφικομένους κόψαι νόμισμα· ἦν δὲ ἄρα Ἀμισὸς ἡμερῶν πολλῶν ὁδὸν ἀπέχουσα, καὶ χώρα δυσχείμερος. τὸν δὲ χειμῶνα ὅλον οἱ στρατιῶται ἡσύχασαν οὐκ ἀπαιτοῦντες.

β΄ Δατάμης ἐπιβουλεύων Σινωπεῦσι ναυτικὸν ἔχουσιν, αὐτὸς ναυπηγῶν καὶ τεκτόνων ἀπορούμενος, φιλίαν συνθέμενος πρὸς αὐτοὺς, ἐπηγγείλατο Σηστὸν αὐτοῖς ἐκπολιορκήσας παραδώσειν, ἣν μάλιστα πολεμιωτάτην ἡγοῦντο· ἐπίστευ-

26 χώραν. *Cas.*

habere pecunias affirmavit in loco trium dierum itinere diſtanti: quare ſumma contentione ad eum feſtinemus, inquit. Crediderunt milites atque ſecuti ſunt. Cumque unius diei itinere abeſſent, juſſit eos in iſto loco manere, et quietem capere. Aſſumtis autem ſecum ſuis comitibus et camelis, et mulis, cum perveniſſet ad templum vernaculis opibus ornatum, accepit talenta argenti triginta. Hæc camelis et mulis impoſita devexit ad exercitum, paucisque impletis vaſis, alia multa ad ſimilitudinem impletorum comparavit: cumque aliquot impleta militibus oſtenderet, in bonam ſpem adducebantur, et affatim ſuppetere pecunias exiſtimabant. At ille, Amiſum profectos numisma cudere dicebat oportere. Amiſus autem aberat multorum dierum itinere, regionemque difficilem ad hibernandum habebat. Totam igitur hyemem milites ſalaria flagitare ceſſarunt.

2 Datames inſidias ſtruens Sinopenſibus claſſem habentibus, cum ipſi navium fabricatores et fabri deeſſent, amicitiam cum eis fecit, promittens ſe Seſtum expugnatam eis traditurum, quam omnium infeſtiſſimam exiſtimabant.

στευσαν οἱ Σινωπεῖς, καὶ παρεκάλεσαν, ὧν ἂν ἐς τὸν πόλεμον δέοιτο, παρ' αὐτῶν λαμβάνειν· ὁ δὲ ἄλλυ μὲν ὐδενὸς ἔφη δεῖσθαι, ὡς λαμπρὰν χορηγίαν ἔχων, καὶ χρημάτων, καὶ σωμάτων· τὺς δὲ τὰ μηχανήματα κριὺς καὶ χελώνας κατασκευάζοντας ὐκ ἔχειν, ἃ δὴ μάλιστα ὠφέλιμα τοῖς πολιορκῦσιν· οἱ Σινωπεῖς πάντας τὺς ἐν τῇ πόλει τεχνίτας, καὶ ἀρχιτέκτονας ἔπεμψαν αὐτῷ. ὁ δὲ ταῖς τέχναις αὐτῶν χρησάμενος, ναῦς πολλὰς καὶ μηχανήματα κατασκευάσας, ἀντὶ Σηςῦ τὴν Σινώπην ἐπολιόρκησεν.

γ' Δατάμης, Εὐφράτην διαβὰς, ἐπολέμει μεγάλῳ βασιλεῖ· ὁ δὲ μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἐπήει, ὐ πάνυ τῶν ἐπιτηδείων εὐπόρως ἔχων, σχολαίτερον ὁδεύων· Δατάμης ἄνω τῦ ποταμῦ πολλὴν ὁδὸν παρελάσας, τὰς ἁμάξας σύνδυο ζεύξας ἐπέθηκεν ἄλλυς δύο κατ' αὐτῶν, καὶ συνήλωσε πρὸς ἀλλήλας, καὶ περὶ τὺς κανθὺς κάτω σανίδας προσήλωσεν, ὅπως οἱ τροχοὶ ἐς τὴν ἰλὺν τῦ ποταμῦ μὴ καταδύοιντο. [ἄνδρα]ς δὲ ἐῤῥωμενεςάτυς τὰ γενναιότατα τῶν ὑποζυγίων ἐπισύραντας ἀπὸ κάλυ διανήξασθαι προσέθηκεν. ἔπειτα ἐνῆγε τὰς προσηλωμένας ἁμάξας εἰς τὸν ποταμὸν, τῶν μὲν ὄπισθεν ὠθύντων, τῶν δὲ διανηξαμένων ἔμπροσθεν ἑλκόν-

mabant. Crediderunt Sinopenses, et hortabantur, ut quibuscunque rebus opus ad bellum haberet, ab ipsis acciperet. Ille se nulla re alia dixit indigere, cum haberet summam facultatem pecuniarum, atque hominum: verum qui machinas, arietes, et testudines fabricarent, se nullos habere, quæ res maximum usum præstaret oppugnantibus. Sinopenses omnes ex urbe fabros et architectos ei miserunt. Qui eorum artibus usus, cum magnam copiam navium et tormentorum ædificasset, oppugnationem a Sesto ad Sinopam convertit.

3 Datames Euphratem transgressus, Magno regi bellum facessebat. Ille cum innumerabilibus copiis obviam ei progrediebatur, non admodum commeatu et rebus necessariis abundans tardius iter faciens. Datames supra fluvium magnam viam contendit, et curribus binis conjunctis, binos alios imposuit, eosque clavis inter se compegit, et juxta canthos ab inferiori parte tabulas affixit, ne rotæ in limum fluminis deprimerentur. Viros autem valentissimos, qui optima jumenta fune attraherent, tranare jussit. Postea currus compactos in fluvium im-

ἑλκόντων κάλοις μεγάλοις ἐξηρτημένοις· καὶ ἐπιβαλὼν ἄνω κλήματα, καὶ ξύλα διέβη τὸν ποταμὸν μετὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, καὶ ἐς τὴν αὐτοῦ ἀφίκετο ἡμέρας δέκα πρότερον, ἢ τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀφικέσθαι.

δʹ Δατάμης μαθὼν ὡς ἐπιβουλεύοιτο ὑπὸ στρατιωτῶν ἰδίων, [27] ἐν πεδίῳ μέλλων συμβάλλειν πολεμίοις, ἄλλον διεσκεύασε τῇ αὐτοῦ πανοπλίᾳ· ἐν ἄλλῃ δὲ αὐτὸς ἐκινδύνευεν. οἱ δὲ ἐπιθέμενοι ἐγνώσθησαν, ὑπὸ τοῦ σχήματος ἐξαπατηθέντες.

εʹ Δατάμης πολιορκῶν Σινώπην, γράμματα παρὰ βασιλέως δεξάμενος, οὐκ ἐῶντος πολιορκεῖν, ἀναγνοὺς, προσεκύνησε τὴν ἐπιστολὴν, καὶ ἔθυσεν εὐαγγέλια, ὡς μεγάλα δὴ ἀγαθὰ παρὰ βασιλέως λαβών· καὶ νυκτὸς ἐπιβὰς τῆς νεὼς, ἀπέπλευσεν.

ϛʹ Δατάμης Αὐτοφραδάτην διώκοντα φεύγων ἧκεν ἐγγὺς ποταμοῦ, τὸν δὲ πόρον ἐκκλίνας προσεποιήσατο στρατοπεδεύειν. τὰς μὲν μεγίστας καὶ ὑψηλοτάτας σκηνὰς, κατὰ πρόσωπον [28] σκηνώσας, τὰ δὲ σκευοφόρα λύειν ὄπισθεν

27 Quidam Codd. inter quos etiam *Fl.* ἐν Ἀσπενδίῳ. ἐν Ἀσπενδίῳ πεδίῳ. conj. *Caſ.* 28 Quidam Codd. *Caſaub.* σκηνῆσαι κελεύσας. *Fl.* σκηνῆσαι.

immiſit. Hoc pacto cum poſteriores impellerent, ii vero qui trajecerant, ab anteriore parte traherent magnis funibus ſuspenſos, injectis ſuperius ſarmentis, atque lignis, fluvium cum ſuis copiis transmiſit, et decem dierum itinere prius quam rex ad flumen perveniret, domum rediit.

4 Datames cum intellexiſſet ſibi inſidias a ſuis militibus parari, in campo pugnam cum hoſtibus conſerturus, alium quendam accinxit armatura ſua: atque ipſe aliam indutus, periculum ſubiit. Sic inſidiatores ſpecie falſi, cogniti ſunt.

5 Datames Sinopam oppugnans, cum litteras accepiſſet a rege, ut oppugnatione deſiſteret, lectam epiſtolam adoravit, et ſacrificia gratulatoria fecit, quaſi magnum ab rege commodum accepiſſet, et nocte conſcenſa navi diſceſſit.

6 Datames Autophradatem perſequentem fugiens, cum prope flumen veniſſet, tranſitum metuens, caſtra ſe poſiturum ſimulavit. Maximis autem et altiſſimis tabernaculis ab anteriore parte

ὄπισθεν οὐκ ἐάσας· ἀλλ' οὐδὲ τοῖς στρατιώταις ἀποθέσθαι τὰ ὅπλα ἐπιτρέψας. οἱ πολέμιοι τὰς σκηνὰς ὁρῶντες, καὶ αὐτοὶ κατεσκήνωσαν· καὶ τὰ σκευοφόρα διέλυσαν· καὶ τοὺς ἵππους ἀφῆκαν ἐπὶ νομὴν, καὶ παρασκευῇ τοῦ δείπνου προσεῖχον. Δατάμης ἑτοίμην καὶ διεσκευασμένην ἔχων τὴν δύναμιν, διὰ τοῦ ποταμοῦ διήγαγεν. οἱ πολέμιοι διεσκεδασμένην τὴν δύναμιν αὐτῶν ἕως ἀνεκάλουν, καὶ συνέλεγον, καὶ συνέταττον, καὶ τοὺς ἵππους ἐνεσκεύαζον, καὶ τὰ ὅπλα ἀνελάμβανον, οἱ περὶ Δατάμην φθάσαντες ᾤχοντο.

ζ' Δατάμης πολεμίοις παρετασσέτο. ἐν τῷ κινδύνῳ τῆς μάχης ἵππαρχος ἀπὸ κέρως εὐωνύμου τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν, ηὐτομόλει πρὸς τοὺς ἐναντίους. ὁ δὲ τοῖς πεζοῖς καταπεπληγόσι τὴν προδοσίαν παραθέων, ὅλην τὴν φάλαγγα τηρεῖν παρεκελεύετο· ὡς καὶ τῶν ἱππέων ἐν καιρῷ συνεπιθησομένων, ὃν αὐτὸς εἴη δεδωκώς. ἐπίστευσαν οἱ πεζοὶ, καὶ προλαβεῖν τῶν ἱππέων τὴν νίκην ἔσπευσαν, καὶ αὐτοὶ πάντες εὐρώστως ἐμβαλόντες τοῖς πολεμίοις, ἐνίκησαν· καὶ μετὰ τὴν νίκην ἔμαθον τὴν προδοσίαν τῶν ἱππέων.

ΚΕΦ. ΚΒ.

parte ædificatis, jumenta posterius solvere non permisit, neque militibus arma deponendi potestatem concessit. Hostes tabernacula conspicati, etiam ipsi contra scenas erigere jumentaque dissolvere, et equos pabulatum mittere, ac cœnam omni studio parare. Datames cum instructo et accincto rebus omnibus exercitu, fluvium trajecit. Hostes donec suos milites dispersos revocarent, congregarent, in ordines componerent, equos denique instruerent, et arma caperent, Datames transmisso flumine, cum suis discessit.

7 Datames cum hostibus congrediebatur. In pugnæ discrimine tribunus equitum assumtis a sinistro cornu equitibus ad hostes transitionem fecit. Ille per obstupefactos ac perterritos proditione pedites discurrens, hortabatur, ut totam aciem conservarent: tanquam equitibus etiam simul opportuno tempore impressionem facturis, quod ipse præscripsisset. Crediderunt pedites, et equitibus victoriam præripere conabantur: ipsique conferto agmine in hostes irruentes, victores discesserunt, postque victoriam tandem equitum proditionem cognoverunt.

ΚΕΦ. ΚΒ.
ΚΟΣΙΓΓΑΣ.

Θράκια ἔθνη [29] Κεῤῥήνιοι καὶ . . . . βοαί· παρὰ τούτοις νόμος, τοὺς ἱερεῖς τῆς Ἥρας ἡγεμόνας ἔχειν. ἦν αὐτοῖς ἱερεὺς, καὶ ἡγεμὼν Κοσίγγας. οἱ Θρᾶκες οὐκ ἐπειθάρχουν. ὁ Κοσίγγας κλίμακας πολλὰς καὶ μεγάλας ξυλίνας ἤγειρε, συνθεὶς ἄλλας ἐπ' ἄλλαις. καὶ λόγος ἦν ἐς τὸν οὐρανὸν ἀναβῆναι, [30] καταίρων . . . πρὸς τὴν Ἥραν τῶν Θρακῶν ὡς ἀπειθούντων. οἱ δὲ, οἷα δὴ Θρᾶκες, ἀνόητοι καὶ ἄλογοι δείσαντες τὴν ἐς οὐρανὸν, τοῦ ἡγεμόνος ἀνάβασιν, ἱκέτευσαν καὶ ὤμοσαν ἦ μὴν ὑπακούσεσθαι πᾶσιν αὐτοῦ τοῖς προστάγμασιν.

ΚΕΦ. ΚΓ.
ΜΑΥΣΩΛΟΣ.

Μαύσωλος βασιλεὺς Καρίας χρήματα παρὰ τῶν φίλων ἐβούλετο λαβεῖν, [31] καὶ φανερῶσαι τὸν ὄκνον ὑπεκρίνατο

29 *Fl.* Κεῤῥήνιοι καὶ Συκαιβόαι. 30 Legendum κατηγορήσοντα vel κατεροῦντα. *Casaub.* 31 Ita restituit hunc locum *Cas.* καὶ τοῦτο φανερῶσαι αὐτοῖς ὀκνῶν, ὑπεκρίνατο. Βασιλεὺς ἀφαιρεῖταί με. i. e. *atque hoc consilium suum, quum ipsis aperire non auderet, simulatione usus. Rex, ait, regno me spoliat.*

CAP. XXII.
COSINGAS.

Thracia gentes habet Ceronias et Scæboas. Hi consuetudinem habent, ut Junonis sacerdotibus in bello ducibus utantur. Erat eis sacerdos et dux Cosingas. Thraces ei dicto audientes esse recusarunt. Cosingas scalas plurimas, ingentesque ligneas erigebat, aliasque aliis imposuit. Fama erat, eum in cœlum ad Junonem ascendere velle: ac Thraces accusare, quod obedientiam præstare nollent. Illi, ut Thraces stupidi et inertes, metuentes ducis in cœlum ascensum, suppliciter obsecrabant, et jure jurando se obstringebant, imperata ejus omnia se promte facturos.

CAP. XXIII.
MAUSOLUS.

Mausolus Cariæ rex pecunias ab amicis colligere volebat, et prodere metum simulabat, regem imperio spo-

νατο .... βασιλεὺς ἀφαιρεῖται μὲν τὴν ἀρχήν· 32 καὶ καλέσας, τοὺς ἵππους, ἀντίον αὐτῶν προκομίζει τὰ κειμήλια, χρυσὸν, ἄργυρον, ἐσθῆτα, καὶ ὅσα δὴ τοιαῦτα, ὡς ταῦτα πάντα βασιλεῖ πέμψων, ἐφ' ᾧ τε μὴ ἀφαιρεθῆναι τὴν πατρῴαν ἀρχήν. οἱ φίλοι πιστεύουσι Μαυσώλῳ ταῦτα λέγοντι, καὶ αὐτῆς ἡμέρας πλῆθος ἀμήχανον αὐτῷ χρημάτων ἔπεμψαν.

β' Μαύσωλος βουλόμενος λαβεῖν Λάτμον πόλιν ὀχυρὰν, προσεποιεῖτο φιλικῶς ἔχειν πρὸς τοὺς Λατμίους. ἀπέδωκε μὲν αὐτοῖς τὰ ὅμηρα, ὅσα πολεμῶν Ἰδριεὺς ἔλαβε· φυλακὰς δὲ περὶ τὸ σῶμα Λατμίους εἶχεν, ὡς μόνους πιστούς. 33 ὑπηρετεῖτο δι' αὐτῶν προθύμως ὅσα ἐβούλετο· καὶ δὴ χειρωσάμενος αὐτοὺς ἐς ἀκρότατον εὐνοίας, ᾔτησε παρ' αὐτῶν ἄνδρας τριακοσίους φύλακας ἐς Πύγελα παριὼν, ὡς δεδιὼς Προφυτὸν Ἐφέσιον. οἱ δὲ παραχρῆμα ἐπιλέξαντες τοὺς τριακοσίους ἔπεμψαν· Μαύσωλος λαβὼν τούτους, καὶ τὴν ἄλλην δύναμιν ἔχων, παρὰ τὴν Λάτμον ἐπορεύετο βαδίζων ἐς τὰ Πύγελα· οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως πάντες ἐξελθόντες,

32 *Idem* ſuſpicatur legendum, καὶ καλέσας τοὺς εὐπόρους.
33 *Interp.* ὑπηρετεῖτο δ' αὐτοῖς πρ. ὅσα ἐβούλοντο. *Fl.* ὑπηρέτει δι' αὐτοῖς. male pro δέ.

ſpoliatum iri: iiſque convocatis, equos in eorum conſpectu producit, theſauros, aurum, argentum, veſtem, aliaque ejus generis regi ſe miſſurum dictitans, ne patrio principatu ſpoliaretur. His Mauſoli verbis amici fidem adhibent, eodemque die infinitam pecuniarum multitudinem ei miſerunt.

2 Mauſolus, ut Latmum urbem munitam caperet, amicitiam præ ſe ferebat erga Latmios. Obſides eis reddidit quotquot bello ceperat Hidrieus. Stipatores autem corporis habuit Latmios, quaſi ſolos fideles. Inſerviebat eis prompto animo, quacunque in re vellent: cumque eos ſumma benevolentia obſtrinxiſſet, petiit ab iis viros trecentos ſtipandi corporis cauſſa, ad Pygela iter habens, quaſi metuens Prophytum Epheſium. Illi confeſtim delectos miſerunt. Mauſolus his acceptis, alias etiam copias habens, Latmum tranſibat, proficiſcens ad Pygela. Cives omnes egrediebantur,

θόντες, ἐπὶ τὴν θέαν τῆς παριούσης 34 δυνάμεως ἐνέδραμον. Μαυσώλου δὲ . . . . πολυάνθρωπος προπαρεσκευασμένη νύκτωρ, προκατελάβετο τὴν πόλιν κενὴν, ἀνεῳγμένων τῶν πυλῶν· καὶ ὁ Μαύσωλος ἐπιστρέψας εἰσῆλθε μετὰ τῆς δυνάμεως ἁπάσης, καὶ Λάτμου κύριος κατέστη.

ΚΕΦ. ΚΔ.

ΒΟΡΓΗΣ.

Βόργης Ἠϊόνος τῆς ἐπὶ Στρυμῶνος ἦρχε, δόντος αὐτῷ τὴν ἀρχὴν μεγάλου βασιλέως. Ἕλληνες ἐπολιόρκουν τὴν Ἠϊόνα· ὁ δὲ Βόργης ἐπὶ μακρὸν ἀντέσχε τῇ πολιορκίᾳ. ὡς δὲ ἀπηγόρευεν, οὐχ ὑπομένων τὸ πιστευθὲν ἐκ βασιλέως χωρίον πολεμίοις προέσθαι, τῇ πόλει πῦρ ἐνῆκεν· ὥς τε αὐτός τε, καὶ γυνὴ, καὶ τέκνα, καὶ πόλις ὁμοῦ συγκατεφλέγησαν.

ΚΕΦ. ΚΕ.

ΔΡΟΜΙΧΑΙΤΗΣ.

Δρομιχαίτης Θρᾳκῶν βασιλεὺς, Λυσίμαχος Μακεδόνων· ἐστράτευσεν ὁ Μακεδὼν ἐπὶ τὴν Θρᾴκην· ὁ Θρᾷξ τὸν Μακε-

34 *Fl.* δυνάμεως. ἐνέδρα δὲ Μαυσωλὸς πολ. Hinc legendum, δυνάμεως. ἐνέδρα δὲ Μαυσώλου πολ. *Masv.*

ad ſpectandas transeuntes copias. Interim magna militum multitudo per noctem in inſidiis collocata, præoccupavit urbem vacuam hominibus, portisque apertis. Mauſolus converſus, introivit cum univerſo exercitu, et Latmi dominus evaſit.

CAP. XXIV.

BORGES.

Borges Eione in urbe ad Strymonem ſita imperium tenebat, accepto principatu ab rege magno. Græci Eionem oppugnabant. Borges ad multum tempus oppugnationem ſuſtinuit. Cum autem deſperaſſet, ſe creditum a rege oppidum tueri poſſe, neque hoſtibus tradere vellet, ignem urbi ſubjecit, ut ipſe cum uxore ac liberis, totaque urbe ſimul combureretur.

CAP. XXV.

DROMICHÆTES.

Dromichætes rex erat Thracum, Lyſimachus Macedonum. Macedo Thraciæ bellum inferebat. Thrax Macedo-

Μακεδόνα ἐξηπάτησε· στρατηγὸς αὐτοῦ 35 Αἴθης, αὐτόμολος δὴ πρὸς Λυσίμαχον ἥκειν ἐσκήψατο, καὶ πιστὸς εἶναι δόξας, ἐς δυσχωρίας ἐμβάλλει τοὺς Μακεδόνας. ἔνθα λιμῷ καὶ δίψει κακοπαθοῦντας, Δρομιχαίτης προσπεσὼν, αὐτόντε Λυσίμαχον, καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ πάντας ἀνεῖλεν. ἦσαν οἱ πεσόντες Λυσιμάχιοι ἀνδρῶν μυριάδες δέκα.

ΚΕΦ. Κϛ.

ΑΡΙΟΒΑΡΖΑΝΗΣ.

Ἀριοβαρζάνης Ἀδραμύτειον κατέχων, ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ Αὐτοφραδάτου, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν βουλόμενος δὲ τὰ ἐπιτήδεια, καὶ στρατιώτας εἰσαγαγεῖν, ὑπὸ τῶν πολιορκούντων εἰργόμενος, ἐντέλλεται τῷ φρουροῦντι 36 Πτελεοῦντι τὴν προκειμένην νῆσον ὑποκρίνασθαι προδιδόναι τῷ Αὐτοφραδάτῃ, ὁ μὲν πιστεύει τῷ φρουράρχῳ, καὶ πέμπει τὸ ναυτικὸν 37 ὡς ἂν παραλάβῃ τὸ χωρίον. ὁ δὲ Ἀριοβαρζάνης, ἕως αἱ νῆες πρὸς τὴν νῆσον ἔπλεον, ἔφθασεν εἰσκομίσας πλῆθος ἐπιτηδείων καὶ συμμάχων.

ΚΕΦ. ΚΖ.

35 Scribendum Σεύθης, sed historia male refertur. *Masv.*
36 Πτελεοῦντα. conj. *Casaub.* Nam Πτελεοῦς loci potius quam viri nomen. 37 *Fl.* ἕως ἄν.

cedonem dolo circumvenit. Dux ejus Æthis transfugæ specie ad Lysimachum transibat. Qui cum fidelis esse crederetur, Macedones in locorum difficultates conjecit. Ibi conflictantes fame, sitique, Dromichætes adortus, cum ipsum Lysimachum, tum omnes qui eum sequebantur, interfecit. Erat Lysimachiorum, qui ceciderant, numerus, ad centum millia.

CAP. XXVI.

ARIOBARZANES.

Ariobarzanes Andramytium tenens, ab Autophradate terra marique oppugnabatur. Cum autem res necessarias ac milites in urbem cuperet inducere, et ab oppugnantibus impediretur, mandatum dat Pteleunti, qui objectam insulam tum præsidio tenebat, ut simularet se eam Autophradati proditurum. Qui cum præsidii præfecto crederet, et classem ad capiendam insulam mitteret: Ariobarzanes interea dum naves ad insulam contendunt, eas prævertens, magnam commeatuum ac militum copiam in urbem importavit,

CAP. XXVII.

ΚΕΦ. ΚΖ.

ΑΥΤΟΦΡΑΔΑΤΗΣ.

Αὐτοφραδάτης ἐμβαλεῖν Πισίδαις βουλόμενος, τὴν εἰσβολὴν στενοπόρον καὶ φυλαττομένην ὁρῶν, προσήγαγε μὲν τὸ στρατόπεδον· πάλιν δὲ ἀπήγαγεν ὀπίσω, μέχρι σταδίων ϛʹ· νὺξ ἐπῆλθεν· οἱ μὲν φυλάττοντες τῶν Πισιδῶν ἀπηλλάγησαν, οἰόμενοι τοὺς πολεμίους ἀπεληλυθέναι. ὁ δὲ τῶν ψιλῶν καὶ τῶν ὁπλιτῶν τοὺς ἐλαφροτάτους λαβών, πολλῇ σπουδῇ δραμών, διῆλθε τὰ στενά, καὶ τὴν Πισιδῶν χώραν ἐπόρθησεν.

βʹ Αὐτοφραδάτης Ἐφεσίων ἀντιστρατοπεδευόντων, ὁρῶν τοὺς πλείονας ἀδολεσχοῦντας, καὶ περιπατοῦντας, προυκαλέσατο τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν προελθεῖν καὶ διαλέξασθαι περὶ τῶν κοινῇ συμφερόντων. οἱ μὲν προῆλθον, καὶ διελέγοντο· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν ἱππέων καὶ τῶν ὁπλιτῶν πρὸ πολλοῦ παράγγελμα εἶχον, τῶν ἀρχόντων διαλεγομένων ἐμβαλεῖν εἰς τοὺς Ἐφεσίους ἀτάκτως καὶ ἀμελῶς ἔχοντας· καὶ δὴ πολλοὶ τῶν Ἐφεσίων μὲν ἀνῃρέθησαν, οἱ δὲ ζωγρηθέντες ἑάλωσαν.

γʹ Αὐτο-

CAP. XXVII.

AUTOPHRADATES.

Autophradates volens in Piſidas impreſſionem facere, aditum anguſtum et præſidiis munitum cernens, adduxit exercitum. Rurſusque eum retro ad ſex ſtadia reduxit. Impetente nocte Piſidæ, qui cuſtodiam adminiſtrabant, diſceſſerunt, exiſtimantes hoſtium exercitum abiiſſe. Ille levis armaturæ militibus et armatis expeditiſſimis aſſumtis, citato curſu anguſtias penetravit, et Piſidarum regionem vaſtavit.

2 Autophradates Epheſiis e regione caſtra figentibus, videns multitudinem nugantem obambulare, principes eorum ad colloquium de communibus rebus habendum, evocavit. Qui progreſſi colloquebantur, Duces equitum et armatorum multo ante præceptum acceperant, ut colloquentibus principibus impetum facerent in Epheſios, ſine ordine diſperſos, et curis vacuos. Itaque magnus Epheſiorum numerus partim occiſi, partim vivi capti ſunt.

3 Auto-

γʹ Αὐτοφραδάτης μισθοφόρους ἐξαγαγεῖν βουλόμενος ἐπὶ μάχην, λογοποιοὺς καθῆκεν ὡς ἕνεκα ἀριθμοῦ ποιοῖτο τὴν ἔξοδον· ἵνα τῶν μὴ παραγενομένων μηδὲ καθοπλισαμένων τὸν μισθὸν ἀποστερήσειεν. οἱ στρατιῶται σπουδῇ πάντες ἐξωπλίσαντο, καὶ προῆλθον· ἦν δὲ ἄρα οὐκ ἐπίδειξις ἀριθμοῦ τὸ δρώμενον· ἀλλὰ παρασκευὴ πολέμου τῷ πλήθει τοὺς ἐναντίους ἐκπλήττουσα.

ΚΕΦ. ΚΗ.
ΑΡΣΑΒΗΣ.

38 Ἀρσάβης ἐπολιόρκει Βαρκαίους· τῶν δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβευσαμένων περὶ διαλύσεως, ὡμολόγησε, καὶ δεξιὰν αὐτοῖς ἔπεμψε νόμῳ Περσικῷ, καὶ τὴν πολιορκίαν διαλύσας παρεκάλει Βαρκαίους βασιλεῖ κοινωνῆσαι τῆς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατείας, καὶ πέμπειν αὐτῷ τὴν τῶν ἁρμάτων βοήθειαν. οἱ δὲ τοὺς ἄρχοντας ἔπεμψαν βουλευσομένους μετ᾽ αὐτοῦ περὶ τῆς συμμαχίας. Ἀρσάβης λαμπρὰν ὑποδοχὴν παρασκευασάμενος εἱστία τοὺς ἄρχοντας, καὶ παρέθηκεν ἀγορὰν πᾶσι Βαρκαίοις ἐπιτηδείων ἀφθόνων. τῶν δὲ ἐπὶ τὴν ἀγορὰν προελθόν-

38 Scribendum videtur Ἀρσάμης, quomodo in ſuis reperit Interpres. *Maſv.*

3 Autophradates mercenarios ad pugnam volens educere, ſubmiſit qui rumorem ſererent, eum habendi numeri cauſſa expeditionem facere, ut eorum, qui præſentes aut armati non eſſent, ſtipendium retineret. Milites ſumma alacritate omnes aptatis armis progrediebantur. Tum ipſa res declaravit, non eſſe recenſum, quem intenderet, ſed apparatum belli multitudine hoſtes terrentem.

CAP. XXVIII.
ARSAMES.

Arſames Barcæos oppugnabat. Quibus legatos ad eum mittentibus de pace, conceſſit, dextramque eis miſit Perſica conſuetudine, et oppugnationem ſolvens, hortabatur Barcæos, ut cum rege ſe conjungerent, in expeditione adverſus Græciam ſuſcipienda: eique curruum auxilia mitterent. Qui principes ſuos miſerunt, qui cum eo de ſocietate conſilium caperent. Arſames opiparo convivio parato, principes invitavit, omnibusque Barcæis forum abundans rebus omnibus aperuit. Quibus ad emendum

ἐλθόντων, σημεῖον ἦρε τοῖς Πέρσαις· οἱ δὲ μετὰ ἐγχειριδίων καταλαβόμενοι τὰς πύλας, καὶ εἰσπεσόντες διήρπασαν τὴν πόλιν, τοὺς ἐγχειροῦντας κωλύειν φονεύοντες.

β΄ Ἀρσάβης ἀποστὰς βασιλέως, Φρυγίας τῆς μεγάλης κρατῶν, συμβαλεῖν μάχην ἔμελλε τοῖς ἐκ βασιλέως ἐς αὐτὸν ἥκουσιν. ἵππαρχος ἱππέων συνέθετο τοῖς πολεμίοις, ἐπειδὰν προσάγοι αὐτομολήσειν πρὸς αὐτούς· τὴν προδοσίαν ἔμαθεν Ἀρσάβης· καὶ νύκτωρ ἐπὶ τὴν σκηνὴν ἀφικόμενος, ἐβασάνισε τὸν ἵππαρχον. ἐπειδὴ ὡμολόγησε, τὰ ὅπλα τῶν ἱππέων, καὶ τὰς ἐσθῆτας περιέθηκεν ἄλλοις, μάλιστα δὴ πιστοῖς, καὶ τῇ τοῦ ἱππάρχου σκευῇ ἄλλον ὥπλισεν ἵππαρχον, καὶ προσέταξεν αὐτοῖς, ὅταν ἴδωσι τὸ σημεῖον ἀρθὲν ἀπὸ τῶν ἐναντίων, αὐτομολεῖν· παριππεύσαντας δὲ καὶ παραλλάξαντας αὐτῶν τὴν φάλαγγα, ἐπιστρέψαντας, κατὰ νώτου τὴν ἐμβολὴν ποιήσασθαι. τούτων οὕτως συγκειμένων 39 κατὰ νώτου μὲν ἐνέβαλλον· ἐξ ἐναντίον δὲ τὴν δύναμιν Ἀρσάβης προσήγαγεν. οἱ πολέμιοι δὲ λύσαντες τὴν τάξιν ἔφευγον· καὶ οἱ πλείονες αὐτῶν ἐν τῇ φυγῇ διεφθείροντο.

ΚΕΦ. ΚΘ.

39 *Fl.* κατὰ νώτου μὲν ἐνέβαλλον οἵτω. Forsitan οὗτοι. *Masv.*

mendum progressis, signum dedit Persis. Qui pugionibus armati, portas occuparunt, et irruentes urbem diripuerunt, interfectis omnibus, qui resistere conarentur.

2 Arsames defectione ab Rege facta, potitus majore Phrygia, cum iis, qui contra eum ab rege missi fuerant, prælium conserere instituit. Præfectus equitum cum hostibus paciscebatur, se, cum in aciem ventum esset, ad eos transiturum. Arsames proditione cognita, per noctem ad præfecti equitum tabernaculum adiens, eum in quæstionibus examinavit. Qui cum facinus confiteretur, equitum arma, vestesque aliis induendas dedit, quibus summam fidem habebat: et equitum præfecti armatura quendam alium hipparchum instruxit, eisque præcepit, ut cum signum ab hostibus sublatum cernerent, ad eos transirent, et obequitantes, prætereuntesque eorum agmen, a tergo conversi, impetum in eos facerent. His ita constitutis, a tergo impressionem faciebant. Arsames autem a facie exercitum adduxit. Hostes ordinibus dissolutis terga verterunt, et complures ex eis inter fugiendum perierunt.

CAP. XXIX.

ΚΕΦ. ΚΘ.

ΜΙΘΡΙΔΑΤΗΣ.

Μιθριδάτῃ ὁ βασιλεὺς προσέταξεν, ἀποστάντα Δατάμην κτεῖναι, [40] ἢ ἄγε. Μιθριδάτης ὑποκρίνεται καὶ αὐτὸς ἀποστῆναι βασιλέως. ὁ μὲν οὖν Δατάμης ἐπίστευσεν, εἰ μὴ πρόσθεν πολλὰ λυμανεῖται τῇ βασιλέως ἀρχῇ. καὶ δὴ πολλὰ ἐλυμήνατο. Φρούρια βασιλέως κατέσκαψε, κώμας κατέπρησε, φόρους ἤρπασε, λείαν ἤλασεν· ἔδειξεν ἄρα πολέμιος εἶναι βασιλεῖ. ἄμφω δὴ τότε συνηλθέτην γυμνὼ διαλεξομένω περὶ ὧν χρή. Μιθριδάτης ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ προκατεσκευάσατο νύκτωρ ἐγχειρίδια πολλὰ, κεκρυμμένον ἄλλο ἀλλαχοῦ· καὶ τούτοις ἐπέκειτο σημεῖον· διαλεγόμενος δὴ προσῆγεν αὐτὸν ἠρέμα βαδίζων. ἐπεὶ δὲ ἅλις ἦν τοῦ λόγου, Δατάμης ἀσπασάμενος ἀπῄει· Μιθριδάτης ἓν τῶν ἐγχειριδίων ἀνελόμενος διὰ τάχους, καὶ ὑπὸ τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ κρύψας, ἀνεκαλέσατο Δατάμην, ὡς ἐπιλαθόμενος δή τινων ἃ ἐχρῆν εἰπεῖν· προσελθόντα δὲ ἐκεῖνο τὸ ὄρος ἐκέλευ-

40 Quidam Codd. ἢ ἄγεσθαι. *Cas.*

CAP. XXIX.

MITHRIDATES.

Mithridati rex præcepit, ut Datamem, qui defectionem fecerat, occideret, aut vivum adduceret. Mithridates etiam ipse simulabat, se defecturum a rege. Datames ejus verbis credere noluit, nisi prius magnum damnum regis ditioni intulisset. Qui magnam intulit vastitatem, castella regis solo æquavit, vicos incendit: tributa per vim rapuit, prædam abegit. Cum multis rebus ostendisset, se regi infestum esse, ambo simul inermes convenerunt ad colloquendum, quid fieri oporteret. Mithridates in eo loco multos pugiones noctu comparaverat, aliumque alibi abdiderat, et his signum imposuerat. Colloquendo igitur eum longius abduxit, pedetentim ambulans. Cum satis esset disfertum, Datames dicta salute abitum parabat. Mithridates unum ex pugionibus celeriter arripiens, eoque sub manu sinistra occultato, revocavit Datamem, quasi oblitus aliquid, quod dicere necesse esset. Advenientem autem jussit montem illum munire: sic

ἐκέλευσεν ὀχυρῶσαι μάλιστα. οὕτως ἀφορῶντα Δατάμην ἐς τὸ ὄρος τῷ ἐγχειριδίῳ Μιθριδάτης πλήξας ἀπέκτεινεν.

β′ Μιθριδάτης ἐν Παφλαγονίᾳ καταφυγὼν ἐς πόλιν, 41 ὅπως ἂν προλάβοι ὡς πλείστην ὁδὸν τοὺς διώκοντας πολεμίους, ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις ἔπιπλα καὶ σκεύη προὔθηκεν ἔξω· καὶ νύκτωρ αὐτὸς ἀπέδρα. οἱ διώκοντες ἐμβαλόντες τῇ πόλει, καὶ τὰ σκεύη προκείμενα ἰδόντες, πρὸς ἁρπαγὴν ὥρμησαν· τῶν δὲ ἡγεμόνων διώκειν κελευόντων οὐχ ὑπήκουσαν· ὠφέλειαν φανερὰν οὐ καλὸν ἡγούμενοι προέσθαι. Μιθριδάτης δὲ πολλοῦ τῆς ὁδοῦ προλαβὼν ἀπιὼν ᾤχετο.

ΚΕΦ. Λ.
ΜΕΜΨΙΣ.

Μέμψις Ἀριββαίου στρατεύσαντος, ὅπως τειχήρης μὴ γένοιτο πάντα ἔξω τείχους προήγαγεν, καὶ πρὸ τῆς πόλεως ἔταξε γυναῖκας, τέκνα, χρήματα· τὰς δὲ πύλας τοῦ τείχους ἀπῳκοδόμησεν. Ἀριββαῖος τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπονοίας

41 *Casaub.* mavult ὅπως ἂν πρ. ὡς πλ. ὁδὸν, φθάσας τοὺς διώκ. π.

sic Datamem studiose montem intuentem Mithridates pugione percussum interfecit.

2 Mithridates in Paphlagonia confugiens in quandam civitatem, ut longo itinere persequentes hostes anteverteret, quotquot in ædibus reperiebat utensilia, vasaque in publico foris collocavit, et sub noctem ipse fugam capessit. Persequentes cum in urbem irruissent, vasa in medio proposita conspicati, ad rapinam convertebantur. Ducibus autem persequi jubentibus morem gerere noluerunt, non commodum esse rati, manifestam utilitatem ex manibus dimittere. Mithridates interea temporis magna via confecta evasit.

CAP. XXX.
MEMPSIS.

Mempsis Aribæo bellum inferente, ne intra mœnia concluderetur, omnia protulit extra murum, et pro civitate collocavit uxores, liberos, pecunias: portas autem civitatis destruxit. Aribæus apparatum eorum despera-

νοίας αὐτῶν φοβηθεὶς, καὶ ὅτι μέχρι θανάτου μαχοῦνται, τὴν στρατιὰν ἀπήγαγεν.

ΚΕΦ. ΛΑ.

ΚΕΡΣΟΒΛΕΠΤΗΣ.

Κερσοβλέπτης ἀποστάντων αὐτοῦ συγγενῶν πολλὰ χρήματα ὑπεκτεθειμένων, διαλυσάμενος πρὸς αὐτοὺς, κατέστησε πόλεων ἄρχοντας, διαστήσας ἀπ' ἀλλήλων. ἐπεὶ δὲ χρόνου διαγενομένου τὰ ὑποκείμενα χρήματα μετεπέμψατο, συλλαβὼν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἐξήλασε, καὶ τῶν χρημάτων αὐτὸς ἐκράτησεν.

ΚΕΦ. ΛΒ.

ΣΕΥΘΗΣ.

Σεύθης ἵππαρχος Κερσοβλέπτου ἐν σπάνει χρημάτων προσέταξε τῶν γεωργῶν ἑκάστῳ πέντε μεδίμνων χωρίον αὐτῷ κατασπεῖραι· οἱ μὲν κατέσπειραν, πολὺ πλῆθος γεωργῶν· σίτου δὲ παμπόλλου γενομένου, καταγαγὼν αὐτὸν ἐπὶ θάλατταν ἐπίπρασκεν, ὑφέμενός τι τῆς τιμῆς, ὥστε ταχέως τῷ Κερσοβλέπτῃ πολλὰ χρήματα συνελέξατο.

ΚΕΦ. ΛΓ.

ſperationi ſimilem veritus, metuensque ne ad mortem uſque prælium facerent, exercitum abduxit.

CAP. XXXI.

CERSOBLEPTES.

Cerſobleptes, cum ejus cognati deſciſcentes, magnam pecuniarum vim clam extuliſſent, facta pace, civitatum eis præfecturas attribuit, eosque ab ſe invicem disjunxit. Cum aliquantum temporis interceſſiſſet, pecuniasque exigeret, comprehenſos eos ex urbibus ejecit, et pecunias ipſe poſſedit.

CAP. XXXII.

SEUTHES.

Seuthes præfectus equitum Cerſobleptæ, in ſumma pecuniarum inopia conſtitutus, mandavit, ut quilibet agricola quinque modiorum agrum ſibi ſereret. Qui quidem ſeverunt, magna autem erat colonorum multitudo. Cum igitur ingens frumenti copia proveniſſet, devectum illud in mare vendidit, remittens aliquantum de pretio. Ea ratione multas ſubito pecunias Cerſobleptæ confecit.

CAP. XXXIII.

ΚΕΦ. ΛΓ.

ΑΡΤΑΒΑΖΟΣ.

Ἀρταβάζῳ πολιορκοῦντί τινα πόλιν, Τιμόξενος Σικυώνιος προεδίδου τὴν πόλιν. ἀμφότεροι συνέθεντο, τῷ βέλει προσάψαντας βραχὺ βιβλίδιον, τοξεύειν εἴς τινα τόπον συγκείμενον, κᾀκεῖθεν τὰς ἐπιστολὰς ἀναλαμβάνειν.

β. Ἀρτάβαζος ὑποπτεύσας Παμμένη κοινολογεῖσθαι τοῖς πολεμίοις, 42 ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς δῶρα δώσων, καὶ σῖτον τοῖς στρατιώταις μετρήσων. ἐλθόντα συλλαβὼν, τὸ στρατόπεδον τοῖς ἀδελφοῖς Ὀξύθρᾳ καὶ Διβίκτῳ παρέδωκεν.

γ΄ Ἀρτάβαζος Φαρνάκου φεύγων ἐκ Πλαταιέων, προῆλθεν ἐς Θετταλίαν. τῶν δὲ Θετταλῶν ἐρομένων περὶ τῆς μάχης, δείσας ὁμολογῆσαι τὴν ἧτταν· αὐτὸς μὲν ἔφη σπεύδειν ἐς Θρᾴκην πράξων βασιλέως ἀπόρρητα· Μαρδόνιος δὲ νενικηκὼς ἕπεται, καὶ τὰ ἔργα τῆς νίκης αὐτὸς ἀπαγγέλλει. Ἀρτάβαζος μὲν ἀπάτῃ νίκης Θετταλίαν διεξῆλθεν· Θετταλοὶ δὲ αὐτίκα τὴν Περσῶν ἧτταν ἐμάνθανον.

ΚΕΦ. ΛΔ.

42 Ἐκέλευσεν. *Fl*

CAP. XXXIII.

ARTABAZUS.

Artabazo oppugnanti civitatem quandam, Timoxenus Sicyonius urbem prodidit. Convenit inter utrosque, exiguum libellum in telo suspensum, in locum constitutum ejaculari, atque inde epistolas recipere.

2 Artabazus cum suspicaretur Pammenem cum hostibus consilia inire, vocavit eum quasi munera largiturus, et militibus frumentum mensurus. venientem in castra comprehendit, eumque fratribus Oxythræ atque Dibicto tradidit.

3 Artabazus, Pharnacis filius, fugiens a Platæis, in Thessaliam venit. Thessalis interrogantibus de pugna, non audens confiteri calamitatem, respondebat, se in Thraciam properare, et arcanum regis mandatum perficere velle: Mardonius autem victor sequitur, et ipse victoriæ nuntium apportat. Artabazus victoriam prætendens, Thessaliam transiit. Thessali vero statim Persarum cladem perceperunt.

CAP. XXXIV.

ΚΕΦ. ΛΔ.

ΑΡΥΑΝΔΗΣ.

Ἀρυάνδης τὴν Βαρκαίων πόλιν πολιορκῶν, νυκτὸς ὀρύξας τάφρον, ξύλα ἀσθενῆ διατείνας, καὶ γῆν ὀλίγην ἐπιβαλὼν, μεθ' ἡμέραν προκαλεῖται Βαρκαίους ἐπὶ σπονδὰς, καὶ στὰς μετὰ τῶν τὰ ὅρκια τεμνόντων ἐπὶ τῆς κρυπτῆς τάφρου, ὤμοσεν ἐφ' ὅσον οὕτως ἡ γῆ 43 μένει, φυλάξειν τὰ συγκείμενα. οἱ Βαρκαῖοι μετὰ τοὺς ὅρκους ἀνέῳξαν τὰς πύλας. οἱ περὶ τὸν Ἀρυάνδην, καταῤῥήξαντες τὴν τάφρον, κατελάβοντο τὴν πόλιν· ὡς μηκέτι τῆς γῆς μενούσης ἐφ' ἧς ὤμοσαν.

ΚΕΦ. ΛΕ.

ΒΡΕΝΝΟΣ.

Βρέννος Γαλατῶν βασιλεὺς πεῖσαι βουλόμενος αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεῦσαι, συναγαγὼν ἐκκλησίαν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, προήγαγεν αἰχμαλώτους Ἕλληνας, ἐλαχίστους τὰ σώματα καὶ ἀσθενεστάτους, τὰς κεφαλὰς ἀπεξυρημένους, τριβώνια ῥυπῶντα περιβεβλημένους· καὶ παρέστησεν αὐτοῖς τῶν

43 Μενεῖ. *Casaub.* in margine.

CAP. XXXIV.

ARYANDES.

Aryandes Barcæorum urbem oppugnans, nocte fossam duxit, lignis imbecillibus transversim positis, exiguaque terra injecta. Interdiu Barcæos ad fœdus ineundum vocat, stansque cum iis, qui fœdus percuterent, super latentem fossam juravit: Quamdiu terra permaneret, se conventa servaturum. Barcæi post jusjurandum peractum, portas aperuerunt. Aryandæ milites effracta fossa civitatem occupaverunt, cum non amplius terra maneret, in qua juraverant.

CAP. XXXV.

BRENNUS.

Brennus rex Gallorum, volens eis persuadere, ut expeditionem in Græciam susciperent, convocatis in concionem viris et mulieribus, produxit captivos Græcos, vilissimis corporibus et infirmissimis præditos, capitibus rasis, et sordidis palliis amictos: juxtaque eos ma-

τῶν Γαλατῶν τοὺς μεγίστους καὶ τοὺς εὐειδεστάτους, Γαλατικὴν ὅπλισιν ἔχοντας. τοῦτο ποιήσας, ἡμεῖς, εἶπεν, οἱ τηλικοῦτοι, καὶ τοιοῦτοι, πρὸς τοὺς οὕτως ἀσθενεῖς καὶ μικροὺς πολεμήσομεν. οὕτως ἐπείσθησαν Γαλάται, καταφρονήσαντες Ἑλλήνων ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα.

β' Βρέννος Γαλάτας ἀγαγὼν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα θεώμενος τοὺς ἐν Δελφοῖς χρυσοῦς ἀνδριάντας, προσκαλεσάμενος Δελφοὺς αἰχμαλώτους διὰ τοῦ ἑρμηνέως ἤρετο, εἰ στερεὸν εἴη τὸ χρυσίον τῶν ἀναθημάτων· εἰπόντων δὲ, τὰ μὲν ἔνδον ἐστὶ χαλκὸς, τὰ δὲ ἔξωθεν χρυσὸς ἐπελήλαται λεπτός· ἠπειλήσατο θάνατον ἅπασιν, εἰ τοῦτο [44] πρὸς ἀλλήλους [45] ὁμολογήσουσιν. ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον λέγειν παρήγγειλεν, ὡς ἔστιν ἅπαντα χρυσὸς [46] αὐτῷ δὴ σφυρηλάτης. καὶ δὴ τῶν ἡγεμόνων ἔνδον τινὰς καλέσας, τοὺς αἰχμαλώτους ὁμοίως ἤρετο. τῶν δὲ τὸ προσαχθὲν εἰπόντων, ὡς πάντα εἴη χρυσὸς, ἐκέλευσεν αὐτοὺς ἀναγγέλλειν τοῖς πλήθεσιν, ἵνα μάχοιντο εὐθυμότερον, ὡς ἐπιληψόμενοι χρυσοῦ μοίρας μεγίστας.

ΚΕΦ. Λϛ.

44 Πρὸς ἄλλους, *Interpres*, quod melius eſt. *Maſv.* 45 MS. ὁμολογήσειαν. 46 αὐτός. conj. *Caſaub.*

maximos Gallorum collocavit et ſpecioſiſſimos, Gallicam armaturam indutos. Hoc facto, nos, inquit, tanti ac tales contra homines ita imbecilles et parvos bellum geremus. Hoc modo Galli, contemtis Græcis, adducti ſunt, ut proficiſci cum exercitu in Græciam non dubitarent.

2 Brennus Gallos ducens in Græciam, cum Delphis aureas ſtatuas conſpexiſſet, arceſſivit Delphos captivos, eosque per interpretem interrogavit, an ſolidum eſſet aurum donariorum. Quibus affirmantibus intus æs eſſe, foris autem aurum leviter aſperſum: mortem omnibus minabatur, ſi hoc aliis enuntiarent. imo contrarium dicere juſſit, nihil eſſe præter aurum fabricatum. Tum duces intro vocavit, et eundem modum captivos interrogavit. Quibus, ut imperatum erat, reſpondentibus aurum eſſe purum, juſſit eos multitudini renuntiare, ut ſperantes ſe maximas auri portiones accepturos, alacrius pugnam facerent.

CAP. XXXVI.

ΚΕΦ. ΛϚ.

ΜΥΓΔΟΝΙΟΣ.

Μυγδόνιος πολεμίων προσκαθημένων, λιμῷ πιεζόμενος, σωροὺς ὑπερμεγέθεις γῆς καὶ λίθων ἐν τῇ ἀγορᾷ νήσας, καὶ περιαλείψας πηλῷ, τοῖς μὲν πυροὺς, τοῖς δὲ κριθὰς [47] ἔβαλε, καὶ θρέψας ἡμιόνους μεγίστους, καὶ πιοτάτους ἐκτὸς τείχους ἀφῆκεν. τούτους μὲν οἱ πολέμιοι συνέλαβον· ὁ δὲ κήρυκα πέμψας ἠξίωσε [48] πέμψειν τοὺς περὶ λύτρων συμβησομένους· κήρυκες ἧκον, πρὸς οὓς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Μυγδόνιος συνέβαινεν. οἱ δὲ σωροὺς μεγάλους πυρῶν καὶ κριθῶν ἰδόντες, καὶ ὑπηρέτας, καὶ ἄλλους ἀλλαχόθεν ἀξιοῦντας μετρεῖσθαι. ταῦτα ἐπανελθόντες τοῖς πολεμίοις ἤγγειλαν· οἱ δὲ καὶ τὸ εὔτραφὲς τῶν ἡμιόνων ἑωρακότες, καὶ τὴν παρασκευὴν τῶν τροφῶν, τοῖς κήρυξι πιστεύσαντες, ὡς οὐκ ἂν δυνάμενοι χρόνῳ μακρῷ τὴν πόλιν ἑλεῖν, ἀνέζευξαν.

ΚΕΦ. ΛΖ.

47 Ἐπίβαλε. MS. *Casaub.* 48 Πέμψαι. MS.

CAP. XXXVI.

MYGDONIUS.

Mygdonius hostibus obsidentibus fame laborans, acervos maximos terræ, lapidumque in foro exstruxit, eosque compingens luto, in alios triticum, in alios hordeum injecit, et mulos ingenti magnitudine, pinguissimosque alens, extra mœnia dimisit. Eos hostes comprehenderunt. Ille præcone misso rogavit, ut mitterent qui de redemtionis pretio transigerent. Venerunt legati, quos Mygdonius in foro convenit. Illi maximos acervos tritici, hordeique videntes, et alios alibi demensum sibi expetentes, reversi hæc hostibus nuntiarunt. Qui pinguedinem mulorum conspicati, fidemque de ciborum apparatu legatis habentes, longo tempore se civitatem capere non posse existimarunt, et ob eam caussam discesserunt,

 CAP. XXXVII.

ΚΕΦ. ΛΖ
ΠΑΡΙΣΑΔΗΣ.

Παρισάδης Πόντȣ βασιλεὺς, ἐν ἄλλῃ μὲν ἐσθῆτι τȣ̀ς ϛρατιώτας ἐξήταζεν· ἐν ἄλλῃ δὲ πρὸς τȣ̀ς πολεμίȣς ἐκινδύνευεν· ἄλλῃ δὲ, εἰ φυγῆς καιρὸς ἦν, ἔφευγεν. ἐκτάττων μὲν γὰρ ἐβȣ́λετο εἶναι πᾶσιν ἐπιφανής· κινδυνεύων δὲ μηδενὶ τῶν πολεμίων καταφανής. φεύγων δὲ μήτε τοῖς οἰκείοις, μήτε τοῖς ἐναντίοις γνώριμος.

ΚΕΦ. ΛΗ.
ΣΕΥΘΗΣ.

Σεύθης Ἀθηναίων τὰ ἐπὶ θάλατταν διὰ τῆς Χεῤῥονήσȣ πορθȣ́ντων, μισθωσάμενος Γέτας ψιλȣ̀ς δισχιλίȣς δι᾽ ἀποῤῥήτων συνέταξεν ὡς πολεμίȣς ἐμβαλόντας πυρπολεῖν τὴν χώραν, καὶ βάλλειν τȣ̀ς ἐπὶ τῶν τειχῶν. Ἀθηναῖοι ταῦτα ὁρῶντες, καὶ πολεμίȣς τῶν Θρακῶν ἡγησάμενοι τȣ̀ς Γέτας ἀπὸ τῶν δρωμένων, ἐκβάντες θαῤῥȣ̃ντες τῶν νεῶν, προσῆγον τοῖς τείχεσιν· ὁ μὲν Σεύθης προεξῆλθε τῶν τειχῶν ἐναντίος τοῖς Ἀθηναίοις· καὶ οἱ Γέται δὲ ὡς μετ᾽ αὐτῶν

CAP. XXXVII.
PARISADES.

Parifades rex Ponti, aliam veftem habere folebat, cum milites luftraret: aliam, cum periculum adverfus hoftes fubiret: in alia, fi quando fugam tempus poftularet, fugiebat. Nam ordines inftruens, ab omnibus cognofci: periclitans, nemini hoftium notus effe: fugiens autem, neque fuos neque hoftes fcire, quis effet, voluit.

CAP. XXXVIII.
SEUTHES.

Seuthes Athenienfibus maritimas regiones per Cherronefum populantibus, duo millia Getarum levis armaturæ conduxit, eosque more hoftium irruptionem facere, ignique regionem vaftare juffit, et in eos, qui in muris confifterent, tela conjicere. Hæc Athenienfes confpicati, et hoftes effe Thracum ex his quæ patrabantur conjicientes, audacter e navibus egreffi, ad mœnia contendebant. Seuthes extra muros obviam Athenienfibus prodiit, et Getæ quafi

τῶν παρατάττεσθαι μέλλοντες· ἐπεὶ δὲ κατόπιν ἐγένοντο, λαβόντες ὀπίσω τὰς πολεμίας, ἔνθεν μὲν οἱ Θρᾶκες, ἔνθεν δὲ οἱ Γῖται, πάντας αὐτὰς διέφθειραν.

ΚΕΦ. ΛΘ.
ΧΕΙΛΗΣ.

49 Χείλης τρισχιλίας Περσῶν νεωτερίζοντας κτεῖναι βελόμενος, ἐσκήψατο Σέλευκον αὐτῷ δι' ἐπιςολῆς χαλεπῶς ἀπειλεῖν· αὐτὸς δὲ τῇ τέτων συμμαχίᾳ χρησάμενος ἐθέλειν αὐτὸν προλαβεῖν, ὅπως δ' ἂν βελὴν ἀγάγοιεν. συνέταξεν 50 αὐτοῖς ἀπαντᾷν ἐς κώμην, Ῥάνδαν καλεμένην. οἱ μὲν πιςεύσαντες ἧκον. ὁ δὲ· ἦν γὰρ ἕλος βαθὺ καὶ κοῖλον ὑπὸ τὴν κώμην· ἐνταῦθα Μακεδόνων καὶ Θρακῶν ἱππεῖς τριακοσίας, ὁπλιτῶν τρεῖς χιλιάδας ἀποκρύψας, συνέταξεν, ὅταν ἴδωσι πέλτην χαλκὴν ἀρθεῖσαν, ἐκδραμόντας ἀναιρῆσαι πάντας τὰς ἠθροισμένας· ἀνεδείχθη μὲν ἡ πέλτη· οἱ δὲ ἐκδραμόντες τὰς τρισχιλίας Πέρσας κατεφόνευσαν.

ΚΕΦ. Μ.

49 Σείλης MS. et Interpres. 50 MS. αὐτάς.

quasi cum illis se conjuncturi, postquam ad tergum evaserunt, interclusis retro hostibus, hinc Thraces, illinc Getæ magnum eorum numerum occiderunt.

CAP. XXXIX.
SEILES.

Seiles, ut tria millia Persarum, qui novis rebus studebant, morti traderet, finxit Seleucum per litteras sibi graviter minari. Se vero ipsorum auxilio, ad prævertendam ejus iram uti statuisse. Ad consilium vero agitandum constituit, ut omnes in vicum quendam, nomine Rhandam convenirent. Illi credentes ejus sermonibus, venerunt. At ipse (erat enim palus sub vico profunda) in eo loco Macedonum et Thracum equitibus trecentis, armatisque ter mille collocatis, præcepit, ut cum peltam ferream tolli vidissent, excursione facta omnes ibi collectos perimerent. Qui ostensa pelta excurrentes, tria millia Persarum ad unum omnes conciderunt.

ΚΕΦ. Μ.
ΒΟΡΖΟΣ.

[51] Βόρζος τρισχιλίους ἄνδρας, τῶν ἐν τῇ Περσίδι κατοίκων, ἐπιβουλεύοντας αἰσθόμενος ἀπεπέμψατο, δοὺς ἡγεμόνας τῶν ὁδῶν, οἳ προήγαγον αὐτοὺς εἴς τινα τόπον τῆς Περσίδος ὃς καλεῖται Κωμαστὸς, ἔνθα κῶμαι πυκναὶ, καὶ λεὼς πολὺς, καὶ σταθμοὶ πολλοί· ἐπεὶ δὲ ἄλλος ἐν ἄλλῳ σταθμῷ κατήγετο, φυλακῆς ἰσχυρᾶς κυκλωσαμένης τὰς κώμας, ἕκαστος τῶν σταθμούχων τὸν ἴδιον ἐπίσταθμον εὖ μάλα καταμεθύσας ἀπέκτεινε· τὰ δὲ σώματα τῶν τρισχιλίων ταφέντα, διὰ νυκτὸς ἀφανῆ ἐγένοντο.

ΚΕΦ. ΜΑ.
ΣΟΥΡΗΝΑΣ.

Σουρήνας Παρθυαίων ἡγούμενος [52] Κράσσον μετὰ πολλῆς ἥττης ἀναχωροῦντα, καὶ διὰ τῶν [53] ὀρεινοτέρων ὁδεύειν πειρώ-

51 MS. Ὀβόρζος, quomodo *Interpres* etiam legit in Indice, ubi MS. Ὀβόραζος. 52 *Casaub.* putat ὁρῶν deesse vel scribendum Κράσσου ἀναχωροῦντος et πειρωμένου. 53. MS. ὀρειωτέρων.

CAP. XL.
ABORZUS.

Aborzus cum a tribus millibus hominum in Perside incolentium, sibi insidias parari sensisset, eos ablegavit, additis viarum ducibus, qui deduxerunt eos in locum quendam Persidis nomine Comastum. Ibi vicorum insignis multitudo, hominumque magna frequentia, multaque diversoria. Cum autem alius apud alium hospitem diverteret, fortissimo præsidio vicos cingente, quilibet hospes suum diversorem inebriatum occidit. corpora vero trium millium terræ mandata per noctem, deque medio sublata sunt.

CAP. XLI.
SURENAS.

Surenas Parthorum dux, cum Crassus turpiter prælio fugatus discederet, et per montana iter facere conaretur,

πειρώμενον, τὴν ἐξ ἀπονοίας μάχην φοβούμενος, ἔπεμψε πρεσβευτὴν ὡς αὐτὸν, λέγοντα, συντίθεταί σοι φιλίαν βασιλεὺς μέγας, δείξας Ῥωμαίοις ἀνδρίαν, νῦν δεῖξαι βούλεται φιλανθρωπίαν. Κράσσος δόλον ὑφορώμενος, οὐκ ἐπείθετο. οἱ στρατιῶται ἀθυμοῦντες, καὶ ἀπειρηκότες, ἐβιάσαντο αὐτὸν τὰ ὅπλα κρούσαντες, πιστεῦσαι τῷ βαρβάρῳ. Κράσσος ἄκων πεζὸς ἐβάδιζεν. Σουρήνας φιλοφρονούμενος δὴ ἵππον χρυσοχάλινον αὐτῷ παρέστησεν, ἐφ' οὗ καθίσαι προσέταξεν· ὁ μὲν δὴ ἀναβαίνει τὸν ἵππον. ὁ δὲ βάρβαρος ἱπποκόμος κεντρίσας ἐπετάχυνε τοῦ ἵππου τὸν δρόμον, ὅπως τὸν Κράσσον ἐς τὸ πλῆθος ἐξενέγκοι τῶν Παρθυαίων. Ὀκταούιος τῶν περὶ Κράσσον ἡγεμόνων συνεὶς τῆς ἀπάτης, λαμβάνεται τῶν χαλινῶν, καὶ μετ' ἐκεῖνον εἷς τῶν χιλιάρχων Πετρώνιος· ὥστε τὸν μὲν ἱπποκόμον Ὀκταούιος [54] κτείνει σπασάμενος τὸ ξίφος· τὸν δὲ Ὀκταούιον ἄλλος τὶς τῶν Παρθυαίων· τὸν δὲ Κράσσον [55] Ἐξάθρης Παρθυαῖος, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ τὴν δεξιὰν ἀποκόψας, ἐκόμισε πρὸς

54 MS. *κτινύει.* 55 MS. et Codd. *Casaub.* ἐξαρθείς.

tur, metuens ne pugnam ex desperatione redintegrarent, legatum ad eum misit, qui in hunc modum referret: Componit tecum amicitiam rex magnus, et cum fortitudinem suam Romanis ostenderit, nunc humanitatem etiam ostendere constituit. Crassus dolum suspicans, morem gerere nolebat. Milites, quorum animi erant fracti et defessi, coegerunt eum complosis armis barbaro credere. Crassus invitus pedibus iter faciebat. Surenas summa usus humanitate, equum aureo freno præditum ei tradidit, in quo eum sedere jussit. Ille quidem equum conscendit. Barbarus autem equorum curator, admotis calcaribus, equi cursum accelerabat, ut Crassum in mediam Parthorum multitudinem conjiceret. Octavius, unus ex Crassi legatis, intellecta fallacia, frenum apprehendit, et post eum unus tribunorum Petronius. Sic Octavius extracto gladio equi curatorem interficit, Octavium alius quidam Parthorum. Crassum vero Exæthres Parthus occidit, ejusque caput et dextram abscissam ad regem

πρὸς μέγαν βασιλέα Παρθυαίων, 56 Ἡρώδην. ἔτυχε δὲ βασιλεὺς κατ᾽ ἐκεῖνο τῆς ὥρας ἑστιώμενος, καὶ παρὰ τὸν πότον ἀκροώμενος Ἰάσονος Τραλλιανοῦ τραγῳδοῦ ὑποκρινομένου Βάκχας Εὐριπίδου. ὁ μὲν δὴ τραγῳδὸς ᾖδεν ἐκεῖνα τὰ μέλη,

Φέρομεν ἐξ ὀρέων ἕλικα
Νεότομον ἐπὶ μέλαθρα,
Μακάριον θήραμα.

οἱ δὲ τὴν Κράσσου κεφαλὴν κομίζοντες τῷ βασιλεῖ προσήνεγκαν. ἐπὶ τούτῳ μεγάλη βοὴ, καὶ πολὺς κρότος ἐγένετο. ὥς τε ὁ μὲν Ἐξαίθρης ἀναπηδήσας ἔφη· ἐμοὶ ταῦτα μᾶλλον τὰ μέλη προσήκει ᾄδειν, ἢ τῷ τραγῳδῷ. βασιλεὺς ἡσθεὶς, τοῦτον μὲν ἐτίμησεν οἷς πάτριον ἦν· τῷ Ἰάσονι δὲ τῷ τραγῳδῷ τάλαντον ἔδωκεν.

ΚΕΦ. ΜΒ.

56 MS. Ὑρώδην. Plutarcho in Crasso dicitur Ὑρώδης, in Antonio Ἡρώδης, Appiano Ὀρώδης, Latinis, *Orodes. Masv.*

gem magnum Parthorum, Herodem deportavit. Erat eo tempore rex in convivio, et inter potandum, Jasonem Trallianum tragœdum Bacchas Euripidis agentem auscultabat. Tragœdus canebat illos versus,

Ex montibus afferimus domum
Vitulum laniatum modo,
Prædam felicem.

Qui vero Crassi caput habebant, ad regem illud attulerunt. Ob eam rem ingens vociferatio, ingensque plausus oriebatur. Itaque Exæthres exiliens inquit, Mihi potius hos versus canere convenit, quam tragœdo. Rex ea re gavisus, hunc quidem iis donis honoravit, quibus mos erat, ejusmodi homines afficere: tragœdo vero talentum donavit.

CAP. XLII.

ΚΕΦ. ΜΒ.
ΚΕΛΤΟΙ.

Κελτοὶ στρατεύουσιν ἐπὶ Αὐταριάτας, καὶ ἦν πόλεμος μακρός· οἱ μὲν Κελτοὶ τὰς τροφὰς καὶ τὸν οἶνον, πόαις δηλητηρίοις καταφαρμακεύουσι, καὶ καταλιπόντες ἐν ταῖς σκηναῖς, αὐτοὶ νύκτωρ ἔφευγον. οἱ δὲ Αὐταριᾶται πιστεύσαντες, ὡς φοβηθέντες ἀποδιδράσκοιεν, κατελάβοντο τὰς σκηνὰς, καὶ τῷ οἴνῳ, καὶ ταῖς τροφαῖς ἀνέδην ἐχρήσαντο. καὶ παραυτίκα ὑπὸ διαῤῥοίας ἀκρατοῦς ληφθέντες. Κελτοὶ δὲ ἐπελθόντες κειμένους φονεύουσιν.

ΚΕΦ. ΜΓ.
ΘΡΑΚΕΣ.

Θρᾷκες παραταξάμενοι Βοιωτοῖς παρὰ τὴν Κωπαΐδα λίμνην, ἡττηθέντες, ἐς τὸν Ἑλικῶνα καταφυγόντες, ἐσπείσαντο τοῖς Βοιωτοῖς ἡμέρας τινὰς, ἐν αἷς βουλευσάμενοι ἀπαλλάξονται. οἱ Βοιωτοὶ τῇ νίκῃ θαῤῥοῦντες, καὶ ταῖς σπονδαῖς πιστεύοντες, τῇ Ἀθηνᾷ τῇ Ἰτωνίᾳ θύοντες, ἑόρταζον

CAP. XLII.
GALLI.

Galli expeditionem adversus Autariatas susceperunt. Cum diu bellum duceretur, Galli cibaria et vinum herbis venenosis inficiunt, et ipsi noctu relictis castris fugam capessunt. Autariatæ credentes eos metu profugisse, castra invadunt, et vino cibariisque largiter fruuntur, statimque immoderato ventris profluvio prolabuntur. Galli supervenerunt ac prostratos occiderunt.

CAP. XLIII.
THRACES.

Thraces prælio cum Bœotis facto, ad Copaidem paludem victi, in Heliconem confugerunt, et inducias cum Bœotis ad dies aliquot fecerunt. in quibus Bœoti inito consilio discedunt, freti victoria, et induciis confidentes, atque Minervæ Itoniæ pro victoria sacrificantes, convivia

ταζον ἐπινίκια. οἱ Θρᾷκες θύουσι καὶ πανηγυρίζουσιν ἀόπλοις νύκτωρ ἐπιθέμενοι, πολλοὺς μὲν ἀνεῖλον, πολλοὺς δὲ ζῶντας εἷλον. αἰτιωμένων δὲ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι παρεσπόνδησαν, ἀπεκρίναντο οἱ Θρᾷκες, οὐδαμῶς παραβῆναι τὰς σπονδάς· ἡμέρας γὰρ συνθέσθαι ῥητὰς τῶν ἀνοχῶν· περὶ δὲ τῶν νυκτῶν μηδεμίαν συνθήκην πρὸς αὐτοὺς πεποιῆσθαι.

ΚΕΦ. ΜΔ.
ΣΚΥΘΑΙ.

Σκύθαι Τριβαλοῖς παρατάσσεσθαι μέλλοντες παρήγγειλαν τοῖς γεωργοῖς, καὶ τοῖς ἱπποφορβοῖς, ἐπειδὰν αἴσθωνται συμβαλόντας αὐτοὺς τοῖς πολεμίοις, ἐπιφανῆναι πόῤῥωθεν τὰς ἀγέλας τῶν ἵππων ἀπελαύνοντας· οἱ μὲν ἐπεφάνησαν· οἱ δὲ Τριβαλοὶ πολὺ πλῆθος ἀνθρώπων καὶ ἵππων πόῤῥωθεν ἰδόντες, κονιορτὸν ἐγειρόμενον, βοὴν αἰρομένην, νομίσαντες τοὺς ἄνω Σκύθας ἥκειν αὐτοῖς συμμάχους, ἔφυγον φοβηθέντες.

β' Σκύ-

vivia celebrant. Thraces per noctem in sacrificantes et convivantes impetu cum armis facto, multos interfecerunt, multosque vivos ceperunt. Bœotis eos violati fœderis incusantibus, responderunt Thraces se nullo modo fœdera esse transgressos. Dierum enim inducias certis conditionibus factas esse. De noctibus sibi nullum fœdus cum eis intercessisse.

CAP. XLIV.
SCYTHÆ.

Scythæ cum Tribalis pugnam inituri, præceperunt agricolis et equorum pastoribus, ut cum sensissent ipsos cum hostibus manum conserere, procul sese ostendentes, equorum greges agerent. Quibus apparentibus, Tribali magnam multitudinem hominum et equorum a longinquo conspicati, cum pulvis excitaretur, et clamor tolleretur, arbitrati Scythas superiores auxilio eis venire, metu perterriti, se in fugam conjecerunt.

2 Scythæ

β' Σκύθαι τὴν Ἀσίαν κατέτρεχον· αἱ Σκυθιάδες γημάμεναι τοῖς οἰκέταις ἐπαιδοποιήσαντο. ἐπανελθόντας οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας οὐκ ἐδέξαντο. πόλεμος ἦν· οἱ μὲν οἰκέται φαλαγγηδὸν 57 ἀπήντησαν ὡπλισμένοι. Σκύθης δὲ ἀνὴρ δείσας αὐτῶν τὴν ἐξ ἀπονοίας μάχην, συνεβούλευσεν ὅπλα μὲν καὶ τόξα καταβαλεῖν· μάστιγας δὲ ἀνατειναμένους ἐπὶ τοὺς οἰκέτας βαδίζειν· οἱ μὲν ἀνατεινάμενοι τὰς μάστιγας ἐφώρμησαν· οἱ δὲ τὸ συνειδὸς τῆς δουλείας οὐ φέροντες, αὐτίκα φεύγοντες ᾤχοντο.

ΚΕΦ. ΜΕ.

ΠΕΡΣΑΙ.

Πέρσαι περὶ Μυκάλην Σαμίους καὶ Μιλησίους ὑπόπτους ἔχοντες, ἐκέλευσαν αὐτοὺς τὰ τῆς Μυκάλης ἄκρα φυλάττειν, λόγῳ μὲν ὡς ἐμπείρους τῆς χώρας· ἔργῳ δὲ, ἵνα μὴ παρόντες διαφθείροιεν καὶ τοὺς ἄλλους Ἴωνας.

β' Πέρσαι

57 MS. ἐπηέσαν.

2 Scythæ Aſiam incurſionibus vaſtabant. Interea temporis Scytharum uxores, matrimonio cum ſervis contracto, ex illis liberos procreaverant. Servi reverſos dominos recipere noluerunt, bellumque conflatum eſt. Servi inſtructa acie dominis obviam progrediebantur armati. Scytha quidam metuens, ne ex deſperatione prælium committerent, ſuis conſilium dedit, ut arma et arcus deponerent, flagelliſque protenſis obviam ſervis irent. Qui cum extenſis flagellis impetum facerent, illi conſcientia ſervitutis ſtimulati, repente ſe fugæ mandarunt.

CAP. XLV.

PERSÆ.

Perſæ, cum circa Mycalen Samios et Mileſios ſuſpectos haberent, juſſerunt eos, montes et juga Mycales occupare: verbo quidem, quod regionis peritiam haberent: re autem, ne ſua præſentia reliquos etiam Græcos corrumperent.

2 Perſæ

β' Πέρσαι Μήδοις παρετάσσοντο· Περσῶν Κῦρος ἡγεῖτο· Κύρου σατράπης Οἰβάρης ἦρξε φυγῆς. καὶ ὅσων ἡγεῖτο Περσῶν, πάντες τῷ Οἰβάρῃ συνέφευγον· ἔνθα δὴ αἱ Περσίδες ἀπαντώμεναι τοῖς φεύγουσιν, ἀνασυράμεναι τοὺς χιτωνίσκους, Ποῖ, ἔφασαν, φεύγετε; ὅθεν ἐξέδυτε, πάλιν ἐκεῖ καταδῦναι σπεύδετε; ὁ λόγος τῶν γυναικῶν ᾔσχυνε τοὺς Πέρσας. καὶ ἀναστρέψαντες ἐπὶ τὴν μάχην, τοὺς Μήδους ἐς φυγὴν ἐτρέψαντο.

ΚΕΦ. Μϛ.

ΤΑΥΡΟΙ.

Ταῦροι Σκυθικὸν γένος, ἀεὶ παρατάττεσθαι μέλλοντες, τὰς ὄπισθεν ὁδοὺς ἀνασκάπτουσιν, καὶ ποιήσαντες ἀβάτους, οὕτως ἀγωνίζονται· ἵνα, μὴ δυνάμενοι φυγεῖν, ἢ κρατοῖεν, ἢ ἀποθνήσκοιεν.

ΚΕΦ. ΜΖ.

ΠΑΛΛΗΝΕΙΣ.

58 Παλληνεῖς ἀναπλέοντες ἐκ Τροίας, κατέσχον ἐς τὴν Φλέγραν. αἰχμάλωτοι Τρωάδες, τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ γῆν ἀποβάντων,

58 MS. Πελλήνεις. Pellenenſes hos vocat Thucydides libro IV. obſervante *Caſaub.*

2 Perſæ cum Medis prælium committebant, duce Cyro. Satrapa Cyri Oebares fugam incepit, et omnes, quibus præerat, Perſæ ipſum in fuga ſequebantur. Tum Perſarum uxores fugientibus obviam proceſſerunt, ſublatis tunicis: et, quo, inquiunt, contenditis? Unde egreſſi eſtis, eo introire rurſus vultis? Hæc mulierum verba pudorem attulerunt Perſis. Itaque reverſi ad pugnam, Medos in fugam converterunt.

CAP. XLVI.

TAURI.

Tauri, gens Scythica, prælium commiſſuri, ſemper vias omnes a tergo ſubruunt, inviasque reddunt: et ſic pugnam ineunt, ut, cum fugere non poſſint, aut vincant aut moriantur.

CAP. XLVII.

PALLENENSES.

Pallenenſes Troja navigantes, ad Phlegram appulerunt. Captivæ Troades, cum Græci in terram deſcendiſſent,

βάντων, οὐ φέρουσαι τὴν ἄλην, τὰς ναῦς κατέπρησαν· ἔπειθε τὰς αἰχμαλώτους [59] Ἀνθία Πριάμου ἀδελφή· οἱ δὲ Ἕλληνες ἀπορίᾳ σκαφῶν, κατελάβοντο τὴν νῦν καλουμένην [60] Σκιώνην· καὶ πόλιν οἰκίσαντες, τὴν χώραν ἀντὶ Φλέγρας Παλλήνην προσηγόρευσαν.

ΚΕΦ. ΜΗ.

ΑΝΝΙΒΑΣ.

Ἀνίβας ἐν Ἰβηρίᾳ [61] πόλιν μεγάλην Σαλματίδα ἐπολιόρκει. καὶ δὴ συνθήκας ἐποιήσατο, λαβὼν ἀργυρίου τάλαντα τʹ, καὶ ὁμήρους τʹ ἀνείη τὴν πολιορκίαν· τῶν δὲ Σαλματκίων, οὐκ ἀποδοισάντων τὰ συγκείμενα, Ἀννίβας ἐπιστρέψας ἐπαφῆκε τοὺς στρατιώτας ὡς ἁρπασομένους τὴν πόλιν. ἱκετεύουσιν οἱ βάρβαροι συγχωρῆσαι αὐτοῖς, ἐνὶ ἱματίῳ μετὰ τῶν γυναικῶν ἐξελθεῖν, ὅπλα δὲ καὶ χρήματα, καὶ ἀνδράποδα καταλιπεῖν· αἱ γυναῖκες ἐν τοῖς κόλποις κρύπτουσαι τὰ ξίφη, τοῖς ἀνδράσι συνεξῆλθον. οἱ μὲν δὴ

59 Αἴθυλλα conject. *Jani Rutgersii* Varior. Lib. VI. cap. 2.
60 *Vulgata* Σκιωνήν. Stephanus hujus urbis Thraciæ meminit. *Masv.* 61 *Salmanticam* intelligit *Caf.*

dissent, tædio peregrinationis affectæ naves incenderunt. Captivas prima in eam sententiam adduxit Euthria, Priami soror. Græci navigiorum inopia coacti, terram Scioniam occuparunt, et exstructa civitate regionem pro Phlegra Pallenen appellarunt.

CAP. XLVIII.

ANNIBAL.

Annibal in Iberia magnam civitatem Salmatidem oppugnabat. Pactum cum eis fecit, ut trecentis argenti talentis, et trecentis obsidibus acceptis, oppugnationem dimitteret. Cum Salmatenses non traderent, de quibus inter eos convenerat, Annibal reversus immisit milites, quasi murepturos urbem. Rogabant barbari, ut sibi liceret, amictis una veste cum uxoribus exire: arma, pecunias et mancipia se relicturos. Uxores in sinibus gladios occultantes, cum viris exierunt.

δὴ τοῦ Ἀννίβα στρατιῶται τὴν πόλιν διήρπαζον, αἱ δὲ γυναῖκες ἐκβοήσασαι τοῖς ἀνδράσι τὰ ξίφη προσέδωκαν· ἔνιαι δὲ καὶ αὐταὶ σπασάμεναι, μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἐπέθεντο τοῖς διαρπάσασι τὴν πόλιν· ὥς τε τοὺς μὲν κατέλαβον, τοὺς δὲ ἐτρέψαντο, καὶ ἀθρόοι διεξεπέσαντο. Ἀννίβας τὴν ἀνδρείαν τῶν γυναικῶν θαυμάσας, ἀπέδωκε δὴ αὐτὰς τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν, τήν τε πατρίδα, καὶ τὰ χρήματα.

ΚΕΦ. ΜΘ.

ΤΥΡΡΗΝΙΔΕΣ.

Τυῤῥηνῶν οἱ Λῆμνον καὶ Ἴμβρον κατασχόντες ἐξελασθέντες ὑπ' Ἀθηναίων, ἐς Ταίναρον κατασχόντες, Σπαρτιάταις περὶ τὸν Εἱλωτικὸν πόλεμον 62 συνεμάχοντο· πολιτείας δὲ καὶ ἐπιγαμίας τυχόντες, οὐ μὴν ἀρχῆς, οὐ δὲ βουλῆς μετασχόντες, ὑπόνοιαν ἔσχον ὡς νεωτερίζοντες, καὶ συλληφθέντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἐφυλάσσοντο. αἱ δὲ τῶν φρουρουμένων γυναῖκες ἐπὶ τὴν εἱρκτὴν ἀφικόμεναι, τοὺς φύλακας ἱκετεύουσι παρεῖναι αὐτὰς, ὅσον ἰδεῖν καὶ 63 προσεῖναι

62 MS. συνεμαχέσαντο. 63 MS. προσῆναι. προσειπεῖν. conject. *Casaub.*

ierunt. Annibalis milites urbem diripuerunt. Mulieres egressæ, maritis enses tradiderunt. Quædam etiam ipsæ strictis gladiis cum viris simul in eos, qui civitatem vastabant, impetum fecerunt. Itaque alios ceperunt, alios in fugam conjecerunt, et confertim ex urbe excurrebant. Annibal mulierum fortitudinem admiratus, non solum illas suis maritis reddidit, verum etiam patriam et pecunias eis restituit.

CAP. XLIX.

TYRRHENIDES.

Tyrrheni, qui Lemnum et Imbrum inhabitabant, expulsi ab Atheniensibus, in Tænarum appellentes Spartiatis ad bellum Heloticum auxilium tulerunt. Itaque civitate donati, conjugiorumque participes facti, cum non ad imperia, neque in Senatum admitterentur in suspicionem novarum rerum venerunt, et comprehensi a Lacedæmoniis custodiebantur. Eorum vero, qui in custodia erant uxores, ad carcerem cum pervenissent, supplices rogabant custodes, ut transeundi potestatem sibi conce-

εἶναι τὰς ἄνδρας· ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθον μετημφιέννυντο τὰς ἐσθῆτας· καὶ τὰς μὲν τῶν γυναικῶν οἱ ἄνδρες ἐνδύονται περικαλυψάμενοι· 64 προϊούσης δὲ ἑσπέρας ἐξίασι. τὰς δὲ τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες λαβοῦσαι ὑπομένουσιν ἔνδον, ἐπὶ τῷ παντοῖον παθεῖν διασωσάμεναι τοὺς ἄνδρας. οὐ τοίνυν οὐδὲ οἱ ἄνδρες τῶν γυναικῶν ἠμέλησαν· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ τὰ Ταΰγετα κατελάβοντο, καὶ τὸ Εἱλωτικὸν ἀπέστησαν. ὥστε δείσαντες οἱ Λάκωνες ἐπεκηρυκεύσαντο· καὶ διαλλαγέντες ἀπέδωκαν αὐτοῖς τὰς γυναῖκας, ἔδωκαν δὲ καὶ χρήματα, καὶ ναῦς καὶ ὡς ἀποίκους Λακεδαιμονίων ἐξέπεμψαν.

ΚΕΦ. Ν.
ΚΕΛΤΟΙ.

Κελτοῖς στάσις ἦν ἐμφύλιος· ἤδη δὲ καὶ ἐς πόλεμον ὡπλισμένων, αἱ γυναῖκες αὐτῶν στᾶσαι τῆς παρατάξεως τὰ ἐγκλήματα διήτησαν, καὶ διέκριναν, ὥστε τοὺς ἄνδρας φίλους γενομένους διαλλαγὰς ποιήσασθαι, καὶ κατὰ οἴκους, καὶ κατὰ πόλεις. αὖθις εἴποτε Κελτοὶ βουλεύοιντο πολέμου πέρι

64 MS. absque particula adverſativa δέ.

concederent, ut viderent et audirent maritos. Quæ cum introiſſent, ſtatim veſtes permutarunt, maritique uxorum veſtibus induti et occultati ingruente veſpera exierunt. Mulieres maritorum ſumtis indumentis, intus remanſerunt, quodcunque periculum ſubire paratæ, ad maritorum ſalutem vindicandam. Neque vero mariti uxorum obliti ſunt, aut eas reliquerunt. Sed et ipſi Taygeta occuparunt, et Helotas ad defectionem pertraxerunt, ita, ut Lacedæmonii metuentes de pace legatos mitterent, compoſitaque controverſia uxores eis redderent. Pecuniis item, navibusque ſuppeditatis, quaſi colonos Lacedæmoniorum ablegarunt.

CAP. L.
GALLI.

Galli inteſtina ſeditione laborabant. Qui cum jam ad bellum arma ſumſiſſent, uxores eorum ſe inter medias acies opponentes, crimina deprecabantur: et transegerunt, ut viri in gratiam redeuntes, litem et vicatim et oppidatim deponerent. In poſterum, ſi quando Galli con-

πέρι καὶ εἰρήνης, ἢ τῶν ἄλλων ὅσα κοινὰ πρὸς ἀλλήλους, ἢ τοὺς συμμάχους, ἕκαστα· γνώμῃ τῶν γυναικῶν ἐβραβεύετο. ἐν γοῦν ταῖς πρὸς Ἀννίβαν συνθήκαις γέγραπται, Κελτῶν μὲν ἐγκαλούντων Καρχηδονίοις, τοὺς Καρχηδονίων ἱππάρχους καὶ στρατηγοὺς εἶναι δικαστάς· ἢν δὲ Καρχηδόνιοι Κελτοῖς ἐγκαλῶσι, τὰς Κελτῶν γυναῖκας δικάζειν.

Τέλος τοῦ ζ′ βιβλίου τῶν Πολυαίνου Στρατηγημάτων.

consilium ineunt, de bello, de pace, aut etiam aliis, quæ communiter ad ipsos aut ad socios pertinent, singula de mulierum sententia administrantur. In fœderibus igitur cum Annibale factis continetur, Si de Carthaginiensibus Galli conquerantur, equitum præfectos et duces Carthaginiensium litem diremturos: sin de Gallis Carthaginienses, judicaturas Gallorum mulieres.

Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ ή τῶν

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

HAEC INSUNT IN OCTAVO LIBRO

POLYAENI

STRATEGEMATUM.

Ἐπίχαρις	α	Epicharis	1
Μιλησίαι	α	Milesiæ	1
Μηλίαι	α	Meliæ	1
Φωκίδες	α	Phocides	1
Χίαι	α	Chiæ	1
Θάσιαι	α	Thasiæ	1
Ἀργολίδες	α	Argolides	1
Ἀκαρνᾶνες	α	Acarnanes	1
Κυρηναῖοι	α	Cyrenenses	1
Λάκαιναι	α	Lacænæ	1

Τέλος τοῦ πίνακος.

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ
ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.
βιβλίον ὄγδοον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Καὶ τόδε ὑμῖν ὄγδοον βιβλίον, ἱερώτατοι βασιλεῖς, Ἀντωνῖνε καὶ Οὔηρε, προσφέρω τῶν Στρατηγημάτων. 1 ὥστε συντετελεωμένης τῆς συντάξεως, ἣν ὑπεσχόμην, εὔχομαι ὑμῖν μετὰ τῆς στρατηγικῆς ἀρετῆς τέλος ἀγαθὸν, ἐν τοῖς πολέμοις γενέσθαι· ἐμαυτῷ δὲ ψῆφον παρ' ὑμῶν δικαίαν. ὅτι προαιρέσει βίου καὶ λόγου δικανικοῦ χρώμενος, οὐκ ἀμελῶς συγγράφω ὅσα γένοιτ' ἂν ὠφέλιμα ὑμῖν τε αὐτοῖς, καὶ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, καὶ τοῖς Ἕλλησιν· ἤν τε πολεμῶμεν, ἤν τ' εἰρήνην ἄγωμεν. ἐν μὲν γὰρ πολέμῳ ταῦτα ἐστὶ νίκης γυμνάσματα· ἐν δὲ εἰρήνῃ γνώμης παιδεύματα,

1 *Vulg.* ὡς.

POLYAENI
STRATEGEMATUM
LIBER OCTAVUS.

PROOEMIUM.

Etiam hunc octavum librum Strategematum vobis dedico, sanctissimi imperatores, Antonine et Vere. Atque perfecto volumine quod promiseram, precor et opto, ut vobis a militari virtute bonus et faustus exitus bellorum contingat: mihique justum a vobis suffragium, quod institutum vitæ et orationis forensis secutus, non indiligenter conscripsi quæ usui esse possint vobis ipsis et Romanorum imperio et Græcis, sive bella geramus, sive pacem colamus. Nam in bello hæc sunt adipiscendæ victoriæ

δεύματα, τὴν δόξαν ἀθάνατον παρὰ τῆς ὑμετέρας βασιλείας [2] λαβόντα.

Τέλος τοῦ προοιμίου.

ΚΕΦ. Α.
ΑΜΟΥΛΙΟΣ.

Ἀμούλιος καὶ Νομήτωρ ἀδελφοί· νεώτερος Ἀμούλιος δυνάμει βιασάμενος, βασιλεὺς Ἄλβης ἐγένετο, τὸν μὲν δὴ Νομήτορα τὸν ἀδελφὸν ἐφρούρει, θυγατέρα δὲ αὐτοῦ Σιλουίαν, ἵνα μὴ παῖδες ἐξ αὐτῆς γένοιντο τιμωροὶ τῆς Ἀμουλίου παρανομίας, ἀπέφηνεν ἱερείαν τῆς Ἑστίας· ἐπειδὴ νόμος ταῖς Ἑστιάσιν, ἀεὶ παρθενεύεσθαι.

ΚΕΦ. Β.
ΝΟΜΗΤΩΡ.

[3] Ῥῶμος καὶ Ῥωμύλος Ἄρεως καὶ Σιλουίας παῖδες ἐπέθεντο Ἀμουλίῳ. Θόρυβος ἀπὸ τῆς ἄκρας ἐς τὴν πόλιν ἐφέρετο. Νομήτωρ εἰδὼς τὰ δρώμενα πρὸς τοὺς πολίτας ἔφη, Πολεμίων ἔφοδος γέγονεν. Ἀμούλιος δὲ προδοὺς τὴν πόλιν

2 γρ. λαβόντας. *Casaub.* 3 MS. Ῥέμος.

ctoriæ exercitia: in pace consilii capiendi præcepta, quæ gloriam immortalem a vestro regno consequentur.

CAP. I.
AMULIUS.

Amulius et Numitor fratres extitere. Junior Amulius cum exercitu et copiis Albæ regnum invasit. Fratrem suum Numitorem in custodia servabat: ejusque filiam Sylviam, ne ex ea liberi progignerentur, vindices Amulii sceleris et injuriæ, sacerdotem Vestæ effecit. Legem enim habebant Vestales, ut perpetuam virginitatem conservarent.

CAP. II.
NUMITOR.

Remus et Romulus, Martis et Sylviæ filii, Amulium per insidias aggrediebantur. Tumultus ab arce in urbem perferebatur. Numitor conscius quid fieret, ad cives dixit, hostilem aggressionem esse, Amulium urbe prodita fugisse.

πόλιν πέφευγεν. ἀλλὰ ὡπλισάμενοι εἰς τὴν ἀγορὰν ἀθροιζώμεθα· οἱ μὲν ὡπλίζοντο, καὶ ἠθροίζοντο. Ῥῶμος δὲ καὶ Ῥωμύλος ἀνελόντες Ἀμούλιον ἐξεπήδησαν τῆς ἄκρας, καὶ τοῖς πολίταις ἠθροισμένοις ἀνήγγειλαν. οἱ τινες ὄντες, οἷα παθόντες, τῷ πάππῳ δικαίως ἐτιμώρησαν. ὁ δε δῆμος ἐπαινέσας τὸ ἔργον, Νομήτορι τὴν βασιλείαν ἀπέδωκεν.

ΚΕΦ. Γ.

ΡΩΜΥΛΟΣ.

Ῥωμύλος, Ῥωμαίων γυναῖκας οὐκ ἐχόντων, ἐκήρυξεν ἀνὰ τὰς γείτονας πόλεις ὡς ἑορτὴν ἄξοι δημοτελῆ Ποσειδῶνος 4 Ἱππείου, καὶ ἀγῶνας ἵππων ἐπὶ ἄθλοις μεγίστοις· πολλοὶ δὴ συνῆλθον ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τὴν θέαν. πᾶν γένος ἀνδρῶν, γυναικῶν, παρθένων. Ῥωμύλος παράγγελμα ἔδωκεν, ἀπέχεσθαι μὲν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· ἁρπάζειν δὲ μόνας παρθένους, καὶ ταύτας οὐκ ἐς ὕβριν, ἀλλ' ἐς γάμον. οὗτος ὁ γάμος Ῥωμαίοις ἀρχὴ παιδοποιίας ἐγένετο.

β' Ῥωμύλος τῆς Φιδηναίων πόλεως ἀποσχὼν δέκα που στάδια, κατεστρατοπέδευσε. νύκτωρ δὲ τοῦ χάρακος ἐξαγαγὼν

4 MS. ἱππίου. Utrumque invenitur.

fugisse. Sed, inquit, armati in forum conveniamus. Civibus se armantibus, et congregantibus, Remus et Romulus, Amulio sublato, ex arce exsilierunt, et congregatis civibus renuntiarunt, quinam et quo damno affecti, avi injurias persecuti sint. Populus factum collaudans, Numitori regnum tradidit.

CAP. III.

ROMULUS.

Romulus, cum Romani uxoribus omnino carerent, promulgavit per finitimas civitates, se publicos ludos instituturum Neptuno equestri, et equestria certamina, maximis propositis præmiis. Magna hominum multitudo ex vicinis urbibus ad spectaculum convenit, omnis generis, virorum, mulierum, virginum. Romulus suis præceptum dederat, ut a viris et mulieribus abstinerent, solas autem virgines raperent, non ad stuprum, sed ad ineunda connubia. Hæc connubia Romanis principium exstiterunt procreandorum liberorum.

2 Romulus ab urbe Fidenatum circiter decem stadiis, castra fixit. Per noctem e castris copias eduxit, dimidiaque

γὼν τὴν δύναμιν, τὰς ἡμίσεις τῶν λόχων εἰς μέτωπον καταστήσας, τὰς δὲ λοιπὰς ὀρθίους ἐκτάξας, καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ἐν ἀπορρήτῳ παραγγείλας ἃ χρὴ πράττειν, αὐτὸς ὀλίγους ἔχων εὐζώνους, πελέκεις φέροντας, τοῖς τείχεσι προσῆλθε. κελεύσας τὴν ἄλλην δύναμιν ἐφεδρεύειν ἐγγύθεν. ἤδη δὲ ὑπαυγαζούσης ἕω, προσέταξε τὰς πύλας ἐκκόπτειν. τῶν δὲ Φιδηναίων τῇ παραλόγῳ τόλμῃ ταραχθέντων, καὶ τὰς πύλας ἀνοιξάντων, καὶ τοῖς πολεμίοις ἐμπεσόντων ἀσυντάκτως, Ῥωμαῖοι μὲν ὑπεχώρουν· Φιδηναῖοι δὲ τοὺς κατὰ μέτωπον ὁρῶντες, τοὺς δὲ ὄπισθεν οὐ βλέποντες, τῶν ὁρωμένων καταφρονοῦντες, ἐνέκειντο σφοδρῶς, τούτων οἰόμενοι κρατήσειν· ἐπεὶ δὲ περαιτέρω προῆλθον, οἱ μὲν ἡγεμόνες τοὺς ὀρθίους λόχους τοῖς κατὰ μέτωπον ὑπέταξαν, καὶ συγκαθίσαι παρήγγειλαν, ὅπως ὑπὸ τῶν πολεμίων μὴ βλέποιντο. τούτων δὲ γενομένων, οἱ μὲν κατὰ μέτωπον φυγόντες, περιῆλθον τοὺς ὀρθίους λόχους· καὶ ἀντιπρόσωποι τοῖς διώκουσιν ἐγένοντο· οἱ δὲ συγκαθήμενοι διαναστάντες μετὰ βοῆς ἐμβάλλουσι τοῖς πολεμίοις ἀκμῆτες κεκμηκόσι. μετὰ τούτων δὲ συμβάλλουσι καὶ οἱ πεφευγέναι δοκοῦντες, καὶ Φιδηναίους ἐς φυγὴν τραπομένους ἀνελόντες, τῆς πόλεως αὐτῶν ἐκράτησαν.

ΚΕΦ. Δ.

diaque parte manipulorum ad frontem explicata, reliquos rectis ordinibus collocavit, et ducibus ſeorſim præcepit, quid fieri vellet. Ipſe paucos expeditos bipennibus armatos ducens, ad mœnia acceſſit, reliquis copiis in propinquo inſidias agere juſſis. Aurora jam ſublucente, portas bipennibus effringere juſſit. Fidenatibus improviſa audacia perturbatis, portasque aperientibus, et in hoſtes irruentibus nullo ordine, Romani paulatim retroceſſerunt. Fidenates, eos qui in fronte conſiſtebant, videntes, poſteriores non conſpicati, contemtis iis qui videbantur, vehementer urgebant, eos ſe facile vincere poſſe exiſtimantes. Cum longius proceſſiſſent, duces rectos manipulos poſt eos, qui in fronte ſtabant, collocarunt, eosque una ſedere juſſerunt, ne ab hoſtibus conſpicerentur. His factis, qui in fronte erant, terga vertentes, circuibant manipulos in profundum explicatos, et perſequentibus ex adverſo obviam veniebant. Qui autem latebant conſurgentes, cum vociferatione et tumultu hoſtes invadunt, recentes defatigatos, cumque his manum conſerunt: et qui fugere videbantur, Fidenates in fugam converſos occidunt, eorumque urbe potiuntur.

ΚΕΦ. Δ.
ΝΟΥΜΑΣ.

Νουμᾶς Ῥωμαίους ἐκ πολέμου καὶ φόνου βουλόμενος μεταβαλεῖν ἐς εἰρήνην καὶ νόμους, ἀναχωρῶν τῆς πόλεως εἰς τέμενος ἱερὸν νυμφῶν, ἐν τούτῳ μόνος διαιτώμενος ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας ἐπανήει, παρὰ τῶν νυμφῶν θεοπρόπια κομίζων, ἃ συνεβούλευεν ἡγεῖσθαι νόμους. τούτοις ἐπείθοντο Ῥωμαῖοι. ὅσαι μέχρι νῦν ἑορταὶ, θυσίαι, τελεταὶ, ἱερουργίαι, ταῦτα πάντα Νουμᾶς, οἷα δὴ νόμους νυμφῶν κατεστήσατο. 5 δοκεῖν δὲ ἐμοὶ, ζηλωτὴς ἐγένετο Μίνω καὶ Λυκούργου· καὶ γὰρ οὕτω τοὺς νόμους, ὁ μὲν παρὰ Διὸς, ὁ δὲ παρὰ Ἀπόλλωνος μαθόντες, ἢ μαθεῖν φάσκοντες, ἔπειθον αὐτοῖς χρῆσθαι, ὁ μὲν Κρῆτας, ὁ δὲ Λάκωνας.

ΚΕΦ. Ε.
ΤΥΛΛΟΣ.

Τύλλος ἦρχε Ῥωμαίων παρατασσομένων Φιδηναίοις. Ῥωμαίους προδόντες Ἀλβανοὶ τὸ λαιὸν κέρας λιπόντες, ἐς τὰ ὄρη παρεχώρουν· ἱππεὺς διὰ τάχους Τύλλῳ προσδραμὼν

5 *Vulg.* δοκεῖ δὲ ἐμοί.

CAP. IV.
NUMA.

Numa, ut Romanos a bellis et cæde ad pacem atque leges deduceret, ab urbe secessit in sacrosanctum Nympharum templum. In eo cum solus per multos dies vitam egisset, reversus, oracula ab Nymphis apportavit de iis, quæ suasit, ut pro legibus haberentur: iis Romani se obedientes præbuerunt. Quæcunque igitur in hunc usque diem festa, sacrificia, cæremoniæ, solennitates sunt, hæc omnia Numa quasi leges Nympharum constituit. Mihi equidem Minoëm et Lycurgum æmulatus esse videtur. Nam ex iis leges alter ab Jove, alter ab Apolline discentes, aut saltem se didicisse profitentes, alter Cretensibus, alter Laconibus, ut his uterentur, persuasit.

CAP. V.
TULLUS.

Tullus Romanorum imperium tenebat. Fidenatibus pugnam cum Romanis committentibus, Albani proditione facta, lævum cornu reliquerunt, et in montes discesse-

μὼν ἤγγειλε τὴν προδοσίαν· ὁ δὲ ἀνεβόησε μέγιςον· Ἀλλὰ σὺ μὲν τὴν σαυτȣ̃ τάξιν φύλαττε· Ἀλβανοὶ δὲ ἀπιάσι κυκλωσόμενοι τȣ̀ς πολεμίȣς, ἐμȣ̃ προστάξαντος. τȣ̃τ' ἀκȣ́σαντες Ῥωμαῖοι λαμπρὸν ἠλάλαξαν. ȣ̓ μὴν ȣ̓δὲ Φιδηναίȣς ἔλαθεν ἡ τῶν ἀλαλαξάντων χαρά. σπȣδῇ δὲ καὶ τάχει φεύγειν ὥρμησαν, ὑπ' Ἀλβανῶν κυκλωθῆναι φοβηθέντες.

ΚΕΦ. ϛ.

ΤΑΡΚΥΝΙΟΣ.

6 Ταρκύνιος Γαβίȣς πολιορκῶν χρόνῳ μακρῷ, μὴ δυνάμενος ἑλεῖν, τὸν νεώτατον τῶν παίδων Σέξςον πληγαῖς αἰκισάμενος αὐτόμολον ἔπεμψεν· οἱ δὲ τὸ σῶμα πικρῶς ᾐκισμένον ἰδόντες, ἐδέξαντο, πολλὰ καὶ μεγάλα ἐπαγγειλάμενον κατὰ τȣ̃ πατρός· ὧν τὰ πλεῖςα δράσας πιςὸς ἦν. ἐληΐζετο Ῥωμαίȣς, ἐς φυγὴν ἐτρέπετο, αἰχμαλώτȣς ἐλάμβανε, μάχας ἐνίκα πολλάς· ὥς τε καὶ οἱ Γάβιοι θαυμάσαντες, αὐτοκράτορα ςρατηγὸν αὐτὸν ἀπεφήναντο· ὁ δὲ ἄγγελον κρύφα πέμψας τὸν πατέρα ἤρετο, τί δρᾷν κελεύοι. Ταρκύνιος δέ· καὶ γὰρ ἔτυχεν ὁμιλῶν ἐν κήπῳ· τȣ̀ς

6 MS. Ταρκυίνιος.

ſcesſerunt. Eques celeriter ad Tullum contendens, proditionem nuntiavit. Ille vero magna voce exclamavit: Tu vero tuum locum tene. Albani enim abierunt meo juſſu, ut hoſtes circumventos includant. Quo audito, Romani fortiſſime vociferabantur. Verum non latebat Fidenates vociferantium lætitia. Itaque ſummo ſtudio et feſtinatione fugam petebant, veriti, ne ab Albanis circumvenirentur.

CAP. VI.

TARQUINIUS.

Tarquinius, cum Gabios longo tempore oppugnatos, capere non poſſet, minimum natu filium Sextum, plagis affectum, transfugæ ſpecie miſit. Qui corpus acerbis verberibus caſtigatum videntes, eum receperunt. Ille contra patrem multa, magnaque pollicitus, cum pleraque factis exſequeretur, fidelis habebatur. Prædas ex Romanorum agris agebat, in fugam eos convertebat, captivos cepit, multas pugnas vincebat. Quam ob cauſſam Gabii admirati virtutem, eum ſummum belli ducem creaverunt. Ille autem clam nuntio ad patrem miſſo, eum interrogavit, quid fieri vellet? Tarquinius (nam in horto verſa-

τὰς ὑψηλοτάτας μήκωνας ἀποκλάσας, ἔφη, πρὸς τὸν ἄγγελον, Φράζε μου τῷ παιδὶ τοῦτο πράττειν. ὁ μὲν ἤγγειλεν. ὁ δὲ Σέξστος τοὺς προέχοντας τῶν Γαβίων διαφθείρας, οὕτω μηχανησάμενος ἐρημίαν καὶ ἀσθένειαν Γαβίοις, τὴν πόλιν αὐτῶν παρέδωκε Ῥωμαίοις.

ΚΕΦ. Ζ.

ΚΑΜΙΛΛΟΣ.

Κάμιλλος Φαλερίοις ἐπολέμει· τῶν Φαλερίων παίδων ὁ διδάσκαλος προαγαγὼν αὐτοὺς ἔξω τείχους, ὡς γυμνασομένους, παρέδωκε Ῥωμαίοις. Κάμιλλος δὲ ἀσεβῆ τὴν τοῦ διδασκάλου προδοσίαν ἡγησάμενος, προσέταξεν ὀπίσω τὰ χεῖρε αὐτοῦ περιαχθῆναι, καὶ δεθῆναι, καὶ τοῖς παισὶν ἐπέτρεψεν ἀπάγειν τὸν προδότην ὡς τοὺς πατέρας. Φαλέριοι τὸν μὲν διδάσκαλον αἰκισάμενοι κατέφθειραν· τοῦ δὲ Καμίλλου θαυμάσαντες τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, σφᾶς αὐτοὺς ἄνευ μάχης παρέδωκαν. Κάμιλλος δὲ τοὺς πολλῷ χρόνῳ ἁλῶναι μὴ δυναμένους, εὐσεβεῖ στρατηγήματι παρεστήσατο.

β΄ Κελτοὶ Βρέννου βασιλέως ἡγουμένου κατὰ κράτος τὴν Ῥώμην ἑλόντες, ἑπτὰ μησὶ κατέσχον. Κάμιλλος τοὺς ἔξω τῆς

versabatur) summa papaverum capita decutiens, inquit ad nuntium: Refer filio, me hoc facere quod vides. Sextus Gabiorum potentissimos de medio sustulit, atque ita ad solitudinem et imbecillitatem Gabios redigens, civitatem eorum prodidit.

CAP. VII.

CAMILLUS.

Camillus cum Faleriis bellum gerebat. Qui Faleriorum pueros instituebat, eductos eos extra urbem, quasi exercitandi caussa, Romanis tradidit. Camillus ludimagistri proditionem sceleratam judicans, manus ejus in tergum religari jussit, puerisque permisit, ut proditorem ad suos parentes deducerent. Falerii ludimagistrum quidem verberibus confectum necarunt: Camilli vero pietatem et justitiam admirati, seipsos ei absque prælio tradiderunt. Ita Camillus eos, qui diuturna oppugnatione capi non poterant, pio quodam strategemate subegit.

2 Galli cum duce Brenno rege per vim Romam occupassent, septem mensibus eam tenuerunt. Camillus Roma-

τῆς πόλεως Ῥωμαίους συναγαγὼν ἐξήλασε Κελτοὺς, καὶ τὴν πόλιν ἀνέστησε. πάλιν αὖ Κελτοὶ μετὰ τρία ἔτη καὶ δέκα ἐς τὴν Ῥώμην ἐμβαλεῖν τολμήσαντες, ἐστρατοπεδεύσαντο περὶ τὸν Ἀννίωνα ποταμὸν, ἐλάχιστον τῆς πόλεως ἀπέχοντα. Κάμιλλος αἱρεθεὶς πέμπτον δικτάτωρ, καὶ τὴν [7] στρατείαν ἀναλαβὼν, πρὸς μὲν τὰς τῶν Κελτῶν μαχαίρας, αἷς καταφέροντες τὰς κεφαλὰς διέκοπτον, ἐκέλευσεν ἀντιχαλκεύσασθαι τὰ κράνη ὁλοσίδηρα, καὶ λεῖα, ὅπως αἱ μάχαιραι ἀπολισθάνοιεν, ἢ κατεάγοιντο. τοῖς δὲ θυρεοῖς κύκλῳ περιήρμοσε λεπίδα χαλκὴν τοῦ ξύλου τὰς πληγὰς μὴ στέγοντος. τοὺς δὲ στρατιώτας ἐδίδαξε [8] τοῖς ξυστοῖς μακροῖς ἀπὸ χειρὸς χρήσασθαι, καὶ τοῖς ξίφεσι τῶν πολεμίων σφᾶς αὐτοὺς ὑποβαλόντας ἐκδέχεσθαι τὰς καταφοράς. ὅ τε γὰρ σίδηρος τῶν Κελτῶν μαλακὸς ὢν, καὶ πονηρῶς ἐληλασμένος ἐκάμπτετο ταχέως, αἵ τε μάχαιραι αὐτῶν ἐδιπλοῦντο, καὶ ἦσαν ἄχρηστοι πρὸς τὴν μάχην. οὕτως γέ τοι καὶ ῥᾳδίως ἡττηθέντες, οἱ πλεῖστοι μὲν αὐτῶν ἔπιπτον, οἱ λοιποὶ δὲ φυγόντες ᾤχοντο.

ΚΕΦ. Η.

7 Στρατιάν. Cas. 8 Plutarchus in Camillo, unde hic noster sua hausit, habet ὑσσοῖς. Cas.

Romanis, qui extra urbem erant, collectis, expulit Gallos, urbemque restituit. Rursus Galli post annos tredecim Romanorum regionem invadere ausi, ad Anienem fluvium, non procul ab urbe, castra metabantur. Camillus quintum Dictator creatus, acceptis copiis, contra Gallorum gladios, quibus impetentes, capita dissecabant, jussit comparare galeas omnino ferreas ac læves, ut enses ob lubricum galearum delaberentur, aut confringerentur. Clypeis autem undique æneum tegumentum induxit, ligno ictus non ferente. Milites vero longis hastilibus cominus uti docuit, et hostium gladiis seipsos opponere, ictusque excipere. Gallorum enim ferrum cum esset molle, maleque fabricatum: repente flectebatur, eorumque enses hebetes fiebant, et ad pugnam erant inutiles. Sic nullo negotio victi, multi eorum cadebant. Reliqui vero se fugæ mandabant.

CAP. VIII.

ΚΕΦ. Η.

ΜΟΥΚΙΟΣ.

Τυῤῥηνοὶ Ῥωμαίοις ἐπολέμουν· Τυῤῥηνῶν βασιλεὺς ἦν Πορσίνας, Ῥωμαίων ἦρχε Ποπλικόλας τρίτον ὑπατεύων. Μούκιος Ῥωμαῖος ἀνὴρ, ἄριστος τὰ πολέμια, Πορσίναν βουλόμενος ἀνελεῖν, ἐς τὸ Τυῤῥηνικὸν στρατόπεδον ἦλθεν, ἐσθῆτα ἔχων Τυῤῥηνίδα, καὶ τῇ φωνῇ Τυῤῥηνίζων καὶ δὴ παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα, τὸν βασιλέα τὸν Πορσίναν οὐκ εἰδὼς ὅς τις ἦν, ὃν ᾠήθη μάλιστα τῶν καθεζομένων ἐοικέναι βασιλεῖ, καὶ δὴ τοῦτον ἔκτεινε, σπασάμενος τὸ ξίφος· συλληφθεὶς ὡμολόγησεν ὅς τις ἦν. Πορσίνας μὲν δὴ ἔθυεν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῖς θεοῖς· Μούκιος δὲ τῆς ἐσχάρας πῦρ ἐχούσης, ὑπερέσχε τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν, καὶ τῆς χειρὸς καιομένης, εἱστήκει τῷ Πορσίνᾳ διαλεγόμενος φαιδρῷ καὶ ἀτρέπτῳ τῷ προσώπῳ· ὡς δὲ Πορσίνας τὴν ἀρετὴν ὑπερεθαύμαζε, Μούκιος, Μηδαμῶς, ἔφη, θαυμάσῃς· τριακόσιοι Ῥωμαῖοι τὴν αὐτὴν ἐμοὶ καρτερίαν ἔχοντες ἐν τῷ στρατοπέδῳ σοῦ πλανῶνται, παραφυλάσσοντες καιρὸν τῆς σῆς ἀναι-

CAP. VIII.

MUTIUS.

Tyrrheni cum Romanis bellum gerebant. Tyrrhenorum rex erat Porſena,* Romanorum imperator Publicola, tertium conſul. Mutius civis Romanus, in re militari præſtantiſſimus, interficiendi Porſenæ cauſſa, in Tyrrhenorum caſtra venit, habitu Tyrrheno, vocem etiam Tyrrhenorum imitatus. Qui accedens ad tribunal, cum regem Porſenam non noſſet, quinam eſſet, ex aſſidentibus, quem maxime regi ſimilem eſſe putabat, eum ſtricto gladio interfecit. Comprehenſus, faſſus eſt quinam eſſet. Porſena ob datam ſalutem diis ſacrificabat. Mutius autem in focum igne plenum, rectam manum injecit: et dum manus combureretur, ſtans cum Porſena loquebatur, hilari et intrepido vultu. Cum Porſena ſupra modum hominis virtutem admiraretur, Mutius, nequaquam, inquit, mireris. Trecenti Romani eadem tolerantia et virtute præditi, qua ego, in caſtris oberrant, tempus captantes te interficiendi. Por-

ἀναιρέσεως. Πορσίνας πιςεύσας τοῖς λεγομένοις, καὶ φοβηθεὶς, τὸν πόλεμον πρὸς Ῥωμαίους διελύσατο.

ΚΕΦ. Θ.
ΣΥΛΛΑΣ.

Σύλλας ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ τῶν ςρατιωτῶν ςρατηγικὸν ἄνδρα καὶ πρεσβύτην, Ἀλβῖνον λίθοις καὶ ξύλοις διαχρησαμένων, οὐκ ἐπεξῆλθεν· ἀλλὰ παρεῖδε τοὺς ἀποκτείναντας, φάσκων ποιεῖν αὐτοὺς ἐν τούτῳ προθυμοτέρους ἐς τὸν πόλεμον, ὡς ὀφείλοντας ὑπὲρ ἁμαρτήματος μεγάλου, διὰ μεγάλης ἀνδραγαθίας ἀπολογήσασθαι. τοιγάρτοι καὶ ἐν ταῖς μάχαις πολλῷ γενναιότερον ἠγωνίσαντο· ὥς τε καὶ λήθην ἐμποιῆσαι τῆς εἰς τὸν Ἀλβῖνον παρανομίας.

β′ Σύλλας Ἀρχελάῳ τῷ Μιθριδάτου ςρατηγῷ περὶ Ὀρχομενὸν παρετάσσετο. ὁρῶν δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἡττωμένους καὶ φεύγοντας, αὐτὸς ἀποπηδήσας τοῦ ἵππου, καὶ σημεῖον ἁρπάσας, ὤθειτο διὰ τῶν φευγόντων, ἐς τοὺς πολεμίους, βοῶν, ἐμοὶ μὲν ἐνταῦθα καλὸν, ὦ Ῥωμαῖοι, τελευτᾷν· ὑμεῖς δὲ τοῖς πυνθανομένοις ποῦ προδεδώκατε Σύλλαν, μέμνησθε φράζειν, ἐν Ὀρχομενῷ. τοῦτον τὸν λόγον Ῥωμαῖοι καται-

Porſena credens his verbis, metuque perterritus, bellum cum Romanis compoſuit.

CAP. IX.
SYLLA.

Sylla in bello ſociali viri militaris et ætate provecti Albini, lapidibus ac fuſtibus a militibus interemti, mortem non ultus eſt: ſed auctores cædis neglexit, inquiens ſe eos alacriores hac re ad pugnandum reddere, cum inſigne peccatum inſigne aliqua fortitudine expiare deberent. Itaque in pugnis multo virilius dimicabant, ut oblivionem ſuo in Albinum ſceleri inducerent.

2 Sylla adverſus Archelaum Mithridatis ducem ad Orchomenum præliabatur. Videns autem Romanos victos fugam capeſſere, ipſe ab equo deſiliens, arrepto vexillo per fugientes ad hoſtes tendebat, clamans: Mihi hic glorioſum eſt, ô Romani, mortem obire. Vos autem interrogantibus ubi Syllam prodideritis, facite ut reſpondeatis, In Orchomeno. Hoc ſermone pudefacti Romani

καταιδεσθέντες, ἀνέστρεψαν· καὶ προθύμως ἐμβαλόντες ἐτρέψαντο τοὺς πολεμίους.

ΚΕΦ. I.

ΜΑΡΙΟΣ.

Μάριος Κιμβρίων καὶ Τευτόνων ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐμβαλόντων ἀγρίων ἀνθρώπων, μεγάλων, τὰς ὄψεις ἀλλοκότων, θηριώδη τὴν φωνὴν ἐχόντων, ἐπὶ πλεῖστον ὅσον οὐ συνέβαλεν εἰς μάχην, ἀλλὰ ἐκέλευε τοὺς στρατιώτας τοῦ χάρακος ἐμβάλλειν προσιόντας, πόῤῥωθεν ἱσταμένους, ὁρῶντας τοὺς πολεμίους, ἤθιζε τῆς μορφῆς αὐτῶν ἀνέχεσθαι· καὶ τὴν φωνὴν ὑπομένειν, καὶ τὴν ὄψιν χειροήθη ποιεῖσθαι. οὕτως ἄρα οἱ στρατιῶται τὸ θάμβος τῶν βαρβάρων ἐκλύσαντες, κατεφρόνησαν αὐτῶν· καὶ τὸν Μάριον αὐτοὶ παρεκάλουν ἐξάγειν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν μάχην. καὶ δὴ συμβαλόντες δέκα μυριάσι τῶν πολεμίων, τοὺς μὲν ἔκτειναν, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον.

β΄ Μάριος Τεύτοσι καὶ Κιμβρίοις μέλλων συμβάλλειν ἐν ὑπωρείαις ἀνωμάλοις, Μάρκελλον διὰ νυκτὸς ἐκέλευσε τρισχιλίους ὁπλίτας ἄγοντα, δι' ἀβάτων ὀρῶν περιελθόντα, κατὰ

mani, reverterunt, et alacriter in adversarios impetu facto, eos in fugam compulerunt.

CAP. X.

MARIUS.

Marius Cimbris et Teutonibus in Italiam impressionem facientibus, qui homines erant agrestes, immani magnitudine, facie monstrosa, et belluina voce præditi, diu moratus, manum non conseruit: sed milites jussit ad vallum accedentes, intro tela conjicere: proculque consistentes in hostes intuendo, assuefecit, ut eorum formam sustinere, et vocem tolerare possent, faciemque usitatam redderent. Sic milites stuporem barbarorum abjicientes, eos despexerunt: atque ipsi Marium hortabantur, ut se ad ineundam pugnam educeret: commissoque prælio cum centum millibus hostium, partim occiderunt, partim vivos ceperunt.

2 Marius cum Teutonibus et Cimbris conflicturus in montium lateribus inæqualibus, Marcellum per noctem jussit cum tribus millibus armatorum per invia mon-

κατὰ νώτου τῶν πολεμίων γενέσθαι. ἐπεὶ δὲ συνέβαινε, παράγγελμα τοῖς στρατιώταις ἔδωκεν, ἐκ τῶν ἀνωμάλων ἠρέμα ὑποβαίνειν ἐς τὸ πεδίον· ὅπως οἱ πολέμιοι φεύγειν αὐτοὺς δίομενοι διώκειν ἐγχειροῖεν, καὶ οὕτως ἐς τὸ ὁμαλὸν κατέλθοιεν. ὡς δὲ κατῆλθον, κατὰ πρόσωπον μὲν οἱ περὶ τὸν Μάριον, κατὰ νώτου δὲ οἱ περὶ τὸν Μάρκελλον, συῤῥήξαντες κατέκοψαν τοὺς πολεμίους, καὶ νίκην λαμπροτάτην ἐνίκησαν.

γ' Μάριος Κιμβρίοις συμβαλὼν ἀπὸ χειμερίων τόπων ὡρμωμένοις, ἠπίστατο κρύος μὲν καὶ χιόνα φέρειν δυναμένους, καῦμα δὲ καὶ ἥλιον οὐδαμῶς. ἦν μὲν δὴ μὴν Αὔγουστος. Μάριος δὲ κατὰ νώτου τῶν στρατιωτῶν προκατελάβετο τῆς μάχης τὸν τόπον· οἱ βάρβαροι δε ἐπιστραφέντες κατὰ πρόσωπον τὸν ἥλιον ἔχοντες, ἀντιλάμπουσαν τὴν αὐγὴν οὐ φέροντες, ὑπὸ τοῦ θάλπους ἱδρῶτα πολὺν μετὰ ἄσθματος ἀφιέντες, τοὺς μὲν θυρεοὺς προεβάλλοντο πρὸ τῶν προσώπων, τὴν ἀκμὴν τοῦ ἡλίου μὴ φέροντες· τὰ δὲ σώματα αὐτῶν γυμνούμενα τιτρώσκοντες οἱ Ῥωμαῖοι, κατέκοψαν. πίπτουσι τῶν βαρβάρων δωδεκάκις μύριοι· ἁλίσκονται ζῶντες ἑξάκις μύριοι.

ΚΕΦ. ΙΑ.

montium circumire, et ad terga hostium evadere. Quod postquam accidit, militibus præceptum dedit, ut ex montanis paulatim se in campum reciperent, ut hostes fugere eos arbitrati, persequi conarentur, et sic in planitiem descenderent. Qui cum descendissent, a facie Marius, a tergo Marcellus irruptione facta, hostes ceciderunt, victoriamque splendidissimam reportarunt.

3 Marius cum Cimbris bellum gerens ex frigidis regionibus profectis, sciebat eos frigus ac nives perferre posse, æstum et solem non item. Erat tunc mensis Augustus. Marius a tergo militum, præoccupavit locum pugnæ idoneum. Barbari conversi cum solem adversum haberent, neque affulgentem splendorem ferre possent, æstu confecti plurimum sudorem cum anhelitu emittentes, clypeos pro oculis objecerunt, quod solis radios sustinere nequirent. Corpora vero eorum nudata vulnerantes, Romani ceciderunt. Cadunt barbarorum centum et viginti millia, vivique capiuntur ad sexaginta millia.

ΚΕΦ. ΙΑ.
ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ.

Μάρκελλος Συρακούσας πολιορκῶν, ὑπὸ τῶν τοῦ Ἀρχιμήδους μηχανημάτων ἡσσώμενος, προσβάλλειν μὲν οὐκ ἔτι τοῖς τείχεσιν ἐθάρσει· χρόνῳ δὲ τὴν πολιορκίαν ἐπέτρεψεν, καὶ δὴ μετὰ πολὺ Δάμιππον Σπαρτιάτην Συρακουσῶν ἐκπλέοντα ἑλὼν αἰχμάλωτον, [9] ἔλαβε παρὰ τούτου, πύργον εἶναι τοῦ τείχους φυλασσόμενον ἀμελῶς, δυνάμενον δέξασθαι ἄνδρας συχνοὺς, τοῦ τείχους ἐπιβάτου ὄντος· πρὸς δὴ τὸ ὕψος αὐτοῦ συμμέτρους κλίμακας κατασκευάσας, Μάρκελλος, Συρακουσίων ἑορτὴν ἀγόντων Ἀρτέμιδι, καὶ περὶ μέθην καὶ παιδιὰν ἐχόντων, τόν τε πύργον κατέσχε, καὶ κύκλῳ τὸ τεῖχος ὅπλων ἐπλήρωσε, καὶ πρὸ τῆς ἕω τὰ ἑξάπυλα διακόψας, κατέσχε τὴν πόλιν· οἱ μὲν στρατιῶται γενναίως ἀγωνισάμενοι τῆς πόλεως ἁρπαγὴν ᾐτήσαντο· οὐ μὴν ἔδωκε Μάρκελλος, ὅτι μὴ ἀπὸ μόνων ἀνδραπόδων καὶ χρημάτων ὠφελεῖσθαι· [10] τῶν δὲ ἱερῶν καὶ τῶν ἐλευθέρων σωμάτων ἀπέχεσθαι προσέταξεν.

ΚΕΦ. ΙΒ.

9 Ἔμαθε. *Caſ.* 10 *Idem* ad marginem Vulgatæ τῶν ἱερέων.

CAP. XI.
MARCELLUS.

Marcellus Syracuſas oppugnans, cum ab Archimedis machinis vinceretur, aggredi mœnia non amplius audebat. Ad tempus autem oppugnationem omiſit, et longe poſt Damippum Spartiatam, Syracuſis enavigantem cepit, ab eoque cognovit turrim quandam in muris eſſe, in qua negligenter cuſtodiæ adminiſtrarentur, eam multos homines capere poſſe, murumque in ea parte non difficilem aſcenſum habere. Qua re cognita, ſcalas ad altitudinem ejus congruentes fabricavit, Marcellus Syracuſanis feſtum in honorem Dianæ obeuntibus, et vino indulgentibus, ludicraque exercentibus, turrim occupavit, et circumcirca murum armis implevit, ac ſub auroram hexapylis effractis, urbe potitus eſt. Milites fortiter pugnantes, ut ſibi civitatem diripere liceret, poſtulabant. At Marcellus nihil præter mancipiorum et pecuniarum uſum conceſſit. A ſacerdotibus autem et liberis hominibus abſtinere juſſit.

CAP. XIII.

ΚΕΦ. ΙΒ.

ΑΤΙΛΙΟΣ.

Ἀτίλιος ἁλοὺς ὑπὸ Καρχηδονίων, ὤμοσεν αὐτοῖς, 11 ἢν ἀφεθῇ, πεῖσαι ἂν τὴν σύγκλητον διαλύσασθαι τὸν πόλεμον· μὴ πείσας δὲ ὡς αὐτοὺς ἀναστρέψαι. ἀφικόμενος ἐς Ῥώμην, τοὐναντίον ἔπεισε τὴν σύγκλητον· 12 τότε δὴ καὶ τοσόνδε μᾶλλον, ὡς Καρχηδόνιοι ἀπαγορεύουσι, καὶ τὰ τῆς ἀσθενείας αὐτῶν ἀπόρρητα, καὶ ὃν τρόπον εἴησαν ἁλώσιμοι προηγόρευσε. τῆς δὲ συγκλήτου παρακαλούσης αὐτὸν μένειν, καὶ τὸν ἐν ταῖς ἀνάγκαις ὅρκον ἀνώμοτον ἡγεῖσθαι, περιπλεκομένων τέκνων, γυναικὸς, φίλων, συγγενῶν, οὐχ ὑπέμεινε παραβῆναι τὸν ὅρκον· πλεύσας δὲ ὡς τοὺς Καρχηδονίους, ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, τό, τε αὐτοῦ στρατήγημα, καὶ τὴν Ῥωμαίων γνώμην. οἱ δὲ καθείρξαντες αὐτὸν ἐς γαλεάγραν, αἰκίσαντες τε χρόνῳ μακρῷ, καὶ βασανίσαντες ἔκτειναν.

ΚΕΦ. ΙΓ.

11 MS. ἵν' ἀφεθῇ. 12 τότε δὴ καὶ μᾶλλον. Pro ὡς Καρχηδόνιοι ἀπαγορεύουσι. MS. Καρχηδονίος ὡς ἀγορεύουσι.

CAP. XII.

ATTILIUS.

Attilius captus a Carthaginiensibus juravit eis, si dimitteretur, se persuasurum senatui, ut bellum componeret: sin persuadere non posset, ad eos reversurum. Cum Romam venisset, contrarium senatui suasit. Tum vero magis etiam quod Carthaginienses animo concidissent, et eorum occultam imbecillitatem, et modum quo capi facilius possent, ostendit. Senatu eum hortante, ut maneret, et necessarium jurisjurandum, injuratum existimaret, conplectentibus liberis, conjuge, amicis, cognatis, noluit fidem jurisjurandi transgredi Sed renavigans ad Carthaginienses, suum eis strategema et Romanorum consilium pariter indicavit. Qui eum in carcerem conjectum, verberibus affecerunt, et longo tempore cruciatum necarunt.

ΚΕΦ. ΙΓ.
ΓΑΙΟΣ.

Γάϊος παράγγελμα ἔδωκε τοῖς ἐν τῷ στρατοπέδῳ μένειν ἐπὶ τῶν ὅπλων. ἐπεὶ δὲ ὥρᾳ θέρους υἱὸς αὐτοῦ τὸν ἵππον διψῶντα ἤγαγεν ἐπὶ τὸν ποταμὸν παραῤῥέοντα, προσέταξεν ἀφελεῖν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν, ὡς οὐ πεισθέντος τῷ παραγγέλματι. τούτῳ τῷ ἔργῳ τοὺς στρατιώτας ἐδίδαξε μηδέποτε παρακοῦσαι παραγγέλματος.

ΚΕΦ. ΙΔ.
ΦΑΒΙΟΣ.

Φάβιος ἐν τῷ πρὸς Ἀννίβαν πολέμῳ μὴ παρατασσόμενος κακὸς ἤκουεν ἐν τῇ συγκλήτῳ. τοῦ δὲ υἱοῦ παρακαλοῦντος ἀποτρέψασθαι τὴν ἀδοξίαν, ἐπέδειξεν αὐτῷ μέρος ἕκαστον τῆς φάλαγγος· ἐνίων δὲ οὐκ ἐῤῥωμένως ἐχόντων, Ὁρᾷς, ἔφη, ὡς οὐ καλὸν συμβαλόντας ἀποκυβεῦσαι περὶ τῶν ὅλων· πολλάκις γὰρ ὅλη μὲν ἡ φάλαγξ οὐκ εἴληφεν ἀγῶνος πεῖραν· κατὰ μέρος δὲ τὸν ἔμπειρον οὐκ ἔλαθεν ἡττᾶσθαι δυναμένη. τοιγάρτοι [13] συμβουλὴν μὴ συμβαλεῖν,

13 Pro συμβουλεύω μὴ συμ. Cas.

CAP. XIII.
CAJUS.

Cajus præceptum dederat iis, qui in castris erant, ut in armis manerent. Sub tempus autem æstuantis solis filius ejus equum sitientem deduxit ad fluvium præterlabentem. Ejus caput abscindi jussit, quod edicto non paruisset. Hoc facto milites docuit, ne mandatum unquam negligerent.

CAP. XIV.
FABIUS.

Fabius in bello contra Annibalem, quod manum cum hostibus non consereret, male audiebat in senatu. Filio hortante, ut depelleret infamiam, ostendit ei singulas agminis partes. Quibusdam vero non satis robusta corpora habentibus: Vides, inquit, non esse commodum inito prælio armis fortunam tentare. Persæpe enim universum agmen certaminis periculum non fecit. Sigillatim vero peritum rei militaris non latet, superari ac vinci

λεῖν, ἀλλ' ἕπεσθαι, τὰς ὑπωρείας κατέχοντα, καὶ τὰς πόλεις ἀφιστάντα. ταῦτα λέγων καὶ πράττων, ἐν μὲν τῷ παραυτίκα, ἐνομίσθη δειλός. ὕστερον δὲ ἄλλων πολλὰς δυνάμεις ἀπολλύντων, πάλιν οἱ Ῥωμαῖοι κατέφυγον ἐπὶ Φάβιον, καὶ ἐπὶ τὴν αὐτῦ στρατηγίαν· ὥς τε καὶ δικτάτωρ ἀπεδείχθη, καὶ Μάξιμος ἀνηγορεύθη, τῦτο δ' ἂν εἴη μέγιστος. —

β' Φάβιος ἐπεκλήθη μέγιστος, Σκηπίων μέγας· ἐζηλοτύπει τῆς δόξης ὁ Σκηπίων τὸν Φάβιον. ὥς τε καὶ ἤρετο· τί δή ποτε, σὺ μὲν διατηρήσας μόνον τὰ στρατόπεδα κλήζῃ μέγιστος, ἐγὼ δὲ μέγας ὁ συμβαλὼν καὶ κατὰ στόμα νικήσας Ἀννίβαν. Φάβιος ἔφη, ἀλλ' εἰ μὴ ἐγώ σοι διεφύλαξα τὺς στρατιώτας, ὐκ ἂν ἔσχες μεθ' ὧν μαχόμενος νικῆσαι.

γ' Φάβιος εἷλε τὴν Ταραντίνων πόλιν, Ἀννίβυ συμμαχῦντος αὐτοῖς, δόλῳ καὶ τέχνῃ. στρατιώτης Ταραντῖνος ἦν παρὰ Φαβίῳ· τύτυ τῆς ἀδελφῆς καλῆς ὔσης ἐν Τάραντι [14] Ἀβρέντιος ἤρα, ἀνὴρ ὑπὸ Ἀννίβυ τὰ τείχη φυλάτ-

14 ὁ Βρέττιος, ſic infra quoque pro Ἀβρέντιος, quomodo *Plutarchus* in Fabio. *Maſv.*

vinci poſſe. Itaque hoc in medium conſulo, non in manus venire, ſed per montana ſequi, et urbes ad defectionem perducere. Hæc dicens ac faciens, primo quidem timidus exiſtimabatur. Poſtmodum autem cum reliqui maximos exercitus amiſiſſent, iterum Romani ad Fabium confugerunt, et ducem iterum conſtituerunt, adeo ut etiam dictator ſit creatus, et Maximus nuncupatus, quod eſt, ſi Græce vertas, μέγιστος.

2 Fabius cognomen accepit Maximi, Scipio Magni. Scipio quadam æmulatione erga Fabii gloriam afficiebatur. Itaque rogabat eum: Qui fit, ut tu conſervandis duntaxat exercitibus, Maximi cognomen adeptus ſis: ego cum hoſtibus confligendo, Magni, cum Annibalem cominus facto prælio devicerim? Reſpondit Fabius: At niſi ego tibi milites conſervaſſem, tu non habuiſſes quibuscum potuiſſes vincere.

3 Fabius Tarentinorum urbem, Annibale ipſis auxilium ferente, arte ac dolo cepit. Erat apud Fabium miles Tarentinus. Ejus ſororem, inſigni forma præditam, Tarenti Abrentius deperibat, cui eidem murorum cuſtodia ab Annibale demandata

φυλάττειν πεπιςευμένος. τῦτο μαθὼν Φάβιος τὸν Ταραντῖνον ςρατιώτην ἐσέπεμψε πρὸς τὴν ἀδελφήν. ὁ δὲ δι᾽ αὐτῆς τὸν Ἀβρέντιον φίλον ποιησάμενος, ἔπεισε τὰ Ῥωμαίων φρονεῖν. ὥς τε καὶ συνθέμενος Ἀβρέντιος ἔδειξε, καθ᾽ ὃ μέρος χρὴ προσβαλεῖν τοῖς τείχεσι. Φάβιος κλίμακας προσθεὶς, ἐπαναβὰς, κατὰ κράτος αἱρεῖ τὴν πόλιν. ἐπὶ τῦτῳ μάλιςα πάντων ἐθαυμάσθη, ςρατηγήματι κρατήσας Ἀννίβῦ, τῦ τέχναις καὶ δόλοις τὰ πλεῖςα νικῶντος.

ΚΕΦ. ΙΕ.

ΚΟΙΝΤΟΣ.

Κοΐντος Φάβιος τὸν υἱὸν αἱρεθῆναι ςρατηγὸν βυλόμενος, αὐτὸς ἤδη γεγηρακὼς, ἐδεῖτο Ῥωμαίων μηδαμῶς αὐτῷ δῦναι τὴν ἀρχὴν, ἵνα μὴ ἀναγκάζοιτο συναποδημεῖν ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐπὶ γήρᾳ μακρῷ. οἱ δὲ νομίσαντες ἄμεινον ἕξειν τὰ τῆς πόλεως, τῦτυ παρόντος, ἐψηφίσαντο τὸν νεανίσκον ἄρχοντα. ὁ δὲ Φάβιος ὐ συναπεδήμησεν· ἵνα μὴ παρέληται τὸν υἱὸν τὴν δόξαν τῆς ἀρχῆς.

data fuerat. Hac re cognita, Fabius Tarentinum militem in urbem ad ſororem mittit. Qui ſororis opera amicitiam cum Abrentio fecit, eumque ad Romanorum partibus favendum adduxit. Itaque Abrentius facta cum eo pactione demonſtravit, qua parte aggredi mœnia deberent. Fabius erectis ſcalis aſcendens, per vim urbem capit. Hoc facto, maximam omnium admirationem meruit, quod Annibalem ſtrategemate ſuperaſſet, qui plerumque fallaciis et dolis vinceret.

CAP. XV.

QUINTUS.

Quintus Fabius filium ſuum ducem eligi cupiens, ipſe jam ætate affecta contendebat a Romanis, ne imperium ſibi traderent, ne in extrema ſenectute cum ipſo ſimul ad bellum proficiſci cogeretur. Illi rem civitatis melius ſe habituram arbitrati, ſi hic præſens omnibus rebus intereſſet, adoleſcentem imperatorem declaraverunt. At Fabius non una profectus eſt, ne imperatoriæ dignitatis ſplendorem filio detraheret.

ΚΕΦ. Ιϛ.

ΣΚΗΠΙΩΝ.

Σκηπίων ἐν Ἰβηρίᾳ μαθὼν ὡς τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον ἄσιτον ἀφίκοιτο ἐς τὴν μάχην ἐμήκυνεν ἐξάγων, καὶ παρατάττων τὴν αὐτοῦ φάλαγγα. ἀμφὶ δὲ ὥραν ἑβδόμην πιεζομένοις ἤδη λιμῷ καὶ δίψει συμβαλὼν ῥᾳδίως ἐκράτησεν.

β΄ Σκηπίων τοῦ στρατοπέδου τὰς πόρνας ἐξήλασε, κελεύσας ἐς πόλιν ἀπιέναι πανηγυρίζουσαν. προσέταξε δὲ ἀποπέμψασθαι [15] καινὰς τραπέζας, ἐκπώματα, καὶ σκεύη πάντα, πλὴν χύτρας, καὶ ὀβελίσκου, καὶ ποτηρίου· ἀργυροῦν δὲ ἔκπωμα μὴ ἔχειν, πλέον δικοτύλου, καὶ λούεσθαι μηδένα· τῶν δὲ ἀλειφομένων ἕκαστον τρίβειν ἑαυτόν. τὰ γὰρ ὑποζύγια δεῖσθαι τῶν τριβόντων. ἀριστᾶν δὲ ὀρθοὺς, ἄπυρον ὄψον· δειπνοῦντας δὲ προσφέρεσθαι καὶ κρέας ὀπτὸν, ἢ ἑφθόν. ἱματίῳ δὲ χρῆσθαι σισύρᾳ Γαλατικῇ. καὶ πρῶτος ἐνεπορπήσατο σισύραν μέλαιναν. τοὺς δὲ στρατηγοὺς, ἐπὶ στιβάδος ἀνακειμένους ἑώρατο, φάσκων πενθεῖν τὴν τοῦ στρατεύματος ἀσωτίαν καὶ μαλακίαν.

γ΄ Σκη-

15 κλίνας, τραπέζας. conj. *Gronovii.*

CAP. XVI.

SCIPIO.

Scipio cum in Hiſpania cognoviſſet, hoſtium exercitum impranſum ad pugnam ineundam venire, educens ſuum agmen, in longitudinem explicavit. Circiter autem horam ſeptimam afflictos jam fame et ſiti aggreſſus, facile ſuperavit.

2 Scipio omnes meretrices e caſtris ejecit, jubens eas in urbem conviviis deditam recedere. Imperavit etiam, ut novæ menſæ, ſcyphi, omniaque vaſa, præter ollam, veru, et poculum fictile exportarentur. Ex argenteis poculum non amplius duarum librarum permiſit, ſi quis habere vellet. Balneis uti vetuit. Qui ungerentur, juſſit ſe ipſos fricare. Nam jumenta fricantibus indigere. Voluit autem ut ſtantes pranderent non coctum obſonium. In cœna vero carnem ſeu coctam, ſeu aſſatam adderent. Veſtimento uterentur, ſago Gallico: et prius ipſe ſago pullo amictus, duces in ſtratis recumbentes circumiens inſpexit, dicens ſe deplorare exercitus luxuriam et mollitiem.

γ' Σκηπίων στρατιώτην ἰδὼν χάρακα κομίζοντα, Θλίβεσθαί μοι δοκεῖς, εἶπεν, ὦ συστρατιῶτα· τοῦ δὲ, καὶ πάνυ, φήσαντος· εἰκότως, ἔφη· ἐν γὰρ τῷ ξύλῳ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἔχεις, οὐκ ἐν τῇ μαχαίρᾳ.

δ' Σκηπίων στρατιώτην ἰδὼν μέγα φρονοῦντα ἐπὶ θυρεῷ κεκοσμημένῳ· αἰσχρὸν, ἔφη, Ῥωμαῖον ἄνδρα τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ μᾶλλον, ἢ τῇ δεξιᾷ πιστεύειν.

ε' Σκηπίων ὑπὸ τοῦ δήμου θορυβούμενος, ἐμὲ, ἔφη, οὐδὲ στρατιωτῶν ἐνόπλων ἀλαλαγμὸς ἐξέπληξεν, οὔτι γε συγκλύδων ἀνθρώπων θόρυβος, ὧν οἶδα τὴν Ἰταλίαν μητρυιὰν, οὐ μητέρα. τούτῳ τῷ λόγῳ συνεστάλησαν, καὶ τοῦ θορυβεῖν ἐπαύσαντο.

ς' Σκηπίων δορυάλωτον λαβὼν ἐν Ἰβηρίᾳ πόλιν, [16] Φοίνισσαν, ὡς οἱ φυγαγωγοὶ παρθένον ἤγαγον κάλλους ὑπερφυῶς ἔχουσαν, τὸν πατέρα αὐτῆς ἀναζητήσας, ἐχαρίσατο αὐτῷ τὴν θυγατέρα. τοῦ δὲ δῶρα προσκομίσαντος, ὁ δὲ καὶ ταῦτα [17] συνεχαρίσατο, προῖκα φήσας ἐπιδιδόναι τῇ κόρῃ. ὅσαι δὲ καὶ ἄλλαι γυναῖκες τῶν εὖ γεγονότων, ἢ θυγα-

16 MS. Οἰνοῦσσα. Carthago Africæ ſic dicta fuit, hic autem de *Carthagine nova* ſermo eſt, quæ an ita appellata ſit, non conſtat. *Maſu*, 17 MS. συνεδωρήσατο.

3 Scipio militem conſpicatus vallum ferentem: Premi, inquit, mihi onere videris, o commilito. Quo reſpondente, Valde equidem. Sane, inquit. In ligno enim ſpem ſalutis repoſitam habes, non in gladio.

4 Scipio militem videns fœdum, clypei pulchritudinem indentidem oſtentare: Turpe, inquit, eſt lævæ manui fidere magis, quam dextræ.

5 Scipio tumultuantis populi vociferatione impeditus, Me, inquit, ne militum quidem armatorum clamor unquam terruit, neque hominum collectitiorum tumultus terrebit, quorum Italiam ſcio novercam eſſe, non matrem. His verbis repreſſi ſunt, et tumultuari deſierunt.

6 Scipio cum ſubegiſſet in Hiſpania urbem Phœniciam, cum captivorum ductores virginem inſigni formæ elegantia præditam adducerent, patrem requiſivit, eique filiam donavit. Qui cum adferret munera, etiam hæc ſimul largitus eſt, dotem, inquiens, ſe hæc puellæ dare. Quotquot autem etiam aliæ vel uxores nominum ſummo

θυγατέρες ἢ παῖδες, ὥραν ἔχοντες, ἑάλωσαν, τούτοις ἐπέστησε δύο Ῥωμαίων σωφρονεστάτους ἐκ τῶν πρεσβυτέρων. οἱ 18 θεραπευτῆρες, καὶ χορηγίαν ἔνεμον τοῖς αἰχμαλώτοις κατὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Σκηπίωνος ἡ σωφροσύνη πολλὰς πόλεις Ἰβηρικὰς Ῥωμαίοις φίλας καὶ συμμάχους ἑκούσας ἐποίησεν.

ζ Σκηπίων Σύφακα τὸν 19 Μασαισυέων βασιλέα σύμμαχον ποιησάμενος, διέβαλεν ἐς Σικελίαν. Ἀσδρούβας θυγατέρα παρθένον ἔχων θαυμαστὴν τὸ κάλλος, ἐκδώσειν ὑπέσχετο τῷ Σύφακι τῆς Ῥωμαίων συμμαχίας ἀποστάντι. ὁ δὲ γήμας τὴν κόρην, προσέθετο Καρχηδονίοις, καὶ παραχρῆμα ἐπέστειλε Σκηπίωνι ἀπαγορεύων, ἐπιβῆναι Λιβύης· Σκηπίων εἰδὼς Ῥωμαίους ἐπὶ τῇ Σύφακος συμμαχίᾳ μέγα φρονοῦντας, εἰ δὲ μάθοιεν προσεθειμένον τοῖς πολεμίοις, οὐκ ἂν τολμήσοντας εἰς Λιβύην διαβαίνειν, ἐκκλησίαν αὐτῶν συναγαγὼν, ἐς τοὐναντίον μετεποίησε τὰ γράμματα τοῦ Σύφακος· ὡς καλοῦντος τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ τὴν Λιβύην· ... καὶ

18 Scribend. θεραπευτῆρας, vel θεραπευτῆρες εἶεν aut γένοιντο, ut videntur Codd. Interpr. habuisse. *Casaub.*
19 MS. Μασαισυαίων. Scribend. Μασαισυλιέων conjiciente *Cas.* aut Μασαισυλίων, ut vult *Masv.*

mo loco natorum, vel filiæ, vel pueri ætate florentes caperentur, his duos Romanorum moderatissimos attribuit ex senibus, qui curam eorum gererent, et sumtum captivis pro dignitate suppeditarent. Scipionis continentia multas urbes Hispanicas ad amicitiam et societatem Romanorum volentes perduxit.

7 Scipio cum Syphacem Massæsilorum regem socium fecisset, in Siciliam trajecit. Asdrubal admirabili pulchritudine filiam habens, hanc se collocaturum Syphaci promisit, si a Romanis deficeret. Ille ducens virginem uxorem, Carthaginiensium partes sequebatur, et confestim missis ad Scipionem litteris, vetuit eum in Africam venire. Scipio intelligens Romanos in Syphacis societate magnam fiduciam habere, quod si audivissent ad hostes eum descivisse, non ausuros in Africam transire: convocatis in concionem, in contrariam sententiam Syphacis litteras convertit: quod Romanos in Africam arcesseret, et admirare·

καὶ ὡς θαυμάζοντος ὅτι καὶ νῦν βραδύνοιεν, καὶ ὡς δέον μὴ ἐκλύειν αὐτῦ τὴν ἀκμὴν τῆς συμμαχίας. τοιαῦτα εἰπὼν, ὁρμὴν καὶ θάρσος τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεποίησεν. οἱ δὲ εὐθὺς ἡμέραν ᾔτησαν, καθ' ἣν διαπλεῦσαι προσήκοι.

η' Σκηπίων κατασκόπȣς Καρχηδονίων τρεῖς συλληφθέντας, νόμȣ Ῥωμαίων κελεύοντος πολεμίων κατασκόπȣς ἀναιρεῖσθαι, τȣ̃το μὲν ȣ̓κ ἐποίησε· προσέταξε δὲ αὐτοῖς περιελθεῖν τὴν στρατιὰν ἅπασαν. οἱ δὲ ἰδόντες Ῥωμαίȣς, τȣ̀ς μὲν βάλλοντας, τȣ̀ς δὲ ἀκοντίζοντας, τȣ̀ς δὲ πηδῶντας, τȣ̀ς δὲ ὅπλα ἐπισκευάζοντας, τȣ̀ς δὲ ξίφη ἀκονȣ̃ντας, πάλιν ἤχθησαν ἐπὶ τὸν Σκηπίωνα. ὁ δὲ δȣ̀ς ἄριστον αὐτοῖς, Ἀπαγγείλατε, εἶπεν, ἃ τεθέασθε πρὸς τὸν πέμψαντα ὑμᾶς. οἱ δὲ ἐπανελθόντες τῷ τε Ἀννίβᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις Καρχηδονίοις ταῦτα ἀπαγγείλαντες, ἐξέπληξαν αὐτȣ̀ς, καὶ τῇ Ῥωμαίων παρασκευῇ, καὶ τῇ Σκηπίωνος μεγαλοψυχίᾳ.

ΚΕΦ. ΙΖ.

ΠΟΡΚΙΟΣ ΚΑΤΩΝ.

Πόρκιος Κάτων ἐνέβαλεν εἰς τὴν [20] Ἰβήρων. ἐκ δὲ τῶν πόλεων ἁπασῶν ἧκον πρεσβευταὶ, σφᾶς αὐτȣ̀ς ἐγχειρίζοντες

20 *Vulgata* εἰς τὴν Ἰβηρίαν.

raretur eos tam diu moram trahere. Itaque ejus societatis vigorem dissolvi non oportere. His dictis, cupiditatem et confidentiam Romanis injecit: qui statim diem postularunt, quo transmittere oporteret.

8 Scipio speculatoribus Carthaginiensium tribus comprehensis, lege Romanorum jubente hostium exploratores interficere, id quidem non fecit, sed eos jussit circumire universum exercitum. Qui cum viderent Romanos, alios tela mittere, alios jaculari, alios cum saltu currere, alios arma expolire, alios gladios acuere, rursus ad Scipionem adducti sunt. Qui dato eis prandio: Renuntiate, inquit, quae vidistis, ei qui vos misit. Qui reversi, Annibali, aliisque Carthaginiensibus hæc renuntiantes, terrorem eis injecerunt, et Romanorum apparatione, et Scipionis magnanimitate.

CAP. XVII.

PORCIUS.

Porcius Cato in Hispanorum terram impressionem fecit. Ex omnibus civitatibus legati venerunt, sese ejus, Roma-

τες αὐτῷ τε καὶ Ῥωμαίοις. ὁ δὲ προσέταξεν αὐτοῖς ἀγαγεῖν ὅμηρα ἐπὶ ὥραν ὡρισμένην. ἐπεὶ δὲ ἦγον, ἑκάστης πόλεως δυσὶν ἀνδράσι μίαν ἐπιστολὴν ἔδωκε, κελεύσας ἅπαντας κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπανελθόντας τοῖς πολίταις ἀναγνῶναι. ἐπεὶ δὲ ἐπανῆλθον, ἀνέγνωσαν τὰ γεγραμμένα· Κατασκάψατε τὰ τείχη σήμερον. ἑκάστη τοίνυν πόλις καιρὸν οὐκ ἔχουσα πρὸς τὰς πλησίον πόλεις διαπέμψασθαι· Φοβούμενοι δὲ ἕκαστοι μὴ τῶν ἄλλων ὑπακουσάντων, αὐτοὶ μόνοι μὴ πεισθέντες ἐξανδραποδισθῶσιν· οὕτως ὁμοῦ πάντες Ἴβηρες τὰ τείχη κατέσκαψαν ἡμέρᾳ μιᾷ.

ΚΕΦ. ΙΗ.

ΦΑΥΝΟΣ.

Φαῦνος Διομήδους ἐν Ἰταλίᾳ τελευτήσαντος, ἐπιτάφιον ἀγῶνα ποιῶν, πρώτῃ μὲν ἡμέρᾳ τῶν Ἑλλήνων ὡπλισμένων πομπὴν ἔπεμψε· δευτέρᾳ δὲ τῶν βαρβάρων. καὶ δὴ συνέταξε τοῖς βαρβάροις χρήσασθαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων τὰ ὅπλα. οἱ δὲ χρήσαντες, ὑπὸ τῶν βαρβάρων τοῖς ἰδίοις ὅπλοις ἀπώλοντο.

ΚΕΦ. ΙΘ.

Romanorumque potestati permittentes. Ille, ut obsides ad definitum tempus adducerent, imperavit. Eos cum adducerent, uniuscujusque civitatis duobus viris unam epistolam tradidit, præcipiens, ut omnes eodem die reversi, civibus eas recitarent. Qui cum rediissent, scripta recitarunt: Diruite muros hodierno die. Cum igitur singulæ civitates tempus non haberent ad finitimas urbes mittendi, metuerentque singulæ ne cæteris morem gerentibus, si ipsæ solæ dicto audientes non fuissent, in servitutem redigerentur, imperata fecerunt, omnesque Hispani uno die mœnia destruxerunt.

CAP. XVIII.

FAUNUS.

Faunus cum Diomedes in Italia e vita decessisset, funebres ludos instituens, primo die Græcorum armatorum pompam duxit: Secundo barbarorum. Præcepit autem, ut barbari a Græcis arma mutuarentur: Qui cum eis commodavissent, a barbaris propriis armis sunt interfecti.

CAP. XIX.

ΚΕΦ. ΙΘ.

ΤΙΤΟΣ.

Τίτον αἰχμάλωτον λαβὼν Κλεώνυμος, λύτρα ἐπράττετο δύο πόλεις Ἐπίδαμνον, καὶ Ἀπολλωνίαν. ὁ τȣ̃ Τίτȣ πατὴρ ȣ̓κ ἔδωκεν, ἀλλὰ σώζειν αὐτὸν ἐκέλευσεν. Τίτος εἴδωλον ἀυτȣ̃ κατασκευάσας καθεύδοντος, ἐν τῷ οἴκῳ καθῆκε. καὶ αὐτὸς μὲν ἐπιβὰς ἀκατίȣ λαθὼν ἔφυγεν· οἱ δὲ φύλακες τὸ εἴδωλον ἐφύλαττον.

ΚΕΦ. Κ.

ΓΑΙΟΣ.

Γάϊος περὶ τὴν Τυνδαρίδα Καρχηδονίων ἐφορμέντων π´ ναυσὶν, αὐτὸς ἔχων σ´ τριήρεις, ἐπειδὴ οἱ πολέμιοι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, ȣ̓κ ἀντανήγοντο, τῶν ρ´ τȣ̀ς ἱςȣ̀ς καταθέμενος, τῶν λοιπῶν ἐκπετάσας τὰ ἱςία, καὶ διὰ τȣ́των ἀποκρυπτόμενος, τὰς ἄλλας [21] καλῶς ἐξηρτημένας ἀπέπλευσεν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι νομίσαντες ἴσας εἶναι τὰς ναῦς τῷ πλήθει τῶν φαινομένων ἱςίων, θαῤῥήσαντες πρὸς τὸν

21 κάλοις ἐξηρτημένας conject. *Gronovii*, quam in versione expressimus.

CAP. XIX.

TITUS.

Cleonymus cum Titum cepisset, pro eo dimittendo duas civitates postulabat, Epidamnum et Apolloniam. Titi pater eas non dedit, sed eum retinere jussit. Titus comparato sui dormientis simulacro, in ædibus deposuit, atque ipse conscenso actuario minuto, clam aufugit, custodibus simulacrum custodientibus.

CAP. XX.

CAJUS.

Cajus Carthaginiensibus apud Tyndaridem appellentibus cum navibus octoginta, ipse ducentas habens triremes, cum hostes multitudinem navium veriti, non ad pugnam solverent, centum triremium malis demissis, reliquarum velis expansis, ut sic numerum earum occultaret, funibus illas his alligavit, ac solvit. Carthaginienses pares naves esse multitudini apparentium velorum arbitrati, sumta

τὸν κίνδυνον ὥρμησαν· Γάϊος πολλαῖς πρὸς ὀλίγας ἀγωνισάμενος, ῥᾳδίως ἐνίκησεν.

ΚΕΦ. ΚΑ.

ΠΕΙΝΑΡΙΟΣ.

Πεινάριος φρούραρχος, Ἐνναίων ἀποστάντων τῆς Ῥωμαίων συμμαχίας, καὶ τὰς κλεῖς τῶν πυλῶν ἀπαιτούντων, Ἐὰν ὁ δῆμος ἅπας, ἔφη, αὔριον εἰς ἐκκλησίαν συνελθὼν τοῦτο ψηφίσηται, πεισθήσομαι τῷ ψηφίσματι. οἱ μὲν τῆς ὑστεραίας ἐς τὸ θέατρον συνελέγησαν· ὁ δὲ νύκτωρ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν πολλοὺς στρατιώτας ἐφεδρεύειν ἔταξεν ὑπερδεξίους· ἄλλους δὲ περιστῆναι τὸ θέατρον, καὶ τὰς διόδους, παραφυλάττοντας τὸ σημανθησόμενον. οἱ μὲν Ἐνναῖοι συνελθόντες τὴν ἀπόστασιν ἐψηφίζοντο. τοῦ δὲ φρουράρχου σημήναντος, οἱ στρατιῶται, οἱ μὲν ἄνωθεν ἀφιέντες τὰ βέλη, οἱ δὲ κατὰ τὰς διόδους προσπεσόντες, καὶ σπασάμενοι τὰς μαχαίρας, τὸν δῆμον κατέκοψαν, ὥς τε σωρηδὸν ἐπ᾽ ἀλλήλοις ἔπιπτον ἅπαντες, πλὴν ὀλίγων, ὅσοι κατὰ τῶν τειχῶν αὑτοὺς καθῆκαν, ἢ δι᾽ ὑπονόμου ἔλαθον ἐκπεσόντες.

ΚΕΦ. ΚΒ.

sumta fiducia periculum adierunt. Cajus cum multis adversus paucas conflictione facta, nullo negotio superavit.

CAP. XXI.

PINARIUS.

Pinarius præfectus custodiæ, cum Ennenses a Romanorum societate descivissent, et portarum claves repeterent: Si universus, inquit, populus crastino die in concionem convenerit, et hoc decreto sanxerit, morem decreto geram. Illi postridie in theatrum congregabantur. At ipse noctu sub arcem multos milites insidiari in superioribus locis jussit, alios vero circumsistere theatrum, et aditus occupare, atque ad signum accipiendum attentos esse. Ennenses convenientes defectionem decreto confirmarunt: præfecto custodiæ significationem dante, milites partim missis e loco superiore telis, partim impetu per aditus facto, strictisque gladiis populum occiderunt, ita ut cumulatim invicem caderent omnes, paucis exceptis, qui per muros se demiserant, perque subterraneos meatus furtim elapsi erant.

CAP. XXII.

ΚΕΦ. ΚΒ.

ΣΕΡΤΩΡΙΟΣ.

Σερτώριος ἐν Ἰβηρίᾳ νεβρὸν ἐλάφου λευκῆς παρὰ κυνηγῶν δῶρον λαβὼν ἔθρεψε, καὶ τιθασσὸν ἐποίησεν, ὥς τε προσιόντι μὲν εἵπετο· ἐπὶ τὸ βῆμα δὲ ἀναβαίνοντι συνανέβαινεν, καὶ δικάζοντι τὸ στόμα προσέφερεν· ἔπεισε δὴ τοὺς βαρβάρους, ὡς ἄρα τὸ ζῶον ἱερὸν Ἀρτέμιδος. καὶ ἡ θεὸς δι᾽ αὐτοῦ προλέγοι πάντα αὐτῷ τὰ μέλλοντα, καὶ σύμμαχος ἐν τοῖς πολεμιοις γίγνοιτο. ὅσα γε μην ὑπὸ κατασκόπων ἀπόῤῥητα ἠγγέλλετο ἀποκρυπτόμενος, αὐτὸς προέλεγεν, ὡς δια τῆς νεβροῦ μανθάνων παρὰ τῆς θεοῦ πολεμίων ἐφόδους, ἐνέδρας, αἰφνιδίους καταδρομὰς, τούτων ἔφασκεν ἄγγελον ἔχειν τὴν νεβρόν· ὅσαι δὲ καὶ νῖκαι πολέμων ἠλπίζοντο, καὶ ταῦτα διὰ τῆς νεβροῦ μανθάνειν παρὰ τῆς θεοῦ φάσκων, ἐξέπλησσε τοὺς βαρβάρους· καὶ προσεκυνεῖτο, καὶ πάντες αὐτῷ προσέφευγον ὡς δαιμονιωτέραν ἰσχὺν ἔχοντι.

ΚΕΦ. ΚΓ.

CAP. XXII.

SERTORIUS.

Sertorius in Hispania hinnulum candidæ cervæ a venatoribus dono acceptum, aluit, cicuremque reddidit, ita ut accedentem sequeretur, et cum ascendente in tribunal simul ascenderet, atque ei jus dicenti os admoveret. Persuasit igitur barbaris, animal hoc sacrum esse Dianæ, deamque per illud omnia prædicere, quæ sibi eventura sint, sociamque in bellis præsto esse. Quæcunque igitur ab exploratoribus arcana nuntiabantur, ipse occultata prædixit, simulans per hinnulum se a dea perdiscere hostiles aggressiones, insidias et repentinas incursiones. Horum nuntium hinnulum se habere ajebat. Quotquot etiam victoriæ bellorum acciderent, has etiam per hinnulum se a dea cognoscere affirmans, stuporem barbaris injecit: qui eum adorabant, omnesque ad eum quasi divinis viribus septum confugiebant.

CAP. XXIII.

ΚΕΦ. ΚΓ.

ΚΑΙΣΑΡ.

Καῖσαρ ὡς Νικομήδη πλέων περὶ Μαλέαν ὑπὸ λῃςῶν ἥλω Κιλίκων· οἱ μὲν ᾔτησαν λύτρα μεγάλα· ὁ δὲ τὰ διπλάσια ἐπηγγείλατο· κατέσχον ἐς Μίλητον, καὶ τειχῶν ἔξω προσωρμίσαντο. Καῖσαρ Ἐπικράτη Μιλήσιον οἰκέτην πέμπει πρὸς Μιλησίους, παρακαλῶν χρήματα ἐπιδανεῖσαι· οἱ δὲ παραχρῆμα ἔπεμψαν. Ἐπικράτης ἐντολὴν ἔχων παρὰ Καίσαρος μετὰ τῶν χρημάτων παρασκευὴν εὐωχίας μεγάλης κομίζειν καὶ ὑδρείαν πλήρη ξιφῶν, καὶ οἶνον μανδραγόρᾳ κεκερασμένον. Καῖσαρ διπλᾶ τὰ λύτρα τοῖς λῃςαῖς ἀπαριθμήσας, προὔθηκεν αὐτοῖς τὴν εὐωχίαν. οἱ δὲ ὑπερχαίροντες τῷ πλήθει τῶν χρημάτων, ὥρμησαν ἀνέδην εὐωχεῖσθαι· καὶ τὸν οἶνον πεφαρμακωμένον πιόντες ἀπεκοιμήθησαν. Καῖσαρ καθεύδοντας ἀναιρεθῆναι κελεύσας, παραυτίκα τοῖς Μιλησίοις ἀπέδωκε τὰ χρήματα.

β' Καῖσαρ ἐν Γαλατίᾳ προσήει ταῖς Ἄλπεσιν· ἠγγέλθη ςρατόπεδον τῶν ὀρείων βαρβάρων τὰς παρόδους φυλάττειν. ὁ δὲ τὴν φύσιν τῶν Ἀλπέων παρεφύλαξε. τοῦ ὄρους κάτω

CAP. XXIII.

CÆSAR.

Cæſar Nicomediam verſus navigans, juxta Maleam a latronibus Cilicibus captus eſt. Qui cum magnam mercedem pro ejus liberatione peterent, ille duplicem ſummam promiſit. Appulerunt ad Miletum, et extra mœnia navem ad littus admovebant. Cæſar Epicratem Mileſium ſervum mittit ad Mileſios, rogans ut ſibi pecunias mutuo darent. Qui eas confeſtim miſerunt. Epicrates mandatum habens a Cæſare, ut cum pecuniis magnum convivii apparatum apportarent, et hydriam plenam enſibus, vinumque mandragora mixtum. Cæſar duplicatam latronibus pecuniæ ſummam numeravit, eisque convivium appoſuit. Illi exſultantes pecuniarum multitudine, largiter genio indulgebant, et vinum medicatum bibentes, in ſoporem incidebant. Cæſar dormientes interfici juſſit, ſtatimque pecunias Mileſiis reddidit.

2 Cæſar cum in Gallia ad Alpes perveniſſet, barbarorum montanorum copiæ aditus obſidere nuntiabantur. Ille naturam Alpium ſpeculabatur: Infra montem flumini

κάτω ποταμοὶ πολλοὶ διαῤῥέουσι, 22 καὶ πολλὰ ἕλη βαθύνεται. ἀπὸ τούτων ὁμίχλη ἐξαίρεται πολλὴ, ἅμα αὐγῆς ἀρχομένης ἕω. κατὰ την ὥραν Καῖσαρ μέρος ἥμισυ τῆς στρατιᾶς ἀγαγὼν, κύκλῳ τὸ ὄρος περιήρχετο. οἱ μὲν δὴ βάρβαροι τῆς ὁμίχλης ἐπισκοτούσης, οὐδὲν ὁρῶντες ἡσύχαζον. ὁ δὲ ὑπὲρ κορυφῆς τῶν πολεμίων γενόμενος, ἠλάλαξεν. οἱ δὲ ἡμίσεις κάτωθεν ἀντηλάλαξαν, καὶ τὰ ὄρη πανταχόθεν συναπηχήσαντα, ἀμήχανον δεῖμα ἐνέβαλε τοῖς βαρβάροις. οἱ μὲν αὐτίκα φεύγοντες ᾤχοντο. Καῖσαρ ἀμαχί τὰς Ἄλπεις ὑπερέβαλεν.

γʹ Καῖσαρ Ἐλουηττίοις ἐπολέμει. 23 οὗτοι μοῖρα Γαλατῶν καὶ Ῥωμαίοις ἐπῄεσαν ηʹ μυριάδες. ὧν κʹ τὸ μαχικὸν ἦσαν. Καῖσαρ ἀεὶ μίαν ἡμέραν ὑπανεχώρει· οἱ βάρβαροι ταύτῃ καὶ πλέον θαῤῥοῦντες ἐδίωκον. ἐπεὶ δὲ τὸν ποταμὸν Ῥοδανὸν διαβαίνειν ἔμελλον, οὐ πρὸ πολλοῦ ὁ Καῖσαρ

22 *Vulgata* καὶ πολλὰ ἐπιβαθύνεται. MS. καὶ πολλὰ ἔτη βαθ. *Gronovius* ſuſpicatus erat, legendum eſſe, καὶ πολλὰ ἕλη βαθύνεται, quæ conjectura a *Maſvicio* in textum eſt recepta. 23 Ex *Plutarcho* legendum ἐπῄεσαν λʹ μυριάδες, ὧν κʹ τὸ μάχιμον. *Caſ.*

mina multa labuntur, et multæ in latum patent paludes. Ab his magna oritur nebula prima luce ſub ortum auroræ. Circa id tempus Cæſar dimidiam copiarum partem ducens, montem circumiit. Barbari ob nebulam tenebras afferentem, nihil videntes, quietos ſe tenebant. Ille cum in loca hoſtibus imminentia evaſiſſet, clamorem ſuſtulit. Tum dimidia pars exercitus ab inferiore loco vociferationem excepit, montesque ab omnibus partibus reſonantes, inexplicabilem barbaris terrorem injecerunt: qui repente fugam petentes, diſceſſerunt. Ita ſine pugna Cæſar Alpes ſuperavit.

3 Cæſar cum Helvetiis bellum gerebat. Hi in Gallorum et Romanorum fines egrediebantur, circiter octoginta millia, quorum viginti millia, arma ferre poterant. Cæſar unum diem ſemper cedebat. Barbari majori fiducia ob eam rem ſumta perſequebantur. Cum autem Rhodanum fluvium transmittere vellent, Cæſar non multo

σας ἐςρατοπεδεύσατο. τῶν δὲ βαρβάρων τραχὺν ποταμὸν σὺν πόνῳ πολλῷ διαβάντων, ἐ πάντων, ἀλλὰ τρισμυρίων, τῆς ὑςεραίας τῶν λοιπῶν διαβαίνειν μελλόντων· οἱ μὲν διαβάντες παρὰ ταῖς ὄχθαις ἀνεπαύοντο κεκμηκότες· Καῖσαρ δὲ νύκτωρ ἐπιφανεὶς κατέκοψε πάντας, ἀναχωρῆσαι διὰ τὸν ποταμὸν ἐκ ἔχοντας.

δ Καῖσαρ Γερμανῶν ἐπιόντων, ἐ θαῤῥῶν συνάψαι μάχην, ὁπότε ἔγνω τὲς παρ' αὐτοῖς μάντεις προειρηκότας πρὸ νέας σελήνης ἀπέχεσθαι μάχης, τότε τὴν αὐτῦ ςρατιὰν ἐπήγαγεν, ὡς ἀθυμότερον διὰ τὴν μαντείαν μαχεμένοις. 24 καὶ δὴ ἀρίςῳ καιρῷ χρησάμενος, λαμπρῶς Γερμανὲς ἐνίκησεν.

ε Καῖσαρ ἐν Βρεττανίᾳ ποταμὸν μέγαν ἐπεχείρει περαιῦσθαι· βασιλεὺς Βρεττανῶν 25 Κασόλαυλος ἀνεῖργε μετὰ πολλῶν ἱππέων, καὶ ἁρμάτων. Καίσαρι μέγιςος ἐλέφας εἵπετο, ζῶον Βρεττανοῖς ἐχ ἑωραμένον. τῦτον σιδηραῖς φολίσιν ὀχυρώσας, καὶ πύργον ἐπ' αὐτῦ μέγαν ὑψώσας,

24 MS. καὶ δὴ ἀρίςῳ καιρῷ χρησάμενοι, λαμπρῶς Γερμανὲς ἐνίκησαν. Recte si addatur Ῥωμαῖοι cum *Interprete*. 25 MS. Κασόλαυνος Cæsari lib. v. cap. 11. est *Cassivellaunus*. Dioni lib. xl. dicitur Συέλλας. Verum ibi pro καὶ Συέλλαν τὸν, reponendum esse Κασσιυέλλαυνον monuit Leunclavius. *Masv.*

to ante castrametatus est. Cum barbari rapidum fluvium magno cum labore transiissent, nondum omnes, sed reliqua triginta millia postridie trajicere vellent: qui transierant, in ripis defessi quietem captabant. Cæsar noctu eos adortus, omnes interfecit, revertendi per flumen potestate intercisa.

4 Cæsar, Germanis bellum moventibus, non audens pugnam committere, cum cognovisset eorum vates ante novilunium pugnare vetuisse, tum suum exercitum adduxit, quasi animo minori ob vaticinium pugnaturis. Sic Romani opportuno usi tempore, Germanos devicerunt.

5 Cæsar in Britannia ingentem fluvium trajicere conabatur. Rex Britannorum Cassovellanus cum multis equitibus et essedis eum transitu arcebat. Cæsarem maximus elephas sequebatur, animal Britannis invisum. Eum ferreis squamis muniit, et altissimam in eo turrim exstruxit,

σας, καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας ἐπιςήσας, ἐκέλευσεν ἐς τὸ ῥεῦμα ἐμβαίνειν. Βρεττανοὶ δὲ ἐξεπλάγησαν, ἀόρατον καὶ ὑπερφυὲς θηρίον ἰδόντες. περὶ γὰρ τῶν ἵππων τί χρὴ καὶ γράφειν; ὅπου καὶ παρ' Ἕλλησιν, ἣν καὶ γυμνὸν ἐλέφαντα ἴδωσιν, ἵπποι φεύγουσιν. πυργοφόρον δὲ καὶ ὡπλισμένον, βέλη καὶ σφενδόνας ἐξαφίεντα, οὐδὲ ἰδεῖν τὴν ὄψιν ὑπέμειναν. Βρεττανοὶ μὲν δὴ αὐτοῖς ἵπποις καὶ ἅρμασιν ἔφευγον. Ῥωμαῖοι δὲ ἀκινδύνως τὸν ποταμὸν διέβησαν, ἐνὶ ζώῳ τοὺς πολεμίους φοβήσαντες.

ϛ' Καῖσαρ πυθόμενος Κικέρωνα ὑπὸ Γαλατῶν πολιορκούμενον ἀπαγορεύειν, ἔπεμψε ςρατιώτην ἀκοντίσαι κελεύσας ἐπιςολὴν προδήσαντα τῇ λόγχῃ, νύκτωρ βαλεῖν ὑπὲρ τὸ τεῖχος. ὁ μὲν ἠκόντισεν· οἱ δὲ τειχοφύλακες εὑρόντες ἐκόμισαν Κικέρωνι. ἀνέγνω δὲ, Καῖσαρ Κικέρωνι θαῤῥεῖν. Προσδέχου βοήθειαν. μετ' ὀλίγον ἐφάνη καπνὸς καὶ κονιορτὸς, Καίσαρος τὴν χώραν πορθοῦντος. ὥςε αὐτίκα τὴν πολιορκίαν διακόψας, οὐ μόνον ἀνεσώσατο Κικέρωνα, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ἐτίσατο.

ζ' Καῖσαρ ͵ζ ἔχων ἐπολέμει Γαλάταις. ἐμποιῆσαι δόξαν βουλόμενος ὡς καὶ τῶν ὄντων ὀλιγωτέρους ἔχοι, τὸν μὲν χάρακα

xit, in qua sagittarios et funditores constitutos jussit flumen ingredi. Britanni perterrebantur, invisum et grande supra modum animal conspicati. Nam de equis quid attinet referre? cum etiam apud Græcos, equi viso nudo elephante, fugiant. Turrigerum autem et armatum, tela, fundasque conjicientem aspicere non potuerunt. Itaque Britanni cum equis et curribus in fugam se conjecerunt. Romani vero sine periculo flumen transmiserunt, per unam bestiam metu hostibus facto.

6 Cæsar audiens Ciceronem a Gallis obsessum, oppugnationem ferre non posse, misit militem cum præcepto, ut per noctem epistolam jaculo alligatam supra murum emitteret. Quam cum conjecisset, mœnium custodes repertam ad Ciceronem attulerunt: qui in ea legit, *Cæsar Ciceroni fiduciam optat. Exspecta auxilium.* Paulo post fumus ac pulvis cernebatur. Cæsare terram vastante. Itaque repente intercisa oppugnatione non solum Ciceronem liberavit, sed etiam ex oppugnantibus poenas sumsit.

7 Cæsar septem millia ducens in exercitu, bellum Gallis inferebat. Is volens opinionem hostibus facere, pau-

χάρακα στενώτατον ἐκέλευσε τειχίζειν. αὐτὸς δὲ χωρίον ὑπερδέξιον δασὺ καταλαβόμενος, ἐν τούτῳ μετὰ τῶν πλειόνων στρατιωτῶν ἐκέκρυπτο. προῆλθον ἱππεῖς ὀλίγοι τοῦ χάρακος ἐκκαλούμενοι τοὺς βαρβάρους. οἱ δὲ κατασκιρτῶντες τῆς ὀλιγότητος τῶν ἱππέων, ἐπῆλθον τῷ χάρακι. οἱ μὲν ἔχουν τὰς τάφρους· οἱ δὲ ἀνέσπων τὰ σταυρώματα. ἐν τούτῳ σημαίνει μὲν ἡ σάλπιγξ· ὁμοῦ δὲ συνεξώρμησαν, ἐκ μὲν τοῦ χάρακος ἄρτιοι πεζοί· ἀπὸ δὲ τοῦ ὑπερδεξίου μετὰ Καίσαρος ἱππεῖς κατὰ νώτου. ὥστε ἐν μέσῳ τοὺς βαρβάρους ἀποληφθέντας διαφθαρῆναι τοὺς πλείονας.

η' Καῖσαρ ἐπολιόρκει φρούριον Γαλατικόν· τῶν δὲ βαρβάρων ἐπὶ μακρὸν ἀντεχόντων, ὑετὸς ἀμήχανος κατεῤῥάγη, ὥς τε καὶ ὅσοι φύλακες τειχῶν, ἢ φρουροὶ, λείπουσιν, οἱ μὲν τὰς φυλακὰς, οἱ δὲ τὰς ἐπάλξεις. Καῖσαρ δὲ παρήγγειλεν ὁπλίσασθαι τότε, καὶ παραχρῆμα τοῖς τείχεσι προσήγαγε, καὶ ἀφύλακτα καταλαβὼν, εὐκόλος ὑπερβὰς ἐξεῖλε τὸ φρούριον.

θ' Καῖσαρ ἐπὶ Γεργοβύνην πόλιν τῶν ἐν Γαλατίᾳ μεγίστην ἐστράτευσεν· ἀντεστρατοπέδευεν αὐτῷ βασιλεὺς Γαλατῶν Οὐεργιγγετόριξ. μέγας ἦν ποταμὸς ναυσίπορος, καὶ ἡ διά-

pauciores etiam ſe his habere, vallum anguſtiſſime juſſit muniri. Ipſe vero cum pluribus militibus, locum ſublimem et arboribus denſum interim occupavit, ibique latuit. Procedebant equites pauci extra vallum, et barbaros laceſſebant. Ille deſpecta paucitate equitum, ad vallum accedebant. Alii foſſas obruere, alii vallos revellere. Interea cum ſignum tuba cecinisset, ſimul eruptionem fecerunt e caſtris integri pedites, eque ſuperiori loco cum Cæſare equites a tergo, ut barbari in medio intercepti, plurimos ex ſuis amitterent.

8 Cæſar Gallicum quoddam caſtellum oppugnabat, cum Barbari longo tempore reſtitiſſent, imber procelloſus ingruit, ita ut qui cuſtodiendis tuendisque mœnibus præerant, cuſtodias et propugnacula relinquerent. Cæſar ſuis mandat, ut ſe armis accingant, eosque confeſtim ad muros adduxit, ac defendentibus vacuos occupans, facile ſuperavit, et caſtellum exſcidit.

9 Cæſar adverſus Gergobiam urbem totius Galliæ maximam expeditionem ſuſcepit. Ipſius e regione caſtra poſuit rex Gallorum Vercingetorix. Magnus eos in

 medio

ἡ διάβασις ἀμήχανος· Καῖσαρ παρὰ τὴν ὄχθην πολλαῖς ἡμέραις ἀντιπαρεξῆγεν. οἱ βάρβαροι κατεφρόνουν, ὡς διαβῆναι μὴ θαῤῥοῦντος. ὁ δὲ νύκτωρ δύο τάγματα βαθείαις ὕλαις ἐγκατέκρυψεν· οἱ τῶν Γαλατῶν τοὺς ἀμφὶ τὸν Καίσαρα παραφυλαττόντων, αὐτοὶ κατὰ τὸ ἄνω τοῦ ποταμοῦ μέρος ἀρχαῖον, γεφύρας διακεκομμένης, τὰ μὲν στρώματα πεπηγότα ἐχούσης, τὰς δὲ ἐπάνω δοκίδας ἀφῃρημένας, αὐτοὶ τεμόντες ἐκ τῆς ὕλης, διὰ τάχους ἐγεφύρωσαν καὶ διῆλθον. οἱ δὲ Γαλάται τῷ παραλόγῳ τῆς διαβάσεως ἐκπλαγέντες ἔφευγον· Καῖσαρ δὲ μετὰ τῶν λοιπῶν διὰ τῆς αὐτοσχεδίου γεφύρας διαβὰς τοῖς Γαλάταις φοβερώτερος.

ί Καῖσαρ ἐπολιόρκει Γεργοβύνην, πόλιν καὶ τείχεσιν ἐχυρὰν, καὶ τῇ φύσει ἐχυρωτάτην. ἦν γὰρ ἡ πόλις λόφος ἐρυμνὸς, τὰς κορυφὰς ὁμαλὰς ἔχων· κατὰ δὲ τὸ λαιὸν μέρος, ὕλαι χθαμαλαὶ καὶ πυκναὶ, καὶ τῷ λόφῳ συνήντων. κατὰ δὲ τὸ δεξιὸν ἀπότομος ἦν, στενὴν δίοδον ἔχων, καθ᾽ ἣν οἱ Γεργοβυναῖοι μετὰ πολλῆς χειρὸς ἐφύλαττον. Καῖσαρ τῶν αὐτοῦ στρατιωτῶν τοὺς μάλιστα φιλοπόνους, καὶ καρτερικοὺς ὡπλισμένους νύκτωρ ἐγκατέκρυψε ταῖς ὕλαις, κελεύσας ἔχειν ἀκόντια βραχέα, καὶ ξιφίδια σύμμετρα, ὅπως

medio ſeparabat fluvius navigabilis, transituque difficillimus. Cæſar ad ripam multis diebus ſuos eduxit. Barbari eum contemtui habere cœperunt, quod transmittere non auderet. Ille noctu duas legiones in profundis ſylvis occuluit: qui dum Galli Cæſarem obſervarent, ipſi ad ſuperiorem fluminis partem, ponte olim interrupto, ſtrata compacta etiamnum habente, ſupremis duntaxat trabibus ademtis, ex nemore comparatis lignis, celeriter pontem refecerunt, et transierunt. Galli inſperato transitu perterriti, fugam capeſſebant. Cæſar vero cum reliquis per extemporalem pontem transiens, majorem Gallis metum injecit.

10 Cæſar Gergobiam oppugnabat, urbem et mœnibus admodum firmam, et natura munitiſſimam. Sita enim urbs erat in colle munitiſſimo, verticem æqualem habente. Ad ſiniſtrum latus ſylvæ humiles atque denſæ et cum clivo aſcendebant. Ad dextram præceps erat, anguſtumque aditum habebat, quem Gergobienſes cum magna manu obſidebant. Cæſar promtiſſimos et laboris tolerantiſſimos ex ſuis militibus armavit, eosque in ſylvis occuluit: mandans, ut brevia jacula, et parvos gladios

ὅπως τὰς χαμαιπετεῖς ὕλας μὴ περιέχοιεν· ἀλλὰ μηδὲ αὐτὰς ὀρθὰς βαδίζειν, ἐς γόνυ δὲ ὀκλάσαντας, ἠρέμα διαδύεσθαι. οἱ μὲν δὴ ἀρχομένης ἕω διὰ τῆς ὕλης ἕρποντες ἐπὶ τὸν λόφον κατὰ τὸ λαιὸν ἀνήεσαν. ὁ δὲ Καῖσαρ κατὰ τὸ δεξιὸν προσῆγε τὴν στρατιὰν, περισπῶν 26 εἰς αὐτὰς τὰς βαρβάρους. οἱ μὲν δὴ ἀπομάχεσθαι τὰς φανερῶς προσβάλλοντας ὥρμηντο. οἱ δὲ ἀφανῶς ἐκ τῆς ὕλης ἀνερπύσαντες ἐκράτησαν τοῦ λόφου.

ιά Καῖσαρ Ἀλαισίαν πόλιν τῆς Γαλατίας ἐπολιόρκει· Γαλατῶν ἐπ' αὐτὸν ἀθροίζονται μάχιμοι μυριάδες κέ. ὁ δὲ νύκτωρ ὁπλίτας τρισχιλίους, καὶ τὰς ἱππέας πάντας διελὼν, ἐκ πλαγίου μέρους ἑκατέρωθεν ἐκέλευσεν ἀναχωρήσαντας τῆς ὑστεραίας ἀμφὶ δευτέραν ὥραν κατόπιν τῶν πολεμίων ἐπιφανέντας ἔργου ἔχεσθαι· αὐτὸς δὲ ἀρχομένης ἡμέρας ἐξῆγε τὴν στρατιὰν ἐς μάχην. ὥς τε οἱ βάρβαροι τῷ πλήθει θαῤῥοῦντες γελῶντες ἐδέχοντο· τῶν δὲ κατὰ νώτου φανέντων, καὶ ἀλαλαξάντων, καὶ κυκλουμένων, φυγεῖν ἀπογνόντες ἐξεπλάγησαν καὶ ἐταράχθησαν· καὶ τότε πλεῖστος φόνος Γαλατῶν ὁμολογεῖται γεγενῆσθαι.

ιβ́ Καῖ-

26 *Vulgata* εἰς αὐτὸν, quod melius eſt.

dios aſſumerent, ne per humiles ſylvas adhæreſcerent, ipſique non erecto corpore graderentur, et demiſſis poplitibus ſine tumultu pervaderent. Qui prima luce per nemus repentes, in collem a læva parte aſcenderunt. Cæſar reliquas copias a dextro latere adducebat, et exercitum in ipſos barbaros immittebat. Illi propulſare palam aggredientes conabantur. Interim occulti e ſylvis aſcendentes, colle potiti ſunt.

11 Cæſar Alæſiam urbem Galliæ oppugnabat. Gallorum adverſus eum congregabantur ducenta quinque millia ad bellum apta. Ille per noctem armatos ter mille, omnesque equites ſeparans, ab obliqua parte utrimque juſſit revertentes poſtero die circiter horam ſecundam a tergo hoſtium ſe oſtendere, et fortunam tentare. Ipſe ſub primam lucem exercitum ad pugnam eduxit: quem barbari multitudine freti, cum riſu excipiebant. Verum cæteris a tergo apparentibus, et clamorem tollentibus, ſeque videntes circumdatos, deſperata fuga in maximum terrorem ac perturbationem inciderunt, et eo tempore maximam ſtragem Gallorum editam eſſe dicunt.

12 Cæ-

ιβʹ Καῖσαρ Δυῤῥάχιον κρατȣ́μενον ὑπὸ Πομπηΐȣ βȣλόμενος ἑλεῖν, αὐτὸς μὲν ὀλίγȣς εἶχεν ἱππέας, τοῖς δὲ ἦν πολὺ πλῆθος ἱππέων· ἀλλὰ καὶ τȣ̀ς πολλȣ̀ς τέχνῃ χρησάμενος ἐτρέψατο, τȣ̀ς ὀλίγȣς ἱππεῖς ἐπελαύνειν κελεύσας, ἔμπροσθεν αὐτῶν λόχȣς δʹ πεζῶν ἔταξε· παραγγείλας μηδὲν ἄλλο δρᾶν, ἢ τοῖς ποσὶν ἀνεγείρειν κόνιν ὅσην πλείστην δύναιντο. πολὺ δὴ νέφος ἀρθὲν, φαντασίαν πολλȣ̃ πλήθȣς ἱππέων ἐνεποίησε τοῖς πολεμίοις· ὥστε παραχρῆμα φοβηθέντες ἔφυγον.

ιγʹ Καῖσαρ ἀνεχώρει μετὰ τῆς στρατιᾶς διὰ στενῆς ὁδȣ̃· κατὰ τὸ λαιὸν ἕλος ἦν, κατὰ τὸ δεξιὸν θάλασσα· κατὰ τὴν ȣ̓ραγίαν οἱ πολέμιοι προσέκειντο. τȣ́τȣς μὲν δὴ ἀνέκοπτεν ἐπιδρομαῖς καὶ ἀναστροφαῖς. ἐκ δὲ θαλάσσης τὸ Πομπηΐȣ ναυτικὸν παραπλέον ἐτόξευεν, καὶ τοῖς βέλεσι κατετίτρωσκεν. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐκέλευσε τοῖς στρατιώταις τȣ̀ς θυρεȣ̀ς ἀπὸ τῆς εὐωνύμȣ χειρὸς ἐς τὴν δεξιὰν μεταβαλεῖν. ȣ̔́τως ἐγένετο ἀχρεῖα τὰ βέλη τοῖς τοξεύȣσιν ἐκ τῆς θαλάττης.

ιδʹ Καῖσαρ καὶ Πομπήϊος ἐν Θεσσαλίᾳ, ὁ μὲν ἐφυγομάχει, ἀφθονίαν ἔχων ἐπιτηδείων· Πομπήϊος δὲ ἔσπευδε μάχῃ

12 Cæsar Dyrrhachium occupatum a Pompejo capere volens, paucos ipſe quidem equites habebat: At illi equitum multitudine abundabant. Veruntamen multitudinem illam, uſus arte, in fugam vertit: paucis enim equitibus cum incitatis equis impetum facere juſſis, ante illos quatuor manipulos peditum conſtituit, præcipiens ut nihil aliud facerent, quam pedibus excitarent pulverem, quantum maximum poſſent. Magna nebula ſublata, ingentis equitum multitudinis opinionem hoſtibus fecit: itaque ſubito perterriti, fugam petebant.

13 Cæſar revertebatur cum exercitu per anguſtam viam, ad lævam paludem habens, ad dextram mare. Hoſtes extremum agmen carpentes, inſtabant. Hos propellebat incurſionibus et reflexionibus. E mari vero Pompejana claſſis adnavigans, jaculis ab telis miſſis: vulnera inferebat. Cæſar juſſit milites ſcuta a ſiniſtra manu in dextram transferre. Ad hunc modum nihil proficere tela jaculantium e mari potuerunt.

14 Cæſar et Pompejus erant in Theſſalia: ille, quum commeatum abunde haberet, prælium ſtudebat vitare: hic quam-

μάχῃ κριθῆναι. [27] Καῖσαρ δὲ ἐρεθίζει τοὺς πολεμίους, ἀναζευγνύειν σκηψάμενος ἐπὶ σιτολογίαν, καὶ διεκίνει τοὺς λόχους· οἱ δὲ τοῦ Πομπηΐου ὡς ὑπὸ δέους φευγόντων καταφρονήσαντες, οὐ κατίσχον αὐτοὺς, ἀλλὰ παραχρῆμα ἐξεπήδησαν, βιασάμενοι τὸν Πομπήϊον ἡγεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀνεχώρουν, ὁ Καῖσαρ ἐς τὸ πεδίον αὐτοὺς προήγαγε· καὶ δὴ τότε ἀναστρέψας, λαμπρῶς ἀγωνισάμενος ἐνίκησεν.

ιε' Καῖσαρ τῶν στρατιωτῶν στασιασάντων, καὶ τῆς στρατείας καταβοώντων, προελθὼν ἐς τὸ πλῆθος ἐνθαρσεῖ καὶ φαιδρῷ τῷ προσώπῳ, Τί, ἔφη, ὦ συστρατιῶται, βούλεσθε; οἱ δὲ κατεβόησαν, Τῆς στρατείας ἀφεθῆναι· ὁ δὲ ὑπολαβὼν [28] ἔφη, Ἀγαθῇ τύχῃ, παραινῶ πολίταις μὴ στασιάζειν. οἱ δὲ, πολῖται ἀκούσαντες, ἀντὶ τοῦ στρατιῶται, ἠγανάκτησαν, καὶ παραχρῆμα τὰς γνώμας μετεβάλλοντο· καὶ πάλιν κατεβόησαν· Ἀλλ' ἡμεῖς γε συστρατιῶται μᾶλλον ἢ πολῖται καλεῖσθαι βουλόμεθα. γελάσας ὁ Καῖσαρ, Οὐκοῦν, ἔφη, συστρατευώμεθα.

ις' Καῖ-

26 MS. Καῖσαρ· ἐρετίζει δὲ τοὺς π. unde cum *Casaub.* præcedentia sic legenda, ὁ μὲν ἐφυγομάχει ἀφθονίαν ἔχων ἐπιτηδείων Πομπήϊος. ὁ δὲ ἔσπευδε μάχῃ κριθῆναι Καῖσαρ· ἐρεθ. δέ. 28 MS. εἶπεν, et pro πολίτας, πολῖται.

quamprimum ferro cernere gestiebat. Cæsar hostes irritat, simulans loco movere ad comparandum frumentum: itaque manipulos promovet: Pompejani quasi metu fugientes despexerunt, neque se continuerunt, sed confestim prosiliebant, cogentes Pompejum se contra hostes educere. Quos sequentes Cæsar in campum deduxit: atque ibi conversus, egregie pugnans victoriam obtinuit.

15 Cæsar, militibus factionem moventibus, et ut militia se liberaret, clamantibus, progressus in multitudinem confidenti et læta facie: Quid, o commilitones, inquit, vultis? Illi vociferabantur, militia discedere liceret. Ille respondens. Quod bene vertat, ait, hortor cives, ne seditionem agitent. Illi se cives pro militibus appellari, moleste ferebant, et confestim animos mutabant, rursusque clamabant: Sed nos commilitones potius quam cives appellari volumus. Itaque Cæsar: Igitur, inquit, commilitemus.

16 Cæ-

ιϛʹ Καῖσαρ παραταττόμενος πρὸς Πομπήϊον τὸν νεώτερον, ὁρῶν τοὺς αὐτοῦ στρατιώτας φεύγοντας, αὐτίκα τοῦ ἵππου καταβὰς ἐξεβόησεν, Ἐμὲ, ὦ συστρατιῶται, καταλιπόντες ταῖς χερσὶ τῶν πολεμίων, φεύγειν μὴ αἰδεῖσθε; τὸν λόγον αἰδεσθέντες οἱ φεύγοντες, ἀνέστρεφον ἐπὶ τὴν μάχην.

ιζʹ Καῖσαρ τοῖς στρατιώταις ἀεὶ παρασκευάσασθαι προσέταττεν ὡς καὶ ἐν ἑορτῇ, καὶ ἐν ὄμβρῳ, καὶ νυκτὸς, καὶ ἡμέρας μέλλων ἐξάγειν ἄφνω τὴν δύναμιν. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τὸν καιρὸν οὔτε τὴν ἡμέραν προέλεγεν.

ιηʹ Καῖσαρ τὰς ἐξόδους ἐποιεῖτο σὺν πολλῷ δρόμῳ, ἵνα μὴ [29] προκαταλαμβάνοιτο πρὸς τῶν ὑστεριζόντων.

ιθʹ Καῖσαρ εἰ τεθορυβημένους ἑώρα τοὺς στρατιώτας, ὡς προσδοκωμένης τοῖς πολεμίοις μείζονος δυνάμεως, οὐ μόνον ἔξαρνος οὐκ ἦν· ἀλλ' ἔτι καὶ πλέονα ὄγκον προστιθεὶς, καὶ μεγαλύνων, ἐθάρσυνεν, ὡς πρὸς πλείονας χρὴ γενναιότερον ἀγωνίζεσθαι.

κʹ Καῖσαρ τοῖς στρατιώταις παρήγγειλεν ὅπλα ἔχειν ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένα. μάλιστα μὲν κόσμου χάριν· οὐχ ἥκιστα δὲ, ὅπως καὶ οἱ στρατιῶται τὰ πολύτιμα περιμάχητα ἡγοῖντο.

κα Καῖ-

29 MS. καταλαμβάνοιτο.

16 Cæſar acie confligens cum Pompejo juniore, videns ſuos milites fugere, ſtatim ab equo deſcendens vociferabatur, Me, inquit, o commilitones, relinquentes manibus hoſtium, fugere non pudebit? Hunc ſermonem reveriti, in pugnam redierunt.

17 Cæſar milites ſemper inſtructos eſſe jubebat, quaſi in feſto et in imbri, nocte dieque ſubito exercitum educturus: ob eamque cauſſam neque tempus neque diem antea definiebat.

18 Cæſar eruptiones facere incitato curſu ſolebat, ne deprehenderetur ab iis qui damno afficiebantur.

19 Cæſar, ſi tumultuari videret milites, quod exſpectarentur hoſtium majores copiæ, non ſolum non inficias ibat, ſed vehementioribus verbis etiam augens, et amplificans, eos confirmabat, ut adverſus plures fortius dimicandum putarent.

20 Cæſar militibus præcepit, ut arma haberent auro argentoque ornata, maxime quidem ornamenti cauſſa: ſed ideo etiam, ut milites res pretioſas acrius defendendas ac propugnandas exiſtimarent.

21 Cæ-

κα' Καῖσαρ τὰ ἁμαρτήματα τῶν στρατιωτῶν οὐ πάντα παρεφύλασσεν· ἀλλὰ οὐδὲ τοὺς ἁμαρτάνοντας κατὰ τὴν ἀξίαν ἐτιμωρεῖτο, τὴν συγγνώμην ἀνδρείας ποιητικὴν ἡγούμενος. εἰ μέν τοι τὶς ἐστασίασεν, ἢ τὴν τάξιν ἔλειπεν, οὐκ ἂν τοῦτον ἀτιμώρητον παρῆκεν.

κβ' Καῖσαρ τοὺς στρατιώτας ἐκάλει συστρατιώτας, τῷ ἰσοτίμῳ τοῦ ὀνόματος προθυμοτέρους ποιῶν ἐς τὰς μάχας.

κγ' Καῖσαρ πυθόμενος ἐν Γαλατίᾳ κατακοπῆναι φάλαγγας στρατιωτῶν, ὤμοσε μὴ πρότερον ἀποκείρασθαι, πρὶν ἐπεξελθὼν τιμωρῆσαι τοῖς ἀνῃρημένοις. τοῦτο πλείστην εὔνοιαν αὐτῷ παρὰ πάντων ἐπεσπάσατο.

κδ' Καῖσαρ ἐν λιμῷ τοῖς στρατιώταις ἄρτους διέδωκε, σκευάσας ἐκ βοτάνης· Πομπήϊος δὲ πολεμῶν πρὸς αὐτὸν ἕνα ἄρτον προσενεχθέντα τοιοῦτον, ἀπέκρυψεν, οὐ βουλόμενος τοῖς ἑαυτοῦ στρατιώταις ἐπιδεῖξαι τὴν τῶν πολεμίων ἐγκράτειαν.

κε' Καῖσαρ Πομπηΐῳ παρετάσσετο περὶ Φάρσαλον. ὁρῶν δὲ πολλοὺς τῶν πολεμίων νέους καὶ καλοὺς ἐπὶ τῷ κάλλει φρονοῦντας, καὶ σοβαρούς, παρήγγειλε τοῖς ἰδίοις στρατιώταις, τὰς λόγχας καὶ τοὺς ὑσσοὺς μὴ φέρειν ἐπὶ τὰ σώματα

21 Cæsar delicta militum non omnia obſervabat: ſed neque a peccantibus ſatis dignum ſupplicium ſumſit, veniam fortitudinis effectricem eſſe ratus. At ſi quis tumultum inciperet, aut aciem relinqueret, eum impune ferre nequaquam patiebatur.

22 Cæſar milites commilitonum vocabulo ſolebat appellare, æqualitate nominis promtiores reddens ad ſubeunda in pugnis pericula.

23 Cæſar audiens in Gallia aliquot militum agmina concisa eſſe, juravit, ſe non ante barbam raſurum, quam interfectos ultus eſſet. Hæc res magnam ei benevolentiam omnium conciliavit.

24 Cæſar in fame militibus panes diſtribuebat, quos ex herbis paraverat. Cum Pompejus bellum adverſus eum gerens, ejusmodi panem unum videret, occultavit eum, nolens ſuis militibus hoſtium continentiam oſtendere.

25 Cæſar cum Pompejo in campis Pharſalicis prælium committebat. Cum videret multos hoſtium juvenes et formoſos ſe ob pulchritudinem efferre, et inſolentes eſſe, præcepit ſuis militibus, ne corporibus hoſti-

σώματα τῶν πολεμίων· ἀλλ᾽ ἐς αὐτὰ τὰ πρόσωπα. οἱ δὲ λωβηθῆναι τὸ κάλλος τῶν προσώπων φοβηθέντες, καὶ δὴ ἀποστραφέντες ἔφυγον.

κϛ΄ Οἱ Καίσαρος στρατιῶται περὶ Δυῤῥάχιον ἡττηθέντες, ἑαυτοὺς δεκατευθησομένους παρέδωκαν. Καῖσαρ, οὐχ ὡς [30] περὶ τιμωρίας αὐτῶν ἐβουλεύετο, ἀλλὰ καὶ παραμυθησάμενος, ἀναμαχέσασθαι τὴν ἧτταν, αὐτοὺς προέτρεψεν. οἱ δὲ ἐν ταῖς λοιπαῖς μάχαις ἀεὶ παραταξάμενοι πολὺ πλείοσιν ἐκράτησαν.

κζ΄ Καῖσαρ Πομπηίου κηρύξαντος ἔχθραν καὶ τοῖς μηδετέρῳ προστιθεμένοις, ἀντεκήρυξε, καὶ φίλους ἡγήσεσθαι κατ᾽ ἴσον τοῖς ἑαυτῷ συμμαχήσασιν.

κη΄ Καῖσαρ ἦν ἐν Ἰβηρίᾳ πρὸς τῇ Ἰλέρδῃ· γενομένων ἀνοχῶν, οἱ πολέμιοι προσπεσόντες, πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπροσδοκήτως κατέστρωσαν. αὐτὸς δὲ οὓς ἐκείνων εὗρεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ σώους διῆκε· καὶ πολλὴν εὔνοιαν ἐπὶ τοῦτο παρὰ τῶν πολεμίων ἐκτήσατο.

κθ΄ Καῖσαρ ἐν Φαρσάλῳ Πομπήϊον ἐνίκησεν. θεασάμενος τοὺς ἰδίους στρατιώτας ἀμέτρως τῇ νίκῃ χρωμένους, ἀνέκραγε φείδεσθαι τῶν πολεμίων.

λ΄ Καῖ-

30 MS. περὶ τιμωρίαν.

um haſtas et pila inferrent, ſed in ipſas facies intenderent. Illi veriti: ne forma faciei læderetur, in fugam ſe conjiciebant.

26 Cæſaris milites ad Dyrrhachium victi, ſeipſos decimandos tradiderunt. Cæſar non de ſupplicio eorum cogitabat, ſed eos confirmans ad recuperandam victoriam adhortabatur. Illi in cæteris pugnis confligentes cum longe pluribus, ſemper victoriam deportarunt.

27 Cæſar, Pompejo denuntiante eos inimicos, qui neutros ſequerentur, contra denuntiavit, ſe illos amicorum numero habiturum, æque ac ſi ſibi auxilium ferrent.

28 Cæſar in Hiſpania ad Ilerdam agebat. Factis induciis, hoſtes ex improviſo multos milites adorti proſtraverunt. Ipſe vero quos illorum in ſuis caſtris invenerat, ſalvos dimiſit: magnumque favorem hoc pacto apud hoſtes conſecutus eſt.

29 Cæſar apud Pharſalum Pompejum ſuperavit. Cum videret ſuos milites immoderate uti victoria, exclamabat, ut hoſtibus parcerent.

30 Cæ-

λ' Καῖσαρ τοὺς πολέμους ἅπαντας κατορθώσας, ἑκάστῳ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν ἐπέτρεψεν ἕνα ὃν ἂν βούληται τῶν πολεμίων διασώζειν. οὕτω δὴ τοὺς ἀντιστασιώτας Ῥωμαίους ἅπαντας ἐκ τῆς φυγῆς ἀνακαλεσάμενος, εὐνουστάτους ἑαυτῷ κατεσκεύασεν ἐν τῇ πόλει.

λα' Καῖσαρ τοὺς ἀνδριάντας Πομπηΐου καὶ Σύλλα τῶν ἐχθρῶν καταβληθέντας ὑπὸ τοῦ πλήθους, αὐτὸς ἀνέστησε, καὶ μεγάλην εὔνοιαν παρὰ Ῥωμαίων ἐκτήσατο.

λβ' Καῖσαρ [31] τοιοῦτο λέγοντος ἀπαίσια τὰ ἱερά, Καὶ μὴν ἀμείνω ἔφη γενήσεσθαι, ἐπειδὰν αὐτὸς ἐθελήσῃ. καὶ οὕτως ἐπέῤῥωσε τοὺς στρατιώτας.

λγ' Καῖσαρ ἀκαρδίου θύματος εὑρεθέντος, καὶ τί παράδοξον, ἔφη, εἰ ἄλογον ζῶον καρδίαν οὐκ ἔχει; οἱ στρατιῶται τοῦτ' ἀκούσαντες, ἐθάῤῥησαν.

ΚΕΦ. ΚΔ.

ΣΕΒΑΣΤΟΣ.

Σεβαστὸς τοὺς ἐν ταῖς μάχαις καθυφιεμένους οὐκ ἀνῄρει πάντας, ἀλλ' ἐδεκάτευεν.

β' Σεβα-

31 Dubium τοῦ ἱερέως ne, an τοῦ μάντεως. *Cas.*

30 Cæsar omnibus hostibus debellatis, unicuiqui ex suis militibus potestatem fecit, unum aliquem quem quisque vellet, ex iis conservandi. Sic omnes Romanos qui adversariorum factionem sequebantur, ex fuga revocatos, benevolentissimos in urbe reddidit.

31 Cæsar statuas Pompeji ac Syllæ inimicorum suorum dejectas a multitudine, ipse rursus erexit: magnamque ea re benevolentiam apud Romanos adeptus est.

32 Cæsar cum vates diceret, inauspicata esse sacra: Atqui, inquit, meliora futura esse, si ipse velit. et ita militum animos confirmavit.

33 Cæsar victima sine corde reperta. Et quid, inquit, mirum si brutum animal cor non habet? Hoc audito milites fiduciam sumserunt.

CAP. XXIV.

AUGUSTUS.

Augustus eos qui in pugnis essent prævaricati, non interficiebat omnes, sed decimabat.

2 Augu-

β' Σεβαςὸς τοῖς διὰ δειλίαν ἀπολειπομένοις, κριθὰς ἀντὶ πυρῶν ἐκέλευε μετρεῖσθαι.

γ' Σεβαςὸς τὰς ἐπὶ ςρατοπέδα διαμαρτόντας ἐκέλευσε πρὸ τὰ ςρατηγεία λυσιζώνας ἱςάναι· ἔςι δὲ ὅτε καὶ πλινθοφορεῖν δι' ὅλης ἡμέρας.

δ' Σεβαςὸς τοῖς ἑαυτὰ ςρατηγοῖς παρήγγειλεν, ἀσφαλείας πεφροντικέναι μάλιςα, καὶ συνεχῶς ἐπέλεγε τὸ, Σπεῦδε βραδέως. καὶ τὸ, Ἀσφαλὴς γὰρ ἐς' ἀμείνων, ἢ θρασὺς ςρατηλάτης.

ε' Σεβαςὸς τοῖς ἀνδραγαθᾶσιν ἀργυρία καὶ χρυσία μεγάλας ἐδίδα δωρεάς.

ς' Σεβαςὸς τὰς ἄνευ λυσιτελείας ῥιψοκινδύνας ἔλεγε μηδὲν διαφέρειν τῶν χρυσοῖς ἀγκίςροις ἁλιευομένων.

ζ' Σεβαςὸς ἐν τῷ πρὸς Κάσιον καὶ Βρᾶτον πολέμῳ περαιᾶσθαι τὸν Ἀδρίαν ἐβάλετο· Μάκιος ναύαρχος τῶν πολεμίων ἐφορμῶν ἐν τῇ νησίδι τῇ κατὰ Βρεντήσιον κωλύσων δῆλος ἦν. ὁ Σεβαςὸς ἐξαπατᾷ τὸν Μάκιον, ὡς μέλλων πρὸς αὐτὸν ναυμαχεῖν· καὶ τὰς μὲν τριήρεις ἐν δεξιᾷ τᾶ Ἀδρία παρὰ τὴν Ἰταλίαν ἔταξε πλεῖν, ὡς τῇ νησίδη ἐπιπλευσομένας. αὐτὸς δὲ φορτίδας πύργων ἐπλήρα καὶ μηχα-

2 Auguſtus iis qui ob timiditatem minus dextre rem adminiſtraſſent, hordeum pro tritico juſſit menſurari.

3 Auguſtus eos qui in exercitu deliquiſſent, juſſit ante prætorium diſcinctos ſtare: nonnunquam etiam lateres totum diem ferre.

4 Auguſtus ſuis ducibus imperabat, ut maxime ſecuritatis curam agerent. et continenter hoc iterabat, Feſtina lente: Nam cautus dux, confidenti longe eſt præferendus.

5 Auguſtus eos qui ſingularem virtutem in præliis edidiſſent, ampliſſimis auri, argentique muneribus ornare ſolebat.

6 Auguſtus, eos qui nullo uſu poſtulante ſe in pericula conjicerent, dicebat nihil ab iis differre, qui aureis hamis piſcarentur.

7 Auguſtus in bello contra Brutum et Caſſium, trajicere Adriam volebat. Mutius nauarchus hoſtium in inſula juxta Brunduſium ſtationem habens, prohibiturus eos manifeſto videbatur. Auguſtus decipit Mutium, ita ſe gerens, quaſi navali prælio adverſus ipſum decertaturus eſſet, et triremes ad dextram Adriæ verſus Italiam navigare juſſit, tanquam ad inſulam adnavigaturas. Ipſe onerarias turribus implebat, et machinis

μηχανημάτων. Μούκιος δὲ ἐξαπατηθεὶς τῇ παρασκευῇ τῆς ναυμαχίας, ἐς τὸ πέλαγος ἀνεχώρησεν, ὡς ἐν εὐρυτέρῳ μᾶλλον ἢ στενῷ ναυμαχήσων. ὁ δὲ Σεβαστὸς ἐ συνῆψε μάχην, ἀλλὰ ἐν τῇ νησίδι καθωρμίσατο. Μουκίου δὲ ἄλλον ὅρμον οὐκ ἔχοντος, ἀλλὰ βιασθέντος ὑπὸ τῶν πνευμάτων ἐς τὴν Θεσπρωτίδα περαιοῦσθαι. ὁ Σεβαστὸς τὸν Ἀδρίαν ἀκινδύνως, διαπλεύσας, τῇ Μακεδονίᾳ προσέσχεν.

ΚΕΦ. ΚΕ.

ΡΩΜΑΙΟΙ.

Ῥωμαῖοι, Κελτῶν 32 τὴν πόλιν λαβόντων, συνθήκας πρὸς αὐτοὺς ἐγράψαντο· φόρους τελεῖν, πύλην ἠνεῳγμένην παρέχειν διὰ παντὸς, καὶ γῆν ἐργάσιμον. Κελτοὶ μὲν ἐπὶ τούτοις ἐστρατοπέδευον· Ῥωμαῖοι δὲ ὡς φίλοις ξένια πολλὰ ἔπεμψαν, καὶ οἶνον πάμπολυν· οἱ βάρβαροι· φύσει δὲ τὸ Κελτικὸν ὑπέροινον· πολὺν ἀφυσάμενοι τὸν οἶνον, ὑπὸ μέθης ἔκειντο. Ῥωμαῖοι δὲ ἐπελθόντες, ἅπαντας κατέκοψαν.

32 MS. τὴν Ῥώμην. Infra pro ἀφυσάμενοι, idem ἀρυσάμενοι, quod idem.

chinis. Mutius deceptus navalis pugnæ apparatu, in pelagus recessit, ut in latiori potius quam angusto mari pugnam faceret. Augustus vero prælium non commisit, sed in insula naves subducebat. Mutius nullum alium portum habens, in Thesprotidem a ventis coactus est transmittere. Augustus Adriam sine periculo transiens, in Macedoniam pervenit.

CAP. XXV.

ROMANI.

Galli Urbem ceperant: Romani fœdus cum eis fecerunt his conditionibus, ut tributa eis penderent, portamque apertam omni tempore præberent, et terram ad culturam concederent. His factis, Galli castrametabantur: Romani tanquam amici, multa hospitalia munera miserunt, vinique magnam copiam. Barbari (natura autem Celtica gens ad vinum proclivis est) hausto vino, præ nimia ebrietate prostrati jacebant. Romani impetu facto, eos omnes occiderunt. Ut autem ex fœderum

ψαν. ἵνα δὲ κατὰ τὰς συνθήκας ἅπαντα ποιῆσαι δοκοῖεν, ἐπὶ πέτρας ἀπροσβάτȣ πύλην ἠνεῳμένην κατεσκεύασαν.

β' Οἱ περὶ Αἰνείαν Τρῶες φεύγοντες, Ἰταλίᾳ προσέσχον, καὶ ἀμφὶ ταῖς 33 ἐμβολαῖς τȣ ποταμȣ τȣ Θύμβριδος ἐναυλόχȣν· οἱ μὲν δὴ Τρῶες ἀνὰ τὴν χώραν ἠλῶντο· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν βȣλεύονται. Ῥώμη Τρῳὰς ἀγορεύει, Μέχρι πȣ πλανώμεθα; μέχρι πȣ πλέομεν; τὰ πλοῖα καταφλέξωμεν καὶ τȣς ἄνδρας εἰς ἀνάγκην καταστήσωμεν τήν δε τὴν γῆν κατοικίσαι. ταῦτα εἰπȣσα, πῦρ πρώτη ἐνῆκε ταῖς ναυσὶ, καὶ μετ' αὐτὴν αἱ λοιπαὶ Τρῳάδες. οἱ δὲ Τρῶες ἀπορȣμενοι νεῶν Ἰταλίαν κατῴκισαν.

γ' Ῥωμαῖοι Κοριολανὸν ἐδίωξαν· ὁ δὲ φυγὰς ἧκεν ὡς Τυῤῥήνην, νίκην κατὰ Ῥωμαίων ὑπισχνȣμενος. πιστεύȣσι Τυῤῥηνοὶ, καὶ στρατηγὸν ἀποφαίνȣσιν· ὁ δὲ νικήσας ἐν μάχαις πολλαῖς, τέλος ἐπ' αὐτὴν ἐφέρετο τὴν πόλιν, αἱρήσων κατὰ κράτος. Ῥωμαίων αἱ μητέρες· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Οὐετȣρία μήτηρ Κοριολανȣ· προελθȣσαι τῆς πόλεως ἀπήντων τοῖς πολεμίοις ὡπλισμένοις· καὶ Κοριολανῷ προσπεσȣσαι, ἱκετηρίας προΐσχȣσι· τὸ δὲ κεφάλαιον τῆς ἱκεσίας ἦν, Εἰ μὲν

33 Mavult ἐκβολαῖς. *Masu.*

rum conditionibus omnia viderentur agere, in ſaxo inacceſſo portam apertam ædificarunt.

2 Trojani Æneæ comites profugi in Italiam appulerunt, et in oſtiis fluvii Tiberis naves tenuerunt. Trojani per regionem vagabantur. Uxores eorum conſilium ineunt clandeſtinum. Rhome Troas inquit: Quousque erramus? quousque pelago circumagimur? Agite, naves comburamus, viroſque ad neceſſitatem hujus incolendæ terræ redigamus. His dictis, prima ignem in naves injecit: poſtque eam reliquæ Troades. Trojani, navibus deſtituti, Italiam incoluerunt.

3 Romani Coriolanum in exilium agebant. Ille exul in Tyrrheniam pervenit, victoriam incolis contra Romanos promittens. Fidem habent ei Tyrrheni, eumque ſummum imperatorem deligunt. Ille multis præliis victor, ad extremum ipſam petebat Urbem, ut per vim eam caperet. Romanorum matronæ, quarum dux erat Veturia, mater Coriolani, ex Urbe procedentes, obviam ibant hoſtibus armatis, et Coriolani genibus accidentes ſupplicum more eum obſecrabant. Caput autem obſecra-

μὲν τὴν πόλιν αἱρεῖν ἔγνωκας πρότερον τὴν μητέρα τὴν σὴν, καὶ πάσας τὰς Ῥωμαίων μητέρας ἀπόκτεινον. Κοριολανὸς ἔπαθεν, ἐδάκρυσεν, ἀνέζευξεν. ἡ μὲν ἀνάζευξις εὐσεβής· ὀλέθριος δὲ τῷ στρατηγῷ. Τυῤῥηνοὶ γὰρ, ὡς προδόντα νίκην φανερὰν, ἐψηφίσαντο θανάτῳ κολασθῆναι.

ΚΕΦ. Κϛ.

ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ.

Σεμίραμις λουομένη τῶν 34 Σιράκων ἤκουσε τὴν ἀπόστασιν· καὶ παραυτίκα ἀνυπόδητος, μηδὲ τὰς τρίχας ἀναπλεξαμένη ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξῆλθε. τῇ δὲ στήλῃ αὐτῆς ἐπιγέγραπται τάδε, Ἐμὲ γυναῖκα μὲν ἡ Φύσις ἐποίησεν· ἐγὼ δὲ τοῖς ἔργοις τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν οὐδενὸς χείρων ἐγενόμην. 35 ἐγὼ Νίνου βασιλεύσασα, πρὸς ἕω μὲν ὥρισα ποταμὸν Ἰναμάμην· πρὸς δὲ μέσον ἡλίου, τὴν φέρουσαν λιβανωτὸν καὶ σμύρναν· ἀπὸ δὲ χειμῶνος Σάκκας, καὶ Σόγδους. θαλάσσαν πρότερον οὐδεὶς Ἀσσυρίων εἶδεν. ἐγὼ δὲ τέσσαρας, αἷς

34 MS. ut et Codd. *Caſ.* Σιρανῶν. Sed Vulgata recte. Conſule *Strabonem* lib. XI. *Maſu.* 35 Fortaſſe μετὰ Νίνον. *Inamames* fluvius eſt is, quem Plinius non uno loco *Iomanem* vocat. *Caſ.*

ſecrationis erat: Si urbem capere ſtatuiſti, antea matrem tuam, omnesque Romanorum matronas interfice. Coriolanus miſericordia motus, lacrymavit atque diſceſſit. Pia quidem diſceſſio: ſed exitioſa duci: Tyrrheni enim, quod manifeſtam certiſſimamque victoriam prodidiſſet, publico decreto eum morte mulctarunt.

CAP. XXVI.

SEMIRAMIS.

Semiramis inter lavandum de Siracum defectione cognovit: et repente ſine calceis, nondum compoſitis crinibus, ad bellum exivit. Columnæ autem ejus hæc inſcripta ſunt: Me natura quidem mulierem finxit: at ego rebus geſtis nullo fortiſſimorum virorum inferior exſtiti. Ego Nini regnum tenui, ad orientem terminum conſtitui fluvium Hinamamem: ad meridiem eam terram quæ thure ac myrrha abundat: a ſeptentrione Saccas et Sogdos. Mare antea nemo Aſſyriorum vidit: Ego vero qua-

36 αἷς οὐκ ἔστιν . . . . πόῤῥω πελάσαι· τίς γὰρ αὐτὰς 37 ὁρμὴ περιέχει; ποταμοὺς ἠνάγκασα ῥεῖν ὅπου βουλοίμην. ἐβουλόμην δὲ ὅπου συνέφερε. γῆν ἄκαρπον ἐδίδαξα σπαρέσθαι· ποταμοῖς γὰρ αὐτὴν ἔμιξα ἐμοῖς. ἀνάλωτα τὰ τείχη παρέσχον. πέτρας ἀβάτους σιδήρῳ κατειργασάμην. ὁδοὺς ἔτεμον ἐμοῖς ὀχήμασιν, ἃς οὐδὲ θηρία διῆλθε. καὶ τῶν ἔργων χρόνος μοι περισσὸς ἐγένετο πολὺς, ὃν ἐμαυτῇ καὶ φίλοις ἐχαρισάμην.

ΚΕΦ. ΚΖ.
ΡΟΔΟΓΟΥΝΗ.

Ῥοδογούνη λουομένη τὰς τρίχας ἐῤῥύπτετο. ἧκέ τις ἀγγέλλων, Ἔθνος ὑπήκοον ἀφέστηκεν. ἡ δὲ οὐκ 38 ἀποκρυψαμένη τὰς τρίχας, ἀλλὰ ὡς εἶχεν ἀναδησαμένη, τόν τε ἵππον ἀνέβη, καὶ τὴν στρατιὰν ἐξήγαγε, καὶ ὤμοσε μὴ πρότερον ἀποκρύψαι τὰς τρίχας, εἰ μὴ κρατήσειε τῶν ἀποστάντων. καὶ δὴ πολλῷ χρόνῳ πολεμήσασα, ἐκράτησε. μετὰ

36 αἷς οὐκ ἔστιν διὰ τὸ πόῤῥω πελάσαι. *Cas.* 37 Forsitan ὅρος, quis enim terminus ea continet? 38 MS. ἀπορυψαμένη, ut et paulo post pro ἀπεκρύψατο, ἀπερύψατο. Interpres priore loco ἀποῤῥυψαμένη, sed posteriore ut Vulgata. *Masv.*

quatuor, quibus propter longinquitatem appropinquare nemo potest. Quis enim ea impetu continet? Fluvios coëgi fluere, quocunque vellem. Volui autem, quo conduceret. Terram sterilem fœcundam reddidi. Fluviis enim meis eam temperavi. Munitiones invictas constitui. Invias petras ferro domui. Vias meis vehiculis secui, quas ne feræ quidem prius ambulaverant. et a rebus gerendis satis mihi superfuit temporis, quod mihi et amicis impertivi.

CAP. XXVII.
RHODOGUNE.

Rhodogune lavans crines abstergebat. Venit quidam nuntians, subjectam gentem defecisse. Illa non abstersis capillis, sed ita ut erant revinctis, equum conscendit, et exercitum eduxit, juravitque non ante se crines purgaturam, quam a defectoribus victoriam reportasset, longoque tempore bellum gerens, tandem victoria potita

μετὰ τὴν νίκην ἐλȣ́σατο, καὶ τὰς τρίχας ἀπεκρύψατο. τοῖς Περσῶν βασιλεῦσι σφραγὶς βασιλικὴ εἰκών ἐστι 39 ἀναδεδυμένη τὰς τρίχας ἔχȣσα 40 Ῥοδογȣ́νη.

ΚΕΦ. ΚΗ.

ΤΟΜΥΡΙΣ.

Τόμυρις, Κύρȣ στρατεύσαντος ἐπ' αὐτὴν, προσεποιήσατο δεδοικέναι τȣ̀ς πολεμίȣς. ἔφυγε μὲν τὸ Μασσαγετικόν· ἐπῆλθε δὲ τὸ Περσικὸν, καὶ κατέλαβεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ πλῆθος οἴνȣ, τροφῶν, ἱερείων, οἷς ἀνέδην ἐχρήσαντο, καὶ δαψιλῶς, διὰ νυκτὸς ὅλης, ὥσπερ νενικηκότες. ἐπεὶ δὲ πολὺν οἶνον καὶ τροφὴν ἔλαβον, ἔκειντο καθεύδοντες· ἐπελθȣ̃σα Τόμυρις, δυσκινήτως ἔχοντας Πέρσας αὐτῷ Κύρῳ διέφθειρεν.

ΚΕΦ. ΚΘ.

ΝΙΤΗΤΙΣ.

Κῦρος Περσῶν βασιλεὺς, Ἄμασιν Αἰγύπτȣ βασιλέα μίαν τῶν θυγατρῶν ᾔτησε πρὸς γάμον· ὁ δὲ Νιτῆτιν θυγατέρα

39 Ἀναλελυμένην. *Caf.* 40 *Vulgata* Ῥοδογȣ́ντην.

tita est. Post victoriam lavabat, et crines colligebat: unde Persarum regni sigillum etiamnum imaginem impressam habet Rhodogunes disjectis capillis præditæ.

CAP. XXVIII.

TOMYRIS.

Tomyris, Cyro adversus ipsam expeditionem faciente, simulabat se hostes metuere. Cum in fugam se Massagetarum exercitus conjecisset, et sequeretur Persicum agmen, deprehendit in Massagetarum castris magnam copiam vini, commeatus, victimarum, quibus affatim et largiter fruebantur per totam noctem, quasi victoriam consecuti. Cum multo vino, luxuque obruti jacerent, ac somnum caperent, superveniens Tomyris, Persas, qui se loco movere vix poterant, una cum ipso Cyro trucidavit.

CAP. XXIX.

NITETIS.

Cyrus Persarum rex ab Amasi Ægyptiorum rege petiit, ut unam filiarum sibi in matrimonium collocaret. Il-

γατέρα Ἀπρίου βασιλέως, ὃν καταλύσας αὐτὸς ἦρχεν, ἔπεμψεν ὡς αὐτόν· Νιτῆτις ὑποκρινομένη μέχρι πολλοῦ Κύρῳ συνῆν ὡς θυγάτηρ Ἀμάσιδος. ἡνίκα δὲ πολλῶν τέκνων ἐγένετο μήτηρ, καὶ τὸν γήμαντα ἐς εὔνοιαν 41 ἐνεχύρωτο, ὡμολόγησεν Ἀπρίην αὐτῇ πατέρα, τὸν δεσπότην Ἀμάσιδος, γενέσθαι. ἀλλ' εἰ καὶ τέθνηκεν Ἄμασις, τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ Ψαμμήτιχον τίσασθαι καλόν. πείθεται Κῦρος· ἀλλὰ καὶ Κῦρος μὲν πρὸ τῆς στρατείας ἐτελεύτησεν. ὁ δὲ παῖς αὐτοῦ Καμβύσης τῇ μητρὶ πεισθεὶς ἐστράτευσε· καὶ τὴν Αἰγυπτίων χώραν ἀρχὴν ἐς τὸ Ἀπρίου γένος ἀνεκτήσατο.

ΚΕΦ. Λ.

ΦΙΛΩΤΙΣ.

Ἐπὶ Ῥωμαίους ἐστράτευσαν Λατῖνοι, ἡγεμόνα 42 Ποστούμην ἔχοντες· καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐζήτουν πρὸς γάμον, ὥσπερ αὐτοὶ τὰς Σαβίνων ἥρπασαν, ἐπὶ τῷ σπείσασθαι

41 *Casaub.* suspicatur legendum ἠνεχυράσατο. MS. ἐκχείρωτο. Unde patet legendum ἐκεχείρωτο, quod etiam inter conjecturas est Casauboni. Sub finem cum MS. et Interprete χώραν sustulerim. *Masv.* 42 Ποστούμιον. *Casaub.*

le Niteten filiam Apriæ regis, quo devicto ipse regnum capessiverat, ad eum misit. Niteris ad multum tempus Amasis filiam simulans, cum Cyro consuetudinem habebat. Cum vero multorum liberorum mater evasisset, et mariti summam benevolentiam sibi adjunxisset, confessa est, Apriam suum patrem fuisse, dominum Amasis. Sed etiam cum Amasis vitam obierit, filium ejus Psammetichum ulcisci pulchrum esse. Morem ei gerit Cyrus. At etiam Cyrus antequam susciperet expeditionem, diem suum obiit: At filius ejus Cambyses, a matre persuasus, bellum illud suscepit, et Ægyptiorum imperium in Apriæ stirpem vindicavit.

CAP. XXX.

PHILOTIS.

Adversus Romanos militabant Latini, ducem habentes Posthumium, eorumque filias ad contrahenda cum iis matrimonia postulabant, quemadmodum ipsi Sabinorum

σθαι τὴν εἰρήνην. Ῥωμαῖοι τὸν μὲν πόλεμον ἐφοβοῦντο·
τὰς δὲ θυγατέρας οὐχ ὑπέμενον ἐκδοῦναι· ἔνθα δὴ Φιλω-
τὶς θεράπαινα τὴν ὄψιν εὐπρεπὴς, συνεβούλευσεν αὐτήν τε
καὶ ἄλλας θεραπαίνας, ὅσαι τὴν ὄψιν ἀστεῖαι, κοσμῆσαι,
καὶ τοῖς πολεμίοις ὡς θυγατέρας ἐκπέμψαι· προσυνθεμέ-
νη, ἐπειδὰν οἱ πολέμιοι λαβόντες αὐτὰς, ἀναπαύσωνται,
νύκτωρ ἀνασχεῖν πυρσόν. οἱ μὲν Λατῖνοι συνεκάθευδον
ταῖς κόραις. ἡ δὲ ἀνέσχε τὸν πυρσόν· οἱ Ῥωμαῖοι δὲ ἐπα-
νελθόντες τοὺς Λατίνους καθεύδοντας, ἀπέκτειναν.

ΚΕΦ. ΛΑ.

ΚΛΟΙΛΙΑ.

Ῥωμαῖοι Τυῤῥηνοῖς πολεμοῦντες ποιησάμενοι συνθήκας,
ἔδωκαν αὐτοῖς ὁμήρους τῶν εὐγενεστάτων ἀνδρῶν θυγατέρας
παρθένους. αἱ δὲ ὁμηρεύουσαι προσῆλθον ἐπὶ τὸν ποταμὸν
τὸν [43] Θύμβριν λουσάμεναι· μία δὲ ἐξ αὐτῶν Κλοιλία
προὔπεμψεν ἁπάσας ἀναδήσασθαι τοὺς χιτωνίσκους περὶ τὰς
κεφαλὰς, καὶ διανήξασθαι τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ δίναις
βαθείαις δύσπορον. ἔπει δὲ διενήξαντο, Ῥωμαῖοι τὴν μὲν
ἀρετὴν

43 MS. Θύβριν.

rum virgines rapuerant, si fœdus ac pacem constitui vellent. Romani bellum quidem metuebant: filias autem suas tradere non sustinebant. Tum Philotis serva, facie liberali prædita, consilium dedit, ut se aliasque servas, quæ decora forma essent, ornarent, ac hostibus quasi filias mitterent: inito simul pacto, se, cum hostes ipsis acceptis se quieti tradidissent, noctu igni significationem daturam. Latini cum puellis cubabant. Illa facem sustulit. Romani reversi, Latinos dormientes interfecerunt.

CAP. XXXI.

CLOELIA.

Romani cum Tyrrhenis bellum gerentes, constituto fœdere obsides eis dederunt, nobilissimorum virorum filias virgines. Quæ obsidum loco datæ erant, accesserunt ad fluvium Tiberim loturæ. Ex his una Clœlia reliquas omnes hortabatur, ut tunicas circum capita religarent, et fluvii cursum ob profundos gurgites difficilem transitu, tranarent. Cum tranassent, Romani virtutem quidem

ἀρετὴν αὐτῶν, καὶ τὴν ἀνδρίαν ἐθαύμασαν· ἀντέπεμψαν δὲ αὐτὰς Τυῤῥηνοῖς, τὸ πιστὸν τῶν συνθηκῶν φυλάσσοντες. Πορσίνας βασιλεὺς Τυῤῥηνῶν ἀνέκρινε τὰς κόρας, τίς ἦν αὐτῶν ἡ τοῦτο πρᾶξαι πείσασα. Κλοιλία προλαβοῦσα τὰς ἄλλας, ὡμολόγησε. Πορσίνας ὑπεραγασθεὶς τὸ ἀνδρεῖον τῆς κόρης, ἵππον αὐτῇ λαμπρῶς κεκοσμημένον ἐδωρήσατο, καὶ τὰς παρθένους πάσας ἐπαινέσας Ῥωμαίοις ἀπέπεμψεν.

ΚΕΦ. ΛΒ.

ΠΟΡΚΙΑ.

Πορκία θυγάτηρ Κάτωνος, γυνὴ Βρούτου τὸν ἄνδρα Βροῦτον, ὑπονοοῦσα ἐπιβουλεύειν Καίσαρι, μαχαιρίῳ κουρέως τὸν ἑαυτῆς μηρὸν ἀπέσχισεν, ἐπιδεικνυμένη καρτερίαν σώματος, καὶ ψυχῆς ἐγκράτειαν· τότε δὴ Βροῦτος ἐπίστευσεν αὐτῇ τὸ ἀπόῤῥητον. ἡ δὲ τοὺς χιτωνίσκους αὐτῆς προσεκόμισε τῷ ἀνδρὶ, καὶ τῶν χιτώνων ἔνδον τὸ ξίφος· προσελθὼν Βροῦτος μετὰ τῶν κοινωνούντων ἐπιθέμενος κτείνει Καίσαρα. ἐπεὶ δὲ μετὰ Κασσίου παραταξάμενος ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς τὸν Σεβαστὸν, ἥττης γενομένης, αὐτὸς ἑαυτὸν ἀνεῖλεν· Πορκία τὸ μὲν πρῶτον ἀποκαρτερεῖν ἐπειρᾶτο· οἰκείων

dem earum et fortitudinem admirabantur, ſed tamen eas Tyrrhenis remiſerunt, ut religionem fœderum inviolatam conſervarent. Porſenna rex Tyrrhenorum ſciſcitabatur, quænam eſſet quæ hujus facinoris eis auctor exſtitiſſet. Clœlia reliquas prævertens, confitebatur. Porſenna virilem admodum virginis animum admiratus, equum ei ſplendide ornatum dono dedit, omnesque virgines collaudatas Romanis remiſit.

CAP. XXXII.

PORCIA.

Porcia filia Catonis, Uxor Bruti, maritum ſuum Brutum ſuſpicata inſidias Cæſari ſtruere, novacula femur ſuum abſcidit, oſtentans corporis tolerantiam et patientiam animi. Tum demum Brutus rem arcanam ei credidit. Illa vero tuniculas ſuas viro attulit, et intra tunicas enſem. Accedens Brutus cum ſociis conjurationis in Cæſarem impetu facto, eum occidit. Ubi vero cum Caſſio adverſus Auguſtum prælio in Macedonia commiſſo victus eſſet, mortem ipſe ſibi conſcivit. Porcia primum quidem inedia vitam

οἰκείων δὲ καὶ συγγενῶν οὐκ ἐώντων, ἐσχάραν ἐκέλευσε κομισθῆναι πυρὸς, ὡς ἀλειψομένη· καὶ τῶν ἀνθράκων ἁρπάσασα πολλοὺς ταῖς χερσὶν ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα, καὶ κατέπιεν, φθάσασα πρίν τινα τῶν παρόντων βοηθῆσαι δύνασθαι. οὕτως ἐτελεύτησε Πορκία στρατηγικὴ καὶ ἀνδρεία πρὸς θάνατον, καὶ φίλανδρος γενομένη.

ΚΕΦ. ΛΓ.

ΤΕΛΕΣΙΛΛΑ.

Κλεομένης Σπαρτιατῶν βασιλεὺς κτείνας ἐν παρατάξει Ἀργείων ἄνδρας ,ζ ψοζ', ἐβάδιζεν ἐπὶ τὸ Ἄργος ὡς κατὰ κράτος αἱρήσων τὴν πόλιν. Τελεσίλλα ἡ μουσικὴ τὰς Ἀργείας ὁπλίσασα, προήγαγεν εἰς μάχην· αἱ δὲ ἔνοπλοι παρὰ ἔπαλξιν ἱστάμεναι, κύκλῳ τὰ τείχη φραξάμεναι, Κλεομένη μὲν ἀπεκρούσαντο· Δημάρατον δὲ τὸν ἕτερον βασιλέα ἐξώσαντο· καὶ τὴν πόλιν ἁλῶναι κινδυνεύουσαν ἀνέσωσαν. τοῦτο τὸ στρατήγημα τῶν γυναικῶν μέχρι νῦν Ἀργεῖοι τιμῶσι· νουμηνίᾳ μηνὸς Ἑρμαίου, τὰς μὲν γυναῖκας ἀνδρείοις χιτῶσι καὶ χλαμύσι, τοὺς δὲ ἄνδρας πέπλοις γυναικείοις ἀμφιεννύντες.

ΚΕΦ. ΛΔ.

vitam finire conabatur: verum domesticis et cognatis non sinentibus, foculum igne plenum quasi unctura sese jussit adferri: multosque candentes carbones manibus arreptos in os injecit, et ante devoravit, quam quisquam ex præsentibus succurrere posset. Ita vitam cum morte commutavit Porcia, militaris et fortis ad mortem, virique in primis amans.

CAP. XXXIII.

TELESILLA.

Cleomenes Spartiatarum rex, interfectis in prælio Argivis viris ad septies mille septingentis, septuaginta septem, iter Argos direxit, ut per vim urbem caperet. Telesilla musica Argivas armatas ad pugnam eduxit: quæ armatæ in propugnaculis stantes, circumcirca muros tuentes, Cleomenem repulerunt. Demaratum vero alterum regem etiam expulerunt, urbemque a periculo expugnationis vindicarunt. Et hoc mulierum strategema usque in hodiernum diem Argivi celebrant calendis mensis quarti, mulieres virilibus tunicis et chlamydibus, viros autem peplis muliebribus amicientes.

 CAP. XXXIV.

ΚΕΦ. ΛΔ.

ΧΙΛΩΝΙΣ.

Χιλωνὶς Κλεάδα θυγάτηρ, Θεοπόμπȣ γυνὴ, μαθȣ̃σα τὸν ἄνδρα ὑπὸ Ἀρκάδων αἰχμάλωτον φυλάττεσθαι, ἦλθεν ἐς τȣ̀ς πολεμίȣς ἑκȣ̃σα· θαυμάσαντες αὐτῆς τὸ φιλάνθρωπον Ἄρκαδες, ἐπέτρεψαν εἰς τὸ δεσμωτήριον αὐτὴν παρελθεῖν. ἡ δὲ τὴν αὐτῆς ἐσθῆτα τῷ ἀνδρὶ περιθεῖσα, τὴν ἐκείνȣ δὲ αὐτὴ λαβȣ̃σα, ἔπεισεν αὐτὸν ὑπεξελθεῖν· αὐτὴ δὲ ἀντ' αὐτȣ̃ παρὰ τοῖς πολεμίοις ἔμεινε· Θεόπομπος τῷ ϛρατηγήματι τῆς γυναικὸς διασωθεὶς, καὶ αὐτὸς τὴν ἱερείαν τῆς Ἀρτέμιδος εἰς 44 Φενεῖον πομπεύȣσαν ἥρπασε. Τεγεάται ταύτην ἀπολαβεῖν θέλοντες, ἀπέδωκαν αὐτῷ τὴν Χιλωνίδα.

ΚΕΦ. ΛΕ.

ΠΙΕΡΙΑ.

Οἱ ἐν Μιλήτῳ Ἴωνες πρὸς τȣ̀ς Νηλέως παῖδας ϛασιάσαντες, ἀνεχώρησαν ἐς Μυȣ̃ντα, κἀκεῖθεν ἐπολέμȣν· ȣ̓ μὴν ὅγε πόλεμος ἄσπονδος ἦν· ἀλλὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἦν αὐτοῖς ἐπιμιξία. Πύθȣ ἀνδρὸς ἐνδόξȣ θυγάτηρ Πιερία, ἑορτῆς

44 Φενεόν. *Caſ.*

CAP. XXXIV.

CHILONIS.

Chilonis Cleandri filia, uxor Theopompi, cum maritum ſuum captivum aſſervari ab Arcadibus didiciſſet, ultro ad hoſtes venit. Arcades ejus humanitatem admirati, poteſtatem ei in carcerem introeündi fecerunt. Illa ſuam veſtem marito circumdedit, ejusque ipſa ſumſit, et illum clam egredi juſſit. Ipſa vero pro eo apud hoſtes remanſit. Theopompus uxoris ſtrategemate ſervatus, etiam ipſe ſacerdotem quandam Dianæ in Pheneum pompam ducentem rapuit. Tegeatæ, ut hanc reciperent, Chilonidem ei reſtituerunt.

CAP. XXXV.

PIERIA.

Inhabitantes Miletum Iones commota ſeditione adverſus Nelei poſteros, diſceſſerunt in Myuntem, atque inde bellum inferebant. Non tamen inexpiabile bellum hoc fuit. Sed in feſtorum ſolennitatibus coibant. Pythæ viri

ἑορτῆς ἔσης παρὰ Μιλησίοις, ἣν Νηληΐδα κλήζεσιν, ἧκεν ἐς Μίλητον. 45 τῶν Νηλέως παίδων . . . . ὄνομα Φρύγιος, Πιερίας ἐρασθεὶς, ἤρετο τί ἂν αὐτῇ μάλιστα γίγνοιτο κεχαρισμένον. ἡ δὲ ἔφη· Εἰ ἐμοὶ διεπράξαιο, πολλάκις καὶ μετὰ πολλῶν ἐνθάδε βαδίζειν δύνασθαι. συνῆκεν ὁ Φρύγιος ὡς εἰρήνης καὶ φιλίας τοῖς πολίταις δέοιτο· καὶ τὸν πόλεμον ἔπαυσε. καὶ ἔνδοξος ὁ Φρυγίε καὶ Πιερίας ἔρως, εἰρήνην ἀντὶ πολέμε παρασχών.

ΚΕΦ. Λϛ.
ΠΟΛΥΚΡΗΤΗ.

Μιλήσιοι Ναξίοις ἐπολέμεν· Ἐρυθραῖοι Μιλησίοις συνεμάχεν. Διόγνητος Ἐρυθραίων στρατηγὸς λείαν τῶν Ναξίων ἔλαβε πολλὴν, καὶ δὴ γυναῖκας καὶ παρθένες πολλὰς, ὧν ἦν 46 Πολυκρήτη. ταύτης ἐρασθεὶς, ἐχ ὡς αἰχμαλώτῳ συνῆν, ἀλλ' ὡς γαμετῇ γυναικί. ἦν δὲ ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν Μιλησίων πάτριος ἑορτή· καὶ πάντες ἀνέκειντο μέθῃ καὶ θυμηδίᾳ. Πολυκρήτη παρεκάλει Διόγνητον ἐπιτρέψαι τῶν

45 τῶν Νηλέως παίδων εἷς, ὀν. Φρ. *Caſ.* 46 Apud Plutarchum Πολυκρίτη. *Caſ.*

viri clariſſimi filia Pieria cum feſtum apud Mileſios celebraretur, quod Neleidem appellant, Miletum profecta eſt. Ex Nelei poſteris unus nomine Phrygius, amore Pieriæ captus, rogabat quidnam potiſſimum ei gratum accidere poſſet. Mihi, inquit illa, gratiſſimum fuerit, effici ut quam ſæpiſſime et cum quamplurimis in hunc locum venire liceat. Intellexit Phrygius, eam pacem et concordiam civium velle, bellumque ſuſtulit. Celebris igitur erat Phrygii et Pieriæ amor, qui pacem pro bello præbuiſſet.

CAP. XXXVI.
POLYCRETA.

Mileſii cum Naxiis bellum gerebant. Erythræi Mileſiis auxilium ferebant. Diognetus Erythræorum dux magnam prædam Naxiorum ceperat, mulieres etiam et virgines plurimas, in quibus erat Polycreta. Eam cum vehementer amaret, cum ea non ut cum captiva, ſed velut cum uxore conſuetudinem habebat. Agebatur in caſtris Mileſiorum patrium et ſolenne feſtum, omnesque vino et lætitia proſtrati jacebant. Polycrete rogabat Diognetum, ut

τῶν πεμμάτων μερίδας πέμψαι τοῖς ἀδελφοῖς· ἐπιτρέψαντος, ἐμβάλλει μολιβοῦν γραμματεῖον ἐς τὸν πλακοῦντα, τῷ κομίζοντι ἐντειλαμένη φράσαι τοῖς ἀδελφοῖς, ὅπως αὐτὸν μόνοι φάγοιεν ἀπὸ στόματος τῆς ἀδελφῆς. οἱ δὲ εὑρόντες τὸν μόλιβον, καὶ ἀναπτύξαντες, ἀναγινώσκουσι, νύκτωρ ἐπιθέσθαι τοῖς πολεμίοις διὰ τὴν ἑορτὴν μεθύουσι, καὶ καθεύδουσι, καὶ ἀφυλάκτοις. οἱ στρατηγοὶ ταῦτα μαθόντες, νύκτωρ ἐπέθεντο, καὶ τῶν πολεμίων ἐκράτησαν. τὸν μέν τοι Διόγνητον ἡ Πολυκρίτη γέρας παρὰ τῶν πολιτῶν ᾐτήσατο.

ΚΕΦ. ΛΖ

ΦΟΚΑΕΙΣ.

Φωκαεῖς Φόξον ἡγεμόνα ἔχοντες Μάνδρωνι βασιλεῖ Βεβρύκων συνεμάχησαν ὑπὸ τῶν προσοίκων βαρβάρων πολεμουμένῳ. Μάνδρων ἔπεισε τοὺς Φωκαεῖς ἐνοικεῖν μέρος τῆς χώρας καὶ τῆς πόλεως λαβόντας. ἐπεὶ δὲ πολλάκις μὲν ἐν ταῖς μάχαις ἐνίκων. πολλὰ δὲ λάφυρα ἐκτῶντο, ἐπίφθονοι τοῖς Βέβρυξιν ἐγένοντο· ὥστε ἀποδημοῦντος Μάνδρωνος, λόχῳ καὶ δόλῳ τοὺς Ἕλληνας ἐβουλεύσαντο διαφθεῖραι· Μάνδρωνος θυγάτηρ Λαμψάκη παρθένος, μαθοῦσα τὴν ἐπιβουλὴν ἀπο-

ut sibi liceret bellariorum aliquot portiones ad fratres transmittere. Quo permittente, plumbeum libellum in placentam conjecit, mandans ei qui ferebat, dicere fratribus, ut ipsi soli comederent ab ore sororis profectam. Illi repertum plumbum aperientes, legunt, ut per noctem adoriantur hostes, ob festum inebriatos, ac sine cura dormientes. Quo cognito, duces noctu eruptionem in castra fecerunt, hostesque superarunt. Diognetum autem præmii loco Polycrete a civibus petivit.

CAP. XXXVII.

PHOCÆENSES.

Phocæenses Phoxum ducem secuti, Mandroni Bebrycum regi, qui a finitimis barbaris oppugnabatur, auxilium ferebant. Mandro Phocæensibus persuasit, ut partem aliquam regionis atque urbis delectam incolerent. Qui cum sæpenumero victores e pugnis reverterentur, magnamque spoliorum copiam acquirerent, invidiam Bebrycum erga se concitarunt. Ita ut, peregre profecto Mandrone, insidiis ac dolo Græcos deliberarint necare. Mandronis filia Lampsace virgo, cognitis insidiis, cum eos deterrere

ἀποτρέπειν ἐπειρᾶτο. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθε, κρύφα τοῖς Ἕλλησι μηνύει τὰ κατ᾽ αὐτῶν βεβουλευμένα· οἱ δὲ θυσίαν παρασκευάσαντες λαμπρὰν ἔξω τειχῶν, καλοῦσι τοὺς βαρβάρους ἐς τὸ προάστειον· οἱ μὲν δὴ κατακλεισθέντες εὐωχοῦντο. οἱ δὲ Φωκαεῖς δίχα διελόντες αὐτοὺς, οἱ μὲν τὰ τείχη [47] κατελάβοντο, οἱ δὲ τοὺς εὐωχουμένους ἀνεῖλον, καὶ τὴν πόλιν αὐτοὶ κατέσχον. τὴν δὲ Λαμψάκην μεγαλοπρεπῶς ἐτίμησαν, καὶ τὴν πόλιν ἀπ᾽ αὐτῆς Λάμψακον ἀνηγόρευσαν.

ΚΕΦ. ΛΗ.
ΑΡΕΤΑΦΙΛΑ.

Νικοκράτης Κυρηναίων τύραννος, ἄλλα τε πολλὰ καὶ δεινὰ εἰργάσατο τοὺς πολίτας· καὶ δὴ τὸν ἱερέα τοῦ Ἀπόλλωνος Μελάνιππον αὐτοχειρὶ κτείνας, γυναῖκα αὐτοῦ Ἀρεταφίλαν καλὴν οὖσαν ἔγημεν. ἡ δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἀνδρὸς, τίσασθαι τὸν τύραννον ἐσπούδαζε. τὸ μὲν δὴ πρῶτον ἐπιβουλεύει φαρμάκοις· ἁλοῦσα δ᾽ ἔφασκεν οὐ δηλητήριον, ἀλλὰ φίλτρον παρασκευάσαι, ὅπως ἐρῶντα αὐτῆς ἔχοι τὸν ἄνδρα. ἡ μήτηρ τοῦ τυράννου βασανίσαι τὴν Ἀρε-

[47] *Vulgata* κατεβάλοντο.

terrere a propoſito non poſſet, clam Græcis conſilium contra eos initum enuntiat. Qui ſacrificium ſplendidum extra mœnia parantes, barbaros in ſuburbium ad epulas invitant. Illi concluſi epulabantur. Phocæenſes in duas ſeſe partes diviſerunt: quorum alteri muros occuparunt, alteri convivantes peremerunt, urbemque ipſi obtinuerunt. Lampſacen autem honorificentiſſimis præmiis affecerunt, et civitatem ab ea Lampſacum nominarunt.

CAP. XXXVIII.
ARETAPHILA.

Nicocrates Cyrenenſium tyrannus, cum aliis multis magniſque calamitatibus cives afflixit, tum ſacerdote Apollinis Melanippo ſua manu interfecto, uxorem ejus Aretaphilam egregia facie præditam duxit. Illa pro patria, maritoque ſuo pœnas a tyranno repetere conabatur. Primum igitur per venena inſidias ſtruxit. Comprehenſa autem non venenum, ſed philtrum miſcuiſſe confeſſa eſt, ut amantem ſui haberet maritum. Tyranni mater tormentis

Ἀρεταφίλαν συνεβέβλευσε. καὶ δὴ βασανισθεῖσα μακροῖς καὶ πικροῖς βασανιστηρίοις ἀντέσχε, μηδὲν πλέον ὁμολογοῦσα φίλτρου. ὁ τύραννος ὡς οὐδὲν ἀδικοῦσαν ἀφῆκε, καὶ συνοῦσαν εἶχεν· καὶ πλέον αὐτην ἐθεράπευεν ὡς βασανισθεῖσαν οὐ δικαίως. ἡ δὲ θυγατέρα ἔχουσα ὥρᾳ καὶ κάλλει διαφέρουσαν, ταύτην ὑφῆκεν ἀδελφῷ τοῦ τυράννου μειρακίῳ Λεάνδρῳ· ὁ δὲ ἁλοὺς ἔρωτι, παρακαλεῖ τὸν ἀδελφὸν γῆμαι την κόρην. ἔγημε, καὶ τῇ μητέρι τῆς κόρης πειθαρχῶν, ὑπ' αὐτῆς πείθεται τὴν πόλιν ἐλευθερῶσαι. ὁ δὲ διαφθείρας Δάφνιν, κατευναστὴν τοῦ τυράννου, διὰ τούτου τὸν Νικοκράτην διεχρήσατο.

ΚΕΦ. ΛΘ.

ΚΑΜΜΑ.

Τῶν ἐν Γαλατίᾳ τετράρχων ἦσαν Σινόριξ, καὶ Σινατος· τοῦ Σινάτου γυνὴ κάλλει σώματος καὶ ἀρετῇ ψυχῆς εὐκλεεστάτη Κάμμα· καὶ γὰρ ἦν Ἀρτέμιδος ἱέρεια, ἣν μάλιστα Γαλάται σέβουσι. καὶ ἦν ἔν τε πομπαῖς καὶ θυσίαις ἀεὶ μεγαλοπρεπῶς καὶ σεμνῶς κεκοσμημένη· ταύτης ἐρᾷ

mentis de Arethaphila quæri consuluit, quæ quidem longis acerbisque tormentis examinata, fortissime restitit, neque aliud quicquam nisi de philtro confessa est. Tyrannus quasi nullius injuriæ ream absolvit, eamque in matrimonio habuit, et majori studio ac benevolentia prosequebatur, quasi injuste tortam et examinatam. Illa cum filiam haberet ætatis flore et forma præstantissimam eam submisit fratri tyranni adolescenti Leandro. Qui ejus amore captus, rogat tyrannum ut sibi eam ducere liceat. Quo impetrato duxit, et matri puellæ morem gerens, inducitur ab ea ad vindicandam civitatis libertatem. Qui cubicularium tyranni muneribus corrupit, ejusque opera Timocratem de medio sustulit.

CAP. XXXIX.

CAMMA.

Sinorix et Sinatus tetrarchias in Gallia obtinebant. Sinati uxor Camma corporis pulchritudine et animi virtute nobilis habebatur. erat enim sacerdos Dianæ, quam Galli summa religione colunt et in pompis ac sacrificiis semper summopere decentem et magnificentissimum ornatum gesta-

ἐρᾷ Σινόριξ. καὶ ζῶντος τοῦ ἀνδρὸς οὔτε πείσειν ἐλπίζων, οὔτε βιάσασθαι, τὸν Σίνατον ἐδολοφόνησεν· οὐκ εἰς μακρὰν δὲ Κάμμαν ἐμνᾶτο. ἡ δὲ ἐπὶ πλεῖστον μὲν ἀντέλεγεν· οἰκείων δὲ καὶ φίλων ἐγκειμένων, καὶ λιπαρῶς θεραπευόντων, ὑπεκρίνατο συγκατατίθεσθαι. καὶ δὴ συνέθεντο. 48 ἡκέτω Σινόριξ εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀρτέμιδος καὶ παρὰ τῇ θεῷ τὰς συνθήκας τοῦ γάμου ποιησώμεθα· ἧκε Σινόριξ, καὶ σὺν αὐτῷ πάντες ὅσοι Γαλατῶν ἐντελεῖς ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ἡ δὲ φιλοφρόνως αὐτὸν δεξαμένη προσάγει τῷ βωμῷ καὶ ἀπὸ χρυσῆς φιάλης ἔσπεισε· καὶ τὸ μὲν ἐξέπιεν αὐτή, τὸ δὲ ἐκεῖνον ἐκέλευσεν αὐτὸν πιεῖν· ὁ δὲ οἷα δὴ νυμφίος παρὰ νύμφης λαβών, ἡδέως πίνει. τὸ δὲ ποτὸν ἄρα ἦν μελίκρατον πεφαρμαγμένον. ἡ δὲ πεπωκότα ὡς εἶδεν, λαμπρὸν ἀνωλόλυξε, καὶ τὴν θεὸν προσεκύνησεν, εἰποῦσα, Χάριν οἶδά σοι, ὦ πολύτιμε Ἄρτεμις, ὅτι μοι παρέσχες ἐν τῷ σῷ ἱερῷ δίκας ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς λαβεῖν, ἀδίκως δι' ἐμὲ ἀναιρεθέντος· ταῦτα εἰποῦσα παραχρῆμα αὐτή τε ἀπέθνησκε, καὶ ὁ νυμφίος αὐτῇ συναπέθνησκε παρὰ τῷ βωμῷ τῆς θεοῦ.

ΚΕΦ. Μ.

48 *Vulgata* ἥκετο.

gestabat. Hanc Sinorix amabat, quam neque persuadendo permovere, neque per vim cogere posse vivo marito arbitratus, Sinatum per dolum occidit. Non longo post tempore, Cammam ambiebat. Illa frequenter renuebat. Familiaribus autem et amicis instantibus, et blandissime rem administrantibus, simulavit se eis assentiri. Et quidem inter eos convenit. Veniat, inquit, Sinorix in templum Dianæ et in conspectu Deæ fœdus conjugii ineamus. Veniebat Sinorix, et cum eo omnes Galli perfecta ætate viri, ac mulieres. Quem illa perhumaniter exceptum ad aram adducit, et ex aurea phiala libavit, partimque ipsa ebibit, partim illum bibere jussit. Qui tanquam sponsus a sponsa cum voluptate acceptum bibit. Potus autem hic erat mulsum veneno mixtum. Illa cum eum bibisse cerneret, magna voce exclamavit deamque in genua procumbens adoravit, inquiens; Gratiam habeo tibi, veneranda Diana, quod mihi concesseris in tuo templo, pro marito mea caussa injuste interfecto supplicium exigere. His dictis confestim et ipsa mortem obiit, et sponsus cum ea simul ad aram Deæ vitam reliquit.

CAP. XL.

ΚΕΦ. Μ.

ΤΙΜΟΚΛΕΙΑ.

Τιμόκλεια Θηβαία, Θεαγένȣς ἀδελφὴ, τȣ̃ παραταξαμένȣ Φιλίππῳ περὶ Χαιρωνείαν· ὃς καὶ πρὸς τὸν ἐμβοήσαντα, Μέχρι πȣ διώκεις; ἀπεκρίνατο, Μέχρι τῆς Μακεδονίας. τȣ́τῳ τελευτήσαντι, περιῆν ἀδελφή. Θήβας κατέσκαψεν Ἀλέξανδρος. ἄλλοι μὲν δὴ ἄλλα τῆς πόλεως ἐπόρθȣν. Τιμοκλείας δὲ τὴν οἰκίαν κατελάβετο Θρᾷξ ἵππαρχος· ȣ̃τος ὁ Θρᾷξ μετὰ τὸ δεῖπνον ἐκάλει τὴν Τιμόκλειαν ἐς τὸν θάλαμον· καὶ ȣ̓δὲ τȣ̃το μόνον, ἀλλὰ καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον εἴ πȣ κεκρυμμένον ἔχοι, καὶ ταῦτα ὁμολογεῖν ἐβιάζετο· ἡ δὲ πολὺν μὲν κόσμον ἔχειν ἔφη ἀργύρȣ καὶ χρυσȣ̃, ἔντε ὅρμοις, καὶ ψελλίοις, καὶ ἐκπώμασι, καὶ νομίσμασιν. ἁλισκομένης δὲ τῆς πόλεως πάντα ἐμβαλεῖν εἰς τὸ φρέαρ ὕδωρ ȣ̓κ ἔχον· ὁ Θρᾷξ ἐπίστευσεν. ἡ δὲ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν κῆπον τῆς οἰκίας ἔνθα τὸ φρέαρ ἦν· καὶ καταβῆναι κελεύει. ὁ μὲν καταβὰς τὸν ἄργυρον καὶ τὸν χρυσὸν ἐζήτει· ἡ δὲ ἄνωθεν μετὰ τῶν θεραπαινίδων πολλȣ̀ς αὐτῷ λίθους καὶ πέτρȣς ἐκύλισεν, καὶ κατέχωσε τὸν βάρβαρον. οἱ Μακεδόνες συλλαβόντες ἤγαγον ἐπὶ τὸν βασιλέα

CAP. XL.

TIMOCLEA.

Timoclea Thebana ſoror Theagenis, ejus qui ad Chæroneam cum Philippo prælium commiſit, quique exclamanti, usque quo perſequeris? reſpondit, usque in Macedoniam. Huic mortuo ſupererat ſoror. Thebas Alexandro diruente, alii alias civitatis partes vaſtabant. Timocleæ vero domum invaſit Thrax quidam equitum dux. Qui poſt cœnam Timocleam in thalamum accerſivit: neque hoc ſolum, ſed aurum etiam et argentum, ſicubi reconditum haberet, de his quoque confiteri eam cogebat. Illa ſe multum quidem ornatum auri argentique dicebat habuiſſe, in armillis, et monilibus, poculis et nummis. Captâ autem civitate, ſe hæc in puteum aqua carentem projeciſſe. Thrax credidit. Illa duxit eum in hortum ædium, in quo puteus erat, eumque deſcendere juſſit. Qui cum deſcendens argentum et aurum quæreret, illa deſuper cum famulis multos lapides et ſaxa in eum devolvit, barbarumque obruit. Macedones eam comprehenſam ad Alexandrum

σιλέα Ἀλέξανδρον· ὁμολογήσασαν δὲ αὐτὴν ὡς παρανομοῦντα τὸν Θρᾷκα, καὶ βιαζόμενον ἠμύνατο, θαυμάσας Ἀλέξανδρος, αὐτήν τε ἐλευθέραν ἀφῆκε, καὶ πάντας τοὺς κατὰ γένος αὐτῇ προσήκοντας.

ΚΕΦ. ΜΑ.

ΕΡΥΞΩ.

Λάαρχος Κυρηναίων βασιλεὺς ἀποδειχθεὶς ὡς Βάττῳ τῷ Ἀρκεσιλάου τὴν ἀρχὴν φυλάττων, ἐγένετο ἀντὶ βασιλέως τύραννος, πάσῃ παρανομίᾳ χρησάμενος κατὰ τῶν πολιτῶν. τοῦ δὴ παιδὸς τοῦ Βάττου μήτηρ ἦν Ἐρυξώ, σώφρων γυνὴ, καὶ δικαιοτάτη. ταύτης ἐρασθεὶς Λάαρχος ἐμνηστεύσατο. ἡ δὲ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτὸν ἠξίου διαλέγεσθαι. τῶν δὲ [49] ἐξεπίτηδες ἀναβαλλομένων, ἔπεμψεν Ἐρυξὼ θεράπαιναν, ἀπαγγέλλουσαν, νῦν μὲν ἀντιλέγειν τοὺς ἀδελφούς· εἰ δὲ σύλλογος αὐτῶν καὶ ὁμιλία γένοιτο, καὶ δὴ συγχωρήσειν τοὺς ἀδελφούς. τῆς ἀρχῆς τοῦ γάμου γενομένης ἀσμένως δέχεται. καὶ δὴ νύκτωρ ἄνευ τῶν δορυφόρων ἧκε πρὸς τὴν Ἐρυξώ, καὶ εἰς τι δωμάτιον εἰσελθὼν, περιπίπτει Πολυάρχῳ

49 MS. ἐπιτηδές.

xandrum regem adduxerunt. Confitentem autem ipſam, ſe barbarum, qui per vim et injuriam ſecum egerit, ultam eſſe: admiratus Alexander, tum ipſam liberam dimiſit, tum omnes qui eam generis conjunctione attingerent.

CAP. XLI.

ERYXO.

Laarchus Cyrenenſium rex declaratus, ut Batto Arceſilai ſilio imperium ſervaret, pro rege tyrannus evaſit, omni ſcelere uſus in ſuos cives. Battus autem ex Eryxo natus erat, fœmina modeſta, omniumque juſtiſſima. Hanc amans Laarchus, in matrimonium petebat. Illa cum fratribus ſuis eum colloqui juſſit. Quibus dedita opera cunctantibus, miſit Eryxo famulam nuntiantem, jam quidem fratres contradicere. Quod ſi conventus eorum, et colloquium haberetur, fore ut fratres conſentirent. Initio facto conjugii, facile conditionem ſuſcipit, et per noctem abſque ſatellitibus ad Eryxo venit, et in domicilium quoddam ingreſſus, incidit in Polyarchum maximum natu

λυάρχῳ τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν Ἐρυξοῦς ἀδελφῶν ἔνδον λοχῶντι, καὶ δύο νεανίσκους ξιφήρεις ἔχοντι, ὑφ' ὧν κατακεντηθεὶς ἀπέθανε. τὸν δὲ Βάττον προαγαγόντες ἀπέφηναν βασιλέα, καὶ Κυρηναίοις ἀπέδωκαν τὴν πάτριον πολιτείαν.

ΚΕΦ. ΜΒ.
ΠΥΘΟΠΟΛΙΣ.

Πύθης χρύσεια μέταλλα εὑρὼν, πάντας τοὺς πολίτας ἐκέλευε μεταλλεύειν, ὀρύσσειν, καθαίρειν χρυσίον, ἄλλο μηδὲν δρᾶν, μήτε ἐν τῇ γῇ, μήτε ἐν τῇ θαλάσσῃ. πάντες ἀπηγόρευον, οὔτε καρποὺς ἔχοντες, οὔτε ἄλλο τι τῶν πρὸς τὸν βίον πράσσοντες· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν ἱκετεύουσι τὴν τοῦ Πύθου γυναῖκα Πυθόπολιν. ἡ δὲ ἐκέλευσεν ἐκείνας μὲν ἀπιέναι καὶ θαῤῥεῖν· αὐτὴ δὲ τοὺς δημιουργοὺς τοῦ χρυσίου καλέσασα, ἐκέλευσε ποιεῖν ἰχθῦς χρυσοῦς, πέμματα, ὡραῖα, ὄψα, βρώματα, πάντα χρυσᾶ. Πύθης ἐξ ἀποδημίας ἧκε, καὶ δεῖπνον ᾔτει. ἡ γυνὴ παρέθηκεν αὐτῷ χρυσῆν τράπεζαν, ἐφ' ἧς παρέκειτο οὐδὲν ἐδώδιμον, ἀλλὰ πάντα χρυσᾶ ἐδωδίμοις ὅμοια. Πύθης ἐπαινέσας τὴν μίμησιν

natu inter Erixus fratres, qui intus in insidiis latebant, duosque adolescentes ensibus armatos habentem: a quibus confossus obiit. Illi Battum productum regem designarunt, et Cyrenensibus avitam Reipublicæ gerendæ rationem restituerunt.

CAP. XLII.
PYTHOPOLIS.

Pythes aureis metallis inventis, omnes cives jubebat inquirere, fodere, aurum purgare, nullum aliud opus facere, neque in terra, neque in mari. Omnes eam rem moleste ferebant, quod neque fructus haberent, neque quicquam aliud ad vitæ cultum facere possent. Mulieres eorum suppliciter Pythopolim uxorem Pythis orant, u de eo negotio apud virum suum intercedat. Quæ illas jussit abire, et bonum animum habere. Ipsa vero convocatis aurifabris, præcepit eis, ut aureos pisces facerent, bellaria, poma, obsonia, cibos, omnia ex auro. Pythes reversus e peregrinatione, cœnam petebat. Uxor auream ei mensam apponit, in qua nihil eduliorum erat, sed omnia facta ex auro eduliis similia. Pythes collaudata artis

μησιν τῆς τέχνης, ἤτει φαγεῖν. ἡ δὲ προσέφερεν αὐτῷ ἄλλο τι χρυσοῦν ὅμοιον ἐδώδιμον, καὶ τοῦτο πάλιν. δυσχεραίνοντος δὲ, καὶ λιμώττειν ὁμολογοῦντος· ἀλλὰ γεωργίαν μὲν καὶ τέχνην πᾶσαν κατέλυσας· ἐκέλευες δὲ ὀρύσσειν ἄχρηστον χρυσίον, οὗ οὔτι τοῖς ἀνθρώποις ὄφελος, εἰ μὴ τοὺς σπειρομένους καὶ φυτευομένους καρποὺς ἔχοιεν. τῇ σοφίᾳ τῆς γυναικὸς ἐδιδάχθη Πύθης καταλῦσαι μὲν τὴν τῶν μετάλλων ἐργασίαν, ἀφεῖναι δὲ τοὺς πολίτας ἐπὶ γεωργίαν, καὶ τὰς ἄλλας τέχνας.

ΚΕΦ. ΜΓ.

ΧΡΥΣΑΜΗ.

Τῆς Ἰωνικῆς ἀποικίας ἐς τὴν Ἀσίαν ἀφικομένης, τοῖς Ἐρυθρὰς κατέχουσιν ἐπολέμει Κνῶπος τοῦ Κοδριδῶν γένους· ὁ θεὸς ἔχρησεν αὐτῷ στρατηγὸν παρὰ Θεσσαλῶν λαβεῖν τὴν ἱέρειαν τῆς Ἐνοδίας· ὁ δὲ πρεσβεύεται πρὸς Θεσσαλοὺς, καὶ μηνύει τὸ λόγιον τοῦ θεοῦ. οἱ δὲ ἔπεμψαν αὐτῷ τὴν ἱέρειαν τῆς θεοῦ Χρυσάμην. αὕτη φαρμάκων ἔμπειρος οὖσα, ταῦρον ἐξ ἀγέλης μέγιστον καὶ κάλλιστον συλλαβοῦσα, τὰ μὲν κέρατα κατεχρύσωσε, καὶ τὸ σῶμα κατεκόσμησε στέμμασι καὶ χρυσοπάστοις ἀλουργίσι. καὶ μετὰ τῆς τροφῆς ἀναμί-

tis efficticne, postulabat quod ederet. Illa aliud quoddam aureum edulium ei affert, et hoc iterum. Indignanti marito, ac fame se laborare dicenti, respondit: At tu omnem agricultionem et artificium sustulisti, et aurum inutile fodere jussisti, quod nemini hominum usui est, nisi fructus etiam seminatos plantatosque habeant. Hac uxoris prudentia Pythes edoctus metallorum opera reliquit, et cives ad agriculturam, aliasque artes exercendas dimisit.

CAP. XLIII.

CHRYSAME.

Cnopus ex Codridarum genere oriundus, cum iis qui Erythram incolebant, cum Ionica colonia in Asiam deduceretur, bellum gerebat. Deus oraculo prodiderat, ut ducem itineris a Thessalis sumeret sacerdotem Hecates. Qui missa ad Thessalos legatione, sententiam oraculi eis indicabant. Illi sacerdotem ei deæ miserunt Chrysamen. Ea cum pharmacorum magnam peritiam haberet, taurum de grege sumens, maximum et pulcherrimum, ejus cornua inauravit, et corpus ornavit sertis, auroque intertextis

ἀναμίξασα μανιοποιὸν φάρμακον ἔδωκεν αὐτῷ φαγεῖν. τὸ δὲ φάρμακον αὐτόν τε τὸν ταῦρον ἐξέμηνε· καὶ τοὺς γευσαμένους αὐτοῦ μανιουργεῖν ἔμελλεν. οἱ μὲν δὴ πολέμιοι ἀντεστρατοπεδεύοντο. ἡ δὲ ἐν ὄψει τῶν πολεμίων βωμὸν παραστῆσα, καὶ ὅσα πρὸς θυσίαν, ἐκέλευσε προσάγειν τὸν ταῦρον. ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ φαρμάκου μεμηνὼς καὶ οἰστρῶν ἐξεπήδησεν, καὶ μέγα μυκώμενος ἔφυγεν. οἱ πολέμιοι χρυσόκερων κατεστεμμένον ὁρῶντες, καὶ φερόμενον εἰς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον ἀπὸ τῆς θυσίας τῶν ἐναντίων, ὡς ἀγαθὸν σημεῖον, καὶ οἰώνισμα ἄριστον ἐδέξαντο, καὶ συλλαβόντες καλλιερῦσι τοῖς θεοῖς, καὶ τῶν κρεῶν ἕκαστος φιλοτίμως ἐδέξαντο, ὡς δαιμονίου, καὶ θείας ἱερουργίας μεταλαγχάνοντες. αὐτίκα δὴ πᾶν τὸ στρατόπεδον ὑπὸ μανίας καὶ παραφροσύνης ἐξίστατο. πάντες ἀνεπήδων, διέθεον, ἀνεσκίρτων, τὰς φυλακὰς ἀπέλιπον. Χρυσάμη ταῦτα ἰδοῦσα τὸν Κνῶπον ἐκέλευσε διὰ τάχους ὁπλίσαι τὴν στρατιάν· καὶ τοῖς πολεμίοις ἐπάγειν, ἀμύνασθαι μὴ δυναμένοις. οὕτω δὴ Κνῶπος ἀνελὼν ἅπαντας, ἐκράτησε τῆς Ἐρυθραίων πόλεως, μεγάλης τε καὶ εὐδαίμονος.

ΚΕΦ. ΜΔ.

textis purpuris, atque cum pabulo furorem concitans pharmacum miſcens, comedendum ei propoſuit. Pharmacum hoc cum ipſum taurum in furorem adegit, tum omnes qui ejus carne veſcerentur, in rabiem poterat convertere. Hoſtes e regione caſtra locabant. Illa in conſpectu et oculis hoſtium exſtructa ara, omnibusque rebus, quæ ad ſacrificium pertinerent, paratis, taurum juſſit adduci. Ille propter pharmacum furens, et œſtro percitus, exſiliit, magnisque mugitibus editis fugit. Hoſtes videntes inauratis cornibus, et coronatum, ab hoſtium ſacrificiis in ſua caſtra ferri, quaſi bonum ſignum ac fauſtum omen ſuſcipiebant, comprehenſumque diis immolabant, ac de carnibus ejus quilibet partem arripit, ut numinis et divini ſacrificii participes fierent. Continuoque univerſus eorum exercitus furore, et amentia corripiebatur. Omnes exſiliebant, diſcurrebant, ſaltabant, cuſtodias relinquebant. Chryſame hæc conſpicata, Cnopum ſumma celeritate jubet exercitum expedire, et contra hoſtes ducere, qui defendendi facultatem non haberent. Ita Cnopus omnibus interfectis, Erythræorum urbe magna florentiſſimaque potitus eſt.

CAP. XLIV.

ΚΕΦ. ΜΔ.
ΠΟΛΥΚΛΕΙΑ.

Ἐπὶ Βοιωτοὺς οἱ πάλαι Θεσσαλίαν ᾤκουν ἐστράτευσεν Αἴατος ὁ Φιλίππου, Πολύκλειαν ἀδελφὴν ἔχων· Ἡρακλεῖδαι τὸ γένος ἄμφω. χρησμὸς ἦν [50] ἄρξειν ὃς ἐκ τοῦ γένους πρῶτος διαβὰς τὸν Ἀχελῷον, ἐπιβῇ τῆς πολεμίας. ἡ μὲν στρατιὰ τὸν ποταμὸν διαβαίνειν ἔμελλε. Πολύκλεια δὲ τὸν πόδα ἐπιδησαμένη, φάσκουσα τετρῶσθαι τὸ σφυρὸν, παρακαλεῖ τὸν ἀδελφὸν Αἴατον διενεγκεῖν αὐτὴν ὑπὲρ τὸν ποταμόν. ὁ δὲ μηδὲν ὑποπτεύσας, ἀλλ' ὡς ἀδελφῇ βουλόμενος ὑπουργῆσαι, τὴν μὲν ἀσπίδα ἀπέδωκε τοῖς ὁπλοφόροις, τὴν δὲ Πολύκλειαν ἀράμενος, ἐβάδιζε διὰ τοῦ ποταμοῦ προθύμως. ἡ δὲ [51] γενομένου πλησίον τῆς ὄχθης, φθάσασα ἐξήλατο· καὶ μεταστραφεῖσα πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ἔφη· Ἐμὸν γέρας ἡ βασιλεία κατὰ τὸν τοῦ θεοῦ χρησμόν· πρώτη γὰρ ἁπάντων τῆς χώρας ἐπέβην. Αἴατος αἰσθόμενος τῆς ἀπάτης, οὐκ ἐχαλέπηνε· τὸ δὲ φρόνημα τῆς κόρης ἀγάμενος αὐτὴν ἔγημε. καὶ ὁμοῦ βασιλεύοντες, παῖδα [illegible] Θεσ-

50 MS. male, confusis vocibus, ἄρξινος ἂν ἐκ τοῦ γ. Unde legendum, ἄρξειν ὃς ἂν ἐκ τοῦ γ. 51 Vel γενομένη. Nam utroque modo legi potest. *Cas.*

CAP. XLIV.
POLYCLEA.

Contra Boeotios, qui olim Thessaliam incolebant, bellum gessit Æatus Philippi filius, sororem habens Polycleam, ambo ab Herculis stirpe genus ducebant. Oraculum exstabat: Qui primus ex hoc genere transmisso Acheloo terram hostilem attigerit, imperium tenebit. Cum exercitus flumen transiturus esset, Polyclea pedem obligavit, inquiens plantam sibi vulneratam esse. Rogat fratrem Æatum, ut se trans fluvium portet. Ille nihil mali suspicatus, sed tanquam sorori inservire volens, scutum armigeris tradidit: sublataque in humeros Polyclea, alacriter per fluvium vestigia ferebat. Qui cum ad ripam appropinquasset, illa prævertens exsiliit, et conversa ad fratrem, inquit: Mihi regnum debetur ex oraculi sententia. Nam prima omnium terram ingressa sum. Æatus intellecto dolo, nequaquam ægro animo tulit: sed puellæ solertiam amplexus, eam uxorem duxit: simulque im-

Θεσσαλὸν ἐποιήσαντο, ἀφ᾽ ȣ῟ καὶ τὴν πόλιν Θεσσαλίαν προσηγόρευσαν.

ΚΕΦ. ΜΕ.

ΛΕΑΙΝΑ.

Ἀριστογείτων καὶ Ἁρμόδιος πῶς ἐπέθεντο τοῖς τυράννοις, ȣ̓δεὶς Ἑλλήνων ἀγνοεῖ. ἦν γȣ̃ν Ἀριστογείτονι ἑταίρα, ὄνομα Λέαινα. Ἱππίας τὴν Λέαιναν συλλαβὼν ἐβασάνισεν ἐφ᾽ ᾧ τε ἐξειπεῖν τȣ̀ς κοινωνήσαντας τῆς ἐπιθέσεως. ἡ δὲ πλεῖστον ὅσον ἀντεῖχεν· ἐκνικωμένη δὲ ὑπὸ τῶν βασάνων, ἵνα μὴ ἐξείποι, αὐτὴ τὴν αὑτῆς γλῶτταν ἀπέδακεν. Ἀθηναῖοι τὴν ἑταίραν τιμῆσαι θέλοντες, αὐτὴν μὲν ȣ̓κ ἔστησαν ἐν ἀκροπόλει· τὸ δὲ ζῶον τὴν λέαιναν χαλκὴν δημιȣργήσαντες, ἀνέθηκαν. εἴ τις ἀνῆλθεν εἰς ἀκρόπολιν, ἑώρακεν ἐν τῷ προπυλαίῳ τὴν λέαιναν χαλκὴν, γλῶσσαν ȣ̓κ ἔχȣσαν ὑπόμνημα τȣ̃ διηγήματος.

ΚΕΦ. Μϛ.

ΘΕΜΙΣΤΩ.

Θεμιστὼ Κρίθανος Οἰανθίȣ θυγάτηρ· ταύτης ἤρα Φρικοδήμȣ τȣ̃ τυράννȣ παῖς Φίλων. Τύραννος ἐξήτει πρὸς γάμον

imperii gubernacula tenentes, filium Theſſalum genuerunt, a quo civitatem etiam Theſſaliam nuncuparunt.

CAP. XLV.

LEÆNA.

Ariſtogiton et Armodius, quemadmodum in tyrannos impetum fecerint, nemo eſt Græcorum qui ignoret. Erat Ariſtogitoni ſcortum nomine Leæna. Hippias comprehenſam Leænam in quæſtionibus examinavit, ut conjurationis ſocios indicaret. Illa pro virili parte reſtitit: ſed tormentorum vi ſuperata, ne aliquid excideret, ſuam ipſa linguam morſu abſcidit. Athenienſes honore meretricem afficere volentes, ipſam quidem non in arce ſtatuerunt: ſed animal leænam æneam fabricantes, conſecrarunt. Si quis in arcem aſcenderet, in veſtibulo ſtatim leænam æneam conſpiciebat, ad memoriam rei geſtæ, lingua carentem.

CAP. XLVI.

THEMISTO.

Themiſto fuit Crithonis Oeantii filia. Hanc deperibat Phricodemi tyranni filius Philo. Tyrannus poſtulavit in

μεν τὴν κόρην. ὁ πατὴρ ἀντέλεγεν. ὁ τύραννος τοὺς υἱοὺς τοῦ Κριθῶνος ἀποσπάσας ἐν ὄψει τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς, παρέβαλεν θηρίοις πεινῶσι. τὴν δὲ κόρην ἀποσπάσας, ἐπετέλει πρὸς γάμον. Θεμιστὼ διὰ τὴν ἀνάγκην ὑποκριναμένη, ξίφος εἰσεκόμισε ὑπὸ τῷ χιτωνίσκῳ, καὶ τὸν νυμφίον καθεύδοντα ἐν τῷ θαλάμῳ [52] παρακλίνασα, τὸν τράχηλον εὐκόλως ἀπέσφαξεν, ὡς μηδὲ φωνὴν τοῦ φονευομένου γενέσθαι. [53] ταῦτα δὲ πάντα νύκτωρ λαθοῦσα, πάλιν ἐπὶ θάλασσαν κατελθοῦσα, ἀκάτιον εὑροῦσα, πνεύματος ἐπιτυχοῦσα, τὸ ἀπόγειον ἑλκύσασα, μόνη ἀναχθεῖσα κατέπλευσεν ἐς Ἑλίκην, πόλιν τῆς Ἀχαΐας, ἔνθα Ποσειδῶνος ἱερὸν ἅγιον ἦν. τούτῳ προσέφυγεν ἱκέτις. Φρικόδημος τὸν ἕτερον τῶν υἱῶν ἀδελφὸν τοῦ φονευθέντος Ἡράκοντα ἔπεμψεν, ἐξαιτήσοντα παρὰ τῶν Ἑλικαίων τὴν κόρην. οἱ μὲν δὴ ἐξέδωκαν· ἐπεὶ δὲ ἀνήχθησαν, χειμὼν μέγας ἐξέωσε τὸ σκάφος ἐπὶ τὸ Ῥίον τῆς Ἀχαΐας· οὗ προσορμισαμένοις ἐπεφάνησαν ἡμιολίαι δύο Ἀκαρνάνων ἔχθρως πρὸς τὸν τύραννον ἐχόντων, οἱ τὸ σκάφος ἐξαψάμενοι, κατῆγον ἐς Ἀκαρνανίαν. τὸ πλῆθος τῶν Ἀκαρνάνων μαθόντες τὰ πεπραγμέ-

52 *Vulg.* κατακλίνασα. conject. *Casaub.*

53 ταῦτα δὲ πάντα πράξασα.

in matrimonium virginem. Pater contradicebat. Tyrannus filios Crithonis abstractos, in conspectu patris ac matris feris esurientibus abjecit: virgineque abrepta, nuptias perfecit. Themisto necessitate compulsa, dissimulans, ensem sub tunica importavit, et sponsum dormientem in thalamo, juxta quem cubabat, collum ejus petens, facile interemit, ut ne vox quidem occisi audiretur. His omnibus per noctem clam patratis, ad mare progressa, actuariam navem invenit: ventumque nacta, eam a terra abstraxit, et sola solvens navigavit Helicen, quandam Achajæ civitatem, in qua sacrum erat Neptuni templum: in illud supplex confugit. Phricodemus alterum filium, occisi fratrem, Heracontem misit, ut ab Helicensibus puellam reposceret. Qui eam tradiderunt. Cum autem solvissent, ingens coorta tempestas navigium depulit ad Rhium Achajæ: ubi appellentibus supervenerunt biremes duæ Acarnanum summas inimicitias contra tyrannum exercentium: qui assecuti navem deduxerunt in Acarnaniam. Vulgus Acarnanum, re cognita,

πραγμένα, οἰκτείρουσι τὴν κόρην, καὶ τὸν Ἡράκοντα καταδήσαντες, αὐτῇ παρέδωκαν· ὁ τύραννος πρεσβεύεται ὑπὲρ τοῦ παιδὸς πρὸς αὐτήν· ἡ δὲ εἰ τοὺς γονέας ἀπολάβοι, τότε τὸν υἱὸν ἀποδώσειν ἐπηγγείλατο. Φρικόδημος πιστεύσας, ἐξέπεμψεν αὐτῇ τοὺς γονεῖς. οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες οὐδὲν ἔλαττον τὸν Ἡράκοντα αἰκισάμενοι πικρῶς ἀπέκτειναν. τὸν δὲ Φρικόδημον οὐ μετὰ πολλὰς ἡμέρας οἱ πολῖται διέφθειραν· οἱ δὲ τὴν Ἑλίκην οἰκοῦντες, οὐκ εἰς μακρὰν κατεπόθησαν αὐτοί τε καὶ ἡ πόλις, τῆς μὲν γῆς σεισθείσης, τοῦ δὲ πελάγους ἐπικλύσαντος. ἔδοξε τὸ μήνιμα γενέσθαι τοῦ Ποσειδῶνος, ὅτι 54 τὴν ἱκέτειαν αὐτοῦ παρθένον τοῖς πολεμίοις ἐξέδωκαν.

ΚΕΦ. ΜΖ.

ΦΕΡΕΤΙΜΑ.

Ἀρκεσίλαος Βάττου τοῦ Κυρηναίου βασιλέως καταστασιασθεὶς ὑπὸ τοῦ πλήθους, ἐξέπεσε τῆς ἀρχῆς. ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ Φερετίμα πρὸς Εὐέλθοντα βασιλέα Σαλαμῖνος τῆς ἐν Κύπρῳ πλεύσασα, ἱκέτευσεν, αἰτουμένη συμμαχίαν. ὁ μὲν

54 τὴν ἱκέτιν. conject *Casaub.*

gnita, misericordia puellæ commotum vinctum Heracontem ejus potestati permisit. Tyrannus legationem ad eam pro filio mittit. Illa se, si parentes receperit, filium reddituram recepit. Phricodemus his promissis credens, transmisit ei parentes. At Acarnanes Heracontem nihilo minus acerbissimis verberibus confectum occiderunt. Phricodemo post non multos dies sui cives mortem attulerunt. Qui vero Helicen incolebant, non longe post demersi sunt tum ipsi, tum eorum civitas, facto terræ motu, pelagoque procellis exundante. Visumque est hoc Neptuni indignatione accidisse, quod sibi supplicem virginem hostibus tradidissent.

CAP. XLVII.

PHERETIMA.

Arcesilaus Batti Cyrenensium regis filius, per seditionem exactus a multitudine, imperio privatus est. Mater ejus Pheretima, ad Euelthontem regem Salaminis, quæ est in Cypro, adnavigans, suppliciter rogabat, ut auxilium

μὲν Κύπριος τῆς ἱκεσίας ἠμέλησεν. ἐν δὲ τῷ τέως Ἀρκεσίλαος Ἑλλήνων συμμάχων εὐπορήσας κατελθὼν, τὴν ἀρχὴν ἀναλαβὼν, πικρῶς τιμωρούμενος τοὺς λελυπηκότας ὑπὸ τῶν ὁμόρων βαρβάρων ἀνῃρέθη. Φερετίμα πρὸς τὸ δεινὸν οὐκ ἀπηγόρευσεν· ἀλλὰ ὡς τὸν Αἰγύπτου Σατράπην Ἀρυάνδην καταφυγοῦσα, καὶ τινὰς εὐεργεσίας ἐς Καμβύσην προβαλλομένη, πολλὴν δύναμιν πεζικὴν καὶ ναυτικὴν συλλαβοῦσα, προσβαλοῦσα τοῖς Κυρηναίοις ἀνυπόστατος ἐγένετο. ὥς τε καὶ δίκας ὑπὲρ τοῦ παιδὸς λαβεῖν, καὶ τῷ γένει τὴν ἀρχὴν ἀπολαβεῖν.

ΚΕΦ. ΜΗ.

ΑΞΙΟΘΕΑ.

Ἀξιοθέα Νικοκλέους γυνὴ Κυπρίων βασιλέως, πολλῶν ἡκόντων παρὰ Πτολεμαίου βασιλέως Αἰγύπτου καταλυσόντων τὴν ἀρχήν· ἐπειδὴ Νικοκλῆς μὲν αὐτὸν ἀνεκρέμασεν· οἱ δὲ ἀδελφοὶ αὐτοῦ σφᾶς αὐτοὺς κατέσφαξαν, αὕτη τὰς τῶν τετελευτηκότων ἀρετὰς ἐζήλωσε. καὶ τάς τε ἀδελφὰς αὐτῶν, καὶ μητέρας, καὶ γυναῖκας συγκαλέσασα, ἔπεισε μηδὲν

lium ferret. Cyprius supplicationem ac preces neglexit. Ad extremum Arcesilaus in Græcorum exercitu militans, magnas opes nactus, rediens, imperium recuperavit: cumque acerbissimis suppliciis inimicos suos puniret, a finitimis barbaris interfectus est. Pheretima in tantis calamitatibus animum non abjecit, sed ad Ægypti principem Aryandem confugiens, et quædam sua in Cambysem merita commemorans, magnis copiis terrestribus ac navalibus coactis, intolerabilem se Cyrenensibus præbuit: sic ut etiam filii mortem persequeretur, et generi imperium restitueret.

CAP. XLVIII.

AXIOTHEA.

Axiothea Nicoclis Cypriorum regis uxor, magna multitudine militum veniente a Ptolemæo Ægypti rege, ad disturbandum regnum, cum Nicocles vitam laqueo finiisset: fratresque ejus sibi ipsis mortem consciviſſent, ipsa mortuorum virtutes æmulata est: sororesque eorum ac matres, uxoresque convocavit, et iis persuasit, ne

μηδὲν ἀνάξιον ὑπομεῖναι τοῦ γένους· αἱ δὲ πεισθεῖσαι, συνέκλεισαν μὲν ἀσφαλῶς τῆς γυναικωνίτιδος τὰς θύρας· ἀναδραμοῦσαι δὲ ἐπὶ τὰ στέγη, τοῦ πλήθους τῶν πολιτῶν συνδεδραμηκότος· τὰ μὲν τέκνα φερόμενα ἐν ταῖς ἀγκάλαις ἀπέσφαξαν, πῦρ δὲ ἐνεῖσαι τοῖς ὀρόφοις, αἱ μὲν τοῖς ξίφεσιν αὐτὰς διεχρήσαντο, αἱ δὲ εὐθαρσῶς τῇ φλογὶ προστρέχουσαι διεφθείροντο. Ἀξιοθέα δὲ στρατηγὸς ἦν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀρίστη· ὅτε γὰρ εἶδεν εὐγενῶς ἁπάσας κειμένας, τότε καὶ αὐτὴ τὸ ξίφος καθεῖσα διὰ τῆς σφαγῆς, αὐτὴν ἔρριψεν εἰς τὴν φλόγα· ἵνα μηδὲ νεκροῦ σώματος οἱ πολέμιοι κρατήσωσιν.

ΚΕΦ. ΜΘ.

ΑΡΧΙΔΑΜΙΣ.

Πύρρος Ἠπειρώτης ἐστράτευσεν ἐπὶ Λακεδαίμονα· μάχης ἰσχυρᾶς πρὸ τῆς πόλεως γενομένης, ἀναχωρήσαντες οἱ Λάκωνες ἐβουλεύσαντο, παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας ἐς Κρήτην ὑπεκθέσθαι· αὐτοὶ δὲ κινδυνεύειν μέχρι νίκης ἢ θανάτου. Ἀρχίδαμις Κλεάδα βασιλέως θυγάτηρ ἀντεῖπε τῇ γνώμῃ, καὶ καλὸν ταῖς Λακαίναις μετὰ τῶν ἀνδρῶν ἀποθανεῖν,

ne quid indignum genere committerent. Quæ persuasæ fortiter januas muliebris aulæ concluserunt: recurrentesque ad tecta, multitudine civium confluente, liberos, quos in ulnis ferebant, interfecerunt, et igne tectis injecto, aliæ gladiis semetipsas occiderunt, aliæ confidenter in flammam insilientes perierunt. Axiothea vero ducem se in periculis optimam præstabat. Cum enim videret omnes egregie jacere, tum etiam ipsa gladio jugulum feriens se in flammam conjecit, ut ne mortuo quidem corpore hostes potirentur.

CAP. XLIX.

ARCHIDAMIS.

Pyrrhus Epirota bellum Lacedæmoni inferebat. Acri prælio pro urbe commisso, discedentes Lacedæmonii, consilium iniverunt, ut liberos atque conjuges in Cretam exponerent: ipsi vero periculum tantisper subirent, donec aut victoriam assequerentur, aut vitam amitterent. Archidamis Cleandri regis filia hoc consilium improbavit, inquiens pulchrum esse Lacænis, cum viris

θανεῖν, ἢ ζῆν μετ' αὐτῶν. καὶ δὴ πρὸς αὐτὰς ἐνείμαντο τὰ ἔργα τοῦ πολέμου· ἐτάφρευον, ὤρυττον, ὅπλα προσέφερον, δόρατα ἔθηγον, τοὺς τιτρωσκομένους ἐθεράπευον. ὥς τε καὶ οἱ Λάκωνες εὐτολμότεροι πρὸς τὸν ἀγῶνα ἐγένοντο, τὴν ἀνδρίαν τῶν γυναικῶν ὁρῶντες, καὶ τὸν Πύῤῥον ἀπεκρούσαντο.

ΚΕΦ. Ν.
ΛΑΟΔΙΚΗ.

Ἀντίοχος ὁ προσαγορευθεὶς Θεὸς, ἔγημε Λαοδίκην ὁμοπατρίαν ἀδελφὴν, ἐξ ἧς αὐτῷ παῖς ἐγένετο Σέλευκος. δευτέραν ἔγημε Βερονίκην Πτολεμαίου βασιλέως θυγατέρα, ἐξ ἧς ἀπολιπὼν παῖδα νήπιον ἐτελεύτησε, διάδοχον τῆς ἀρχῆς ἀποδείξας Σέλευκον. Λαοδίκη τὸν ἐκ τῆς Βερονίκης ὑποτρεφόμενον ἀναιρεθῆναι διεπράξατο. Βερονίκη προῆλθεν ἐς τὸ πλῆθος ἱκέτις, ἔλεον καὶ βοήθειαν παρὰ τῶν ἀρχομένων αἰτουμένη· οἱ δὲ τὸν παῖδα πεφονευκότες, ἕτερον ἐπιεικῶς ὅμοιον προήγαγον ἐς τὸ πλῆθος, ὡς αὐτὸν ἐκεῖνον ὄντα, περιστήσαντες αὐτῷ τὴν βασιλικὴν δορυφορίαν· τῇ δὲ Βερονίκῃ φυλακὴν μισθοφόρων Γαλατῶν ἐπέστησαν, καὶ τόπον

viris una mortem oppetere, aut ſimul cum eis vivere. Itaque opera bellica inter ſe partiebantur: foſſas ducebant, fodiebant, arma adferebant, haſtas acuebant, vulneratos curabant. Qua re factum eſt, ut Lacones ad certamen audaciores evaderent, mulierum virtutem conſpicati, Pyrrhumque repellerent.

CAP. L.
LAODICE.

Antiochus, qui Deus appellabatur, Laodicen eodem patre genitam ſororem uxorem duxit, ex qua natus eſt ei filius Seleucus. Secundam duxit Berenicen Ptolemæi regis filiam, ex qua relinquens filium infantem mortuum obiit, ſucceſſoremque regni Seleucum deſignavit. Laodice operam dabat, ut is qui ex Berenice genitus fuerat, circumventus per dolum e medio tolleretur. Berenice ſupplex ad multitudinem prodiit, miſericordiam et auxilium a ſubjectis flagitans. Qui vero interfecerant puerum, alium quendam interfecto ſimillimum produxerunt in populum, eumque ut ille eſſe videretur, regio ſatellitio ſtipaverunt. Berenicæ vero præſidium ſtipendiariorum Gallorum dederunt, locumque ei regiæ

πον ἔδωκαν τῶν βασιλείων ὀχυρώτατον, καὶ ὅρκους καὶ συνθήκας ἐσπείσαντο. Ἀριστάρχου δὲ ἰατροῦ Βερονίκῃ συνόντος, καὶ πείσαντος αὐτὴν συνθέσθαι, ἡ μὲν ἐπίστευσεν· οἱ δὲ τῷ ὅρκῳ στρατηγήματι χρησάμενοι, τὴν Βερονίκην αὐτίκα προσπεσόντες ἔκτειναν. αἱ δὲ ἀμφ' αὐτὴν γυναῖκες ὑπερασπίζουσαι προσαπέθανον αἱ πλείονες. Παναρίστη δὲ καὶ Μανία καὶ Γηθοσύνη τὸ σῶμα τῆς Βερονίκης κρύψασαι κατὰ γῆν, ἑτέραν κατέκλιναν ὡς ἐκείνην ἔτι ζῶσαν, καὶ τὸ τραῦμα θεραπευομένην ἀπὸ τούτων. καὶ ἐπὶ τοσοῦτον ἔπεισαν τοὺς ὑπηκόους ἐφ' ὅσον μεταπεμφθεὶς ἀπ' αὐτῶν Πτολεμαῖος ἧκεν ὁ πατὴρ τῆς ἀνῃρημένης, καὶ διαπέμπων ἀπὸ τῆς προσηγορίας τοῦ πεφονευμένου παιδὸς, καὶ τῆς ἀνῃρημένης Βερονίκης, ὡς ἔτι ζώντων, ἐπιστολὰς, ἀπὸ τοῦ Ταύρου μέχρι τῆς Ἰνδικῆς χωρὶς πολέμου καὶ μάχης ἐκράτησε τῷ στρατηγήματι τῆς Παναρίστης χρησάμενος.

ΚΕΦ. ΝΑ.

ΘΕΑΝΩ.

Θεανὼ Παυσανίου μήτηρ ἡνίκα Παυσανίας Μηδίζων ἁλοὺς κατέφυγεν ἱκέτης ἐς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Χαλκιοίκου,

regiæ firmiſſimum tradiderunt, et jusjurandum atque fœdus inibant. Ariſtarcho medico, quem ſecum Berenice habebat, ſuadente, ut pacem cum eis faceret, credidit. At illi jurejurando quaſi ſtrategemate uſi, Berenicen ſtatim adorti jugularunt. Quæ vero circa eam erant mulieres defenſionem parantes, plurimæ ceciderunt. Panariſte autem, Mania, et Gethoſyne corpus Berenices obruentes terra, aliam quandam in lecto collocarunt, quaſi illam adhuc viventem, et vulnus acceptum ex eo ſanaturam: ac tantiſper ſubjectis perſuaſerunt, donec accerſitus ab ipſis Ptolemæus interfectæ parens veniret, et circummittens occiſi filii et peremtæ Berenices, quaſi ſuperſtitum adhuc, nominibus inſcriptas litteras, a Tauro usque ad Indiam absque bello ac pugna ſuperavit, uſus Panariſtes ſtrategemate.

CAP. LI.

THEANO.

Theano Pauſaniæ mater, cum Pauſanias Medorum partibus ſtudere deprehenſus, ſupplex in templum Minervæ Chal-

κιοίκου, ὅθεν ἀποσπάσαι τὸν ἱκέτην οὐκ ἦν θέμις· αὕτη πρὸ τῶν ἄλλων ἀφικομένη, πλίνθον πρὸς ταῖς θύραις ἀπηρείσατο· οἱ Λάκωνες θαυμάσαντες τὴν ἀνδρείαν ὁμοῦ καὶ τὴν σοφίαν, ἕκαστος πλίνθον ἐνήρμοσε ταῖς θύραις· ὥστε ἄμφω γενέσθαι, οὔτε τὸν ἱκέτην ἀπέσπασαν, καὶ τὸν προδότην ἐναποικοδομήσαντες διέφθειραν.

ΚΕΦ. ΝΒ.

ΔΗΙΔΑΜΕΙΑ.

Δηϊδάμεια Πύῤῥου θυγάτηρ Ἀμβρακίαν καταλαβομένη τιμωρῆσαι Πτολεμαίῳ δόλῳ φονευθέντι προελομένη, πρεσβευσαμένων Ἠπειρωτῶν, τὸν πόλεμον κατέθετο ἐπὶ τῷ τὸν κλῆρον καὶ τὰς τιμὰς ἔχειν τῶν προγόνων· καὶ λαβοῦσα πίστεις, ἐξηπατήθη· συνταξάμενοι γὰρ τῶν Ἠπειρωτῶν τινὲς Νέστορα τῶν Ἀλεξάνδρου σωματοφυλάκων ἀναιρήσοντα αὐτὴν εἰσέπεμψαν. ὁ δὲ κάτω νεύσασαν αἰδεσθεὶς καὶ καταπλαγεὶς ἀνέστρεψεν. ἡ δὲ κατέφυγεν εἰς τὸ ἱερὸν [55] τῆς Ἡγε-

55 *Vulgata* τῆς ἡγεμόνος.

Chalciœcæ confugit, unde ſupplicem abſtrahere non licebat: Illa eo profecta, laterem ad oſtium applicavit. Lacones admirati fortitudinem et ſapientiam, quilibet januis laterem aptabat. Sic ut utrumque fieret, neque ſupplicem abſtraherent, et proditorem incluſum occiderent.

CAP. LII.

DEIDAMEIA.

Deidameia Pyrrhi filia cum Ambraciam occupaſſet, ut Ptolemæi per dolum occiſi mortem ulciſceretur, Epirotis legationem ad bellum componendum mittentibus, permiſit ea conditione, ut hæreditatem et honores majorum retineret. Accepta vero fides eam fefellit: Nam Epirotarum quidam clam inito conſilio, Neſtorem unum ex Alexandri ſtipatoribus ad eam interficiendam immiſerunt. Qui humum ſpectantem reveritus, et perterritus, re infecta diſceſſit. Illa in templum Dianæ Hegemo-

Ἡγεμόνης Ἀρτέμιδος. Μίλων δὲ αἰτίαν ἔχων ὡς τὴν αὐτοῦ μητέρα Φιλωτέραν ἀποκτείνας, ὥρμησεν ἐπ' αὐτὴν ὡπλισμένος. ἡ δὲ ἀνεβόησεν.

Ὁ μητροφόντης ἐπὶ φόνῳ πράσσει φόνον.

τοῦτο μόνον αὐτὴν ἐκβοήσασαν ὁ Μίλων ἀπέκτεινεν ἐν τῷ τεμένει τῆς θεοῦ.

ΚΕΦ. ΝΓ.

ΑΡΤΕΜΗΣΙΑ.

Ἀρτεμησία, περὶ Σαλαμῖνα συνεναυμάχει· τοὺς Πέρσας ἤδη φεύγοντας οἱ Ἕλληνες ἐδίωκον· ἡ δὲ καταλαμβανομένη, προσέταξε τοῖς μὲν ἐπιβάταις ἀφελεῖν τῆς νεὼς τὰ σημεῖα τὰ Περσικά, τῷ κυβερνήτῃ δὲ ἐπιβαλεῖν εἰς τὴν ναῦν τὴν προπλέουσαν Περσικήν. οἱ Ἕλληνες ταῦτα ὁρῶντες οἰηθέντες μίαν εἶναι τῶν συμμαχίδων νεῶν, ἀπολιπόντες ταύτην, ἐπὶ τὰς ἄλλας ἐτράποντο. Ἀρτεμησία δὲ τὸν κίνδυνον ἐπικείμενον ἐκφυγοῦσα, εἰς Καρίαν ἀποπλέουσα ᾤχετο.

β' Ἀρτεμησία Λυγδάμιδος, κατέδυσε ναῦν συμμαχίδα Καλυνδίδα, καὶ τριήραρχον Δαμασίθυμον. ἔπεμψε βα-

σιλεὺς

nes confugit. Milo vero reus parricidii, occisa matre Philotera, impetum in eam fecit armatus. Illa exclamavit,

Matricida cæde cædem cumulat.

Hanc vocem solam cum emisisset, Milo eam in Deæ templo interfecit.

CAP. LIII.

ARTEMISIA.

Artemisia ad Salaminem commisso navali prælio intererat. Persas victos et fugientes Græci persequebantur. Illa comprehensa, mandavit navis propugnatoribus, ut Persica signa e navi revellerent: gubernatori autem, ut in Persicam navim prænavigantem impressionem faceret. Græci hæc conspicati, putantes unam ex sociis esse navibus, hac relicta ad reliquas impetum convertebant. Artemisia imminente periculo declinato, in Cariam abnavigavit.

2 Artemisia Lygdamidis filia, navem sociorum Calyndensium demersit, et cum ea trierarchum Damasithymum.

σιλεὺς αὐτῇ ἀριστεῖον πανοπλίαν Ἑλληνικήν· τῷ δὲ ναυάρχῳ τῆ σόλυ ἄτρακτον, καὶ ἠλακάτην.

γ' Ἀρτεμησία τριηραρχοῦσα νεὼς μακρᾶς, ὐ μόνον τὸ τῶν βαρβάρων, ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων σημεῖον εἶχεν. εἰ μὲν ἐδίωκεν αὐτὴ ναῦν Ἑλληνίδα, τὸ βαρβαρικὸν ἀνέτεινε σημεῖον· εἰ δὲ ὑπὸ Ἑλληνίδος νεὼς ἐδιώκετο, ἀνέτεινε τὸ Ἑλληνικὸν, ἵνα οἱ διώκοντες ὡς Ἑλληνικῆς νεὼς ἀπέχωνται.

δ' Ἀρτεμησία Λάτμον κατελάβετο, τὴν μὲν ὡπλισμένην δύναμιν ἀποκρυψαμένη· αὐτὴ δὲ μετὰ εὐνύχων καὶ γυναικῶν, καὶ αὐλητῶν, καὶ τυμπανιστῶν ἐς τὸ ἄλσος τῆς μητρὸς τῶν θεῶν, ἀπέχον τῆς πόλεως ἑπτὰ στάδια, παρῆλθεν ὀργιάζυσα· τῶν δὲ Λατμίων προελθόντων, καὶ τὴν εὐσέβειαν αὐτῆς θεωμένων, καὶ θαυμαζόντων, οἱ ἀποκεκρυμμένοι ἐπαναστάντες κατελάβοντο τὴν πόλιν, κρατήσαντες αὐλοῖς καὶ τυμπάνοις, ἧς ὐκ ἐκράτησαν ὅπλοις.

ε' Ἀρτεμησία βασιλεύυσα Καρίας, Ξέρξῃ βασιλεῖ συνεμάχησε κατὰ τῶν Ἑλλήνων. ὥς τε καὶ τὰ ἀριστεῖα τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας ταύτῃ βασιλεὺς ἔδωκε· καὶ ἐν αὐτῷ δὲ τῷ καιρῷ τῦ ναυμαχεῖν, βασιλεὺς ὁρῶν τὴν μὲν γενναίως

mum. Rex præmii loco misit ei armaturam Græcam: at navis præfecto colum et fusum.

3 Artemisia longam navem agens, non modo barbarorum, verum etiam Græcorum signum habuit. Si ipsa Græcam navem insequeretur, Barbaricum signum sustulit: sin Græcam navem persequentem fugeret, Græcum, ut persequentes quasi a Græca navi abstinerent.

4 Artemisia cum Latmum occuparet, armatas copias occultavit: ipsa vero cum eunuchis, mulieribus, tibicinibus, ac tympanistis in lucum matris Deorum, qui septem stadiis ab urbe distabat, sacra peragens accessit. Latmiis autem advenientibus, pietatem ejus contemplantibus, admirantibusque, ii qui latebant consurgentes, urbem invaserunt, obtinentes eam fistulis ac tympanis, quam armis non potuerant obtinere.

5 Artemisia Cariæ regnum tenens, cum Xerxe rege adversus Græcos militabat. Huic primam etiam palmam navalis pugnæ ad Salaminem factæ rex detulit, et in ipso tempore dum prælium committeretur, rex videns eam strenue

γενναίως ἀγωνιζομένην, τὰς δὲ ἄνδρας ἀγεννῶς, ἀνεβόησεν, Ω Ζεῦ, τὰς μὲν ἄνδρας γυναῖκας πεποίηκας, τὰς δὲ γυναῖκας ἄνδρας.

ΚΕΦ. ΝΔ.
ΤΑΝΙΑ.

56 Τανία γυνὴ Ζήνιδος ἄρχοντος τῶν περὶ Δάρδανον πόλεων, νόσῳ τελευτήσαντος τῦ ἀνδρὸς αὐτὴ κατέσχε τὴν ἀρχὴν Φαρναβάζῳ χρησαμένη συμμάχῳ. αὐτὴ δὲ καὶ ἐπὶ τὰς μάχας ἐπὶ ἁρμαμάξης ἐποχεύετο, καὶ τὰ παραγγέλματα ἐδίδυ τοῖς μαχομένοις, καὶ διετάττε τὰς τάξεις, καὶ τὰ τῆς νίκης ἆθλα κατὰ τὴν ἀξίαν διένεμε τοῖς στρατιώταις. πολέμιος μὲν ὐδεὶς ἐκράτησεν αὐτῆς· ὁ δὲ τὴν θυγατέρα αὐτῆς πρὸς γάμον λαβὼν Μειδίας, πιστὸς εἶναι διὰ τὸ κῆδος δοκῶν, ἐπεισελθὼν, αὐτὴν διεχρήσατο.

ΚΕΦ. ΝΕ.
ΤΙΡΓΑΤΑΩ.

Τιργαταὼ Μαιῶτις ἐγέματο Ἑκαταίῳ βασιλεῖ Σίντων, οἳ νέμονται μικρὸν ἄνω Βοσπόρυ. τῦτον τὸν Ἑκάταιον ἐκπεσόντα

56 Quidam Codd. φανία. legendum ex Xenophonte Ἑλληνικῶν libro III. Μανία. *Caf.*

ſtrenue pugnare, viros autem timidius, exclamavit: o Jupiter, ex viris mulieres feciſti, et ex mulieribus viros.

CAP. LIV.
TANIA.

Tania Zenidis Dardaniarum urbium principis uxor, cum maritus morbo mortuus eſſet, regnum ipſa Pharnabazi auxilio gubernavit. Ipſa vero ad pugnas curru vehebatur, et præ[illegible] pugnantibus dabat, ordinesque inſtruebat, victoriæque præmia pro dignitate militibus diſtribuebat. Nullus hoſtis eam unquam ſuperavit. At Medias cum filiam ejus uxorem duxiſſet, et fidelis ob affinitatem eſſe videretur, clam ingreſſus, eam confecit.

CAP. LV.
TIRGATAO.

Tirgatao Mæotis nupſit Hecatæo regi Sintorum, qui paulo ſupra Boſporum incolunt. Hunc Hecatæum ejectum

πεσόντα τῆς ἀρχῆς, κατήγαγε Σάτυρος ὁ Βοσπόρου τύραννος· καὶ τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα πρὸς γάμον ἐξέδωκεν, ἀξιώσας τὴν προτέραν ἀποκτεῖναι. ὁ δὲ τὴν Μαιῶτιν στέργων, ἀνελεῖν μὲν οὐχ ὑπέμεινεν, ἐς ὀχυρὸν δὲ φρούριον καθείρξας, ἐκέλευσε διάγειν φρουρουμένην. ἡ δὲ Τιργαταὼ λαθοῦσα τοὺς φύλακας, διέδρα. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἑκαταῖον καὶ τὸν Σάτυρον πολλῇ σπουδῇ ζητούντων· ἐδεδοίκεσαν γὰρ μὴ κινήσῃ τοὺς Μαιώτας εἰς πόλεμον· οὐ μὴν εὑρεῖν δυνηθέντων· ἡ Μαιῶτις ἐρήμους καὶ τραχείας ὁδοὺς ὑπερβάλλουσα, καὶ μεθ' ἡμέραν μὲν ἐν ταῖς ὕλαις κρυπτομένη, ταῖς δὲ νυξὶ βαδίζουσα, τέλος, ἧκεν εἰς τοὺς καλουμένους 57 Ἰξομάτας, ἵνα ἦν αὐτῆς τὰ βασίλεια τῶν οἰκείων. τὸν μὲν δὴ πατέρα τετελευτηκότα κατέλαβε, τῷ δὲ διαδεξαμένῳ τὴν ἀρχὴν συνοικήσασα, τοὺς Ἰξομάτας εἰς πόλεμον ἐκίνησε· καὶ πολλὰ μὲν τῶν περὶ Μαιῶτιν μαχίμων ἐθνῶν προσήγετο, μάλιστα δὲ τὴν Ἑκαταίου Σιντικὴν κατέτρεχε, καὶ Σατύρου τὴν ἀρχὴν ἐλυμαίνετο· ὥστε ἱκετηρίας ἀμφότεροι πέμψαντες, καὶ ὅμηρον δόντες παῖδα Σατύρου Μητρόδωρον, ἐδεήθησαν εἰρήνης τυχεῖν. ἡ δὲ συνέθετο μέν· οὐ μὴν οἵ γε συνθέ-

57 Stephano dicuntur Ἰξιβάται. *Caſ.*

ctum regno, reduxit Satyrus Boſpori tyrannus, ſuamque ei filiam in matrimonium dedit, priorem jubens eum interficere. Ille cum plurimum amaret Mæotim, occidere quidem eam non potuit, ſed in munitiſſimum caſtellum incluſam, juſſit in cuſtodia vitam agere. Tirgatao clam cuſtodibus aufugit. Cum Hecatæus et Satyrus eam magno ſtudio conquirerent (metuebant enim, ne Mæotas ad bellum incitaret) neque invenire poſſent, Mæotis deſertis et aſperis viis ſuperatis, per diem in ſylvis deliteſcens, noctuque iter faciens, ad extremum pervenit ad populos qui Ixomatæ dicebantur. Ibi regia erat amicorum ejus, et cognatorum. patrem mortuum reperit, eique qui in regnum ſucceſſerat nubens, Ixomatas ad bellum commovit, multasque bellicoſiſſimas circa Mæotin gentes ſibi adjunxit: in primis autem Hecatæi regionem incurſionibus infeſtabat, Satyrique regnum vaſtabat, ſic ut utrique miſſis qui ſuppliciter rogarent, obſidem Satyri filium Metrodorum darent, ac pacem peterent. Illa conſenſit. At illi jus-

συνθέμενοι τοὺς ὅρκους ἐφύλαξαν· ὁ γὰρ δὴ Σάτυρος ἔπεισε δύο φίλους ἱκέτας καταφυγόντας πρὸς αὐτὴν, ἐπιβουλεῦσαι. οἱ μὲν κατέφυγον· ὁ δὲ Σάτυρος 58 ἐζήτει· ἡ δὲ τὸν τῆς ἱκεσίας νόμον τιμῶσα, πολλάκις ἀντέγραφε σωτηρίαν πράττουσα τοῖς ἱκέταις. οἱ δὲ ἐπέθεντο· ὁ μὲν ὡς περὶ μεγάλων αὐτῇ διαλεγόμενος πραγμάτων, ὁ δὲ σπασάμενος τὸ ξίφος ἀπέτυχε τῆς ἐπιβουλῆς, τοῦ ζωστῆρος ἀποδεξαμένου τὴν πληγήν. οἱ δορυφόροι συνδραμόντες ἀμφοτέρους ἐβασάνισαν. οἱ δὲ τὴν ἐπιβουλὴν ὡμολόγησαν 59 τοῦ καθήκοντος τυράννου. πάλιν ἡ Τιργαταὼ τὸν πόλεμον ἐξήνεγκε, τὸν ὅμηρον ἀποκτείνασα, καὶ πάντων τῶν δεινῶν ἁρπαγῆς καὶ φόνου πληροῦσα τὴν χώραν, ἕως αὐτὸς μὲν ὁ Σάτυρος ἀθυμήσας ἐτελεύτησε· Γόργιππος δὲ υἱὸς αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν διαδεξάμενος, ἱκέτης αὐτὸς ἐλθὼν, καὶ δῶρα δοὺς αὐτῇ μέγιστα, τὸν πόλεμον διελύσατο.

ΚΕΦ. Νϛ.

58 Legendum cum Interprete, ἐξῄτει. *Masv.* 59 τοῦ καθήκαντος τυρ. conject. *Caſ.*

jusjurandum non ſervarunt. Satyrus enim duos ex amicis adduxit, ut ſupplices ad eam transfugerent, eique inſidias collocarent. Qui cum transfugiſſent, Satyrus eos ſibi tradi poſtulabat. Illa ſupplicum legem colens, ſæpenumero reſcripſit, et de ſalute ſupplicibus impetranda egit. At iſti eam adoriebantur, alter quaſi de magnis rebus cum ea ſermonem habiturus, alter ſtricto gladio aberravit, cingulo ictum recipiente. Satellites vero concurſu facto, ambos quæſtionibus examinarunt. Qui inſidias auctore tyranno paratas confitebantur. Rurſus Tirgatao obſide interfecto, bellum eis intulit, omnibusque calamitatibus, rapinis ac cæde regionem implevit: donec ipſe Satyrus mœrore confectus, vitam cum morte commutavit. Gorgippus autem filius ejus imperio ſuſcepto, ſupplex ad eam venit, ampliſſimiſque muneribus ei tributis, bellum compoſuit.

CAP. LVI.

ΚΕΦ. Νϛ.

ΑΜΑΓΗ.

Ἀμάγη γυνὴ Μηδοσάκκου βασιλέως Σαρματῶν, τῶν ἐπὶ τὴν Ποντικὴν παραλίαν καθηκόντων, ὁρῶσα τὸν ἄνδρα τρυφῇ προσέχοντα, καὶ μέθῃ· αὐτὴ μὲν τὰ πολλὰ ἐδίκαζεν· αὐτὴ δὲ καὶ τὰς φυλακὰς τῆς χώρας καθίστατο· καὶ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν πολεμίων ἀνέστελλε· καὶ τοῖς ἀδικουμένοις τῶν προσοίκων συνεμάχει. καὶ τὸ κλέος αὐτῆς λαμπρὸν ἦν ἀνὰ πάντας τοὺς Σκύθας. ὥς τε καὶ οἱ Ταυρικὴν κατοικοῦντες Χερρονησῖται κακῶς πάσχοντες ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν παρακειμένων Σκυθῶν, ἐδεήθησαν αὐτῆς γενέσθαι σύμμαχοι. ἡ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπέστειλεν, ἀπέχεσθαι Χερρονήσου κελεύουσα· ὡς δὲ κατεφρόνησεν ὁ Σκύθης, παραλαβοῦσα ρκ´ ἄνδρας τοὺς ψυχὴν καὶ σῶμα ἀλκιμωτάτους, τρεῖς ἵππους ἑκάστῳ παραδοῦσα διέδραμε νυκτὸς μιᾶς καὶ ἡμέρας ͵α καὶ σ´ στάδια· καὶ τοῖς βασιλείοις ἐξαίφνης ἐπιστᾶσα, τοὺς μὲν ἐπὶ θυρῶν ἅπαντας ἀπέκτεινε. τῶν δὲ Σκυθῶν ὡς ἐν ἀπροσδοκήτῳ δεινῷ ταραχθέντων, καὶ νομισάντων οὐχ ὅσους ἔβλεπον ἥκειν, ἀλλὰ πολλῷ πλείονας

CAP. LVI.

AMAGE.

Amage uxor Medosacci regis Sarmatarum, qui Ponticam maritimam attingunt, videns maritum luxui deditum et crapulæ, ipsa plerumque jura dictabat, et præsidia regionis disponebat, atque hostium incursiones reprimebat, finitimisque, qui injuria premerentur, auxilium ferebat, sic ut ejus gloria per universos Scythas celeberrima haberetur. Quo fiebat, ut etiam qui Tauricam incolebant, Cherronesitæ, multis damnis ab rege vicinorum Scytharum accepti, societatem cum ea conjungere vellent. illa primum scripsit, mandans ut a Cherroneso abstinerent. Cum hæc Scytha contemneret, illa viris centum et viginti assumtis, et animi et corporis viribus præstantissimis, unicuique tres equos attribuit, incitatoque cursu una nocte et die mille et ducenta stadia confecit: et ex improviso regiam adorta, omnes in januis constitutos occidit. Scythis, ut in repentino periculo perturbatis, et non totidem, quot conspiciebant, venire

νας εἶναι τοὺς ἐπερχομένους· Ἀμάγη μεθ' ἧς εἶχεν ὁρμῆς ἐς τὸ βασίλειον ἐμπεσοῦσα, τὸν Σκύθην, καὶ τοὺς συνόντας αὐτῷ συγγενεῖς καὶ φίλους ἀποκτείνασα, Χερρονησίταις μὲν ἀπέδωκε τὴν χώραν· τῷ δὲ παιδὶ τοῦ πεφονευμένου τὴν βασιλείαν ἐνεχείρισε, παρεγγυήσασα δικαίως ἄρχειν, καὶ ἀπέχεσθαι τῶν προσοικούντων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, ὁρῶντα τὸ τέλος τοῦ πατρός.

ΚΕΦ. ΝΖ.

ΑΡΣΙΝΟΗ.

Ἀρσινόη Λυσιμάχου τοῦ ἀνδρὸς τελευτήσαντος, μεγάλης ταραχῆς οὔσης ἐν Ἐφέσῳ, καὶ τῶν Σελευκιζόντων τὰ τείχη καταβαλλόντων, καὶ τὰς πύλας ἀνοιγόντων, εἰς μὲν τὸ φορεῖον τὸ βασιλικὸν κατέκλινε θεράπαιναν στολὴν περιθεῖσα βασιλικήν, καὶ περιέστησε πολλοὺς τῶν ὑπασπιστῶν. αὐτὴ δὲ περιβαλλομένη ῥάκια καὶ προσωπεῖον ἐρρυπωμένον καθ' ἑτέραν θύραν ἐξῆλθε μόνη, καὶ δραμοῦσα ἐπὶ τὰς ναῦς ἔπλευσε. Μενεκράτης εἷς τῶν ἡγεμόνων, τῷ φορείῳ προσπεσὼν κατεκέντησε τὴν θεράπαιναν, οἰόμενος Ἀρσινόην φονεύειν.

ΚΕΦ. ΝΗ.

venire exiſtimantibus, ſed multo plures accedere: Amage, quo cœperat impetu, in regiam irruens, Scytha, cognatisque et amicis, quos rex ſecum habebat, interfectis, Cherroneſitis regionem tradidit, filio autem occiſi regnum commiſit, mandans, ut juſte imperaret, et parentis exitum intuens, a finitimis Græcis ac barbaris abſtineret.

CAP. LVII.

ARSINOE.

Arſinoë Lyſimacho marito ſuo vita defuncto, cum maximus Epheſi motus oriretur, et qui Seleuci partibus favebant, muros dejicerent, portasque aperirent, in lectica regia famulam regia ſtola amictam collocavit, multisque ſatellitibus eam munivit. Ipſa vero laceros induta pannos, ſordidato vultu, per aliam januam egreſſa, cucurrit ad naves, et ſolvit. Menecrates, unus e ducibus, impetu in lecticam facto, confodit famulam, Arſinoën eam eſſe exiſtimans.

CAP. LVIII.

ΚΕΦ. ΝΗ.
ΚΡΑΤΗΣΙΠΟΛΙΣ.

Κρατησίπολις Πτολεμαίῳ τὸν Ἀκροκόρινθον ἐνδοῦναι βουλομένη φυλαττόμενον ἀπὸ μισθοφόρων, οἱ πολλάκις ἔπεισαν αὐτὴν χρῆναι φυλάττειν τὸν τόπον, ἐπαινέσασα αὐτοὺς ὡς ἀνδρείους καὶ πιστούς· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Σικυῶνος ἔφη μεταπέμψεσθαι συμμάχους, οἱ μετ' αὐτῶν ἀσφαλέστερον φυλάξουσιν. ἔπεμψε μὲν πρὸς Σικυωνίους φανερῶς· κρύφα δὲ πρὸς Πτολεμαῖον, καὶ τοὺς παρ' αὐτοῦ στρατιώτας νύκτωρ ἥκοντας ὡς τοὺς ἀπὸ Σικυῶνος συμμάχους ἐδέξατο. καὶ παρέλαβε Πτολεμαῖος Ἀκροκόρινθον ἀκόντων τῶν φυλασσόντων.

ΚΕΦ. ΝΘ.
ΙΕΡΕΙΑ.

Αἰτωλοὶ Πελληνεῦσιν ἐπεστράτευον. πρὸ τῆς Πελλήνης ὄχθος ἐστὶν ὑψηλὸς ἀντικρὺ τῆς ἀκροπόλεως· ἐφ' ὃν οἱ Πελληνεῖς συνελθόντες ὡπλίζοντο. τῆς Ἀθηνᾶς ἡ ἱέρεια κατὰ τὴν νόμιμον ἐκείνης τῆς ἡμέρας, πανοπλίαν ἔχουσα, καὶ τρίλο-

CAP. LVIII.
CRATESIPOLIS.

Cratesipolis Acrocorinthum Ptolemæo tradere volens, quæ a mercenariis militibus tenebatur, cum persæpe ei suaderent, eum locum esse custodiendum, collaudatis iis tanquam fortibus et fidelibus viris, a Sicyone quoque se inquit socios evocaturam, qui cum ipsis tutius eam tuerentur. Misit palam ad Sicyonios, clam ad Ptolemæum: ejusque milites per noctem venientes, quasi a Sicyone socios recepit, atque Acrocorinthum Ptolemæus invitis custodiis occupavit.

CAP. LIX.
SACERDOS.

Ætoli Pellenam oppugnabant. Pro Pellena collis est excelsus, e regione arcis positus, in quem concursu facto, Pellenenses arma expediebant. Palladis sacerdos consuetam illius diei armaturam habens, et galeam tri-

τρίλοφον κράνος ἡ καλλίστη καὶ μεγίστη τῶν παρθένων ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως [60] ἐπέβλεπεν ἐς τὸ πλῆθος τῶν ὁπλιζομένων πολιτῶν. Αἰτωλοὶ παρθένον ὡπλισμένην ἐκ τοῦ ἱεροῦ προελθοῦσαν τῆς Ἀθηνᾶς ἰδόντες, αὐτὴν τὴν Ἀθηνᾶν σύμμαχον ἥκειν Πελληνεῦσι νομίσαντες, ἀνέστρεψαν. Πελληνεῖς δὲ ἐπιδιώξαντες, οὐκ ὀλίγους Αἰτωλῶν ἀπέκτειναν.

ΚΕΦ. Ξ.

ΚΥΝΝΑΝΗ.

Κυννάνη Φιλίππου θυγάτηρ τὰ πολεμικὰ ἤσκησε. καὶ στρατοπέδων ἡγεῖτο, καὶ πολεμίοις παρετάσσετο· καὶ Ἰλλυριοῖς παραταττομένη, τὴν βασιλεύουσαν αὐτῶν [61] Καιρίαν ἐς τὸν αὐχένα πλήξασα κατέβαλε. καὶ πολλοὺς τῶν Ἰλλυριῶν φεύγοντας ἔκτεινε. γημαμένη δὲ Ἀμύντᾳ τῷ Περδίκκου, ταχέως τοῦτον ἀποβαλοῦσα, οὐχ ὑπέμεινεν ἀνδρὸς πειραθῆναι δευτέρου. ἀλλὰ μίαν ἔχουσα θυγατέρα ἐξ Ἀμύντου Εὐρυδίκην, καὶ ταύτην τὰ πολεμικὰ ἤσκησεν· Ἀλεξάνδρου δὲ ἐν Βαβυλῶνι τελευτήσαντος, καὶ τῶν διαδόχων νεωτεριζόν-

60 MS. ἀπέβλεπεν. 61 *Casaub.* καιρίαν vult esse adjectivum, subaudita voce πληγήν, *cum letale vulnus ipsi inflixisset.*

um cristarum, pulcherrima maximaque omnium virginum, ab arce intuebatur in civium sese armantium multitudinem. Ætoli virginem armatam e templo Minervæ procedere conspicati, ipsam Minervam auxilio Pellenensibus venire existimantes, reverterunt. Pellenenses vero persecuti, non parvum Ætolorum numerum occiderunt.

CAP. LX.

CYNANE.

Cynane Philippi filia, bellica negotia tractabat, exercitusque ducebat, et cum hostibus manum conserebat. Cum Illyriis signa conferens, reginam eorum Cæriam collo inflicto vulnere prostravit, multosque Illyriorum fugientes interfecit. Nupta autem Amyntæ filio Perdiccæ, cum eum brevi amisisset, noluit secundo maritum experiri. Sed cum unam ex Amyntā filiam haberet Eurydicen, eam in artibus militaribus exercuit. Alexandro vero Babylone vita defuncto, et successo-

τειχιζόντων, ἐτόλμησεν αὐτὴ διαβῆναι τὸν Στρυμῶνα. Ἀντιπάτρου δὲ κωλύοντος, βιασαμένη τοὺς κωλύοντας, τὸν ποταμὸν διῆλθε καὶ τοὺς ἐμποδὼν γιγνομένους καταγωνισαμένη, διέβη τὸν Ἑλλήσποντον, συμμίξαι τῷ Μακεδόνων στρατεύματι προθυμουμένη. Ἀλκέτα δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀπαντήσαντος, οἱ Μακεδόνες ἰδόντες τὴν Φιλίππου θυγατέρα, καὶ ἀδελφὴν Ἀλεξάνδρου, αἰδεσθέντες τὴν γνώμην μετεβάλλοντο. ἡ δὲ τὸν Ἀλκέταν ὀνειδίσασα τῆς ἀχαριστίας, οὔτε τὸ πλῆθος τῶν ἀνδρῶν, οὔτε τὴν παρασκευὴν τῶν ὅπλων κατεπλάγη, ἀλλ᾽ εὐγενῶς ἤνεγκε τὴν σφαγήν, τεθνᾶναι μᾶλλον, ἢ τὸ Φιλίππου γένος ἐκπεπτωκὸς τῆς ἀρχῆς ὁρᾶν αἱρουμένη.

ΚΕΦ. ΞΔ.

ΠΥΣΤΑ.

62 Πύστα γυνὴ Σελεύκου τοῦ Καλλινίκου κληθέντος, περὶ Ἄγκυραν ὑπὸ Γαλατῶν ἡττηθέντος, ὑπὸ τῶν πολεμίων ἁλοῦσα, τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα μεταμφιασαμένη, θεραπαινί-

δος

62 Hæc Athenæo dicitur Μύστα. lib. XIII. *Masv.*

cessoribus novas res molientibus, ausa est ipsa Strymonem trajicere. Eam cum Antipater impediret, vim arcentibus adhibuit, et transmisit: et omnibus, quos obviam habebat, debellatis transivit in Hellespontum, ut cum Macedonum exercitu prælium consereret. Ubi cum Alcetas cum infestis copiis obviam ei procederet, Macedones conspicati Philippi filiam, et sororem Alexandri, pudore affecti, sententiam mutarunt. Illa exprobrans Alcetæ ingratum animum, neque multitudinem hominum, neque armorum apparatum reformidavit, sed animose cædem tulit, mortem potius oppetere statuens, quam Philippi genus regno privatum videre.

CAP. LXI.

PYSTA.

Pysta uxor Seleuci, dicti Callinici, cum is ad Ancyram a Gallis victus esset, capta ab hostibus, abjecto regio vestitu, famulæ pauperrimæ pannis laceris induta,

δος ἀθλιωτάτης ῥάκια λαβοῦσα, ἐν τοῖς αἰχμαλώτοις ἐπράθη. ἀχθεῖσα δὲ εἰς Ῥόδον μετὰ ἄλλων ἀνδραπόδων, ἐξηγόρευσεν ἥ τις ἦν· Ῥόδιοι τῷ πριαμένῳ τὸ ἀργύριον ἀποδόντες, λαμπρῶς 63 κοσμήσαντες· ἐς Ἀντιόχειαν ἐξέπεμψαν.

ΚΕΦ. ΞΒ.

ΕΠΙΧΑΡΙΣ.

Πείσων, καὶ Σενέκας ἐπιβουλὴν συνεστήσαντο κατὰ Νέρωνος· 64 ἦν ἀδελφὸς Σενέκα Σκέλαος· ὃς ἑταίραν εἶχεν Ἐπίχαριν. ταύτην τὴν Ἐπίχαριν ὁ Νέρων ὡς μετέχουσαν τῶν ἀπορρήτων, ἐβασάνισε πικρῶς· ἡ δὲ ἀντέσχεν, οὐδενὸς κατειποῦσα. Νέρων ἀνέθετο ὡς αὖθις βασανίσων. μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Ἐπίχαρις ἐκομίζετο μὲν φορείῳ· ἡ δὲ λυσαμένη τὴν ζώνην, ἀπεβρόχισεν ἑαυτὴν ἐν αὐτῷ τῷ φορείῳ· οἱ κομίζοντες ἐγγὺς τῶν βασανιστηρίων γενόμενοι ἀποθέμενοι, προελθεῖν αὐτὴν ἐκέλευον· τῆς δ' ἄρα τὸ σῶμα εὑρέθη νεκρόν. καὶ ὁ τύραννος πολλὰ ἐσχετλίαζεν, ὡς ὑπὸ τῆς ἑταίρας νενικημένος.

ΚΕΦ. ΞΓ.

63 MS. κομίσαντες. 64 Videtur esse, qui appellatur *Junius Gallio*, Senecæ frater. *Cas.* Pro Σκέλαος legendum videtur Μέλλας. Fuit is alter Senecæ frater, Lucani pater. *Masv.*

inter captivos venit. Ducta in Rhodum cum cæteris mancipiis, confessa est quæ esset. Rhodii reddita emtori pecunia, splendide eam ornatam, Antiochiam miserunt.

CAP. LXII.

EPICHARIS.

Piso et Seneca insidias in Neronem comparabant. Senecæ frater erat Scelaus, qui scortum habebat Epicharim. Hanc Nero quasi participem occultorum consiliorum, in quæstionibus examinavit acerbissime. Illa vero dolores sustinuit, neque quemquam prodidit. Nero rem distulit, quasi eam iterum torturus. Post triduum Epicharim in lectica jussit adportari. Illa soluta zona, seipsam in ipsa lectica strangulavit. Qui portabant, ad tormentorum locum appropinquantes, deposita lectica progredi eam jusserunt. At illius corpus mortuum reperiebatur. At tyrannus mirum in modum se cruciabat, quod a scorto victus videretur.

CAP. LXIII.

ΚΕΦ. ΞΓ.
ΜΙΛΗΣΙΑΙ.

Ἐν Μιλήτῳ τὰς παρθένους μανικὸν [65] πένθος κατέσχεν· αἱ πλεῖσαι γὰρ ὐδεμιᾶς ὔσης συμφορᾶς, ἐξαίφνης αὐτὰς ἀπεβρόχιζον. Μιλησία γυνὴ συνεβούλευσε τὰς ἀπαγχομένας διὰ τῆς ἀγορᾶς ἐκκομίζεσθαι. τοῦτο κυρωθὲν ἐπέσχε θανατώσας τὰς παρθένους. τὴν γὰρ μετὰ θάνατον αἰσχύνην, καὶ τὴν διὰ τῆς ἀγορᾶς πομπὴν ὐ φέρουσαι, τῶν βρόχων ἀπέσχοντο.

ΚΕΦ. ΞΔ.
ΜΗΛΙΑΙ.

Μήλιοι Καρίαν ἐπῴκισαν, ἡγεμόνα [66] Νυμφαῖον ἔχοντες. Κᾶρες οἱ Κρύασσον οἰκοῦντες ἐπιβουλεύοντες Μηλίοις, καλοῦσιν αὐτοὺς ἐπὶ δημοσίαν ἑορτήν. Καρήνη παρθένος ἐρῶσα Νυμφαίου, τὴν ἐπιβουλὴν ἐξηγόρευσεν. ὁ δὲ πρὸς τοὺς Κᾶρας ἔφη, νόμον Ἕλλησιν εἶναι, μετὰ γυναικῶν ἐπὶ δεῖπνον

65 γρ. πάθος. *Casaub.* 66 MS. Συμφαῖον. Infra pro κομίζουσι, idem κομίζουσιν, addita conjunctione καὶ παρὰ τόν.

CAP. LXIII.
MILESIÆ.

Mileti furiosus luctus virgines cepit. Plurimæ enim earum, nulla accepta calamitate, subito laqueis vitam finiebant. Milesia quædam fœmina suadebat, ut strangulatæ per forum efferrentur. Id consilium omnium suffragiis comprobatum, cohibuit virgines, quo minus sibi mortem cuperent consciscere. Post mortem enim ignominiam verentes, et per forum duci non ferentes, a laqueis in posterum abstinuerunt.

CAP. LXIV.
MELIÆ.

Melii Cariam, duce Symphæo, inhabitare cœperunt. Cares, qui Cryasum incolebant, insidias eis struebant. Vocant eos ad publicum convivium: Carena virgo flagrans amore Symphæi, insidias ei patefecit. Ille ad Cares inquit, legem esse Græcis, ut cum uxoribus ad cœnam

πνον βαδίζειν. οἱ μὲν δὴ Κᾶρες ἐκέλευσαν ἄγειν καὶ τὰς γυναῖκας. οἱ Μήλιοι δὲ αὐτοὶ μὲν ἄνευ ὅπλων ἐν ἱματίοις βαδίζουσιν. αἱ δὲ γυναῖκες ἑκάστη ξίφος ἐν τῷ κόλπῳ κομίζουσαι, παρὰ τὸν αὐτῆς ἄνδρα πᾶσαι καθιζάνουσιν· ὡς δὲ δειπνοῦντες, τοῦ Καρίου συνθήματος ᾔσθοντο· αἱ μὲν γυναῖκες ὁμοῦ πᾶσαι τοὺς κόλπους ἀνέῤῥηξαν· οἱ δὲ ἄνδρες τὰ ξίφη λαβόντες, ἐπέθεντο τοῖς βαρβάροις· καὶ διαχρησάμενοι πάντας, τήν τε πόλιν αὐτῶν, καὶ τὴν χώραν κατῴκησαν.

ΚΕΦ. ΞΕ.

ΦΩΚΙΔΕΣ.

Φωκεῦσι καὶ Θετταλοῖς πόλεμος ἄσπονδος ἦν· ὥς τε καὶ Θετταλοὶ δόγμα ἐκύρωσαν μηδενὸς ἀπέχεσθαι τῶν ἐν ἡλικίᾳ· παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀνδραποδίσασθαι. Φωκέων μελλόντων συμβάλλειν ἐς μάχην, αἱ Φωκίδες ἐψηφίσαντο· Ὕλην παμμεγέθη νησώμεθα· ἐπειδὰν δὲ αἰσθώμεθα τοὺς ἄνδρας ἡττωμένους, αὐταὶ τῆς πυρᾶς μετὰ τῶν τέκνων ἐπιβῶμεν, καὶ τὴν ὕλην ὑφάψασαι καταπρήσωμεν. τοῦτο τὸ ψήφισμα τῶν γυναικῶν, τοὺς Φωκίας ἐποίησεν ἀνδρειότερον παρατάξασθαι, καὶ κρατῆσαι τῇ μάχῃ.

ΚΕΦ ΞϚ.

nam veniant. Cares igitur eos jusserunt, etiam uxores adducere. Melii ipsi quidem sine armis, solis vestibus induti veniunt. At mulieres singulæ ensem in sinu ferunt, et quælibet juxta suum maritum assidet. Cum vero inter cœnandum Carium signum animadvertissent, mulieres simul omnes sinus aperuerunt. Viri sumtis ensibus, barbaros aggrediebantur, et omnibus interfectis, urbem regionemque ipsorum incoluerunt.

CAP. LXV.

PHOCIDES.

Phocensibus inexpiabile bellum cum Thessalis intercedebat: ita ut Thessali decretum facerent, a nemine ætatis paulo provectioris abstinendum: liberos vero et conjuges in servitutem redigendas. Cum Phocenses pugnam facturi essent, Phocides statuerunt: Ligna quam plurima congeramus: et cum viros superatos esse senserimus, ipsæ in rogos cum liberis ascendemus, lignumque incensum comburemus. Hoc mulierum decretum effecit, ut Phocenses animosius pugnarent, et prælio commisso victoriam adipiscerentur.

CAP. LXVI.

ΚΕΦ. ΞϚ.

ΧΙΑΙ.

Χίοις πρὸς Ἐρυθραίους πόλεμος ἦν Λευκωνίας πέρι. καὶ δὴ συνέθεντο Χῖοι μὴ δυνάμενοι τοῖς πολεμίοις ἀντέχειν, ἐξελθεῖν ὑπόσπονδοι, χλαῖναν μίαν ἕκαστος καὶ ἱμάτιον ἔχοντες· αἱ Χῖαι γυναῖκες ἐσχετλίαζον, εἰ τὰ ὅπλα προέμενοι γυμνοὶ φευξοῦνται. τῶν δὲ ὀμωμοκέναι φασκόντων, αἱ γυναῖκες συνεβούλευσαν, τὰ μὲν ὅπλα μηδαμῶς ἀφιέναι. λέγειν δὲ ὡς ἔθος αὐτοῖς χλαῖναν μὲν καλεῖν τὸ ξυστόν· χιτῶνα δὲ τὴν ἀσπίδα. ταῖς γυναιξὶν ἐπείσθησαν οἱ Χῖοι. καὶ τὰ ὅπλα κατασχόντες, φοβερώτεροι τοῖς Ἐρυθραίοις ἐγένοντο.

ΚΕΦ. ΞΖ.

ΘΑΣΙΑΙ.

Θάσιοι πολιορκούμενοι, μηχανήματα ἔνδον τῶν τειχῶν ἐπαναστῆσαι τοῖς πολεμίοις βουλόμενοι, σπάρτων ἠπόρουν, οἷς τὰ μηχανήματα συνδεῖν ἐχρῆν. αἱ Θάσιαι τὰς κεφαλὰς ἀπεκείραντο· καὶ σύνδεσμοι τῶν μηχανημάτων ἐγένοντο τῶν γυναικῶν αἱ τρίχες.

ΚΕΦ. ΞΗ.

CAP. LXVI.

CHIÆ.

Chiis adversus Erythræos bellum erat de Leuconia. Chii cum viderent se nullo modo hostium impetum ferre posse, concesserunt se facto fœdere exituros, ita ut singuli unam lænam et tunicam haberent. Chiæ mulieres indigne ferebant, si projectis armis nudi fugam peterent. Illis se jusjurandum ea de re interposuisse dicentibus, mulieres consilium dederunt, nequaquam arma deponerent, verum dicerent sibi moris esse, lænam appellare hastam et tunicam scutum. Chii mulieribus morem gesserunt, armisque retentis formidabiliores Erythræis exstiterunt.

CAP. LXVII.

THASIÆ.

Thasios, cum oppugnarentur, machinas intra muros hostibus opponere volentes, funes defecerunt, quibus colligare machinas necesse erat. Thasiæ capita raserunt, et ad colligandas machinas capilli mulierum adhibiti sunt, et usurpati.

ΚΕΦ. ΞΗ.

ΑΡΓΟΛΙΔΕΣ.

Πύῤῥος Ἠπειρώτης ἐνέβαλεν εἰς Ἄργος, καλέσαντος αὐτὸν Ἀριςέως Ἀργείȣ· οἱ μὲν Ἀργεῖοι συνέδραμον ἐς τὴν ἀγορὰν μετὰ τῶν ὅπλων· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν προκαταλαβόμεναι τὰ τέγη, τȣ̀ς Ἠπειρώτας ἄνωθεν βάλȣσαι, ἀναχωρῆσαι βιάζονται· ὥς τε καὶ Πύῤῥος ὁ δεινότατος τῶν ςρατηγῶν αὐτὸς ἔπεσεν, ἐμπεσȣ́σης ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτȣ̃ κεραμίδος. αἱ δὲ Ἀργολίδες μέγιςον κλέος ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἤραντο, Πύῤῥȣ τȣ̃ πολεμικωτάτȣ, μηδὲ ὑπ᾽ ἀνδρῶν, ἀλλὰ ὑπὸ γυναικῶν Ἀργολίδων πεσόντος.

ΚΕΦ. ΞΘ.

ΑΚΑΡΝΑΝΕΣ.

Αἰτωλῶν Ἀκαρνᾶσι μακρῷ χρόνῳ πολεμȣ́ντων· τέλος δὲ κατὰ προδοσίαν ἐς τὴν πόλιν παραπεσόντων, οἱ μὲν ἄνδρες εὐρώςως ἐν παραλόγῳ κινδύνῳ παρετάσσοντο· αἱ δὲ γυναῖκες ἐπὶ τὰς ςέγας ἀναδραμȣ̃σαι, αἱ μὲν λίθȣς, αἱ δὲ κεράμȣς βάλȣσαι, πολλȣ̀ς τῶν πολεμίων ἀνῄρȣν. τȣ̀ς δὲ

CAP. LXVIII.

ARGOLIDES.

Pyrrhus Epirota in Argivorum ſolum expeditionem faciebat, vocante eum Ariſteo Argivo. Argivi cum armis in forum concurrerunt. Mulieres vero eorum tectis præoccupatis, Epirotas deſuper jacientes, retrocedere coëgerunt, ita ut etiam Pyrrhus ducum omnium fortiſſimus, incidente in caput latere occumberet. Argolides vero inſignem gloriam inter Græcos adeptæ ſunt, quod Pyrrhus vir bellicoſiſſimus non a viris, ſed a fœminis Argivis confectus cecidiſſet.

CAP. LXIX.

ACARNANES.

Ætolis longo tempore cum Acarnanibus bellum gerentibus, ad extremum per proditionem in urbem irruentibus, viri in ſubito periculo fortiter dimicarunt. Fœminæ in tecta aſcendentes, partim lapidibus, partim lateribus jacientes, multos ex hoſtibus interfecerunt. Viros

δὲ ἄνδρας ἐνδιδόντας καὶ ἡττωμένους, αὗται ποτὲ μὲν παρακαλοῦσαι, ποτὲ δὲ ὀνειδίζουσαι, ποτὲ δὲ ἱκετεύουσαι, ἀνέστρεψαν ἐπὶ τὴν μάχην. ἐπεὶ δὲ πάλιν ἀγωνισάμενοι γενναίως ἑάλωσαν, αἱ γυναῖκες ἐπὶ τοσοῦτον περιεπλέκοντο τοῖς σώμασι τῶν ἀνδρῶν, ἢ ἀδελφῶν, ἢ πατέρων, ὥς τε αὐτὰς ἐξαρτωμένας ἀποσπᾶν οἱ πολέμιοι μὴ δυνάμενοι συγκατεφόνευσαν τοῖς ἀνδράσιν.

ΚΕΦ. Ο.
ΚΥΡΗΝΑΙΟΙ.

Κυρηναίοις ἐπολέμει Πτολεμαῖος. οἱ δὲ ἡγεμόνα ἐξ Αἰτωλίας Λυκωπὸν μεταπεμψάμενοι, τούτῳ τὴν προστασίαν τῶν κοινῶν ἐνεχείρισαν. ἐν δὲ ταῖς μάχαις οἱ μὲν Κυρηναῖοι προεκινδύνευον. αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν χάρακας περιέβαλον, τάφρους ὤρυττον, βέλη προσέφερον, λίθους προσεκόμιζον, τοὺς τραυματίας ἐθεράπευον, τροφὴν παρεσκεύαζον· σφαλέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν, τοῦ Λυκωποῦ τὰ πράγματα μεταστήσαντος ἐς μοναρχίαν, ἐπὶ τοσοῦτον ἐβλασφήμησαν τὸν μόναρχον, ὥστε παροξυνθεὶς τὰς πλείστας αὐτῶν ἀπέκτεινεν, ἑκούσας ἐπὶ τὴν σφαγὴν θεούσας.

ΚΕΦ. ΟΑ.

Viros autem cedentes, et pene victos, ipsæ tum cohortando, tum exprobrando, nonnunquam etiam ſupplicando, ad pugnam revocarunt. poſtquam vero rurſus animoſe pugnantes capti ſunt, mulieres tantopere adhæreſcebant corporibus maritorum, aut fratrum, aut parentum, ut eas in complexibus hærentes hoſtes avellere non poſſent, et cum ipſis viris occidere cogerentur.

CAP. LXX.
CYRENENSES.

Ptolemæus cum Cyrenenſibus bellum gerebat. Illi ducem ex Ætolia Lycopum evocantes, ei ſummam omnium rerum poteſtatem permiſerunt. In pugnis Cyrenenſes priores pericula ſubibant. Mulieres vero eorum valla munire, foſſas ducere, tela adferre, lapides apportare, vulneratorum curam gerere, cibos aparare. Male autem rem gerentibus viris, Lycopo ſtatum reipublicæ in ſingularem poteſtatem transferente, tantis tyrannum proſciderunt conviciis, ut exaſperatus plurimas earum interficeret, ſponte ſua ad cædem accurrentes.

ΚΕΦ. ΟΑ.
ΛΑΚΑΙΝΑΙ.

Λακεδαιμονίων αἱ θυγατέρες ἐγήμαντο Μινύαις, τοῖς ὑπὸ τῶν Ἀργοναυτῶν γεγονόσιν. οἱ δὲ κοινωνοῦντες τῆς πολιτείας, ἤδη καὶ τῆς βασιλείας ἀντεποιοῦντο. τοὺς μὲν δὴ καθεῖρξαν οἱ Σπαρτιᾶται· 67 *αἱ δὲ θυγατέρες τῶν . . . .*

67 Ex Herodoti Musa quarta historia hæc supplenda est. *Casaubonus.*

CAP. LXXI.
LACÆNÆ.

Lacedæmoniorum filiæ nupserant Minyis, ab Argonautis oriundis. Illi jus civitatis adepti, etiam regni administrationem affectabant. Eos Spartiatæ comprehensos in custodias dederunt. At filiæ, ...

IN-

INDEX I.

VOCUM ET PHRASIUM GRÆCARUM.

Primus numerus librum indicat, ſecundus caput, tertius ſtrategema.

A.

Ἀλί

Ἀρμο-

B.

Γ.

Γεώλο-

Διεξιπ-

Z.

Σιτη-

T.

Υ.

Φ.

Ψ.

Ω.

INDEX II.

INDEX II.

EORUM QUORUM STRATEGEMATA APUD POLYÆNUM EXTANT.

Hercules

Phrynichus

FINIS.

Sequentia adhuc in versione latina sunt corrigenda. a priorem paginæ partem, b posteriorem, quam vulgo columnam vocant, significat.

p. 23. b. l. 6. pro *sarmentarii* ponatur *lignatoris*.
p. 40. a l. 12. - - *muris* - - - - *navium lateribus*.
p. 42. a l. 15. - - *Mycalem* - - - *Mycalen*.
p. 50. a l. 1. p. 52. b l. 9. p. 86. b l. 7. p. 111. b l. 12. p. 117. b. l. 15. p. 118. a l. 3. p. 121. b l. 13. in his omnibus locis pro *mœniorum* quod nimis antiquum est, licet Cledonii, veteris grammatici, autoritate defendatur, legas *mœnium*.
p. 89. b l. 16. *vetans ne intus castra metarentur* - - *vetans intus castra metari*.
p. 94. a l. 1. *ut erga Phœbiadem simularet* - - *ut erga Phœbiadem amorem simularet*.
p. 115. b l. 17. *jussit eum* - - *eum* delendum est.
p. 137. a l. 12. *Acarnanos* - - *Acarnanes*.
p. 159. a l. 4. *juramentum* - - *jusjurandum*.
p. 183. b l. 7. *proram* - - *puppim*.
p. 290. b l. 17. *bonæ fortunæ* - - *bona cum fortuna*.
p. 300. b l. 5. *locum* - - *cœlum*.
p. 341. b l. 15. *hostes ope testudinis de turribus dejectis acetum infundebant* - - *hostes postea testudini e turribus admotis acetum infundebant*.

Peccata typothetarum in textu græco commissa.

p. 14. l. 11. pro ἰκ legatur ἐκ.
p. 15. l. 10. ἐσπεύσαντο - - ἐσπείσαντο.
p. 40. l. 7. Ἄνδρες - - Ἄνδρες.
p. 49. l. 12. κατασπεῖραι - - κατασπεῖραι.
p. 99. infra 39. μοίρας - - 39. μόρας.
p. 111. l. 7. αἰτίαν - - αἰτίαν.
p. 125. ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΥΣ - - ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ.
p. 156. l. 14. ὠκτὰς - - ἀκτάς.
p. 192. l. 3. ἂν - - ἂν.
p. 208. l. 4. διέξοθος - - διέξοδος.
p. 242. l. 16. ἀπιστράτευν - - ἐπιστράτευε.

p. 278.

p. 278. l. 10. πȣ̓ - - πȣ͂.
p. 298. l. 11. πατακλίναι - - κατακλίναι.
p. 300. l. 11. τὸ δὲ κατάϛημα κινȣ́μενον - - τὸ δὲ κατάϛημα χειμέριον, καὶ πνεῦμα κινȣ́μενον. *quae verba etiam in Maasvicii editione desunt.*
p. 317. l. 2. ἀυτοῖς - - ἀυτοὶς.
p. 327. l. 13. ἐπιδεικυμένȣ - - ἐπιδεικνυμένȣ.
p. 367. l. 9. λίμῷ - - λιμῷ.
p. 417. l. 1. θανάθȣ - - θανάτȣ.
p. 429. l. 8. ἑρμήνεως - - ἑρμήνεως.
p. 449. l. 15. ἰδρῶτα - - ἱδρῶτα.
p. 467. l. 15. εὐκόλος - - εὐκόλως.
p. 476. l. 19. νησίδη - - νησίδι.
p. 478. l. 2. ἠνεωμένην - - ἠνεωγμένην.
p. 486. l. 3. πελεμίȣς - - πολεμίȣς.

Errata in versione latina.

p. 10. HERCLES - - HERCULES.
p. 36. b l. 1. equibus - - equitibus.
p. 59. b l. 13. quilbet - - quilibet.
p. 144. b l. 11. parte - - parta.
p. 179. b l. 8. post *misit* loco commatis scribendum est punctum.
p. 187. a l. 8 patientes - - partientes.
p. 283. b l. 18. post *collocare* comma delendum est.
p. 338. b l. 11. principibns - - principibus.
p. 340. b l. 3. Aexander - - Alexander.
p. 467. a l. 9. Ille - - Illi.
. 475. a l. 2. unicuiqui - - unicuique.